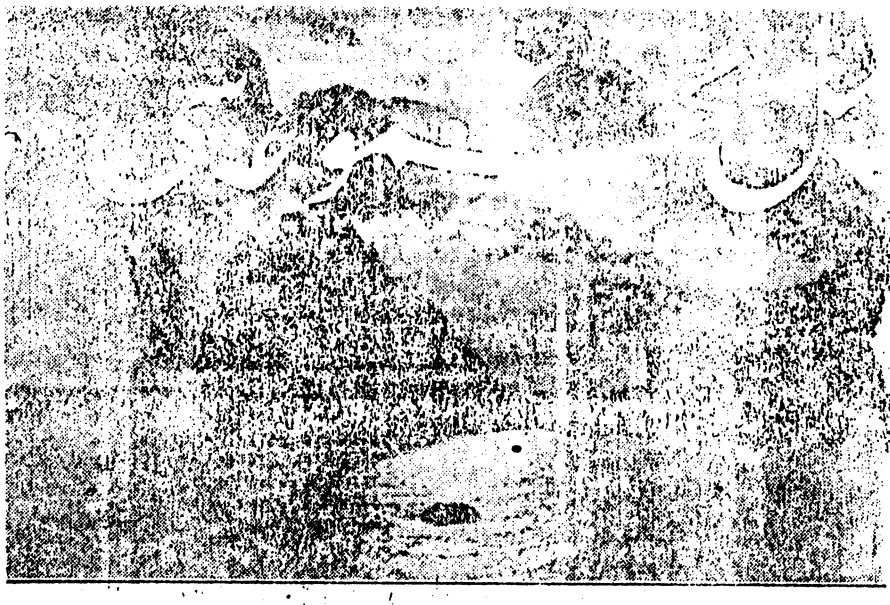

اوچنجی یيل
صاين
1

Emel Medjmuasâ No. 1

Str. Ardealului № 3 Bazargic (România) 1932

علمی ، ادبی ، اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی آیلق مجموعه‌در .

برسنه‌لك : 250 له‌ی
آلتی آیلق : 130 له‌ی

مسئول مدیری : مستجیب ح . فاضل

خارج ایچین
آبونه شرائطی
برسنه‌لك : 400 له
آلتی آیلق : 210 له

Saygılı Okuyucularıma:

۱ — بویوك تأكریمك عنایتی وسیز سه‌وكیلی اوقویوجیلریمك غیرت وهمتی ایله‌بو اوچنجی یاشمه باصیورم .

۲ — كچن ایكی سنه‌لك عمرمده یوكلندیگم بویوك « وظیفه » نی تحقیق یاپمغه چالیشدیغم ، شیمدیدن دوكرده : یاشمك آرتماسندن برازداها قوتله‌نه‌رك ، بونی داها ایی و دارنه ایفایه جهد ایده‌جكم .

۳ — هر ملت كندی « أملی » و هر « أمل » ده كندی ملتی سایه‌سنده یاشادیغندان وتلشدیگندن ، « أمل » ایله « ملت » یكدیگرندن آیریلاماز .

٤ — هر عقلای فرد ایچون الك طاتلی و یوكسك ذوق « ملی أمل » و بو « أمل » زده الك قوتلی استناد گاه ملتدر .

٥ — « أمل » ملتك روحیدر : اونی یاشاتیر ، بویوتور و قوتلشدیریر . « ملت » ، قدرتیدر : اونی یوكسه‌لتیر و نورلاندیریر . قدرتسز نور ، روحسز قدرت یاشایاماز . ایچون « أمل » ایله « ملت » بریرندن آیریلاماز .

« أمل مجموعه‌سی »

قاره کونلرمزده ملی بورجلرمز

ملت ، مشترك غايه‌يه مشتركاً صرف فعاليت ايدوك بوروبسه بهم حال موفق اولور .
غازی مصطفی کمال

علمك ، فنك ، سياستك الك بويوك موفقيتلری و قوفدن زياده حيتك ، فداكارلغك اثرلريدر .

علمده ، فنده الك تاريخی ايزلرقالديرمش اولانلرك اكثريسی آجلينی و صوغوغی اونوتماق جاليشه بيلمش اولانلردر . يالكز علمك و كل تاريخك ده هرايلری حركتی أمل اوفرنده كی فداكارلغك محصوليدر . ملتلرك مدنی تكاملرينه ارايان هر اساسك قوتلندريلمسی ، ملی وجدانك ويانديريلمسی ، معارفك اقتصادی امكانلرك تكشافنه جاليشلمسی لازمدر ملتلرك سجيه‌لرينك ، فاراكتهرلرينك ، صاغلاملغی تأمين ايتمك ، ملی حيث و فداكارلق حسلرينی يوكسلتمكدر تدبيرلری آلق اونلردن دها زياده لزمدر .

ملتلرك قورتاران ، قوتلنديرن ، اقراضه اوغرايورمه‌يه‌ن اساس علمدن زياده اونلرك سجيه‌لری و ملی ايمانلرندن كلن حيتك صاغلاملغيدر . تاريخ برچوق ملتلر طانير كه دورلری دينك الك يوكسك كماليه ايريشدكلری حالده سجيه‌لرينك انحلالی يوزوندن يرلرنده يللر سمشدر . .

عصرمز مدنيت و سياستی بالخاصه تشكيلاتله بوروبور ، دورمزك بر وصفی ، قدرتی ده تشكيلاتدر . تشكيلاتلرده سجيه صلابتك ، اخلاق تميزليكك نه‌قادار قطعی عامل اولديغنده كيم تردد ايده‌بيلير ؟ . . . بوكا بناءً بر تشكيلات جامعه‌سی حالينه كلش اولان ملتلر ايچون سجيه ، علم و اختصاصدن دها زياده الزمدر .

ملتلرك مدنی وسياسی موفقيتلری اونلرك تشكيل ايدنلرك ملی بورجلرينی ايفاده كوسترديكلری فداكارلق درجه‌سيله متناسبدر . ملتلرك بالخاصه سياسی دعوالرينی سزملرندن صكره اقتصادی و مدنی سويه‌لرينك قوتلی انكشاف ايتمسو تصادفی بر نتيجه‌دكلدر . فردلرکی ملتلرده فلاكت واضطراب مكتبندن دها بويوك درسلر آليورلر وبالنتيجه ملتلرده‌كی عكس العملرده اونلرك وجدانلرينی حركته كتيريور ، اونلرك فداكارلق حسلرينی قوتلنديريور . استقلال دعواسی هيچ بر ملت تاريخنده منفی نتيجه‌لر ويرمه‌مشدر . اون دوقوزونجی عصردنبری استقلاللرينه قاووشمش اولان ملتلرك هپسنك مدنی سويه‌لری دائما ايلری كيتمشدر . بو حقيقت بالخاصه جهان حربندن صكره روسيه‌دن آيريلمش اولان ملتلر حياتنده نه‌قادار غبطه ايديلهجك بر شكلده تجلی ايتدی . . .

ملتلرينی قورتارابيلمك ايچون بيك بر محروميته ، اضطرابه ، معنوی وسياسی ضربه‌لره اوغرادیقلری حالده متخلق اولديقلری يوكسك ملی ايمان و حيتله مقدس يوللرنده صارصلمادان يورومش اولان بوملتلرك منورلری تاريخده كنديلرينی موفق قيلان عاملك ملی حيت

اولدیغنی اونوتمامقلرندن اورالرده ایشلر بویوك تمهلیك و صاغلاملقله یوروملشدر . و نتیجه ده بوملتلرك قورقولری دولتلرده هرگون بر پارچه دها قوت و شرفه نائل اولمشلردر . ذاتاً لهستان ، فینلاندیا ، استونیا ، لیتوآنیا ، لاتویا گنجلری استقلال مجاهده لرنده بوتون ملتلرندن قوت آلارق اونلرك حیاتلرندن شوق و هیجان دویاراق بودیکنلی یولهگیمشلردی . اونلرك سیاسی تشکیلاتلری بالخاصه هردرلو محرومیتلری اونوتارق هر آن ملی بورجلرینی ایفا أملیله جیرپینان گنجلر طرفندن قوتلندیر تلدیکی کبی اونلرك خزینه لری ، مجموعه لری ، سیاسی تشکیلاتلری ده خلقلرینك حتی اکمك پاره لرندن آرتدیره رق وردکلری یاردیملرله تأمین ایدیلیوردی . .

تاریخك الك قورقنج مستبد دولتلرینك أسارتنده یشایان بوملتلر بیك بر تهلکه یه رغماً خارجده کیلره یاردیمده بولونیور . و ملی بورجلرینی ایفادن چکنمیورلردی . . بونلرك مختلف لسانلرده نشر ایتدکلری مجموعه وخزینه لری خلقلرندن پك چوقلری اوقویامیوردی . . سانسورقورسی اونلره کندی لسانلرنده نشر ایدیلن مجموعه لرك یوزینی بیله گورمکی نصیب ایتمیوردی . . فقط بوتون بونلره رغماً اونلر ملی بورجلرینی ایفادن گری دورمیورلردی...

ایشته اوقراینالیلر . . . بونلرده یاریم عصری متجاوز بر زماندر استقلال دعواسی اوغرنده پیلمادان چالیشمقدمدرلر . . بونلرك آصریقاده یومیه ایله چالیشان یوزبیکلرجه عمله لری یومیه لرندن بریکدیره رك ملی تشکیلاتلرینه یاردیم ایتمکده دلر . اوقراینا گنجلری بوپارالم مختلف دیللرده غزته و مجموعه لر نشر ایدر اوقراینادعواسنی هرطرفده طانیتمغه چالیشیور نونلرده البته موفق اولاجقلر . . چونك بونلرده آرتق مشترك غایه یه مشتره کاً صر فعالیت ایده رك یوروییورلر .

عصرمز اقتصادیاتنك بویوك انکشاف بالنتیجه بویوك خلق کتله سنك سیاسی اهمیت و نفوذینی ده آرتدرمشدر . ملتلرك موفقیتلرینك عدد ویابونلرك یکی و مهم کشفلریله دکل بالخاصه اونلرك اکثریتنی تشکیل ندن عمله و کویلیلرینك مدنی و سیاسی سویه لرینك یوکسلمسنه باغلیدر . خلقچیلر دولتلر ایچون بر شرف مسئله سی دکل حیاتی بر ضرورتدر . آرتق اقتصادی مجادله لر حتی حربلربیله یالکز دولت و اردونك دکل بوتون خلقك ملی بورجلرینی آکلامسنی اولمسیر قازانیلیور . .

بوکابناءً ملتلرك یوکسلك علم مرکزلری ده ملتلرك قابلیتلرینی آرایاراق ، ملی حرثلرینی ایشلیه رك مدنیتی بوتون خلقك قولایلقله بنمسه مسنه یول آچمق الك بویوك وظیفه لری عد ایدیلیورلر مدنی ملتلر معارفك الك یوکسك غایه سی علمك ، ادبیات وصنایع نفیسه نك مجرد اولارق یوکسلمسنی تأمیندن زیاده معارفی خلقی اکثریتنه کوتورمکدر . بونلرده کی سیاسی تشکلارك غایه سی ده مسجدود فقط چوق قوتلی بر سیاسی اقلیت بر لشدیرمکدن زیاده بوتون خلقلرینك ملی سیاستلرینی آکلاملرینی تأمین ایتمك ، اونلره ملی و سیاسی پروغراملرینی

بوكابناء هانكى ملت ملى غايه‌سنى دها
لدرواترك ايجاب ايتديرديكى ملى بورجى
بوك حميت و فداكارلقله ياپارسه اونك
موفق اولاجغنده تردد ايدميور . .
ملتمزك دعواسى يالكز منور برقليتك و
الكز برصنفك ايشى اولارق قالديغى مدتجه
ضعفدن قورتولامامشلردر . ملى حق و
قورتارملسى ملى موفقيتك تأمينى آنجق
وق بوتون ملتك مشترك غايه‌يه مشتركاً
فعاليت ايتمسيله قابلدر . بويوك غازينك
لرينك الك بويوك سبرى‌ده ملتى دولتدن
ك كورملرنده، ملتلرى دولت تشكيلاتلريندن
بوتون ملتك حميت وفداركالغنك قورتار
ه قطعيتله ايمان و بونى تحقق ايتديرـ
ه‌در . . .

تورکيا بوسايه‌ده تام و شرفلى استقلالنه
ندى ، صاغلام آديملارله مدنيت يولينه
ى . تورك ملى وجدانى ايچون بواك
ر تولردر . .

تورکيا خارجنده‌كى تورکلر بالخاصه صو
روسيه‌سينك بيك‌بر ظلمنه بويون اكمك
يتنده قالمش اولان تورکليكك بويوك قسمى
لرينك الك قورقنج آنلرينى ياشيورلر . .
هرقبيله مزدن يوزبكلرجه تورك سورولمش،
يلك، اورالك بوزلى اقليمنده محو اوليورلر..
بويوك مملكتلرنده خلقمز يالكز كندى
ملكلرندن محروم ايديلمه‌مشلر حتى آج ،
ن جاليشه‌رق ميدانه كتيردكلرى اكينلرندن،
رمن قازانارنى دويورمق حقنه‌بيله مالك

دكللردر .

بولشويكلرك بوظلمى ملتمزك يالكز
مادى حياتينى بيقمقله قالميور ، دين ، اخلاقى،
عائله مليت حسلرينى‌ده اساسيندن صارصيليور..
ملتمزك بويوك رسمى برپارچه اكمك بولا-
يلمك بر اولادينك‌دينى ، ملى حسى قورتا
رەيلمك اميديله‌سيله چيرپينور . . مشترك
غايه‌يه مشتركاً صرف . . . . . ي
دوشونمك‌بيله بولشويك جهنمنده الك بويوك
جرم‌تلقى ايديليور . . . تورکليكك الك امحاكار
ر دشمنى اولان بولشويكلر ملتمزك ملى غايه‌يه
مشتركاً بورويه‌مه‌لرى ايچون كنديلرينك
صنف سياستلرينى خلقمز آره‌سنده الك قورقنج
ر شكلده تطبيق ايتمكده‌درلر . . يالكز فقير
زەنكينك دشمنى اولارق ، قالماميشدر فقيرلرده
ر قاچ سنه‌ده تقسيم ايديلەرك اونلرك آره‌سنده
دشمنلق حسلرى قوتله جانلانديريليور . . .
منورلر يالكز ملتجى و بولشويك اولارق
آيريلامامشلردر . بونلرده بر چوق سياسى
حربلره انتسابيله اتهام ايديلەرك بونلرك ده
بيرلشەرك بر قوت تشكيل ايتملرينه و بوسايه‌ده
خلقمزك منفعتلرينى مدافعه ايده‌بيلمه‌لرينه امكان
ويرىلمەمكده‌در .

بوكابناء ملكتلرندن هيچ برشى بكلەمك
امكانى بولاميان اوقرايناليلر خارجده عمله
ليكله بيله كچينن وطنداشلرينك يارديمنه صيغينيورلر..
ايديل اورالليلر ، آذربايجانليلر ، تورکستانليلر ،
شمالى قفقاسليلر ، كورجيلر هرطرفه داغلمش
اولان قرده‌شلرينك ملى حميتلرندن قوت
آليورلر و بوكابناء بزده بوقره كونلرمزده

آذربایجانه مسلط اولمش قیزیل روس امپریالیستلری باکوده انتشار ایدن غزته‌لرنده «اسماعیل حکمت ـ چوبان‌زاده ـ موساخانلی» علیهنده گچن سنه‌دن بری دوام ایدن مجموعه أملرینی صوك زمانلرده بر قات دها قوتلندیرمشلردر .

بواوچ تورك حربیاتچیلرینك سوویت حکومتی طرفندن نشر اولنمش أثرلریله آچمش اولدقلری جریان ، « تورکلرده ادبیات و مطبوعات لسانی براشدیرمك جریانی » موسقوا أمپریالیستلرینی نه‌دنسه قورقویه صالمش ، اونلری بوجریانه « چنگیز و تیمور دموکراسینك احیاسی و پانتورانزم » عنوانی ویرمکه سوق ایتمشدر .

بوخصوصده وقتیله آذربایجان ملی نشریاتندن استانبولده چیقان «بیلدیریش» غزته‌سی «اودلو یورت» مجموعه‌سنده تفصیلات ویرلمش فقط تفصیلات ایچروسنده اسماعیل حکمت ، چوبان زاده و موساخانلی حقنده ایدیله‌مشدی .

اسماعیل حکمت بك تورکیه‌لی اولوب حالاده تورکیه‌ده یاشامقده‌در . قاچ سنه اولیسنه‌قدر خلیل فکرت دیکر بر معلم آرقداشیله برابر آذ سوویت حکومتی طرفندن باکویه معلم ایدلمشدی اسماعیل حکمت بك باکو ایکن عمومی تورك ادبیاتی تاریخی و بجان ادبیاتی تاریخی ، نامارله معظ میدانه کتیرمش ، بوصورتله باکوم تحصیل‌ده بولنان کرك آذربایجانلی ،

کلیك و بالخاصه قریم استقلال
لسان (أمل) ی یشاده
روجه‌ده‌کی بوتون
ایچون .

باشه‌لری اکمکلرندن کسه‌رك م
بارینی قوتلندیردکلری بودورده بز
بالخاصه منورلرمزله محترم أمل اوقویو
آنجق آبونه بدللرینی ویرملرینی ، آبه
عددینی آرتدرمغه غیرت ایتملرینی تمی
کونلرده اونلردن آنجق
ون ملی بورجلرینی ایفاایتملرینی
دن کندیمزی آلامیورز .

قریملی

جفر سید ا

...ربایجان خارجندن کلمش بوزلرله تورکستانلی، ...غستانلی، شمالی قفقاسیالی تورك کنجلرینك ...ی احتیاجلرندن اك مهمنی تعمین ایتمکه ...ق اولمشدر.

چوبان زاده قریملی بر تورکدر. اوده ...سنه‌دن بری باکونك یوکسه‌ك مکتبلرنده ...ك ادبیات، لسانیات وتاریخنه عائد تدریسات بوخصوصده مهم اثرلر میدانه کتیرمکله ...ز ایتمشدر. چوبان زاده‌نك کرك آذربا... ...، کرکسه عمومی تورك لسانیاتنه عائد ...ده انتشارایتمش اثرلری چوق قیمتلیدر.

موساخانلی باکولو برکنجدر. اصل ...ی آنابابا اولان بو کنج اسماعیل حکمت چوبان زاده‌نك طلبه‌سیدر..

صوویت دورنده صوویت مکتبلرنده ...ن و آذربایجان و عمومی تورك ادبیات و ...انیله مشغول بولونان بو کنج، کندیسی کبی ...یت دورینك محصولی بولنان وقومونیست ...سی، اعضالرندن اولان ادیباتجی علی ناظم ...بان طابانه‌ضد و مخالف مکتب منتسبلری ...نه باقیارق، بولشه‌ویك مطبوعاتی طرفندن ...کشه‌منسوب‌عد اولنیورلر. صوك بولشویك ...ری قومونیست و « هرحادثه‌یی پروله‌تر ...ه کورن » علی ناظمی‌ده اسماعیل حکمت ...بان‌زاده ـ موساخانلی نفوذنده عدایتمکه ...شلردر.

اسماعیل حکمت ـ چوبان زاده ـ مو... ...لی‌نك تمثیل ایتدکلری جریان‌نه‌دیورمش؟ ...یل حکمت تورك حرشنك برکل تشکیل ...ی، بالخاصه غرب و جنوب تورکلرینك ادبیات و حرث جهتندن داعماری برینك تحت تأثرنده‌بولندقلرینی، بری برینك عین اولدقلرینی، حرثی قیمتلرك مشترك اولدیغنی میدانه قویمشدر.

چوبان زاده‌و موساخانلی بو « وحدتی » محافظه‌یه سعی‌ایدیورمشلر. اونلر تورك خلقلرینك صایسیسز ادبی ـ حرثی ـ لسانی واحدلره پارچالانماسی، هرقوم ایچون بر لسان، بر حروفات، بریازی؛ بر غرامهر و برادبیات و مطبوعات یاراتمایی‌علم، مدنیت و منطقه‌نامنه دوغرو بولمیورلر.

تاریخی، جوغرافی، اقتصادی برچوق ضرورتلرك طبیعی نتیجه‌سی اولان مختلف تورك اقوامنك آیری سیاسی استقلالرینك فوقنده بر حرث و لسان براکی فکرینی وبوکا قوت اولمق‌اوزره مختلف تورك أیللری ایچون مشترك بر مطبوعات لسانی و بونی اداره ایده‌جك مرکزی بر تشکل تکلیفنده بولنان بوغرویك تعلیقات ایچون تکلیف ایتدکلری یوللری بزده‌فضله افراط و خیالی بولدق. بونکله برابر بوفکر اساس اعتباریله دوغرو و تام زمانینده میدانه آتیلمش برفکردر.

بوفکر صوویتلری وامپریالیست موسکوانك ...ی‌نه‌دن قورقوتیور؟

بورادهبری کلمش ایکن ایکی مسئله‌یی تصفیه ...مجبورز. بری، وقتیله « أمل » برمجموعه‌سنده ...دخی اسمی کچن تورکیه‌نك معروف ...برینك روس اسارتنده یاشایان تورکلر ...چوق یاکلش برفکری‌دیر. بوفکر ...انتشار ایتمش بر أثر ...ایدرکن، روسیه تورکلرینك ...

نیکی آلفابه‌یی قبول ایتمك ایسته‌مدکلرینی ، حالبوکه موسقواده تورکیه آلفابه‌سنی قبوله طرفدارلر بولوندیغنی یازماقدایدی .

عموصیتك تام عکسنه اولدیغی هرکسجه مسلمدر . موسقوا ناصیل که مشترك تورك یازیسی اولارق آنادولو حرفلرینی قبوله علیهدار در ، بلکه آذربایجان صوویت حکومتنك آذربایجان داغلرنده یاشایان اون بیکلك بر جماعته کندیسنه حرفلرینی قبول ایتدیرمك تشبثی موسقو طرفندن « امپریالزم » تامغاسیله فارشیلانیور . صوویت حکومتی داغستان و شمالی قفقاسیاده هر تورك قبیله‌سنه بری برینه بکزه‌میه‌ن مستقل حرفلر قبول ایتدیرمش ، آذربایجان داخلنده بولنان و مقدارلری چوق محدود ، حتی بر ایکی کویه منحصر قالمش (لزکی) ، (طالش) ، (کورد) ، (یهودی) ، (اودین) وسائره یه ، آذربایجانك عمومی رسمی آلفابه‌سندن باشقه حرفلر قبول ایتدیرمشدر .

موسقوا تورك خلقلری آره‌سنده مشترك لسان ، گرامر و ادبیات ده‌گل ، مشترك یازویه‌یه مخالف و بوندن بحث ایده‌نلری « پانتوراتیست » و « تیمور وچنگیز دورلرینك احیاسنه طرفدر » دیه‌چه‌قا زیندانلرنده یو غویور . بوصورتله محترم محررك روسیه‌ده‌کی تورکلرك تورك حرفلرینی قبول ایتمك ایسته‌مه‌دکلرینی ، بالعکس موسقوانك ایسه بوکا طرفدار اولماسنی دعا ایله‌مه‌سی قدر کولونچ برشیئی اولماز قید ایده جکم ایکنجی مسئله‌ده روسیه‌ده موسقوا امپریالیستلرینك تورك حرث بولکنه قارشی آلمش اولدقلری وضعیتله تورکیه ده « دیل انجمنی » علیهدارلری آره‌سنده‌کی ، لفظی لفظینه اولان تام بر مشابهت‌در .

« آقشام » غزته‌سنده « وا ـ تو » بکلك کچن لرده‌کی تنقیدلرنده دیل انجمنی « تك لغق تاتاراستیلاسی . . . تیموراستیلاسی » تعبیرلریله قابله کورویوردی که ، بوگون وکچن سنه‌دن بری بولشویکلرك چوبان‌زاده و موساخانلی جریانه ویردکلری عنوانك تام کندیسیدر .

آذربایجان ، بالخاصه اونك باکوکی شهری ، جوغرافی وضعیتلری اعتباریله تورك خلقلرینك یاشادقلری اولکلر آره‌سنده مرکزی بر موقع اشغال ایتمکده‌در . بوراسی شمالی قفقاسیا تورکلرینه اولدیغی کبی جنوب و آنادولو تورکلرینه ، عینی صورتده خزرده کزینك شرق ساحلنی اشغال ایده‌ن تورکستانه‌ده یاقینلر .

بیوك بر صنایع مرکزی ، بیوك ویکانه بر لیمان ، بر ترانیست یولی ، بر تجارت شهری اولان باکو وقتیله اولدیغی کبی بوگون وبارین‌ده بر تورك مدنیت مرکزی رولنی اوینامافغا آمزدر . بولشویکلرك یتون مشکلاتلرینه رغماً یذربایجان خارجندن بیکلرله تورك بوراده چالشمایه اوقومایه قوشماقده‌در . بوراده هر تورك قبیله‌سندن بر غروپ کورمك ممکندر . ایکی اوچ سنه اولیسنه‌قدر بوراده یوزلرله تورکستانلی طلبه اوقویوردی .

بوراده آنادولولو اسماعیل حکمت بکله قریملی چوبان‌زاده بکیریك موساخانلی ایله بر- لشه‌رك متوسط بر حرفی برلك ، هیچ اولمازسه مطبوعات لسانلك بر لیکنی و یازلی ایچوندہ

طیبی اولارق مشترك یازی ، اصطلاح ، غرامرو سائره‌ی اورته یه قارلرسه ، تورك ملتنك شمالی و شرقی ایله جنوبی و غربی آره‌سنده مدنی ، لسانی و حرثی رباغ و جوده کلمش اولاجقدر . ایشته امپریالیست موسقوایی قورقودان‌دره بودر . بواندیشه ایله‌درکه موسقوا آذربایجان کتبخانه‌لرنده بولونان تورکیه ، قریم ، آذربایجان ، قازان تورکستان ، باشقرد محرر ، ادیب وشاعرینك اثرلرینی برآره‌یه طوپلایارق یاقدی . بوقورقوتأثیرنده‌درکه موسقوا ، روسیه‌ده ، یاشایان تورکلر آره‌سنده‌بیله اولسون مشترك یازی ، غرامر ، ادبیات و مبوعات لسانی قبولنی ایشیتمك بیله ایسته‌میور و بوکا امکان ویرمه‌مك ایچون هر قبیله ایچون ، هر ایل و عشیرت ایچون بری برینه بکزه‌میه‌ن آیری یازی ، آیری غرامر ، باشقه‌باشقه اصطلاحلر وجوده کتیرمك ایچون ملیونلر صرف ایتمکده‌در .

بومقصدله‌درکه داغستاندن وتورکستاندن کلمش تورك طلبه‌سنك باکوده تحصیل کورمه‌لری منع ایدییور . و آذربایجانده یاشایان شمال تورکلرینه آذربایجان مکتبلرنده ارقومایی ، آذربایجان یازیسیله یازمایی یاساق ایتمشلر .

بولشویکلرك اسماعیل حکمت ـ چوبان‌زاده ـ موساخانلی علیهنه آچدقلری « مفکوره‌وی هجوم » ده عینی قورقوایله ، عینی اندیشه‌ایله علاقه‌داردر .

بوعالملردن برینك آنادولولو ، ایکنجی‌نك قربملی ، اوچونجونك آذری اولماسی بولشویکلری دهاچوق قورقوتمقده‌در . بونی برسیمبول کبی ، آنادولو ـ قریم و آذربایجانك حرثی و وحدتنك تمثالی کبی قبول ایدیورلر .

معاصر تورك ملی حرکتی ابتدا قیر باشلادقدن صوکره اوزادن اوزاجه آذربایجان صوکره مشترکاً آنادولویا کلمشدر . « ترجمان » ك « دیلده ، فکرده ایشده برلك » شعاری آذربایجانی اون سنه‌لرله چالقاندی یتیرمه‌ندی و نهایت آغااوغلو احمدبك‌له حسین زاده‌علی‌بك کبی تورکچیلرك یتشمه‌سنه ، اونلر استانبولده ، بورادهکیلرله برابر عصری بر کچیلك حرکتنك تأسیسنه ، معاصر تورکچیلیکك تبشکانه ، بونك یکیدن آذربایجان ، قریم ، توکستان ، قازان وباشقردستاندهکی تورکچیلك ، تورك ملیچیلکی و نهایت استقلال حرکتنه اساس تشکیل ایتدی . موسقوا بونی ایی بیلیور . بیلیورکه تورك وحدتی ، پان‌تورانیزم ، پان‌تورکزم غیرممکن بر خیالدر . تورك خلقلری وارلقلرینی ادراك ایتمش بولونیورلر . ملی حریت و استقلاللرینه محقق نائل اولجقلردر . ملی استقلال حرکتنك تملی واساسی تشکیل ایدهن تورك ملی حرثی بر لیغی دوغرو اولان انکشافنده دوام ایدرسه آذربایجان ، تورکستان ، قریم ، باشقرد ، قازان ، داغستان کی تورك اولکه‌لرینی تمثیل اونلری روس ده کزی ایچروسنده بوغمق آرتیمك غیرممکن اولاجقدر .

اوکا کوره تورکلری پرپزدن ایتمك ، آییرمق ، اوزاقلاشدیرمق ، بری بر آکلامیاجق بر حاله کتیرمك ، بلکه بری

دوشمارقیلمق ، اوندن صوکره‌ده تك اونلری بوغمق ، وارلقلرینه نهایت ویرمك ـ ایشته موسقوبانك بوکونکی سیاستی بوندن عبارتدر .

چوبان‌زاده ـ موساخانلی دیورمش که :

ـ تورکلر لساناً ، یازی و اصطلاحجه پارچالاندیغی ، آذربایجانك نشریاتی آذربایجانه ، آنادولوسنکلی آنادولویه ، اوزبکك اوزبکه ، تورکمنك تورکمنه ، قیرغیز ـ قاراقلپاقلی قیرغیزه ، باشقردکلی باشقردیه ، قریمکلی قریمه ، قوبیقکلی قومیقه منحصر قالدیغی ، و بوینك نشریاتی اوبری طرفندن آکلاشیلمادیغی تقدیرده بتورکلردن هیچ بری ترقی ایده‌مه‌ز ، تورك عرفانی انکشافدن محروم قالیر . . . حالبوکه قریمده ، آذربایجانده ، تورکستانده ، آنادولوده چیقان بر غزته ، بر مجموعه ، براثر پك اون بیك اوقویوجی بولسه بر ـ ایکی ملیون اوقویوجی یه . مالك اولورسه تورك حرثی ، عرفانی دها چابوق انکشاف وترقی ایدر . . .

بتون جهان ملتلرینی برلشدیرمك ، ملی حدودلری قالدیرمق ، بشریتی برمشترك جمعیت حالنه کتیرمك ایسته‌دکلرینی ادعا ایدوب دوران روس بولشویکلری بوحرکتی نه‌دن « اختلال علیهدارلغی » دیه‌تلقی ایدییورلر ؟

چونکه اوزمان استانبول ـ آنقره ، باکو ـ باغچه‌سرای ـ قازان ـ اوفا ـ تاشکند ـ سمرقند ، عینی حرثی ، عینی مدنیتی ، عینی عرفان و فکری تمثیل ایده‌ن برتورك مدنیت مرکزی اولاجق . چونکه اوزمان خوقندلی بر تورك جوجوغیله باکولی . آنقره‌لی ، قازانلی و اوفالی بر آجوجو یمی ، قزانلی و اوفالی بر آجوجو آکلایاجق ، یتیم و یالکز اولمادیغی بر ملتك بر قولی اولدیغنی حس ایده‌رك لادولاجق و . . . . روسه‌باش آکمیه روسیه پارچالانمش اولاجقدر .

اونك ایچیندرکه روس بولشه‌ویکلری روس چارلری کبی « تورك » یاراسا کونشدن ، شیطان بسم الله‌دن قورقیورلر .

فقط تورك ملی حرکتی أولیه دونکو و شمدیکی روسیه‌نك بتون قسمنی ، اورال و ادیل حوضه‌سنی قافقاسیایی ، جنوبی قافقاسیانك قریمی عصرلردن بری استیلا ایتمش اولان استقلالدن مطلقا آلده ایده‌جك ، تو آذربایجان ، قریم ، شمالی قافقاسیا ، ا مستقل تورك دولتلری تشکل ایده‌جك تورك دولتلری مشترك ملی تورك مشترکاً محافظه ایتمکه ، قورومه‌یه ویرو چالشاجقلردر .

تورك حرثنك تاریخی و طبیعی اولان بیقمغه قالقیشمق اونك برقات‌دها قو تولید ایده‌جکی بواوغرده هیچ بر غایه‌لری اولمقسزین یالکز علمی بولده چ بر چوق منورلرمزك حبس ، نفی و محکوم ایدیلدیکی ده هم ملی وجدانمزك قو و هم‌ده بولشویکلرك ایچ یوزلرینك تورك عالمی طرفندن دها صریح ، ده اولارق آکلاشیلمسنه یارایاجقدر . .

(مابعدی اون برنجی صحیفه‌ده)

۱۹۳۸ سنه‌سنك شیمدیه قادار
كتیرده چوق آز كورولمش بویوك قیش
ار و صوغوق ۳ تشرین ثانی كون دوبروجه
رك عالمنك اك طانیلمش و سه‌ویلمش بر
سی اولان معلم و شاعر عمر محمد نیازی
ی‌نی ابدیاً غایب ایتدك .
ثوت ، صاقلادیغی كدر و تأثره آصلا
یوبولمایاجق اولان ۲۰
ین ثانی تاریخنده بویوك
و شاعر عمزی صوغوق
طوپراقلرك قوجاغنه
ایتدك . بوازلی قانون
ستدن كیمسه‌نك خارج
لمایاجغی معلومدر . بونك
ای حكم ایتمه‌سنه
یاً مانع اولونامز . بو
ابر بو حادثهٔ طبیعیه‌نك
عه‌سی اوقادار مؤلمدركه
كدر حس ایتمه‌مك
دكلدر . بالخاصه كنج
ه ، كندیسندن بویوك
متلر وایشلر بكلهٔن برچاغده تولن ایچون
و آجی بر فات‌فضله دویولور .
نه ، بكانه شاعر عمز و قیمتلی معلممز محمد
ی افندی هنوز الی اوچ یاشنده ،
وبحاكه قدر تنك اك اولغون وقتنده ایكن
ندیسندن ملت و یوردحسابنه فائده‌لی
متلر بكله‌نیركن بیزی ابدیاً و كدرلرایچنده
می . كدر عمز ، مرحومه فارشی بسله

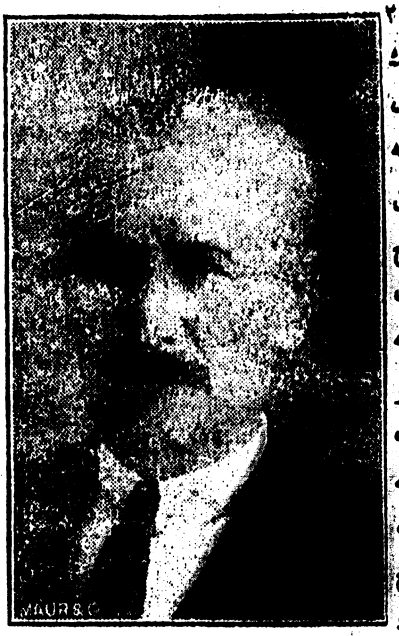

دیكمز شخصی محبت وحرمتدن ، دوستانه
حسلردن زیاده ؛ ابدی غیبوبتنك ارلغمزده
آچدیغی بویوك فكر و تحریر بوشلغنك
دهریناكمندندر .

امیم كه ، یاقین بر استقبالده شاعرك
برینی طوتاجق ، براقدیغی دهرین بوشلغنی
دولدیراجق دیكر برشاعر عمزه تیشه‌میه‌جكدر .
وقت كلدكجه بز بونك
آجیسنی تمادیاً دهرینلهشن
بریارا صیزیسی شیكلنده
چكه‌جكز . ایشته بونك
ایچون كدر عمز بویوك ،
ألمز بوبوكدر .

محمد نیازی كیمدر ؟

مرحومك آصل آدی
نیازی ، باباسنك اسمی
اسماعیلدر . والده‌سی
عزیزه استانبولده برحیاتدر
او ، روس استیلا فاجعه
سنه اوغرایان كوزه‌ل
« قریم » دن كوچوب

دوبروجه‌نك قارادهكیزكنارینه یاقین آشجیلر
كوینه یرلهشن فقیر بر عائله‌دن ، ۱۸۷۸ –
۱۸۷۹ تورك روس محاربه‌سی سنه‌لرنده
دوغمشدر .

نیازی قوتلی وایری وجودلی چوق ایی قلبلی
ودوغرو برچوجوقدی . اون بیریاشنده قادار
دوغدیغی ساكن ، كوچوك و ابتدائی كوینده
قالدی و ایلك تحصیلنی پورادهاسكی اصول

اوزه‌رینه یایدی . بابامی ، فقیرلکنه رغماً ، جوجوغنك ذکاسنی واوقومغه اولان هوسنی کوره‌رك اونی استانبوله یوللادی . نیازی ، هنوز اون بیر یاشنده‌ایکن ، استانبول دارا لمعلمینه کیردی و بونی موفقیتله بیتیردی . او ، معلم مکتبنك داها صوك صنفلرنده‌ایکن آتشین بر وطنپرور اولمش و آنا یوردی « قریم » ی کورمك واونك‌ایچون جالشمق سوداسنه دوشمشدی . فی‌الحقیقه معلم نیازی افندی ، مکتبنی بیتیرنجه ۱۸۹۸ سنه‌سنده یکرمی یاشنده‌ایکن چوقدن سه‌ومه‌که باشلا دینی یوردینه کیتدی و معلم اولدی . فقط بوراده روس استبدادندن دولایی بر سنه‌دن فضله‌دورامایارق استانبوله دونمك مجبوریتنده قالدی . ۱۹۰۰ سنه‌سنده تکرار قریمه کیتدی لاکین بوسفرده آنجق برسنه قالارق تکرار استانبوله عودت ایتدی .

۱۹۰۴ سنه سی ابتدالرنده پدری استانبولده وفات ایتدی نیازی افندی کوستنجه یه کلدی .

محمد نیازی افندی ، استانبول دار المعلمین اداره‌سنك سلطان عبدالحمید دورنده‌کی استبداد سائقه‌سیله طلبه‌لرده حریت و مشروطیت فکرینك دوغماسنه مساعد اولمامسنه رغماً ، بر حریتجی‌ایدی . او ، تاکنج یاشنده ایکن « اتحاد و ترقی » فرقه‌سنه انتساب ایتمش و بونك بعض ارکانیله کوروشوب طانیشمشدی . . بوسببله‌ده او استانبولده تورکیاده ، اوطورامامق مجبوریتنده‌ایدی اوزمان « اتحاد و ترقی » جیلرك قوتلی و فعال مرکزلرندن بیری اولان کوستنجه‌یه نیازی افندینك پرلشمه‌سی سببلرندن بیری‌ده بوایدی .

شاعر ، اوزامانکی تورك رشدیه‌مکتبنه اولا معلم و صوکره مدیر تعیین‌اولندی . بومکتبده تا ۱۹۱٤ سنه‌سنه‌قادر اجالیشدی . او ، برطرفدن مکتبده ملتك امید استقبالی اولان چوجوقلری یه‌تیشدیرمکله مشغول اولورکن ، دیکرطرفدن بویوکلری‌ده جمعیتلر ، قونفرانس و مسامره‌لر ترتیب ایتمك صورتیله تنویره اوغراشیوردی . بوتون بومساعی اونك یوکسك ایده‌آلنی تطمینه کافی کلیوردی . او ، ملتی ایقاظ و تنویر بولندد داها منتظم و کینش بر طرزده اجالیشمق و داها فضله ومثمر برصورتده اوغراشمق ایسته‌یوردی . بونك ایچون او ، بوخصوصده الك مهم و الویریشلی واسطه‌اولان مطبوعاته صاریلدی . اوزاناً یکرمی یاشندن اعتباراً نثر و شعر یازمغه باشلامشدی . طبش مجلکتلرده چیقان بعضی غزته‌لره چوقدانبری مقاله‌لر کوندره‌رك

چوبانزاده و آرقداشلرینك ملتچیلیك و پانتورانیزم کتابلری دکل بالخاصه تورك حرمنه خدمتلری بولشویکلری اونلره قارشی صالدیرتیور . . . بوحقیقت اطرافنده بوتون تورکلر بالخاصه بوتون تورك منورلری جدیتله دوشونورلرسه بولشویکلرك تورکلره تورکایکه اولان دوستلقلرینك ایچیوزی‌یك اساسلی اولارق تظاهرایدر . . .

آذربایجانلی

م . ب

بر یوردی . کنجاکنك مختلف آنلرنده، یورد عشقنك و ملت سوکیسنك هیجانلاندیغی زمان نلرنده یازدیغی شعرلری واردی . او ، چوقدانبری صاقلادیغی فکرلرینی قوه‌دن فعله چیقارمق زمینینی کوستنجه‌ده حریتجی برقاچ صادق آرقاداشنك مظاهرتیله بولمشدی . بونلرله برلکده بالخاصه حریت شعارینی ترویج مقصدیله « دوبروجه صداسی » غزته‌سنی چیقاردی . بوندان صوکره « تشویق » ، « ایشیق » غزته‌لرینی نشر ایتدی . ۱۹۱٤ سنه‌سنده مجیدیه مدرسهٔ رسمیه‌سنه معلم تعیین اولونجه بوقصبه‌ده کوچوك برمطبعه آچدی ، « مکتب و عائله » اسمنده علمی و ادبی بر مجموعه چیقاردی .

بویوك جهان حربنك باشلاماسیله آلت، اوست اولان مملکت ایچنده نیازی افندینك مطبعه سی‌ده محو اولدی ، معلم اولارق چالیشدیغی مدرسهٔ رسمیه‌ده قالدی . دوبروجه دشمن اشغالی آلتنده قالدی . بویوك شاعریمز بوصیراده برمدت کوستنجه‌ده تورك اوردوسی ارکان عسکریه‌سندن بیربسیله برلکده اولدقجه بویوك بر تجارتخانه آچدی . فقط . ۱۹۱۸ سنه‌سنده ابتلادرجه‌سنده سه‌ودیکی یوردی « قریم » ، چوقدانبری تحسرله بکله‌دیکی استقلالی قازانمجه هرشیئی فدا ایده‌رك مقدس وطننك مبارك طوپراقلرینه قوشدی. اوراده « جق سس » غزته‌سنی چیقاردی . بولشویکلر قریمی اشغال ایدینجه مطبعه‌سی قالماندی . بوندان صوکره برمدت یالنجه‌سرای تورك معارف مدیری اولدی . نهایت ۱۹۲۰ ده مقدس یوردی « یشیل آدا » نمامیله تکر بولشویك ظالملرینك اسارتی آلتنه دوشونجه دوبروجه‌یه دوندی و اسکی معلملکنه تعیین اولندی و بوراده وفاتنه قادار قالدی .

محمد نیازی افندی ۱۹۰٤ ده کوستنه کلوب برلشدکدن صوکره ، کوستنجه‌نك آه و تربیه‌لی عائله‌لرندن عبدالحکیم افندینك قیزی صفیه خانمله اولندی ، چوق مسعود و محبر عائله اوجاغی قوردی . دورت قیزله ایکی اوغل صاحبی اولدی . قیزلرندن اك بویوکی ایله ایلك اوغلی اولجه و اوندان صوکره کی قیزی‌ده کندی وفاتندن سکسن کون اول اولدیلر . ایکنجی قیزینك ثولومی زوالی معلممزك اعصابنی چوق صارصمش و خسته لغنی آرتیرمشدی .

محمد نیازی افندی، اك کوچوك چوجوغی اولان اوغلی دوغدیغی زمان نه قادار سه‌ویمش و نه بویوك امیدلرك ذوقیله هیجانلانمشدی او ، اوغلنه ، پك چوق سه‌ودیکی بویر تورکچه ضیا کوك آلپك آدینی ویرمش و ضیا آلتای دیمشدی . یونك تازه و کورپه دماغنه براشدیرمك ایسته‌دیکی یورد و ملت عشقلری نه قادار بویوك و جانلیدی ! شاعر ضیا آلتایك کندی فکر و أملرینی تحقق ایتدیره‌جك بر قهرمان اولماسنی ایسته‌ردی امید و تمنی ایده‌رکه یوکسك ایده آلیستمزك آرزولری یوشه‌جیقماز .

محمد نیازی افندی ، یوکسك اخلاقلی و ایی قلبلی بر انساندی دائما کوچوکلر مرحمت وشفقتله ، اختیارلره و بویوکلره محبت

حرمتله معامله ایدردی . اوندہ کبر ، غرور حسد یوقدی . تام معناسیله متواضع و نازکدی . کیمسه یی اینجتمز ، قیرماز و کوچندیرمزدی . کرلرینی یوبوك ملایمت ، نزاکت و تواضعله بیان ایدەر و قبول ایتدیرمك ایچون هیچ بر وقت اصرار و تضییق اثری کوسترمزدی . هرکسه قارشی صمیمی و نیلك ایسته یه یچی ایدی . فکرینده و اراده سنده بویوك متانته صاحبدی . الك چسته و یورغون زمانلرنده بیله هرشیئی صوئوق قانلیلقله محاکمه ایدەردی . و قورو آغیر طبیعتلی ایدی . چابوق قیزماز ، عجله قرار ویرمزدی ، هرشیئی اصابتلی بر تامل و نفوذ نظرله یاپاردی . قطعیاً اوکونمز ، بویوکلك ادعا ایتمزدی . ذکی و مستعد کنجلری دائما اوقومغه و یوکسلمه که تشویق ایدەر و اونلرك بعضی قصورلرینی بویوك بر نزاکت و طاتلیلقله تنقید ایدر و اصلاح چالیشیردی . حسن نیتله یاپیلان هرایشی و تشبثی بویوك سەوینجله ، تقدیرله قارشیلار و بونلری دائما تشویق و تشجیع ایدەردی .

محمد نیازی افندی هرکسله دوست کچنیر ، دارغیلاری یاریشدیریر ، دیدی قودی یی و فتنه یی سەومزدی . کیمسه نك قصور و عیبلرینی یوزینه اورماز ، دیکرینی کوچولته رەك کندیسنی بویوك کوسترمکه چالیشمازدی . برسوزله ، مرحوم انی قلبلی و یوکسك روحلی بر انساندی .

محمد نیازی افندینك الك بویوك خصلتی اونك هرشیدن زیاده آتشین بر وطنپرور ، یوکسك بر ملیتجی اولماسیدر . او ، مذهب اولدینی ملتی و اتا یوردینی چیلغنجه سەوه‌ر و تقدیس ایدەردی . او ، یانیق قلبنك الکدەرین و صمیمی کوشه‌لرندن قوپان بوتون شعرلرنده یوردی « یشیل آدا » نك کوزه للیکلرینی ، شیرین لکلرینی سویله مکده و بونلر ایچون صاغیلماز هجران و حسرت عشقلری چکمکده در . بویوك شاعر برشعرنده :

« طبیعتدان ، طوپلانیلمغان چیچکدن
بەك توزو برده مەت سك « یەشیل آدا » !
کیمەرده بر ، یاپر قلرك صولسادا ؟
بارمی بیلمەم ، سەندای ، آروکورو نکن ! .
صانکه ، قودرەت قولیمان ایشله نکسك ! .
تەرنه میز بر هاوامان بسله نکسك ! . »

دیکەرنده :

« بیزکه قریم بیرجاقرم بولسادا ! .
کوب واقتلر بیرخابەر آلمادق . .
حاسرەتلکدن کوزله رکه یاش طولسادا ،
یەشیل جورتقادوغرو جول طابالمادق ! . »

دیمکده در .

شاعریمز کیجه ـ کوندوز ، هرآن یوردینك حسرتیله یانمشدر . او ، یوردینك حقیقی عاشقی اولمشدر . اونك خیالنی ، رؤیاسنی ، دماغنی بورون « یشیل آدا » نك کوزللکلری ، کوکلنی یاقان آتش بونك حسرتیدر او ، شرقه باقسه ده کیزلك ساکن ماوی صولرینی کورسه وباجوشقون بیاض کوپوکلی دالغالرینی سیرابتسه دائما یوردی ، « قریم ، ای ، کورمش و بونك ایچون آغلامش ، دو شونمشدر . شاعر ، منسوب اولدینی ملتنك شرفیله افتخار ایتمکده ، اونك بوکونکی اسارت و ذلتنه یانمقله برابر استقبالندن و برکون استقلالنه

ووشاجنبدن امیدی کسمه‌مکده‌در.

شاعر ؛

« ناتار بارمی ؟ ده‌ب کیم صورای :
ن بارمان !

آتن صانن به‌كطانیغان یاش تاتارمان .
تورکدن اوزگه طوغام‌یوق دونیادا ،
تورکنك أوزی، أوزقارداشی‌چونغارمان.
ملت آتیم تورك بولسادا . تاریخدا
شانلی آتیم تاتار» شای‌ده‌ب یازارمان.. »

. . . . . .

« خلقنك کورکین کونلرین بیزکورمه‌دك؛
کوره‌رمن ده‌ب کیمه‌رده اویلانامان .
کویدی باوور : قارالاندی قاسوه‌تمه‌ن :
من‌ده‌شاشدم، نه‌چون‌دردلی‌بولامان؟...»

. . . . . .

« طالق‌بولسالك‌داخلق‌قاتنداشوهره‌تك‌بار ؛
کون‌کوره‌رسك‌سن‌ده‌خلقدای‌اعتبارمان.»

. . . . . .

شعرلرنده یوحس و امیدلرینی آچیق‌او-
اق ایضاح و اظهار ایتمکده‌در .

محمد نیازینك یوردی و یوردنده یاشایان
داشلری ایچون قلبنده بسله‌دیکی حسلر
ادار قوتلیدی‌که ، دوبروجه‌نك چوراق و
سز چوللەرنده دوغمش و بویومش اولماسنه
آ اونی ، کنجلکنك الك ظاتلی و ذوقلی
جك هنکامنده ، یکرمی یاشنده ، روس
ارتنك بیك برتورلد ظلم و اشکنجه‌لرینه
اولان « قریم » ه آندی . اوراده او ،
ن جان و یوره‌کیله سه‌ودیکی و اوغرنده
نه‌قادار کوز یاشلرینی دوکریکی و دماغنی یور-
دینی ملتنك چوجوقلرینك قابلرنده مایت و
وطن‌معبدینك آتشی یاقق‌ایچون اوغراشدی.
بویولده هرتورلو فلاکتی کوزینه کسدیردی ؛
قورقادان و یيلمادان بر سنه آرا ایله ایکی دفعه
کیتدی، کلدی. . نهایت، «ملتلر حبسخانه‌سی»،
متفکرلر و ملیتجیلر منفاس اولان روسیه‌دن
دوبروجه‌یه کلەرەك قلبنك وطن تحسرلرینی ،
کوکلنك ملی آلملرینی شعرشکلنده بیاض‌کاغدلره
و اونلردن شوئومش و یابانجیلاشمش یوره‌کلره
دوکدی . او ، بواوغورده چوق‌چالیشدی .
فقط او ، چوق‌زمان قلبنك‌بو آتشی ، کوکلنك
بوعشقی کیمسه‌یه دیکلتدیره‌مه‌دی . بیلیورم‌که
او ، بوراده ملی ایده‌آلسز و یوردقایغوسی‌سز
بر محیط ایچنده یه‌للرجه چیرپیندی . اونك
عشقنه خیال ، ایده‌آلنه ماصال ده‌نیلدی .
فقط او ، قوتی بیتمه‌ین بر ایمان ، ایمانی صار-
صیلمایان برعقیده‌کبی یاشادی ؛ نه‌وت او ،
نوری‌سونمه‌یەن بریلدیز، سه‌وکیسی توکنمه‌ین
بر عشق کبی یاندی . خودکام منقدلرینك
متکبرانه‌استهزالرینه واستحقافکارانه قهقهه‌لرینه
یالچین قایالرکبی کوکس کەردی . زمینك‌حس
وفکر قورافلغنه قارشی چاغلیانلرکبی جوشدی
و غرضکار جریانلرك مشئوم اوغولتولری
آراسنده طوپلرکبی کورله‌دی وَ :

« أوزتەره‌کین به‌که‌نمه‌کەن صویسزلرغه
کورداووشمان که‌ره‌کی‌سزده‌ب آیتارمان؛
که‌لمکەن ، گه‌چکه‌ن خانلقلارنی ،
بارلیقلارنی ،
یوقدرده‌کەن قانسزلرغه‌خاربولارمان...»

دیدی . شاعر نیازی بوتون بونلری بویوك بر حسارت و صمیمیتله محیط وزمانینك شدتلی هجوم و تنقیدلری بهاسنه سویله‌دی .

شاعر محمد نیازی عینی‌زمانده ایی برمعلم، محرر، متتبع ومتفکردی. او، رحلهٔ‌تدریسنده بولونان طلبه‌لرینه قارشی وظیفه‌سنی بحق‌یاپمق ایچون چالیشیر و موفق اولوردی . تقریرنده آچیقلق ، ساده‌لك و طاتلیلق گوزه‌تیر و اوسایه‌ده دیکله‌ینلرك دقت شوقلرینی اویاندیریر، دماغلرینی یوزمازدی . او ، طلبه‌لری ، هیچ صاللانتی حس ایتمه‌دن ساحلا سلامته چیقان برگمی یولجیلری گیبی ، سنه‌نك و مکتبك نهایتنه یصال‌ایدر و آصلا اوصاندیرمازدی .

محرر نیازینك اسلوبی و طرز بیانی ، تقریری گیبی ، غایت آچیق و سلیسدر . فکرلریی و موضوعنی و صنوح و موفقیتله تحلیل و نفس‌ایده‌ر .

اوقوبوجینی آصلا یورماز و بیقدیرماز . حادثاتی قوتلی برنفوذ نظرله تدقیق تشخیص ایده‌رو حقرنده بی‌طرفانه‌برمحاکمه‌ایله قرارلرینك نتیجه‌لرینی ویریر . او ، هیچ بر وقت هنچ کیمسه‌حقنده غرضکارانه و سوبژه‌کتیف (انفس) شخصیات یاپمامش و تنقیدلریی دائما علمی و اوبژه‌کتیف اساسلره استینار ایتدیرمشدر .

معلم‌وشاعر محمدنیازی مطالو وتتبعی‌چوق سه‌وه‌ردی. او ، صوك‌خسته‌لق دوشه‌کنده‌بیله یاتارکن بر چوق غزته ، مجموعه و کتاب اوقوردی . الك زیاده سه‌ودیکی ، مطالوایتدیکی کتابلر ؛ ملی‌تاریخه ، ادبیاته ، فلسفه‌یه ومحکوم ملیلرك بعث بعدالموته عائداولانلرایدی .

محمد نیازی ، متفکردی. ملتك‌اسبا ذلت و ضعفیت سببلرینی صاعتلرجه دوشو یونلره چاره‌لر آراردی . خلقنك دردلر احتیاجلرنی و آلملرینی کونلرجه آراشدیر دیکلر و بونلرحقنده لازمکلن تدبیرلری او بویلو دوشونور و صوکره تمیز بر صمیمی یوکسسك بر جسارتله یازاردی . او ، م یالکز محلی و منطوقوی دردلرله قالمازد برقاچ‌قطعه‌یه پاپیلان‌و برچوق مملکتلره‌سر بوتون ملتداشلرینك حرئی ، اجتماعی و س وضعیتلری و حاللریله‌ده مشغول اولور و غراشیردی . او ، چوقدانبری بوتون ت قبیله‌لرینك دیل ، فکر و حرث برلکلر چاره‌لرینی دوشونیور و آراشدیریوردی . بوخصوصده بعضی فکرلرده درمیان ایتمش

معلم و متفکر محمد نیازی ، قارا انجنده قالمش بر کاروانه آلنده‌کی یارلاق م سایله یول کوستران بر رهبرگیبی ، دائما م یوروین ظلمت و دونیغوسزلق پروه‌سنی بیر و آونی ملی بنلك ، ملی حرث و ملی قد ساحه‌سنه اولاشدیرمق ایسته‌ردی . چ یازیق که ، او ، قویاناق ، حالنده تصور ایتد دوشونجه‌لرینی کاغداوزه‌رنده تثبت ایده‌مه‌د بزه‌بیلدیره‌مه‌دن گیتدی. یازیق ، چوق‌یازیق ا بوتون دوشوندکلرینی ودویدقلرینی بزه‌تما سویله‌یه‌مه‌دن، بیلدیرمك ایچون وقت بولاما بیزی ترك ایتدی. اونك غیبوبتی ایچون ، او رهبرلکسنده محروم قالدیغمز ایچون نه‌قا آغلاساق ، یاس طوتساق یرینه .

جوجغك صاف قلبنده

همجنسلرینه قارشی اولان سه‌وکی و محبت ناصیل بوغولویور ؟

یك زنگینلردن اولان احمد آغانده
حراق ده گیشدیریبوردی . بر یاسی
ه لکن بی قوغوبور والحاصل قاپوسنده
ر بی هیچ انسان برینه طوتمیوردی .
قوصوریولوبوردی : بر یاسی چالیشمیور .
جوق یمور . ویا جوق اویویوردی .
یوجمی وه‌لی یه دخی چیراقلره یوز
ی ایچون تنبیه‌نده بولونیور ، حرارتدن
یا خلره آجیه‌رق سرین صو گتیره‌ن
دل بر قاپوز آلوب ویره‌ن یومصو-
گبی حرکتلردن طولایی چوق کره‌لر
دی . اگر چیراقلردن بریسی برایشده
ی اولورسه اوقت آلا بیلدیگنه
« خبر یا . . . . یدیکك آکسی
یلالا میورسك ! » گبی سوز
لی بی ـ آلاجغی بش اون
ته‌مه‌دن ـ باشنی الوب گیتمه‌یه مجبور

ط ای گنجلك !

ه یاقیشان آغلامق ، مأیوس اولمق
یره دوشمن و ظیفه ؛ اونك آچدیغی
قوتلشدیرمك ، اونك دوشونجه‌لرینی
، اونك ایده آلی تحقق ایتدیرمکدر .

مستجیب ح . فاضل

براقیوردی .

ایکی کونك برنده بوگبی صحنه‌لرك شاهدی
اولان وه‌لینك قلبی کیتدکجه وحشیله‌شیور .
یوره کنده همجنسلرینه قارشی اولان سه‌وگی
یاواش یاواش سونیور و فرصت بولدقجه
وده کوچوك یاشنه رغماً ـ باباسندن داها اختیار
صاقالیی جیراقلره سرت معامله‌ده بولونیور ،
حتی سوگیوردی . یگرمی یاشنه گلدیگی وقت
آنجق قامچیسنه و شاماریه ، رده پریشان
آغزینه گوره‌رك مدهش بر چورباجی اولمشدی .
اونك نزدنده عمو سیتله فقیرلرك هیچ بر قیمتی
یوقدی .

۲ ـ علیمه‌نك قیزی عایشه ۱۲۰۰ له‌یه
بر مانطو آلمش . أولرنده یمه‌یه أکمکلری یوق ،
برده فاصون صاتیورلر باباسی زواللی آنجق
کندیسی بیلیور : یارین بر کون باقه‌للرنده
اولانی بر تمام ضبط ایده‌جك . نه‌دوشونجه‌سز
کیشیلر به‌ی ! . . جمعه کونی آناسیله قصبه‌یه
گزمیه‌ده کیده‌جکلرمش ! تازه باشنه برده طاراق
قویارسه تمام قصبه‌یه یاقیشاجق گبی اولاجق !

دون حمیده آبلایله کلینی چکیشمشلر .
هم ده نه چه‌کیشمك یا ! ؟ بربرلرینه سویله‌مه‌دکلری
فنالافیردی قالمامش . قاوغانك اوستنه کریم کلمش .
قاریسنه أیی بر داپاق آتمش . زواللی عایشه
آغلایارق باباسنك أوینه گیتمش . « قیزیمی
أولدیرمکمی ایستیورسکز ؟ » دیه صالح آغا

کلمش . . . اوزون مسئله . . . نه‌ده آلجاق و مسخره خلق ! . . .

چینگسه‌نه‌دن هیچ نرقاری یوق الخ . . . .

✻

عمر آغانك أوی قاریوزله دولو .

حیدود چوجقلری کیم بیلیر کیملك بوستا نلغندن گه‌تیرمشلردر ! . .

بشقه‌تورلو نه‌ایله‌ یرمدن آلاجقلر؟! أولرنده بر آووچ اونلری بیله‌یوق . دون آ . . . آبلادن ایکی اوقه‌مصراونی آلمشلرده اونی یه‌مشلر ! الخ . . . .

آنا و بابالرندن قورمشولری حقنده هرکون بوگیبی سوزلر ایشیدن حسن و حسنیه یاواش یاواش هرکسه فنا بر نظرله باقیه‌باشلایورلردی . کیمسه‌ی بگنمیورلر، هیچ کیمسه‌حقنده أیی دوشونمیورلر و هرکسدن نفرتله قاچیورلردی .

مکتبده بوتون آرقداشلرینه بر چیرکین لقب طاقمشلردی . اونلرحه : ریسی « چوپار » ، دیگری « کل » ، باشقه‌سی‌ده « کوپك » ویا « خنزیر » دی آرقداشلرینك اثناوفاق قصورلرینی گورمیورلر و آرقالرندن سویله‌یوب گولمکده بك بیوك ذوق بولویورلردی. بوسببدن بوتون چوجقلر اونلردن یاواش یاواش یوز چه‌ویردیلر .

حتی شوقادارکه عمرلرینك نهایتنه قادار ، کندیلرینه سلفلرندن انتقال ایدن بوفناوچیرکین تربیه‌نك جزاسنی چکدیلر.

✻

چوجقلرمز نیچون قورقاق ، صاقینغان و جسارتسز اولویورلر ؟

چوجق صاف قلبلی اولدیغیچون نه‌ایشیدیرسه اوکا اینانیور و اطرافنده بولنانلردن‌ده عین‌صافیتی بکلیور . کوچوکلکده ذهننه یرلشن اعتقادلرك تأثیری (ایی ـ فنا) اولنده بویودکدن سوکرادە کورولویور .

ابویندن و عمومیتله اطرافنده کیلردن آصلسز وتربیه‌یه مغایر بر طاقم حکایه‌لری سسله‌یه سسله‌یه ؛ هرکون آنه‌سنك : « صوص باغیرما ، قازاق(٥) کلیور . سنی آلوب کوتوره‌جك ! » یاخود « آغلامه ، سنی آیی‌یه ویریرم » گبی سوزلرینی ایشیده ایشیده طبیعی چوجغك یورهگنه قورقوسینیور . أیبجه یاشنه کلدکدن صوکره بیله زواللی معصوم بر شاپقه‌لی کورورسه آغلایارق قاچیور و آقشام اولوب قارا کلق

(٥) بزم تاتارخلق عمومیتله سلیمان اولمایانلر حقنده « قازاق » تعبیرینی قوللانیرلر.

چوکدیمی أودن چیقمیه قورقویور .

أوه بر مسافر فلان کلیرسه بش یاشنده کی علی بر کوشه‌یه حبس ایدیلیور؛ برشی سویله‌مك ایسته‌رسه «سن باغیرما» سوزیله همان دوردورولویورویا برجزایه چارپیلیور . بو کبی طرزه‌تربیه‌نك نتیجه‌سی اولارق صاقینغان و سونوك آلیشان چوجوق بابا بجی کیمسه‌لرك یاشنده باشنی آشاغیه آلوب قونوشمه‌یه صاقیذیور . و صورولان شیئه‌ده هیچ جواب ویرمیور . ایوین ایسه چوجغی : « جسارتسز ! جیریق ! . . . » دیه‌تکدیر ایدییورلر . بوکاسبب ینه‌ده کندیلرینی اولدقلرینی دوشونمیورلربیله . . . .

اوده چوجق شیماریرسه ویا آغلارسه دوردورمق خصوصنده آنه‌لر ایچون بر قولایلق داهاوار : « دور سنی معلمه سویله‌یم‌ده . مکتبه واردیغك واقت سکا أیی بردایاق آتسین ! » دیرلرسه چوجق آغلامیور ویاشیمارمیور . لاکین بوسوز أیجه ذهننده یرلەشن چوجق یدی یاشنی کمال ایله مکتبه واردیغی وقت معلمی و روبجه قورقوسندن تیتریور ، قارشوسنده قورقونج بر جانوار گورمیورکبی اورکیور و آغلایارق آنه‌سنك أتکنه صاریلیور . بونی گورەن آنه ایسه چوجغنك مکتبی سەومەیه‌جکنه قناعت گەتیریورورەر دەمرکسه بونی سویله‌یور . أگر معلمده اصول تدریسدن بی‌خبر ، آنجق صوپاسنك اوزونلغنه وگورسسنه گووەنەرك معلملك یاپان و مکتبه ایلك واردیغی گون چوجغنك أله « عم جزء » نی طوتدیران و اوندن درس ویرەن خوجه افندیلردن ایسه وای زواللی معصومك باشنه کله‌نه ! . . حقیقةً آنه‌سنك ظن ایتدیکی گبی مکتبده‌ن قاچار ، بر گون گیتسه بش گون گیتمەز وبش سنه مکتب یوللرنده گزدکدن صوکرا ینه‌ده دوغری اولارق ایکی سطر یازمقدن و قرآنی اوقومقدن عاجز قالیر .

چوجقلرمز نیچون أوده‌لەك اولویورلر ؟

بوسؤاله ویرەجکم جوابك داها أیی آکلاشیلمەسی ایچون ینه‌ده عائله حیاتمزه متعلق برقاچ حقیقی صحنه عرض ایده‌یم :

قیشك اوزون گەجه‌لرنده علی آغا طورونلرینی و قومشو چوجقلرینی باشنه طوپلایەرق شویله آکلاتیوردی .

کویك کون باطیسنده . . . . . یه کیده‌رکن یولك صاغ طرفنده قالان مزارلق یوقمی ؟ ایشته اوراده بویو-

کلردن (*) واردر. بعضاً کورونورلر. بردفعه بکاده چیقدی ایدی . دلیقانلی ایکن رحمتلی حسین‌له . . . . . یه دوکونه گیتمشدك . گه‌جه « شیك » داغیلدقدان صوکرا دوندك . بن او- مزارلقدان « جین » چقدیغی یابامدن ایشیتمشدم . مزارلغك یکرمی آدیم اوتەسنده بردیکیلی طاش یوقمی ، اونك یانه کلدیکمز وقت اوگمزده‌یم بیاض بر کدی پیدا اولدی . آرقاداشمه سویله‌دم او بر تورلو کوره‌میوردی . ایشته بزه دوغری کلییور ، کوره‌میورمیسك » کوسترمه‌یه اوغراشیرکن بردن باقدم تەمینکی کدی بر کوپك اولمش . ووقت بن ایشی آکلادم . قورقودن تیتریبوردم حسین : « نه‌ده کدی ؟ سەن صایيقلیورسك . . . یوقسه رؤیامی کوریيورسك ؟ » دیه گولیور ، بنمله أکله‌نیوردی کویه کلنجه‌یه‌قادار او « شی » بر کوپك بر کدی صوره‌تنده کورونه‌رك وگمزده کیتدی . یانمده حسین بولنمایدی مطلقا أودوم پاطلایارق أوله‌جکدم .

اوندن صوکرا بر داها گه‌جه او- مزارلغك یانندن گچمدم .

حسن آغانك حرمانلغنك یانندەکی اسکی أوده‌ده بویوکلرك بولندیغی رحمتلی بابام سویلردی . بر گه‌جه اورادن گچرکن اوگنه قوجامان بر زنجیرلی آیی چیقمش. آرقاسنه دونوب قاچق ایسته‌مش . لاکین برتورلو قاچامامش . زواللی‌یی صباحه قادار اوآیی اوراده طوتمش . صباح آچیلیرکن آیی غایب اولمش ، بابام‌ده أوه گلمش ایشته اووقت قورقودن بر درد قاپمش . رحمتلی اودرددن أرلوب گیتدی یا . . .

جامعك یانندەکی خرابه یوقمی ؟ اوراده اسکیدن زنگین بر بلغارك أولری وارمش . خرابه‌نك کون باطی طرفنده‌کی طاش دیوارك یانده دورن کوشه‌لی بویوك بر طاش واردر . ایشته اوطاشك آلتنه مطلقا اوبلغار پاراکومش اولمه‌لی . لاکین جینلر ضبط ایتمشلر ، کیمسه آلامیور . قاچ کیشی اوطاشك اوستنده صاری یاغله دولو قوجامان بر قازان دوردیغی گوردیلر . بردفعه بر قاچ‌ده‌لی اوخزینه‌یی آلمق ایسته‌مشلر . بر گه‌جه گیده‌رك قازمشلر . حقیقةً ایچلرندن بریسی آلتونلرك پارلادیغنی گورمش . لاکین سرسم آغزینی طوتامایان «ایشته خزینه ! » دیه‌باغیرمش ، آلتونلر تکرار غائب اولیوبرمشلر .

برده بزم باغچه‌نك آرقاسنده‌کی

(*) بزم خلقمز (بویوکلر) تەپەلرینی جینلر حفنده قوللانیر .

ویرانه‌ده‌واردر ، ده‌رله‌ر . بعضی گه‌جه‌لر اوزالرده سیم سیاه برعرب کزنیره‌مش. خزینه‌نك بکجیسیمی ، کیم بیلیر ؟ برقاچ چوبان اوراسنی‌ده قازمشلر . بر آز قازدقدن صوکرا یانلرنده کوچوك بر چوجوق پیدا اولمش و آغلامه‌یه‌باشلامش چوبانلر بوندن اورکه‌یه‌رك قازمقده دوام ایتمشلر . چوق کچمه‌دن شدتلی برفورطه‌نه أسمه‌یه باشلامش . قازامایاجقلرینی آکلا یارق چوبانلر قاچوب گیتمشلر . صباح واروب باقمشلر .

قازدقلرینی رده‌یاکزبر آیاق ایزندن باشقه بر نشان بولمش . بوندن آکلاشیلیورکه : اورایه بر کیشی‌نی قربان کسمه‌دن اوپارالر آلنمایاجق .

*

علی آغا ویله جینلرك یاناغی بولندیغی اون‌بش ـ یکرمی یر ، ویرانه‌بیلیوردی اونك کیبی حکایه‌لرینی جان قولاغیله سسله‌ین احمد ـ اختیارك بویوك طوروبی ـ اپیجه بویوبوب ایش‌ایله اوه‌یه بریه کونده‌ریله‌بیله‌جك بریاشه‌کلدکدن صوکره بیله‌کونش باتدیمی أودن چیقمه‌یه‌قورقیور. اختیارك مصرانه رجاسنه‌وبوتون تهدیدلرینه رغماً آقشامدن صوکره اوکا پاکت آلمایه کیتمیور؛ یاخود کیتسه‌بیله دوکانه‌وارمادن همان آغلایارق دونیور و مکتبك یانندن کچرکن اوکنه سیم سیاه بر عرب چیقدیغنی ویا آرقاسنه جیندن باشقه هیچ برشی اولمایان آلاجه بر کدی‌طاقیلدیغنی سویلیوردی . فی‌الحقیقه گه‌جه هربر آغاچ اونك گوزینه برکیشی ـ هم‌ده قورقوچ بر کیشی ـ اولارق کورونویور و الك اوفاق برطیرسیلتیدن اورکیوردی . الك نهایت قورقولی بر گه‌جه‌دن صوکرا احمد خسته دوشدی . أبوینی خوجایه کتاب آچدیردیلر . « بویوك » لرك صوفراسنه باصدیغی آکلاشیلدی . زواللی احمد ، بر داها اوصوفرایه باصارم خوفیله ، آقشامدن صوکره یاپیلاجق بر چوق ایشلرینی اهمال ایتدی .

*

تربیه‌یی آنجق سویله‌مکدن ، باغیروب چاغیرمقدن و دایاقدن عبارت بیلن بر چوق آنا و بابالر بورادہ یازدقلریمی اوقویارق : ألك أبیسی‌الله‌چوجغك کندیسنه عقل‌ویرسین . باشقه‌تورلوسن ایسته‌دیکك قادار جابالا ، هیچ بر فائده کلمز . تربیه کله‌جکسه بزم . . . . . کلیردی کونده بش دفعه سوکویورز ، دوکویورز ، آزارلایورز (٥) » سو-

(٥) ابوینله‌چوجق تربیه‌سی حقنده مناقشه ایدرکن بوکیبی سوزلرله قارشلاندم

زلرینی تکرار ایدرلر .

انسانك ده گیل، حیوانك بیله قابل تربیه اولدیغی بوتون دنیاجه قبول ایدلمش بر حقیقتکن بزده حالا بوذهنیق طاشیانلرك موجود اولماسی البته تأسف ایدیله‌جك بر حالدر .

یوبوك پهداغوغلردن لوكه (LOKE) و هلوه‌تیوس (HELVETIUS) انسانلر بینده تربیه نقصانلغندن بشقه بر فرق قبول ایتمیورلر .

فطری سجیه‌یه برده کسبی اولانی قاتیلیور وبوصورتله حصوله کلن بکی سجیه‌سلفدن خلفه انتقال ایده‌ایده اولکیسی هیچ بللی اولمایاجق بر حاله کلیور . بوده گیشمه‌نك مسعود بر نتیجه ویرمه‌سی ایچون مطلقا تربیه ایلك کونلردن — چوجوق دوغدیغی کبی — باشلامالی واطرافنده بولنانلرك هپسی — حقیقی تربیه‌نك اهمیتی آکلایارق ، عین سوء رتده چالیشمالیدرلر . بزده ایسه بوکبی بر محیطدن هنوز بحث ایدیله‌مز .

یوقاریده‌ده سویله‌دیکم گبی آنا و بابالرك چوجقلرینه أبی بر تربیه ویرمك ایسته‌دکلرینی انکار ایتمیورم . لاکین مع‌التأسف بوممکن اولمیور . بالعکس اونلرك بوخصوصده‌کی سعیلری منفی بر نتیجه ویرییور . چونکه هر وقت چوجغك یانده بو انسانلراوزرینه ترتب ایدن وظیفه‌یی (آنالغی و بابالغی) لایقیله ایفا ایده‌بیلمك ایچون کره‌کی کبی حاضر لانمامشلر . دها قوجاقده ایکن چوجغك تازه دماغی ، دینمزه عطف ایدیلن بر طاقم خرافاتله و آینه‌نك یاکلش اعتقادلرله زهرله‌نیور . بوسببدن مکتب لایقیله چوجق اوزرینده تأثیرینی اجرا ایده‌میور .

تربیه‌نك تمامی آنا قوجاغنده آتیلیور ، اساس اورادە قورولویور . تمام صاغلام ایسه و ایلك تربیه أبی بر أساس اوزرینه قورولمشسه بر آز صوکرا مکتبده و داها صوکرادە جمعیتده آلنان تربیه‌نك اونسبتده أبی و مسعود نتیجه ویره‌جکندن شبهه یوقدر .

(بیتدی)

طاتلیجاقلی :

محمد حلیم وانی

آذربایجان‌دا سیار محکمه‌لره قارشی خلق

تەرمینولوژی اویونی ... «چه‌قا» لر « غ . پ . او » اولدیغی کبی جزا مفره زه‌لری ده یکی بر اسم آلمشدر : سیار محکمه‌لر ! . .

« چه‌قا » نه دیمکدر ؟ روسجه : « فوق‌العاده قومیسیون - چه‌ره‌زویچا ینایا قومسیا » کلمه‌لرینك ایلك هیجه‌لر. ندن مرکب اولان بو بولشه‌ویك احما. مؤسسه‌سی قومونیست اولمیانلری آما. نسزجه احما ایله‌مك ایچون تأسیس او. لونمش اورته عصر تشکیلاتندن باشقه بر شی اولمادیغی کبی ، « دولتك سیاسی اداره‌سی معناسنی افاده ایدن - غوسو دارستوه‌نی پولیتیچه‌سقویه اوپراوله. نیه - مفهومنك باش هجه‌لرینی تشکیل ایده‌ن - غ . پ . او . - دخی عینی وظیفه‌ایله موظف برجلادخانه‌دن باشقه بر شی ده‌کلدر .

اسملر، تەرمینلر ، اصطلاحلر ده‌کیشیور ، ایچ، مظروف ایسه‌عینی .

بولشه‌ویك استیلا قوتنك ، یا. اکز روس موژیك جمعیتنه مخصوص قرون وسطائی سیستەم و قومونیسم تطبیقاتنه بتون موجودیتیله ، آلده‌سلاح اولارق مقاومت ایده‌ن آذربایجان تورك کویلوسنی اطاعته کتیرمك ، مقا. ومتی قیرمق و أکیلمیه‌ن باشنی آکمك ایچون آذربایجان قضالرینه کوندردیکی جزا مفرزه‌لرینه ، قانونی بر شکل ویر. مك مقصدیله ، سوویت حکومتی طر. فندن یکی بر اسم طاقیلمشدر : سیار محکمه‌لر ! . .

آذربایجان قضالرنده طاشی طاش اوستنده براقیلان ، اطرافی قانه و آتشه ویره‌ن ، بیکلرله کویلویی حبس ، سور. گون واعدام ایده‌ن ، بیکلرله آذری کویلوسنك مالنی ، املاکنی مصادره ایله‌یه‌ن و بونلرك یرینه روس و ارمنی مهاجری دولدوران سوویت حکومتی بو جنایتلری وقایه ایده‌ن رسمی دو. لت مؤسسه سنی - سیار محکمه‌لر - نا. می آلتنده ، حقوقی بر عدالت مؤسسه سی کبی کوسترمك ایسته‌یور ؛ خلقك نظرنده « محکمه » اسم و مفهومنی ده دوشوروبور ، هر بر مدنی، اجتماعی مؤ. سسه‌نك قیمتنی ، اهمیتنی دوشورمش اولدیغی کبی ، محکمه‌لری ده اهمیت و قیمتدن صالیور .

محکمه‌لرك موقعی ، رولی و وظیفه سی نه‌در ؟ جمعیتك امنیت ، آسایش حضور و سکونی محافظه کبی وکسك و مدنی بر وظیفه ایله مؤظف بولنان و بوتون حرکتلرنده عدالت و قانوندن آیریلیان بو مؤسسه سوویت حکومتی و بولشه‌ویك اوزورپاتورلری (UZUR PATOR) طرفندن ، کویلوبی بغدای ده کل باموق آکمکه، محصولنی بلابدل حکومتمه‌تسلیمه، آغیروبر کیلری ویرمکه اجبار ایچون قوللانیلان بر تضییق ، تهدید و اجبار ماکینه‌سی شکلنه صالنمشدر .

باکو غزته‌لرنده اوقویورز :

آذربایجانك کنجه ، شیروان ، کوکچای ، آغداش ، سکی و سائر قضا لرنده جالیشان ویرکی تحصیل مأمورلری و باموق طوپلامقله مشغول مأمورلر مرکزه مراجعتاً ، وظیفه‌لرینك حسن ایفاسی ایچون « سیار محکمه‌لر » کونده‌ریله‌سنی رجا ایدییورلر . چونکه کویلو استبداد و استثمار اداره‌سنك محو ایدیلجی ویرکیلرینی ویره‌میور ، ویرمکدن امتناع ایدییور . چونکه کویلو بولشه ویك اداره‌سنك بر کوله‌سی حالنه دوشمك ایسته‌میور ؛ وارلغنی ، خصوصیتی ، ملی عنعنه و عاداتنی اونوتوب ده روس موژیك جمعیتنك اسارت و کوله‌لك قانونلرینه ، شخصیتی ، خصوصی تشبث وحریتی ، ملکیت و سربستی‌سنی اورتادن قالدیرمق ایسته‌ین بولشه‌ویزم ئه‌کسه‌ریمه‌سنلرینه بویون أکیور ! کویلو قولجوزلره ، قولجوز سیاستنه ، بولشه‌ویزمك اقتصادی ، حیاسی و حقوقی تطبیقات و اجراآتنه مقاومت ومخالفت کوستریبور .

کویلونك، آذربایجان تورك کویلوسنك ، بو حر دوغمش حر روحلی تورك حلقنك مقاومتی یوزندن آذربایجانده سوویت حکومتنك بتون فعالیت و اجراآتی عقیم قالیور ، بتون صناعی ، زراعی ، مالی و سیاسی پلانلری صویه دوشمیور، برباد اولیور .

زراعتی قوللهکتیویزه ایله‌مك سیاستی آذربایجانده قانلی کویلی عصیانلریله قارشیلاشمشدی . اوجونجی سنه‌ده‌دوام ایده‌ن بو مسلح قانلی مقاومت طوپ تفنك ، طیاره ، اوردو ، زهرلی غازلرله تنکیل ایدیلك ایسته‌نیلدی . سنه‌لرله سوره‌ن بو مجادله‌یی سوویت حکومتی جهان افکارعمومیه‌سندن کیزله‌یه‌مدی . بومجادله آذربایجانك تام باشقه بر عالم و ابتدائی بر سویهٔ مدنیه‌ده بولنان ، کوله‌لکه ، اسارته معناً ومادةً آلیشمین اولان روس موژیك جمعیتنه طابان

طابانه ضد بر دنیا تشکیل ایتدیکنی ، بو آذری جمیتنك مدنی ملتلرك کچمش اولدقلری و کچمکده بولندقلری مدنی یولارینه انکشاف ایتدیکنی ، آذری جمیتنك مدنی اجتماعی تملار اوزرینه قورولمش اولدیغنی کوستردی . بو تمل : ملکیت ، ملکیته مربوطیت ، حریت ، سربستی ، شخصی تشبث کبی پرنسیپلر اوزرینه دوریبور .

بو مدنی پرنسیپلر ، آذربایجان تورك جمیتنده عائله مؤسسه‌سندن باشلامش ، اقتصادی ، اجتماعی ، مدنی و سیاسی دولت مؤسسه‌سنه قدر بتون حیاتك اساسنی تشکیل ایتمکده‌در .

قولحوزلره آلده سلاح اولارق کویلویی سوق ایده‌ن بو اجتماعی ـ ملی سببلر ، عینی صورتده سوویت سه‌چکیلرینه بولشه‌ویك دیکتاتورلوغنه ، ارزاق احضاراتنه ، یاموق سیاستنه ، روس و ارمنی مهاجرتنه ، روسلاشدیرمه سیاستنه قارشی‌ده وضع اولونمشدی . کویلونك بواطاعتسزلکی قضالرده مسئول وظیفه‌لرده بولنان تورك قومونیستلرینه‌ده بهالی‌یه اوتورمقده‌در . موسقوا بواوشاقلرینی جزالندیریبور ، بوتون مسئول قومونیستلری ، سوویت رئیسلرینی ، قضا قومسیونلرینی اداره ایده‌ن رسمی مأمورلرینی وظیفه‌دن عزل ، حبس و آذربایجاندن اخراج ایتمکله دیکرلرینی آذری کویلوسنه قارشی دها شدتلی و أمانسزجه رفتار ایتمکه مجبور ایتمك ایسته‌یور .

موسقوا : کویلولری قورقوتمق ایچون « باشقه‌لرینه عبرت اولسون » دیه‌یوزلرله کویلویی توقیف ، حبس و سورکون ایتدکدن صوکره بر چوقونك املاك و اموالی‌ده مصادره ایدییور . و بتون بولری قضالره ، صورت مخصوصه‌ده اعزام ایتمش اولدیغی « سیار محکمه‌لر » آلیله‌یاپیور .

« سیار محکمه‌لر » چه‌قانك ، « غ . پ . او » نك ، « قاراتمه‌لی اوتریاد » لرك — جزا مفرزه‌لرینك کوردیکی و کورمکده اولدیغی ایشلری و وظیفه‌لری ایضا ایتمکده‌در . بوصورتله محکمه‌لر ، خلقك جانی ، مالی ، حریتی محافظه ایله مکلف بولنان مدنی بر مؤسسه حالندن ولشه‌ویزم رهژیمنك برجبر ، تضییق و اعحاما کینه‌سی حالنه کتیریلمشدر .

اونك ایچوندرکه ، آذربایجانده کویلو سوویت محکمه‌لرینی‌ده ردوانکار ایتمکه باشلامشدر . آذربایجاندن آلدیغمز مکتبلرده وسوویت غزته‌لرنده تصادف ایتدیکمز خبرلرده ، کویلو ثه‌ررورینه

معروض قالان بولشه‌ویك ، چه کیست وسوویت مأمورلری آره‌سنده بولشه‌ویك محکمه‌رئیسلریله بولشه‌ویك پروقورورلر ینك ، بولشه‌ویك محکمه اعضالریله بولشه‌ویك مستنطقلرینك‌ده بولندقلرینی کوریورز .

بوده غایت طبیعی بر شیی‌در .

آدمی خلقی ، جانك ، مالنك ، حریت ، آسایش و امنیتنك محافظه‌سیله مکلف اولمیان ، بالعکس جانی ، مالی ، حریتی و بتون وارلغی یوق ایتمك و اورتادن قالدیرمقله مشغول بولنان بر مؤسسه‌یی محکمه دیه طانیاماز ، وطانیماماسی‌ده بك طبیعی‌در .

آدمی خلقی‌سوویتلری ، قوللوزلری و سوویت دولت مؤسسه‌لرینی اهمال ایده‌رك بتون ایشلرینی کوی اجتماعلرنده ، خلق بیغینجاقلرنده وجمهورکه‌یناشلرنده حل و مذاکره و آق صقالار واسطه‌سیله تطبیق و اجرا ایتمکده اولدقلری کبی شخصك خقوقنه ، جمیتك امنیت و آسایشنه تعلق ایده‌نو عامه خدمتلرینك ایفاسیله علاقه‌دار بولنان عدلی ایشلرینی‌ده ، عرف وعاداته کوره بو « خلق دیوان » لرنده کوروشمکده وبایماقده‌در .

سوویتلرده عدالت نامنه بر شیئك عدم موجودیتی ، محکمه‌لرکده « جبرو اعما ماکینه‌سی » شکلنی آلمش اولماسی ، خلقك بو ملی مؤسسه‌لرینك قیمت و اهمیتنی بر قات‌دها یوکسلتمش بولنیور . هرجمیتك اولدینی کبی آدمی جمیتنك‌ده بو ده‌موقراتیك خلق مؤسسه‌لری مستقبل ملی دولت تشکیلاتنك اساسنی تشکیل ایتمکده‌در .

خلقك تشبث ، مستقل و حر فعالیتنك محصولی اولان بو مؤسسه‌لری چه‌قالر وجزا مفرزه‌لری آرادان قالدیرا مادیغی کبی ـ سیار محکمه‌لر یاده ثولدیره‌میه‌جکدر .

م . ب .

أوروپا قومونیستلری ستالین ره‌ژیمنك علیهنده چالیشمق اوزره برلك تشکیل ایتدیلر

لوندره‌ده طوپلانان اورو پاقومونیست فرقه‌لرینك مرخصلری عقد ایتدکلری کیزلی بر اجتماعده روسیه‌ده حکم سوره‌ن ستالین ره‌ژیمنك قومونیزم پره‌نسیپلرندن اوزاقلاشدیغنی و بونك ده‌وریله‌سی لزومنی قونوشمشلر وبواوغورده چالیشمق اوزره تروتسکینك رئیسلیکی آلتنده بر فرقه تشکیل ایتمشلردر .

صاری عرقه منسوب ایکی ملتك محاربه سی

اوزاقده، آسیانك شرقنده، فوره طنه بولوطلری طوپلانیور، قورقوچ گوك گورله‌لری اوزاقلره قدار عکس ایدییور. ژاپون و چینلیلر آراسنده حربك تیتیز هیولاسی یوکسه‌لیور.

«صاری تهلکه»: برچوق سنه‌لر اسکی آلمانیا ایمپراطوری قایسه‌ر ویلهه‌لمك «الغالاندیردینی» بو تهلکه بردرجه یه قادار دوغروایدی. چونکه، چینده، اوزاق شرقده، نفوسی دنیانك بشده بر نفوسی قادار اولان، عینی عرق و قاندن بوتون، قوجا بر ملت یاشییور. چینلیلر، کچن عصر، قادار، دیکر ملتلرله تماسدن چکینه‌رك کندیلرینه مخصوص یاراتدقلری مدنیت ایچنده یاشایان ٤٠٠ میلیونلق بر ملتدر.

شبهه‌سز که بیکلرجه سنه‌لر، هیچ بر ملتله تماس و اختلاط ایتمه‌ین بر ملتك طرز حیاتی، سجیه‌سی، قانونلری و اخلاقی دستورلری، طانیدیغمز و آز چوق بربرلریله قاریشان دیکر ملتلرك حیات، سجیه و اخلاقلرندن تمامیله باشقه‌در.

بو کون، چینلیلرك عمومی حیاتله قاریشدیرمق و اونلری ده جهان مدنیتی باغلری آراسنه آلمق ایسته‌ین دیکر ملتلر، آراصیرامدهش عکس العملرو عصبانلرله قارشیلاشییورلر، منتظم تشکیلات داخلنده چالیشان و رسمی مقاملر طرفندن حمایه ایدیلن، حیدود جته‌لری انکلیز، آمریقان و ژاپونلر علیهنده سؤقصدلر ترتیپ ویابانجی امتیاز صاحبلرینك طوپلادقلری مالاری یاغما ایدییورلر.

چینلیلر بالخاصه ژاپونلره قارشی آمانسز بر دوشمان وضعیتی آلیورلر. چینلیلر انسیاقی بر دویغو ایله أك بویوك تهلکه‌نك ژاپونیا طرفندن کله‌جکنی حس ایدییورلر.

ژاپونلر - هر نه قادار بونلرده صاری عرقه منسوب اولسه‌لرده - چینلیلرده‌ن کوك اعتباریله آریلیرلر. بونلر، بر عصردن آز بر زمانده غربك بوتون مدنیتنی آداپته و هضم ایتمش بر ملتدر. تمکینلی وعزمکارانه بر اساسه استناد ایده‌ن ژاپون مدنیتی، شایان تقدیر بر مجهز ملت میدانه کتیرمشدر.

اجنبیلری فوغمق دکل بالعکس قبول ایده‌رك، اونلردن کوردکلرینی تقلید ایده‌جك وار قوتلریله چالیشان بو ملت آز زمان ایچینده اجنبیلری کچمش واونلرله مدنیت یولنده رقابته باشلامشدر .

آوروپا مه‌تودلرینی قوللانارق و کندیلرینه خاص خصلتلری داخل ایده‌رك چالیشاراق ایلرله‌ین ژاپونلردن، چینلیلرك داها زیاد قورقاقلری چوق طبیعیدر . بو ایکی ملت آراسنده کی دوشمانلغه باشلیجه سبب ، ژاپونلرك چینلیلرله قومشو اولمالری و أولکیلرده کون کچدکچه یاپیلمه احتیاجنك بویومه‌سیدر .

§

بوکون حرب شکلنه دوکولمه‌سی ممکن محتمل اولان چین ـ ژاپون اختلافی بر چوق آکلاشامامازلغك نتیجه‌سیدر .

ژاپونیانك مانچوریه‌ده تجارت نقطهٔ نظرندن اهمیتلی منفعتی واردر . ژاپون قاپیتالیستلری مانچوریا دمیر یولرینه بر میلیار یه‌نی ، تجارت شرکتلرینه آلتی یوز میلیون یه‌نی صرف و چین حکومتنده یوزمیلیون یه‌نی اقراض ایتمشلر درکه هپسی یوز میلیار له‌ی طوتار .

فقط ، بوکون چینده وضعیت چوق قاریشیقدر . خلق قاووران مدهش فقر و ضرورتك یانده ، اداره و انضباط تربیزی ده حکم سورمکده‌در . وضعیت تشکیلاتلی ملتلره تطبیق اولنان پره‌نسیپلرك بو ملته تطبیقنه امکان ویرمه‌مکده‌در . چینده اختلال دائمیدر . اسکی قاچاق عسکرلردن متشکل ورسمی مقاماتی طرفندن حمایه ایدیلن حیدودچیلرك ، آسایشی اخلال ایتمکده ، اهالینك جان و مالی دائما تهلکه‌یه معروض بر حالده‌در . بوندن داها زیاده متضرر اولان اجنبیلردر ؛ چونکه زنکینلك عمومیتله بونلرده‌در .

کرك مصدق فانکینغ و کرك کسه یه کینغ حکومتلری مملکتده کی آنارشی یی قالدیره‌جق وضعیتده دکللرلر . چین حکومتلرینك بوضعفی نتیجه‌سی اولارق مختلف یابانجی ملتلر کندی تبعه‌لرینی حمایه و مدافعه ایتمك مجبوریتنده قالمشلردر .

بوسبیه مبنی صوك زمانلرده باش کوسترمکده اولان حیدودلقلرده‌ن و ظلملردن اندیشه یه دوشه‌ن ژاپونلر کندی ملتلرینی قورومق ایچین مانچوریاده ژاپون پولیسلکنی تأسیسه قرار ویرمشلردر .

§

مانچوریا

مانچوریا ، ۹۴۱,۷۰۰ کیلو متروم‌ربعنده بر آراده فرانسه و ایتالیا قادار) بر منطقه‌در. طوپراغی دمیر و کومور معدنلری صاقلایان زنگین بر اولکه‌در . بونك ایچین یابانجیلر دیلر اولکه‌لره نسبتله داها زیاده مانچوریایه کوز دیکمشلردر . طوپراغنك منبت اولماسنه رغماً اهالیسی چوق فقیردر . اولجه بو فقیرلك بر درجه داها فضله ایدی . چونکه یرلی اهالیده قابیتال ، تشکیلات ، انضباط و امکان یوقدی . بونلری مانچوریایه کتیرمن ژاپونلر اولمشدر . مانچوریا ، چین تاریخنده ، چین حکومتندن آیری بر اداره‌یه تابع طوتولمشدر . اهالیسی چینلیلردن تفریق ایدیلیر و آیری بر ورکیه مجبور طوتولوردی . جمهوریت اعلانه قادار مانچوریانك آیری قانون اساسیسی واردی ؛ بر غووه‌رناتورك تحت اداره‌سنده بولنوردی .

۱۹۰۵ روس - ژاپون حربندن صوکره ژاپونلر مانچوریا اداره‌سنه قاریشمق حقنی قازاندیلر . بو اولکه‌یه اونارمحدن صوکره یرلشمن بر میلیون ژاپون نفوسنك عددی بوکون یکرمی دوقوز میلیون ایکی یوز بیکه چیقمشدر .

مانچوریاده مجموعی آلتی بیك کیلو متروا وزونلغنده بولنان دمیر یولدن ، ایکی بیك کیلو متردن فضله‌سنی ژاپونلر انشا ایتدیلر ؛ داریمن اسکله‌سنه 5 میلیار لهی صرف ایدمرك مهم بر قیمت قازاندیردیلر ؛ فاسقونو یه‌نتایده‌کی کومور معدنلرینی ایشله‌تمرك کونده ۳۰,۰۰۰ طون کومور اخراجنه وپه‌نسین و آوسان دمیر معدنلرندن سنده ۲۵۰,۰۰۰ طون دمیراستحصالنه موفق اولدیلر . فی‌الحقیقه ژاپونلرك حیات ویرمجی بو تشبثلرندن یرلیلرده استفاده ایتدیلر . مادی وضعیتلری نسبتاً دوزه‌لدی . محتلرینه باقیلدی ؛ مکتبلر ، نمونه چیفتلکلری ، خسته خانه‌لر ، الخ... آچیلدی .

فقط ، هندستان ومصرده اولدیغی کبی ، قولونیستلرك سایه‌سنده کوزلری آچیلان یرلیلر آراسنده یابانجیلره قارشی عصیانلر واختلالر باش کوستر مکه باشلادی . ژاپونلره سوت و کومور کبی الزم اولان شیلری صاتمامق ؛ ژاپون مؤسسه‌لرنده چالیشان چینلیلری جبراً ایشدن آلی قویمق ، خلقه ، ژاپونلر علیهنده یازیلمش ذهنیتلری غیجیقلایجی اعلانلر داغیتارق ژاپونلرك

قتله سبیبت ویرمك ؛ ژاپون مکتبلیلرینی قتل وتحقیر ایتمك کبی حادثه‌لر و حتی خونخ ـ خونغده بش ژاپونك ئولمه‌سی و دوقوزینك یارالانماسیله نتیجه‌لنن قانلی عصیانلر وقوع بولمغه باشلادی .

بونلرك هپسی صوك بر قاچ سنه ظرفنده حریان ایدن وقایعدندر . جمعیت اقوامه مراجعتده بولنان ژاپون دهلکه‌سی، تشرین ثانی یه قادار مانچوریاده حیدودلر طرفندن 170 ژاپون قتل ایدیلدیکنی ۳۰ أوك یاقیلدیغنی و ۵۷ سنك صویولدیغنی و حیدودلرك یاپدقلری بو ظلم و وحشته قارشی چین حکومتنك برتدبیراتخاذ ایتمه‌دیکنی بیلدیردی ومدتی بر اداره کبی بین‌الملل تعهداته رعایت ایتمه‌دکنی بیان ایتدی .

ژاپونیا پیلان بومظالمدن باشقه چین حکومتنك ایکی دولت آراسنده موجود معاهده‌لره رعایت ایتمه‌دیکندن ده شکایت ایتدی .

یکرمنجی عصرابتدالرندنبری روسیاوژاپونیا آراسنده چین ایشلرنده نفوذ ساحبی اولمق ایچین شدتلی بر دوشمانلق باشلامشدی . بودوشمانلق ۱۹۰۵ ده روس ـ ژاپون محاربه‌سنك ظهورینه سبب اولدی . پورت‌آرتوره مغلوب اولان روسلر قوره‌لرینی یاریم آداسنی غایب ایتدیلر . پورتسموتده عقد ایدیلن صلح معاهده‌سی موجبی روسیه شیانغ قونقدن پورت آرتوره قادار اوزایان دمیر یولنی ژاپونلره ترك ایتدی . بومعاهدهنامه ، ژاپونلره جنوبی مانچوریا دمیر یوللرینی مدافعه ایده بیلمه‌سی ایچین ضرورتی اولان الوریشلی بعض شرطلی حاوی اولارق ، چین حکومتی طرفندن ده تصدیق و قبول ایدیلمشدی .

۱۹۱۴ ده هرطرفده عکس تأثیر کوسترمن حرب عمومینك ظهوریله ژاپونیا چین حکومتنی ۲۱ شرط قبولنه مجبور ایتمك ایسته‌دی .

لاکین واشینغتونده عقد ایدیلن بر قونفرانس یونی دورده تنزیل ایتدی :

1 — لیاویونغ یاریم آداسنه‌عائد امتیاز قونطوراطوسنك ۹۹ سنه‌یه تمدیدی .

2 — جنوبی مانچوریاو موکدن ـ اوتونغ دمیر یوللری امتیازینك ده‌عینی طرزده تمدیدی .

3 — مانچوریاده‌کی ژاپون تبعه‌لرینه مخصوص، اولمق اوزره حق و امتیازات ویریلمه‌سی .

4 — شرقی مونغولستانده‌کی ژاپون تبعه‌لرینه مخصوص اولمق اوزره حق و امتیازات ویریلمه‌سی .

چین حکومتی، بو معاهده‌نك گندی رضاسی خلافنه عقد ایدیلدیکنی بهانه ایده‌رك، بالخاصه صوك ایکی ماده‌یی طی ایتمك ایسته‌دی.

آوروپا حکومتلرینه کوره چین حکومتنك بین‌الملل معاهده شرطلرینی طانیماماسی معناسز برحرکتدر. لاکین، چینلیلرك کندیلرینه مخصوص بر ذهنیتلری اولدیغی ده اونوتولمامالیدر.

ژاپونلرك تعرضی

اجنبیلر علیهنده یاپیلان غلیانلرله ژاپون مالارینه قارشی سیسته‌ماتیك ایشله‌نیلن عمومی بویقوت وحیدود جنه‌لرینك انضباطسز چین عسکرلریله قاریشارق ژاپونلره یاپدقلری ظلم، ژاپونیایی ـ جمعیت اقوامده‌یاپدیغی پروته‌ستوایله برلکده ـ جنوبی مانچوریاده دمیریوللرینی مدافعه ایله‌توظیف ایتدیکی عسکری قوتنی، تحصیص اولنان منطقه‌نك حدودندن خارجه چیقارارق موکده‌ن، کیرسین، قولیوخو، چه‌نس خیانوم و تیسیسیقار مرکزلرینی استیلا و ضبطه مجبور ایتمشدر.

بوگون چین حکومتی، مانچوریاده انضباط و آسایشك بهم‌حال تأمینلزومی آکلامش و بونك ضروری اولدیغی ادراك ایتمشدر. فقط، اولا ژاپون عسکری قوتنك تخصیص اولنان منطقه‌یه چکیلمه‌سنی ایسته‌یور.

چینلیلر، ژاپون عسکری قوتنك حمایه‌سی آلتنده مانچوریاده باشلایان آریلمه حرکتی، بو اولیکنك عسکری قوت اشغالی آلتنده بولندیغی مدتجه، مرکزی حکومت طرفندن تسکین ایدیله‌من دیبورلر.

* * *

جمعیت اقوام صاری عرقه منسوب اولان بو ایکی ملتك آراسنده‌باش کوسترمن اختلافك اوکنه نه‌یه‌یله حکمیدر؟

اگر نه میه‌جك ایسه، نتیجه چوق آغیر اولاجقدر. چونکه بو ایکی ملتك یاشنده منفعتلری بربرینه ضد برچوق ملتلرده حربه قاریشه‌جقلردر.

اوزاق شرقده‌کی بوچوق، مهم سیاسی و اقتصادی اختلافه یاقین بروقتده روس صوویت حکومتنك‌ده فعلاً قاریشه‌جغی محقق‌گیبی گورونمکده‌در. چونکه: جینده صوك کونلرده موقع اقتداره‌کچن حکومت بولشه‌ویکلرك دوستی اولدیغی گیبی، شرقی سیبیریاده صوویه‌تلردن آیریلمه حرکاتنك یاشنده اولانلرده بویکی چین حکومتی طرفندن تعقیب و توقیف اولنمغه

باشلامشدر . شمالی مانچوریاده روس پولیسلری و ده‌میریولی محافظلری ایله چین پولیس و ده‌میریولی قوروبوجیلری برلکده چالیشمغه و ایکی حکومت آرا- سنده‌کی دوستانه مناسباتی آرتیرمغه باشلامشلردر . شرقی سیبریاده باشلایان و کوندن کونه آرتان و قوتلنن صو- وه‌تلردن آیرله حرکاتی ایسه ژاپونلر طرفندن حمایه ایدلمکده‌در . بوحرکاتك باشنده اورایه برله‌شن آلتیوربیك او- قراینالینك یه‌تیشدیردیکی فداکار ملیتپرورلر واستقلالجیلر بولونمقدادر .

برجهتدن روسلرك چینلیلرله بر- لشمه‌لری ، دیکر جهتدن ژاپونلرك روسلر علیهنده عصیان ایدن ملیتپرور استقلالجیلری حمایه ایتمه‌لری ، سویله دیکمزکیی ، اوزاق شرقده مهم حادثه‌لر حاضرلامقده‌در .

بحرمحیط کبیر ایله بایقال کولی آراسنه صیقشمش اولان بوکنیش شرقی سیبه‌ریا مملکتنده آلتیوزبیك اوقراینالیدن باشقه‌پك چوق قازاق وتورك قبیله‌لری‌ده یاشامقدا و بونلرك هپسی وطنلرینك استقلالنی ایسته‌مکده‌درلر . سیبه‌ریاقزیل اوردو قوماندانی ، صوویتلرك ژاپون- چین اختلافنه بالفعل قاریشمه‌سیله ، اوردونك آرقاسنده‌شرقی سیبه‌ریااستقلال حرکاتنك چوق تهلکه‌لر آچاجغنی موسقوایه بیلدیرمشدر .

بوتهلکه‌لرله برابر بولنشه‌ویکلر بومهم اختلافه قاریشمادان قالامایاجقلر و نهایت کندی الریله کندی اعداملرینی حکم ایده‌جکاردر .

قریم خبرلری

روس شووه‌نلیکی . . .

مختاریتلی قریم صوویت جمهوریتنك اعلان و تأسیس ایدیلدیکی اون سنه اولدی . . ۱۸ تشرین اول ۱۹۳۱ ده موسقووه‌ده مرکزی اجراقومیته‌سنك قراری وله‌نین امضاسیله قریم صووه‌ت جمهوریتنی اعلان ایدن بیانامه نشر ایدیلدی .

بوتون قریم مطبوعاتی بواون‌سنه ظرفنده صووه‌ت اداره‌سنك قریمه بخش ایتدیکی بویوك منفعتلری قید و بونلری تفصیلله دولودر . .

قریمك پك یاقینده بوتون اوقور یازارلر مملکتی حالینه کتریله‌جکی ، جاهیلیکك کوکندن بتیرلمك اوزره اولدینی ، قریم‌صنایعنك قوتله انکشافی ، قریمك باشدن باشه ملکیت مشترکه‌یه

(قولخوزلره) باغلاندیغی، قریمده الکتریق قوتنك بوتون مملکت صنایعی حقی کویلری وکل داغلری، طاشلری بیله بورلاندیرجق قادار قوتلندیریلدیکی قریمده حقیقةً ملتلر آره‌سینده قرده‌شلق حسلرینك صاغلاملاشدیریلدیغی و برلی خلقلرك بوتون مادی وحرثی احتیاجلرینك تمامیله تأمین ایدیلدیکی . . . . . قید ایدیلمکده‌در . .

بوخصوصلرده رقملر، ایستاتیستیق تحلیللر صحیفه‌لر دولدیریور . . . طبیعی قریمده برچوق زوالليلرك بردیلیم اکمك بولامدیغندن بوراده بحث ایدیلیور . . . قریمدن کناهسز سورولمش اولان اون بیکلرجه چولوق ، چوجغك اورالده شیمدی بوموسملرده دونوب ، بوزکسیلیپ عینو اولدقلرندن بوصحیفه‌لرده هیچ بر کلمه بیله یازیلمیور . . . بوتون قریم تورکلری منورلرینك غ . پ . او زندانلرنده ویاصولوفکیده اولوملە پچلشدیکلرینی بومطبوعات البته خاطرلامیور . . خایر خطاایتدیك . . . بونلردن بالخاصه (ملی فرقه) دن بوتون مطبوعات بحث ایدییور . وهمان هپسی ده ۱۸ تشرین اول تاریخلی و ۲۳۱ نومرولو (کرج عمله‌سی) غزته‌سینك یازدیغی کبی ملی فرقه تورکیا بورژوازیسی أمللرینه و تورکیا لهنه چالیشمان ارتجاعی بر فرقه اولارق توصیف ایدیلیور . . .

بولشویکلری عقل و منطقله آکلامق حقیقةً چوق کوچ . . . ملی فرقه‌جیلری تورکیالهنه چالیشدقلرندن و ملتچیلیکلرندن دولایی محوایدن قومو نیستلر شووەن روسلرك قریمده روسچیلیکلرینه حالا دوام ایدرك آت اویناتدقلرینی حتی بوبایرام نسخه‌لرنده درج ایدییورلر . . اوت قریم توزك مطبوعاتی بوکا جسارت ایده‌میور . . . بویله کونلرده اوبوخصوصلره تماسدن چکنیور . . . نه‌قادارده اولسه‌شرقلیدر، روحنده نزاکت‌وار . . . فقط روس مطبوعاتنده بالخاصه (قیزیل قریم) غزته‌سینده بوخصوصده نه‌قادار هیجانلی خبرلر و مقاله‌لروار . . .

ملیت مسئله‌سنی حقه ، عدالته توفیقاً حل ایتدیك ادعاسنده . نان بوغزته‌لرك بوبایرام نسخه‌لرنده بیله روس شووەنلرینك آت اویناتمالرینی تصویر ایدن لوحه‌لر یزمده حقیقةً قومونیستلرك بوبویوك مسئله‌یی حل ایتدیکلرینه اینانمیوردی . ناسیلمی ؟ قریم تورکلرینی قریم منورلرینی محو ایدرك روس شووەنلرینه کتیریش میدانلر آچمقله . . . .

۲۵ تشرین اول تاریخلی و ۲۵۵

نومرولو (قیزیل قریم) غزته‌سینده (۱ . یه‌له نوسوف) امضاسیله روس شووه‌نلرینه قارشی نشرایدیلن مقاله‌یی حیرتله اوقودیق . .

آلوشطه منطقه‌سینده اداره‌نك ٪ ۹۰ تورکلشدیریلمسی لازمکلیرکن بو منطقه‌ده چالیشان ۷۰ مأموردن آنجق اونی توکدر . بواوزون‌رمقاله‌نك صایدیغی بوتون حقیقته وبالخاصه (کوچوك‌لامبات) کوینده‌کی ملی فرقه و قوپراتیف اداره‌لرینك‌رسمی مقرارتلرنده قریم‌تورکلرینه قارشی قوللاندقلری تعبیرلر وبووثیقه‌لرك باشدن آشاغی افاده ایتدکلری روح نه‌قادار دوشونیلمگه لایقدر . . . قیزیل ماسکه آلتنده روس مفرط ملیتچیلرینك نه‌قادار قوتله حقسزلقلردن چکینمدیکلرینی بووثیقه‌لر نه‌درجه‌اساسله اثبات ایدییورلر . . .

عینی غزته‌ده اداره‌لرینك ملیلشدیریلمسی صعیف کیدییور مقاله‌سنی یازان (تیتومیر) ده آق‌یارده (سیواستوپول) ده‌نبز ایشلری فابریقه‌سینده (۷۷۴۰) عمله‌دن آنجق (۴۸۰) ی تورکدر . صاغلق قورومه ایشلرندن ۱۱۹ مأموریرینه آنجق ایکیسی معدن ایشلرنده ۱۰۵ یرینه‌ایکی ، قریم‌انشاآت ایشلرنده ٪ ۲۰ نسبتك تورك اولمسی مقررایکن اورادەده آنجق ۲ تورك چالیشمقده در . .

قریمك الك قوتلی صنایع مرکزی اولان (کرچ) ده (کرچ عمله‌سی) غزته‌سینك ۱۸ تشرین‌اول تاریخلی و ۲۳۱ نومرولو نسخه‌سینده (ب . ت) رموزیله مندرج مقاله ایسه باشدن باشه الك آجی حقیقتلرله دولودر . .

(امیرحاجی اسماعیل) اسمنده‌بر تورك عمله‌سینك اتحارینه روس شووه نلرینك سبب اولدیغی حق (کرچ ایشچیسی) عنوانیله تورکچه چیقاریلان غزته‌نك تورك عمله‌یه داغتیماسینه‌بیله محالفت ایدیلدیکی و بونلرکی بر چوق حیاتدن آلینان آجی‌مثاللرذکر ایدیلمکده در . .

قریمده زه‌نکین صنفنه منسوب برتورك قالدیریلامشدر . . بوتون‌ملیتچلر محو ایدیلشدر . . فقیرکوبلی و عمله‌یی مدافعه و ظیفه‌سنی اوزرلرینه آلدقلرینی اعلان‌ایدن بزم تورك قومونیستلری عجبا بووضعیتلر اوکنده‌نه دوشونیورلر ؟ ... اورال ، صولوفکی‌دن بحث ایتمه‌بیلیرلر فقط قریمده دوام‌ایدن بوفاجعه‌لری‌ندن بزروس غزته‌لرنده اوقیورز ؟ . . ندن بوتون بوحقسزلقلرروسلرك وجدانلرینی عصیان ایتدیره‌بیلیرکن بزمکیلر صو-

آذربایجان خبرلری

کویلولر پاموق تارلالرینی بوزیورلر.

باکو غزته‌لرنده اوقوندیغنه کوره باکنسکی رابوچی، ۱۵ - ۱۴ تشرین اول ۱۹۳۱) آذربایجان قضالرنده کویلولر پاموغك حکومت آلینه کجمه‌مه‌سی ایچون تارلالری بوزیور، کیمجه‌لری قویون و مال سورولرینی تارلالره سوره‌رك پاموغی پیدیریورلر. بویوزدن طوپلاناجق پاموغك آنجق یوزده اون اوچ نسبتی آلده ایدلمشدر. برچوق قضالرده کویلولر محصوللرینی حکومته ویرمکدن امتناع ایتمشلردر.

کویلولر توقیف اولونیور.

عین غزته‌نك ویردیکی معلوماته کوره آذربایجانك آغدام، آغداش، تمرتمر، طاووز، کورده‌میر، بیله صیورلر؟..

عجبا اونلر قومونیست اولمق یالکز ملتی محکوم ایتمك دیمکمی آکلیورلر؟....

باطیر

سووار، قاراسو، آغ‌سو، قارادوتاو، قارابولاغ، سلاموغ، قوت قاشه‌ن، زنکلان و تخچوان قضاو ولایتلرنده، پاموق محصولنی ویرمکدن امتناع ایدن وتارلالری بوزان یوزلرله کویلو توقیف ایدیلمشدر.

غزته قضالرنده توقیف ایدیلش آذری کویلولرینك اسملریله دولودر.

قولخوز و سوویت رئیسلری ده توقیف ایدلدی.

باکو غزته‌لرده اوقوندیغنه کوره (باکنسکی رابوچی نمره ۲۷۰ تشرین اول ۱۵) آذربایجانك شیروان، جبرائل، کوردمیر، طاووز، سلموخ، آنجابویع، آق‌سو، زنکلان و مختار تخچوان جمهوریتی سوویت رئیسلری ایله آکین قومسیونلری رئیسلری، پاموق احضارلری پلانی یوزاندن فارشی تدبیر آلمادقلرندن دولایی تحت مسئولیته جلب ایدلمشلردر.

قضالرده سیار محکمه‌لر کیتدی

قضالرده توقیف ایدیلمن اطاعتسز کویلولری محاکمه ایتمك ایچون کودن

آذربایجان قضالرینه سیار محکمه‌لر حرکت ایتمشدر .

محصوللرینی ویرمکدن امتناع ایده‌ن و حکومته ویرمه‌مك ایچون پاموق تارلا- لرینی یوزان کویلولردن مارغوشوانده اوچ کویلو ، کوزده‌بیرده‌بش ، آغدامده ۱۵ ، سلیانك « سیدلر » کویندن اوچ ، « قاراوه‌لی » کویندە دورت ، « قاراقا شلی » کویندە بش کویلو اوزرندە « نمره » محکمه‌سی یاپیلمش و کویلولر بر بوچوق سنه‌دن ایکی سنه یه‌قدر ، «باشقه‌سنه عبرت اولسون» دیه، حبسه محکوم و املاکلرینك مصادره‌سنه قرار ویرمشدر . (باکنسکی رابوچی ۱۵ - ۲۲ - ۲۳ و ۲٤ تشرین‌اول ۹۳۱)

سیار محکمه دعوت ایدیلیورلر

عین غزه‌لرده اوقویورز :

آذربایجانك گنجه ، شیروان ، گوگچای ، آغدالن ، شمکی و دیگر قضالرنده پاموق طوپلایانیان مامورلر مرکزه مراجعتله پاموق احصارینك تأمینی ایچون ، مذکور قضالره سیار محکمه‌لر گوندەریلمه‌سنی رجا ایدیلیورلر .

فراری طلبه‌لر

« باکنسکی راوچی » (نومرو ۳٦۱۷) پاموق مارلالرینه گوندەریلەن آذربایجان یوکسه‌ك مکتبلری طلبه‌لرینك چالیشمقدن و پاموق طوپلامقدن امتناع ایده‌رك فرار ایتدکلرینی خبر ویرمکده‌در . پاموق احصاری قومسیونی آذربایجانك ، ماورای قافقاسیا و روسیه‌نك بالعموم یوکسه‌ك مکتبلرینه مذکور « فراری » طلبه‌لرك مکتبلره قبول ایدیلمه‌لرینی تکلیف ایتمکده‌در .

معارف نه حالده ؟

باکو غزه‌لرینك ویردکلری معلوماته کوره کنجه‌یه نقل ایدلش اولان آذر- بایجان یوکسه‌ك زراعت مکتبنده معلم ، لابوراتوآر ، یاماق ، یمك ، صو ، ایلقترق و وسائط تدریسیه اولمادیغندن درسلره شروع ایدیلمه‌مش وطلبه کلدکلری یرلره دونمشدر . غزه‌ته ، ۹۰۰ طلبه‌نك گنجه سوقاقلرنده آچ و چیپلاق ، پرسز و پوردسز دولاشمقده اولدقلرینی ویاناجق بر بر بولامادقلرینی قید ایتمکده‌در .

تورکیا خبرلری

عصمت پاشانك روسیه سیاحتی

1 مایس 1932 تاریخنده موسقووادە بولونمق اوزره تورکیا باش وکیلی عصمت پاشا حضرتلری نقره‌دن بر قاچ کون اول حرکت ایده‌جکلردر .

تورکیا باش وکیلی ، بر مایسده موسقووادە بیوك تظاهرات و مراسملە یاپیلاجق اولان عملە بایرامنە اشتراك ایده‌جکدر .

عصمت پاشا « نه‌که » واپوریله استانبولدن حرکت ایده‌جك و روس قاراصولرنده بولشه‌ویك دونانمسی طرفندن قارشیلاناجقدر . استقبال هیئتی آراسنده روس خارجیه وکیلی لیتوینوف‌ده بولنه‌جقدر . عصمت پاشا حضرتلرینه خارجیه وکیلی ایله اقتصاد وکیلی و مطبوعات ارکانی رفاقت ایده‌جکلردر .

۹۳۲ بودجه‌سی

بودجه‌نك ۱۴۰ میلیون لیرا طوتاجغی تخمین اولنیور .

آنقره — مالیه‌وکالتی ۹۳۲ بودجه سنی حاضرلامغه هنوز باشلامامشدر . بودجه‌نك بر مارتده مجلسه تودیعی لازم کلمکده‌در . بوکا رغماً حاضرلغه باشلامامسنك سببی شودر :

وکالت کانون اول و کانون ثانی واردات نتیجه‌لرنی آلدقدن صوکره شباط ابتداسنده الك سا اعلام واردات رقملری آلده ایده‌رك وضعیتی وکیللر هیئتنه بیلدیره‌جکدر . وکیللر هیئتی‌ده بو رقملره کوره هر وکالته بر مقدار تفریق ایده‌جکدر . ۹۳۲ بودجه‌سنك نهایت ۱۴۰ میلیون لیرا طوتاجغی تخمین ایدیلمکده‌در .

طیش خبرلر :

ژاپونیا بوتون شمالی مانچوریایی اشغال ایدییور

یکی ژاپون حکومتنك پروغرامی

ژاپونیانك یکی حکومت رئیسی موسیو ئینوقای جنابلری ، محافظه‌کار فرقه‌سنك رئیسی و پاریسده‌کی ژاپون ایلچیسنك قائم بدریدر . دامادی موسیو ئیسوهیزاوا یکی قابینه‌نك خارجیه وکیلی اولمشدر . اینوقای جنابلری ، جدی تامیلاد عیسانك بشنجی عصرندن باشلایان اصیل بر عائله‌یه منسوبدر . ۷۶ یاشنده‌در . یکی باش وکیل ، سیاست حیاتنه محرر وعزته‌جی صفتیله باشلامش و ۱۸۹۰ ده ایلك دفعه تأسیس ولنان ژاپون پارلامنتوسنه مبعوث صایلاناراق کیرمشدر . اوکوبدنبری فاصله‌سز بر صورتده مبعوث انتخاب اولنمقدادر . ژاپونیانك قانون اساسیسی موجبنجه حکومتله برابر حربیه وبحریه ناظرلری ده یتشمیورلرسه‌ده ، کجن قابینه زمانده حربیه ناظری اولان جنرال مینامی استعفا ایتمشدر . بونك یرینه عسکری فرقه رئیسی جنرال صادا اوآراکی تعیین ایدلمشدر . دیکر ناظرلرك هپسی محافظه‌کار و سه‌بنقای ، فرقه‌سنه منسوبدرلر ، که بوصورتله یکی ژاپون قابینه‌سی مستحد فکروکوروشی ناظرلردن متشکلدر . حکومت کندی پروغرامنی تمامیله تطبیق ایده‌بیله‌جك بر وضعیتده‌در .

بوکونلرده شمالی مانچوریایه کلیتلی مقداردہ عسکر کوندیریله‌جك ویکیدن عسکری حرکاته کیبله‌جکدر !

حکومت فرقه‌سنك پارلامنتوده اکثریتی اولمادیغندن ۲۰ کانون ثانی تاریخنه دوغرو یکی انتخابلر یاپیلاجقدر .

یکی حکومت ، یالکز جنوبی مانچوریایی دکل ، شمالی مانچوریایی ده تمامیله اشغال ایچون قطعی قرارلر آلمشدر .

ژاپونیا شمالی مانچوریاده روس ده‌میریولنه مقابل بر ژاپون ده‌میریولی انشا ایده‌جك و بوصورتله شرقی روس خطنك قیمت واهمیتنی دوشوره‌جکدر .

بوقرارلر روس - ژاپون مناسباتنك یاقینده کرکیله‌شه‌جکنی و بر اختلاف حالنی آلاجغنی کوسترمکده‌درلر .

دنیا تاریخنك یازدینی قونفرانسلرك الك بویوکی

جنوه‌ده ترك تسلیحات قونفرانسی ایچون حاضرلقلر

جنوه — ۲ شباط ۹۳۲ تاریخنده جنوه‌ده طوپلاناجق اولان بویوك ترك تسلیحات قونفرانسی ایچون هر حکومت اعظمی حاضرلغی یاپمقده‌در.

بو قونفرانس، شیمدیه قادار دنیا تاریخنده منعقد و مضبوط قونفرانسلرك الك بویوکی حساب اولنمقدادر. بوکا، جمعیت اقوامك اعضاسی اولان ٥٦ حکومتدن باشقه اعضاسی اولمیان بوتون حکومتلرله برلشمش آمریقا حکومتلری ایله تورکیا و روس سوویت حکومتلری ده اشتراك ایده‌جکلردر.

بو قونفرانسه اشتراك ایده‌جك انکلیز مرخص هیئتی موسیو ماقدونالد، آلمان هیئتی موسیو بروئنیغ، آمریقانك برلشمش حکومتلر هیئتی موسیو سبیتمسون، روس سوویت حکومتلر هیئتی موسیو لیتوینوف . . . الخ طرفلرندن ریاسیت ایدیله‌جکلردر.

جنوه‌ده طوپلاناجق بو مهم قونفرانسه مخصوص اولمق اوزره پلان موجبی یکی برینا یاپیلمشدر. مطبوعات ایچون خصوصی محللر آیرلمشدر.

یاپیلان تخمینی حسابلره کوره بو قونفرانسه اشتراك ایده‌جك مرخصلرك صایسی بش بیك قادار اولاجقدر. یالکز ژاپون هیئتی ۷۰ اعضادن ترکب ایده‌جکدر. ژاپون هیئتی زماننده جنوه‌یه یه‌تیشه‌بیلمك ایچون ۲۰ کانون اولده ژاپونیادن یولاجیقه‌مشدر.

مملکت خبرلری

بورجلی کویلولرك مال ومالکلری صائیلمایاجق

۱٦ کانون اول چهارشنبه کونی مبعوثان و اعیان مجلسلری، بورجلی کویلیلرك مال و مالکلری اوزرنده یاپیلاجق هر تورلو اجرا معامله‌لرینی ۱۵ شباط ۱۹۳۲ تاریخه قادار دوردوران ٤ ماده‌لك قانون لایحه‌سنی تصدیق ایلمشلردر.

قانونك محتویاتی

ماده ۱ - ۱۵ شباط ۹۳۲

تاریخنه قادار آشاغیده کوستریله‌ن کوی مال و ملکلری اوزرینه ، هر نه‌صورتله و هر هانکی بر طرزده و هر نه دورده اولورسه اولسون ، هر تورلو احکمك تعقیب واجرامعامله‌لری دوردورولمشدر. یونلرأ کیلن تارلالر، اوتلقلر (بچه‌نلکلر) اورمانلر ، باغلر ، سبزه باغچه‌لری ، یه‌مش فدانلری دیکیلن طوپراقلر ، أوجرصه‌لری (بوشلقلری) ، أواشیا و جهازلری ، پاپیلماقده اولان بنالرو بونلرك مشتملاتی ، کویلیلره عائد حیوانات و اشیا ، شهرلرك مرعائری داخلنده اولان تارلالر ، و زراعت ویرکیسی ثوده‌تن بو مارلالردن جیقاریلان محصوللاردر .

بو قانوندن استفاده ایدن بورجلی‌لردن برینك مشترك بورجلیلری‌ده مستثنا اولارق فائده‌له‌نیرلر .

بوتون بو مدت ظرفنده بوقانون‌دن استفاده ایده‌ن بورجلیلرك هر نه تورلو اولورسه اولسون بورجلری ایچون اوده‌یه‌جکلری فائض بانقه ناتسیونال فائضی اولاجقدر .

پولیتسالرده امضالری اولان و بو قانوندن فائده‌له‌نن بورجلیلرك تأدیه تاریخلری ۱۵ شباط دن اول ایسه ، تأدیه مدتی قانوناً ۱۵ شباطه تعلیق و بو مهلت ایچون ثوده‌یه‌جك فائض بانقه ناتسیونال فائضی اولاراق تثبیت اولنمقده‌در .

طوپراق صاحبلرینك کیراجیلرندن آلاجقلری و نفقه‌لر ایچون جیقارپلان حکملرك باشلامش تعقیب و اجرا معامله‌لری بو قانونه تابع دکلدرلر .

آلاجغی (مطلوبانی) تأمین ویا محافظه ایتمك خصوصنده آلنان تدبیرلر (سه‌که‌سترولر) بو قانونك حکمی داخلنده‌دکلدرلر. قالدیرمق (باشقه یره طاشیمق) صورتیله پاپیلان سه‌کستر و (حجز) لر یاساقدر .

حکومته قارشی اولان بورجلرك تعقیب و تأدیه‌سی خصوصنده پاپیلاجق اجرامعامله‌لری بوقانوندن مستثنادرلر .

ماده ۲ — یوقاریده کوستریلن و صایپلان کویلی مالاری و غیر منقول ملکلری اوزرینه آلاجقلیلر طرفندن پاپیلان هر تورلو صاتیش ، تصرف ملکیت و امتیازو اوراق معامله‌لری بو قانونجه مفسوخدر .

کذا ، تأدیه مدتی کچمش ویا بو قانونك اعلانندن ۱۵ شباط ۹۳۲ تاریخنه قادار حلول ایده‌جك بوتون بورجلر ایچون یوقاریده تعین و تثبیت ایدیلن مالار و ملکلر اوزرینه پاپیلاجق تصرف، ملکیت

۱۹۳۲ سنه‌سی بولشه‌ویك جهنمنده ایکاه‌ین مظلوم ملتداشلریمزه قورتولوش ، بوتون عمرقداشلریمزه صاغلق و بوللق سعادتی گه‌تیرسین !

« أمل مجموعه‌سی »

، امتیاز معامله و اوراقی مفسوخ سایيلاياجقدر .

ماده — ۳ . — بوقانونك حكمنه مغاير اولان بوتون قانونلر فسخ اولنمشلر در .

ماده — ٤ . — بوقانون جريده‌ء رسميه (مويتورول اوفيچال) ايله اعلانندن اعتباراً حكمنى اجرايه باشلا- ياجقدر .

أمل : كويليلريمزى صوك درجه‌ده علاقه‌دار ايدن بو مهم قانونى نشر ايله كندیلرینى محتكرلرك اغفالاتندن قورومالارنى توصيه‌ايده‌رز . يازنده مجلسلرك مذاكره و تصديقندن صوكره جيفاريلاجق مهم قانونلرى ده صحيفه‌لريمزده نشر ايده‌رك اوقويوجيلريمزى مستفيد ايتمه‌كه چاليشه‌جغز .

يكى بر آووقاتمز

ممنونيتله خبر آلديغمزه كوره ، فخرالدين عمر افندى قارداشمز بكرش حقوق فاكولته‌سنى بيتيره‌رك كوستنجه باروسنه يازلمش و يونك معروف آوو- قاتلرندن رادوروسقوله‌تس ايله برلكده چاليشمغه باشلامشدر كندیسنه تبريك و موفقيت تمنيلريمزى صونارز .

مجيديه سه‌مينارينك يكى معلمى

مجيديه سه‌مينارينك تورکجه معلمى مرحوم حمد نيازى افنديسنك يرينه « طونه » غزته‌سى صاحب و مديرى . ابراهيم فدرى افندى ركانون‌اول ۱۹۳۱ تاريخندن اعتباراً تعين اولنمشدر .

كندیسنى تبريك ايده‌رز .

اوچنجی یيل صايی : 2	Emel Medjmuasâ No 2 Str. Ardealului № 3 Bazargic(România) عامی، ادبی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی آیلق مجموعه‌در .	1 شباط 1932

داخل ایچین آبونه شرطلری	برسنه‌لك :250له‌ی آلتی آیلق :130له‌ی	مسئول مديری : مستجيب ح. فاضل	خارج ایچین آبونه شرطلری برسنه‌لك : 400له‌ی آلتی آیلق : 210له‌ی

نیازینك مبارك روحنه

جورت سویکسین ، جان‌یلپ ، اوزعمرمی آشاتدم !
نیازی .

بیك برمحرومیتله ایکله‌ین ، صایسز فلاکتلرله چیرپینان عائله‌لرك ناموسلی اولادلری حیاتده ناصیل کوله‌یلیر و ناصیل تام سعادتله که‌نیش بر نفس آلابیلیرلر ؟

بالخاصه بوعائله‌نك یدی نسلی دکل یمیشی بیله کورمش ، کچیرمش و دیللرده دستان اولاجق قادارپك شرفلی بویوکلیکلر یشاتمش اولورسه اونك باشقه‌لرینه قوللینی باشقه‌لرینك کیف و ظلملرینه بویون اکمسی ، آچ پریشان قالدیریلمسی اونك ناموسلی اولادلرینی ناصیل راحت قالدیره‌

بیلیر ؟ . .

یاقدرك بویوك بختسزلغنه اوغرایان بوتون برملت اولورسه بوكا منسوب اولان ناموسلی انسانلر سعادتی دكل براز حضوری بیله ناصیل بولا بیلیرلر ؟ . . .

عائله‌لرینك اضطرابلرینه قولاقلرینی قپایانلردن ، ملتلرینك فلاكتلرینه وجدانلرینی لاقید قالدیرانلردن یالكز انسان اسمنه لایق اولمدقلرندن دولایی دكل بالخاصه سنك مبارك روحكه اتحاف ایدیلن بوسطرلرده بحث ایده‌م . ذاتاً سن ده بو كبیره قارشی وضعیت آلمقدن ، اونلرله جدی مناقشه‌یه گیریشمكدن زیاده كولوپ گچمكی ترجیح ایدردك . . . بزده اونلری تاریخه حواله ایده‌لم . . . ملی وجداندن الهام آلارق ابدیت یولینه گیرمش اولان سنك گبی ممتاز مفكوره جیلرمزی آكلیه بیلمه‌مز ایچون تاریخمزك مثبت و نورلی صحیفه‌لرندن بعضیلرینی گوزدن گچیره‌لم . . .

عصرلرجه قرده‌ش تورك اوردوسینك پیشدار لغیله ویانه ، اصفهان قاپولرینه قادار آت سورمش و الك بویوك تهلكه‌لره ایلك صفده كوكس كرمش اولان شانلی اجدادمزك مبارك روحلری تورك تاریخنی ابدیاً نورلاندیرمیه جقمیدر ؟ . . .

اون سكنزنجی عصر باشلرنده روس اوردوسینك قریمه گیره‌رك قره‌صو شهرینی و بر چوق كویلری یاقاسنی خبر آلدقلری حالده تورك اردوسینك امدادینه گیتمكده اولان قریم آتلیلرینك بران كری‌یه باقادان ایلری‌یه آتیلملرینی و خانك « شهرلریا پیایر فقط مغلوبیت لكه‌سندن تاریخ تمیزلنه‌مز » دیمسی تاریخ اونوتابیلیرمی ؟ . .

۱۷۸۳ ده اورقاپوده روس سوء نكولرینه قارشی آتیلارق شهیددوشمش اولان اوتوزبیكی متجاوز قریم تورككنك قهرمانلغنی حتی دشمنلرمز بیله تقدیرله یاده مجبور قالمدیلرمی ؟ . . .

ملتمزك بوینه أسیرلیك زنجیری طاقیلدیغی گوندنبری بونی قوپاره بیلمك ایچون قانه ، آتشه آتیلانلرك صایلری حتی عز رائیلی بیله حیرته دوشوره‌جك بر یكون تشكیل ایتمیورمی ؟ . .

قریم گنجلرینك ملی ایمانی بولشه‌ویك جلادلرینی بیله اوكلرنده تقدیرله أگیلتمه‌دیمی ؟ . .

تاریخده مثلی گوزیله‌مین فلاكتلره دوشدیك فقط بوتون بو اضطرابلر قارشیسنده خلقمزك روحنده یاشاتدیغی صلابت و گوستردیگی فداكارلق دائمابزه یأسدن زیاده امید و ایمان ویره‌بیله‌جك قادار قوتلی و شرفلی اولمادیمی ؟ . .

نسبت و شرائطی اعتباریله دنیاده آزخلقك اوغرادیغی درجه‌ده أ لیم بر مهاجرته مجبور ایدیلدیك. بوهجرتلر بزم امیدلرمزی بیله تملندن بیقارکی اولدی... فقط بوبیوك فاجعه‌ده‌ده خلقمزك مقدراتی قورتارمغه جان آتمش نیجه قهرمانلر چیقدی . . بونلرك هپسندن دهاقوتلی، دهاصاغلام ودها نورلی اولارق خلقمزك روحنده یشایان ملی ایمان کندی صلابتینی نه قادار پارلاق اولارق اثبات ایتدی .

دوبروجه‌ده حیاتلرینك ، عائله‌لرینك ، خلقلرینك الك بویوك فلاکتنی دوغوراجغنه اینانارق حالا قریمدن کتیر دکلری آلتنی سوندیرمه‌مکه جان آتان بویوك نینه‌لرمزك اولدیغنی هپ برابر کویلیلردن دینله‌مه‌مشمیدیك ؟ . . مجیدیه‌ده‌پازارده دولاشدیغم صیره‌ده آرقالرنده کوفه‌لری اختیار ، زواللی ، فقیر برقاچ حمالك کلمه‌رك « قریمده ینه‌می آچلق وار، اورادەکی قرده‌شلرمزه قارشی ینه‌می ظلم و حقسزلق یاپیلیور ، کنجلرمز ینه‌می اؤلدیریلیور ؟ . . . » دیدکلرینی سکا سویلدیکم زمان سنك مبارك کوزلرك ندن نورله دولمیشدی ؟ . . .

بوتون فاجعه‌لره ، اضطرابلره رغماً خلقمزك الك زواللیلرنده بیله یورت سوه‌یکیسنك بوقادار جانلی وبوقادار صاغلام اولارق یشامسی نه‌نك نتیجه‌سیدر ؟ . .

فلاکتلرك ملتلر روحنده یاپدیغی تأثیرلر البته‌ده بزم خلقمزده چوق قوتلی و چوق یوکسك اولاجقدی . بونون قریم تاریخی باشدن باشه فاجعه‌لر ده‌ستانی دکلیدر ؟ . . دوبروجه‌ده‌کی خلقمزك اوراده بولونمشلری قریم فاجعه‌سینك جانلی بردلیلی دکلیدر ؟ جنت قادار کوزل یوردلرندن قوپاریلارق آتیلان و برقسم قرده‌شلرینی یوللرده ، بر قسمنی‌ده قره دەنیزك دالغالرینه کومه‌رك دوبروجه‌یه صیغنمیش اولان قریملیلرك یوره‌کلرندن قریم‌فاجعه‌سی ناصیل سیلینه بیلیردی؟...

آنایدن ایشیتمکدن صوك
کوردم جورتمنی سویدم ،
طوپراق قوقلاپ أوپمکدن کون
یازیق ده‌پ جاندم کویدم

البته‌ده زواللی آننه کدن سن یورت فاجعه‌سنی ایشیده جکدیك . . . و البته‌ده سن قریم طوپراغنی قوقلایپ أوپه‌جك ویازیق ده‌پ جاندن یاناجقدك... قریمك هر ناموسلی اولادی کبی سنك ایچون‌ده بالخاصه بونجه فاجعه‌لره محنه اولمش ، اوغرتده بونجه مبارك قان آقیدیلمش ، یولینده بونجه اضطراب و تحسر چکیلمش اولان قریمك طاشی‌طو

پرانمی البته ده الـهی بر قدسیت افاده ایده‌جکدی . . .

هر دوبریجه‌لی قردشمزك‌ده طبیعی اولارق دویدینی بوحسیات ، بوبویوك یانیق‌سنك حساس روحکده ، مستثنا وجدانکده نه قادار اؤلمز تأثیرلر یاپدی وسنی فانیلردن آییراراق نه‌قادار ابدیته و قدسیته کوتوردی . . بربچق عصردر هر نسلك دها یانیق تحسرله‌تکرارلادینی هجرت تورکولری ، خلق ده‌ستانلری ، یورت افسانه‌لری البته‌ده کندی شاعرینی بولاجق واونی ملی وجدانمدن کچیرره‌رك تاریخمزه باغلایاجقدی ... قریم‌فاجعه‌سی سنی شاعرلیکه کوتوردیکی کبی متخلق اولدیغك صاغلام سجیه و قوتلی ایمان بالخاصه فراغت نفس و تواضعله بوتون حیاتکی ملی فاجعه‌مزه وقف ایتمك سنی یالکز شعرده دکل تاریخده‌ده یکسلتدی . .

اؤلمین بوتون أثرلر آنجق حیاتلرینی امللرینه خصر ایده‌بیلن و بواوغرده حیاتلرینی اورتایه آتابیلنلر طرفندن یاپیلمشدر . . هر ظفر أکلیلی مطلقا أمل وموفقیتی حیاته وحتی أولومه ترجیح ایدنلرك نصیبی اولمشدر . . سن وسنك شعرلرك البته ابدیاً خلقك وجداننده یاشایه‌جقسکز . . . چونکه سن ملیت یولنده یالکز کندی حیاتکی دکل حتی حقنك اولدینی درجه‌ده اصیل و محترم بوتون عائله‌کی‌ده اونوتدك . . . .

حیاتده کچیردیکلك بوتون اضطرابلره ، بوتون محرومیتلره رغماً برانملی فاجعه‌یی اونوتامدن یشامش اولمك البته‌سنی نه‌تاریخمزده و نه‌ده ملی وجدانمزده اؤلدیره‌یه‌جکدر . . . (۱)

قریملی

جعفر سید احمد

---

(۱) چوق‌امید و جاندن تمنی او لنورکه دوبروجه‌لی قرده‌شلرمز نیازی مرحومه لایق بر مزارك یاپیلمسنی تأخیره اوغراتمقسزین تأمین ایدرلر .

ج . س .

سويوم بيكه .

بويوك ملتلرك اك اسكيلرندن اولان تورکلر ، بيكلرله بيللق شان و ظفرله دولو تاريخلرنده ، يالكز بويوك اركه‌كلر يه‌تيشديرمكله قالمامشلر ؛ عينى زمانده‌يوكسك قادينلرده‌يه‌تيشديرمشلردر قوجاسنك ئولوميله داغيلان اوردوبى كوك بايراق آلتنده طوپلايان ، آت اوستنده اوله‌كسنك هر بوجاغنده بوزولان آسايشى تكرار قوران و كوچوك اوغلى تيموچينه بابا اوكسوز ليكنى دويورمايارق جينكيز شهرتى قازانديران اولون ئه‌كه ؛

برارکه‌كدن داها مكمل صورتده آته‌بينه‌ن ، دوشمانى آتله قووالايارق ئولن قوجاسنك ئوچنى آلان ايلخانيلر پادشاهى آباقاى خانك قيزى ايل قوطلو؛

دنيا تاريخنك اك بويوك حكمدار و فاتحلرندن قوجاسى اقصاق تيموره‌بيله فلاكتلى زمانلرنده تسللى ويرمه‌ن و أش اولان اولجاى تورکان ؛

قاراخيتايليلر حكومتنده اسرار انكيز انتريغه‌لرى يه كه‌رهك بيللرجه پادشاهق ياپان تورکان خاتون ؛ بابامى سيبريا پادشاهى كوچوم خانك ١٥٩٨ ده روسلرله ياپديغى برحربه‌ده بيگيتجه دوكوشدكدن صوكره روسلره اسير دوشه‌رهك موسقوايه كوتورولمه‌ن تولون بيكه ؛

قوجاسى جينكيزك اوغلى ارقتاى قاآنك وفاتندن صوكره اوچ سنه قوجه ايمپراطورلغى اداره ايدمه‌ن توراكينه ؛ سارقوس خاتون ، قوتلوغ تورکان ، قوقتاى بيكى . . .

الخ . . كبى عقللى ، جسور و يوكسك ايمانلى تورك قادينلرى ملى تاريخمزده آزدكلدر .

بومشهور قادينلردن بيرى‌ده هيچ شبهه‌يوق سويوم بيكه‌در .

سويوم بيكه ، نوغاى خانلرندن يوسف مرزانك قيزيدر . او ، يوكسك ظفرمنقبه‌لريله دولو ، حربلرده آلنمش بيك بر چشيد آلتلرله سوسلو محتشم ، فقط ساده بر خان سرايننده دوغمشدى. سويوم بيكه تا كوچوكلكنده‌بيله چوق كوزه‌ل وعقللى بيرقزدى . او ، آلدينى تربيه و تحصيلى اسكى و قابالى اصول

• بيكه ، قازان تورکجه‌سنده‌پره‌نسس ، خانم ، اصيلزاده ديمكدر. (بويوك تورك لغتى)

اوزرینه اولسه‌ده ، یارادیلیشنده‌کی قدرت و نجابت سائقه‌سیله ، چوق جسور بیر وطنپرور ، چوق یوکسك برملیتجی اولا راق یه‌تیشدی .

سویوم‌بیکه ، خلقتنده‌اولان اصالت و قابلیت‌ایله متناسب بر تحصیل و تربیه کورمش ، یوردینك سطوتلی و ملتنك قوتلی بوزمانده راست کلمش اولسایدی ، جهان تاریخنك اك یوکسك و شهرتلی قادینلرندن‌بری اولا بیله‌جکدی . یازیق که ، اونك زماننده « آلتون اوردو » بقیه‌سی قازان خانلغی ، بر طرفدن داخلی فتنه و فساد یوزندن ، دیکر طرفدن روس چاری مدهش ایوانك متمادی تسلط و هجومی سببندن صوك و فجیع کونلرینی یاشیوردی . خلق ، قاراجهالت آلتنده استقامتسز و هدفسز شاشقین برحالده ایکلرکن آصیلزاده‌لر طبقه‌سنی تشکیل‌ایدن بعضی خائن مرزا و بکلر روس سرایینك انتریقه و حمایه‌سی سایه‌سنده و زیرلك و خانلق موقعلرینی‌قاپمغه اوغراشیور و بربرلریله بوغوشیورلردی .

نه ورثة‌الانبیالق تاصلایان عالملر ، نه ده قالغایلق و خانلق ادعاایدن مرزالر اوکلرنده آچیلان انقراض و اسارت اوچورومنه هیچسنی یووارلایاجق روس عزرائیلی ایوانك مقصدلرینی کورمیور و آکلامیورلردی .

روسلرایسه بویوك « آلتون اوردو » دولتنك بقیه‌سی اولان بوخانلغی بیقمق و بوصورتله دیکرلرینه کیدن یولی آچق ایچون چوق اوسته‌لغلی انتریقه‌لر چه‌ویریبیورلر و پلانلر حاضرلیورلردی . مدهش ایوان تا سلطان سلیمان قانونینك سرایینه قادارصوقدیغی قادین جاسوسلری واسطه‌سیله قریم خانلغنك معقول و قارداشانه تکلیفنی ، قازان خانلغنك آجی و عبرت آمیز استمدادینی بویوك سلطانه‌ارد ایتدیریبیوردی .

هر جهتدن طالعنك آمانسزظلمنه اوغرایان سویوم بیکه ، ایشته بویله بر محیط و زمانده یاشیوردی .

سویوم بیکه تاکنج چاغنده ایکن کوزللیکنه و عقللیغنه مبنی قازان خانی کنج جان علی خان‌ایله اولندیرلدی . بوآندن اعتباراً او ، حکومت ایشلرینی و موسقوانك قازانده اویناديغی فجیع رواللری اوکرنمه‌که باشلادی . او ، اداره‌ده درایتسزلك و انتریقه‌لره قارشی عاجزلك کوسته‌رمن قوجاسنی سه‌ومه‌مکه و مقدس یوردینه کوز دیکن روسلره دوشمان کسیلمه‌که باشلادی . کون‌کچدکجه فلاکتلر آرتیوروحکومتك انقراضی

قطعیله شیوردی .

جان علی خان بوصیراده کندی خطالری یوزندن تولدورولدی . سویوم بیکه دول قالدی .

جینکیز یاسا (قانون) سنجه قادینلرخان اولامادیغندن قازانلیلرقریمدان مرزاصفا گرایی چاغیردیلر و خان یاپدیلر . صفا گرای خان جسور و اداره‌لی اولدیغندن سویوم بیکه بونکله أولندی . بوندان صوکره حکومت ایشلری بیراز یولینه گیردی ؛ مملکته آسایش و خلقه امنیت کلدی . بوایپلشمه روسلرك ایشنه یارامادی . اداره‌یی تکرار چیغرندن چیقارمق ، باشنی قالدیرمغه باشلایان قازانلیلرك بل کیگنی تکرار قیرمق و بونك ایچون بهرحال برمحاربه چیقارمق لازمدی . روسلر بودوشوندکلرینی یاپدیلر وقازانلیلری برهانه‌ایله آچدقلری صوغوشده یه گدیلر . بومغلوبیت بویوك برنتیجه ویرمه‌مکله برابر ، دوشمانك جسارت آلدیغی ، ملی قوتك ضعیفلادیغی وفتنه توخومنك تکرار قوتلندیکنی ایما ایتمك اعتباریله مهم و معنیداردی . بونلری هرکسدن زیاده آکلایان واندیشه‌ایله قازیلایان هیچ شبهه‌سز صفا گرای‌ایله سویوم بیکه ایدی . بونلرك‌سه‌ز دکلری ملی فلاکتلر تکرار توالی‌یه باشلامشدی . سویوم بیکه‌نك یوکسك روحنی‌اسرار انکیز برقورقو قاپلامشدی . بوصیراده صفا گرای خان قیصه برخسته‌لق نتیجه‌سنده وفات ایتدی . برینه ایکی یاشنده‌کی اوغلی اوتامیش ۱۵۴۹ تاریخنده خان یاپیلدی وبوکا أوز آناسی سویوم بیکه وصی تعیین ایدلدی .

صفا گرایك ثولومی وصی اوتامیشك تخته جلوسی ، مدهش ایوانك قازان اولکه‌سنی یوتمق حرصنی تکرار جانلاندیردی . چوق کچمه‌دن روسلر بر اوردوایله قازان اوزرینه یورودیلر بوهجومی بالذات قوماندا ایتدیکی اوردوایله سویوم بیکه بر طرف ایتدی و روسلره قازانی تسلیم ایتمه‌دی . فقط بونکله مدهش ایوان یأسه دوشمش و امیدینی کسمش دکلدی . او ، هرنه پاهاسنه اولورسه اولسون ، قازانی آلمق و بونك بویوك قهرمانی سویوم بیکه‌یی طوتساق (اسیر) ایتمك ایسته‌یوردی . بومقصدله براز وقت صوکره داها بویوك بر اوردوایله قازانه تکرار صالدیردی بوصالدیریش چوق خانلنانه و مدهش ایدی . ایوان غروزنی بوندان اول قازانلیلری جاسوسلری واسطه‌سیله ایکیه بولمشدی .

چونکه ، بونلرك یاریسی حربی ایسته‌یور دیکر یاریسی ایسته‌میوردی .

روس اوردوسی قازانه دوغرو ایلرلر-
کن ، قازانلیلر کورولتولی برمناقشه یه
طوتوشمشلر و بربرینه کیرمشلردی
نتیجه‌ده موسقووایه اوچ کیشیلك بر
صلح هیئتی کوندردیلر .

ایوان غروزنی بوهیئتدن شو
اوچ شیئی طلب ایتدی :

۱ — سویوم بیکه اوغلی اوتامیش
خانله برلکده روسلره تسلیم ؟

۲ — قازانده بولنان روس اسیر-
لری آزاد ؟

۳ — قازانك طاویاق قسمی روسلره
ترك ایدلملی . . .

روس چاری ، بوتون مقصدلرینه
انکل اولان بویوك تورك قادینی یور-
دینك و تختنك باشندن آییرمغی صلح
شرطلرینك بیرنجیسی اولاراق قویمش
وبونی قازان صلح هیئتنه قبول ایتدیر
مشدی . هیئت قازانه دونوب قبول
ایتدیکی شرائطی بیلدیردیکی زمان سویوم
بیکه و طرفدارلرینی بویوك بر یاس قا-
پلادی . سویوم بیکه ، تورك و قازان
تاریخنك بویوك قادینی ، کدرلندن و
قهرلندن کونلرجه ، هفته‌لرجه آغلادی .
او ، داها زیاده یوردینك اوغرایاجغی
فلاکتلردن ، ملتنك کوره‌جکی اسارتدن
دولایی آغلیوردی .

۱۵۵۲ آغستوس ۵ تاریخنده ،
قازان ایلی ملی قدرتنك کندیسنه بخش
ایتدیکی و فقط قیمتلی و بویوکلیکنی
تمامیله اوجه‌مه‌دیکی بویوك برقادینی ابدیاً
غایب ایدییوردی .

۵ آغستوس جمعه کونی ، قارالره
بورونمش سویوم بیکه‌یی ، سرای و
قازان خلقنك هینچقرقلریله صارصیلان
اسارت وذلت هواسی ایچنده ، حاضر-
لانان روس کمیسنه کوتورولمك اوزره
بر آرابایه بیندیردیلر . سویوم بیکه
یولده ، قوجاسی صفا کرای خانك قبرینی
صوك دفعه زیارت ایتمك ایچون مساعده
ایسته‌دی . روسلر رجاسنی قبول ایتدیلر
سویوم بیکه ، قوجاسنك قبرینه کیده-
رهك باشنده‌کی آلتونلی فسقیه چیقاردی
و آغلایاراق شونلری سویله‌دی :

« ای بنم سه‌وکیلی پادشاهم صفا
کرای ! سکا بوتون قاریلر کدن آرتق
یاراولان قاریکی کورمیورمیسیك ؟ .
سنکله چوق خاطلق ایتمدم ، چوق عمر
سوره‌مدم . سن بندن وقتسز ئولدك .
نیه بنی دول ، اوغلوکی اوکسوز براقوب
قارایرلره کیردك ؟ سن زده‌سك ؟ بن سنك
یانکه کلك ، سنکله برابر دورمق ایسته-
یورم . نیچون بنی بونده قویوب کیتدك ؟ .
کورمیورمیسك ، سنك بیکك

دوشمانمز موسقوف پادشاهنك ألنه ویریلیور ! بن یالکز باشمه اوکاقارشی دورامادم أوزومه یاردیم ایدیجی کیشی بولامادم اکر دیل و دینمز بیر اولان بر پادشاه‌النه طوتساق ایدلسه‌یدم قایغو چکمزدم .

سه‌وکیلی خانم ! بنم آجی آغلاملر یمی ایشتسه‌نه ! أوزوکك قارانلق تبریکی آچوب بنی یانکه آلسانا ! سنك قبرك سکا وبکا خان‌تختی و سرایی اولسون!

ای سه‌وکیلی خانم ! تازه ، کوزمل بیکه‌کی قبول ایتسه‌نه ! بنی خراب ایتمه‌سه‌نه ! من‌سندن آیرلمام ، دینی و دیلی یات‌یرلره کیتمه‌م .

سه‌وکیلی پادشاهم . شو آجی کونمده کیم‌کلوب بنی صوصدیریر ، کوزومك یاشنی دیندیریر ؟ کیم منم کدریمی کیده‌ریر ؟ . هیچ کیمسه‌م یوق . . . من‌دردیمی کیملره آیتایم ؟ اوغوشمه (صبی) می آیتایم ؟ او ، سوتدن آیرلماز . . بابامه سویله‌یم می ؟ او ، بواورون (موقع) دن‌پك‌اوزاق . . قازانلیلره سویله‌سم اونلرنی روسلره ویرمه‌که آندایتمشلر . . .

ای سه‌وکیلی خانم صفاکرای ! نه‌دن‌بکا جواب ویرمیورسك ؟ نیچون سه‌وکیلی بیکه‌کك آجی یاشلرنی کورمیورسك ؟ بورده بولوم (وجدان) سز ، مرحمتسز عسکرلروار . بنی‌سنك یانکدان آلمق ایچون بکله‌یورلر . بر زمانلر قاریك اولان و بوتون قازان پادشاهلغنك بیکه‌سی صایلان کیشی شیمدی‌طوتساق، ضعیف برقول اولدی. اسکی قووانچلر ، صفالر یرینه شیمدی کوز یاشلری دوکیورم . اسکی‌قووانچلر یرینه بنی قایغولر ، بلالر قاپلادی . من آرتیق آغلایامیورم و کوزمدن یاش‌ده چیقمیور . طاقتم قالمادی . . . نه‌کوتویازیم وارمش ! . . »

بوسوزلری بیترنجه سویوم بیکه طاقتسزلقدان مزار اوستنه دوشوب بایبلدی . بونك بوحالنی کورەن خلق و حتی روس عسکرلری بیله آغلادیلر. تاتار قادینلری صاچلارینی یولاراق و هینچقیراراق آغلادیلر . .

نهایت سویوم بیکه‌یی مجالسز بر حالده روس کەمیسنه بیندیردیلر .

کەمی ، ایدیلك قان‌وکوز یاشلریله قاریشیق صویی اوستنده بویوك اسیرینی کونلرجه طاشیدقدن صوکره موسقوف پایتختنه کوتوروب تسلیم ایتدی .

سویوم بیکه ، آله‌ولر ایچنده یانان قازاندان آیریلرکن کەمیده قانلی

کوز یاشلریله شوسوزلری سویله‌دی :

« قازان ! قایغولی ، قانلی شهر ! باشکدان تاجك دوشدی ! سن شیمدی دول قادین کبی قالدك ! سن شیمدی افندی دکل ، قول اولدك ! باشسز ارسلان کبی قالوب یتدك ! هردولت عقللی پادشاه ایله اداره ایدیلیر ، کوچلو عسکرله صاقلانیر . بونلر اولماینجه کیم سندن پادشاهلغی آلماز ؟

ای دردلی شهر ! اسکی کونلریکی بایراملرینی خاطرلایوب یمله برابر آغلا ! نرده سنك اسکی خانلق بایرامارك ؟ نرده سنده‌کی بالالر ، بکلر ، بایرقلر ؟ نرده سنك کنج قادینلرك ، کوزه‌ل قیزلرك ؟ اونلرك شن سسلری ؟ هپسی بوغالدی ! شیمدی سنده اونلرك یرینه آغلامالر ، ایکله‌مه‌لر قالدی ! سنده بال آقار ایرماقلر ، پیکارلر واردی ! شیمدی اونلرده سنك اولادلرك قانلری کوزیاشلری آقیور . موسقوف قلیجلری ونلری قیروب کچیریور .

ای تاکریم ! باشمه‌کلنلری آنامه ، بابامه کوتوروب انسان دیلیله سویلیه‌جك تیزاوجار بر قوش قاندا بولایم ؟ .

تاکریم ! بزم‌اك آزغین دوشمانمز اولان شیخ علی‌یه جزاسنی ویر ! او ، بنی جاو (دوشمان) ألنه دوشورونجه‌یه قادار بوردم ایچون چکدیکم قایغولر شیخ علینك‌ده ، خائنلرك‌ده باشلرینه کلسین ! قازانده بکا مزارلق برویرسه‌لردی باشقه‌یرشی ایسته‌مزدم . موسقوف ایلنده ذوق سورمکدنسه قازان ایلنده أرمك یانده قالمق ، ثولومنك آجیسنی طاتمق داها یاخشی اولوردی . » .

سویوم بیکه اوغلی ایکی یاشنده‌کی اوتامیش ایله براکده مدهش ایوانه تسلیم اولندیلر . روس چاری ، بویوك قادینی ، هدیه اولارق ، کندیسنك اك قیمتلی جاسوسی ، وطننك اك عادی و تهلکه‌لی خائنی اولان شیخ علی‌یه ویردی . بو ، کوزللیکی ، عفتی و عقللیلغی ایله اوك صالان سویوم بیکه ایچون بویوك برعذاب اولدی . . کوچوك خان ، میغ میغ اوتامیش‌ده چارك خاچلارله دوناتیلمش سراینه آلندی و خرستیان یاپیلدی . بوتون بوحادثه‌لرملتپرور سویوم بیکه‌یه اك بویوك بلالرکبی تأثیر ایتدی واونك برقاچ سنه‌صوکره دوداقلرنده یوردینك اسمی ، اوغلنك اسمی ، پیغمبرینك اسمی و کلمهٔ شهادتی اولاراق أولومنه‌سبیت ویردی .

م . ح . فاضل

مطالعه و بینز

مطالعه و تتبعی چوق سه‌وه‌ن بیر آدامه صورمشلر : سنی حبسخانه آتسالر تحمل ایده بیلیرمیسك ؟

آدام :

حبسخانه‌نك دیوارلری کتابدن متشکل و منسوبلری‌ده عالملردن مرکب اولورسه أولونجه یه‌قادار تحمل ایده‌رم . دیمش .

بوجواب ، مطالعه و تتبعك نه قادارطاتلی وفائده‌لی اولدیغنی پك اعلا آکلاتیر .

مطالعه نه‌در ؟ .

مطالعه ، دماغی جیلالاندیرمق ، روحی نورلاندیرمق ، بیلمکی‌یی آرتیرمقدر .

مطالعه ، دوشونجه و محاکمه‌یی قوتلشدیرمك ، آخلاقی پوکسلتمك و قلبی تمیزلهمکدر .

مطالعه ،اعتقادی صاغلاملاشدیرمق ، ایمانی پارلاتمق و سجیه‌یی قاویلشدیرمکدر .

مطالعه، جان‌صیقینتیسنی کیدرمك، حیاتی شنلندیرمك و علمی زنگینلهشدیرمکدر .

مطالعه ، بویوك‌عالملرله‌قونوشمق، عمری عصرلرجه اوزاتمق و حتی کائناتی روحك ایچنه صیقیشدیرمقدر.

مطالعه ، فضیلتلرك ، قدرتلرك و دهالرك آیناسیدر : ایچنه باقان‌درس وحصه قاپار ؛ موفقیتك سرلرینی اوکرهنیر ؛ ظفرك شمشه‌لرینی کورور.

مطالعه ، قصورلرك ، تردیلرك و عادیلکارك معکسیدر : سطحنه باقان عبرت و تجربه‌آلیر ؛ سفالتك نتیجه‌لرینی کورور ؛ سورونمه‌نك آجیلرینی سه‌زه‌ر .

مطالعه ، داغه طیرمانان یولجی‌یه بکزه‌ر : یوکسلدکجه افق کنیشله‌ر . . وادیلردن کچن نهره بکزه‌ر : یولی اوزادقجه بویور . . چاغلایانلره‌بکزه‌ر: چاربدینی‌قاپار سرتلشدکجه کورولتوسی آرتار .

مطالعه ، فتنه و فساده وقت براقماز ، دیدی قودی‌یه میدان‌ویرمز . بناءً علیه : آخلاقك بوزولماسنه ، دوشمانلغك پاپیلماسنه و محبتك قالقماسنه مساعده ایتمز .

مطالعه، جالیشمانك ، قازانمانك

و زنکینله‌مه‌نك بوللرینی کوسته‌ریر . بناءً علیه : رفاه وسعادتك ، ترقی و تعالینك قاپولرینی آچار .

مطالعه ، انتظام ، انضباط و فداکارلغه آلیشدیریر . بناءً علیه : عزم ، متانت و تساند اراده‌لری دوغورور .

مطالعه ، روحك غداسی ، معنویاتك احتیاجیدر . غدا آلمایان عضو ایشله‌یه‌من ، چورور ؛ تطمین اولنمایان احتیاج فنا نتیجه ویریر .

ایکی سوزله :

مطالعه ، منعویاتی یوکسه‌لتیر ، مادیاتی قوتلشدیریر .

ناصل مطالعه ایتمه‌لی ؟

آکلایارق ، دوشونه‌رك ونتیجه‌یی کسدیرمه‌که‌جالیشاراق مطالعه ایتمه‌لیدر آکلامادان و دوشونمه‌دن اوقومق ، توزی و دماغی یورمقدان باشقه بر شیئه یارامازو فائده ویرمه‌ین‌اوبورلغه بکزه‌ر .

هر هانکی بر غزته‌یی ، کتاب ویا مجموعه‌یی آکلامیورم‌دیه اوقومامق‌ده دوغرودکلدر . مطلقا آکلامغه جالیشمق‌لازمدر . اوقومغه آلیشمایان کوزلره سطرلر اولا بر سوروغلبه‌لق ، آکلامغه آلیشمایان دماغه صحیفه‌لر اولا قالدیریلامیاجق بر یوك کیبی کورونورلر . فقط ، اوقودقجه یاواش یاواش کوزلر آلیشیر ، دماغ آلیشیر ، اوقونان‌شیلر ذوق و فائده ویرمکه باشلار و نهایت مطالعه کوز ودماغك تطمینی ضروری بر احتیاجی حالنی‌آلیر . ایشته اوزمان مطالعه ، یوقاریده صایبلان رولرینی ایفایه باشلار .

نه‌مطالعه ایتمه‌لی ؟

برکره هرکس ، حیات و صحت حقنده اوکره‌نمسی لازمکلن عمومی بیلکیلری ایدینه‌جك قاداد بونلره دائر یازیلان کتابلری ؛ منسوب اولدیغی دین و ملته ، یاشادیغی مملکت و حکومته‌عائد عمومی معلوماتی قازاناجق قادار بونلری بیلدیرن کتابلری ، هر کونکی حیات مجادله‌سنده جریان ایدن‌مهم اقتصادی ، اجتماعی و سیاسی حادثه‌لری نشرایدن غزته‌لری اوقومالیدر . بونلری بیلمه‌ین و اوکره‌نمك ایسته‌میه‌ن بر انسان ، بوکونکی بیلکی‌و فن عصرنده ، کلمه‌نك تام‌معناسیله ، مدنی انسان اسم وصفتی طاقنمغه‌لایق دکلدر .

صوکره ؛ هرایش ومسلك‌صاحبی بونلردان‌ماعدا ، کندی‌ایش ومسلکنه دائر یازیلان کتابلردن ، نشر اولنان غزته‌ومجموعه‌لردن بعضیلرینی‌هیچ‌اولمازسه

بیریسنی مطلقا اوقومالیدر .

منورلریمز ، بونلردان باشقه ، علمی ، فنی ، فلسفی ، ادبی ، اجتماعی ، سیاسی واخلاقی کتابلر ، رومانلر ، اثرلر اوقومالی و مجموعه‌لری منتظماً تعقیب ایتمه‌لیدرلر .

بر مملکتده یاصیلان و اوقونان کتابلرك ، غزته و مجموعه‌لرك نوعی ، صاییسی و صاتیلیشی اوملکت و ملتك ترقی و مدنیت یولنده قطع ایتدیکی مسافه‌یی اولچن الکایی و دوغرو واحد قیاسیلردر . بر مملکت و ملتك نه‌قادار جوق اوقویوجیسی وارسه اونسبتده شرفی ، قوتی ، قدرتی ، مدنیتی و حیاتی ترقی وار دیمکدر . چونکه : مطالعه بیلکیی ، بیلکی بیرلیکی بیرلك ده قوت و تساندی‌دوغورورلر .

بیز مطالعه ایدییورمی‌یز ؟

بر کویلی چیفتجیدن طوتوکزده تجاریمزك ، صنعتکاریمزك ، امام و خطیبلریمزك معلم وتربیه جیلریمزك ، هر هانکی برمسلك صاحبلریمزك أولرینه کیریکز و آراشدیریکز . هانکیسنده مطالعه اولنمش و اولناجق بر کتاب ، مجموعه ، رساله ویا غزته بولابیلیرسکز ؟ چیفتجی باباسندن کوردیکی ، صنعتکار اوستهسندن اوکرهندیکی ، وظیفه و مسلك صاحبلری مکتبلرندن اوقویوب چیقدقلری ایله قالمشلردر . نه‌چیفتجیلریمز نه‌صنعتکار و تاجرلریمزکندی ایشلرینه دائرتك بر کتاب اوقومشلر ویا مجموعه تعقیب ایتمکده‌لر ؛ نه‌ده منورلریمز ، معلم و روحانیلریمزکندی مسلکرینه عائدایکی کتاب اوقومشلر ویا بر رساله تعقیب ایتمکده‌درلر ! . . .

بزم کویلیلریمز ، قصبه‌لی صنعت و تجارت اربابمز یاشادقلری سانجاغك ، مملکتك ، قومشومملکتلرك و نهایت بوتون دینا مملکتلرینك نه‌قادار محصولات ، معمولات چیقاردیغنی ، صاتدیغنی و آلدیغنی بیلمزلر . مملکتلرك نه‌یه احتیاجی اولدیغنی ، نه ، نه‌مقدارونا صیل یاپمق لازمکلدیکنی دوشونمزلر . کوزلری باغلی ، کورگیبی ، صاغنه صولنه باقمادان طوتمش اولدقلری کوره‌نك یولده کیده‌ر دورورلر . .

مملکتمزده‌کی ، بالخاصه غربك مدنی مملکتلرنده‌کی ، خرستیان عنصرلره منسوب کویلیلر ، تاجرلر و صنعتکارلر بویله‌میدر ؟ . . بونلر ، هر کون ایشلرینه دائر دنیانك هر طرفندن خبر آلمق ایچون ، غزته‌لر ، مجموعه‌لر ، کتابلر اوقورلر . هوایه ، پیاسه‌یه ، عرض‌وطلب (آلمق وصاتمق) احتیاجنه ،

بورسه تحولاتنه عائد کتدیلرینی علاقه‌دار ایدن مهم خبرلر اوگره‌نیرلر . بر کویلیمز أکین ، بر تجاریمز مانوفاکتورافیاتلرینی اوگره‌نمشسه ، امین‌اولیگز ، مطلقا بر خرستیان کویلیدن ویا تجاردن ایشتمشلردر کتدیلری دوغرودان دوغرویه اوقو-یارق اوگره‌نمه‌مشلردر . حالبوکه ، او خرستیان کویلینك ویا تجارك بیلوب‌ده سویله‌مه‌دیکی داهانه‌لرواردر ؟ .

امام و خطیبلر بزك وظیفه‌لری یالکز نماز قیلدیرمقدان ومعلوم خطبه‌لری اوقومقدان عبارتمیدر ؟ . یوقسه ، اسلام دینك فسلفه‌سنی و تاریخنك مهم حادثه لرینی مختلف مؤلفلرك وعالملرك اثرلرینی مطالعه ایده‌رك ، کونك اهمیتلی اقتصادی وسیاسی واقعه‌لرینی وجریانلرینی اوقویارق جماعتنه آکلاتمق‌ده وظیفه‌لریمدر . . .

محی‌الدین عربی و امام غزالی حضرتلرینك فلسفی اثرلرینی اوقویان قاچ خوجامز وار ؟ .

معلملریمز قاچدانه اجنبی تربیه جیسنی ، قاچ‌تورك ، مسلمان یه‌داغوغی طانیرلر ؟ . هانکیسنك و قاچدانه‌سنك اثرلرینی اوقومشلردر ؟ .

هانکیمزك أویمزده بر کوچوك کتبخانه واردر ؟

نه‌رده جماعتمزك ، ملتمزك ویا بر ملی مؤسسه‌مزك کوچوك بر کتبخانه‌سی وار ؟

هانکی‌منور ، معلم ویا خوجامزك بر رومن کتبخانه‌سنه کیروب کتاب قاریشدیردیغی وار ؟

کیمك سنه‌ده ملی واجنبی غزته‌یه کتابه ، مجموعه‌یه قاچ پارا ویردیکی وار ؟

هانکی کویده خلقمزك طوپلاشوب بر چیفتجی غزته‌سنه آبونه اولدیغی‌وار ؟

هانی بزده مطالعه‌هوسی واحتیاجی یوقمی ؟

اوحالده‌بیز ، روحی‌غدادن‌محروم ، معنوی احتیاجی تطمیندن عاجز ، مدنی انسان‌اسم‌و صفتی طاقمغه لیاقتسیز یز . بیزده هوس و احتیاج باشقه‌شیئه : قهوه خانه‌یه . .

ثه‌وت ، دیدی‌قودینك ، سفسطه ولقلقیاتك چوقراغی و ارجاغی اولان قهوه‌خانه‌یه‌در . بیزده‌اك ایشلك وغلبه‌لق محللر ، بالخاصه قیش موسمنده الکچوق مشتریسی اولان تجارتکاهلر قهوه خانه‌لردر .

برمنور ، بر معلم ، بر خوجایله کورو-شمکمی ایسته‌یورسکز ؟ اونلری قهوه خانه‌نك توتون‌دومانلری ایچنده‌شکللری سیلنمش متحرك اشیا حالنده تاولا ،

شاه، کاغد، دومینو اویناركن ویالقلقیاتله وقتلرینی تولدیریركن بولورسکز . بونلرله قونوشمق ، بر مسئله حقنده مشاوره ایتمکمی ایسته‌یورسکز ؟ بیهوده اوغراشیورسکز ! چونکه ، سزك سویله‌دیکگز معناسز ولزومسز برشی وکندی‌اوبونلری چوق مهم بر ایش ایمش کبی سزکله علاقه‌دار بیله‌اولمازلر ، لافکزه‌قولاق بیله ویرمزلر . . .

ای منور ، معلم و خوجا !

ایچنه کومولدیکك اویوشوقلق و تنبللکدن سیلکین ! وقتکی بوش کچیرمه ! حیاتکی و دماغکی قهوه خانه‌لرك دوما نلریله زهرلهمه ! کندکده مطالعه هوس واحتیاجنی دوغور وبونلری تطمینه اوغراش ! مطالعه سایه‌سنده نه قادار جاهللر معلومات واقتدار صاحبلری اولمشلر ونه بویوك شهرت قازانمان عالم یه‌تیشمشلردر .

مکتبلر ، مدرسه‌لر علمك اصول و یوللرینی گوسته‌ریرلر . علم ، آصل بونلردن چیقدقدان صوکره مطالعه و تتبع سایه‌سنده ألده‌ایدیلیر . بویوك عالملر ، محررلر ، متفکرلر ، فیلسوفلر مکتب ، مدرسه صیرالرنده یه‌تیشمه‌مشلر ، کتبخانه‌لرك توزلی رافلرینی آراشدیرا آراشدیرا ، بورالرده بولدقلری کتابلری قاریشدیرا قاریشدیرا یتیشمشلردر . علم ، دها ، رسوخ کبی یوکسك قدرتلر و فضیلتلر اوزون و فاصله‌سز بر سعیك ثمره‌لریدرلر . اویله‌ایسه قالق ! سن حیچ اولمازسه بونلرك کتابلرینی اوقو ! . .

ته کین

بویوك اسلام فیلسوفی محی‌الدین عربی حضرتلرینك حکیمانه سوزلری :

« غیرت لله ایله محاربه یه کیدوب آدم اولدیرمکدن ایسه انسانلره شفقتله معامله ایتمك دها مناسبدر . » « انسانك عینی ذم ایتمك دوغرودکلدر . آنجق فعلی ذم اولنه بیلیر . »

« انسانه رعایت و شفقتدن حاصل اولان سعادت باشقه‌هیچ بر شیدن حاصل اولامناز . »

« هرکس کندی نفسنده کی قوای ظاهره و باطنه‌سیله بر جماعت کبیدر . اکر ظاهر وباطنی ایله برایشه همت ایدرسه موفق اولور ، فقط ظاهری باشقه ، باطنی باشقه اولورسه موفق اولاماز . »

« مسلمانلره مسلم اولدقلری جهتله

رعایت ایت . فقط هپسنه بر معامله کو-
ستر . بوکا پادشاهدر ، اوتکنه کوله‌در
شومال و جاه صاحبیدر ، اوفقیر و
حقیردر ، یاخود چوجقدر ، احتیار
دییوب آییرمه ، هپسنی بر کوزله کور .
زیرا بیل‌که اسلام ، شخص واحد
اولوب مسلمانلری اونك اعضاسی ملا-
حظه‌ایله . واقعا ، حقیقت حال و نفس
الامرده بویله‌در . زیرا افراد مسلمین
اولمازسه ، اسلامك وجودی اولمازدی .
تاصیل که حدیث شریفده : مسلمانلرك
قانلری مساویدر ، قصاصده ودیتده بردر
بویورولمشدر .

« آنجق عالمك حقی کندیسنه
تعظیم ایتمك ، جاهلك حقی کندیسنه
نصیحت ایلمك ، غافللرك حقی کندیلرینی
اویاندیرمق ، چوجوقلرك و کوچوکلرك
حقی کندیلرینه ملایمت و شفقت
کوسترمکدر . »

* *

جینگیزك سوزلرندن :

ابوالغازی — شجرهٔ تورکی اثریدن مقتبس :

« هر کیشی اولوغ قاتیغه بارسا
آندین‌سوز سورمای سوزلاماسون .
اکرسوز سورمای سوزلاسه آنینك
سوزلرینی ایشیتسه‌لارنی خوب ! اکر
ایشیتماسالار ساوق تیمورکا چکوچ اور-
قان تیك بولور . »

ترجمه‌سی :

« بر انسان بویوکلرك یانده وار-
دیکی وقت کندیسنه صورولمادقچه قونو
شماسون . قونوشدیکی تقدیرده دیکله
نیرسه‌نه‌اعلا. دیکلنمزسه صوئوق ده‌میره
چه‌کیچ اورولمش کبی اولور دیمکدر .

* *

آتالرسوزی :

آبدال دوکوندن ، چوجوق او-
یوندان اوصانماز . آبدالك قارنی دو-
یدیکی زمان کوزی بولده‌اولور .

کچمه‌نامرد کوریسیندن . قوی
آپارسون صوسنی . (آپارمق ـ آلوب
کوتورمك. آزری)

* *

آت مینما کان آت مینسا چاپا
چاپا اولتورور ؛ تون کیما کان تون کیسا
قاقا قاقا توزدورور . .

Ton = Kleid قازانجه

* *

قالون آ لغان قاریماس ؛ آرغاماق
مینکان هاریماس .

* *

« ایل اوغروسز بولماس تاغو
بوورسز بولماس »

« تفکرسز بیلکیدن أمك صنایع اولور؛ بیلکیسز تفکر ایسه چوق تهلکه‌لی اولور . »

قونفوچیوس

❋ ❋

جهالت انسانلری بری‌برندن او- زاقلاشدیریر ؛ علم ایسه بریسنه یاقلا- شدیریر .

پاستور .

❋ ❋

علم بوتون ملتلرك رفاهنه خدمت ایده‌ن بیر روح و بوتون ترقیاتك جانلی برمتبعیدر .

پاستور .

❋ ❋ ❋

بر چوجوغك أولن باباسنه دعاسی :

« اول میز گلدیکده ایشلاب ایکمه‌ك طوز گتیردك ، بزنك صارتین کوپ آورلارنی جیلکه‌کا کوتاروب زنی کشی اینارکه طریشدك . ایرتوك قویاش چیقمغانجی ته‌ملی یوقوك ، قالدیروب ، گیج قارانغو تونگده چاقلی ، ایل آرا- سنده کشی کبك کون کورسونلر دیب ، بازارده آلوش بیرش صارتین قاتیغ صووقلرده ، در درطو کوب ، قانوب یوردك . یاشمزاوزنه باصدقده آبزاینه صاباق اوقورغه بیردك . جالقاوالق قیلمایجه کون‌تون اشلاب‌سوقا صوقالاب، ایکین چاچوپ ، یچان چابوب بولساده بایاق جیبوب بزکه بولاك ایتدیك . بزنی ، ایمان کوزدن ، اوصال قولدان صاقلاب قاناب آستکدا آصرادك . بزدن بویاخشیلقارکه قارشو توله‌رلیك حال‌یوقدر ؛ سینی تاکری یارلقاب آق یورلی قیلسون .

قازان تورکی ادبیاتندن

دنیاده نه‌قادار انسان وار ؟

بوتون دنیاده‌کی انسانلرك صایسی ۱ میلیار ۸۰۰ میلیوندر. صوك ۱۷ سنه ایچنده یوزده ۱۰ نسبتنده آرتمشدر .

عینی‌مدت ایچنده یینه‌جك محصول یوزده ۲۵ آرتمشدر .

أرروپانك نفوسی ٤٥٤ میلیون ، آسیانکی ۹۵۰ میلیون ؛ آوریقانکی ۱۳۵ میلیون ؛ آمریقانکی ۲۱٤ میلیون (۱۲۳ میلیونی برلشمش آمریقا جمهوریتلرنده‌در .) آوسترالیانکی ۷۰ میلیوندر .

— روسیه ده یکی بر راسپوتین ظهور ابتدائی —

یکی راسپوتین خلق طبقه‌سی اوزرینه دهشتلی تأثیر اجرا ایدییور .

برقاچ آی اول روسیه‌دن عودت ایدن بر آلمان مهندسی آلمانیا و آوستریا اعترتلرینه . روسیه‌ده یکی بر ولی تورمدیکی، بونك اسمی راسپوتین نامیله آکلدیغی و یکی ولی‌نك سوویتلر ایچون مهم بر مسئله اولدیغی خبرینی ویرمشدر .

روسیه‌نك بو گونکی اجتماعی وضعیتی بیلمه‌یناردن ایسه‌لر که، وقتیله چارلق روسیه‌ده حکم سوره‌بیلدن خرافه وافسانه‌لر بو گونکی سوویت روسیه‌سنده بر بولامازلر ، کوك صالامازلر ، بعض بویوك قصه‌لرده ، بر درجه‌یه قادار بویله اولابیلیر ؛ فقط گویلرده اعتقاد تمامیله اسکیسنك عینیدر .

سیار خطیبلر

روسیه‌نك کچیرمکده اولدیغی بو تحدد دورنده ، راهبلردن تورمه بر طاقم سیار خطیبلر مملکتی باشدن باشه دولاشه‌رق حکومتدن گیزلی دینی خطه‌لر اوقویورلر نطقلر ایراد ایدییورلر ، دائما بولشه‌ویزم اداره‌سنك یقیلاجغنی و وعاء قبلك یاقین برزمانده کله‌جکنی سویلییورلر. بونلر خلق طرفندن ولی ، بوتون خسته لقلره دوا بولوجی و خارقه‌لر یاراتیجی اولارق طانیامشلردر .

سووتلر بومضر و تهلکه‌لی عنصرلری احما ایچین وار قوتلرینی صرف ایدییورلر : أله کچیره‌بیلدیکلرینی درحال قورشونه دیزییورلر . حتی ، بونلردن أله‌کچن بر یسنك چارلق زمانده أپیسقوپ اولدیغی آکلاشیلمش ؛ بونك خلق اوزرنده‌کی تأثیری و خلقك بوکا کوسترمدیکی حرمت و حس عبودیت اودرجه بویوك دیکه حکومت بونك اعدامنده بر خیلی دوشونمشدی .

یکی راسپوتین

بوسنه ابتدالرنده چین — روس حدودندن کلدیکنی و اوراده برکویده دوغدیغنی سویلهین راهب قیافتلی بریسی صوك زمانده اورال داغلرینی کچمش و خلق آراسنده صوك درجه اعتماد و محبت قازانمشدر . هر یرده اوکا ایکنجی

راسپوتین دیمکده‌درلر . . ایکنجی راسپوتین سیماجه‌ده برنجی‌یه چوق‌یکنزه‌مکده‌در .

ایکنجی راسپوتینك بر قصبه ویا کویه کلدیکنی ایشیده‌ن خلق اونك سوزلرینی دیکله‌مك ایچین اطرافدن ایشلرینی کوچلرینی براقارق قوشارلر ساعتارجه اونك قارشیسنده دیزچوکه‌رك خطابه‌لرینی دیکلرلر و اونك داها أیی کوتلرك کله‌جکنی تبشیر ایدیجی سوزلرینی ایشیتمك ایچین تمامیله قولاق کسیلرلر . بو کیمسه‌کی ، بو ایکنجی راسپوتین‌ده بویوك برتسخیر قوتنه مالکدر . بو قوت سایه‌سنده خلق طبقه‌سنی تمامیله کندیسنه جذب ایتمکده‌در . خلق بونك خسته لقلره دوا بولدیغی اعتقادنده‌در . حقیقتاً بعض اعصاب خسته‌لقلرینه طوتولمش کمسه‌لری أیی ایتمش و بوسایه‌ده خلقك اعتمادینی داها فضله قازانمشدر .

فعالیتی

هر کس شیمدی‌یه قادار ایکنجی راسپوتینك گ . پ . او . طرفندن توقیف ایدیلمه‌دیکنه حیرت ایتمکده‌در . فقط ، اوهرنطقنده کندیسنك بولشویك اولدیغنی سویله‌مکده و سوویت رژیمنه قارشی کیتمه‌دیکنی بیلدیرمکده‌در .

ایکنجی راسپوتینه خلقك توجهی چوق فضله‌در . بوسببدن دولایی گ . پ . او . اونك توقیفنده ، خلقك غلیان و عصیانندن قورقارق ، تردد ایتمکده‌در . هر حالده بو آدام بولشه‌ویك رژیمی ایچون بویوك برتهلکه اولاجغندن ، سوویتلر اونك فعالیتنی دوردورمق ایچین قانونی واسطه‌یه باش اورمشلر واوکا صنعی ایشلرده بر وظیفه تکلیف ایتمشلردر . فقط او ، کندیسنك مقدس بر وظیفه‌یی اجرا ایتمکده اولدیغنی و بویله بر مأموریت قبولنده ارتداد ایتمش صایيلاجغنی بهانه کوسترەرك ، بو تکلیفی رد ایتمشدر .

ایکنجی راسپوتین یاواش یاواش غربه دوغرو ایلرله مکده‌در . کچدیکی یرلرده طرفدارلری چوغالمقده‌در . بر گون ، شیمدیکی رژیمه بویوك برتهلکه حاضرلایان بو آدامك فعالیتی اوکنه کچمك غیر قابل بر وضعیت کسب ایتمه‌جکمی ؟ بونك فعالیتی بالآخره دوردورمق اهم حالده پك کچ ایشلنمش برایش صیراسنه کچه‌جکدر .

آ . لطایلی

بولشه‌ویك روسیه‌ده یورطی

گیزلی ـ دعالر دیندارلرك ، میلاد عیسانك ایلك عصرنده اولدیغی گیبی ، حیاتی ـ گیزلی دینی آیینلره قومونیستلرك اشتراکی ـ ستالین و یورطی

شیمدی‌یه قادار ، هرسنه کانون اول آینده ، بولشه‌ویك روسیه‌ده دینسزلك حرکتی صوك قوتنی بولیوردی. بو آیده، یورطیلرك یاقینلاشماسی مناسبتیله، بوتون غزته‌لر و رادیو ستاسیونلری دینسزلك جریانی و حرکتی لهنه اعظمی پروپاغاندالرینی یاپیورلردی . ایشچیلر قلوبنده ، حکومت دائره‌لرنده ، بوتون فابریقه‌لرده و اوجاقلرده ، سوقاقلرده دیکیلن و گه‌زدیریلن بویوك لوحه‌لر ، صوویت وطنداشلرینه دین و عادتلر علیهنده مجادله یاپمق وظیفه‌لری اولدیغنی خاطرلاتیوردی . « دین ملتلر ایچون آفیوندر . » ذهنیتی ، بالخاصه کانون اول آینده بوتون قوتیله انتشار ایدییوردی.

بوسنه‌ده « اللهسزلر جمعیتی » دینسزلك پروپاغانداسیله مشغول اولدیغی یورطی علیهنده نمایشلر یاپمق ایچون بوتون کویلره خصوصی آدامل کوندرلدیکی، یورطی آغاجی صاتیلمق یاساق ایدلدیکی، صوویت حکومتی ، موفقیتسزلکله نتیجه‌لنن دینسزلك پروپاغانداسنه مدار اولاجق داخلی استقراض عقدایتدیکی حالده بوسنه‌کی یورطی ، دینسزلك مجادله‌سنك آشکار برصورتده ضعیفلاماسنی وانحطاط دورینه گیرمه‌سنی گوسترمه‌سنی دولاییسیله روس صوویت تاریخنه گیریلمجك مهم برحادثه دینیه‌در .

دینك تکرار انتشارینه دوغرو

« اللهسزلر جمعیتی » نك رسمی مطبوعاننده دخی سویلندیکنه و اعتراف اولندیغنه کوره ، دینك تکرار انتشادی و قوتلنمه‌سی قومونیستلر آراسنده‌بیله باشلامشدر . « گنج قومونیستلر » (قومسومولر) بیله چوجوقلرینی وافتیز ایتمکده‌درلر . بوسنه ، کویلرده ، هرکون محتاج اولدقلری کوپرولری

تعمیر ایچون اون پارا طوپلامق امکانی اولمادیغی حالده ، بیقلمش کلیسه‌لری تعمیر ایچون کلیتلی مقداره پارا طوپلا نمقداوبونلره کویلیلرالارنده‌کی صوك پار لرینی سه‌وینه‌رك ویرمکده‌درلر. بالخاصه قوللهکتیوزه‌اولمش کویلیلرکندی قوتلرینه گوره‌نه‌رك، یورطی کونلرنده چالیشمیورلر ومجبوری ایشاره کیتمکدن نمایشکاوانه بر طرزده استنکاف ایدییورلردی.

بونکله برابر ، روسیه‌ده‌کی دیندار. لرك وضعیتی ، عمومیت اعتباریله ، میلاد عیسانك ایلك عصرنده‌کی خرستیانلرك حالنی آکدیرمقدادر . دین وکلیسه حالا رسماً مذموم و مفسوخدر . صوویه‌ت حکومتی هر هانکی بر مذهب علیهنده‌کی دوشمان وضعیتی محافظه ایتمکده‌در . بر صوویه‌ت وطنداشی ، دیندار کیبی طانیلدیغی آنده رسماً بوتون حقلرینی غایب ایتمکده‌در ؛ مثلا : رسمی وظیفه و مأموریت آلمق . . . الخ . . کیبی..

دیندارلرك کیزلی تشکیلاتی

صوویه‌ت روسیه‌ده دیندارلرعلیهنه یاپیلان ظلم و تعقیبات بونلری ، میلاد عیسانك برنجی عصرنده‌کی خرستیانلرك یاپدقلری کبی، مذهبلرینك بوتون امرلرینی و عقیده‌لرینی ، قومونیزم پره‌نسیپلرینه ترس ایلدقلرندن ، کیزلی یرلرده یاپدقلری تشکیلات اجتماعلرنده تلقین و اجرایه مجبور ایتمکده‌در . بوکونکی ره‌ژیمك باعث اولدیغی ممنونیتسزلك ایچنده ، و میستیك روحلی روسلرك اسکی اعتقاد. لرینی جانلاندیرمق و قوتلندیرمك اوزره اطرافنده طوپلاندقلری و کوندن کونه صایبلرینی آرتیردقلری بو کیزلی دینی تشکیلاتلر ، روس ملتنك بوتون قوتلرینی ایچرسنه آلمقده و بولشه‌ویك اداره‌سنه قارشی تهلکه‌لی بر جبهه دوغورمقدادر . صوك کونلرده بودینی تشکیلاتلره قومو نیستلربیله کتله حالنده گیرمه‌که وبونلرك بر مطیع اعضالری اولمغه باشلامشلردر. قومونیستلر ، بوخاچ‌قارداشلری آراسنه آلمادان اول شدتلی بر امتحانه‌وتفتیشه تابع طوتولمقدادرلر . قومونیستلرك صا. یدسی بوتشکیلاتلرده آرتدقجه، حکومتك ظلم و تعقیباتندن مصون‌قالمقدادرلر .

بوصورتله روسیه‌ده ایکی صنف خلق طبقه‌سی تشکل ایتمشدر : بیری ، رسمی قومونیست صنفیدرکه ، بوکا داخل اولانلر آشکار صورتده دین علیهنده مجادله ایتمکده ؛ دیکری ، گیزلی و آنتی قومونیست صنفیدرکه ، همن بوتون روس ملتندن تشکل ایتمکده

و کون کچدیکه قوتلی تجریان و تشکیلات دوغورمقدنه نهایت صاویه‌ت حکومتنك بوسنه‌کی یورطیلرنده دیندارلر علیهنده‌کی تعقیباتی تنقیصی نتایج ایله‌مکدهدر .

دیکه قارشی مجادله و مظلم باشلادقدنبری ، کیزلی‌ده اولسه ، بوسنه‌ایلك دفعه اولارق ، بوتون روسیه یورطی یاپیلمشدر .

حتی ، ستالینك غیرمشروع قاریشی دارالفنون طلبه‌سنه آیلوه‌وا ، ستالینك موسقوا جوارنده‌کی سرایینه قاپالی پرتاق ایچرسنه بر یورطی فدالی (قره چون آغاچی) کهتیرمشدر .

یورطینك بویوك کیجه‌سی ، مقدس چوجوغك دوغدیغی بیك دوقوز یوز اوتوز بر نجی کره اولاراق خاطرلاتان ویوك کیجه‌نك قرانلقلری ایچنده سوقلرده و ستالینك سرایینك پنجره‌سی وکنده ، اللهسزلر جمعیتی ، اعصالری یی تحقیر آمیز شرقیلرینی ، سویله‌یوب کله‌نیرکن دارالفنون طلبه‌سنی آیلوه‌وا زه‌سنك قارشیسنده یقالورالی شحقلری ب ایتمك ایچون دینی حقیقیده‌لره تحقیرکارانه بر اطرله باقان غیرمشروع جه‌سی سقطه‌لینك کوزلی اوکشده یوك بر لحشوع فنو خلوص قلبله هدیه‌لر ، نومارله سوتیلمش تیمثال تلخاه‌لرینك

قارشیسنده دیز چوکمش دعالرینی اوقویور و بوحالده پنجره‌لری قالین خالیلرله اورتولی سرای اوداسنده ساعتلرجه تضرعاتده بولنیور .

نه‌اسرار انکیز تضاد !

بونلرك هپسی ، وقتیله مستبد چارلرك تصاحبی آلتنده بولنان و بوکون ده‌لیجه‌سنه آسه‌ن بولشه‌ویزم فورطنه‌سنك کردابلری ایچنده اوغولدیان کهنیس روس و مظلوم ملتلر اولکسنده دینك تکرار دوغاجغنی و هر زمانکی موقعی طوتاجغنی خبرویرن حادثه‌لردر .

اشکنجه

نوره‌نبه‌زغده ، سیاحتلر فلاغوزك بیك دفعه عینی کلمه‌لر و جمله‌لرله تکرار ایتدیکی ایضاحاتی دیکله‌یورلر . بوکوشکاك قوله‌سنده موزه‌خانه‌یه تحویل ایدیلش بر چوق اودالری گزه‌رلرکن فلاغوز آغیر بر قاپونك اوکنده دورارویور و : « اشکنجه دواسی » دیییور .

عصرمزك بخش ایتدیکی ستر بسنلك ایچنده سیکیرلری

دائماً سیاکن بولنان زیارتجیلر بر آن کندیلرینی حیرت و دهشتدن منع ایده‌میورلر . زیارتجیلرك آنجق حیرتی موجب اولان بودورت دیوار آراسنده بولندن بر قاچ یوز سنه اول ، ئولومه محکوم بر سورو بیچاره انسانلرك فریادلری ، انسانك حوصله‌سی قبول ایتمه‌یه‌جك اشکنجه‌لرك آتنده جانخراش ایکیلتیلر چیقاران مظلوملرك انینلری دلغالا بیمردی .

بوفریادلر ، دمیرقاپیجی ایله‌قاپیجیلاناملرك ، ایچریسی سیودی ایکنه‌لرله آصتارلامش صودولوفیچیلرك ایچنده بوغازلانمش حیوان کبی بوگورمن سرخوشلرك ، « دمیر باکره » دیدکاری ، دیکیلی و باش طرفی اوزون چیویلرله مجهزدار بر تابوتك ایچنده أك أليم آجیلری چکه‌رك ئولهن سیاسی محکومارك آه و فغانلری ایدی . « دمیر باکره » آدی ، تابوتك باش طرفنه‌کی دلیکلرك بر قبز چهره‌سنه اویغون اولمق اوزره ویرلمشدی .

قرون وسطی اینکیزیسیون یوتون تهرعاتنه و اینجه‌لیکلرینه رغماً اسکی دورلرده پاپیلان وحشتلرك یاپدقلرینی اوقورکن انسانك تویلری اورپه‌ریور منلا :

ایمرائیلر ، جنایلرك بوغازلرینه أریدلمش قورشون دوکرلر ؛ أل و آیاقلرینی بر آغاجك دالرینی قوپاریرکن وجودلرندن آییریرلر ؛ یاخود دیری دیری وحشی حیوانلرك آراسنه آتارلردی .

عجملر ، اسکی دورلرك أك جاناوار ماتی صاییلیرلردی .

بر قباحتلینك باشنده‌کی صاچلرینی کوکندن قوپارارق یولدقدنصوکره یارا وقان ایچنده قالان چیپلاق قفلطاسنك اوستنه قیزغین کول اکمك أك خفیف جزالری ایدی .

قامیسا نام قرال ، حکومت مالنك اداره‌سنده کوشکلك ویولسزلق کوسترەن مأمورلرینه تأثیرلی بردرس ویرمك ایچون قباحتلی بر حاکمك دریسنی دیری دیری یوزمش ویوانسان دریسیله دیکر حاکملرك محاکمه زماننده اوطوردقلری بر قولتوغی قاپلاتمشدی .

[illegible] چوق قباحتلرکی [illegible] بعضاً قباحتسزلری ده) تپه‌لری بربرینه یاقلاشدیرارق بزنجیرلرله باغلاییلدقلری کبی قلین آغاجلرینه آیاسنه قوی ایپلرله کیلرینه و بزنجیرلری بردن چوقه‌رك آغاجلرینی [illegible] استقامتلرینی کسیبا تمامیله ایکی یارچه‌یه [illegible] ایرلرکن محکومك وجودینی ایکی پارچه‌یه [illegible] آییرلردی [illegible]

دیکر بر صورتده اعدام شوطرزده اجرا ایدیلیردی : ایچریسی اینجه کول ایله دولدیرلمش بر قوله‌نك ایچنه محکومی آتارلر ؛ قوله‌نك آلتنده بولنان بویوك پروانه‌لرله یاواش یاواش کولی قاریشدیرمایه باشلارلردی . اینجه‌توز ایچنده قالان محکوم فجیع بر صورتده بوغولارق جان‌ویریردی .

باشقه‌دفعه محکوملری ایچریسی بوش آغاچدن ویا طاشدن معمول ایکی یارم کره‌نك ایچریسنه باشنی بر دلیکدن دیشاری‌یه چیقارارق قاپارلر ویوزینی گوزینی بال و شکرله صیوارلردی . صوکره زوالليی بؤوضعیتده گونارجه گونشه قارشی براقیرلردی . طاتلی‌یه طوپلاشان بوجك وسینکلردن محکومك یوزی گورونمز برحاله‌کلیر ؛ کره‌نك ایچریسنده وجودی پیسلك و رطوبتدن چوروور و بیك تورلو بوجکلر طرفندن یینیردی .

ماقسه‌نسید نامنده‌کی ایمپراطور محکوملری چورومه‌یه و قوقایه باشلایان برحیوانك قارنی‌یارارق ایچریسنه صوقار باشی دیشاریده گونشه معروض بیراقیردی . .

بووحشتلرك یانده‌بوگونکی آصماق قورشونه دیزمك‌یاخود الکتریق جریانی واسطه‌سیله اعدامه محکوملری بر آنده ئولدورمك نه‌قادار ساده‌قالیور دکلمی ؟

صونغور

۱۹۳۱ سنه‌سی ناصیل گچه‌جك ؟

عادت‌اولدیغی وجه‌اوزره ، بوتون بویوك غزته‌لرکچن بیك دوقوزیوز اوتوز بیرسنه‌سنك‌سیاسی ، اقتصادی و عدلی ایشلرینی تخصیص ایتدیلر . بونلر ، حقیقی حادثه‌لره استنادایده‌ن بر‌مر ایستاتیستیق‌ماهیتنی حائز‌اولدقلرندن و ماضی‌ایله حالی مقایسه ایده‌رك استقبالی آکلامغه امکان ویردکلرندن چوق اهمیتلیدرلر . بیزده ، اوقویوجیلریمزی مهما امکان مستفیدایتمك مقصدیله ، بونشریاتك اك مهم قسملرینی درج ایدییورز :

سیاسیات

۱۹۳۱ سنه‌سنك نیسان اینده

موقعده اولان ملی کویلی فرقه‌سی «فعال فوتلره» یرینی ترك ایتمك اوزره حکومتدن چه کیلدی. اقتصادی بحرانك تأثیریله ایی کیتمه‌ین اداره ایشلرینی بر درجه‌یه قادار دوزه‌لتمك، ایچده وطیشده امنیت ویرمك و بوصورتله بحرانك مشئوم نتیجه‌لرینی آز - چوق خفیفله‌تمك مقصدیله بوتون ویا اکثر فرقه‌لردن مرکب بر «ملی حکومت» تشکیلی قرار لاشدیرلدی. بوقرار موجبنجه، رومانیا نك اك بویوك دیپلوماتی و بین‌الملل سیاستده شهرت قازانان لوندره سفیری دومنو نیتوله‌سقو موضوع بحث حکومتی تشکیله چالیشدی. فقط موفق اولامادی و غربك سیاست عالمنده رومانیا ایچون بر قازانتی اولان اسمی، محلی سیاست ده گرمنجگلده اوکودولدی. بونلره برابر، مملکت بوگونکی وخیم وصعیتنده کوزونی بینه‌اوکا دیکمش اوندن سلاح بکلیور.

مملکت وخلق فرقه‌لرك اشتراکیله نیتوله‌سقو حکومتی بکلرکن بر دنبره یورغا - آرجه تویانونك فرقه‌لره مخالف و فرقه‌لر خارجنده متشکل «نه کنیکچی» لر حکومتی قارشیسنده قالدی. اسپانیا ده‌عینی ذهنیت آلتنده اولجه تشکل ایدن حکومت، بوتون ملت و مملکتك غایاتنه دایاناماياراق دوشه‌رکن رومانیاده بر کیجه‌ده دوغیوره‌ن عینی ره‌ژیم ایچرده و دیشاریده بعضی احتیاطلر آلتنده قارشیلاندی.

یورغا - آرجه‌تویانو حکومتی فرقه‌لره مخالفتی اعلان ایتمکله برابر، یالکز باشنه موفقیتسزلیکنی یوزده یوز آکلامقده کوچلك چکمه‌دیکندن، لیبه‌رال فرقه‌سیله انتخاب قارتله‌لی یاپدی و بالخاصه بوسایه‌ده مجلسده‌کی قوت و اکثریتنی قازانه‌بیلدی. لیبه‌رال فرقه‌سی حکومته ایسته‌دیکی مظاهرتی کوسترمه‌مش اولسایدی، حکومتك انتخابلرده اکثریت قازانامیه‌جغی و بناءً علیه سقوط ایده‌جکی محقق ایدی. لیبه‌رالر، بوتقدیرده وضعیت و نتیجه‌نك داها فنا و وخیم چیقه‌جغی اولاجغنی ادعا ایتمکده‌درلر.

«ملی برلك» حکومتی اسمنی طاقینان یورغا - آرجه‌تویانو حکومتنك برلشوب ایشه باشلاماسندن قیصه برزمان صوکره رومانیا سیاست عالمنده مهم بر حادثه و قوعه‌کلدی. دومنو یولیو مانیو ملی - کویلی فرقه‌سی شفلکندن استعفا ایتدی. بواستعفا سیاسی بحرانك قانون اساسیه مخالف بر صورتده حل ایدلمه‌سنی پروته‌ستو مقامنده یاپیلمشدی. صارصیلماز بر ثبات و بوکولمز بر متانته

صاحب بولونان مانیوه آرقاداشلری و فرقه اعضالری طرفندن پاپیلان هر تورلو رجا واستر حاملر ، مجار پارلامنتوسنده‌سنه‌لرجه رومنلکی بویوك بر جسارت و درایتله مداقمه ایدەن بو بویوك ملتپروری فکر ندن چەویرەمەدی . بو وضعیت قارشیسنده فرقه ارکانی ، شەفلیکی لوندره سفیری دومنو ییتوله‌سنقویه تکلیف ایتدیلر . فقط بوده قبولده تردد و نهایت امتناع کوسترەدی . . بومسئله‌نك دومنو یون میخالا کینك شەفلیکی قبولیله حل ایدیلەبیله جکی تخمین اولنمقدادر .

« ملی برلك » حکومتی ، بعضی ارکانی بویوك اقتدار و ایی نیته صاحب اولمقله برابر ، اساسلی بر پروغرام و خط حرکتی تبین ایتمش اولمادیغندن و خلقك تام اعتماد و محبتی قازانمادیغندن مجلسده بویوك بر قوت تشکیل ایدەن متنفق اینه‌زال فرقه‌سی غایب ایتدی . لیبه‌رال فرقه‌سی شەفی دومنو دوقا ، حکومتدن آیریلمسنك سببلرینی قوتلی برطلاقت لسان و پارلاق دلیللرله مجلسده بیان و اثبات ایتدی . بوصورتله حکومتك چوق مهم بر مظاهری مخالف جبهه‌یی التزام و تقویه وضعیتنه کچدی .

خلق فرقه‌سی رئیسی مارەشال آوەرسقو ، سناتوده ایراد ایتدیکی اوزون و مدلل نطقلریله حکومتی شدتلی صورتده تنقید ایتدی و بونلرله بوکسك بر جسارته مالك اولدیغنی کوسترەدی .

کویلی فرقه‌سی شەفی دوقتورلوپوده مجلسده کی جسورانه نطقلری ودیشاریده کی یاناتلریله اولدقچه سیوریلمه‌کە نامزد بر سیاست آدمی اولدیغنی اثبات ایتدی .

حال حاضر حکومتی ، قانون یاپما-یاجغنی ، هرکسن حکومتك بوابتلاسنه طوتولمایاجغنی باشدان اعلان ایتدیسه‌ده ، سابق قابینه‌لرك یاپدقلرینی تکرارلامقدن کندیسنی قورتارامادی و بر چوق لایحه تصدیق و نشر ایتدی .

« ملی برلك » حکومتی چوق قصورلریله برابر ، بعضی ایلیکار و یکیلیکلرده یاپمادی دکل . مثلا : یکیدن اقلیتلر مستشارلغی احداث ایتدی . ۹۳۲ بودجه‌سنی ۳۸ میلیاردان ۲۵ میلیار ماییندیردی . کویلیلر علیهنه پاپیلان اجرا معاملەلرینی کسدی . چیفتجی بو-رجارینی تحویل لایحه‌سنی حاضرلادی . بونلرك نتیجه‌لری حقنده هنوز قطعی برشی سویلەنەمزسەده ، اقتصادی بحرانی ازالەسی ، تخفیفیله مدار اولمایاجغی محققدر .

حکومتك موقعنی داها نه‌قادار زمان محافظه ایدەبیله جکی بللی دکلسەده ، بعضی

مهم ارکانك وظیفه‌لری بیتدیکنی و برلرینی آرتیق باشقه‌لرینه ترك ایتمك ایسته‌دکلری سویله‌مسی شایان دقتدر . نهایت مارت آیلرنده یکی بر حکومتك موقع اقتداره کله‌جکی شیوع بولمقدادر . فقط ، بو حکومت کیملردن ، نه‌صورتده و نه‌شرائط آلتنده تشکل ایده‌جکدر . ؟ بونی قیصه بر زمان کوسته‌ره‌جکدر .

*

اقتصادیات

بر قاچ سنه‌دنبری بوتون فردلرك و ملتلرك هر تورلو ایشلرینی آلت اوست ایدن اقتصادی بحران طبیعتیله حکومتلرك ایشلرینه و بودجه‌لرینه‌ده اعظمی تأثیر یاپمشدر .

۱۹۳۱ سنه‌سنك بودجه‌سی واردات و مصارفات قسمنده ۳۸ میلیار ۸ یوز میلیون لیره‌دن عبارت و بوندان ۳ میلیاره یاقین‌لره‌ی ۱۹۳۰ سنه‌سندن متباقی اوده‌مه‌مش بورجلری تأدیه ایچون تخصیص اولنمش ایدی .

بورغا حکومتی اقتداره کلنجه‌مالیه نظارتی ، واردلرك طوپلانماسی خصوصنده شدتلی تدبیر و أمرلر آلدی . فقط تشبثی موفقیتسزلکله نتیجه‌لندی .

بو وضعیت قاوشیشنده نظارت بودجه‌نك تعدیلی ایسته‌دی و بوسایه‌ده اوچ میلیاره یاقین بر تصروف أله‌ایتدی . بونکله برابر ، ۱۹۳۱ بودجه‌سی ایلك آیندن اعتباراً آچیق قالدی وسنه صوکنه قادار بویله‌دوام ایتدی .

۱۹۳۱ سنه‌سنك کانون ثانی ـ شباط و مارت آیلرنده آنجق ۵ میلیار ۴۸۲ بیك‌لره‌ی طوپلاندیکی بودجه کوروشندن ٤ میلیار و ۹۳۰ سنه‌سنه‌کندن یاریم میلیارله‌ی داها آزدر .

نیسان ، مایس و حزیران آیلرنده آنجق ۷ میلیار ۱۲۸ میلیون لره‌ی طوپلاندیکی بودجه کوروشندن ۲ بوچوق میلیار و ۹۳۰ سنه‌سنه‌کندن ۱۳۰ میلیون لره‌ی اکسیکدر .

تموز ، آغستوس و ایلول آیلرنده آنجق ۷ میلیار ۳۳۳ میلیون لره‌ی طوپلاندیکی بودجه کوروشندن ۲ میلیار ۱۵۰ میلیون و ۹۳۰ سنه‌سنه‌کندن ۱ میلیار ۲۰ میلیون داها آزدر .

صوك تریمه‌سترودہ طوپلانان پاراد بودجه کوروشندن و کچن سنه‌یه‌کندن آزدر نتیجه‌ده ۱۹۳۱ سنه‌سی بودجه‌سنك طوپلانان قسمی (اون بیر-

(صوکی کله‌جك نسخه‌ده)

ترك تسليحات و رومانيا

ترك تسليحات مسئله‌سی ، حال حاضرده بين‌الملل سياست محافلنی علاقه‌دار و اشغال ايدن الك مهم حادثه‌لردن بيريدر .

ترك تسليحات مسئله‌سی نه‌دن عبارتدر ؟

بر چوق اوقويوجيلريمز بو مهم مسئله‌نك نه‌دن و نيچون نشئت ايتديكنی ه اطرافنده نه‌دن بوقادار علاقه اويانديرر يعنی البته كندی كنديلرينه صورا- جقلردر. بناءً عليه : ترك تسليحات نه‌در ؟ بونك بر تاريخچه‌سنی يازالم :

بويوك وه‌رسای معاهده‌سی ، ٨ نجی ماده‌سی ايله ، عمومی صلحی تأمين ايتمك چاره‌لرندن بيری اولارق بوتون ملتلرك سلاحلانمقدن واز گچمه‌لری دزومنی تثبيت ايتمكده‌در .

عمومی حربدن صوگره گچن ١٣ سنه ايچنده ترك تسليحات اوغرنده نه‌يا پيلدی ؟ .

اول أمرده ، تورکيا حكومتی مستثنا اولق اوزره ، بويوك محاربه‌ده مغلوب اولان بوتون حكومتلرك سلاحلرندن تجريدی اجبار و تطبيق اولندی .

عينی زمانده غالب حكومتلر عكسی سياست تعقيب ايده‌رك اعظمی صورتده سلاحلانديلر . بونك نه‌دينك اولديغنی آكلاتان ايكی مثال آلالم :

1 — أوروپا حكومتلرندن بك چوغنك سلاحلانمه مصرفی صوك سنه‌لر ظرفنده بودجه‌لرينك يوزده ٣٠ ـ ٥٠ نسبتی تشكيل ايمشدر . مثلا : رومانيا ١٩٣١ سنه‌سنك ٣٨ ميليارله‌يلك بودجه سنده سلاحلانمق ايچون ١٢ ميليارله‌ی مصرف تثبيت ايتمشدر .

بعضی حكومتلر سلاحلانمه مصرفی عمومی بودجه‌لرينك يوزده ٥٠ سی نسبتنده ياپمقدادرلر .

2 — بوصوك بش سنه ظرفنده اوردو ايچون پيلان مصرف ايكی قات آرتيرلمشدر .

سلاحلانان حكومتلرك باشنده فرانسه موقع آلمشدر . بوندن صوگره

صیراسیله روسیه ، انکلتره ، ایتالیا ، پولونیا ، چه‌اسلوواقیا ، رومانیا ویوغوسلاویا کلمکده‌درلر .

سنه‌ده فرانسه ۱۳۰ میلیار ، روسیه ۱۱۲ میلیار ، انکلتره ۸۵ ، ایتالیا ۵۵ ، پولونیا ۲۰ ، چه‌اسلوواقیا ۱۰،۵ و رومانیا ۱۰ میلیار له‌ی صرف ایتمکده‌درلر .

§

سلاحلانمه سیاستی

حکومتلری سلاحلانمه اجبار و سوق‌ایده‌ن باشلیجه عامل ، صلح معاهده‌لرینك تأمینات نقصانلغیدر .

ایلك سوز شودر :

اولا تأمینات ، صوکره ترك تسلیحات .

بویوك حربده یه‌گیلن حکومتلرك انتقام حرصی وعقد اولنان معاهده‌لرك تعدیلات آرزوسی و پروپاغانداسی ، موضوع بحث ادعایی قوتلشدیریور : اولاموجود معاهدلره حرمت و آنجق بوندان صوکره ترك تسلیحات . هرنه بهاسنه اولورسه اولسون ، تأمینات آلتنه آلنمق ایسته‌نن معاهده‌لری محافظه ایچون صیراسیله بین‌الملل بر چوق آربیتراژ و عدم تجاوز مقاوله‌لری یاپیلمشدر ،

بریان ـ کللوغ و لیتوینوف مقاوله‌لریله ایکی ، اوچ ویا داهافضله حکومتلر آراسنده عقد اولنان صوك زمانلرك آربیتراژ مقاوله‌لری بوقبیلدندرلر .

بومعاهده‌لردن ماعدا بویوك محاربه‌ده غالب چیقان متفق حکومتلرك فازلانمش اولدقلرینی محافظه‌ایتمك مقصدیله یاپدقلری صلح معاهده‌لری‌ده موجوددر .

غالب حکومتلرك بوتون بوصلح معاهده‌لریله ، آربیتراژ و عدم تجاوز مقاوله‌لرینه قارشی صوك حربده مغلوب حکومتلرك تعدیلات و تبدیلات حصوله‌صنده یوروتدکلری پیلمباز پروپاغاندا و طلبلری چیقماقدادر .

دیکرطرفدن ، بوتون بومعاهده ومقاوله‌لرك احتلافلی ویا حربلی زمانلرده اجرا وتطبیقنك گوچلیکی ثابت‌اولمشدر .

مانچوریاده‌جریان‌ایدن حادثه‌لربونی اثباته کافیدر .

موجودصلح معاهدلرینی قورومق منفعتی اولان حکومتلر ایچون آربیتراژ و عدم تجاوز میثاقلری یه‌تینشمیور . شوحالده‌تك برچاره قالیور : سلاحلانمق .

فقط بوده قوتلی بر چاره‌ا ولمامغه

یاشیلیور . صوك سنه‌لرك اقتصادی بحرانی بك چوق بودجه‌لرك توازنی بوزمشدر .

بوتون مملکت و ملتلرك سوسیالیست فرقه‌لری ، سلاحلانمق ایچون صرف ایدیلن پارالرك اکسیلتیلمه‌سنی و بونلرك عمومی منفعتلری تأمین و شوماژی (ایشسزلیکی) تسکین اوغرتده صرف ایدلمسنی ایسته‌یورلر .

بوآرزولره حکومتلری حرب لوازماتیله تجهیز ایدهن بویوك تروستلر قارشی چیقیورلر .

بوتون بوقارشیلقلی و اختلافلی منفعتلره و آرزولره قارشی ، بوسفر بین‌الملل تشکلی دوشونولن بویوك ترك تسلیحات قونفرانسی مجبوری وضروری بر چاره حالنی آلمشدر .

پارین دکل اوبرگون ، ۲ شباطده ، جنوه‌ده بویوك ترك تسلیحات قونفرانسی طوپلاناجقدر .

§

سلاحسزلانمه سیاستی

ترك تسلیحات طرفدارلرینك دیگر جبهه‌سنی تشکیل ایدنلرك سوزلری شودر : اولا سلاحسزلانمه ، سوکره صلح معاهده‌لرینه تأمینات .

بوندان ماعدا دیگر دلیللرده کتیر لمکده‌در : مثلا ، آلمانیا : یکیدن درکه ، دونون حکومت و ملتلرك سلاحسزلانمه لرینی تأییت ایدهن ومرسای صلح معاهده‌سی موجبنجه کندیسی سلاحلاری ترك ایتمش اولدیغی حالده دیگر هیچ بر حکومت بونی یاپامشدر . آلمانیا کندیسنك محدود حقله معامله کورمه‌سنی آرتیق قبول ایتمه‌یه‌جکدر . او ، بوتون حکومتلرك مساوی حقلر حائز اولماسنی ایسته‌یور .

سویله‌دیکمز گبی ، بونلردن باشقه دلیللرده واردر ؛ آمریقا حرب بورجلرینك اکسیلتیلمه‌سنی ایشتمك بیله ایسته‌میور و : ناصل سلاحلانمق ایچون پارالرینی صاووران اوروپالیلرك حرب بورجلرینی اودهمه‌که پارالریمی یوق ؟ » دیبور .

آمریقانك یکی اقراضلرندن بحث ایتمك قطعیاً اولامازدر .

یکی محاربه‌نك ظهوری ، اوروپانك صوك تأدیه قوتلرینی‌ده محو ایده‌جکدر .

ایشته کورولدیکی گبی ، متمادی سلاحلانمه امنیتسزلك اویاندیریور و بین‌الملل سرمایه‌لرك تداول سرعتنی آزالتیور .

خلاصه ، آلمانیانك ترك تسلیحات تکلیفی لهنه ـ مختلف سببلردن دولایی ـ صیراسیله آمریقانك ، لشمش حکومتلر

جمهوریتی ، انگلتره ، روسیه ، معا هدلرك تعدیلاتی ایسته‌ین مغلوب حکومتلرایله سابق بی‌طرف حکومتلر رلشمشلردر .

ایتالیا سلاحلانمه دوام ایتمك ایسته‌یورسه‌ده پاراسزلغندن دولایی ترك تسلیحاتك بالحاصه دیکر حکومتلر ایچون . . . طرفداریدر .

بوتون بو ترك تسلیحات عامل و سببلرینه حکومتلر آراسنده و ایچنده جریان ایدن اقتصادی ، سیاسی واجتماعی بحرانلری واختلافلری علاوه ایدرسه‌ك ترك تسلیحات مسئله‌سی اطرافنده اویانان علاقه و کورولتونك قوتی آکلاشیلابیلیر .

*

رومانیانك خصوصی وضعیتی و ترك تسلیحات

بیزده ، رومانیاده ، ترك تسلیحات مسئله‌سنه عادتا بر ملی مسئله شکلی ویر لمکده‌در . یانی باشنده صویه‌تلرکیی بر قومشوسی اولان رومانیا ، سلاحلانمه سیاستندن باشقه بر سیاست تعقیب و تطبیق ایدمز . بوداپشته‌ده یاپیلان معا هدلرك تعدیلات پروپاغاندا و نمایشلری بوسیاستی قوتلشدیرمکدن باشقه بیر نتیجه ویرمز .

بونکله برابر ذهنده بوترك مخالفلری یوقدکلدر . بونلرده بیلورلرکه : بیزم هرنه قادار سلاحلانساقده روس صوویه‌تلری طرفندن واقع اولاجق هرهانکی بر هجومه قارشی بزم مقاومت ایده‌بیلمه‌مز امکانسز اولدیغی کبی ، بویله بر تعرضه قارشی قاپیتالیست حکومتلرك بیزه ویره جکلری یاردیم قوتلری اوقادار بیوك و مهم اولاجقدرکه بیزم سلاحلانمامز لزومسز و بناء علیه بر لوکسدر . بوندان ماعدا ، اقتصادی بحران رومانیانك سلاحلانمه سیاستی تعقیبنه مساعده ایتمه‌مکده . . . الخ . . . در .

شوحققدرکه ، رومانیا و پولونیا حکومتلری — روسلرك قومشو اولمالرندن دولایی — فرانسه ایله برلیکده ، ترك تسلیحات قونفرانسنده ، اولا تأمینات صوکره ترك تسلیحات ، تحدیدی مدافعه ایده‌جکلردر .

رومانیانك ۱۹۳۲ بودجه‌سنده اوودویه‌عائد مصرفك یکن سنه‌کنه نسبتله یاریه ایندیرلمه‌سی ، ترك تسلیحات تحدیدی قبول دکل ، بحرانك دوغوردیغی طبیعی ضرورتلر و نتیجه‌لردر .

شاعر یمز محمد نیازی ایچون

کنج دینیله‌جك بر یاشـده و ملتنه اك قیمتلی اثرلرینی و الهاملرینی شوشکلنده صوناجنی بر چاغده ابدیته قاریشان شاعر یمز محمد نیازینك ئولومنه صینرلامایان ملتداش قلبی قالمامشـدر ، ظننده‌یز . شاعر یمز ، ملتی ایچون اوتوز بش‌سنه تفکر و محاکمه قوتیله ، قلم و الهام قدرتیله دوشـوندی ، یازدی . . او ، روحی خلقنك دردلری ، ألملری ، اضطرابلری ایله ازدی . . قلبی ملتنك أملاری ، امیدلری ایله نورلاندیردی ، ایصیتدی .. شاعر یمز ، بر آن ملی سعادت ، ملی ذوق ، ملی وارلق کورمك عشقندن و حسندن قورتولامادی . . او ، شاملی بویوك ملتنك پارلاق ماضیسندن آلدیغی قوت و بو کونکی خلقنك روحندن طوپلادیغی الهام ایله بویوك دیله‌کلرینك پرمرحـس شکلنده هر ملتداشنك قلبنه پرلشمه‌سنه چالیشمقدان بر دقیقه فارغ اولمادی . او ، خلقی و یوردینی هرشیدن حتی کندی جانندن بیله زیاده سـه‌ودی و دوشوندی .

بیز ، یونك یوکسك دیلکلرینه ، فاصله‌سز چالیشمه‌لرینه ، بویوك فداکارلق و فراغت نفس دویغولرینه قارشی نه‌یاپدق ؟ . .

ملی‌دویغوسزلق ، حرکتسزلك و جسـارتسزلك ایچنده چیرپینان خلقمزه یول کوسـتره‌رك ایشـیغنه ایشیو ، سه‌سنه سه‌س ، سوزینه‌سوز ، آدیمنه آدیم قاتدقمی ؟ . او ؛ رغبتسز ، محبتسز و تقدیرسز بر محیط و دائره ایچنده تك‌باشنه اوغراشمادی و حایقیر مادیمی ؟ . او ؛ کنیـش صحرالرده استقامتی شاشیرمش بریولجی یه بکزه‌ین

رومانیا

— ۱ لیتوینوف مقاوله‌سی داها زیاده تشمیل ایدلمه‌دیکجه و بیر رومن ـ پولون ـ روس عدم تجاوز میثاقی یاپیلمیا دیکجه ؟

۲ — صلح معاهده‌لرینك مدافعه‌سنه و ستاتو ـ کو اونك محافظه‌سنه قوتلی و قطعی تأمینات ویرمن عمومی ترك تسلیحات قراری آلنمادیکجه بو مسئله حقنده‌کی نقطهٔ نظرینی ده کیشـدیره‌میه‌جکدر .

خلقمزه بویوك بروضوح و جسارتله هدفنی کوسته‌رمه‌دیمی؟ . بیزبونك فدا کارلغندن ، الهامندن ، ایشیقندن فائده لنمه‌دکمی ؟ بزبونلره مقابل نه یاپدق؟..

هیچ دکلی ! . .

دیکرقومشو ، اوزاق خرستیان مسلمان مدنی ملتلر وارلقلرینی ، حیاتلرینی ملی وقف ایده‌ن ، حصرایدن ، فدایدن شاعرلرینه ، ادیبلرینه ، بویوکلرینه قارشی بزم کیبی قیدسز ، حس‌سز و علاقه‌سزمی قالیورلر ؟ .

بونلر ایچون ، بونلرك نامنی ، اثرینی ، غایه‌سنی ابدیلشدیرمك ایچون ، بونلره قارشی بورجلو اولدقلری منت وشکران بورجلرینی أوده‌مك ایچون نه‌لر ، نه‌لر یاپمیورلر ؟ . .

بیز ، شاعرمز محمد نیازی ایچون هیچ بیرشی یاپمایلممی ، یاپمامالی می‌یز ؟ .. خایر ، بوکا تك بر ملتداش ، تك بر ملتپرورمز راضی اولاماز . بیزده‌ده بویوکلرمزه ، قهرمانلرمزه ، شهیدلرمزه ، قربانلرمزه ، بزم ایچون ثولن هر فردمزه قارشی نجیب حسلر ، تمیز منتلرواردر و اولاجقدر . بیز ملی دویغودن ، ملی تقدیردن ، ملی فداکارلق و عزت نفسدن محروم دکلز . بیزمده ملی شرفمز ، أملمز ، ملی حیثیتمز واردر . ایشته بونك ایچون بیزده ملی شاعرمزه ، محمد نیازمزه ، تاجیز بر اثر ، کوچوك بر خاطره براقق و بونکله بوکا قارشی بورجلو اولدیغمز تقدیر و منت دویغومزی کوسترمك ایسته‌رز . . بویزم سوزمز دکل ، ملتمزك سسوزدر . بیزبوکا ترجمان اولیورز .

شاعرمزه یاپمق ایسته‌دیکمز خاطره ، اونك بریغین بر اطو پراقدان عبارت قبرینك باشنه دیلك وغایه‌سیله متناسب یازیلی بر طاش دیکمکدن باشقه بر شی دکلدر . بونك بر آزیارا ایله وجوده کلمه‌سی ممکندر . بونی بلکه رحمتلی زنکینمزده یاپابیلیردی . فقط مقصدیالکز بودکلدر . اوکا قارشی ملتمزك بسله‌دیکی محبتی ، علاقه‌یی و تقدیری کوسترمه‌سی ، ملی شعور و اتحادك بیزده‌ده انکشافه باشلادیغنی اثباتی لازمدر . . امیدوارمی ایده‌رزکه ، دوشونجه‌لرمز ، دیله‌کلرمز و امیدلرمز بوشه چیقماز و خلقمز بونده‌ده وارلغنی کوسته‌رر .

« امل مجموعه‌سی »

بوقاریده کوشتردیکمز مقصدلرك تحققی ایچون مطبعه‌مز اداره خانه‌سنه کونده‌ریله‌جك هر تبرعی عیناً نشر و

Memleket Haberleri

كوستنجه ده «ك . پ . او» نك جاسوسلری طوتولدی .

بونلر مشهور آغابكوفی یادیری اولارق روسیه‌یه گوتوره‌جكلر یاخود تولدیره‌جكلردی .

آغابكوف كیمدر ـ كوستنجه‌یه ناصیل كلدی ـ بولشه‌ویك جاسوسلری ناصیل طوتولدیلر ؟

آصل اسمی كوركی آروتونوف اولان آغابكوف ، تاچارلق زمانده اجنبی مملكتلرده یاشایان و چاریزم رەژیمی ده‌ویرمك ایچون چالیشان اختلالجیلرله مناسبت ورابطه پیدا ایتمش ، ستالین‌ایله خصوصی دوستلق یاپمش ووقتیله چار اوردوسنك اهمیتسز بر ضابطی اولمش وفقط روسیه اختلالندن و اوراده بولشه‌ویزم اداره‌سنك تأسس وتمركزندن صوكره بولشه‌ویك جاسوس تشكیلاتنك قورولماسی و بوبومه‌سی خصوصنده بویوك درایت ویارارلق كورسته‌رمش بیرقومونیست‌در « چه‌قا » و « ك . پ . او » جاسوس تشكیلاتنی كه‌رك ایچرده و كرك طیش مملكتلرده قورمش و اداره ایتمش بر بولشه‌ویك ركنیدز .

آغابكوف ، بوتون شرقده جاسوس تشكیلاتنی قورمق و اداره ایتمك ایله موظف اولمش بوندن دولایی او ، هندستان ، بلوجستان ، افغانستان و

اعلان ایده‌جكز . كونده‌ریلنلر :

لەی	اسمی
۱۰۰۰	أمل مجموعه‌سی
۱۰۰۰	جعفر سید احمد بك
۵۰۰	آووقات سلیم‌عبدالحكیم بك
۵۰۰	عزیزلرلی ح. فاضل افندی
۲۰۰	= نجیب ح. فاضل بك

ایراده ك . پ . او تشكیلاتلرینی قو-
رمشدر . آغابكوف بالخاصه هندستانده
چوق جالیشمش و هندلیلره سلاح ،
جبخانه ویره‌رك انكلیزلر علیهنه
اختلال و عصیان حاضرلامشدر .
آروتونوف رازصوكره هندستانده‌واستا
نبولده انكلیز و فرانسز جاسوس
تشكیلاتلری ایله مناسبت و رابطه پیدا
ایتمكه موفق اولدیغندن سیتالینك
بالذات تلطیفنه مظهراولمش واستانبو-
لده بولشه‌ویك جاسوس تشكیلاتنك
عمومی مدیری نصب ایدلمشدر . آغا
بكوفك استانبوله كلمسی تروتسكینك
روسیه‌دن چیقارولوب استانبوله یرله-
شمه‌سی ایله عینی زمانده وقوع بولمشدر .

§

تروتسكی ایله مناسبت

آروتونوف استانبولده تروتسكی ایله
مناسبت پیدا ایدیبور و صیقی صیقی
كوروشه‌یور . فقط او ، بر كون
آنسزین روسیه‌یه‌چاغریلیبور . ك . پ .
او . نك بوتون جزا اصوللرینی غایت
ایی بیلن و بالخاصه بوتشكیلاتده مهم
وظیفه آلاراق سرلرینه واقف اولان
عضالرك خطالرینه قارشی تعلیق اولنان
جزالری پك ایی طانیان آغا بكوف ،
روسیه‌یه كیتمه‌یور . لاكین ك . پ .
او . جاسوسلرینك تعقیبنه دوشیور .
بونی آكلایان آروتونوف غربه‌قاچیور
و پاریسده یرله‌شیور . فقط بوراده‌ده
جانندن امین اولامیور . بر قاچ مملكت
مركزنده قلمی تجربه ایتدكدن صوكره
نهایت بلجیقایه یرله‌شیور . بوراده
خاطراتنی یازیبیور .

۱۹۳۰ سنه‌سنك آغستوسنده
« ك . پ . او » و ۱۹۳۱ ده‌ده
« چه‌كایش باشنده » اسملریله ایكی كتاب
نشر ایدیبیور .

آغا بكوف ، بو كتابلرنده ك .
پ . او . وجه‌قاجاسوس تشكیلاتلرینك
داخلی ، خارجی و سیاسی ایشلرینه ،
طرز مساعیلرینه دائر بوتون تفرعاتیله
معلومات ویریبیور و بولشه‌ویك ره-
ژیمنك ایچ یوزینی تمامیله آكلاتیور .
غ . س . آغا بكوف امضاسیله چیقار-
دیغی بوكتابلرنده آروتونوف ، بولشه-
ویك جاسوس تشكیلاتلری حقنده
هیچ بر محررك یازمادیغی ، بیلمه‌دیكی
واصلنه‌واقف اولامادیغی برچوق شیلری
میدانه چیقاردیغندن بویوك اهمیت
قازانیور .

§

غریب بر تکلیف

آروتونوف بلمچیقاده بر گون انگلیز طرفندن زیارت اولنیور و غریب بر تکلیفه معروض قالیور . بوانگلیز ، اسویچره بانقه‌لرندن بیرنك مدیری اولان بر دوستنك بانقه‌سنده اوده‌ساده یاشایان و گ . . پ . او . جاسوس تشکیلاتنك نظارتی آلتنده بولندیغندن روسیه‌دن چیقامایان برقادینك ۱۸ میلیون اسویچره فرانقی بولندیغنی سویله‌یور و بومیلیونر قادینك روسیه‌دن چیقماسنی تسهیل و تأمین ایشنی ، گ . پ . او . تشکیلاتنك بوتون اصول و آغلرینی الدایی بیان کندیسندن داهاایی و قولایلی بهجه‌بیله‌جك آدام اولمادیغنی و بناءً علیه بوایشی درعهده ایتمه‌سنی تکلیف ایله‌یور .

آروتونوف تکلیفك هر نه‌قادار غریب واسرار انگیز اولدیغنی آکلاساده ، بونی قبول ایدییور . بونك ، بولشه‌ویك جاسوس تشکیلاتنك کندیسنه قورمش بر طوزاقدن باشقه برشی اولمادیغنی کسدیرمکله برابر ، آروتونوف ، گ . پ . او . پلانلرینی صویه دوشورمك مقصدیله بو چوق تهلکه‌لی اویونده کندیسنه ویریلان رولی اوینامغه باشلیور .

آروتونوف صوفیه‌یه گیدییور . فقط بوراده حاضرلق‌ایی کورولمه‌دیکندن کندیسنه برشی اولمیور .

§

ایلك دفعه رومانیاده

آروتونوف بولغار حکومتی طرفندن مملکتدن چیقاریلیور و ۱۵ تشرین اول ۱۹۳۱ ده جورجیو طریقیله رومانیایه گیرییور . بوراده رومانیا امنیت عمومیه‌سی طرفندن صیقی نظارت آلتنه آلندیغندن براز صوکره تکرار غرب مملکتلرینه گیدییور . اوراده معهود انگلیزله تکرار بولوشیور واوکا صوفیه‌ده هیچ کیمسه‌یه راست گلمه‌دیکندن و بیهوده پول یاپدیغندن شکایت ایدییور . بوسفر انگلیز ، کندیسنه رومانیایه گیتمه‌سنی و بوراده لوقوق اسمنده بر فرانسز طرفندن زیارت اولناجغی ولزومی اولان هر شیئی ویره‌جکنی سویله‌یور .

§

تکرار رومانیاده

۲۳ کانون‌اول ۹۳۱ تاریخنده آروتونوف تکرار بکرشه‌گلیور وغراند اوتله یرله‌شیور . ایکی گون صوکره لوقوق اسمنده‌کی فرانسز کندیسنی

زیارت ایدییور ودرحال وارنایه کیتمه‌سنی سویله‌یور . گ . پ . او . جاسوسلری آروتونوفی مطلقا دیری دیری روسیه‌یه کوتورمك ایسته‌یورلر و بونك ایچون اونی وارنایه چکمکه چالیشیورلر.

آروتونوف وارنایه کیتمك مقصدیله بلیرمشده‌کی بلغارسفارتنك پاسپورط ویزه‌سنی ایسته‌یور . فقط ، نانسه‌ن پاسپورطلرینی ویزه‌ایچون صوفیه‌دن صورولمق احتیاجی اولدیغی جوابنی آلیور و بکلمك مجبوریتنده قالیور . بوآراده بکرش امنیت عمومیه مأمورلری اونلده کندیسنی زیارت ایدییورلر .

§

رومن امنیت عمومیه‌سنك

حمایه‌سی آلتنده

آروتونوف ، رومانیایه ایچون کلدیکی حقنده استنطاق اولنیور و مقصدیله ، گ . پ . او . جاسوس بشکیلاتنك طوزاغنی آکلاتیوز . روما نیانك حمایه‌سنی ایسته‌یور. امنیت عمومیه ، کندیسنه گ . پ . او . نك بوتون تکلیفلرینی قبول ایتمه‌سنی و مأمورلری طرفندن حمایه وصیانت اولنه‌جغنی سویله یور .

لوقوق ۳۱ کانون اولده آروتونوفه کوستنجه‌یه کیتمه‌سنی ، اوراده آرقادا شلری طرفندن بکلنمکده‌اولدیغنی سویله یور . آروتونوف فرانسزله برابر ۱ کانون ثانیده کوستنجه‌یه کلیور . بوندان ایکی کون صوکره کوستنجه‌یه ، قاپتان قاتاپودیس طرفندن اداره اولنان « فیلومه‌لا » واپوری‌ده کلیور . لوقوق صاوا قاماریدیس اسمنده‌کی روملە تسا نجه‌ف اسمنده‌کی بولغاری، تکمیل کاغد لری‌سایه‌سنده‌قارایه‌چیقمش اولدقلرندن، آروتونوفه تقدیم ایدییور .

جاسوسلرله آروتونوف آراسنده کیزلی و اسرار انگیز مجادله باشلیور . اونلر ، آولرینی واپوره چکمك ایچون هرتورلو چاره‌یه‌باش اوریییورلر . اونی ، واپورك تهکنیك تأسیساتنی و قاصه‌سنده کیزلی چوق مهم بعضی وثائقی کوسترمك ایچون واپوره چاغریورلر . آروتونوف قبول ایتمیور . بونك اوزرینه اونی ، جاسوسلر ، واپورده ترتیب ایتدکلری بویوك ومطنطن بربالویه و ضیافته‌دعوت ایدییورلر . فقط، آروتونوف ، واپوره آیاغنی قویدینی دقیقه‌دن اعتباراً محو ایدیله‌جکنی بیلدیکندن بونی‌ده‌ردایدییور. امنیت عمومیه ، آروتونوفه ، جاسوسلرله تنهاسوقاقلرده کزمکدن واودالرده ،

محللرده بولوشمقدان صاقینماسنی، چونکه بونلرك بویله برلرده پلانلرینی قولایلقله اجرا ایده‌بیله‌جکلرینی اخطار ایدیور.

جاسوسلر، آروتونوفی کوزل قادینلرله آلداتمق ایسته‌یورلر. الك مشهور دیپلوماتلری و الك ذکی جاسوسلری طوزاقلرینه دوشورمن قادین، بوسفر آروتونوفی آلداتامیور.

§

أولدیرمك تجربه‌سی

سؤقصدجی بولشویکلر، آروتونوفی واپوره صوقاراق روسیه‌یه دیپ دیری کوتوره‌میه‌جکلرینی آکلایجه ویا بوپلانك چوق‌زمان سوروکله‌نوب کیده‌جکنی تخمین ایدیجه پلانلرینك ایکنجی صفحه‌سی اولان أولدیرمك جهتنی تطبیقه قرار ویریورلر. واپورده صاوا صاماریدیس، لوقوق وتساتجه‌ف آراسنده بوخصوصی مشاوره ایچون اجتماع یاپیلیور. بونلر، پلانلرینك ایکنجی صفحه‌سنی تطبیقله موظف اولان، عن‌اصل روسیه‌لی بولغار قریشا آله کسه‌یك صحنه‌یه کیرمه‌سنی و آروتونوفی تولدیرمه‌سنی قرارلاشدیریورلر و بونك بوتون تفرعاتنی تثبیت ایدیورلر.

۱۱ کانون ثانی پازار ایرتسی کونی آقشامی قریشا آله کسه‌ی واپوردن قارایه اینیور. عینی آقشامی اوچ سؤقصدجی، لوقوق، صاوا صاماریدیس و تساتجه‌ف آروتونوفی بر لوقنطه‌یه دعوت ایدییورلر. یمك ساعت تام ۷ ده باشلیور. اوچ جاسوس آروتونوفه بر لکمه برماصه‌ده اوتورارك زنکین برضیافت قوریورلر. دیکر برماصه‌ده قاتل قریشا آله کسه‌ی اوطوریور.

§

سؤقصد شوصورتله ترتیب اولنمشدی

یمکلر بیتدکدن صوکره اوچ سؤقصدجی برمر برمر بر بهانه‌ایله ماصه‌دن قالقوب کیده‌جکلر و آروتونوفی یالکز براقه‌جقلر. اوزامان قریشا آله کسه‌ی اوطوردیغی ماصه‌دن قالقوب ره‌وولوه‌رله آروتونوفی تولدیره‌جك قریشا، بوقتل حادثه‌سندن بیلدیکی و آلدیغی تعلیماتنامه موجبنجه قورتولمغه چالیشه‌جق. بوصیراده دیکر اوچ جاسوس، رومانیاده بولونمامق اوزره، مملکتدن صاووشاجقلر، فقط، امنیت عمومیه مدیرلکی جاسوسلرك و آولرینك بولندیغی لوقنطه‌یی آقشامدن مأمورلری ایله غلبه

لفلاشدیرمغی اهمال ایتمه‌دی . سؤقصدجی قریشا طوتولدقدان صوکره ، لوقنطه‌نك جوق غلبه‌لك اولماسندن ، آروتونوفی تولدیرمكه جسارت ایده‌مدیكنی سویله‌مشدر .

ساعت ۸ بوچوقده ، لوقوق ساعتنی چیقارارق ، ساعت ۱۱ ده بكره‌مشه كیتمك مجبوریتنده اولدیغندن كوستنجه‌یی ترك ایده‌جكنی سویله‌یور و ماصه‌دن قالقوب كیدییور . بونك آرقاسندن درحال دیكر ماصه‌ده اوطوران قریشاده چیقیور .

نحری مأمورلری سوقاقده لوقوقله قریشانك قونوشماقده اولدیغنی و بوحاله ورمنك ۱۵ دقیقه سوردیكنی و لوقوقك قریشایه لوقنطه‌یه دونه‌رك آروتونوفی بهمه‌حال اولدیرمه‌سنی سویله‌دیكنی ایشیتییورلر .

لاكین امنیت عمومیه مأمورلری تام صیراسنده یه‌تیشه‌رك آروتونوفی بر آرقه‌قاپیدان چیقاریورلر و محقق بر أیلومدن قورتاریورلر .

§

ایكی مهم توقیف

بوتون كاغدلری تام‌ومنتظم اولان تسانجه‌ف ، عینی آقشامی ، بر رومن واپوریله استانبوله كیتمك اوزره ، اسكله‌ده واپوره بینركن توقیف اولنیور .

طوزانه دوشدیكنی آكلایان سؤقصدجی :

«أسته‌رسان برطوزاق قوردیكز.» دییور .

دیكر سؤقصدجیلر نه‌تسانجه‌فك ، نه‌ده ترمنه بینركن توقیف اولنان لوقوقك وضعیتنه دائر برشی بیلمیورلر .

قاتل قریشا آلدكسه‌ی یالكز و شاشقین قالیور . نه‌لوقوقی ، نه‌ده تسانجه‌فی بولامیور . « فیلومه‌لا » واپورینه كیرمه‌رك صاوا صاماریدیسی بولیور . بو ، قریشایه ، پلانك تطبیقنی ایرتهسی كونه براقمه‌سنی و نه‌صورتله حركت ایتمه‌سی لازمكلدیكنی سویله‌یور .

§

قریشانك توقیفی

قریشا ایرتهسی صباح آروتونوفك بولندیغی اوتله كیده‌رك قاپوجیدان بونی صوریور .

قاپوجی ، آروتونوف كیتدی‌دییور . قریشا ، آونی اوتلده بوغازلامق امكانی‌ده بولامایجه ، شاشقین وبدبین بر حالده تكباشنه سوقاقلرده دولاشمغه

باشلیور . بر آراده کندیسنك تعقیب اولندیغی فرق ایدییور . بونلردان قورتولمق امیدیله بویوك بر بنانك آولیسنه گیرییور . فقط ، اطرافنك مأمورلر طرفندن صارلدیغی گوریور ورەولوەرینی چیقاریور .

مأمورلر درحال اوزرینه آتیلارق سلاحنی آلیور و أللرینی یاغلاباراق بگرشه گوتوریورلر .

استنطاقده بوتون مقصدوپلانلرینی اعتراف ایدییور .

※

فیلومەلا طائفه‌سنك توقیفی

۱۲ کانون ثانی گونی باشده قاپنان و ایکی صابط اولدیغی حالده فیلومەلا واپورینك ۲۵ گیشیدن مرکب بوتون طائفه‌سی‌ده توقیف ایدیلیور و هپسی برلکده بگرشه گوتورولیور . بونلرك آراسنده ، ۲۸ یاشنده ، اوزون و متناسب بویلو ، صاریشین و غایت گوزل بر جرمان قیزی‌ده واردر . بوقاپتانك مترەسیدر . بونك قباحتنك و مداخله‌سنك حدودی هنوز تثبیت اولنامیور .

توقیف اولنانلرك هپسی مرزەستو قانونی موجبنجه محاکمه ایدیله‌جکلردر .

ج سوسلر ، ۵ — ۱۰ سنه آراسنده و قاپتانده آنجق ایکی‌سنه قدار بر حبسه محکوم ایدیله‌جکلردر .

Kavarna Komunistleri Mahküm Oldular

۱۷ تشرین ثانیده قوارنا و شهر بلاده بولونان قومونیستلرك گیزلی تشکیلاتنه منسوب بر چوق گیسه‌لر توقیف اولنمشلردی . بونلرك مدعای عمومیلك و مستنطقلگنده‌کی اوراق ریبونالله گوندەرلمش اولدیغندن ۱۸ / ۱ / ۹۳۲ ده محاکمه‌لری گورولمشدر . عمومیتله یوافلار اولان مظنونلرك پك چوغی ، قاوورنالك و بولاریندن بر چوق محللرینه قیرمزی بایراق دیکدکلرینی ، خلقه بیانناملر داغیتدقلرینی ، گیزلی اجتماعلر یاپدقلرینی ومقصدلری قومونیزم رەژیمنی تأسیس ایچون اختلال چیقارمق اولدیغنی اعتراف ایتمشلردر .

بونلردن اوچی غیاباً بشر و اوچی اوچرسنه ؛ دیکر ۲۲ سی ایکی‌سنه ایله بش آی آراسنده حبسه محکوم اولمشلردر .

---

1 مارت 1932	Emel Medjmuasâ No 3 Str. Ardealului № 3 Bazargic(România) علمی، ادبی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی آیلق مجموعه‌در .	اوچنجی یيل صایی : 3

داخل ایچین (برسنه‌لك :250له‌ی / آیلق آیلق :130له‌ی) آبونه شرطلری — مدیر : آووقات مستجیب ح. فاضل — خارج ایچین (برسنه‌لك : 400له‌ی / آیلق آیلق : 210له‌ی) آبونه شرطلری

تورك ــ روس دوشمانلغی

روسلر، هله روس حکومتلری، تورکلرك ، بوتون تورك حکومتلرك اك بویوك دوشمانیدر . بودوشمانلق تا اون بشنجی عصره قدر سونمز بر حرص و انتقامله روسلرك و بالخاصه روس حکومتلرك قلبلرنده یاشامقده و سیاستلرنده کورولمکده‌در .

بشنجی عصر اورتالرنده بویوك

تورك خاقان وفاتحی آتیللا (آتلی خان) نك مدهش سیلیندیرندن کچن ، اون او- چنجی عصرك ابتدالرنده جینکیز اولاد- لرینك آیاقلریله چیکنه‌رك ، ایکی یوچوق عصر، ۱۴۸۰ نه قادار ، «آلتون اوردو» خانلرینك کوله‌سی قالان ، نهایت صایبلما یاجق قادار چوق کره تورك دایاغی بیه‌ن روسلر ؛ **اون آلتنجی عصر باشلرنده**

دیلیه‌نه که یوزطوتان تورك قوتلرینك صفندن استفاده ایده‌رك اوروپاده یاراتش یاواش یوکه‌لن انتباه کونشنك ایشیق و صیجاقلغندن قدرت آلاراق کندیلرینه کله‌که باشلادیلر . بوکه‌لیش، روسلره، عصرلرجه حاکملك ایدن تورکلره قارشی داورانیش و صالدیریش قوت و جسارتی ویردی . و حقیقتهً ، کویا مسیحك خرستیانلق عقیده‌لرینی محمدك مسلمانلق احکامنه غالب و مظفر قیلمق أمیله، فقط آچلق وطینتنده کی کسکینلکدن قودورمش بر آیی حالیله ، متمادیاً تورك خلقنه و تورك یوردلرینه صالدیردی‌ده صالدیردی .

۱۵۵۲ ده قازان خانلغنی یوتمقله اشتهاسی و جسارتی آرتان بوکوچوك آیی ؛ صیراسیله اژدر خانلغنی ، سیبه‌ریا خانلقلرینی ، قریم خانلغنی ، قافقاسیا خانلقلرینی ، تورکستان خانلقلرینی ، بخارا و خیوه خانلقلرینی ضبط و استیلا ایتدی . بوصورتله ، تورك قانی و اتیله بسله‌نه بسله‌نه آیی لزومندن فضله بویودی وقوتلندی . اوچنجی ایوان زمانینده اولدیسی بر ایکی ایالتدن و نفوسی بر قاچ میلیوندن عبارت اولان روسیاق ، دورت عصر ده اللی ـ آلتمش دفعه بویودی ۱۷۲۵ ده ، بویوك پترو زمانینده ، ۱۴ میلیون نفوسی اولان روسیه ؛ ۱۸۱۲ ده ۴۱ میلیون ، ۱۹۰۸ ده ۱۵۵ میلیون و ۱۹۱۳ ده ۱۶۰ میلیون نفوسه صاحب اولدی . بوشیشمانلامه و چوغالمه باخمایه تورك قانیله بسلنمك سایه‌سنده وقوع بولدی .

روس چارلغنك بوهیتلی کتله‌سنی تشکیل ایده‌نلرك آنجق ۶۰ میلیونی روس ، قالان ۱۰۰ میلیونی غیر روس ملتلرایدی . بونلردن یکرمی بش میلیونلق پولونلر ۱۹۱۹ ده روس زنجیرینی قیراراق مقدس استقلالارینه قاووشدیلر. ۳۳ میلیونلق اوقرائینلارله ۳۰ میلیونلق تورکلرده مبارك دیلکلرینه اولاشمق ایچون اوغراشیورلر . بیرگون بهم حال بونلرك‌ده روس بویوندرغندن قورتولاجقلری محققدر .

روسلر ، یوقاریده کوسترديکم تورك یوردلرینی استیلا ایتمکله انتقاملرینی آلمش اولمادیلر . اونلر ، آصل بوندان صوکره تورکلری امحا و روسلاشدیرمه سیاستلریله الیجیع ظلملرینه اوغراتدیلر. عصرلرجه تورکلرك دینی ، دیلی ، مال

و جانلرینی تضییق و شدت آلتنده طو-
تدیلر . جامعلرینی یقدیلر ویا کلیسه‌یه
چه‌ویردیلر . مکتبلرینی غصب ایتدیلر
ویا قاپاتدیلر . . نه‌قادار تورکی ، جانی و
حیاتی بهاسنه خرستیان یاپدیلر :

نه‌قادار تورکك تارلاسنی ، باغی ،
املاکنی ، نه‌قادار جاعتلرك وقفلرینی و
نه‌قادار تورك کویلرك مرعالرینی بر‌ه‌ر
بهانه‌ایله مصادره و غصب ایتدیلر . نه
قادار تورك یوردلرینه یرلشدیردکلری
موژیقلرله تورك نفوسنك کثافتی
آزالتدیلر وئه‌ریتدیلر . سیبه‌ریا منفالرینی
ساخالین زندانلرینی نه‌قادار تورك‌عالملری
و ملیتچیلریله دولدیردیلر . بونلرك
کیفکاری طوپلانسه قوچه بر اولکه
دولدیریر . و الحاصل تورکلری محو ایتمك
ایچون خاطر و خیاللرینه کلن هر تورلو
ظلم و اشکنجه‌لری تطبیقده هیچ تردد
ایتمه‌دیلر .

بونلر ، برطرفدان اسارتلرنده‌کی
تورکلری بوصورتله محوه یورورکن ،
دیکر طرفدن قوتلی و مستقل بر تورك
دولتی یاشاتان عثمانلی تورکلرینی‌ده محوه
چالیشیورلردی . روسیه چارلغی ، بو-
مقصدینی‌ده تحقق ایتدیرمك ایچون ،
انحطاط دورینه کیرمن عثمانلیلره اك
اوفاق بر بهانه‌ایله حرب آچیور ونتیجه‌ده
داها منتظم و مجهز اوردوسنك تأمین
ایتدیکی غالبیت حکمیله ایسته‌دیکی شرائطی
قبول ایتدیریوردی .

روسیه ۱۸ و ۱۹ نجی عصرلرده
۱۲۸ سنه‌یی ۳۵ محاربه یاپمقله کچیرمش و
بونلرك ۲۸ قادارینی یالکز تورکیا و
تورکلر علیهنه اجرا ایتمشدر . بوعصرلرده
تورکیانك سرعتله ضعیفلاماسنه وقوتدن
دوشمسنه باشلیجه عاملردن بیریسی‌ده
روس دوشمانلغی وهجوملریدر . حربلرك
صوکنده عقد اولنان بین‌الملل قونغره-
لرده تورکیایه قارشی اك آغیر ادعالرك
و شرطلرك قبولنده اصرار ایدن و
سائر حکومتلره‌ده تورکیادن پای چیقار-
لماسنه و دولایسیله تورکیانك بر آن اول
خریطه عالمدن سیلنمه‌سنه چالیشان
بوحکومتدر .

رومانیایه ، صربستانه ، بولغا
رستانه ، قاراداغه و یونانستانه استقلا-
لارینی قازاندیرمق ایچون تورکیا حکومتنه
قارشی عصیان و احتلال آتشی صالان
روسیه چارلغی اولدیغی کبی ، بالقان
حربنی حاضرلایان ، شرق ولایتلرنده

مستقل بر ارمنستان پروژه‌سی یاپاراق
بویوك دولتلره قبول ایتدیره‌ن هب
شرق حرستیانلری و تورکیا اورتودو-
قسلری حامیسی صفتی طاقیتان ازلی
تورك دوشمنی روسیه‌در . بونـکله
بو ، مستقل تورکیاحکومتی‌ده اورته‌دن
قالدیرمق استانبولی و آناطولی‌یی آلنه
کچیرمك ، قاراده کیزی بر روس حوضی
حالنه کتیرمك و بوصورتله جهانك اك
بویوك و قوتلی دولتی اولمق هدفنی کوده
دییوردی. فقط روس چارلغی عمومی حربك
صوکلرینه دوغرو ، غصرلر بویجه یاشا-
تدیغی مشئوم ایده آلنه قاووشامادان ،
تورکلك ایچون قازدیغی دیپسز مزاره
کندینی کومدی . . .

چارلغك برینه کچن بولشه‌ویکلیك
عجبا روسك تاریخی دوشمانلغندن وازکچدی
ویا برشی اکسیلتدیمی ؟ .

بونی ظن و قبول ایتمك بویوك و
تهلکه‌لی بر خطااولور .

بولشه‌ویکلر بودوشمانلغی بالعکس قات
قات آرتیردیلر و شدتلندیردیلر . بونلر ،
وجدان ، مذهب ، ملیت و انسانیت ایله
علاقه‌لرینی بوسبوتون کسمش اولدقلرندن
ازلی انتقاملرینی آلمق ایچون دهاوحشیانه
حرکت ایتمکده و تورکلری دهادسیسه
کلرانه صورتده بیتیرمکه چالیشمقدادرلر.
بولشه‌ویکلرك اون دورت سنه‌دنبری
تورکلره تطبیق ایتدکلری اعما سیاستی
چارلرکدکی کولکه‌در. براقمقدادر. بونلر،
تورکلك زنکینی بورژوی و قولاق ،
منورینی ملیتچی و فردیتچی ، خوجاسنی
ره‌آقسیونر و آتی قومونیست دییه‌رك
سیه‌ریانك بوزلی منفالرینه ، اورالك
قارلی اورمانلرینه سورولرله کوتوره‌رك
ئولدیریپورلر. بونلرله‌ده حرصلرینی تطمین
ایده‌مه‌ین بوظالملر تورکلك معصوم یاوه ولرینی
کناهسز قادینلریتی جنت کبی یوردلرندن
قوپاراراق تك بر مسلمان اوللایان دیارلره
آتارق و بردیلبم اکه‌که ، بر قاریش
صارغی‌یه محتاج براقاراق آچلقدن و
صوئوقدان محو ایدییورلر . تورکلك
کوینی و اوجاغنی زلزله‌دن یقلمش ویا
آتشدن کچمش بریغین خرابه‌یه دوندر-
یورلر . بولشه‌ویکلر ، انتقاملرینی
بونلرله‌ده آلمش اولامیورلر . بونلردان
ماعدا تورکلرك دیلده ، فکرده ،
حرکده بولشمه‌ملری ایچون بیك‌برتورلو
تدبیرلر آلیورلر و آزری تورکنی تور
کستانده ، الخ . . . اوقوماقدان منع

ایدیبورلر . بو قارداشلرك بر دیلك و غایه اوغرنده بوروملرینه مانع اولمق ایچون چه‌شیدتورلو انتریقه‌لر وافترالرله، هیچ یوقدن ، « پان‌تورکیزم »، « پان‌تورانیزم » ، « کمالیستلك » مسئله‌لری چیقاریبورلر و بوبهانه‌ایله‌ده بر چوق سورکونلر ، اعداملر اجرا ایدیبورلر.

بولشه‌ویکلر ، بوتون بوامحا ظلم و سیاستلرینی تاملامق و بیتیرمك مقصدیله تورك نفوسندن بوشانان تورك اولکه‌لرینه روس ، أوت خالص روس ، یرلشدیریبورلر. هم ، بونی شاشیلاجق بر سرعت وموفقیتله یاپیبورلر . چارلغك بر عصرده یاپابیلدیکنی بولشه‌ویکلر ، اون سنه‌ده به‌جه‌ریورلر . بوچوق‌شایان حیرت‌امحامه‌تودی نه‌مبالغه ، نه‌ده‌افترادر. بونی واقعه‌لرك دیللری سویله‌مکده ، حادثه‌لرك نتیجه‌لری و کندی ایستاتیستیقلری کوسترمکده‌در .

ایشته ، تورکلره قارشی آچیق دوستلق یابدیغنی ادعاایده‌ن و فقط ایچنده چوق وخیم و قورقونچ برمقصد بسله‌ین بولشه‌ویك سیاستی !

بوتون بونلری اوقویان‌دیله بر سؤال‌کلیور : روسیه ، چارلق اولسون، جمهوریت اولسون ، قومونیستلك اولسون ، هر نه‌اولورسه اولسون ، نیچون تورکلره بوقادار دوشماندر ؟

چونکه روسلرده تورکلك دینله ، دیلله، ملتله‌قارشی‌عصرلردنبری کوکلشمش و عنعنه‌حالنی آلمش اسکی بر دوشمانلق، سونمز بر انتقام‌واردر .

چونکه ، روسلرده تورکلك قدرتندن و کینندن اور کمك ، قوقاقلق واردر.

چونکه، روسلرده تورك برلکنك تورك ایده‌آلنك ، تورك کوچنك دوغما سنه و قوتلنمه‌سنه مانع اولمق ضرورتی واردر .

چونکه ، روسلرده تورك اولکه‌لرینه‌یاییلمق ، تورك‌صولرینی ویوردلرینی آلمق منفعتی واردر .

بوتون بوقورقولری، ضرورتلری و منفعتلری دوغوران عاملر باقی‌قالدیغی و قالاجغی ایچون ، روسلر تورك دوشمانلغنی کوتمکدن وازکچمیه‌جکلردر .

روسلغك بوتاریخی و عصری دوشمانلغنه قارشی تورکلك نه‌یاپاجق ؟ . محکوم و مقهور صوصاجقمی ؟ . بودیریم ـ تولوم قاوغاسندن مغلوب و پریشان دونه‌جکمی ؟ .

غزته جیلغك تاریخچه‌سی

ایلك و اورته دورلرده آلدن یازمه غزته‌لر

بوگون طبع اولنان غزته‌نك بر جدی (قارت ده‌ده‌سی) واردر : قو- پیاجیلر طرفندن برچوق نسخه یازیلاراق محرری طرفندن آبونه‌لرینه داغیتیلان آلدن یازمه غزته .

ایلك دورلرده بیله غزته‌جیلك احتیاجی ، اقتصادی و سیاسی سببلردن دولایی ، ملتلری احتوا ایتمشدر . اول أمرده، اقتصادی بایلمه، ملتلر آراسنده تجاری مناسبات و اوزاق مملکتلری طانیمق ضرورتی ، اشیا مبادله‌سی گبی احتیاجلر ، أنته‌وه‌سان تصویر و تحریر طرزنده غزته‌جیلکی تأسیس ایله‌مشلر- در .

یونان تاریخچیسی هه‌رودوتك کچدیکی مملکتلرك احوالنه و کوردیکی مملکتلرك عادت ومشغولیتلرینه دائرطاتلی و آکلاییشلی صورتده تفصیلاتلی معلو مات ویرمه‌سندن وطنداشلرینی یابانجی مملکتلرك اقتصادی ، تجاری و سیاسی وضعیتلری حقنده خبردارایتمك مقصدینی تعقیب ایله‌دیکی کورورز .

خایبر ! . .

تاریخی اون بیك یللق ظفر و شرف منقبه‌لریله دولو تورکلك بوسکوت وهزیمتی قبول ایده‌مز و ایده‌میه‌جکدر. ۷۰ میلیون روسه ۵۰ میلیون تورك تسلیم واسیر اولمایاجقدر . بش عصرلق روس تاریخی اللی عصرلق تورك تاریخنی قاپایامیه‌جقدر. روسك شیمدیلك ئه‌زه‌ن، ئولدیره‌ن و صوصدیران قوتی ، بوگون

بهمه‌حال تورکلك یوکسك حقنه‌دایانان ایمانی و صلابتی قارشیسنده ئه‌کیله‌جك و تورکلك مقدس دیله‌کنی قبوله مجبور قالاجقدر . ایشته بومسعود گون ، بومقدس دیله‌کلك حقیقت اولاجغنی شانلی گون یاقین ، هم پك یاقیندر .

م . ح . فاضل

هر رومانك تاریخی فرانسزجه‌یه ترجمه‌ایدن لارشه ، بو تاریخجینك تصویرلرینه دائر شویله‌دیور .

« . . . . تاریخجی سرعتله کیتدیکی بولنده بعضاً توقف ایده‌رسه بو ، بیلدیرمه‌سی لازمکلن انتقره‌سان حادثه‌لری ، اوقویوجیلرینه اکانجه‌لی و طاتلی بر صورتده نقل ایتمك و اونلرك نظر دقتلرینی جلمك ایچوندر . . . »

بونلرك هپسی غزته جیلك اوصافی ولوازماتی دكلیدر ؟ .

هر رومانك تصویر و تحریرلری ، طبیعی بر صورتده غزته جیلرك نقل اتدکلری علایه و مراق اویاندیرمی ، بیوك وقعه‌لر ، لك وراقعه‌لرینی حاوی‌دیلر . طالیانمامش ملکتلرك وضعیتی ، بیلنمه‌مش ملتلرك احوال وعاداتی تصویر ، انتقره‌سان اولدیغی قادارده یه‌كیلك ، خبر و معلوماتدیر .

هر رومانك اوزون یوللرینی اشنامسنده كوروب نقل ایتدیكی خبرلر ، حادثه‌لر و بیلكیلر ، احتمال كه ، بونا نستانده‌كی عالملره و بیوك تجارلره ، قویه ایدیله‌رك ، خبر ، معلومات و وثائق طرزنده بیلدیریلیوردی .

كسه‌نوفونك یازدیغی ، آنابا سیس كندی دوستلرینك بیوك وقعه‌سی صایبلابیلیر .

اسكی دورده رومالیلر ، غزته جیلمك الك قاراقته‌ریستیك شكلی طانیمش وتطبیق ایتمشلردر .

ژوونال ، یازیلرندن بیرنده ، بر پاتریچیان قاریسی « صباح قالقنجه وقتی غزته اوقومقله كچیریردی . » دیمكده‌در .

هیچ شبه‌سزكه ، بوپاتریچیان غزته اوقویاراق خلق ایشاریله ، فورومده‌كی سیاسی مجادله‌لرله ، یاخود غلادیاتور اوروشمه‌لرینك نتیجه‌لریله ، ویارومانه‌كی ایچی بلالكلی آرابه قوشولرینك نتیجه لریله ، علاقه‌دار ومشغول اولیوردی . . . بو تاصیل غزته‌ایدی ؟

ژوونال ، بونكله ، رومانه رسمی خبرلر ، اهمیتلی حادثه‌لره و سیپور نتیجه‌لرینه دائر معلومات ویرمك اوزره منتظماً انتشار ایدن مشهور « آقتا دیورنا » یی ایما ایلمك ایسته مكده‌در .

آقتادیورنانك برچوق نسخه‌لری كرك رومانه‌وكرك طیشده یاشایان رومالیلره كونده‌ریلیوردی .

یولیوچه‌زار ، سناتومذاکره‌لرینی‌و قرارلرینی اولاخزینه‌حالنده‌نشر وصوکره رومانك دیوارلرینه یاپیشدیرلمه‌سی خصوصنده أمرویرمشدر . ایشته « پار- لامان ره‌پور تاژلری » بوصورتله باشلا مشدر . قائمقاملرك امرلری‌ده بوطرزده اعلان و اخبار اولنیوردی .

سناتو کاتبلری سناتو جلسه‌لرینك بوتون مذاکره‌لرینی و تنقیدلرینی ضبط و قوپیه ایدییورلر ، امرلری ، تعلیما- تنامه‌لری، خبرلری، الخ . . . استنساخ ایله‌یورلر . و حتی بونلره شرح ویره‌رك و کونك مهم حادثه‌لرینی علاوه ایده‌رك بر رساله شکلنی قازاندیریورلر وصوکره بونلری خصوصی ویا معتاد قوریه‌لر وا- سطه‌سیله آبونه‌لرینه گونده‌ریورلردی .

پك مهم حادثه‌لرك ظهورنده‌رساله محررلری ، بزم دوریمز خزینه‌لرینك خصوصی نسخه‌لرینی آگدیران، علاوه‌لر چیقاریورلردی .

انگلیز تاریخجیسی ج . ه . وه- لس ، چیچه‌رون سجیلیا غوه‌رناطوری ایکن پروفسیونال محررلرك بیریسی طرفندن جریان‌ایدن سیاسی ، اجتماعی واقتصادی حادثات اوزرینه خبردار ایدیلیردی دییور . او ، بر مکتوبنده بونخبرلرك سیاسی حادثه‌لردن زیاده آرابه یاریشلری حقنده معلومات ویرمه‌سندن شکایت ایدییوردی .

بوتورلو پروفه‌سیونال مخبرطوتمق هیچ شبهه‌سز که بویوك ثروت وسامان صاحبلری رسمی آدامارك کاری اولا- بیلیوردی .

بوکونکی خزینه‌لرك ستونلری‌ده سپور خبرلریله دولو چیقمیورلرمی ؟ . چیچه‌رون ، روماخلقنك سیاسی‌خبرلردن و حادثه‌لردن زیاده سپور و یاویش حاد- ثه‌لریله‌علاقه‌دار وعادتا بونلره‌مبتلااولدیغنی اونوتیوردی غالبا .

مطبوعات جنحه‌سیله اك اول علاقه‌دار اولان و بونی قانونلرینه قویان رومالیلر اولمشلر وژوریسقونسوللری طرفندن (قونویجیوم) تسمیه اولنان جنحه‌یی نشر شرطنه تعلیق ایده‌رك بوشرطی حائزاولمیله (اینژوریه) قباحت دن تفریق ایتمشلردر .

بکرش دارالفنونی حقوق اساسیه پروفسوری دومنو ج . غ . دیسه‌سقو: « اولپیان » اینژوریبس ثه‌ت فاموسیس بیبه للیس باشلغنی آلتنده ، بیریسی

دیگرینی یازیله تحقیر ایتسه ویا سؤیتله بویله برایشه مظاهرت ایتسه قورنه‌لیو قانونی موجبی تعقیب اولنابیلیر ، دییور دیمکده‌در .

اسکی حقوقیلقده چوق ترقی ایتمش اولان رومالیلرك ، بوکونکی مطبوعات جنحه‌سنی تشکیل ایدن احوال وشرائطی کورمش اولمالری شایان حیرتدر . جزا حقوقندن بیلیورز که، مطبوعات جنحه‌سنی تشکیل ایدن حال و شرط ، مستهجن سوزك کندیسی اولماسندن زیاده بونك نشر و اعلان ایدلمش اولماسیدر. اعلان یدلمه‌ین بر مستهجن مقاله جنحه تشکیل ایتمز .

§

خبر و معلومات ویرەن غزته‌لر

و نه‌دیکده تداولده اولان « غازه‌تا » اسمنده‌کی پارایه اضافةً ، « غازه‌تیا » اسمیله عینی طرزده معلومات و خبرویرن غزته‌لر ، غربی أوروپاده اورته‌دورده (قرون وسطاده) انتشاره باشلا مشدر .

و نه‌دیکده بوغزته‌لرك نسخه‌سی بر « غازه‌تا » به صاتون آلنیوردی .

اوقویوجیلر بوغزته‌لری یازانلره ویا قوبیه ایدنلره « غازه‌تیه‌ر » دییورلر دیکه ، بوکونکی غزته‌جیلره‌ده « غازه‌ته‌ر » دینمه‌سنك سببی بودر .

اورته دورده‌ده ، ایلك دورده اولدیغی گبی ، خلقه کورمه‌دیکی و طانیمادیغی مملکتلرك احوالی و مراقلی سرگذشتلر ، چیقان اهل صلیب سفرلری حقنده اوزون و هیجانلی خبرلر وبیکلیلر ویریلیوردی .

بوآن سوانغ اسمنده بر چینلی سیاح ، میلاددن ٦٤٥ سنه صوکره هندستان ، سیلان ، تورکستان ، تیبت، سیبه‌ریا ، مونغولستان ، الخ . . . مملکتلرینك و ملتلرینك ، چینلیلره معلوم اولمیان حاللری ، عادتلری حقنده مراقلی و اکلنجه‌لی طرزده یازیلمش معلومات ویرمشدر .

ج . ه . وه‌لس ، بویون سوانغ‌ده یونان تاریخجیسی گبی چوق چابوق آیناناك و هرشیئی معجزه‌کارانه کوسترمکه چالیشان و فقط اونك قادار تاریخجینك دویغوسی اولمیان بر سیاح ایدی‌دییور .

وندیکلی سیاح مارقوبولونك اون

اوچنجی عصرده چینده یاپدینی سیاحتلری حقنده یازدینی سیاحتنامه‌سی مشهوردر. بو سیاحتنامه ، مارقو جنوه‌ده محبوسکن روستیچیانو طرفندن یازلمشدر .

روستیچیانو کیمدر ؟

بر محررون زیاده غزته‌جی اولان روستیچیانو ، حبسخانه‌ده یاتان مارقویی زیارت ایدمر و اونك کندیسنده چوق دمرین بر علاقه و هیجان اویاندیران حکایه‌لرینی نوط طوتار و بالآخره وطنداشلرینه یاز اراق بیلدیریردی. بو، بر نوع غزته‌جیلقدی .

اونجی عصر محررلرندن و « سقاط زانیه اوپیسمه‌نه » مؤلفی اولان شرقلی هاربه‌رچه‌ر نوویسه‌تس‌ده غزته‌جیلغك رهبرلرندن صایلمقدادر .

اون ایکنجی و اون اوچنجی عصرلرده فرانسه‌ده گیوم ، ده‌نانژی ، ژوآنوی ؛ اون بشنجی عصرده انگلتره واورین و سائرلرینك طونه‌طریقیله پاپیلان اهل صلیب سفرلری حقنده بعضی چوق مراقلی و هیجانلی حکایه و تصویرلری نشر اولنمشدر .

بوتون بوحکایه‌وی معلومات ، بوکون بویوك تاریخی قیمت و اهمیتی حائز اولمقله برابر ، تاریخی یازیلر اولمقدان زیاده غزته‌جیلق معلوماتیدر .

اون بشنجی عصرده فرانسه‌ده « یکیلکلر » احتوا ایدن رساله‌لر (بروشورلر) نشر اولنمشدر .

پاریس کتبخانه‌سنده و پاریسده کی ملی کتبخانه‌ده ۱۴۹۴ و ۱۴۹۵ تاریخلی متعدد (۳۰ سه‌ری قادار) بروشورلر محافظه اولنمقدادرلر . بونلر ، ۸ نجی شارلك ناپولی قرالنه یاپدینی سوقیات حقنده مهم خبرلر احتوا ایتمکده درلر .

لوقارون و لو نوارك ۱۴۹۸ ده نشر ایتمش اولدقلری بروشورلر اون ایکنجی لوئینك دینی آیینلرینه دائر خبرلر درج ایتمکده‌درلر .

بوندان صوکره ، فرانسه‌ده « کونك آداملری » نی شدتلی صورتده تنقید و تقبیح ایده‌ن و بونلرك علیهنه دهشتلی هجوملر یاپان آنونیم بروشور یاغموری دوشمشدر .

باصمه‌جیلغك ایجادندن براز اول ، اون ایکنجی عصر ابتدالرنده ، آغاجدن اویولمش باش حرفلرك (

) علاوه‌سیله قولدان یازیلمش بر-

شودلر کوروللدی .

کوتنبرغ مایانسده دوکولمش حرفلرله باصماجیلغی ایجاده چالیشدیغی صیراده هولاندالی قوسته‌رده هارله‌مده، حتی ١٤٤٦ دن اول ، عینی طرزده باصماجیلق یاپمقله اوغراشیوردی .

ایراق شرقه کچدیکمز تقدیرده ، چینلیلرك غزته‌جیلق یولنده یاپدقلری ترقی‌یی تقدیر ایتمه‌من لازمکلیر .

بوتون دنیا غزته‌جیلغنك بویوك بابالسی و برنجیسی اولان « کینغ پاو » غزته‌سی کو - قونغ طرفندن چینده میلاددن ٤٠٠ سنه‌صوکره چیقارلمشدر. بوغزته ١٨٣١ سنه‌سنه قادار آیده‌بردفعه و ١٨٨٠ دن‌اعتباراً کونده بر دفعه چیقمشدر . ١٩١٢ سنه‌سنده کینغ‌پاو غزته‌سی ، اوزون عمرینه حرمت ایدمکسزین ، چین جمهوریتسنك أمریله تعطیل ایدلمشدر .

§

باصیلمش غزته‌لر

غزته‌نك آنجق باصق ماکنه‌سنك ایجادندن صوکره بونك واسطه‌سیله جوغالمش اولدیغنی ظن‌ایتمك بر یاکلشلق اولور .

طبع ماکنه‌سنك ایجادندن صوکره‌ده أل‌ایله یازیلاراق نشر اولنان غزته‌لر ، خبرله‌یجی رساله و بروشور شکلنده ، اوزون زمان دوام ایتمشلردر . بوایش ناصیل ایضاح اولنابیلیر ؟ بو ، طبع ماکنه‌سنك و کاغدینك چوق بهالی اولماسیله ایضاح ایدیله‌بیلیر .

کاغد ، عصری ماکنه‌لر واصوللر سایه‌سنده اوجوز لادقدان صوکره باصیلمش غزته‌لر اوجوزلامش وکتاب مظفر اولمشدر .

کاغدك اوجوزلاماسی ، اوقومق بیلنلر اراسنده مطبوعاتك سرعتله یابیلماسنه چوق یاردیم ایتمشدر .

کاغد یاپیلماسی داها چوق اهمیتلدر .

أوروپانك اویانیش و یوکسه‌لیشنی تأمین و تسهیل‌ایده‌ن شیئك اول أمرده کاغد اولدیغنی سویله‌مك مبالغه دکلدر .

کاغدی ایجادایدن مملکت، بونی میلاددن ایکی عصر اول قوللانان چیندر .

میلاددن ۷۵۱ سنه صوکره چینلیلر سمرقندمسلمانلرینه هجوم ایتمشلر، فقط مسلمانلر طرفندن یه‌کیله‌رك خیلی اسیر براقمشلردی . بواسیرلر آراسنده کاغد اعمالی بیلن اسیر چینلیلر بوایشی مسلمانلره‌ده اوگرەتمشلردر . بیز ، حالا دوقوزنجی عصر کاغدینه یازلمش عرب اثرلرینه مالکز .

کاغد اوروپایه یااسپانیایی ضبط ایدن عربلر ویا بونلرله صیقی مناسبات علمیه پیدا ایتمش اولان یونانلیلر واسطه‌سیله گلمشدر .

اون دردنجی عصردن اول اوروپاده ایی‌جنس کاغد یاپیلامیوردی . ایی‌جنس کاغد آنجق صوك عصرك صوکلرینه دوغرو یاپیلابیلمشدر . بینه صوك عصر نهایتنه دوغرو کاغد چوق اوچوزلامش و مطبوعاتك سرعتله چوغالماسنی انتاج ایله‌مشدر . آنجق بوندان صوکره علمی حیات و فعالیت یکی بر صفحه‌یه گیره‌بیلمشدر .

کاغدك اوچوزلاماسیله غزته‌لرك چوغالماسی ویابیلماسی نسبتنده کتاب‌ده آرتمشدر . بوحادثه ، مدنی دنیانك علمی حیاتنده بویوك انقلاب یاپمق ، ایلك و اورته مکتبلری و بونلرده اوقوناجق کتابلری چوغالتمق گبی نتیجه‌لر دوغورمشلر و بوسایه‌ده اوقویجیلرك صاییسنی آرتیرمشدر .

غزته‌لر ، یالکز علمی و ملی منفعت نقطه‌نظرندن دکل ، قاری انجلری نقطه‌نظرندن‌ده ، خلقك اوقوماسنی تسهیل و تشویق ایتمشلردر .

حقیقی ایستاتیستیقلرله تثبیت اولنابیلیرکه ، ایلك و اورته مکتبلری بتیرنلرك صاییسی چوغالدقجه غزته‌لرك صاتیشلری‌ده آرتمشدر .

اوقومه بیلنلرك و بالخاصه ایلك کوی مکتبی بیتیرنلرك ، عسکرلك یاپانلرك صاییسی چوغالدقجه غزته‌لر کویلره قادار صوقولمش و بویوك نسبتده یاپیلمشلردر .

اوقومایانلرك صاییسی اوقویانلرکندن چوق اولان یرلره غزته‌لر گیره‌مزلر و یاپك آز گیره‌رلر .

بویله یرلرده حالا قارانلق حکم سوریوردیمکدر . بونك ایچون ، اوقومایانلرك صاییسنه گوره ، برمملکت ویامنطقه‌نك اوقویانی ایله اوقومایانلردن هانگیسنك چوق اولدیغی درحال تثبیت

اولنه‌بیلیر. کویده گیلرك اوقومه‌یانلری، بیلمه‌ینلره غزته‌لری اوقویاراق و یونلری دیکله‌مکه آلیشدیرارق، عمومی ایشلرله علاقه‌دار ایدییورلر. بونك ایچون کویلرده و عمومی محلرده غزته اوقونیور. و یونلرك چوغی اوقومه‌بیلمه‌ین دیکله‌یجیلردر.

خبرله‌یجی بروشور ویا ایلك صحیفه‌یه مطبوع شکلده غزته‌لر اولابلیجکا و آلمانیاده چیقمشدر.

قریستوفه‌ل وان‌ره‌موند اسمنده‌کی قادین ایلك دفعه ۱۵۴۲ ده آنوه‌رسده خبرلر بروشوری نشر ایتمشدر.

آلمانیانك هایده‌لبه‌رغ دارالفنونی کتبخانه‌سنده آ. قارولوس طرفندن ۱۵۵۷ سنه‌سنده زایتونغ (غزته) سرلوحه‌سیله باصیلمش غزته‌نك ایلك صایبلری صاقلانمقدادر. بوندن ۱۳ سنه صوکره انکلتره‌ده (ته آنغلیش‌مه‌رقوری) غزته‌سی چیقارلمشدر.

شتراز بورغ وطنداشلری ۱۶۰۹ ده چیقان (اوردیناریا آویزا) غزته‌سنده‌کی خبرلری اوقوبورلرکه؛ عینی‌دوردہ (ایلك نسخه‌سی ۱۶۱۲ ده) نشر اولنان (پوتیتت آفیش) غزته‌سی‌ده پاریس وطنداشلری مطالعه ایدییورلردی.

اون‌یدنجی عصر ایچنده شو غزته‌لر چیقمشدر:

۱ — فرانقفورته‌ر زایتونغ، لایپزیغ، ۱۶۱۵.

۲ — ته‌وه‌کلی نوس، لوندرا، ۱۶۱۹.

۳ — غازه‌ت، که ۲۰ مایس ۱۶۳۱ ده، آصلاً لوندرالی، دوقتور ته‌اوفراست ره‌نودو طرفندن چیقارلمش ایلك فرانسز غزته‌سیدر. بوکون‌ده غازه‌ت دوفرانس اسمیله چیقماقدادر.

٤ — اوپره‌خت هارله‌مش قورانت، هولاندا، ۱۶۵۶. حالا چیقمقدادر.

۵ — ژورنال دوساوان، پاریس ایلك صایبسی ۵ کانون ثانی ۱۶۵۵ ده چیقمشدر.

۶ — لوندون غازه‌ت، لوندرا، ۱۶۶۵.

۷ — ایلك یومی فرانسز غزته‌سی ۱۶۷۶ سنه‌سنده جزیرانده شاعر فرانسوا قوللەت‌ك اداره‌سی آلتنده چیقمشدر.

۸ — ۱۶۷۷ - ۱۷۵۰ سنه‌لری

آراسنده لو نووو مه‌رکور غالان ، لافازه‌ت ، له‌ز اففیش دولیون غزته‌لری انتشاره باشلامشلردر .

۹ — لوژورنال ئه‌کسله‌زیاستیك (فرانسز) ۱۶۸۰ .

۱۰ — له‌نووه‌ل دو لاره‌پوبلیك ده‌له‌تر (هولاند) آمستردام . ۱۶۸٤

۱۱ — لوژورنال شره‌تن (فرانسز) ۱۶۸۵ .

۱۲ — ده‌ر بوکدروکه‌ر (آلمان صنایع غزته‌سی) ۱۶۷۶ .

§

۱۸ نجی و ۱۹ نجی عصرلرده

۱ — ده‌یل قوره‌نت ، لوندرا . (ایلك صایسی مارت ۱۷۰۱ ده بر صحیفه اولارق چیقمشدر .)

۲ — فازه‌تا دوسه‌ن په‌ترسبورغ (روسجه) په‌ترسبورغده ۱۷۰۳ ده .

۳ — آنتونس ، آفیش ئه‌تاویز دیومرس دولاهوت ئه‌باس ـ نورماندی ، روئن . ٤ حزیران ۱۷۶۲ . (الآن ژورنال دوروئن اسمیله چیقماقدادر .)

٤ — لوهاور دوغراسی قومه‌ر- سیال ئه‌ماریتیم ، هاور ، ۱۷۹۱ . (شیمدی ژورنال دو هاور اسمیله چیقماقدادر .)

ایلك رومن غزته‌سی بکرشبده یوان ئه‌لیاده‌ر ادولفستونك مدیرلیکی آلتنده «قوریه‌رول رومه‌نه‌سك» اسمیله ۱۸۲۹ ده چیقمشدر . عینی تاریخده یاشده غ . آساکی‌نك مدیرلیکی آلتنده « آلینا رومه‌ناسقا » غزته‌سی‌ده چیقمشدر .

ایلك یومی رومن غزته‌سی پروفسور فلوریان آرون ك مدیرلیکی آلتنده « رومانیا » اسمیله ۱۸۳۷ تاریخنده چیقمشدر .

ایلك دفعه أك اوجوز صاتیش یایان و بومناسبتله فقیرلرك و کویلیلرك بیله اوقومالرینی تأمین ایده‌ن غزته‌لرشونلردر:

سه‌نك سانقیم ئیلوستره ، سه‌ریه‌رك اداره‌سی آلتنده هفته‌لق غزته . ایلك صایسی ۱۵ کانون اول ۱۸۵۵ ده تأسیس اولنمشدر .

ایلك رسملی یومی غزته باچیقاده چیقمشدر . بوغزته پروکسلده ۱۸۹٤ ده لوپوتی بلو اسمیله چیقمش و چوق رغبت کورمشدر .

تکین

قاوغاسز طوی کورولمه‌کن!

یه‌رلر قاتقاق ، آی بیاض ، اوی‌دا آیاز ! . .
یه‌ل دوولدای ، یه‌ل قووا ، های گیدی یاز ! . .
اوچسز چولده اوبالار ، کول — توبه‌لر ،
حارابه قالغان قارت یورتلار ، طاش تورمه‌لر ،
نه‌فه‌س آلا ، صولقولدای ، قاراب طورا ؛
تیل چیقارا ، کوزقیما ، بویون بورا . . .
جانلی بولوب چووورا ته‌گه‌نه‌ك ، قورای ،
هه‌ربیر کواکله سولدنه ، بیرشی صورای . . .
ایشته بوندای گه‌جه‌ده یون یاصاجینلر .
بوندای گه‌جه یولچیسی یه‌ك اوزاق گه‌تمر . .
توب تارخاندا طوی یاصای ، آیتولی بیر بای ،
صیزغیرا زورنا ، داوواللار پاطلای‌دا پاطلای ! . .
چاغینا گه‌لگه‌ن بی‌یمنك طویی بولا .
ئه‌کی باش اُوی خالقلارمان شیپا طولا . .
طوی سه‌سین آلا ، کوتوره یه‌ل یه‌ك اوزاق :
— آی کیم آی!.. چالت بول ، چالت! شه‌مما اوینایجاق!
— هه‌ی ! دوروغا داوای جیناپه‌ت ! . .
— جیلاما بالام ، آپه‌ت ، آپه‌ت ! . . .

* * *

چوبان قورتی ، قورت سوبین ، قاصاب مامیه‌ت ،
« هه‌لال ایچکی » کوپونده‌ن ایچه‌لر مایه‌ت .

— تهك ایچکیمه‌ن کیشیکه قیاردا بولمای !
راق ـ اوتمه‌ك ، قیز ، چالغی ـ آنا بال ، مای ! . .
— آیسانه که آیلاینب طورامن مندا ؟
یزلك ایچون بای طویی به‌ك اویغوندا ! . .
بوز توزنی چالغیتیب کلدیلر طویغا .
ناصیل تولکی کومه‌سکه ، قاشقیر قویغا ! . .
— بار آیت قادم ! میرزاغا موسافیربار ، ده‌پ !
کی‌یه‌ونی چاغیر ، چالغنی تهزچیقار ، ده‌ب !
— خیذمه‌تکه کلنلکن بولسالار تهز کیرسینلهر ،
یوقسا میرزا طویوندان اوزدورسینلهر !
— آلایینی صوراوسز شیندی آیدارمان !
اوی‌دا زور آی آنلاشماق بوتاتارمان !
— طارطیلیکز ، دیمه‌ن ، براق ، براق ! . .
— اوتمه‌ت مامه‌ت بچاق طارتا ، بچاق ! . .
شوسا آنده بالقیلدای ، بچاق ، پشتاو ،
قار اوستونه بیقیلا بیرقاچ صاپ ـ صاو ! . .
برتالای باللار صاوولماز ده‌رتلهر قاپا ،
بیرتالای آنا بالاسین جانسیز طاپا . . .
بیر آزدان صوك به‌تیشکه‌ن قونشوقولوم :
— «اوی‌تاتارك زالقی» دی « ناپراسناتولوم !..»
تاتار صاقا آکلارمی زالقی مالقی ،
او ، مندان‌دا جیکیتلیك ده‌رسی آلدی ؟
قاوغاسز طوی بوروندان کورونمه که‌ن .
« قاوغا جیکیت تُوسدیریر ! » نوغای ده‌که‌ن ! .

چوبان زاده بکر صدق

قریم چوللەری

باقارسەك أترافا ، دوز كونلیك یەرلەرده ،
یەشەرمیش ، سوسلەنمیش قولان چوللەرده ،
أز كیندەن قوزغالان سەرین یەللەره ،
شەن دویغو دوغورور قریم چوللەری ! .

•

هر تاراف مەیدانلق بر ساحرا كبی ،
بورلەنمیش چیچەكلی ، لالەسی ، كولی ،
آیدینلق سەرپەركن كونەشیك نوری ،
شاعیرلەر لەوحاسی قریم چوللەری . !

•

سوروایله قویلاری توفانی قیرینده ،
دەرد توكر قاوالار چوبانلار قولینده ،
دورمادان چالینیر « قوشارلار » یاینده ،
قیرغیزی آكدیریر قریم چوللەری . !

•

ناك آتیپ ، قیزاریپ چولپانلار دوغسا ،
چوچامی ، تورغایلار چوولدەپ تورسا ،
خوروزلار سەسلەنیپ قاناتین اورسا ،
كویلیله دەردلەشیر قریم چوللەری ! .

•

آلماسلار دولی توپراغی ، چولی ،
بو تلاری آشـه‌لهر تیراقتور قولی ،
بو تونله‌ی اوکمانلق ساباغجی یه‌ری ،
ریزیقلی بیر ماحزه‌ن قریم چوله‌ری !

•

اوسوشور ، کورپوله‌ر نه‌پاتلار ، اوتلار ،
بو تلارله سیرلاشان غایه‌تلی خالقلار ،
مالینا ، جانینا ، ریزیقلار توپلار ،
یاشاروجون باخت‌دیر قریم چوله‌ری !

ك . جاماناقلی . (١)

---

(١) ك . جاماناقلی‌نك بو شعری ١٩١٠ ده قریمده انتشار ایده‌ن اوقو ایشـله‌ری مجموعه سینده یکی املایله نشر ایدیلمشدی . بزده عیناً باصیوریز .

(أمل)

بویوك شهیدمز جلبی جهان

۲۳ شباط ، قریم تورکنك ماتم گونلرندن بیریدر . چونکه بوگونده قریمك و قریم تورکنك استقلالی اوغرنده بویوك فداکار مایتجمز جلبی جهان ، بولشه‌ویکلر طرفندن وحشیجه سنه شهید ایدلمشدر .

۲۴ تشرین ثانی ۱۹۱۷ تاریخنده ۱۳٤ سنه اول روس چار اردوسی طرفندن ظلم و استبدادایله قوماتیلان «قریم تاتار قورولتای» ، تاتار ملی حکومتی رئیسی و باش مدنیسی جلبی جهان‌طفندن تکرار آچیلمشدی . بویوك شهیدمز قورولتایی آچه‌رق نطقده شوسوزلری سویله‌مشدی:

محترم مبعوث افندیلر !

بوگون ، بر بوچوق عصر دنبری قاپانمش اولان سیاسی تاریخمز تکرار آچیلیور . بوگون ، بو (باب دیوان) ده طوپلانان قریم قورولتایی ، روسیه حکومت مطلقه‌سی طرفندن اولدیریلن تاتار ارادهٔ ملیه‌سنی یکیدن جانلاندیریور.

قریم تاتار انقلابجیلری طرفندن تشکیل ایدیلن «قریم مسلمانلری اجرا قومیته‌سی» عهده‌سنه آلمش اولدیغی ملی امانتلری ، سکز آیلق سیاسی و اجتماعی فعالیتدن صوکره ، بوگون ملتك صایلامش و کیللرینه تسلیم ایتمکله شرفله‌نیورز. . . . .

بو قریم قورولتایی، قانون اساسینك ۱٦ نجی ماده‌سیله ، بوتون تورك دنیا. سنده ایلك دفعه اولاراق مملکتك « خلق

جمهوریتی » اساسنده قورولماسنی تثبیت و « قریم خلق جمهوریتی » اعلان ایتمشدی .

« قورولتای » ، « قریم » ، قریملیلر کدرا » شعارینی اورتایه قویمش وبونی ، قریملیلرك اك مقدس وتاریخی بر حقلری تلقی ایده‌رك مدافعه‌یه قرار ویرمشدی . بوحق واستقلال شعارینی « قورولتای » ك بویوك رئیسی جلبی جهان ، و قوروکور سه‌سیله ، تمیز و بلیغ لسانیله بوتون دوست ، دوشمان ملتلره اعلان ایله‌مشدی . بویوك شهیدیمز ، بو مقدس شعاری ، ایمانی قادار دوغرو ویوکسك بیلدیکی ایچون هیچ بر قوتك و ظلمك یقامیه‌جغنه ، یقسه‌بیله برکون تکرار قارداشلرینك دیریلته‌جکنه قناعت کتیرمشدی . بونك ایچوندیکه ، او سیواستوپولده بولشه‌ویکلر طرفندن یارجالانیرکن ، صوك نفسنه قادار « قریم ، قریملیلر کدر ! » دیمش و دیلی کسیلدیکی زمان عینی سوزلری أیله‌دیواره یازاراق تکرار لامشدی .

« هر ملتك کندی مقدراتی تعیینده حر اولدیغنی » قبول ایده‌ن بولشه‌ویکلر ؛ ایشلری سوزلرینه اویمایان ، روس جارلغنك اسکی تورك دوشمانلغنی تعقیب ایدن خائنلر اولدقلرینی ایلك حرکتلریله کوستردیلر . قریم ملی تاتار حکومتنه حرب آچدیلر ورئیسی جلبی جهانی توقیف ایده‌رك ۲۴ شباط ۱۹۱۸ ده سیواستوپولده شهید ایتدیلر و یارجالادقلری عزیز جسدینی ده کیزه آتدیلر .

فقط ، خائن و جاناور بولشه‌ویکلر ایی بیلسونلرکه ، بونکله و بونك کیبی بیك بر تورلو ئولومله قریم تورکنك استقلال فکرینی و حرکتنی ئولدیره‌میه جکلردر . جلبی جهانك هر داملة قانی یرینه بیك فدائی ملیتجی و استقلالجی توره‌یه‌جك و بیرکون بوم حال مقدس أملارینی تحقق ایتدیره جکلردر . ای عزیز شهید !

سنك غایه‌ك اوغرکده جالیشمغه و أولمکه آند ایده‌ن قارداشلرکدن سنك عزیز و محترم روحکه بیك بر فاتحه ودعا . . .

« امل مجموعه‌سی »

آتالر سوزی :

اوزونك تین اولوقفانیلین اوزاتما
جواب قیلقو بیردا آرین سوزلاما .
قوداتقوبیلیك

ترجمه‌سی :

کندکدن بویوکلره دیلیکی اوزاتما
جواب ویردیکك تقدیرده قابا قونوشما

*

اولوقلوق تیلاسا آش ایچکی بیلا
اوسون یاش تیلاسا بولور آش بیلا .
قوداتقوبیلیك

ترجمه‌سی :

بویوکلك دیله‌رسه‌ك یه‌دیر و ایچیر
اوزون عمر دیله‌رسه‌ك ایی یشله‌ن .

*

— آشاویوق ، ایچویوق ! خدایامینمنی
گناهم بارایدی ، مینی نیك بوگونکه
سالدك ؟

نوغای بك

*

آشار بایدان ، أولوم خدایدن !

*

سیکا دوستم بوسوز آخرغی سوزم
اوزگنی سوی! یارات اوزگنی اوزك !

توقای

کوچوك بیلکیلر :

رومانیانك نفوسی

رومانیانك شیمدیکی مساحة سطحیه‌سی : ۲۹۴ ، ۲۴۴ کیلومترو مربعیدر . نفوسی : ۱۹۳۱ ایستاتیستیقنه گوره ۱۸ میلون ۲۵ بیك ۲۳۷ کیشیدر . بونلردان ۳ میلیون ۶۲۶ بیك ۸۹۲سی قصبه‌لرده و قالانی کویلرده یاشامقدادرلر .

بوتون دنیا مملکتلرنده محصوللرك یه‌تیشمه وطوپلانمه دوری :

کانون ثانی . — آوسترپا ، آرژانتن ، شیلی ، یکی زه‌لاندا .

مارت . — شرقی هندستان ، یوقاری مصر .

یسان . — آشاغی مصر ، قبریس آداسی ، سوریه ، کوچوك آسیا (آناطولی) ، عجمستان کویا آداسی .

مایس . — جزایر ، اورته آسیا ، ژاپونیا ، ته‌کساس و فلوریدا

(برلشمش آمریقا جمهوریتلری)

حزیران. — جنوبی فرانسه ، اسپانیا ، پورتکیز ، ایتالیا ، یونانستان ، تورکیه ، قالیفورینا ، برلشمش آمریقا جمهوریتلرینك برقسمی .

تموز . — فرانسه ، جنوبی انگلتره اسویچره ، آلمانیا ، آوستریا ، مجارستان ، رومانیا ، یوغوسلاویا ، بولغاریا ، اوقرایینا ، قریم ، قانادانك برقسمی .

آغستوس. — بلچیقا ، فلمنك ، دانیمارقا ، پولونیا ، انگلیز قولونیاسی ، قانادانك و برلشمش آمریقا جمهوریتلرینك برقسمی .

ایلول - تشرین اول . — شمالی انگلتره (سقوچیا) ، نوروج ، شمالی روسیه .

تشرین ثانی . — پهرو ، جنوبی آفریقا

کانون اول . — بیرمانیا .

❀ ❀ ❀

میلیاردار اختیار روقفه‌للهر چالیشوب قازانمغه دائر شویله دیمشدر :

« هرهانکی بر مملکتك أول باأول احتیاجلرینی تدقیق ایدیکز . حادثه‌لره و وقعه‌لره باقاراق بوحادثه‌لرك الجا آینه تابع اولیکز و شونی ذهنکزه ایجه‌حك ایدیکز که : ایش عالمدن موفقیت استحصالی نه برطاقم اسرار انگیز عاملره نه ده برجوق حیله‌لره متوقفدر .

ایشده موفقیت ، یا کیلمایان قانونلره تابعدر . بونلر : تدقیق ومطالعه ، وقوف وسعی ، تحمل و متانت ، اعتدال ، ناموسکارلق قانونلریدر . بوقانونلردن هر هانکی بیریسنی اهمال ایدرسه کز ، بلکه موقت وگه‌چیجی برموفقیت قازانیرسکز . فقط هیچ برزمان قطعی ودواملی برظفره نائل اولامازسکز . »

آمریقان اصولی شودر :

« یه‌کی کشف اولنان هر هانکی براعمالات اصولنك هر هانکی برماکینه

۱۹۳۱ سنه‌سی ناصیل گچدی ؟

(کچن نسخه‌دن‌ما بعد)

آی ظرفنده) ۲۱ میلیار ۳۴۳ میلیون ۷۱۷,۱۴۸ لیره‌در که بودجه گوروشندن ۱۰ میلیار ۴۶۰ میلیون و ۹۳۰ سنه سنکندن ۲ میلیار ۹۸۷ میلیون لیره‌ی آزدر .

۱۹۳۱ سنه‌سنده (اون بیر آی ظرفنده) کی بوتون مصارفات ۲۵ میلیار ۷۰۱ میلیون ۷۱۵,۲۹۲ لیره‌در که کچن سنه‌نك مصرفندن ۳ میلیار ۱۶۷ میلیون لیره‌ی داها آزدر .

حکومت بوتون مأمورلرینك آیلقلرینی اوده‌مك و سائر بوتون مصرفلری‌یله‌مقابله‌برابر طیش‌واپچ بورجلرینی‌ده هرسنه أوده‌مکده‌در .

۱۹۳۱ بودجه‌سنده حکومت طیش حکومتلره اولان بورجلرینی أوده‌مك اوزره ۵ میلیار ۶۵۰ میلیون و اپچ بورجلرینی اوده‌مك ایچون‌ده ۱ میلیار ۳۰۰ میلیون لیره‌ی تثبیت ایتمشدر .

§

واردات‌نك منبعلری :

- گومرکلر : ۱۹۳۱ سنه‌سنك اون آیی ایچنده مملکته گیره‌ن مالدن آلنان گومروك تاقصه‌لری ۱ میلیار ۸۷۳ میلیون لیره‌در که کچن سنه‌نکندن ۱ میلیار اون دورت میلیون داها آزدر.

مملکتدن چیقان مالدن آلنان گومروك تاقصه‌لری ۲۶۵ میلیون لیره‌در که کچن سنه‌نکندن ۳۶۵ میلیون لیره‌ی داها آزدر .

مختلف گومروك تاقصه‌لری اولاراق اون آی ایچنده ۴۴ میلیون لیره‌ی داها آلنمشدر که کچن سنه‌نکندن ۱۲

نك ، هر هانکی کیمیوی بر ترتیبك موثوقیتی باجمله حساب وتخمینلرله ثبوت مرتبه‌سنه وارمش‌یله‌اولسه یینه‌تعلیقات ساحه‌سنده اولامرده گوچوك‌بر تجربه‌ایله ایشه باشلامق لازمدر . »

میلیون لەی داها آزدر .

هپسی ، کومرولك تاقصه‌سی اولاراق اون آی ایچنده ۲ میلیار ۱۷۲ میلیون لەی طوپلانمشدر که کچن سنه‌نکسکندن ۱ میلیار ۳۹۳ میلیون لەی داها آزدر .

دوغرودن طوپلانان ویرکیلر : اون آی ایچنده ٥ میلیار ۸۳۰ میلیون لەی‌طوپلانمشدر که ۹۳۰ سنه‌سنکسکندن ۷٦۷ میلیون داها آزدر .

بوندن ۱ میلیار ٥۱۷ میلیون لەی آیلقلردن آلنان‌ویرگودن ؛ ۸٥۸میلیون عمومی کلیردن آلنان ویرگودن ؛ ۷۲۷ میلیون تجارت‌وصنعتدن آلنان ویرگودن ؛ ۷۲٦ میلیون غیرمنقول املاك ویرگولرندن؛ ٥٥۱میلیون طوپراق‌صاحبلرندن آلنان ویرگودن ؛ ۳۹۷ میلیون بناصاحبلرندن طوپلانان ویرگودن طوپلانمشدر . بونتیجه مملکتك اقتصادی وضعیتنك وخامتنی کوسترەجك اك مکمل آینادر .

بالواسطه آلنان ویرکولر : شکر و علوقوردن ۹ آی‌ایچنده آلنان تاقصه‌لردن ٦٦٤ میلیون لەیدرکه ، ۱۹۳۰ سنه‌سنکسکندن ۱۰۸ میلیون لەی داها چوقدر .

غاز و نفرعاتندن آلنان تاقصه‌لردن ٤۹٥ میلیون لەیدرکه ، ۱۹۳۰ سنه سنکسکندن ۹۹ میلیون لەی داها فضلەدر .

بینەجك شیلره قونان تاقصه‌لردن ۲۳۰ میلیون‌لیدرکه ۱۹۳۰ سنه‌سنکسکندن ٥۷ میلیون فضلەدر .

شامپانیا و شرابدان آلنان تاقصه لردن ۲۰٦ میلیون لەیدرکه کچن سنه‌نکسکندن ۸۰ میلیون لەی فضلەدر .

بیرادن آلنان تاقصه‌دن کچن سنه‌کی کبی بینه ۱۸٤ میلیون لەی طوپلانمشدر .

برەوەتدن آلنان تاقصه‌دن ۱٤۲ میلیون لەیدرکه کچن سنه‌نکسکندن ۲۸ میلیون لەی داها آزدر .

سپیرتودان آلنان تاقصه‌دن ۸۳ میلیون لەیدرکه کچن سنه‌نکسکندن ٦۲ میلیون اکسیکدر .

راقی و سویقادان آلنان تاقصه‌لردن ۷۷ میلیون لەیدرکه ، کچن سنه نکسکندن ۱۱ میلیون داها آزدر .

پول صاتیشی و سائرعدلی معاملات : پول صاتیشی و سائرعدلی معاملاتدن آلنان تاقصه‌لرك تأمین

ایتدیکی واردات ۹ آی‌ظرفنده ۲ میلیار ۲۳۰ میلیون‌لیره‌یدرکه کچن سنه‌نکسکندن ۷۴۱ میلیون لیره‌ی داها آزدر .

پول صاتیشندن ۱ میلیار ۳۵ میلیون لیره‌یدرکه کچن سنه‌نکسکندن ۱۷۲ میلیون داها آزدر .

یالکز ویزه صورتیله آلنان ناقصه‌لردن ۷۰۱ میلیون لیره‌یدرکه کچن سنه‌نکسکندن ۳۲۵ میلیون لیره‌ی داها آزدر .

قولا کاغدی و پولیقسادن آلنان ناقصه‌لردن ۳۴۷ میلیون لیره‌یدرکه کچن سنه‌نکسکندن ۲۰۵ میلیون لیره‌ی داها آزدر .

میراث و هبه‌لردن آلنان ناقصه‌لردن ۱۳۰ میلیون لیره‌یدرکه کچن سنه‌نکسکندن ۴۲ میلیون لیره‌ی داها آزدر .

§

تجارت :

بالخاصه بر سنه‌دنبری بوتون مملکتلری صیقینتی‌یه دوشوره‌ن قریزدن ، هیچ شبه‌یوقکه ، تجارت و صنعتده متأثر اولمش وچوق زیان کورمشدر . بونك درجه‌سنی آکلامق ایچون آشاغیده کوسته‌ریلن ایستاتیستقلره برکوز آتمق یه‌تیشیر :

۱۹۳۱ سنه‌سنده بوتون رومانیاده افلاس حکمی ویرلمه‌سی خصوصنده محکمه‌لره ۱۶۷۰ تجارت مؤسسه‌سی علیهنه عرضحال ویرلمش و بونلردن ۵۲۹ ی قبول ایدیلهرك مفلس اعلان اولنمش و ۱۱۷ سنه‌ده قونقورداتو (مهلت) ویرلمشدر . مفلس اعلان اولنان مؤسسهٔ تجاریه‌لر آراسنده مشهور بانقه‌لرده واردر .

مملکتمزك استهلاك قوتی‌ده چوق آزالمشدر . مثلا ۱۹۲۹ سنه‌سنك ایلك دورت آینده ۹ میلیار ۱۴۱ میلیون ، ۱۹۳۰ سنه‌سنك عینی دوره‌سنده ۸ میلیار ۶۰۶ میلیون و ۱۹۳۱ سنه‌سنك‌ده ایلك دورت آینده ایسه آنجق ۵ میلیار ۵۶۸ میلیون لیره‌یه‌لك ادخالات یاپیلمشدر .

§

زراعت

۱۹۳۱ سنه‌سنك محصولی ۱۹۳۰ سنه‌سنکندن داها آزوضعیف اولمشدر .

بونسبتده فیاتلرده دوشکون اولدیغندن چیفتچیلر داها چوق ضرر ایتمشلردر .

۱۹۳۱ سنه‌سنده بوتون رومانیاده ٹه کیلن و تورخوصلانان پرشودر :

أکین	هکتار	چیفان محصول . طون
بغدای (قزلجه)	۲,۸٤٤,۳۰۰	۳,۰۵۹,٦۰۰
مصر	٤,٦٤۸,۰۰۰	٦,۰۰۰,۰۰۰
آرپه	۱,۷۹۰,۲۰۰	۱,۸۰٦,۰۰۰
یولاف	۹۰۲,٦۰۰	۸۷۸,۳۰۰
چاودار	۳۷۹,۷۰۰	۳۸٤,۳۰۰

۱۹۳۱ سنه‌سنده رومانیانك ۱۱ سنه‌سنك ۱۱ آی ایچنده یاپدیغی ذخیره آی ایچنده یاپدیغی ذخیره اخراجاتی ایسه ۲ میلیون ۷۹٦ بیك میلیون ٦۹٦ بیك ۲۹۲ طون و ۱۹۳۰ ۵۳٤ طوندر :

أکین	۱۹۳۱ طون	۱۹۳۰ اخراجاتی طون
بغدای (قزلجه)	۳۰۵,۰٦۰	۳۱۳,۸۰۲
مصر	۷۹۳,۲۳۳	۱,۰۹۷,٤۱۱
آرپه	۸۷۱,۹٤۸	۱,۲٤۱,۱۳۹
یولاف	۳٤,۳۵۳	۸۳,٦۲۰
چاودار	۸۰,۰۵٦	۲۳,۰۷٦
داری	۱۱,٦٤۲	۳۷,٤۷٦
	۲,٦۹٦,۲۹۲	۲,۷۹٦,۵۳٤

اکین فیاتلرینك ، بالخاصه مصر فیاتنك ایلك بهارده یوکسه له‌جکی تخمین اولنمقدادر .

ایشسزلك :

اقتصادی بحرانك باشلاماسیله

بوتون ایشلرده بالخاصه صنایع فابریقه‌ـ ترنده و معادن اوجاقلرنده‌ده ایشسزلك باشـلامش و قریزك آرتمسیله کوندن کونه ایشسزلرك صاییسی‌ده چوغالمشدر . بوکون ۲۲ میلیون قادار اولان بوتون دنیا ایشسزلرینك بومدهش یکونی ، اجتماعی بحرانلر و عصیانلر دوغوراجق قادار تهلکه‌لیدر . هر مملکت شـوماژ (ایشسزلك) تهلکه‌سنه قارشی تدبیرلر آلمشلردر .

آشاغیده بعضی مملکتلرك ایشسزلر لیسته‌سنی درج ایدییورز :

مملکت	۱۹۳۰	۱۹۳۱	
آلمانیا	۳,۹۷۷,۰۰۰	٤,۸٦۰,۰۰۰	(۲)
بلچیقا	۱۱۰,۰۰۰	۷۱۷,۰۰۰	(۵)
فرانسه	۲۰,۰٤۱	٥٦,٤۰۱	(۹)
انکلتره	۱,۳۰٦,۹٦۳	۲,٦۸٤,٤۲۹	(۷)
ایتالیا	٥٥٦.٤۸۱	۸۰۰,۰۰۰	(٦)
پولونیا	۲۳۳,۱۷٦	۲٥٦,٦٤٥	(۷)
رومانیا	۳٦,۱٤۷	۳۷,۸٥۰	(۱۰)
چه‌اسلوواقیا	۱٥٤,٦۱٥	۲٥۳٬۰۰۰	(۸)
ژاپونیا	۳۸٦,۳۹٤	٥۰۰,۰۰۰	(٦)
آمریقانك برلشمش جمهوریتلری —		٦,٥۰۰,۰۰۰	(۱)
	٦۷٦۰,۸۱٦	۱٦,٦٦٥,۷٦۹	

۱۹۳۲ سنه‌سنده بوتون مملکتلرده ایشسزلرك ، تدبیرلر آلنمادیغی و قریزك اوکنه کچیلمه‌دیکی تقدیرده داها زیاده چوغالاجغی و نهایت اجتماعی انتظام و آسایشی اخلال ایده‌جکی چوق یوبوك خوفله تخمین اولنمقدادر . .

عدلیه :

معلوم اولدیغی اوزره قانونلر مملکت وملتك آسایشی ، منافع و نظامی مدافعه و حمایه ایتمك ایچون یاپیلیرلر . بونلر زمانك ، شرائطك ، احوالك ، احتیاج

اسلام دیارلرنده

قدس شریف :

۵ کانون اول ۱۹۳۱ ده قدس شریفده باش مفتی حضرتلرینك تشبث و دعوتی اوزه‌رینه طوپلانان بیوك اسلام قونغره‌سنه اسلام دنیاسنك هر طرفدن وکیللر اشتراك ایتمشدر . ۱۲ کون دوام ایده‌ن قونغره باشلیجه شوموهم قرارلری آلمشدر :

۱ ــ قدس شریفده ، هرمسلمان مسلمانك تولایلشله اوقوییلمه‌سنی تامین ایده‌ن ، بر اسلام دارالفنونی تأسیس ایتمك ؛

۲ ــ سلطان عبدالحمید زماننده برچوق مسلمان ملتلرك اعانه‌سیله یاپیلان و جمعیت اقوام طرفندن مسلمانلرك مالی اولاراق طانیلان حجاز ده‌میریولنی بالذات اداره ایتمك ؛

۳ ــ اسلام مدنیت و حرفی محافظه و مدافعه ایچون مسلمانلرك یکدیکرینه قارشیلقلی یاردیملرینی تأمین و تسهیل ایتمك ؛

٤ ــ دین ، بالخاصه اسلامیت علیهنده هرنوعلو تحقیر و تنکیل واسطه لرینی قوللانان بولشه‌ویکلیك تهلکه‌سنی بر طرف و ازاله ایچون چالیشمق ؛

۵ ــ بوتون مسلمان مملکت و ملتلرك لااقل هر ایکی سنه‌ده بیر دفعه و عادتلرك ده کیشمه‌سیله تعدیلاته ، تعدیلاته اوغرارلر . بونك ایچون هرسنه ، هر مملکت مجلسلری (تشریع قوتلری) برچوق قانونلر مذاکره و اصدار ایده‌رلر .

۱۹۳۱ سنه‌سی ظرفنده رومانیا اسلرندن ۱۰۸ قانون اصدار اولنمشدر که ٦۰ ی ملی کویل (ناسیونال سارانیست) حکومتی زمانمنده چیقارلمشدر . الك اهمیتلیلری رومانیا چیفتجیلری ایپوته‌قار قره‌دی جمعیتی تأسیس و احتکار (فائضجیلق علیهنده) قانونلریدر . ٤۸ ی بورغا حکومتی زمانمنده چیقارلمشدر .

* *
*

داها منتظم و مکمل صورتده ، عمومی قونفرانسی یاپمق .

قونفره ، بوقرارلرینی اجرا ایتمك ایچون ۲۵ کیشیلك بر اجراهیئتی آیرمشدر . بوهیئته روسیه‌مسلمان تورکلری نامنه قازانلی مشهور عیاض اسحاقی بکله قافقاسیالی سعید شامل بك‌ده انتخاب اولنمشلردر .

قونفرانسده خلافت مسئله‌سی قطعیاً موضوع بحث اولامامشدر .

§

مصر :

عیاض اسحاقی و سعید شامل بکلر ، مصر شیخ الاسلامی و ملی جمعیتلری طرفندن واقع اولان دعوت اوزرینه مصره گیتمشلر و بودیندانش مملکتی و ملتدن بویوك حرمت وحسن قبول کورمشلردر . بوتون عربجه و فرانسزجه غزته‌لر ، بونلرله یاپدقلری ملاقاتلری اوزون اوزادیه نشر ایتمشلردر . مصر غزته‌لری روسیه تورکلرینه‌روس بولشه‌ویکلرینك یاپدقلری ظلم و فجاعتی نقرتله یازمقدا و بوجنایتلرك اوکنه گچیلمسی ایچون اسلام افکار عمومیه‌سنك نظر دقتنی جلب ایتمکده‌درلر .

*

مصر بودجه‌سی : ۱۹۳۲ـ ۱۹۳۳ بودجه‌سی گچن سنه‌نکدن ۱ میلیون ۹۴۴ بیك لیرا فضله‌سیله ۳۷ میلیون ۱۷۲ بیك مصر لیراسیدر .

بوتون نظارتلرك مصارفات بودجه‌سنده تنزیلات یاپیلمشدر . یالکز خارجیه نظارتنك سفارت و قونسولوسخانه‌لر مواردینه ۲۰ بیك لیرا یهالیق ضمیمه یاپیلمشدر .

حجاز :

اسلام مملکتلرندن حجاز حکومتنه ویریلان خبرلره گوره ، بوسنه‌کی حاجیلرك صحیه‌سی ، اقتصادی بحران سببندن ، گچن سنه‌نکدن داها آز اولاجقدر . حجاز حکومتی ، حاجیلرك هر تورلو آسایش و استراحتی تامین ایچون لازمکان تدبیرلری آلمشدر .

سوریه :

قدسده‌کی بویوك اسلام قونفرانسی

سنده روسیه مسلمان تورکلرینی تمثیل ایدن عیاض اسحاقی و سعید شامل بکلر ، سوریه مسلمان تشکیلاتلری طرفندن بیروت و شامه دعوت اولنمشلردر . بو ایکی غیور ملیتجینك بوقیمتلی دعوته اجابت ایده‌جکلری و بوندن بالاستفاده سوریه مسلمانلرینی‌ده یاقیندن بولشه‌ویك جنایتلری حقنده معلوماتدار ایله‌یه‌جکلری محققدر .

زمان و مکان مساعد اولدیغی تقدیرده بو ایکی ملیتجینك عراق حکومتك دعوتنه‌ده اجابت ایتمك اوزره بعداً شهرینه‌کده جکلری ظن اولنمقدادر .

مطبوعات دنیاسنده

استقلال :

آزه‌ربایجانلی تردد شلریمزك یوکسك ملیتجیلرندن رسول‌زاده محمد امین بکك باش محرریلکی آلتنده اون گونده بر دفعه اداره اولنه‌رق نشر اولنه‌ن باشلایان و مقدس استقلال حقنده ایچون هر تورلو فداکارلغی گوزه آلان قهرمان قولداشلریمزك یوکسك غایه‌سنی یاشاتان بوچوق قیمتلی غزته ، آزه‌ربایجان تورکنك « یعنی‌لیان سسی » یدر .

شهامت و فداکارلغك الچی‌سی اولان گوسته‌رمن آزه‌ربایجانلی قرده‌شلریمزك مقدس ده‌الرینك بلیغ بر افاده‌سی اولان « استقلال » ه اوزون عمر و موفقیت دیله‌رز .

آزه‌ربایجان یوردبیلگیسی :

استانبول دارالفنونی مدرسلرندن کوپرولو زاده محمد فواد ، احمد زکی والیدی ، باشقوردستانلی عبدالقادر بکلرك اشتراکی وسائر بعضی یوکسك محررلرك مظاهرتیله آزه‌ربایجانلی مدرس جعفر احمد بکك اداره‌سی آلتنده چیقمقده باشلایان بوقیمتلی علم و حرث مجموعه‌سی ، تورکیات علمنده و تورکجیلك مفکوره‌سنده بویوك بر بوشلق دولدیراجقدر . مادی مجادله‌لرده اولدیغی قادار معنوی و علمی خدمتلرده‌ده بویوك فداکارلقلر گوسته‌رمن آزه‌ربایجانلی قارداشلریمزك یونشریاتی‌ده تورکلر و تورکلك ایچون شایان افتخار بر حادثه‌در .

شاعر محمد نیازینك قبری

ایچون کوندهریلان اعانهلر

لهی	اسمی
۳۲۰۰	کچن نسخهدن
۵۰۸	مالغالیه قضاسنك آشجیلار کویی اهالیسندن.
۵۰۰	طاتلیجاق کویی کنجلرندن
۱۰۰	عزبارلی (جاشلار قارت آغاسی) یوسف علی صلاح الدین افندی .
۱۰۰	کیراجیلی سنتجی یوسف سیف الله افندی .
۱۰۰	مصطفی احمد افندینك معلم اولدیغی أدیل کوی ایلك مکتبی جوجوقلرندن .
۱۰۰	کنجه محلهلی مصطفی احمد افندیدن .
۴۶۰۸	یکون

أمل : آشجیلار کویی اهالیسنك کویدهشلری شاعر بمز محمد نیازینك بویوکلیکنی و کویلرینه ویردیکی شرف تقدیر ایدهرهك کوندرمش اولدیغی اعانه ، مرحومك ، خلقنك شکران و محبت حسلریله دولو قلبنده نه قیمتلی بر طوتدیغنی اثبات ایدیبور .

طاتلیجاق کویی کنجلرینك ، ملیتجی و جالیشقان رهبرلری لطیف عثمان افندینك تشبث و دلالتیله ، بوتون خلقك بویوك شاعر ایچون بسله دیکی حرمت و سه وکی به بالفعل و بر جمعیت حالنده اشتراکی ، ملتمزك یوکسك غایه یی نفسه مه به باشلادیغنی کوسته ریبور .

أدیل کوی ایلك مکتب جوجوقلرینك ده فداکار معلملری مصطفی احمد افندینك دلالتیله جانلرندان قو-

---

حیات آنسیقلوپیدیسی :

فردلره وملتلره حیاتك چتین یولنده موفق اولمق خصوصنده اساسلی وقیمتلی بیلگیلر و أورنهکلر گوستهرن بویوك دهگرلی بر کتاب استانبولده جزء حالنده چیقمغه باشلامشدر .

یاراراق طوپلادقلری کوچوك یاردیم ،
خلقمزده باشلایان ملی اویانیشلك تا
یاورولرمزه قادار یاییلدیغی مزده لییورز .

بوحادثه‌لر ، یولمزك قدسیت و
علویتی کوسته‌رمکده ، قناعت و ایمان
مزی قوتلشدیرمکده‌در .

منور ملیتجیلرمزك تشبث و
دلالتلریله بر چوق جمعیتلرمزك ، کو-
پلرمزك ، مکتبلرمزك ملی برلك و
قوتمزی‌ده اثبات ایده‌جك بوخیرلی
ایشه قوشولاجقلرینی قلبدن امید
ایدییورز .

شیمدیدن ، کوسته‌ریلن و کو-
سته‌ریله‌جك اولان بوتون یاردیملره
جاندان تشکر ایده‌رز .

اوغوز خانك اختیار لغنده اولکسنی
آلتی اوغلنه : کون ، آی ، ییلدوز ،
کوك ، ناغ و تینکیز خانلره تقسیم
ایتدیکی زمان یاپدیغی دوکون مناسبتیله
سویله‌دن شعر :

بیرایوتیکتی آلتوندین اول شهریار
کیم اول ایودن فلك ایوی قیلدی عار
توقوزیوز ییلق و توقوزمیك قوی
اولتوردی ،

بولغاریدن (دهریدن) توقسان توقوز
حوض قیلدیردی .
توقوزیغه عرق (راقی) توقسانیغه
قیمیز تونوردی .
بارچه نوکرلارین (ضابط و خدام)
چاقریب کیلتوردی .

مولود شریف

پازارجق « شرق ادمان » حرث
و سپور یوردینك تشبثیله ، ۲۳ شباط
یاقسو نمازندن صوکره حاجی عثمان
آغانك جامع شریفنده ، ۱۹۱۸ سنه‌سنك
بوکیجه‌سنده بولشویکلر طرفندن جانا
وارجه‌سنه شهید ایدیلن سابق قریم
ملی حکومتی رئیسی و باش مفتیسی
چلبی جهانك روحنی شادلاندیرمق
ایچون مولود شریف اوقونمشدر .
کرك « أمل مجموعه‌سی » مدیرینك سو-
یله‌دیکی تاریخی و هیجانلی نطقدن وکرك
مولودشریفك تلاوتندن جامعی دولدیران
خلق چوق متأثر و متهیج اولمش و
برآن اول مظلوم تورك اولکلرینك
بولشویك اسارتندن قورتولماسنه دعا
ایلهمشدر .

KIRIM HABERLERI

يڭه قوبايف مسئله‌سی

كچن سنه قريم مركز اجرا قوميته‌سی رئيسی اولان قوبايفك « موسقووا قريم صووه‌ت جمهوريتی محو ايديليور » ديه مهم بر چيقيشده بولنديغی و بونك نتيجه‌سينده عزل و توقيف ايديلمش اولديغی (أمل) ده يازيلمشدی .

۱۸ كانون اول ۹۳۲ تاريخلی و ۲۷۸ نومرولو « ياش قوت » غزه‌ته‌سنده و ديكر قريم غزه‌ته‌لرنده قوبايفه قارشی يكيدن شدتلی هجوملر باشلامشدر . بونك ده سببی آلوشطه فرقه اجتماعنده قوبايفك (روس ديلی بيلمه‌ين (تاتارلرك) توركلرك قريمده يشاملری قابل دكلدر .) ديه بيانات بولونمشدر . بوتون قريم شهرلرنده فرقه‌نك محلی قوميته‌لرنده قوبايفك بويله بياناتی شدتله تنقيد و تجزيه‌سی طلب ايديلمكده در

مكتبلی چوجقلرك حاللری

(جانكوی) حواليسنده (قيزيل چوليان) قولخوزينك مكتبنه چوجقلر اوچ كيلومترولیك يردن دوام ايتمكده‌درلر . حالبوكه بونلره آياق قابی ويرلمه‌مشدر . شدتلی صوغوقلرده بويله چيپلاق و يالين آياق مكتبه كلن چوجقلردن بك چوقلری خسته لنمقده‌درلر . ۲۲ كانون اول تاريخلی ياش قوت غزه‌ته‌سی بوچوجوقلرك بويله هوالرده آرابا ايله مكتبه كتيريلمه‌لری لازمكلديكنی حالبوكه قولخوز اداره‌سنك بو ايشه اهميت ويرمديكنی يازيور . عينی غزه‌ته ده (كو چوك او زمن) كوينك ايلك مكتبنه دوام ايدمن ۱۹۸ چوجقدن ۱۶۰ ی‌نك قولخوزلرده چاليشانلرك چوجقلری اولديغی حالده بونلردن آنجق ۶۲ سنه آياق قابی ويريلديكی ديكرلرينك تماميله پريشان بر وضعيتده اولدقلرينی يازيور وكچن سنه كنديلرينه آنجق بر ، ايكی آی صيجاق يمك ويريلديكنی شيمدی ايسه چوجقلرك آچ قالدقلرينی وبويوزدن بك چوقلرينك خسته دوشديكلرينی يازيور همان بوتون قريم تورك مكتبلرينك وضعيتلرينك آشاغی يوقاری بويله بر حالده بولنديغی

قیدله معارف وکالتنك اهمیتله نظردقتی جلب ایدییور . ۲۳ کانون ثانی تاریخلی یکی‌دنیاغزه‌تەسی (بالقلووه) منطقه‌سنده (اورکستا) کوینده مکتبك صیره‌سز قالدیغنی و بر قسم چوجقلرك برلرده اوطورذقلرینی و ۲۲۸ طلبه‌دن آنجق (٦٠) ینه آیاق قابی ویریلدیکنی قید ایدییور . . . .

معلملرك وضعیتی

۱۷ کانون‌اول تاریخلی و ۲۷۷ نومرولو یاش قوت غزه‌تەسی قره صو قۇپراتیفنك معلملره نه البیسه و نه‌ده ارزاق بولندیرمدیغنی و چوجقلرك ٪ ۲۵ ینك تمامیله البیسه‌سز و آیاق قابسز قالدیریلدیغنی یازییور و بووضعیتك آرتق تحمل ایدیله‌میه‌جك درجه‌یه کلدیکنی قیدله لازمکلن مقاملرك بونی بر آن اول اصلاح ایتلرینك ضروری بولندیغنده اصرار ایدییور . .

سوزده شعر تنقیدی

۱۹ کانون ثانی آقشامی آق‌مسجددە (شیووه‌ی پروم) قلوبنده اشرف شمعی زاده اسمنده بر شاعرك (دینه‌ره‌لستان) عنوانلی شعری تنقید ایدیلمشدر . بو تنقیدلره جاو توبه‌لی ، حسینوف ، اعظم‌احمد ، عثمانوف ، طاهر سلیم وسائر ادبیاتله غلاقه‌دار کنجلر اشتراك ایتمشلردر . . بو تنقیدلردن اك شایان‌حیرت‌اولانی (سوکی) مسئله‌سنك شعرده (پروله‌تار) ایشجی دویغولرینی جانلاندیرمدیغی و بالخاصه قورولتایجیلرله ملتجیلره قارشی شدتلی مجوملرده بولونیلمدیغی ایلری سورولمکده‌در .

قریمده (قادین مجموعه‌سی)

۱٤ کانون ثانی تاریخلی یکی دنیا غزته‌سنك یازدیغنه نظراً نهایت بر قاچ سنه‌دنبری قریم‌تورك مطبوعاتنده‌لزومندن بحث ایدیلن (قادین مجموعه‌سی) بو کونلرده نشر ایدیله‌جکدر .

بو آیلق مجموعه ۲٤ صحیفه اولاجق و یکی دنیا غزته‌سی یانده آیری بر اداره‌سی بولنه‌جقدر .

بو مجموعه‌نك ده‌دیکرلری کبی بالخاصه بولشویك پروپاغاندا سینه جالیشه‌جغی طبیعیدر . فقط نه‌ده‌اولسه قریم تورك

قادینلرینك مدنی سویه‌لرینك قوتلنمسی بولشویکلره نهایت بویله بر مجموعه‌نشرینی قبول ایتدیرمشدر .

Azerbaycan Haberleri

سبریایه سورولنلر

آذربایجاندن آلنان معلوماته کوره صوك آیلر ظرفنده آذربایجاندن سیبریایه یکی کویلی قافله‌لری سورولمکه باشلامشدر . بونلر آذربایجاندا پاموق تارلالرینی احیا ومحصوللرینی سوویت حکومتنه ویرمکدن امتناع ایدن آذری کویلولردر . آذربایجان کویلولری بالخاصه اوزاق سیبریایه سورولوب تورکستان سیبریا دمیریولنده جبراً چالیشدیریلمقده‌در .

آذربایجان ـ تورکستان هوا یولی

سوویت غزته‌لرنده اوقوندیغنه کوره آذربایجانله تورکستان آره‌سنده یکی هوا خطی تاسیس ایدیلمشدر . باکودن قالقان طیاره ایکی ساعت صوکره تورکستانك خزر ساحلنده‌کی لیمانی اولان قیزیل‌سو شهرینه واصل اولاجقمش . باکو ایله قیزیل آره‌سنده‌کی مسافه‌یی واپورلر اون دوقوز ساعتده قطع ایتمکده‌درلر .

آذربایجان پترول صنایعی

باکوده انتشار ایدن « باکنسکی راپوچی » غزته‌سنده یازیلدیغنه باقیلیرسه آذربایجان پترول صنایعی کوندن کونه استحصالنی آزالتماقده‌در . موسقووادن ویریلن برأمرله آذربایجان پترول قومیته‌سی بوندن صوکره کندی مصارفنی کندی کلیریله تأمین ایده‌جك مؤسسه‌لرصیراسنه ادخال ایدلمشدر .

Türkistan haberleri

تاشکنده عمله نه یپور ؟ !

تاشکند « ایش بیوراسی » نه مقید عمله‌نك مقداری ۳۴۱ بیك اولوب بونلردن آنجق ۱۳۰ بیکی عمومی لوقانطه‌لردن یمك یه بیلیور . قالان ۲۱۱ بیك عمله ایسه آچ و أکمکسیزی بیله زورلویور . (قیزیل اوزبیکستان نومرو ۱۷۹)

بو مقید عمله‌نك قاچی یرلی وقاچی روس اولدیغی مذکور غزته یازمایورسه‌ده یینه آچ قالان عمله‌نك قسم کلیسی یرلی

عمله اولدیغنه شبهه ایتمه‌ملیدر ! .

تورکستان دارالفنونسنده تورکستانلی طلبه

« قیزیل اوزبیکستان » غزته‌سنده (۱۸۷ نومرولو) آ. عظیموف یازدیغی بر مقاله‌ده تورکستان دارالفنونی فاکولته‌لرنده کی روس شوونلرینك تورکستانلیلر علیهنه چه‌ویردکلری انتریقه ، اونلرك تورکستانلی طلبه‌لره چقاردقلری تشکیلاتدن بحث ایدرکن « روس شوونلرینك یحت حاکمیتنده بولنان تورکستان دارالفنونی برلیلشترمه سیاسیتمزك ۱۲ سنه مدتنده تورکستان ایچون نافع هیچ بر ایش یاپمش رکلدر ! » دیبور .

۹۳۱ سنه‌سی تورکستان دارالفنون فاکولته‌لرینه دوام ایدن طلبه مقداری ۲۵۵۲ اولوب یونلردن ۱۰۳۸ ی تورکستانلی و ۱۵۱٤ ی ایسه روس اولدیغنی قیدایدیبور . بو حسابله دارالفنونده ٪ ٤٥ یرلی طلبه وار دیمکدر .

دارالفنونه کیره‌جك لیسه طلبه‌لری یوقدرکه ، آلامشلردر ؛ ظن ایدیلسون بالذات عظیموف مقاله‌سنده لیسه‌لردن جیقان دارالفنونه کیرمك اقتدارنده بولنان طلبه‌لرك مقدارینك بیکلری کچدیکنی و بونلری دارالفنونه قبول ایتمك ایچون بیك مشکلات کوسترمکده‌یکنی یازییور .

بزده ، اقتصادی ، سیاسی علمی ، حرثی ساحه‌ده تورکستانلیلره حق حیاتی مستولی دوسلردکل ، آنجق ملی مستقل تورکستان حاکمیتی بخش ایده‌جکنی سویله‌یه‌رك مشتکی عظیموفی تسلی ایده‌رز .

Türkiye Haberleri

تورکچه قرآن

تورکیه انقلابنك چوق مهم حادثه‌لرندن بیری ده ، بوسنه رمضانده استانبول جامعلرینك بعضیلرنده تورکچه قرآن کریم اوقونماسی و بونك خلق طرفندن بویوك هیجانله دیکلنمه‌سیدر .

خلق أولری

تورکیه جمهوریتی ، پویوك غازینك و آوقاداشلرینك باشلادیغی ویوروتدیکی خلقی ملیلشدیرمه ومدنیلشدیرمه غایه‌سی قوتلاشدیرمك مقصدیله ، وطننك هر قصبه و کوینده « خلق أوی » آچمغه قرار ویرمشدر . بوخلق أولرینك آچیلمه مراسملری بالخاصه استانبول و آنقره‌ده

بویوك تظاهراتله یاپیلمشدر . بوأولرك فعالیتلری بالخاصه تورك حرثی ومدنیتنی ایلهرلتمك خصوصنده اولاجقدر .

۱۹۳۳ - ۱۹۳۲

بودجه‌سی

بوسنه بودجه‌سنی ایی وره‌آل بیر صورتده تنظیم ایده‌بیلمك ایچون مالی قومیسیون تدقیقات یاپمغه باشلامشدر . بوتدقیقات نتیجه‌سنده بودجه‌نك ۱۴۰ - ۱۵۰ میلیون لیرا آراسنده اولاجغی سویلنمکده‌در .

TIŞ HABERLER

ژاپونیا و چین اختلافی حقنده

عسکری ملاحظه‌لر

بوعنوانله کانون‌ثانی ۱۹۳۲ تاریخلی آمریقا حکومتنك (خارجیه ایشلر) مجموعه‌سینده قایتهن (به‌تسی) ك یك مهم بر مقاله‌سی انتشار ایتمشدر .

بومقاله بالخاصه چین و ژاپون قوتلرینی محلنده تدقیقله یازیلمشدر . چینك ژاپونلر اوکنده برقوت تشکیل ایده‌میه‌جکی حقی هرژاپونك اون چینلی یه قارشی‌ده غالبیتی قبوللك ضروری بولندیغنی قیدایدن محرر مانچوریاده ۱۵۵ بیك چینلی‌یی حتی ۱۵ بیکه بالغ اولمیان ژاپونلرك پوسکورتدیکلرینی کندی حکمنك بر دلیلی اولارق یازیپور .

ژاپونلرك وضعیته حاکم اولدیغنه حکم‌ایدن محرر بونلرك بالخاصه سیبریایه قارشی‌ده بر حرکته کچوب کچمیه جکلرینی تدقیق ایدییور . وژاپونلرك کوردکلری حاضرلغی تدقیق نتیجه‌سنده و محلنده ایدیندیکی بر چوق ادله‌یه بناءً روسلرك هر هانکی بر مدافعه ایچون آمور نهری اطرافنده قوتلرینی تحشیده مجبور اولدیقلرینی یازیپور . بوتقدیرده ژاپونلرك تسیتسیقاردن حرکت ایدرك بایقاله قادار ایلریلیه‌جکلرینه و بوتون بوساحه‌نك روسلر طرفندن غائب ایدبله‌جکنه حکم ایدییور .

اقصای شرقده بولشه‌ویك

حاضرلغی

(نیؤس قرونتیل) غزته‌سینك

بیلدیردیکنه نظراً شباط انتدالرنده موسقووه‌ده (قره ملن) ده بولشویکلرك عسکری متحصصلرینك وبالخاصه حربیه ناظری ووروشیلوف ایله اقصای شرق قوماندانی (بلوخر) ك ده اشتراکلریله چوق جدی مذاکره‌لر جریان ایتمشدر . بواجتماعلرده ویریلن قرارلره توفیقاً (ولادیووستوق) ده (۷۰) بیك عسکر طوپلانمش و بو شهرده ادارهٔ عرفیه اعلان ایدیلمشدر.

٦ شباط تاریخلی « تایمس » غزتهسینك ویردیکی معلوماته نظراً حربی طیاره آقاده‌میسنك صوك صنف طلبه‌لری درحال ظابطلیکه ترفیع ایدیلمشلردر. بوامر بالذات استالین طرفندن ویریلمشدر .

اقصای شرقه مهمات سوقی

روسیه‌دن کلنلرك ویردکاری معلومات نظراً روسیه‌نك جنوب قسمنده تره‌نلر مقداری تحدید ایدیلمشدر. بوتون و سائط نقلیه اقصای شرقه مهمات کوتورمکه تخصیص ایدیلمشدر .

قره‌ده‌نیز لیمانلرندن ده صوك کونلرده یعنی شباطدن باشلایاراق ایکشر کون فاصله‌ایله ۸ واپور مهمات و طیاره اقسامی ولادیوستوقه کوندریلمشدر .

ژاپونلر خاربینده

٦ شباطده ژاپون عسکری خاربینه کیرمشدر . بوعسکره جنرال (طامون) قوماندهٔ ایتمکده‌در شهرده أدارهٔ عرفیه اعلان ایدیلش و نظام و انتظام تأمین اولنمشدر ژاپونلرك بالخاصه خاربینه کیرملری بولشوویکلری تلاشه دوشورمشدر وبوکا بناءً مستعجلاً حاضرلغه کچمشلردر .

بولشویکلرك سیاسی قومیته‌لرنده اختلاف

بولشویکلر پولیتبورو دیدیکلری الکعالی سیاسی اجراقومیته‌لرنده عسکری محافلله استالینه قارشی کیزلی مخالفت حسلری بسله‌ینلر هر فیاته مقابل ژاپونلره قارشی صووه‌تلر جمهوریتی طوپراقلرینی مدافعه ایچون حربه کیریلسینده شدتله اصرار ایتمشلردر . بونلرك بالخاصه فرقه محافلنده قوتله تأثیر ایده‌مه‌ملرینی تأمین غایه‌سیله

بولشیه‌ویکلر اقصای شرقده قوتلی استحضارانده بولنمقده‌درلر. بولشویکلرك فرانسه ، لهستان ، رومانیا و دیکر دولتلرله دوستلق معاهده‌لرینی عقد ایده‌مه‌مش اوللری وضعیتلرینی چوق آغیرلاشدیرمقده‌در . ذاتاً بوتون اختلافلر بووضعیتدن لشئت ایتمکده‌درلر .

انکلتره و بولشویکلر

شباط ابتدالرنده انکلتره خارجیه ناظری طرفندن موسقووه‌یه بر نوط کوندریله‌رك چارلق دورنده‌ن قاله بورچلر مسئله‌سینده بولشویکلرله مذاکره‌ده دوامك معناسی قالمدیغی بیلدیریلمشدر .

انکلیز حکومتنك تام بوصیره‌ده بر نوطه‌ایله مذاکره‌یه نهایت ویرمسی یکی انکلیز سیاستنك بولشویکلره قارشی وضعیت آلدیغنك ایلك اماره‌سی دییه‌تلقی ایدیلمکده‌در .

آسیاده انکلیزلر و افغانستان

۱۸ شباط تاریخلی پاریسده منتشر خبرلرغزته‌سینك (ده‌یلی اکسپرس) دن نقلاً ویردیکی مهم معلوماته نظراً انکلتره مالطه ، مصر ، سیلان و هندستاندن قاشمیره اهمیتلی مقداردە عسکر سوق ایدیلمکده‌در . بولشویکلرده بو وضعیتك و نتیجه‌لریتك اهمیتی نظردقته آلارق هندستان حدودنده تحشیدات یاپیورلر .

افغانستانده بوحاضرلقلر پك مهم تأثیرلر یاپدیغندن حرب حاضرلغی تقویه ایتمشلر و سفربرلیکه باشلامشدر .

Memleket Haberleri

مولود شریف

۲۳ شباط گیجه‌سی کوستنجه مفتی ، جامع شریفنده ، جماعت اسلامیه‌نك تشبثیله ، مرحوم چاپی جهانك عزیز روحی ایچون مولود شریف اوقو نمشدر . بومناسبتله نجیب حاجی فاضل و فخرالدین عمر افندیلر طرفندن چاپی جهان و قریم تاریخی حقنده هیجانلی نطقلر سویلنمشدر .

روس- رومن حدودنده

۴۰ اولو ، ۲۰ آغیریارالی

۲۳ شباط صالی گیجه‌سی ساعت

۱۲ راده‌لرنده رومن ـ روس حدودنی تشکیل ایده‌ن نیستر و نهرینك صول کنارنده شدتلی یاپیلم آتشلرینك کورو لتوسنی ایشیده‌ن رومن حدود عسکرلری بونك سببی آراشدیریرلرکن ، نهرك صاغ کتارینه ـ رومن طوپراغنه ـ کچمه‌که موفق اولان ۲۰ قاچاق طوتارلر .

بونلرك افاده‌لرینه کوره ، روسیه‌ده کی سفالت وظلمدن قاچان بوانسانلر ۶۰ کیشی ایمشلر . بروس حدود عسکرلرندن بیربنك اوزه‌رینه راست کلن بوغروپ درخال خبر آتشی اوزه‌رینه ، بوتون بر موفع عسکرلرینك یاپیلم آتشنه اوغراء مشلر و ایچلرندن ۶۰ کیشی‌یی غایب ایتمشلردر . قالان بویکرمی کیشی‌ده آغیر صورتده یارالانمشلردر . بونلر یاقین خسته‌خانه‌لره یاتیرلمشلردر .

۶۰ بیك واغون أکین اخراجی

بکرش اخراجات ـ ادخالات قوپه‌راتیف برلیکی ، براغا قوپه‌راتیفی ایله جه‌اسلواقیایه ۲۵ بیك واغون مختلف أکین اخراجی خصوصنده بر قونتراتو یاپمشدر ، بونك پك چوغی مصر اولاجقدر .

بوندان باشقه آلمانیا ، هولاندا و فرانسه‌ایله‌ده بوکابکزه‌ر قونتراتولر یاپیلمشدر . بونلر موجبنجه اخراج اولناجق بوتون أکینك یکونو ۶۰ بیك واغون وقیمتی‌ده بیرمیلیار ۸۰۰ میلیون له‌یراده تسنده‌در .

۱۵۰ میلون فرانسز فرانکی استقراضی

مستقل انجمنلرلر دائره‌سنك توسطیله حکومتمزك استقراض ایده‌جکی یوز اللی میلون فرانسز فرانغنك تسلیم معامله‌سی بر قاچ کون‌داها سوره‌جکدر . بوندان دولایی ۹۳۶ سنه‌سنك تداخلده قالان و ۲۵ شباطه قادار تمدید اولنان معاشلرینك و تقاعدیه‌لرینك اوده‌نمه‌سی کچیکه جکدر .

استقراشك تسلیم معامله‌سی بر مارتده یاپیلدیغی تقدیرده تداخلده قالان معاشلر ۹ مارتده تادیه اولنه‌جقدر .

اوچنجی یل صایی : 4	Emel Medjmuasâ No 34 Str. Ardealului № 3 Bazargic(România) علمی ، ادبی ، اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی آیلق مجموعه‌در .	1 Nisan 1932

داخل ایچین (برسنه‌لك :250 له‌ی / آلتی آیلق :130 له‌ی) آبونه شرطلری
مدیر : آووقات مستجیب ح. فاضل
خارج ایچین (برسنه‌لك : 400 له‌ی / آلتی آیلق : 210 له‌ی) آبونه شرطلری

اقصای شرق و بولشویکلر

ژاپونلرك اقصای شرقده باشلادقلری مهم عسکری حرکتدن غایه‌لری نه‌در و ژاپون ـ چین اختلافی عجبا آنجق بوایکی دولت آراسینده قالابیله جکمیدر ؟ .

جهان حربندن صکره دنیا سیاستنك الزیاده مشغول اولدیغی مسئله حربك اوکنه کچه‌بیلمکدی . جمعیت اقوام بالخاصه بوبویوك غایه‌نك تحققنه چالیشه‌جقدی ، سلاحلرك تحدیدی ، کهلوغ میثاقی و سائر مهم سیاسی تشبثلردن غایه‌هپ قولایلقله حربه کریلمسنه مانع اولمق و حربی قابل اولدیغی درجه‌ده عقیم قالدیرمقدی . . .

ژاپونلرك جهان سیاستنك بوعمومی جریانی اخلاله قالقیشملری بویوك بر

جسارتدی . جمعیت اقوامی قوران دولتلردن بریسی اولدیغی حالده ژاپونلرك بوجمعیتك متمادی مداخله تشبثلرینه قارشی مقابل تکلیفلرنده اصرار ایتمکلری وحتی بوجمعیتدن چکیله‌جکلرینی بیله سویلدکلری هر حالده کیریشدیکلری ایشه‌پك بویوك اهمیت ویردکلرینی اثبات ایدن قطعی دلیللردر . ژاپونلرك ماهر سیاسیلری کهللوغ میثاقنی اخلال ایتمکلرینی اثبات ایده‌جك دلیللری فضله‌سیله بولیورلرفقط اقصای شرق حادثه‌لرینك تأثیرلریله آمریقاده باشلایان هیجانلره رغماً ژاپون طیاره‌لرینك تانقلرینك ، طوپلرینك یالکز مانچوریاده دکل حتی بین‌الملل بر منطقه اولان شانغای‌ده بیله هرکون یرازدها طراقه‌لرینی یوکسلتملری آز حیرتله قارشیلامه‌جق حالدردن دکلدر .

بووضعیت قارشیسنده ایکی شیدن بریسنی قبوله مجبورز : یاژاپونلر اوقادار قوتلیدرلرکه حتی آمریقانك بیله کندیلرینه قارشی مخالفته کچمسندن صارصیلمیورلر یاخودده ژاپونلر یالکز سلاحلرینی قوتلندیرمکه قالمامشلر کیزلی و مهیم سیاسی آکلاشملره‌ده موفق اولارق اویله‌جه بویویوك تشبثه کیریشمشلردر .

ژاپونلرك انکلتره ایله تاریخی سیاسی اتفاقلرینی کیزلی اولارق تجدید ایتدکلرنده صرار ایدلیور . فرانسه ایله اتفاقلرینه ایسه قطعیتله باقیلیور .

ژاپونلرك اقصای شرقده آتدقلری بومهیم و تهلکه‌لی آدیملردن الك بویوك غایه‌لرینك شانغای ویاچینك سائر قسملرینی اشغال اولیوب مانچوریا و مونغولستان اولدیغی آرتق تحقق ایتمشدر . بو خصوص جمعیت اقوامده‌کی ژاپون مرخصی طرفنده تأیید ایدیلمشدر .

ژاپون ـ چین اختلافنك مرکز ثقلتنك مانچوریا اولمسی ، تستیسیقار و خاربینك ژاپونلر طرفندن اشغال ایدیلمسی جهان مطبوعاتنده و سیاستنده ژاپونلرك بولشه‌ویکلره‌ده اختلافه کیریشمه‌بیله‌جکلری احتمالنی قوتله موضوع بحث ایتدیرمکه باشلادی . ژاپونلرك بولشه‌ویکلر طرفندن تکلیف ایدیلن دوستلق وعدم تجاوز معاهده‌لرینی مذاکره‌یه کیریشمه‌ملری ده بوظنی قوتلندیردی . بوندن‌ده ماعدا اقصای شرقده بیاض روسلرك و اوقراینالیلرك تشکیلاته کچملری و بولشه‌ویکلر علیهنده قوتلی نشریاتده بولنملری و بالخاصه ژاپونلرك

حکومت مونغولستانی‌ده داخل اولارق بویوك و مستقل (بوریات مونغول) جمهوریتی قورمق تشبثنده اولدقلرینك ایلری سورولمسی کندیلرینك بولشویکلرله اختلافه کیمیله جکلری فکریی تامیله قوتلندیردی . بو حمالی تقویه‌ایدن سببلردن بریسی‌ده کرك بولشویکلرك و کرکسه اوروپاده‌که بیاض روسلرك وضعیتی چوق وخیم گوورلك بویوك بر تلاشه دوشمش اولمریدر .

بیاض روسلرك الك معروف سیما لرندن اولان (میلیقوف) پاریسده نشر ایتدیکی صوك خبرلر غزته‌سینده ژاپونلرله تشریك مساعی‌ایدن بیاض روس ضابطلرینی و سیاسیلرینی وطن خائنلیکیله اتهام ایتمکده‌در . میلیقوفی بولشویکلرك یقامسی دکل روسیه‌نك پارچالانمه یوارلانمسی احتمال قورقویور . . . و ژاپونلره یاردیم ایدنلری روسیه‌یی بویله بر عاقبته سوروکلیه جکلرندن‌دولایی تلعین ایدیور . . احتمالدرکه میلیقوفی یالکز سیبریانك روسیه‌دن آیرلمسی تلاشه دوشورمیور اونی بالخاصه فرانسه‌ایله ژاپونیا آره‌سینده عقد ایدیلدیکی قطعیتله ایلری سورولن اتفاقك نتیجه‌سی قورقودیور . . عجبا بواتفاقك هدفی نه‌در ؟ . بومسئله‌ده فرانسه‌نك متفقلرینك یعنی لهستان ، رومانیه دیکرلرینك رولری نه‌اولاجقدر ؟ .

میلیقوف موضوعبحث‌اولان بولشویکلرك سقوطی ویا سیبریا مسئله‌سی دکلدر دییورسه‌ده آچیق اولارق بوتون روسیه‌مسئله‌سینك اورتایه آتیلابیله جکنی تصریح ایتمیور . .

بلکه کندیسنی بحق تلاشه‌دوشورن سببلرك الك مهمی بولشویکلرله فرانسه ، لهستان ، رومانیا آره‌سینده عدم تجاوز و دوستلق معاهده‌لرینك عقدایدیلمه‌مه‌مش اولمسیدر . .

بولشویکلرده هر حالده میلیقوفدن دها آز تلاشده دکلردر . بولتیبورو (Politbüro) ده‌عالی سیاسی اجرا قومیته‌سینده کیجه‌لی کوندوزلی دوام‌ایدن مذاکره‌لرده بالخاصه اقصای شرق مسئله‌سیله اوغراشیلدیغی قطعیدر .

قومونیست فرقه‌سینده بش‌سنه‌لیك بیلانی موفقیتله بیتره‌بیلمك ایچون صلحه اولان احتیاجدن قوتله‌بحث ایدیلمسی‌ده هر حالده یالکز اقصای شرق مدافعه سینك قولای اولیه جغندن ایلری

کلیور . . بایقاله قادار سیبریانك الدن چیقماسیله موسقووه صارصیلماز فقط بووضعیتده عجبا غرب جبهه‌سیندہ هر هانکی برصارضیتی چیقمایه جقمیدر ؟ . . بولشویکلرك اوزاغی کورمز سیاسسیلر اولدیغنی ادعا ایتمك حقسز لقدر . . . بوکا بناءً اونلر بر دنبره سنه‌لردنبری استحفافله باقدقلری لهستان، رومانیایله دوستلق معاهده‌لری عقدینه قالقیشمشلردی . . فقط . . . . . .

بولشویکلرك (ولادیووستوق) ده عسکری قوتلرینی آرتدیردقلری و قره دهنیزدن اورایه مهم مهمات کوندردکلری وبالخاصه روسیه‌ده شمندوفر نقلیاتی تحدید ایدرك قابل اولدیغی قادار سیبریا خطنده نقلیاتی قوتلندیردکلری حقنده قطعی معلومات موجوددر . فقط بوتون بونلره رغماً بولشویکلرك حربه کیروب ، کیرمیه‌جکلری چوق شبهه‌لی بر مسئله‌اولمقدن چیقمیور . . بوتردد هر حالده اونلرك صلحپرور اولدقلرندن دولایی دکل بلکه غرب جبهه‌سیندن امین اولدقلرینك و بالخاصه داخلی وضعیتلرینه هیچده بل باغلایه مدقلرینك نشأت ایتدیکنده تردد ایدیله‌مز . . ژاپونلری بوتون دنیا سیاستنه قارشی وضعیت آلارق مانچوریاده حرکته کچمکه اجبار ایدن حیاتی سببلر بولشویکلرك بوجالادقلری مشکلات اوکنده اونلری هر حالده سیبریایه کوتورمیه جکدر .

ژاپونلری مانچوریایی اشغاله سوق ایدن سببلردن الك مهمی اورالرده بولشویك تأثیریله تجارت و آسایشك مختل اولمسی و بالخاصه کون کچدیکچه بولشویکلرك چینده سیاسی نفوذلرینی آرتدیرملریدر . . دها عمومی و اساسلی اولارق سویلك لازمکلیرسه قومونیست فرقه‌سینك چینده اوزون سنه‌لردنبری صنف مجادله‌سی و جهان انقلابی اساسلرنده چالیشمسی وبواوغرده یوزلرجه میلیون پاره صرف ایتمسی و خصوصی مؤسسه‌لرده پروپاغانداجیلر یرلشدیرملسی ژاپونلری دوشوندیرمش ، اوزون حاضرلقله نهایت وضیتی تمیزلمکه قرار ویردیرمیشدر . .

قومونیست فرقه‌سینده متمادیاً بولشویکلرك چینده‌کی فعالیتلری حقنده مجادله‌لر دوام ایتمشدر . بویوك مسئله‌ده‌کی شدتلی اختلافلر حقنده بر فکر ایدینه‌بیلمك ایچون فرضا تروتسکینك

(لهنیندن صکره) عنوانلی اثرنده‌کی (چین انقلابینك صفحات ونتیجه‌لری) بحثنی اوقوه‌ق کافیدر .

بولشـویك رؤساسی الـ چتین مجادله‌لره کیریشه‌رك چینده انقلابه شو ویابوشکلده بر جریان ویرمك مسئله‌سنی مذاکره ایدرلرکن بر مهم مسـئله‌یی اونوتیورلردی که اوده بومملکتده حیاتی، تجاری ، سیاسی علاقه‌سی اولان ژاپونلرك حاضرلقلری ایدی . . آمریقاایله اولان اختلافلرینه بناءً ژاپونلرك حربه کچه‌یله‌جکلرینی بولشویکلر بکله‌میورلردی . . بوندن‌ده ماعدا بوتون دنیا جهان انقلابینه یورویور قناعتنده بولنان و بونك تحقق ایتمکده اولدیغنه اینانان بولشویکلرك یالکز چینده دکل جهان وضعیتنده‌ده فارشیلرنده کیلری فضله دوشونمکه نه‌مجبوریتلری واردر ؟ . .

بوأمنیتله اونلر ـ ووه‌تلر روسیه سینده بوتون محکوم ملتلری اتحادنه چکینمه‌دیلر و اهالینك بویوك قسمنی کندیلرینه تعامیله دوشمن بر وضعیته کتیردیلر . . . بوأمنیتله اونلر بوتون دولتلری یقاجق اولان قومونیست فرقه‌لرینه یاردیمه کیریشدیلر و شرقده ، غربده هر مملکتده کیزلی تشکیلاتلر میدانه کتیره‌رك فعالیته کچدیلر . . . .

اون بش سنه میدانك کندیلرینه یوش بیراقیلدیغنی کوره‌ن بولشـویکلر آنجق شیمدی قارشیلرنده اویومامش وسسسز، مجادله‌سنه حاضرلانمش قوتلرك چیقدیغنی کورویورلر . . .

ژاپونلردن ماعدا بر چوق دیکر ملتلرك بواوزون سوره‌ن سکوتلرینك و حتی کندیلریله تجاری و سیاسی دوستلقلره کیریشمك اویونلرینك معناسنی شیمدی آکلامغه باشلیورلر . . . .

چین ملتجیلرینك اکثریتك سیاسی خطالری کندی مقدراتلرینه بولشـویکلری قاریشدیرملری وچینده قومونیست انتـه‌رناسیونالینك فعالیتنه مانع اولاملریدر . چین (قانتون) حکومتنك بولشویکلرك نفوذلرینه تابع اولمسی ـ ۸۰ میلیونلق بر کتله‌یه استناد تصورلری البته‌ده چینله علاقه‌دار دولتلری لاقید قالدیره‌مزدی . . بوفعالیتك ژاپونیایه و سائر دولتلری تحریك ایده‌جکنی و حتی بونلری مشترك دوشمنه یعنی کندیلرینه قارشی بیراشدیره‌بیله‌جکنی نظر اعتباره آلمامش اولماری یالکز چینلیلره دکل

البته‌ده بولشویکلره‌ده بك بهالی‌یه مال اولاجقدر . . بولشویکلرك چینده‌که منافعلرینك دکل حتی اقصای شرقده‌کی وضعیتلرینك تهلکه‌یه دوشمسندن بیله بحث ایده‌میه‌جك بر حاله کلمش اولدیغنی کوره‌ن چینلیلر کیم‌بیلیر نه‌قادار آجی برسقوط خیاله اوغرامشلردر ؟ . . . اکر چینلیلر قره‌مان سرایننده جریان ایتمکده اولان مذاکره‌لری تعقیب ایده‌بیلسه‌یدیلر بولشویکلرك چین مقدراتنه لاقیدقالمغه ندن مجبور اولدقلرینی البته‌ده دهاایی آکلارلردی . . .

باخوددہ بولشویکلرك دنیاده یکتا دهنیله‌جك قادار قوتی اولان پروپاغاندالرینه قاپیلمقدنسه روسیه‌ده اولوب کچنلری بر پارچه‌جق اولسون آکلامغه چالیشسه‌یدیلر البته‌ده نه‌بولشویکلرك دنیایی جنته‌قلب نیتنده اولدقلرینه ونه‌ده دنیایی برندن صارصاجق‌صاغلام برقوت تشکیل ایتدیکنه اوقادار قولایلقله اینانمزلردی و مقدراتلرینی‌ده‌اونلره بودرجه باغلامزلردی . . . .

قناعتمزجه بولشویکلرك اقصای شرق مسئله‌سینده آلدقلری وضعیت و چینه قارشی اختیار ایتدکلری سکوت جداً تدقیقه ده‌کر برمسئله‌در . . اون بش‌سنه‌در روسیه‌ده سونکومیه دایانارق وحشتله اهالیی تهدید ایدن بولشویکلرك طوتوبابیلمسنده اونلرك قوت و قدرتلرینك صارصیلماز بر درجه‌ده رصانت کسب ایتدیکنه اینانانلری هر حالده اقصای شرق وضعیتی ایقاظ ایده‌بیلیر . . بوده کفایت ایتمزسه بولشویکلرك بوتون جهان حصومتی اوزرلرینه چکمش اولدقلرینی یاقین بر آتی دها قطعی اولارق اثبات ایده‌جکدر . بوتون وجدانمزله امید وتمنی ایدرلم‌که بوحقیقتك آکلاشیلماسی توركلیکه بهالی‌بی مال اولماسین . . . .

قریملی

جعفر سید احمد

Türk dili

دیلمزه نجون اهمیت ویرمکه مجبورز : تورك دیلی تورك عرقی قدر اسکی اولدیغی جهتله ملی وارلغمزك اك یوکسك تظاهرینی دیلمزده کورمکده حقلیز . تورك دیلی تورك تاریخنك حقیقی آینه‌سیدر . و ثائقك صوصدیغی دورلرده‌کی ابتدائی مدنیتمزی. اسکیدن هانکی قوملرك و ملتلرك قومشـولغنده بولندیغمزی ، قلاسـیك مدنیتلردن نه درجه متأثر اولدیغمزی دیلمزه سویلتمك ممکندر . هر دیل کبی تورك دیلی ده یاشایان بر عضویت اولدیغی جهتله تکامل قانونلرینه تابع اولارق بویومش ، دال بوداق صالمش ، شرائط حیاتیه‌دن محروم بعض فیلیزلری‌ده مع‌الاسف قورومشدر. تورکجه‌نك توسعی تورك ملتنك توسعی ایله علاقه‌داردر . متبوع ملتلردن تورك جامعه‌سنه کیره‌رکن تورکجه‌یی اوکره‌نلر قولایلقله تمثیل ایدلمشـلردر . بالمقابل کتلهٔ اصلیه‌دن اوزاق دوشـوب اجنبی کثافتنه قاریشان بعض تورك خلقلری‌ده لسانلرینی غایب ایدرك تمثل ایتمشـلردر (بالقان اسـلاولرینه قاریشـان طونه بلغارلری‌ایله مجارلره قاریشان پچه‌نك و قومانلر ، بویوك روسلرایله اوقرانلره قاریشان مختلف تورك قوملری ، عربلره شن و کردلره‌شن بعض قبیله‌لر بوکامثال تشکیل ایدرلر) . بین‌الملل اسلام مدنیتنك لسان رسمیلری اولان عربجه‌یه قدسیت و عجمجه‌یه اصـالت اضـافه ایدلدیکی دورلرده تورکلر ، آراسـنده یتیشن مولااولمش و ترکجه‌صـافیتی غائب ایدرك ادبی دیل‌ایله خلق‌دیلی آراسنده‌بویوك اوچوروملر حاصل اولمشدر. اکلهجك‌ده بوایکیسی آراسنده‌کی فرقك اسلوب ومعنا یوکسکلکی کبی خصوصلره محصارینی تأمین البت ممکن اولور . کوندن کونه ساده‌لهشن لسانمزك جریان طبیعیسی کندی قواسنه استناداً تکمل غایه‌سنی تعقیب ایتمکده‌در . ملیت‌وذه‌موقراسی اساسلرینه‌استناداًیدن تورك انقلابنك حقیقی ترجمانی هیچ شبهه‌سز استقلالنی قزانان و فاپیتولاسـیونلری آنان برتورکجه اولاجقدر .

ملی تربیه‌نك ملی تدقیقه استنادی ضروری اولدیغی جهتله لسـان ، انتو-

غرافی ، فولقلور تدقیقاتنه مصروف فعالیت هیچ زائد دکل مع الاسف لجیکمش بر فعالیتدر .

مدنی ملتلرك لسانلرینه خدمت ایدن رسمی و خصوصی مؤسسه‌لری واردر . آقاده میلرك فیلولوژی شعبه‌لریله مختلف عنوانلر آلتنده تشکل ایدن جمعیتلر لسانك تاریخی تعمیق ، تکامل صفحه‌لرینی تدقیق ، لغت حزینه‌سنی تدوین ، معقول تجدیدلری رسماً طانیماقله برابر آنارشی به مجادله آچارق ضبط وربطی تأمین ، تك جمله ایله لسانه خدمت ایدرلر . تدقیقلرینك ساحه‌سی کندی لسانلرینه اساسی تشکیل ایدن أولمش لسانلرله اقربا لسانلره منحصر قالماز . « علم ، علم ایچوندر . » دستورینه تبعاً اسکی مصرلیلر ، آثوریلر وبابلیلرکی منقرض اولمش ملتلرله ، ابتدائی اقوامك وایندو ـ آریه‌ن عرقندن غیری عرقلرك لسانلرینی ده تدقیق ایدرلر . بو تدقیقلردن یالکز تاریخ مدنیت دکل سیاست ده استفاده ایدر . امپریالیست دولتلر تبعهٔ تسخیرنده بولندیردقلری یاخود بولندیرمق ایسته‌دکلری اقوامك لسان و مدنیتلرینی و احوال روحیه‌سنی اینجه‌دن اینجه یه تدقیق ایدرلر . خارجیه نظارتلرینك آرقاسنده معظم تشکیلاتلر علم مؤسسه‌لری یاشار . ایشته بوکبی اسباب و شرائط دائره‌سنده آوروپاده تورکولوژی یزدن داها اول تأسیس ایتدی . روس ، آلمان ، انکلیز و فرانسزلرك بویوك مصرفلر اختیاریله وسطی آسیایه کوندردکلری علمی هیأت سفریه‌لر نتیجه‌سنده تورکلرك شامان ، بودا ، مانی قسماً نسطوری دینی طانیدقلری زمانده‌کی مدنیتلری میدانه چیقدی .

قرداش ملتلردن مجارلرله فینلیلر کندی اصللرینی آرارلرکن تورکولوژی یه‌ده خدمت ایتدیلر . تورك لسانك‌ده تدقیقی دائرهٔ احاطه‌سنه آلان تورکولوژی ، اصل ملی علممز اولدیغی جهتله آلمان ، روس ، مجار ، فینلیلردن داها چوق چالشمق هیچ اولمازسه بو ساحه‌ده رهبرلکی أله آلمق بزم ایچون ملی عزت نفس مسئله‌سی‌در . لسانمزك زنکینلکلرینی میدانه قویمق ، ایشایه‌رك تکمیل مفهوملری افاده‌یه قادر عصری لسان حالنه صوقمق ، یکی نسله و اجانبه اك ایی اصولارله او کرتمه‌رك توسعی تأمین ایمك مجبوریتنده ولیغمزدن

سانله اشتغال بزم ایچون حیاتی اهمیتی حائزدر .

مسعی ساحه‌سی :

تورك دیل درنك ، جمعیت ویا هیأتلری ؛ اورال ـ آلتای لسان عائله سنك آلتای زمره‌سیله اونك‌ده بالخاصه تورکجه قسمیله مشغول اولاجقدر احتیاجلر صریحدر ، شمس‌الدین سامی بك قاموس ترکیسنك مقدمه‌سنده حقلی اولارق شوصورتله شکایت ایتمکده‌در : بیك سنه‌دنبری تحریری و ادبی برلسانه مالکز ، بوقدر مدت ظرفنده لسانمزك نه کلماتی جمع ایدوب مکمل بر قاموس نه‌ده قواعدینی بحق ضبط ایدوب منتظم بر صرف و نحو کتابی وجوده کتیرمشزدر . بواهمال و تصورمزك نتیجه‌سی اولارق حدذاتنده خیلی کلمیش وزنکین اولان تورکجه‌مز اکثر کلمه‌لرینی غائب ایدرك ، عربی و فارسیه عرض انتقار ایتمکجه برشی‌افاده ایده‌میه‌جك درجه‌ده طار و کلمه‌لرینك اصل و اشتقاقی بللی اولیه‌حق صورتده عوامك تلفظنه تابع غلط بر لسان حالنی آلمشدر .

بدایتده لسان مسئله‌سی اوزرینه عمومی علاقه تولید و اصولی و جدیه دوشونمکه و کورمکه آلشدیرمق ایچون عمومی لسانیات ، عمومی فونه‌تیك کبی اثرلرترجمه صورتیله‌نشرایدلمليدر. قلاسیك فیلولوژی (یونان لاتین قصد اولنیور) ایله ایندو ـ گرمان فیلولوژیسی آلك ایی تدقیق‌ایدلمش‌وعادتاًاوغراشلمادق موضوع قالمامش بولندیغندن غریبلیردن اصول جهتندن اوکرنه جکمز بر چوق خصوصات واردر . ثانیاً شمدیه‌قدر تورکیات اوزرینه نشر ایدیلن مهمجه اثرلری مقید اصلیه‌لرینی غایب ایتمه‌دن، تغییرات و تبدیلات یاپمادن تورکولوژی ادبیاتنده او اثره‌دائر انتشارایدن تنقید لری‌ده نهایتنه جمع صورتیله نشر ایتمك مجبوریتی واردر .

تورك دیلی درنکلری تورکك علمی تمثیل ایده‌جکندن یالکز ترجمه‌ایله اکتفاایدمزلر.

تورکولوژی کنج بر علم اولدیغندن شمدیه‌قدر یاپیلان تدقیقاتك‌اصلی قیمتلر و کشفلر علاوه‌سنه واسع میدان و فرصت واردر . دیل درنکلرینك بو خصوصده‌کی وظائفی آیری آیری تدقیق ایدملر :

تورك فونه‌تیکی : تورك لسـ

نلرنده‌کی اصواتك تابع اولدیغی قاعده و قانونلری کشف ایچون فینلی عالم قاسترینندن اعتباراً اولدقجه چالشلمش رادلوفك بر اثری میدانه چیقمش ومهم نتیجه‌لره دسترس اولونمشدر . فقط نه‌ده اولسه حقیقی بر تورك فونه‌تیکی یازمق استقبالك وظیفه‌سیدر . آراده اوزون بر تدقیق دوره‌سنك کچمه‌سنه احتیاج واردر . تورك دیل درنکلری متحلد بر اثر وجوده کترمدن اول هنوز مجهول قالان بر چوق مسائلی حل ایتمك مجبوریتنده‌در .

مقایسه‌لی لغت : راولوفك مشهور دورت جلدلك اثرندن صکره اویغوریقا ، مانیخائیقا ، کاشغری کبی فوق العاده مهم لسان یادکارلری کشف و نشر ایدلمش اولدیغندن بو ندن صکره یازیلاجق مقایسه‌لی لغتك چوق اطرافلی وچوق منتظم اولماسی ایجاب ایدر .

باکو تورکیات قونغره‌سنده بویوك تورکولوغلرك اشتراکیله بویله بر لغتك تألیفی دوشونلمشدر . تورك دیل درنکلری کتبخانه‌لرمزده بولونان لسان یادکارلرینی بر آن اول نشر و آناطولی لهجه لغتی احضار صورتیله بو معظم ایشدن کندینسه برخصه آییرمالیدر .

آناطولی لهجه‌لغتی : آناطولی‌ده بویوك کوچوك منطقه‌لر و شیوه‌لرطرفندن استعمال ایدیلوب خلق ادبیاتی مسنثنی اولمق شرطیله ادبی لسانمزه وقاموسلرمزه کچمین فقط هر حالده تورکچه‌نك زنکینلیکنی تشکیل ایده‌ن اون بیکلرجه کلمه واردر .

رضا نور بکك وکالتی زماننده یاپیلان بر تعمیم اوزه‌رینه طشره‌ده‌کی معلملر طرفندن کوندریلن جوابلریکی تدقیقلره اساس اولاجق ماهیتده‌در . دیل درنکلری خلقله تماس ایده‌ن معلملره تدقیقاتك اصوللرینه دائر مفصل بر رهبر توزیع ایتملی و أیشیدیلن کلمه‌لرك فونه‌تیك حروفاتیله قیدینه اهمیت ویردیر- ملیدر . یازتعطیللرنده مرکزده بوخصوص ایچون بر قورس کشادی بویوك فائده‌لری موجب اولاجقدر (قورسده تورك تاریخی کوستریلیر ، تورك فونه‌تیکی اوکره‌تیلیر ، آتنوغرافی وفولقلور اوزرینه قونفرانسلر ویریلیر .) دیل درنکی اعضالری معلملرك یاپاجغی تدقیقاتله اکتفا ایتمه‌رك سنه‌نك معین زمانلرنده منطقه منطقه دولاشارق نتیجه‌لری قونترول وتوسیع ایتمك مجبوریتنده‌درلر .

لسان یادکارلری لغتی : (*) کتبخانه‌

*) Eski osmanlı devrine âid âsar kast olunuyor

نلرمزده اون اوچ - اون‌درد نجی عصر میلادیدن قالان قرآن ترجمه‌لری ، طب کتابلری، تاریخ‌وتصوفه دائر یازمه‌آثرلر واردر . هپسی بر‌لغت حزینه‌سی‌اولان و لسانمزك تكاملنی كوسترمك اعتباریله اهمیت مخصوصه‌یی حائز اولان بو آثرلرك علمی اوصوللر دائره‌سنده نشری (قلیشه‌لریله ، صرف و نحو ایله ، ایندكسله) وبالنتیجه اسكی (عثمانلی) لسان یادكارلری لغتنك احضاری‌دیل درنكنه موضوع بر وظیفه‌در . سجلات باقسزلق یوزندن خراب‌اولمقده‌در . لسان تاریخی وملی تاریخ نقطهٔ نظرندن فوق‌العاده‌مهم اولان بوتون بو وثیقه‌لرك‌معین بر دوره مثلا تنظیماته قدراولانی آرخیوروم تسمیه اولنان خصوصی كتبخانه‌ده طوپلانمالی و علمی اصوللرله تصنیف اولندقدنصكره قسم قسم‌نشر ایدلمليدر .

اشتقاقی لغت : (ایمولوژی‌لغتی) كلمه‌لرك اك اسكی شكللریله اصل معنالرینی كوسترمكن لغتنك احضاری ایچون بر قاچ نسل یورولمق مجبوریتندردر . غربده‌كی ملتلرك بیله هپسنك اشتقاقی لغتی یوقدر . مجارجه‌نك اشتقاقی لغتنك احضارینه یكی چالیشلمقده‌در . بزده‌اشتقاقچیلق لسانك تاریخ‌وفونه‌تیكی نظراعتباره آلنمادن یاپیلدیغی ایچون جیقماز یوللره صاپمشدر . تورك لسان یادكارلری اولارق طانینان آثرلر خدذاتنده تورك لسانك چوق متكامل بر دورنده‌ن قالدقلری وبو كونكی لسانه نسبتاً یقین اولدقلری جهتله كلمه‌لرك اصل معناسنی یالكز بونلرك اعانه‌سیله كوسترمك كوجدر . حتی بو كوچلك تورکچه‌ایچون بروصف ممیز اولارق ذكر اولنمقده‌در .

تورك ایتمولوژی لغتنك یازلماسی بورونی (پك اسكی) تورك لسان‌و صرفنك یازلماسنه ؛ آیروجه‌مونغول، مانچور طونغوز لسانیاتنك ایلریله‌مه‌سنه ، آلتای واورال لسان زمره‌لری آراسنده علمی مقایسه‌لر یاپیلماسنه تورکجه‌نك صموئیدجه ، ژاپونجه وقفقاس لسانلری ایله اولان مناسباتنك ایضاحنه ، سومیر مسئله‌نك حلنه الخ باغلیدر .

تورکجه‌دن اجنبی لسانلره واجنبی لسانلردن تورکجه‌یه‌كچن كلمه‌لرك لغتچه‌لری :

تورکلر مناسباتده بولندقلری ملتلردن بر چوق كلمه آلدقلری كبی بر چوق كلمه‌ده ویرمشلردر . مجارجه، رومنجه، یونانجه ، آرناووذجه ، بلغارجه، عجمجه ، روسجه ده پك چوق تركچه كلمه‌لر واردر . تورکجه‌ده

آیروجه زمره‌زمره اجنبی کلمه‌لر واردر . بالیقجیلغه عائد کلمه‌لرك روجه ، کیمیجیلکه عائد کلمه‌لرك ایتالیانجه اولدیغی کبی ، آوروپالی عالملر طرفندن لسانمز بونقطهٔ نظردن ده تدقیق ایدیلمه‌رك لغتچه‌لر احضار ایدیلمشدر .

مختلف صنعت و مسلکلرك لغتی : چفتچیلك ، باغجوانلق ، دباغلق ، قویوجیلق کبی صنعت و مختلف مسلکلرك اربابنجه مستعمل کلمه و افاده‌لری طوپلایارق لغت حالنده نشر ایتمك ممکندر . Scharder طرزنده بر ره‌آل له‌قسیون وجوده کترمك ایسه زمان و جهده متوقفدر .

تکمیل تورکجه لغت باخود قاموسی : اسکی و یکی ادبیاتمزك لسان حزانه‌سی قونوشولان لسانك تکمیل لغتی (عربجه عجمجه و سائر اجنبی کلمه‌لرده داخل) احتوا ایده‌ن بر قاموسه هرکسك احتیاجی واردر . ش . سامی بکك قاموسی اساس آلنه‌رق بر قومیسیون مخصوص معرفتیله بو لغتی بر آن اول وجوده کترمك لازمدر . اسکی عثمانلی ادبیاتی ایچون ره‌دهاوز لغتی و آلمان سه‌نکر لغتی فائده‌لیدر . ولد جلبی افندینك اوزون تدقیق محصولی اولان غیرمطبوع ترکجه لغتنك ده آناطولی ترکجه‌سی ایچون مهم اولدیغنی ظن ایدییورز . تورکجه‌دن اجنبی لسانلره و اجنبی لسانلردن تورکجه‌یه مکمل لغتلر احضاری تالی وظائف جمله‌سندندر .

تورکجه‌نك صرف و نحوی : تورکجه‌نك صرف و نحوی ایکی درلو اولابلیر ۱ ـ تصویری صرف . ۲ ـ مقایسه‌وی و تاریخی صرف . تصویری صرف : لسانك هر هانکی بر دورده‌کی حال و وصفی ، تکامل جهتنی نظر اعتباره آلمادن ، تصویر ایدر . مثلا ! ضمائر نسبیه‌نك وقتیله ضمائر شخصیه‌دن نه صورتله وجوده کلدیکنی و اکسکدر افاده‌سنده کی ـ درك ایتمك مصدیریله هیچ بر علاقه‌سی اولمایوب دوررکن کلدیکنی آراشدیرماز موجود شکللره باقارق بعض قاعده‌لر تثبیت ایدرز لسانی اوکره‌تیرکن قاعده‌نك حارجنده قالان خصوصاته استثنا دیمکله کچر . المزده موجود صرفلر عمومیتله بوجنسدندر . و کوچوك صنفلر ایچون هیچ شبهه‌سز تصویری صرف و نحوله احتیاج واردر .

تاریخی و مقایسه‌وی صرف : اسمندن ده آکلاشیلاجنی و جمله لسانده‌کی هرهانکی بر شکلی تاریخی ایله

ایضاح ایدر و مقایسه‌لر یاپار . اداتلرك وقتیله مستقل بر رکله اولوب اولمادیغی آراشدیر . استثنالری‌ده قاعده‌لرك تصادمی اولارق کوسترر . تاریخی و مقایسه‌وی صرف یازمق ایچون اولا لسانمزده‌کی کوچوك مسئله‌لری بر بر حل ضرورتی واردر . براین دارالفونی آ اتای لسانلری پروفسوری BangKuap بوخصوصده مهم نتیجه‌لره وارمشدر . تورکیه دیل درنکی تورکجه‌نك اکسیکسز و قصورسز بر تاریخی و مقایسه‌وی صرفنی درحال نشر ایده‌میه‌جکدر . بواسکی اویغور ، اسکی چغتای ، اسکی عثمانلی لسانلرینك صرفنك یازلماسنه وابسته‌در حالبوکه بوساحه‌ده آنجق بعض تجربه‌لر واردر . شیمدیلك دیل درنکلری یاپیلان تدقیقلرك نتیجه‌لرینی طانشه تورکجه‌نك تدریسنده بویوك بر انقلاب یاپه‌جقدر . لسان اوکرهتن معلملرمزك هیچ اولمازسه فرانسز پروفسوری Deny طرفندن ترتیب و حسین ناظم بك طرفندن ترجمه‌سنه باشلانان La Grau-maré Turque طرزنده براثره احتیاجلری واردر .

لسانك تصفیه‌سی مسئله‌سی : هیچ بر اجنبی ملت یوقدرکه اونك لسانته اجنبی لسانلردن کلمه آلنمامش اولسون . بر لسانده‌کی اجنبی کلمه‌لر اوملتك قومشولرندن بك چوق اوکرندیکنه دلالت ایدر . اونلر آز زمان ظرفنده وطنداشلق حقوقنی اکتساب ایدرك طبقی اصلی اسملرکی تصریف اولنورلر . ترکیلره کیره‌رلر ، و تلفظ خصوصنده عمومی آهنکه تابع اولورلر الخ . تورکجه‌یی استیلایدن اجنبی کلمه‌لر بر آز باشقه شرائطه تابعدرلر . بوکلمه‌لرکندی قاعده‌ء اصلیه‌لرینی برابر سوروکلیه‌رك کلمه‌لر و بعض حقوق ادعا ایدرك لسانك بنیه‌سنی تغییر ایتمشلردر . لسانده‌کی بوقاتولاسیونلره قارشی کوسکونلك چوقدن باشلامش و ترکجه‌یه طبیعی حقنی قزاندیرمق ایچون آچیلان مجادله بعض موفقیتلر تأمین ایتمشدر لسانك تصفیه‌سی نه چغتایجه و یاخود اویغورجه‌نك اعاده‌سی ونه‌ده آناطولی شیوه‌لرنده‌کی قبا تلفظك تعمیمی‌در . تورکجه بالعموم مدنی ملتلرك لسانی کبی تکمیل مفهوملری افاده ایده‌بیله‌جك صورتده ایشله‌مکه وزنکینلشمکه محتاجدر . یکی مفهوملر ، یکی کلمه‌لر آرانیرکن ش . سامی بکك تعبیری

و جهله (لغات مولده) یه مراجعت اولنه جغی یعنی عربلرلده کلامدینی کلهلر اوبدوریلاجغی یرده ترکچه دن مناسب بر کلمه آرامق و او کلمه یه یکی حیات و یکی قیمت ویرمك ایجاب ایدر . اسکی لسان و شیوه لرده کی کلهلرك ادبی لسانه مال ایدلمسی ادیبلرك ترویجنه باغلیدر . تجدید لسان خصوصنده بعض ملتلرچوق رادیقال حرکت ایتمشلر ازجمله اسکی کلهلره یکی قیمت ویرمشلر اوتوتولمش اداتلری احیاصورتیله یکی کلهلر ایجاد شیوه لره مخصوص کلهلری تعمیم اجنبیدن مأخوذ افاده لری ترجمه ایده رك حادثا صنعی لسان یاراتمشلردر . مجارلرده Kazinczi نام ذات بویله بر جریانك قهرمانیدر .

ترکچه ده ایلك یاپیلاجق ایش ، اجنبی دن ترکچه یه کچن کلهلردن وطندا شلق حقوقنی اکتساب ایدنلری تعیین و دیکرلری استعمالدن اسقاطدر . اساساً بوخصوصده شیمدی یه قدر بعض مساعی سبقت ایتمشدر . یکی مفهوملره یکی کلهلر آرانیرکی باشده ترکچه یه دوشونمك طبیعی در . عربك اشتقاقله کوستردیکی زنکینلکی ترکچه اداتلرله و مترادف کلهلرله و دیکر مزایایایله قیاتیر .

یازی مسئله سی :

ترکلر عرب یازیسنی قبولدن اول اورخون تیبنده کی یازیلرله اویغور یازیسنی و مانی یازیسنی قرالاتمشلردر . قون ترکلری ایچون حاضرلانان Codex Comanicus لاتین حرفلریله یازلمشدی .

روم ، ارمنی ، سیریل حتی غوت حرفلریله یازیلان ترکچه عباره لرواردر . حرثی و سیاسی استقلالنه صاحب یکانه ترك دولتی اولان ترکیه لاتین حرفلرینه مستند یکی بر آلفابه قبول ایتدکدن صوکره بوتون ترکلر ایچون بویازی یکی یازی اولمشدر .

ترك دنیاسی ایچون بوملی حرث محراتندن آیرلمایارق ممکن اولدیغی قدر یاقلاشمق ودشمنلرك اغواآتنه قاپلمامق أك دوغرو یول اولور .

TAMYAN ALP

ادبیات

ایچکه‌ن !...

قویولا جاوون ، آقا سه‌ل چوپلوکه‌ن چامور ،
ئویرولیب ، سه‌سسیز ، صینجیرا ئه‌سکی أومور .

بیر قاروله پارچاسی ، صیرلی قاشیق ،
به‌شتیمال باوی ، مویونجاق ، کوك نازارلیق . . .

به‌کله‌نگه‌ن کاغد ، کیم بیلیر ، کونله‌رمه‌ن هافتا .
اوقولغان ئه‌ندی . . قانوه‌رتسیز که‌تیب بارا .

کیم بیلسین قایسی طوپلاردا ئه‌تله‌ری پیشکه‌ن .
سویه‌کله‌رده کونده‌له‌ی آغیمغا توشکه‌ن . . .

بوتون تاتار ماللەسی سه‌ریلگه‌ن صوغا ،
باخشیشین یوللای صیواشقا قارت آزاوغا . . .

آشادان که‌له‌بیره‌وی آغیمغا قارشی . .
« آخ ده‌مه‌سه‌م قالتی یم ؟ . . . » تاتار یاشی .

قولون دایای فه‌نه‌رکه ، اوکوره ، قوصا ،
بیر قولونا که‌نده شیشه‌سین قیصا .

آدیملای سه‌لگه ، جیغیلا ، آیلانیب طورا ،
آچولانا ، سوگونیب طاشلارنی اورا . .

جیغیلا ، طورا ، یاناشا طار قاپوغا ،
تورلو سوگوش جاودیرا أوی صاپیغا .

تاریخچی دەی آختاریب سیلسەله‌سین ،
شوربالجی بەره ، بەلسەنیب تەرسیەسین .

میلیسلەرکەله ، آ لالار ، پادوالدا قونا ،
ایکینجی کونی تازیرلی چورت ـ صاقال موللا . . .

خابەرجی یازا غازەتەکه ماللاندیریب ،
« ایچکی ـ زارار » . . دەرس بەره دوقتور غاریب .

جی‌بیلیب باللار قارایلار بیقیلغان یەرین .
بیرەر ـ بیرەر تابیرلەب سوگوشلەرین . ،

اوقومشلار کیتابدان فەلسەفه تیزه ،
صوك بولارنی یوکلەنیب صاتیب گەزه . .

کەنه آقا ئەسکی أومور ، سەلدای یولدان ،
« آخ دەمەسەم قالتی یم ؟ . . . » سو آلیمان . .

بوسو آلنی کەج واقیت کونلی طویا ،
بیر قاچ شیشه راقینی تیزیب قویا ،

باصیب ایچه یانیقدان : بیقیلسین جیهان ،
خابەرجی ، دوقتور ، فەیلەسوف ، صوختا سولمان . .

شارلداب آ قیقان سەل ! أمور خابەرك بارمی ؟
باشقا أومور پاشلایجاق هونەرك بارمی ؟ .

چوبان زاده بکر صدقی

تکلیف

محمد نیازی بك ۳۰ سنه‌لك عمرینی ملتی اویاندیرمق ایچین چالیشه‌رق یپراندیردی . بو مدت ایچنده قلبنده دوغان ملی حسنك الهامی منظوم بر شعر دمتی کبی ملتنه تقدیم ایتدی . . نهایت ، هنوز گنج دنیله‌جك بر چاغده ابدیاً آرامزدن چکیلدی . . . نعشی ، مسلمداش ، احبا و طلبه‌لرینك کوز یاشلری آراسنده صوئوق طوپراغه تودیع ایدیلدی . . . محیطمزده چیقان مجموعه وغزته‌لر استادك وفاتندن باحث مقاله‌لر یازدیلر مختصراً ترجمهٔ حالنی چیزدیلر . . محترم شاعرك افولی ایله دوبروجه شعر صحیفه‌سنك قاپاندیغی ویاقین بر زمانده اونك براقدیغی بوشلغی دولدیره‌جق ملی بر شاعرك یتیشه‌میه‌جکنی تأسفله قید ایتدیلر . . . « أمل مجموعه‌سی » نده مرحومه بر تربه‌یاپدیرملق اوزره براعانه‌لیسته‌سی آچیلدی . . .

محمد نیازی ایچین یازیلان یازیلر دوکولدن کوز یاشلری ، باشقه‌لرینك آلام ، تأسف ویأسلرینك تظاهراتی ، یاپیلاجق اولان تربه ، مرحومه قارشی اولان محبت و حرمتلریمزك متجسم بر شکلیدر . . .

بویوك شاعریمزدن بزه یالکز شعرلری ، بوتون موجودیتنی رعشه‌لر ایچنده براقان بر الهامله یازدیغی شعرلری ، ابدی و اونودولماز بر خاطره اولارق قالاجق . . فقط . . .

یالکز شعرلریمی قالاجق ؟ یالکز شعرلری بزه و خلقلریمزه مرحومی طانیتا بیلمك ایچین کافی کله‌جکمی ؟

محترم استادمزك ترجمهٔ حالنه و حیاتنه دائر هیچ اولمازسه برقاچ صحیفه‌لك بر رساله یاخود کتاب ترتیب ایده‌میه‌جکمیز ؟

باشقه ملتلر ، فردلری بقا بولدیغی مدتجه ، ویوکلرینی ملتلرینه طانیتمق ایچین وار قوتلری ایله جهدایدییو و بواوغورده پارا صرف ایده‌رك یوزلرجه صحیفه‌لك کتابلر یازییورلر . خلقه خطاب ایدیلش سوزلرینی خلقك آغزندن دیکله‌یه‌رك طوپلیور کتاب شکلنده تکرارخلقه هدیه ایدییورلر . بویوك بر ادیبك ، دیپلوماتك ، معلمك ، ژه‌نه‌رالك حیات خصوصیه‌سنه عائد حادثه‌لری

و سویله دکلری گوزل سوزلری نوط ایدیبورلر . رساله ، غزته و مجموعه‌لرله بونلری ملتداشلرینه بیلدیریبورلر .

بزده محمد نیازی بکك حیاتنه عائد معلوماتی و سویله‌دیکی سوزلرینی طوپلایوب بر کتاب شکلنده نشر ایده‌بیلسه‌ك ، کندیمز و ایلریکی نسللر ایچین نه‌بویوك بر خدمتده بولونمش اولوردق .

خلقلریمزه دوبروجه‌ده یتیشه‌ن بویوك شاعریمزی ایچه طانیطه‌بیلمك ایچین ، بو ، بوتون ملتك یازدیغی و محتویاتی مرحوم طرفندن سویله‌نمش نه گوزل بر اثر اولوردی .

بوندن یگرمی اوتوز سنه صکره محترم استادك شعرلرینی اوقویان بر گنجمز ألبته جوشاجق و ألبته دوغرودن قلبلره ، حسیاته خطاب ایده‌ن بومصرعلری یازانی طانیمق ایسته‌یه‌جك و اونك حیاتنه دائر یازیلمش بر کتاب آرییاجق . بولا میاجق . اطرافنده‌کیلره ، اختیارلره صوراجق . ویریلن جوابی کافی گورمه‌یه‌جه و محمد نیازی حقنده برسطرلق یازی بولامایه‌جه ، بلکه بزلره ـ مرحومله هم عصر اولارق یاشیان و اونك حیاتنه ، ترجمهٔ حالنه‌دائر بر کتاب یازمیان بزلره ـ سرزنشده بولنه‌جق .

کله‌جك نسللرك سرزنشنه معروض قالمامق وملتمزه اوفق برفائده‌ده بولونمق ایسترسه‌ك ، أل برلکیله بویوك شاعریمزك حیاتنه‌عائداوفق بر کتاب وجوده گتیرمکه چالیشالم .

دوبروجه‌ده ملی‌شاعریمز مرحوم محمد نیازی بکی بیلمه‌ین منور ، کویلو ، گنج ، زنگین ، فقیر یوق گیبیدر .

مرحومك دوغدیغی آشجیلر کوینه یاقین اولان منورلریمزدن بریسی اورایه گیدوب اختیارلردن اونك چوجوقلغنه دائر خاطره‌لر و حکایه‌لر دیکله‌سه و یازسه . .

تحصیل آشناسنده استادله برمکتبده بولنان ویا عینی سنه‌لرده بریرده یاشیان آرقاداشلری شاعریمزك کنجلك و مکتب حیاتنه عائد بیلدیکلرینی و خاطرلادقلرینی نوط ایتسه‌لر . .

مرحومله جوق صمیمی کورو‌شه‌ن منور و آثارلریمزبراز اعمال فکر ایتسه‌لر . .

یگرمی سنه‌دن‌فضله معلملکی زمانده رحلهٔ تدریسنده بولنان یوزلرجه طلبه‌لری ، معلملرینك خاطرلایا بیلد-

بریانك ئولومی

۷ مارت ۱۹۳۲ پازار ایرتسی ساعت ۱۳،۳۰ ده ، زمانمزك اك بویوك حکومت آدامـلرندن اولان فرانسز آریستیده بریان ، پاریسـده‌کی أونده ، أولمشدر .

أوروپا وجهان صلحنك انکشاف وقوتلنمه‌سی اوغرنده اك چوق چالیشان و أوروپا حکومتلرینك فعاله‌رالیزاره‌سی ایچون تشبث و جهد ایده‌ن بویوکسك دیپلوماتك ئولوم‌خبری ، دنیانك بریانندن اوبیریانه ییلدیریم سرعتیله یاییلمش و تأثر ایقاع ایتمشدر .

حربدن صوکره‌کی بوتون سیاسی حرکت و فعالیتلرده بریانك اسـمی باغلیدر . بویوك حربك ملتلر آراسنده اویاندیردیغی انتقام حسنك تسکینه وار قوتیله اوغراشمش اولان بودیپلوماتك أولومی ، انسـانلق ایچون بویوك بر

کلری گوزه‌ل سوزلرینی و نصیحتلرینی یازسه‌لر . .

محمد نیازی مرحوم هر صنف خلقله کوروشور ، قونوشور ، اوطوروب و اوزون بویلی آکلاتیردی . بویوکلرك سـوزلرینی عینیله ذهنلرنده طوتان امی ، فقط حافظه‌لی کویلولریمز واردر . بونلره مراجعت ایده‌ن آرقداشلرم امینم که شـاهدمز حقنده چوق قیمتلی خاطره و معلومات طوپلیاجقلردر .

بویله‌لکله طـوپلانه‌جـق اولان یازیلر و نوطلر بر بر مجموعه‌ده نشر ایدیلهرك ، یاخود نشر ایدیلمدن بریره جمع و بر هیئت طرفندن تدقیق وترتیب ایدیلهرك بر کتاب شکلنده طبعه ویریلمیدی .

بوصورتله میدانه چیقاجق اولان اثر ، « فقیر کتبخانه » مزك محتویاتی قیمتلی بر جلد ایله آرتیرمش اولوردی .

مرحوم استاد محمد نیازی بکك طلبه‌لرندن :

تحسین ابراهیم

ضیاعدر .

۱۹۲۰ ده ، أول أمرده فرانسز و بعده بوتون دنیا ملتلرینه ، یه‌نه‌لره یه‌نیلنلر آراسنده صلحپرورانه مناسباتك تکرار اعاده‌سی لزومندن جسارتله بحث ایدن بریان ؛ قوتلی منطقی ، تمیزقلبی و تسخیر ایدیجی خطابتی ایله کندیسنه طرافدار بولدی و بوصورتله دنیا صلح تشکیلاتنك تملریی قوردی .

حربك مدنی انسانلره یاقیشمایان و محکومیته مستحق بر ایش اولدیغنی تثبیت ایدن لوقارنو معاهده‌سی، فرانسه ایله آلمانیا آراسنده قومشو ودوستجه مناسباتك تاسیس و بویوك مملکتك جمعیت اقوامه قبول اولنمسی ، أوروپا حکومت وملتلرینك فه‌ده‌رالیزه فکرینك اورته‌یه آتیلمسی ، بویوك بریانك قویدیغی دورت بویوك صلح طاشیدر .

بریان ، أوز وطننك منافع و شرفنی چیکنه‌مکسزین و بونك اوتوریته‌سنی ایلك صفه قویارق ، تام اون ایکی سنه بین‌الملل مهم ، مغلق و بویوك سیاستی اداره ایتمشدر . بوصوك اون ایکی سنه ایچنده یاپیلان بوتون بین‌الملل قونفرانسلرده ایلك، صوك وقطعی سوز دائما بریانك اولمشدر .

بوقونفرانسلرده ، بوتون انسانیت، بوندن اون دورت سنه اول وقوع بولان عمومی قتل عامك تکررینه مانع وحائل اولاجق بریانك نطقنی بکلیوردی .

بریانك ثولومیله حصوله کلن بوشلغی دولدیرمق ، یالکز فرانسه ایچون دکل ، بوتون دنیا ایچون تلافیسی چوق کوچ بر مسئله‌در .

انسانیتك متسلی اولاجق بر نقطه‌سی وارسه ، اوده بریانك صلح ایچون آچدیغی سالم یول و براقدیغی زنکین فکر میراثیدر .

آریستیده بریان کیمدر ؟

بو ، فرانسه‌نك سه‌ن نازه‌ر قصبه جغنده ۲۸ مارت ۱۸۶۲ ده دونمش بر کوچوك میخانه‌جی چوجوغیدر . نانس لیسه‌سنده مجاناً اوقودقدان صوکره دارالفنون حقوق فکولته‌سنه گیرمش و ۲۰ یاشنده بورادان لیسانس آلمشدر .

نانس‌ده آووقاتلغه باشلایان بریان، أولی بر قادینله بیدا و ادامه ایتدیکی مناسبت ،صانجی آووقات آرقاداشلری طرفندن دویولوب بارودن چیقاریلنجه یه

قادار بوقصه‌به‌ده قالمشدر . بوندان صوکره بریان ، سوسیالیست فرقه‌سنك اورغانی اولان « لانته‌رن » غزته‌سنده محرراتکده باشلامش و بالآخره بوفرقه‌نك عمومی کاتبی اولمشدر .

بریان ، ۱۹۰۲ سنه‌سنده سوسیالیست فرقه‌سنك مبعوثی انتخاب اولنمشدر . ۱۹۰۶ سنه‌سنده معارف و مذاهب ناظری و ۱۹۰۸ ده‌ده عدلیه ناظری اولمشدر .

۲۳ تشرین ثانی ۱۹۰۹ ده حکومتدن چه‌کیلمن قالمانسونك یرینه بریان جاغیریلمش و ایلك دفعه اولاراق باش کیل و داخلیه ناظری اولمشدر .

۱۹۱۱ کانون ثانی ۱۷ ده بردلی سابق ضبط کاتبی بریانی اولدیرمك ایسته‌یور . فقط بوسوء قصددن صاغلام قورتولیور . ۱۹۱۲ پوانکاره حکومتنده بریان تکرار عدلیه ناظری و ۱۹۱۳ ده تکرار باش وکیل اولیور .

۱۹۱۴ ، بویوك حربك باشلاتجنده ، و یوانك قابینه‌سنده بریان باش وکیل مستشاری و عدلیه ناظری قالیور . ۱۹۱۵ تشرین ثانی ۲۹ دن ۱۹۱۷ مارت ۱۷ یه‌قادار ۵ و ۶ نجی دفعه باش وکیل اولیور .

حرب زمانینده قله‌مانسونك فکرینه مخالف و معارض اولاراق بریان سلاه‌نیکه عسکر چیقاریلاراق اورادن‌ده هجوم اولنماسنی تکلیف و بونده اصرار ایدییور . قبول و تطبیق اولنارق ایی نتیجه‌لر ویرن بوقطعهٔ نظرك اصابتی‌ده بریانك اعتباریني آرتیریور .

حربدن صوکره بریان ۱۹۲۱ قادار سیاست موقعنده پك کورونمیور . فقط بوتاریخده ۷ نجی دفعه اولاراق قابینه تشکیل و ۹۲۲ ده‌سقوط ایدییور .

بریان تکرار سیاستدن اوزاقلاشیور . اوچ‌سنه صوکره یعنی ۱۹۲۵ ده خارجیه ناظری اولیور . و بوائناده لوکارنو معاهده‌سنی امضالاتمق موفقیتنی قازانیور . ۱۹۲۵ ده سکزنجی و ۱۹۲۶ ده دوقوزنجی دفعه قابینه‌تشکیل ایدییور . لاکین اوچ آی صوکره چه‌کیلیور وتکرار اونجی دفعه اولارق سکزنجی کونی قابینه تشکیل ایدییور . بوده ، مالیه ناظری قایوییه اعتماد رأیی ویرمه‌ین پارلامنتوسبیندن سقوط‌ایدییور . ۱۹۲۹ تموز ۲۷ ده بریان تکرار ۱۱

(لطفاً ۲۰ نجی صحیفه‌یه)

مطبوعات عالمنده

آدسز مجموعه

استانبولده آیده بر چیقارلمقده اولان بوقیمتلی تورکجه مجموعه‌یی اوقویوجیلرمزه حرارتله توصیه ایده‌رز .

« بوتون تورکلر براردو . . . قاتیلمایان قاچاقدر . » دستوری مسلك اتخاذ ایتمش اولان « آدسز مجموعه » تورك انقلابنك حساس وجانلی برمدافعی اولدیغی گیبی بوتون تورکلیکه عائد مقاله‌لرله ملی وظیفه‌سنی‌ده بحق کورمه‌که غیرت ایتمکده‌در .

بونسخه‌مزده ، م . امین بکك ، آدسزك ۹ نجی صایسنده انتشار ایتمش اولان مهم مقاله‌سنی قسماً درج ایدییوزر :

« . . . . . ایشته مملکتمزده‌ده بویالانجی پیغمبرلرك یاینارالی فکرلرندن بیری خورتلاماقدادر . دنیاده‌یکی‌یم‌دییه تللهنیپ پوللانیپ اورتایه چیقان هرفکر

کوته‌نك أولومنك یوزنجی سنه‌سی

صوی اعتباریله آلمان؛ ذکاء دها و اثر اعتباریله بویوك انسان اولان گوته ؛ بوندان تام یوزسنه اول ، یعنی ۲۲ مارت ۱۸۳۲ سنه‌سنده ، دنیایه گوزلرینی قاپامشدی. أولمز اثرلریله بوتون انسانیته عائداولان بویوك شاعر گوته‌یی ، بومناسبتله ، هر ملت مطبوعاتیله آیکمقدادر .

بیزده ، بو وسیله‌ایله ، متواضع مجموعه‌مزك صمیمی بر کوشه‌سنده بو بویوك‌داهی‌یی آیکمقله مفتخرز . کله‌جك نسخه‌مزده کندیسنه دائر اوزون یازاجغز .

سیسته‌می گیی بونك‌ده یالكز ده‌قوری یگیدر .

هرشی اقتصادیدر دییورلر. نته‌کیم دورقه‌ایم ده هرشی اجتماعیدر ؛ فروید هرشی جنسیدر ؛ سپه‌نسه‌ر ، هرشی فیزیولوژیکدر دییور . هیچ برشی یالكز بونلرك بیریله ایضاح ایدیله‌مز . هرشیده بونلرو بونلرگیبی بر چوق شیدن برر پارچه واردر .

میقروبلری معلوم‌اولان و کوزله کورولمن خسته‌لقلرك میدانه‌چیقمه سببلری بیله یالكز بومیقروبلرله ایضاح ایدیله‌مزکن ، بونلر تاریخی ، اجتماعی، دینی ، روحی بوتون بویوك حادثه‌لری و انقلابلری بیله نك سببه ارجاع واونکله علمی ؟ . . . مدلل ؟ . . ومثبت ! . . بر شکلده ایضاح ایدییورلر . او یهودی پیغمبرك بوگنیج اولیاسنه و موسقوانك مارقسیست تکیه‌لرنده بول بول اجازت ویریلن بومریدلرینه شوئی‌ده سویلیه‌لم :

اگر هرشی اقتصادی سبب و سائقلرله اولسایدی، حاکیت‌ملیه‌خزینه‌سی ستونلرندن تشکیلات اساسیه قانونمزه آتش آچان افندیلرك دخی اقتصادی منفعتلر اوغرنده و یولنده حرکت ایتدکلرینی قبول ایتمك لازمکلیردی . فقط بیز سیزك دعوا گزك تك باشنه وهرشیئی اثبات‌ایدن بر حقیقت اولدیغنه اینانمادیغمز ایچین سیزی بره‌ر گوکلی عاشق اولارق قبول ایدییور و گوزو- گزك باشقه برشی گورمه‌مسنی طبیی تلقی ایدییورز .

آنجق ، دین پروپاغانداسی یاساق اولان بومملکتده دینگزی یاماغه اوغراشمایینگز . دییور ، آگلیور ، کوریبورسه، صوك سوزگزك نه اولاجغنی سه‌زییورز . بومملکتده خلقك سنی دویورمق ایچین قورولان تورك پارلا منتوسنی و هنوز میدانه گلمکده بولونان تورك ده‌موقراسیسی گیی بر سوت چوجوغنی بوغمغه و بوغدیرمغه قالقماییگز .

سیزی تقدیر ایدییورز . تعبیه گز چوق گوزه‌ل . خلق جاهل وشعورسز بر کتله‌در . بو کتله‌لری بر زمره اداره ایده‌ر . فقطاوزمره‌نك‌ده مدیر اساسلری یالگزاقتصادی اولمالیدر . هیچ کیمسه‌یه دانیشمادان و صورمادان سیزك ، یعنی قیرمیزی یاقالی دکل ، قیزیل قافالی ارکان حربلرك دیدیکی یاپمالیدر . حونکه

انقلابك آقیشی دورمامشدر . شوحالده بزی ماجرالره آتیلابیلیر و سیزك ایسته‌دیکگز قالبه دوکوله‌بیلیرز .

افندیلر . . بو طوپوگزك بیله بیرمانفه دولدوراماياجغی قوتله ملی حاکمیت ستونلرینی سپر ایده‌رك جایدان‌دوشمش روس توفنکلریله آتش ایتمکدن واز-گه‌چیگز . بوقارا واضطرابلی کونلرده ، فازیلك و اونك قوردیغی رەژیمك اطرا فنده بیرقافا و بیرقلب‌گبی طوپلانان بر ملته آیریلق قونداقلری صوقایگز . بیزی کندیگزدن صوغوتمایگز .

سلاحگز تورك معدلی ، جبخانه‌گز تورك قورشونی اولسون و بوسلاحلری آتفره‌نك کوبکنده هنوز دوغان تورك ده‌موقراسیسنه‌دکل ، سیزی یه‌تیشدیرن و پروپاغاندا فابریقه‌لریله مشهور اولان مملکتده داخل اولدیغی حالده بوره‌ژیمی و بوجمهوریتی بر تورلو بوش کورمه‌ین و کندی قافامزله دکل اونلرك آرزولریله یورومه مزی ایسته‌ین بابانجیلره چه‌ویریگز .

افندیلر . . سیزی خشوع ایله سکوته دعوت ایدیورز .

تورك استقلال حربنی‌ده ساده‌جه اقتصادی سببلرله ایضاحه قالقمایگز . آیوالقده ایلك آتشی آچان قائممقام علی‌بی ، صامسونه بر ایده‌آلله آیاق باصان‌غازی‌بی ، آیدیندن یونانی قاچیران یوروك علی‌بی اقتصادی سببلرك برەر گوللگه حادثه‌سی موقعنه دوشورمه-یگز .

تورك ملتنك و رانتنده واصالتنده پاشایان طبیعی ، اجتماعی ، اقتصادی ، ملی و حق دینی الخ . . قیمتلری و فضیلتلری هیچه صایمایگز .

افندیلر .. ایچگزده پاشایان‌مقدس پرقیمت‌وارسه ، چوق‌حرمت‌ایتدیککز پیغمبر گزه اینانمانك عشقی طاتدیگزسه گوکلمزده‌کی مقدس شیلری بیقماغه قالقمایگز . عصرلردنبری وارینی‌یوغینی دولتنه و استقلالنه ویرمه‌گه چه‌کینمه‌ین تورك ملتنی آغزی و دیلی باغلی بر اسیر و اجیر موقعنه دوشوره‌جك پلانلرله اوغراشمایگز .

ملی حاکمیت غزته‌سنده ، تورك ملتنه ، اونك‌حریتنه، انقلابنه وبوکونکی رەژیمنه تیتیز بر ملیتپرور روحیله صاحب و حاکم اولماسنی بکلر و ایسته‌رز . »

— یکی توران —

فینلاندیاده یکی تورك حرفلریله انتشاره باشلایان بوتورکچی غزته هر شیدن اول عزم وایمانله ملی غایه اوغرنده چالیشمقدن بیلمامزلغك بر ثمره‌سیدر .. ایدیل‌اورالی عبدالله احسن بکك صاحب امتیازلغنی و آزربایجانلی محمد صادق بکك تحریر ایشلرینی درعهده ایتمش اولدیغی بوغزته‌یه (یکی توران) اسمی نك ویریلمسی نه‌قادار معنالی و امیدلیدر . برنجی نومروسینك ایلك مقاله‌سی (تورکلیك ـ روسلق مجادله‌سی) در ...

یکی توران فکری یاشامغه نامزد بر أملسه بالخاصه بوموضوعی تدقیقه‌وبوندن صاغلام نتیجه‌لر چیقارمغه مجبوردر . . بواعتبارله یکی توران محرری ایلك مقاله‌سنی بوموضوعه حصر ایتمکله چوق اصابت ایتمشدر . یکی توزان کندی یولینی ایضاح‌ایدن یازیی (رهبر مزحق و ایمان قوتیدر) جمله‌سیله بتریبور . . حقك وایمانك مظفر اولدیغی بردعوایی تاریخ طانیمازبوکابناء البته‌دهٔ یکی تورانده بواساسلره استناداً ایتدیکجه قوتلنه‌جك و چوق تاریخی ایشلر کوره‌جکدر .

غزته‌نك یاریسی نك فنیجه نشر ایدیلمسی‌ده چوق خیرلی و اصابتلی بر آدیمدر . فینلرك تورکچیلیکده یاپدقلری علمی ، تاریخی خدمتلردن ماعدا سیاسی ستلرینك ده ملتمز مقدراتیله علاقه‌دار اولمامسی قابل دکلدر . . بوعلاقه‌یی تقویه ایده‌جکندن دولایی‌ده یکی تورانه بوتون تورکلیك مدیون شکران قالاجقدر . . .

یکی تورانه موفقت دیلر و بوتون

تکین

بحی دفعه اولارق باش و کیل اولیور . بوصورتله اون بیرکره باش وکیل وداها چوق کره مختلف نظارتلرك باشنده بولنان و فرانسه‌یی همان بوتون بین‌الملل قونفرانسلرده موفقیت و شرفله تمثیل ایدمن بربیان ؛ کرك فرانسه و کرك بین‌الملل مساعیسی‌ایله انسانیت ایچون بویوك خدمتلر کوره‌رمك ۷۰ یاشنده ابدیته کیدیبور .

تربیه پوسته‌سی

۱ مارت ۱۹۳۲ تاریخنده ، کو-
سشنجه سانجاغنك دوگونجی کویندن ،
مجیدیه سه‌میناوی ماذونی والیوم قونیه
ارکك معلم مکتبی معلمی ایوب حمدی
بك قارداشمزك صاحب و مدیرلیکی
آلتنده ، ایلك صایسی چیقان « تربیه
پوسته‌سی » آیلق بر مجموعه‌در . احتوا
ایتدیکی قیمتلی یازیلر ، بو ممتاز مجموعه‌نك
گوده‌جکی یوکسك غایه‌یی نه قادار صلاحیت
و اقتدارله باشاراجغنی گوسترمکده‌در .

« تربیه پوسته‌سی » ، ملیتجیلك
تربیه‌سنده‌ده تلقین ایتدیکی یوکسك
اخلاق و فضیلت پره‌نسیپلریله ، تورکیا
جمهوریت واطنتده اولدیغی قادار خار-
جده‌کی تورکلر آراسنداده یویوك وصمیم
خدمتلر گورمه‌گه نامزددر .

فوق‌العاده چالیشقان اولان ایوب
حمدی قارداشمزك درعهده ایتدیکی
قارئلرمزه بواوزاق افقلرده تورکلیك
غایه‌سنی یشاتمغه ، طانیتمغه یوکسلتمکه
چالیشان غیرتی‌یی اوقوملرینی حرارتله
توصیه ایده‌رز . . .

بوچوق اهمیتلی وظیفه‌سنده موفق اولماسنی
تمنی و « تربیه پوسته‌سی » نی اوقویو-
جیلرینه توصیه ایده‌رز .

Terbiye Postasi
mecmuasi
Konya ——— Türkiye

کوچوك بیلگیلر :

زهرلی أت

معلومدرکه أتلری بینه‌ن حیوانلری
کسمه‌دن أول قووالامق ، قیزدیرمق
دوکمك ازیتلمك ایی‌دگلدر . کسیلمزدن
بر قاچ وقت أول دوکولمش قورقو-
دولمش حیوانلرك أتندن یییه‌نلرو جودلرینی
خسته‌لق تهلکه‌سنه معروض بیراقیرلر .

خسته‌لقلی ، دوگولمرك اولدیریلن
حیوانلرك أتی یییه‌ن انسان یوق گیبدر .

مسلك آوجیلری‌بك ایی بیلیرلرکه
چوق قووالانمش گیبك اتی دگل انسانه
گوپکلره بیله یمك ایچین یاراماز . چوق
قووولان گیبك أتنه آوجیلر « زهرلی
أت » دیرلر .

آغده طوتولوبده چوق چه‌پینان حیوانلرك أتلری‌ده تهلکه‌لیدر .

هولاندا بالیقلرینك لذتی و نفاستی هر کسجه معلومدر . فقط ، صودن چیقاریلدیغی گبی اولدیریلیه‌رك اوزون مدت جان چکیشدیریلیرسه ، بونفیس بالقلرك أتلری صحت ایچین مضر اولور .

چوق اورکن ، قورقان ، قاچان حیوانلرك قانلری میقروسقوبله لابوراتوآرلرده تحلیل ایدیلمش و بویله حیوانلرك قانلرینك زهرلندیکی گورولمشدر . متخصص دوقتورلر قورقودولان ، دوگولهن حیوانلرك قانلری(epizootii) خسته‌لغنه طوتولمش حیوانلرك قانلری گبی اولدیغنی سویلرلر . انسانلرده‌کی خسته‌لقلردن بر چوقلرینك قانی زهرلنمش حیوانلرك أتندن کلدیکی آکلاشیلمشدر .

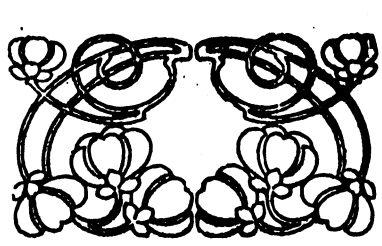

باغچه جیلك تقویمی

کانون ثانی — آغاچلرك کوده‌لرنده بولنان طفیلی اوتلر و قورو دالر تمیزله‌نیر ؛ کوده‌لری کیره‌چ صویی ایله صوانیر . اگر دوك و قار یوق‌ایسه آغاچلرك کوکلری ۳۰ — ۴۰ سانتیمترو قازیلارق گوبره‌له‌نیر ؛ گوبره آغاجك یاشینه گوره ، گوده‌دن بر ، ایکی واوچ مترو اقازارق دوکولور . آچیلان خندك اولا گوبره‌ایله صوگره‌ده چیقاریلان طوپراق‌ایله اورتولور . آغاچلرك دالرنده و گوده‌سنده بولنان قورت و بوجك گبی مضر حیوانلر تمیزله‌نیر . اگر دوك بوقسه آغاچلرك اطرافی قازیلابیلیر .

شباط — آغاچلرك تمیزله‌نمه‌نه‌و گوبره‌له‌نمه‌سنه دوام ایدیلیر . آشی ایچین لازم اولان دالر ایی جنس آغاچلردن کسیله‌رك ، آشی زمانینه قادار قوم‌ویاخود طوپراقده گومولو طوتولور . صوك بهارده دیکیلمه‌دن قالان فیدانلر و آغاچلر دیکیله‌بیلیر . آشیلاناجق‌اولان آغاچلرك دالری قورو و فائده‌سز اوفق دالردن تمیزله‌نیر .

مارت — میوه‌ویره‌ن آغاچلرك دیکیلمسنه نهایت ویریلیر . آلما، آرمود، شفتالی ، قایسی ، کیره‌ز الخ کبی میوه‌لرك تخملری اکیلیر . کچن سنه اکیلوب ده‌یتیشه‌ن بوتون فیدانلر فدانلغه تکرار دیکیلیر . بو کسك کوده‌لی آغاچلرك بودانمامسی نهایت بولور . صوك بهارده دیکیله‌ن آغاچلر معاینه ایدیلیر ؛ اگر یله‌نلری دوزه‌لتیلیر ، دیپلری آچیلارق صاماللی فیشقی قونور . اریك و کیره‌ز آشیسنه باشلانیر .

نیسان — صوك و ایلك بهارده دیکیله‌ن آغاچلر صولانیر . قایسی و شفتالی کبی آغاچلرك آشیسنه نهایت ویریلیر . فدانلق‌ده اکه و دیکمه کبی ایشلر یاپیلماز . هرنوع دیکمه و اکه‌نك صوکی‌در .

مایس — کچن آیده یاپیلان آشیره لظارت ایدیلیر . یارادیلمایه باشلایان بوجکلرك احماسنه چالیشیلیر . آچیلمایه باشلایان طومرو قارله کوزلره اشی یاپیلیر . اشلانه‌جق اغاچلره باقیلیر . آشی نقطه‌سنك اوستنده و آلتنده یتیشه‌ن فیلیزلر کسیلیر . آغاچلر صولانیر و دیپلری خفیف قازیلیر .

حزیران — کوز آشیسی ته دوام ایدیلیر آغاچلر منقطماً صولانیر ، فائده‌سز کوزلر و طومرو قلر کسیلیر . چوق صیق یتیشه‌ن فیدانلر سیرکلشدیریلیر و کونشك قوتلی ضیاسندن قورومق ایچین کولکه‌لك یاپیلیر .

تموز — آشیلاناجق آغاچلره باقیلیر ایجابنده یانلرینه قازیق قونور . قوتلی آغاچلره بویومکده اولان طومرو قارله ، و آزقوتی اولان آغاچلره‌ده آچیلمامش طومرو قارله آشی یاپیلیر . فضله دالار تمیزله‌نیر . کچن آیده یاپیلان آشیلرك باغلری کوشه‌تیلیر .

آغستوس — هنوز آچیلمامش طومرو قارله کوز آشیسی یاپیلیر . چوق میوه‌لی آغاچلرك دالارینه یاردیمجی قازیقلر قونور . فضله میوه‌سی اولانلرك میوه‌لری ایی پیشمه‌لری ایچین قوپاریلارق سیرکلشدیریلیر . آشیره دقت ایدیلیر ، کچن آیده یاپیلان آشیلرك باغلری کوره‌شه‌تیلیر . پیشکین میوه‌لرك چکیردکلری

صمیمی بیر دیلك

« امل مجموعه‌سی » نك كچن نسخه‌سنده ملی شاعریمز مرحوم محمد نیازینك قبری ایچون « طاتلیجاق گنجلری » طرفندن ۵۰۰ لیره ویریلدی. یكی كوزومه ایلیشدی .

بوحادثه نی چوق سه‌ویندیردی . سببلری :

۱ — هروقت خلقنك آلمی كندی آلمی و تحسینی كندی تحسینی بیلمش اولان بویوك شاعریمزك روحنك ، برازده اولسه ، تسلی بولاجغی ؛

۲ — اكثریتی آنجق كوی ایلك مكتبنده اوقویان بوگنجلرك ، دوبروجه‌یه یرلشمش قرمجلی تورطرك مقدس دیلك و آمللرینك صمیمی و حقیقی ترجمانی اولان مرحوم شاعرك ایده‌آلنی بنمسه‌مه‌لری و بونك یوكسلتدیكی غایه‌نك انكشافنه قوشولمالری ؛

۳ — تورك ازلی دوشمانی روسیه‌نك یوره‌گنه مفكورجی تورك تخم ایچین طوپلانیر .

ایلول — میوه‌لر طوپلانیر . كوزلك دیكمه‌لر ایچین خندكار آچیلیر. طوپراق ده‌رین قازیلیر آچیلمامش طوپراقلره آلماره كوز آشیسی یاپیلیر .

تشرین اول — كوزلك دیكمه‌لره باشلانیر . یالكز كوزه‌لیك هواده میوه‌لر طوپلانیر . دیكمه‌لر ایچین طوپراق قازیلیر خندك آچیلیر . فدا نلق ده كوزلك اكیلهجكلر ایچین یرحاضرلانیر .

تشرین ثانی — صوئوقلر باشلار. یجه‌یه قادار آغاج دیكیلمسینه دوام ایدیلیر . اوزوم جوتوقلری و كلر گومولور .

كانون اول — هوا پك صوئوق دكلسه اوفق چكیردكلی میوه ویرمن آغاچلرك دالری كسیلیر . اختیار آغاچلرك قورو دالری تمیزلنیر . طوپراق قازیلاردق گوبره‌لنیر .

کنجلکنك عزم و ایمانندن دامله‌یاجق انتقام قورقوسی ایدی . . .

بونلردان باشقه ، بوکیبی کنجلر جمعیتلری نامنه یاپیلاجق فداکارلقلرك خلقمز اوزه‌رنده دوغوراجق مثبت تأثیر ونتیجه‌لری بوسه‌ویجمی تمامیله‌یور- دی .

ایسته‌رم که ، آلتی سنه دنبری یاشامقده ، خلقه و ملی أمله‌تورلو خدمتلر یاپمقده اولان عزابلر کنجلرینك « کهکاشو » جمعیتی‌ایله مرحوم شاعرك صاغلغنده « محمد نیازی » قوبه‌سینك قازانیلماسی ایچون پازارجقده فوت بول مسابقه‌سنه اشتراك ایدن سپور جمعیتلری بوملی وظیفه‌لرینی یاپمقده که‌چیکمه‌سینلر. بوخصوصده ، « محمد نیازی » قوبه‌سینی قازانمش اولان ، کوستنجه « کاظم عبدالحکیم » سپور و حرث قلوبنك أوك آیاق اولماسنی کوکل ایستیور .

بونلرك خیرلی ایشلرینی « مجیدیه مدرسه‌سی مأذونلر جمعیتی » ایله کوی وقصبه جمعیت اسلامیه‌لرینك ایزله‌مه‌لری ده صمیمی دیله‌مکدر . .

دیله‌کچی

محمد نیازی‌نك قبری

ایچون اعانه

له‌ی	
٤٦٠٨	کچن نسخه‌دن
٤٠٠	قانلی‌چوقور قریه‌سی کنجلرینك رمضان بایرامنده ملی مکتبلری صالونده ترتیب ایتدکلری مسامره‌دن کوندردکلری حاصلات .
٣٠٠	مجیدیه سه‌مینارى طلبه‌لرینك « استقبال » حرث و سپور یوردندن .
٢٢٠	معلم محمد حلیم وانی افندی واسطه‌سیله چرنا ووداتورك مکتبی طلبه‌سندن
٥٥٢٨	یکون

آلمانیاده رئیس جمهور انتخابی

۱۳ مارت ۱۹۳۲ تاریخنده آلمانیانك رئیس جمهور انتخابی یاپیلمشدر . آلمانیانك مستقبل مقدراتنده بویوك اهمیتی ودولایسیله آوروپا وحتی جهان صلحنك دوامنده درین تأثیری اولان بو انتخابه دورت نامزد اشتراك ایتمشدر .

۱ — محافظه‌کار ، معتدل وصلح سه‌ودار فرقه‌لر نامزدی ماره‌شال فون هیندنبورغ ؛

۲ — آلمان نازیس (فاسیست) لرینك (ناسیونال — سوسیال فرقه‌سی‌نك) نامزدی آدولف هیتلر ؛

۳ — قومونیستلرك نامزدی تالمان ؛

٤ — جه‌لیك مغفرلیلرك نامزدی دوبسته‌ربه‌رغ .

انتخابدان اول هر غروپ کندی نامزدینی قازاندیرمق ایچون جوق مصرفلی و زحمتلی پروپاغاندالر یاپمشدر . انتخاب شوصورتله نتیجه‌لنمشدر :

۱ — هیندنبورغ ۱۸ میلیون ٦٦١,٧٣٦ ؛

۲ — هیتلر ۱۱ میلیون ۳۲۵,٥٦۱ ؛

۳ — تالمان ٥ میلیون ۲٥۰ بیك ؛

٤ — دوبسته‌ربه‌رغ ایسه ۲ میلیون ٦۸۰ بیك رأی آلمشلردر .

آلمانیا قانون اساسیسی موجبنجه بونتیجه اعتباریله هیچ بر نامزد انتخاب اولنامامشدر . رئیس جمهورك انتخابی ایچون آرای عمومیه‌نك نصفندن فضله اولماسی شرطدر . بودفعه خلقك هیچ بری رای ویرمکه اشتراك ایتمه‌دیکندن ، ماره‌شالك آلدیغی رأی آرای عمومیه‌نك نصفندن بر مقدار آزدر .

بونکله برابر ، ۱۰ نیسانده یاپیلاجق ایکنجی انتخابده ماره‌شالك قازانماجغی قطعیدر .

کرك قومونیست و کرك فاسیست نامزدلرینك قازانمه‌لری ، کرك آلمانیا و کرك جهان صلح و آسایشی ایچون جوق تهلکه‌لی کورولمکده‌در . بونی بیلن آلمانلرك هر کسدن زیاده سه‌ویلن و حرمت قازانان اختیار هیندنبورغی آیرا جقلری محققدر .

سلاحلری براقدیرمه قونفرانسی

بویوك محاربه‌دن اولکی اوردولر . ـ ضایعاتك قورقونج یکونلری . ـ بوکونکی اوردولر .

جنوه‌ده ۲ شباط تاریخنده طو‌پلانان بویوك ترك تسلیحات قونفرانسی مناسبتیله بوتون بویوك و مهم غزته‌لر ، صوك بویوك محاربه‌ده ملتلرك ویردکلری ضایعاتی تکرار کوسترمکده‌درلر .

بونلردان مراقلی و اهمیتلی او‌لانلری بزده درج ایدیبورز :

۷۴ میلیون انسان سلاح آلتنده

بویوك محاربه‌نك عرفه‌سنده بوتون أوروپاده سلاح آلتنده ٤ میلیون ایکی یوزبیك عسکر بولنیوردی .

بویوك حرب زماننده سلاح آلتنه ۷٤ میلیون انسان چاغرلدی و بونك یاریسی محاربه‌یه صوقولدی .

بونلرك لیسته‌سی شویله‌در :

مرکزی حکومتلرك اوردولری

آلمانیا	۱۳,۲۵۰,۰۰۰
آوسترپا ـ مجارستان	۹,۰۰۰,۰۰۰
تورکیه	۱,۸٦۰,۰۰۰
بولغارستان	۱,۰۰۰,۰۰۰
	۲۵,۱۱۰,۰۰۰

متفقلرك اوردولری :

روسیه	۱۹,۰۰۰,۰۰۰
انکلتره	۹,۵۰۰,۰۰۰
فرانسه	۸,۲۰۰,۰۰۰
ایتالیا	۵,٦۰۰,۰۰۰
رومانیا	۱,۰۰۰,۰۰۰
برلشمش آمریقاجمهوریتلری	۳,۹۰۰,۰۰۰
بلچیقا، صربستان، یونانستان	۱,۷۰۰,۰۰
	٤۸,۹۰۰,۰۰۰

ثولولرك يكونى

١٠ ميليون ثولو ــ ١٠ ميليون يارالى

سلاح آلتنه آلنان ٧٤ ميليون انسانك محاربه‌يه كيرن ٣٥ ميليونك ياريسندن فضله‌سى أولمش و يارالاعشدر .

بونلرك ليسته‌سى شودر :

	ثولو	يارالى
روسيه	٢,٥٠٠,٠٠٠	٥,٠٠٠,٠٠٠
آلمانيا	٢,٠٠٠,٠٠٠	٤,٠٠٠,٠٠٠
انكلتره	٧٥٠,٠٠٠	١,٧٠٠,٠٠٠
انكليز مستعمكلرى	٢٠٠,٠٠٠	٤٣٠,٠٠٠
فرانسه	١,٤٠٠,٠٠٠	٣,٠٠٠,٠٠٠
ايتاليا	٥٠٠,٠٠٠	١,٠٠٠,٠٠٠
تركيا	٤٥٠,٠٠٠	٧٠٠,٠٠٠

*

محاربه ١٥٥١ كون طوتمش و بوحسابله كونده ٦٤٠٠ كيشى ثولمشدر .

محاربه‌ده ثولن عسكرلرك آراسنه هجوم وحربله ضبط اولنان يرلرده أولن ١٣ ميليون سيويل انسانلرى‌ده علاوه ايتمك لازمدر.

اوچ ميليون عسكر اسير دوشمشدر .

دوفوز ميليون چوجوق اوكسوز قالمشدر .

بش ميليون قادين دول قالمشدر .

١٠ ميليون ملتجى (صيغينان) اولمشدر .

۱۹۲٤ سنه‌سنده یاپیلان بر ایستاتیستقه کوره حربدن چیقمش ۱۰ میلیون یارالی واردر .

*

بویوك محاربه‌ده یاپیلان ضررك یکونی ۱٤ بیك میلیار فرانسز فرانغیدر . (۱ فرانق ٦,٥ لیدر .)

یالکز انکلتره‌نك ضرری ۸۰۰ میلیار فرانقدر .

بوتون بو انسانجه و پاراجه ضررلرك نتیجه‌سنده انسانلق هیچ برشی استفاده ایتمه‌مشدر . بالعکس ملتلرداها مدهش صورتده سلاحلانمغه باشلامشلردر .

شیمدی بعضی حکومتلرك سلاحلانمه مصرفلری :

آمریقانك برلشمش جمهوریتلری	۱۷,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰
روسیه	۱٤,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰
فرانسه	۱۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
انکلتره	۱۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
ایتالیا	٦,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰
ژاپونیا	٦,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
آلمانیا	٤,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰
اسپانیا	اوچ میلیار
پولونیا	ایکی میلیار بش یوز میلیون
رومانیا	بیر میلیار اوچ یوز میلیون
چه‌اسلوواقیا	بیر میلیار اوچ یوز میلیون
صربستان	بیر میلیار ایکی یوز آللی میلون
بلجیقا	سکسن یوز قرق میلیون
یونانستان	بش یوز قرق میلیون

مجارستان	بش یوز آللی میلیون
آوستریا	دورت یوز میلیون
بولغارستان	ایکی یوز میلیون فرانسز فرانغیدر

وبو کون تقریباً ٤٠ میلیون انسان سلاح آلتنده بولندیریلمقدادر .

بومهم قونفرانس ، اوزاق شرقده ، ژاپونلرك چینلیلر ، قارشی قورقدلری بویوك طوپلرك گورولتیسی جهان صاحق صارصدیغی و افکار عمومیه‌یی شهه‌یه دوشوردیکی برصیرادە ، جنوه‌ده آللی آلتی قادار حکومتك بیکلره چیقان مرخصلری قارشیسنده آچیلدی . صیرا ایله بوتون ملتلرك ممثللری ساعتلرجه سوره‌ن و آلقیشلامان هیجانلی وتاریخی نطقلر سویلدیلر . بوتون بوسوزلر ، قونفرانسك عمومی مذاکره‌سی ماهیتی حائز اولاراق دوام ایتدی . بوندان صوکره ، آصل مسئله‌نك ایچنه کیریلمك وتفرعاته گچیلمکدر . بوکا ، تکرار طوپلانه تاریخی اون بیر نیساندان صوکره باشلانماجقدر .

عمومی مذاکره‌لرده سویلەنن فکرلردن چیقان نتیجه‌لر شوصورتله خلاصه اولنه بیلیر :

سلاحلری براقدیرمه قونفرانسی ، غایت نازك ، مهم و قاریشیق برمسئله ولدیغندن ، بونك بر ایکی آیلق قونفرانسله حلی ومثبت بر نتیجه‌یه اولاشمسی چوق مشکلدر . بوندان دولایدر که ، قونفرانسك ایللك صفحه‌سی ، بکله‌نیلن امیدلری بوشه چیقارمش و استقبال حقنده‌ده قرانلق شبه‌لر اویاندیرمشدر .

بوقونفرانس ، دهازیاده ، بویوك و کوچوك حکومتلرك ، کندیلرینی چوق یاقیندن علاقه‌دار ایدن ، یکدیکرلرینك قارشیلقلی و بین‌الملل مسئله‌لر حقنده‌کی فکر و کوروش نقطه‌لرینی آکلامالری ایچون ایی بر وسیله تشکیل ایتمشدر .

کچن نسخه‌مزده‌ده یازدیغمز کبی ، بومهم ومغلق قونفرانسده اورته‌یه آتیلان ایکی باشلیجه کوروش یولی واردر ، که بونلر بربرلرندن چوق فرقلی و براشدیرلمك امکانیندن غایت اوزاقدر .

بعض مرخصلر ، بو مسئله‌دن ،

تعمیرات ، حرب بورجلری واورتهٔ اوروپا مملکتلرینك آغیر اقتصادی وضعیتلری و بونلره عاجل و مؤثر چاره‌لر بولمق ایله مشغول اولدقلرندن سلاحلری براقدیرمه ایشی کهجیکمکده و اهمیتنی غائب ایتمکده‌در .

بوتون بونلرله برابر ، بو بویوك قوتفرانسدن بعضی شیلر آکلایوب چیقارمق ممکندر .

حکومتلرك اوردولرینك صایسی اوزه‌رنده ، هیئتك جغرافی وضعیتی ، مستملکلرینك اوزاق و بویوکلیکی و بونلرك سیاسی و اجتماعی حادثه‌لری ، حدودلرینك شکلی ، عسکری تشکیلات و احتیاجی باشقه باشقه اولدیغندن ، آکلاشمق قابل اولمادینی . دیکر طرفدن ده حکومتلرٔ آراسنده آغیر طوپ ، غازلی بومبا ، بومبا طیاره‌سی ، تانق ، تخت‌البحر کبی تجاوزی سلاحلرك و آلتلرك قالدیرلمه‌سی اوزه‌رنده آکلاشمق ممکن اولدینی . بوتون بوالغاسی ایسته‌ن سلاحلرك جمعیت اقوامه ویریله‌رهك بوتون دولتلرك اوستنده قوتلی بردولتك قورولمسی حقنده فرانسه‌نك پایدینی تکلیفك قبول وتطبیقه‌لایق کورولمه‌سی و نهایت غالب مملکتلرله مغلوب ملتلر آراسنده سلاحلانمه ویا سلاحسزلانمه خصوصنده ، هیچ اولمازسه ، نسبی بر یاقینلق و مساوات کوزه‌دلمه‌سی فکرلری اوزه‌رنده، آزچوق ، برائتلاف حصوله کله‌جکی کوزه چارپمقدادر .

فلسفه و فیلولوژی دوقتوری بر تورك قیزی

۱۹۲۷ سنه‌سندنبری برلین دار الفنونی فلسفه و فیلولوژی فاکولته‌سنه دوام ایده‌ن سعادت خانم ، کچن شباط آینده دوقتوراسنی آلمشدر . فیلولوژی و فلسفه دوقتوری اولان بوایلك تورك قیزی، قازان تورکلرندن مشهور ملیتجی و محرر عیاض اسحاقی بکك قیزیدر .

سعادت خانم ، ایلك تحصیلنی قازان تورك مکتبنده واورته تحصیلنك برقسمنی روس و قالان صوك قسمنی ده برلینده آلمان لیسه‌لرنده اکمال ایتمشدر .

کرك سعادت خانمی کرك پدری عیاض بکی تبریك ایده‌رز .

TIŞ HABERLER

تاردیو پروژه‌سی

مرکزی أوروپا حکومتلرندن طونه نهری اطرافنده اولان بش (رومانیا، یوغوسلاویا، مجارستان، آوستریا و چه‌سلوواقیا) حکومتك معروض قالدیغی اقتصادی ومالی بحرانه بر چاره اولمق اوزره فرانسه باش وکیلی موسیو تاردیو اورته‌یه بر پروژه قویمشدر. بونده مذکور مملکتلر آراسنده، رجحانی گومرولك تعریفه‌لری واسطه‌سیله، اقتصادی تشریك مساعی وبرلك تأسیسنی تکلیف ایتمشدر. فرانسه باش وکیلی، مناسبتله، بر جمله و یاقینلاشمه حسی اظهار ایتمك مقصدیله، آلمانیانك ده اقتصادی و مالی وضعیتنه مدار اولاجق بعضی تکلیفلر یاپمشدر.

فرانسه‌نك بو مهم پروژه‌سی، بوتون دولتلر و بالخاصه دوغرودان علاقه‌دار مملکتلر محافلنده بویوك علاقه ویاندیرمشدر.

بوعلاقه‌دار حکومتلرك هپسی، نقطهٔ نظارلرینی هنوز بیلدیرمه‌مشلرسه‌ده، فکرلری مطالعه‌لرینی بیان ایتمشلردر. ازجمله، انگلیزلر بو پروژه‌یی پك عملی و قابل تطبیق بولمیورلر. بونکله برابر، مجارستان ایله آوستریا آراسنده درحال گومرولك برلیگی یاپیلماسنی ایسته‌یورلر.

ایتالیانلرله آلمانلرایسه، فرانسه‌نك مرکزی حکومتلر واسطه‌سیله یکی بر سیاست یاپماسندن شبهه‌له‌نیورلر.

حتی چه‌سلوواقیایله بو پروژه‌دن ممنون کورونمیور. چونکه، بونی قبول ایتدیکی تقدیرده، الك مساعد و بویوك بر پیاسه‌سی اولان آلمانیایی غایب ایتمك قورقوسنده‌در.

حکومتمز و مملکتمزده‌کی فرقه‌لرك رئیسلری ایسه بوخصوصده‌کی نقطهٔ نظارلرینی آچیقدان آچیمه و قطعی اولاراق هنوز بیلدیرمش دکلردر..

سلاحسز لاندیرمه قونفرانسنك تعطیلی

جنوره‌ده‌کی دولتلری سلاحسز لاندیرمه قونفرانسی رئیسی هندرسون طرفندن ۱۱ نیسانه قادار تعطیل اولنمشدر.

Türkiye Haberleri

تورکیه خارجیه وکیلی توفیق رشدی بکك سیاحتی

جنوبده‌کی ترك تسایحات قونفرانسنده تورکیه‌جمهوریتنی تمثیل‌ایدن خارجیه وکیلی توفیق رشدی بك وطننه دونرکن ۱۱ مارتده‌بولغارستاندن کچمش و بومناسبتله صوفیه استاسیونده بولغار قرالی نامنه مأمور مخصوص ، باش وکیلی موشانوف وسائر ارکان حکومت طرفندن بویوك مراسمله قارشیلانمشدر. خارجیه وکیلی رشدی بك شرفنه‌ویریان محتشم ضیافتده ، بلغار باش‌وکیلی موشانوف جنابلری ایراد ایتدیکی نطقده‌بیان حوش آمدی‌ایله دکدن صوکره : آنقره زیارتی اثناسنده‌کی دوستلق تظاهراتی خاطره‌لرینی یاد ایتمش و توفیق رشدی‌بکك صوفیه‌ده‌کی اقامتنك اقتصادی مسئله‌لرك حلنی اکماله خادم اولاجغنی قناعتی اظهار ایده‌رك ، رئیس جمهور داهی غازی مصطفی کمال حضرتلرینك صحتنه و تورك ملتنك رفاهنهٔ ایچمشدر .

توفیق رشدی بك جوابنده ، بودعوندن و بویوك شه‌فی غازی حضرتلری‌ایله تورکیه حقنده‌کی کوزل سوزلردن و کندی حقلرنده کوسترمیان ابی‌تظاهراتدن چوق متحسس اولدیغنی بیان و بونلره تشکر ایتدکدن صوکره بالخاصه دیمشدرکه :

« آنقره‌ده مذاکره‌سی باشلایان اقتصادی مساعینك دوامندن بحث بوبوردیکز . فکریکزه تماماً اشتراك ایدییورم . حقیقةً قوتلی دوستلقلرك اقتصادی اساسلره استنادو اوساحه‌ده نکشاف ایلمسی لازمدر . و بویوك پولیتیقه اقتصاده استناد ایتدکجه داها قوتلیدر . » دیدکدن صوکره حشمتلو قرال حضرتلرینك صحتنه و آصیل بولغار ملتنك رفاهنه ایچیورم دیمشدر .

بولغار قرالی رشدی بکی قبول ایتدی

تورکیه خارجیه وکیلی ۱۳ مارتده قرال حضرتلری طرفندن قبول ایدیلەرك ساعت ۱۱ دن ۱۲,۳۰ قادار آلیقونمشدر .

توکیه خارجیه‌وکیلی مارت ۱٤ده استانبوله کلمشدر .

Memleket haberleri

اجنبی غزته جیلر نیسترو بوینده

بر قاچ وقتدنبری رومن ـ روس حدودینی تشکیل ایدن نیسترو نهرینك بوز طونمسندن بالاستفاده بولشه‌ویك طلمندن رومانیایه قاچاراق صیغنمق ایسته‌ین یوزلرجه مولدووان عائله‌لری ، چولوق و چوجوقلریله برلکده ، صوویت حدود عسکرلری طرفندن وحشیجه‌سنه قورشونله آولانیورلردی . بوقانلی حادثه‌لر صولك زمانلرده اوقادار چوغالدی و جهان افکار عمومیه‌سنی اوقادار متأثر ایتدی که ، نهایت بروکسلده طوپلانان جمعیت اقوام مجلس جمعیتنك قونفرانسنده اوقرایناك سابق خارجیه ناظری و رومن مرخصی بووحشتك اوکنه کچیلمه‌سی خصوصنده جمعیت اقوام مجلس اداره‌سنك عجله ومؤثر توسطلر یاپماسنی تکلیف و قونفرانس بونی محلنه ابلاغ ایتمشدر . بوندان ماعدا ، قتل‌عام درجه‌سی بولان بوأولوملردن تلاشه‌دوشن آمریقان ، انکلیز و فرانسز مطبوعاتی برنده تدقیقات یاپمق اچون مملکتمزه برر ممثل کوندرمش و بونلر درحال نیسترو بویلرینه کیتمشلردر . بوممثللرك تجایع حقنده اوکرمنوب نقل ایتدکلری حادثه‌لر و بونلرك فوطوغرافلری ، بولشه‌ویك ظلم و امحاسیاستنك نه‌قادار تکذیب وتأویل اولنمازحقیقتلر اولدقلرینی اثبات ایتمکده‌درلر .

حمیتلی بر تورك قادینی

کچن آی مغنیساده وفات ایدن زاهده خانم ، 150 بیك تورك لیراسی قیمتنده اولان بوتون املاکنی ، مجموعه‌ثروتی وچفتلیکنی مغنیسا خسته‌خانه‌سنك خارجنده اولان آچ وبی علاج خسته‌لره صرف ایدلمك اوزره وقف ایتمشدر .

نه‌بویوك و جانلی برحمیت نمونه‌سی

ایکی آیلق بر مقایسه

۱۹۳۲ سنه‌سنك ابتداسندنبری تطبیقه‌باشلانان قونته‌ژان حسیبه‌تورکیه جمهوریتنك ادخالات و اخراجاتنده چوق بویوك فرق حصوله کلمشدر . کانون ثانی و شباط آیلری ایچنده ۹,۸ میلیونلق ادخالاته مقابل ۱۷,۶ میلیونلق اخراجات یاپیلمشدر .

مبعوثلر مجلسنده

۲۵ مارتده مبعوث و پرفسور ژورژ برانیانو ، صوویه‌ت اوقراینا نڭ ندن مملکتمزه قارشی ایسته‌ین مولدووالره بولشویکلر طرفندن یاپیلان باربارجه حرکت و ئولومدلر حقنده حکومتك نه‌تدبیرلر آلدیغی صورمشدر .

۲۶ مارتده باش‌وکیل یورغاجنابلری بوسؤاله ویردیکی جوابده ، جمعیت اقوامه اوزون و مدلل بر مخطره ویرمیه‌جکنی و بولشه‌ویکلرك کندی تبعه سنه‌بیله نه‌قادار وحشیانه معامله‌لرپایدقلرینی ممکن اولان هر واسطه‌ایله مدنی جهان افکار عمومیه‌سنه عرصه چالیشیله‌جغنی بیان ایله‌مشدر .

سوسیالیست مبعوثلردن میرمسقوء عینی جلسه‌ده ، رومن سوسیالیست قرقه‌سنك بوتون دنیا سوسیالیست فرقه‌لرینی نیسترو بوینده یاپیلان بو وحشیلکلری پروته‌ستو ایتمه‌ك دعوت ایله‌دیکنی سویله‌مشدر .

چیفتجی بورجلرینی تحویل قانونی

چوق زمان‌دنبری حکومتك باشلیجه مشغله‌سنی تشکیل‌ایده‌ن بوقانون ۵۹ ماده‌دن عبارت اولاوق ۲۶ مارت تاریخنده مبعوثلر مجلسندن کچمش و سناتونك مذاکره و تصدیقنه قونمشدر . بورادان‌ده کچدکدن وقرال حضرتلرینك تصدیقنه اقتران ایلدکدن صوکره موبیتورول اوفیچیال ایله‌ده اعلان اولنه‌جقدر . آنجق بوندان صوکره موقع مرعیته کیره‌جك اولان بوچوق مهم قانونك خلقمزی دوعرودان وباقیندان علاقه‌دارایدن برلرینی کله‌جك نسخه‌مزده یازاجغز . .

Son haber

قافقاس قوتلری اقصای شرقه

کوندریلیور

استانبول : باطومدن شهریمزه کلن بولجیلر ، اوره‌نبورغ ، ستالینغراد ، و قازان هانغارلرندن بولنان طیاره فیلولری ایله شمالی قافقاسیاده تعزیل اوردویه منسوب آلتی دیویزیونك اوزاق شرقه ، مانچوریا حدودینه ، کیتملری ایچون امر آلدقلرینی قطعیتله سویلکده‌درلر .

اوچنجی یل صایی : 5	Emel Medjmuasâ'No 5 Str. Ardealului № 3 Bazargic(România) علمی، ادبی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی آیلق مجموعه‌در .	1 مایس 1932

داخل ایچین آبونه شرطلری (برسنه‌لك :250له‌ی آلتی آیلق :130له‌ی	مدیر : آووقات مستجیب ح . فاضل	خارج ایچین آبونه شرطلری (برسنه‌لك : 400 له‌ی آلتی آیلق : 210له‌ی

بولشویزم جیقمازده ...

قارل مارقسك ، ئه‌نگه‌لك بوتون قریب بر زماندر نشر ایتدیکی اثرلر
دنیاجه طانیلمش بر معقبی اولان قارل ایکنجی انتر ناسیونالیزمك بوتون مقر-
قائوتسکی آخیراً (بولشویزم جیقمازده) راتنده‌اوینادیغی رولی بیله‌نلر قائوتسکینك
عنوانیله مهم بر اثر نشر ایتمشدر . (۱) اثرینی البتده لایق اولدیغی اهمیتله تدقیق
علمی سوسیالیزم مکتبنك اك ایدرلر . بالخاصه اثرینك مقدمه‌سنده
یویوك فکر آدمی نك یاریم عصره (صحیفه۱٦) ۱۸۸۰ دنبری روس سوسیال

(1)Karl Kautsky : Le Bolchevisme dans l'impasse Paris. Alcan .

لیستلریله صیقی مناسباتده بولنه‌رق روسیه‌یی و روسیه‌ده‌کی اجتماعی حرکتلری تدقیق ایتدیکنی قید ایدن مؤلفك بولشویزم حقنده‌کی نقطهٔ‌نظرینی تثبیت و بونی اعلان ایتمسی بر وجدان بورجی بیلدیکنی تصریح ایتمسی بو کتابك اهمیتی بر قات دها آرتدیریور . .

حیاتی آنجق علمه وقف ایتمش و عملهٔنك رفاهی تأمین غایه‌سیله سوسیالیزمك موفقیتی اوغرنده بیك‌بر مجادله‌یه آتیلمش اولان قائوتسکی بولشویکلرك سوسیالیزمی قورمق یولنده‌کی تشبثلرینی هرحالده نه قولایلیقله ونه‌ده ذوقله تنقید ایتمیور . . اکراوبولشویکلرك روسیه‌ده قومونیزمی جاناندیرمق و بوتمله استنادله جهان انقلابی تأمین مقصدلرنده سمیمی اولدقلرینی اولسون قبول ایتمش اولسه‌یدی نظرلرنده قارشی هجوملرنده البته دها شاشه‌کار داورانمش اولوردی . . . فقط قائوتسکی یالکز دونکی روسیه‌یی ، دونکی روس انقلابچیلرینی دکل بولشویکلری‌ده اك یقیندن تدقیق ایتمش و اونلرك قیزیل‌ماسکه آلتند. جانلندیردقلری وحشت و ایمپریالیزمی اك ایی آکلامش اولدیغندن هجوملرنده البته دها قطعی اولدجقدی . . . بومحترم اختیاری بولشویکلره قارشی واقع تنقیدلرنده حق عصبیته کوتورمن اك مهم سبب بولشویکلرك بوتون خیالی تشبثلرینی علمی سوسیالیزمه ، قارل‌مارقسك اساسات‌نه‌استنادایتدیردکلرینی ادعا ایتملریدر . اثرینك ۱۳ نجی صحیفه‌سنده « اکر لهنین و معقبلری موفق اولورلرسه بنم بویوك استادلرم مارقس و ئه‌نغه‌لك فکرلرینی نشر وتکمیله حصر ایتدیکم بوتون حیاتم و بوتون سعیلرمك ثمره‌لری بوشه کیده‌جکدی . . . » دییور . واجتماعی تکاملك ، تاریخی ماتریالیزمك افلاسنی قبول ایتمه‌نك‌ده ضرری اولاجغنی قید ایدییور . . .

روسیه کبی صناعی حیاتی ، ملی سرمایه‌سی انکشاف ایتمه‌مش ، اجتماعی سویه‌سی ابتدائیلیکی آشامامش بر مملکتده سوسیالیزمك حق قومونیزمك موفق اولمسی حقیقةً بر معجزه اولاجقدی . . . تاریخده و اجتماعی حیاتده بالخاصه معجزه‌لری یقان مارقسیزم نظریه‌سی البته بو ضربه ایله کوکندن دویریلمش اولاجقدی . . . بوکا رغماً قائوتسکی بوموفقیته (۱۵ نجی صحیفه‌ده)

بن نه‌قادار اینامق ایستردم . دیور و تاریخی و اجتماعی حیاتی الك ایی تحلیل ایتمش ارلان الك قوتلی نظریه‌نك یعنی مارقسیزمك بوموفقیتلر اوکینده قیمتنی غائب ایتمدیکنی بیله کورمکی نه‌قادار ترجیح ایدردم . . » جمله‌سیله روس انقلابنك موفقیتنه جاندان طرافدار اولدیغنی قیدایدیور . . اونك اختلاجی روحی علمی سوسیالیستلیکنی کولکده قالدیرمغه قادار واریور فقط جمعیتلرك تمیلردن زیاده کندی طبیعی قانونلریله یورودیکنی ، اقتصادی حیاتك سیرینی خیاللرله دکیشدیرمه‌نك قابل اولمدیغنی اثبات ایدن مارقسیزم بولشویزم تجربه‌سیله یقلمق دکل بر قات دها و پك صاغلام اولارق اثبات ایدیلمش اولدی . . .

بولشویکلرك زراعی ، صناعی حیاتده‌کی تجربه‌لرینك علمی سوسیالیزمدن نه‌قادار اوزاق اولدیغنی و ندن افلاسه محکوم اولدقلرینی اطرافلی آکلامق ایسته‌ینلر بالخاصه قائوتسکینك بواثرینه مراجعت ایتملیدرلر .

۲۰ کانون ثانی ۱۹۳۰ ده‌سووه‌تلر روسیه‌سینده ۵۹ بیك قولخوز یعنی کویلیلرك طوپراغی مشترك تصرفلرینی تأمین ایدن تشکیلات موجود ایکن بر مارتده بویکون ۱۱۰ بیکه چیقاریلشدی. بوتشکیلاتلره اشتراك ایدن کویلیلرك مقدا ری درت میلیوندن اون درت میلیونی بولدی . . (صحیفه ٤١)

روس صنایعی بوتشکیلاته لازمکلن ماکینه‌لری یرلشدیرجك ، روس علمی بوزراعی مؤسسه‌لری تنظیم ایتمش و اصو للری اصلاحله هر طرفده‌کی زراعی مهندسلرك نظارتنده سعیك و محصولك الك اقتصادی بر صورتده استحصالنی تأمین ایده جکدی . . . غربك باشا ره‌مدینی مشترك زراعی فعالیت اساسی نك روسیه‌ده بر دنبره بوقادار بویوك مقیاسده حیاته کچیریله‌میه‌جکنی بیلمکله برابر بولشویکلر کویلی مقاومتنی قیرمق مقصدیله بویوله کیرمکه مضطر قالدیلر . .

یالکز زراعی تشبثلر دکل حتی بش سنه‌لیك صناعی پیلان و بوتون بولشویك سیاستی اعظمی طوتونابیلمك غایه‌سیله الك جزری بر صورتده الك خیالی چاره‌لره آتیلمغه مضطر قالیور . . ستالینك باش دوندیریجی موفقیتلر دییه پك طنطنه‌لی اسم ویردیکی قولخوز جریانی

بوتون روسیه‌یی قاپلادی فقط نتیجه . . روسیه‌ده ٤٠ میلیونلق برساحه‌ده آچلق باش کوسترمدی و حکومتك عجله تدبیر آلمسنی انتاج ایتدی . . . و حق قولخوزلرك بویوك قسمی تخمسز قالدی . . .

زراعتك سقوطی ، صناعی بحرانلره به‌نزه‌مدیکی و مطلقا آچلغی و بوتون اقتصادی حیاتك انحلالنی انتاج ایتدیکنی ۱۹۳۱ ده‌أرتنده قیدایدن(۱) قاموتسکی‌یی صووه‌تلر روسیه‌سنك بوصوك آیلرده‌کی وضعیتی نه‌قادار تأییدایتدی . . :

بش سنه‌لیك صناعی پیلانه کلنجه ۱۹۳۰ ده بولشویکلرك « پیلانه کوره یورومیور فقط هر حالده قسماً اولسون یوروبه‌جکدر » دیدکلری بو آمریقا صنایعنی حق شرق خیالنی بیله کولکه‌ده قالدیران پروژه‌نك « تمامیله یوروبه‌سی » کون کچدیکچه قومونیست فرقه‌سی صفلرنده بویوك بوشلقلر آچقده و هر کسه بولشویکلرك چیقمازده بوچالادقلرینی آکلاتمقده‌در . . .

اقتصادی حیاتی آلت اوست ایدرك مملکتی اون دورت سنه‌در آچلقله چیرپیندیران ، فردلرك وملتلرك حریتلرینی الك بویوك وحشتله چیکنه‌ین بولشویکلرك صووه‌تلر روسیه‌سنی دوشوردکلری وضعیت بالنتیجه یالکز قیزیللری دکل بیاض روسلری‌ده سیاسی چیقمازه سورو کلمشدر . .

ژاپونیانك مانچوریاده باشلادیغی حرکتدن یالکز بولشویکلر دکل اوروپاده بولنان بیاضلرده صوك درجه‌ده صارصیلدیلر . . .

میلیقوف ، کره‌نسکی ، روس جنرالری اوروپاده مهم اجتماعلر عقد ایدرك وضعیتی تدقیق ایتدیلر . . .

میلیقوف تمامیله قیزیللاشه‌رق روسیه‌نك تمامیتی تهلکه‌ده کوره‌رك هر روسك بولشویك جبهه‌سنی تقویه ایتمسی فکرینی ایلری سوردی . . . و حتی کندیسنه ۱٦۰ میلیون انسانك بولشویك جهنمنده اریمسنی می یوقسه ژاپونلرله متحداً حرکتله صووه‌تلر روسیه‌سنك صارصیلمسنی می ترجیح ایدرسکز دیه صورولان سؤاله ترددسز اولارق مملکتك پارچالانمسندنسه ظلمك دوامنی ایستدیکنی سویلدی . . .

کره‌نسکی ایسه کندی مهم

(۱) صحیفه ٤٥

قونفرانسنده دها مثبت و دها اساسلی تنقیدلرله روسیه‌نك مدافعه‌دن تمامیله عاجز بولندیغنی و روسلرك روسیه‌یی بوحاله دوشوره‌ن بولشویکلرله عینی جهه‌ده‌وضعیت آلمانیله روس‌طوپراغنك قورتاریلامیه‌جغنی اعتراف ایتدی . . . و حتی دها ایلری‌یه‌ده کیده‌رك جهانده بویوك و متحد روسیه‌نك تأسیسنه یاردیم ایده‌جك ایکنجی درجه‌ده بیله بر دولتك بولنمدیغنی سویله‌یه‌رك یالکز صووه‌تلر روسیه‌سنك دکل متحد و بویوك‌روسیه فکرینك استنادسز قالدیغنی یه‌دنی جسارتله اورتایه آتدی . . .

کرك بوسیاسیلره و کرکسه روس جنرالارینه سامعین طرفندن صورولان (نه‌یاپمالی ؟) سؤالنه بونلردن هیچ بریسی مثبت ، قطعی بر جواب ویره‌مدیلر . . و حتی (بیلمیورز !) دیمکدن بیله چکینمدیلر . . .

بوصورتله یالکز بولشویکلر دکل بوتون قیزیل وبیاض روسلرك چیقمازده اولدیغی تحقق ایتمش اولیور . . . سیبیمی ؟ . . .

تاریخ ، کندی تکاملنه انکل اولانلری هردورده ، هرپرده دویردیکی کبی‌روسیه‌ده‌ده کندی اثرینی کوسترمکه باشلادی . . . اون دوقوزنجی عصر دنبری جهان سیاستنك تملی اولان ملیت جریانی‌نك روسیه‌ده‌ده کندی تاریخی حکمنی جانلندیرمسنه نه قومونیزم و خیالی جهان انقلابی و نه‌ده سیاسی بر طوزاق اولارق بیاض روسلر طرفندن ایلری سورولن‌مستقل روسیه ملتلرینك قونفه‌دراسیونی و حتی روسیه جمعیت قوامی فکرلری مانع اولامیه‌جقدر. بونی هرشیدن‌زیاده روسلغك بوچالامسی بك اعلی اثبات ایتمکده‌در . . .

قریملی

جعفر سید احمد

تاریخ صحیفه‌لری

کچن سنه « امل مجموعه‌سی » نده قریم خانلرینك له قرالارینه کندرد کلری یارلقلزدن بعضیلرینی نشر ایتمش و اومناسبتله لهستانك مختلف علم منبعلرنده یوزلرجه قیمتلی یارلغك صاقلی بولندیغنی و بونلرك ایله‌ریده کرك ملی تاریخمزه وکرك عمومیتله له ـ قریم مناسباتنه دائر یازیلان تاریخلرك برچوق یرلرینی تصحیح ایتدیره‌جك معلوماتی حاوی اولدیغنی یازمشدم . شیمدی، غازی کرای خانك قرال اوچنجی بویوك آوغوسته کوندردیکی قیمتلی یارلینی تقدیم ایدییورم .

یارلیغك باشنده کورولدیکی کبی، بویارلیغك صاحبی ، تاریخلرمزده بورا غازی کرای عنوانی طاشیان ، غازی کرای خاندر . مومی‌الیه حقنده تاریخی معلوماته کیریشمه‌دن اول، یارلیغ حقنده بر پارچه معلومات ویرمکی مناسب بولیورم : « یارلیق ، یرلیغ ، یارلیغ » شکللرنده یازیلان بوکلمه ، موغول و تورکلر آراسنده مشترکاً «امر وفرمان» معناسنده قوللانیلان اسکی بر کلمه‌در . قریم خانلرینك ایکی تورلو یارلیغی واردر: بیری ، « تارخانلق » یارلیغیدرکه ، بونلری خانلر یسته‌دکلری آدامله ویره‌رك « تارخان » عنوان وپایه‌سنی بخش ایدییورلردی . (*) دیکری ، خانلرك اجنبی حکمدارلره کوندردکلری دیپلوماتیك یازیلردرکه ، بونلردن روس چارلرینه یازیلانلری ویایامینوف زه‌رتوف طرفندن « قریمغه دائر یازولر » نامیله ۱۸٦٤ تاریخنده په‌ترسبورغده نشر اولونمشدر . بونوع یارلیقلردن پك چوغی و قیمتلیلری له قرالرینه یوللانمشدرکه، سکزیوزدن فضله‌سی وارشوا‌لك عمومی آرخیوینده صاقلیدر. بونلرك اوچیوزدن زیاده‌سی له ، بیری ایتالیان ، اونی لاتین و قالانلری‌ده تورك لسانینده (قپچاق لهجه‌سیله) یازلمشدر . بوراده قریم خانلرینك یارلقارندن ماعدا « آلتون

(*) عبدالله بطالك تورکیات مجموعه‌سنك ۲ نجی جلدینه باقیلسون .

اوردو » خانلرینك یارلیقلری ـ مثلا طوقتامش حانك « قرال پاغه‌للویه » یازدیغی یارلیق ـ ده واردر . « آلتون اوردو » یارلیقلری ، اورته آسیاده موغوللر دورنده انکشافه باشلایوب تیموریلر دورنده کماله ایرمش و علم دنیاسنده « چغتای لسانی » دینمکله شهرت قازانمش اولان تورکجه‌ایله یازلمشدر. غرب تورکولوعلری طرفندن اهمیتله تدقیق ایدلمش اولان بولسان حقنده تفرعاته کیریشمیه‌جکم . بونکله برابر ، تورکجه‌نك بولهجه‌سی قادار تعمم و انکشاف ایتمه‌مشسه‌ده بوکا همان موازی دینه‌جك بر صورتده یاشامش اولان « نهج‌الفرادیس » اسمیله خوارزم لهجه‌سنی ذکر ایتمك لازمدر . (**)

معلوم اولدیغی اوزره « ادبی چغتای لهجه‌سی » نك بارز خصوصیتی املاسنده صامتلرك یازلماسی و اولدقجه معین بر املا قاعده‌لرینه تابع اولماسیدر. بولهجه‌ده مفعول الهلر قپچاق وخوارزم ادبی لهجه‌سنده او لدیغی کبی « نه » ایله دکل ، « غه » و « کا » ایله‌نهایتله‌نیرلر . (باباسیغا ، آناسیغا کیبی .) مفعول فیه‌لرایسه « نده » دکل « یدا » ایله نهایتله‌نیرلر .

(باباسیدا ، آرقاسیدا کیبی .)

اورتا آسیا تورکلرنده چوق تعمم وانکشاف ایتمش اولان بولهجه ، بوتون دشت قپچاقله وولغا حوضه‌سنده و قریمده حاکم اولدیغی کبی استانبولده بیله تأثیرلرینی کوسترمشدر . مثلا ، او دورك مشهور شاعرلرندن اولان عثمانلی شاعری « ندیم » ، « ندیم دیوانی » سنده چغتای لهجه‌سیله شویتاری یازمشدر : (صحیفه ۲۲۷) .

« باریب گوینغه یغلاماق تیلادوم برصدا تارتیب . یوکوردی مین ساری اول غمزه تیغ‌سرمه‌سا تارتیب . آلوب یغمی ایلفه‌ساچی زرهین سالمش ارخایه . مینك قصدمغه کیلمش اوچ تولوق جام صفا تارتیب . »

* *
*

بورایه درج ایده‌جکمز غازی گرای خان یارلیغی دقتله اوقوناجق اولورسه تمامیله ادبی چغتای لهجه‌سنده یازلمش اولدیغی کورولور . بونکله برابر ، کرك بو کرك دیکر یارلقلرده قپچاق

(**) یعقوب کمالك اون دوردنجی عصرده تورك ـ تاتار لسانی آبده‌سی « نهج‌الفرادیس » قریم ـ آق مسجد ۱۹۳۰ .

خصوصیتلری‌ده کوزه چارپمقدادر . عثمانلی سلطنتك قریم خانلغی اوزه‌رینه نفوذی آرتدقجه عثمانلی لهجه‌سنك‌ده یاواش یاواش یارلیقلر لسانله کیردیکنی کوریبورز . بوندان دولایی صوك قریم خانلرینك یارلیقلری همان تمامیله عثمانلی لهجه‌سیله یازیلمشدر . بونلرده چغتایجه‌نك یالکز عنعنوی جمله و تعبیرلرده قوللانلدیغنی فرق ایدیبیورز .

غازی کرای خانك بوموضوع بحث یارلغنك دیکرلرندن آیری بر خصوصیتی وارسه اوده باشنده تامغا بولونماسیدر . بوتامغایی قریم یارلغلرینك اوچ‌دانه‌سنده کوریبورز . بری ، غازی کرای خانك بویارلیغی ؛ دیکری بر نجی محمد کرای خان بن منکلی کرای خانك له قرالی قازمیره ۹۲۷ تاریخنده یازدیغی شرطنامه و اوچنجیسی‌ده منکلی کرای خانك ایتالیان لسانینده یازدیغی یارلقدر . تامغا قویمق عادتی مونغوللردن قالمادر . « آلتون اوردو » خانلری بوعادتی تطبیق و قریم خانلری ایسه عثمانلی حمایه‌سنه کیردکدن صوکره « طغرا » یی قبول و تامغایی ترك ایتمشلردر . آلتون اوردو یارلغلرینك متعدد تامغالی اولانلری‌ده واردر . تامغالرك صایسی مرسل الیهلرك اهمیتلرینه کوره ده‌کیشمکده‌درر . " بونه قادار اهمیتلیسه تامغانك عددی‌ده اونسبتده فضلا‌لاشمقدادر . مثلا : توقتامش خانك یارلغنده ایکی ، سعادت کرایك یارلغنده اوچ و اولجه‌ید سلطانك فرانسز قرالی فیلیپه کوندردیکی یارلیقده بش تامغا واردر .

* *
*

غازی کرای خان ۹۶۱ سنه‌سنده دوغمش ، ۹۹۶ ده قریم تختنه کچمش و ۱۰۱۶ ده‌وفات ایتمشدر . مومی‌الیه کرای سلاله‌سنه منسوب اولان خانلرك الکده کیرلیسی ایدی . اونك مرد‌لکنده ، قهرمانلغنده ، وطن پرور لکنده ، بر چوق‌علوم وفنونه وقوفنده ، موسیقیشناسلغنده وبالخاصه شعر وادبیاتده امثالسز برسیما اولدیغنده بوتون مؤرخلر متفقدرلر . او ، تورکجه‌دن ماعدا عربجه وفارسیجه‌ده شعرلر یازمشدر .

بعضی تاریخجیلر اونك ظلم و عدالتسزلکندن بحث ایتمکده‌درلر . حالبوکه بونك یارلیقلری دقتله‌اوقوناجق

ولورسه ، بواتهاملرك دوغرو اولمادیغنه قناعت کتیریلیور .

بوکا ظالم دینلمسنك سببی بلکه ، ایکنجی دفعه‌کی خانلغنده دولت کرای سلطانی کندیسنه رقیب کوره‌رك قتل ایتدیرمه‌سیدر . فقط بو ، اودورلرك چوق جاری‌و مباح صایبلان ایشلرندن ایدی .

غازی کرای خان بویوك برادری ایکنجی محمد کرای خان زماننده سیاستله اوغراشمغه و خانك خصوصی ایشلریله علاقه‌دار اولمغه باشلامشدر . محمد کرای خان شیروان محاربه‌سی ایچون دولت علیه طرفندن یاردیمه دعوت ایدیلدیرك دمیر قاپو طریقیله اوکا التحاق ایتمشدی. فقط لالا مصطفی پاشانك اوردو قوماندانلغنه عثمان پاشایی توکیل ایدرك اورادن آیریلماسی خانك کوجنه کیتمش و اورده پادشاهك فرمانی بکله‌مدن یرینه قالغای عادل کرای سلطانله ، غازی کرای سلطان و اوغلی سعادت کرای سلطانی اوردوسیله براقه‌رق قریمه دعوت ایتمشدی. بدرینك عقبنده اوغلی‌ده قریمه دونمش وبوصورتله اورادهیالکز بوایکی سلطانله مبارك کرای سلطان قالمشلردی . .

عثمان پاشا بواوچ سلطانی ایران حدودی کنارنده دشمانی ایزلمکه مامور ایتمشدی. (محمود اباد) ده ایران شهزاده‌لرندن حمزه میرزانك قوماندامی آلتنده قوتلی بر اردو آنسزین قارشولرینه چیقمش بونلرده رجعت‌وفرار ایتمکی مردلکلرینه صیغدیره‌میه‌رق حربه کیریشمشلردی . بدایتده بویوك موفقیتلر کوسترمشلرسه‌ده کندیلرینه صایجه‌قات‌قات فائق اولان دشمان اوردوسنه مقاومت ایده‌میه‌رك اسیر- دوشمشلردی . مجملر عادل کرای سلطانی اولدیرمشلر ، غازی کرای سلطانی قهقهه‌زندانینده حبس ایتمشلردی. بر مدت صوکره موسی‌البهك قهرمانلغنی مردلکنی تقدیرایدن ایرانیلر بر قاچ شرائطله اونی سربست براقق ایسته- مشلرسه‌ده غازی کرای اوشرائطی تختنده سربست اولمقدنسه محبوسخانه‌ده قالمغی ترجیح ایتمشدی . (*) (تابوده‌غم و شادی و حرمان بوده . زینکونه کذشته تاکه دوران بوده — ماتجربه کرده‌ایم که درملك شما . راحت همه-

(*) شرطر ، ایرانده اقامت ایتدیکی تقدیرده کندیسنه ایسته‌دیکی مأریت ویریله‌جك ایدی .

درقلعه و زندان بوده) شعریله اونلرك تکلیفنی رد ایتمشدی . بوصورتله یدی سنه زندانده قالمش و نهایت بر چاره‌سنی بولەرق فرار ایتمش و درویش قیافتیله ارضروم والیسی عثمان پاشانك نزدینه اورادنده استانبوله کلمشدی . تام‌بواثناده قریم خانی بولنان اسلام کرای وفات ایتدیکندن قریم خانلغنی غازی کرایه ویرمشلر و بوندن ماعدا کندیسنك فوق‌العاده قهرمانلغی و سیاقتی نظر اعتباره النەرق بر چوق بخشیشلرله آیریجه بیك (سکه فلوری) جیب خرجلغی‌ده اعطاایله‌مشلردی . غازی کرای خان قارداشی فتح کرایی قالغای دیکر قارداشی عادل کرایك اوغلی یحشی کرایی نورالدین یاپمشدی . شرق سفرلرنده معیتنده بولونوب فوق‌العاده یارارلقلر کوسترن احمد آغایی‌ده خان آغالغه‌تعیین ایتمشدی . ۱۰۰۰ تاریخنده سلطان محمد ثالث (اکری) محاربه‌سنده خاندان یاردیم ایستەمش و خانده کندیسنه درحال قالغای فتح کرای سلطانك قوماندانسی آلتنده مهم برقوت کوندرمشدی .

فتح کرای سلطان بومحاربه‌ده خارق‌العاده موفقیتلر کوسترمش و بوکا مکافاتاً صدراعظم سنان پاشانك پادشاه نزدنده تشبثیله خان نصب اولنمشدی . بوخبری غازی کرای ایشتدیکی زمان صوك درجه‌ده متأثر اولمش و درحال بر کمی‌یه بینەرك سینوبه کلمشدی . بواثناده درسعادتده سنان پاشانك یرینه ابراهیم پاشا صدارته کتیریلش بولونوبوردی . مومی‌الیه غازی کرای خان محبلرندن ایدی . بناءً علیه بوعزلك قریم خانلغی آراسنده قارغشه‌لنی موجب اولاجغی موضوع بحث ایدرك پادشاهی و دیکر وکیللری اقناع ایدوب خانلغنی تکرار غازی کرایه چویرتدی . فقط فتح کرای سلطانه‌ده خانلق براتی یاپیلمش اولدیغندن مسئله چوق نازك بر شکله کیرمشدی . ابراهیم پاشا بوکاده بر چاره‌حل بولدی : غازی کرای ایچون‌ده بر برات چیقارتدیرارق یکیچری متفرقه باشی چرکس خندان آغایله قریمه کوندریلوب اهالی هانکی طرفه مائل ایسه براتك اوکا ویریلمه‌سی تنبیه اولوندی .

بوبراتی حاوی اولارق یوله چیقان خندان اغا غازی کرایك پك صمیمی

طرافدارلرندن وابراهیم پاشانك‌ده چوق یاقین آدامـلرندن بولوندیغی جهتـله دوغریجه سـینوبه کیدرك براتی غازی کرای خانه تقدیم ایتدی . بو صورتله غازی کرای خان، هیچ‌سببسزاوغرادیغی عزل فلاکتی تعمیر ایدیلهرك ، ایکنجی دفعه قریم خانی اولمشـدر . بودفعه قالغایلغه کوچوك برادری سلامت کرای سلطانی ، زرالدینلکده سعادت کرای اوغلی دولت کرایی کتیرمشدر .

غازی کرای خان ، ۱۰۰۷ سنه‌سـنده روسـلره قارشو اولان حربده صاتورجی وزیره یاردیم ایتمش و بالخاصه افلاق و ویووه‌سی میخالك تأدیبنده بویوك خدمتلر کوسترمشدر . خان ، پادشاه طرفندن وقوع بولان دعوته بر دفعه مسـتثنا اولق اوزره دائما اجابت ایتمشدر . بعضی مهم اسباب دولاییسیله بردعوته اجابت ایده‌مدیکی ایچون پادشاه طرفندن برستمنامه وخواجه سعدالدین افندیدن‌ده‌بر منظوم تعریض آلمشدی. بونلره شومنظومه‌لرله جواب ویرمشدر: پادشاه ذی‌شانه : « نیر اعظم سپهر کمال ، درهٔ جاه و جلال ، افضـل فاضـلان دو زمان ، اکمل کاملان کون و مکان الخ . . . » . سوزلریله باشلامش اولان مکتوبنده ، چـوق متاثر اولمـش اولاجق که ، سـتمنامه‌نك هر کلمه‌سـنه آیری آیری جواب ویرمکه اوغراشمشدر. خواجه سعدالدین افندیه : « اوملورکن بو جانب اخباری ، که عجب وارمی آیك آثاری ، ناکهان برسـفینه دریادن ، ایریشوب جانب احبادن ، برخبرویردی دییو بویورلمـش ، ، خبری جانلره اثر قیلمـش الخ . . . » منظـوم بیتلریله نظیره یازوب کوندرمشدر . غازی کرای ۱۰۱۲ سنه‌سنده پادشاه طرفندن دعوت واقع اولمادیغی حالده اوردوسیله بلغراده کلدی . مقصدی ایکی سنه‌قادار بر مدت اردوی همایونده بولونمادیغی ایچون پادشاهی دلکیر ایتمه‌مکدی . اوقیشی عسکری ایله برابر « پچوی » ده کچیرمشدر .

« پچوی » تاریخنك مؤلفی ، خان ایله ناصل مشرف و اونك ناصل بویوك بر شخصیت اولدیغنه دائر اثرنده ایضاحات ویرمکده و اونك فوق‌العاده عالی جناب ، فاضل بر ذات اولدیغنی و اوکا خط تعلیق اوکرتدیکنی قیدایتمکده‌در . خان ، پچویده فضـولیٔ بغـدادینك (نیك وبد) منظومه‌سـنه‌نظیره اوله‌رق

« گل و بلبل » منظومه‌سی یازمشدر .
« قهوه‌ایله باده » منظوم رساله‌یی‌ده بوراده میدانه کتیرمشدر و رساله‌نك نهایتنه پجویده حاصلاتمز بوقادار درسوز- لرینی علاوه ایتمکده‌در . غازی کرای خانه دولت علیه طرفندن محاربه‌لرده کوسترديکی لیاقتی‌یارارلقلری‌وموفقیتلری دولایسیله مکافاتاً سیلیستره سنجاغی (آرپه‌لق) و آیریجه خزینه‌دن اوطوز بیك اقچه‌جب‌خرجانی اولارق‌ویرلمشدر. بوندن صوکره غازی کرای بغداته بر قریم کنجنك والی تعیین ایدلمسنی تکلیف ایتمش ایسه‌ده اورایه کوز دیکدیکندن شبهه ایدیلهرك تکلیفی رد اولنمشدر . غازی کرای « تفنکجی علوفه‌سی » آدنده بر ویرکی احداث ایتمش

و « غازی کرمان » آدنده بویوك بر قلعه‌ایله آقمسجده بر جامع یاپدر- مشدر .

غازی کرایك‌پك قیمتلی شعرلری، بسته‌لری؛ عربجه ، فارسیجه و تورکجه (عثمانلی و چغتای لهجه‌لریله) منظومه- لری اولدیغنی تاریخلر قید ایدیورلر .

غازی کرای ۱۰۱۶ تاریخنده « تمورك » قلعه‌سنده طاعون خسته لغندن وفات‌ایتمش وحنائوه‌سی باغچه‌سرایه کوتورولهرك باباسنك تربه‌سنه دفن ایدلمشدر . غازی کرای صوك درجه اداره‌لی برخان اولدیغندن اونك‌زمانده قریم عثمانلی دولتی هیچ اشغال ایتمه- مشدر . فقط‌بعض تاریخلرك قیدایتدیکی کبی‌اوزمانکی و زرا اونك قیمتی تقدیر ایده‌مه‌مشدر . رضا نوربك تورك تاریخی اثرنده اکرتورکیه بوذاتك قیمتی‌بیلمش اولسایدی . اوندن دها چوق خدمتلر کورولوردی دیبور .

قراقوف

عبدالله ذهنی

هو

بالقوت الا حدیه

والمعجزات المحمدیه

اولوغ اوردا اولوغ خانی غازی کرای

سوزم

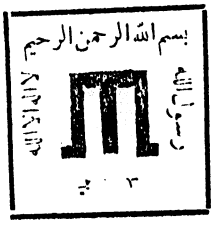

الله و خدای ایذیم و ایزید و اوغاتینکری تعالی خصرتلاری ینك وحدانیتی و عظمتی برلا باشلانسون اونك قول ینك و صول قول ینك اولوغ اولوس ینك تومان بیلکان مینك یوز اون بیلکان اوغلانلارینکا و میرزا لارینکا و روس و بروس کنازلارینکا و اقباشلی و قره طونلارینکا مسجان لارینکا و بارچا اولوغ کنکاش پان لارینکا و ایچکی و طیشقی لارینکا و کوبلیك قره ایلکا بارچاتوزنما بیلکانلارینکا بسامین که صان سز و کوبلیك دشت قپچاق ینك اولوغ پادشاهی غازی کرای خان مین حق و سبحانه و تعالی ینك علوعنایت لاری شان شریف موزکا مقارن ومعاون بولوب اولوغ اتالاریمیز ینك اورون لارینکا تخت خاقانی غه جلوس میسر و و نصیب بولدی ابرسا اشبو یرلیغ شریف خاقانی میز برلا بیان و آشکاره قیلامیز کیم اوائلدین اولوغ اتامیز اوچاقلق حاجی کرای خان و اونکه خواه نین العظام و سلاطین الکرام رحمة الله علیهم اجمعین زمان لاریندا ولایت ایلاخ مملکتی قرال لاری اولان قازمیر قرال و زیکمونت قرال و آهوست قرال و سایر قرال چاغلارنده بری بیریسی برلا دوست محبت و بارش و یارش

بولوب اکی جورت اراسنده اوکسوز اوغول و طول خاتون و یارلی یرغا باشلارینکا آلتون تاج اوروب یورور بولسالار و اصلاحجی تاجر و بازرگان واروب کیلور بولسالار ضررو زیان کورمای امین باروب امان کیلور ایردیلار اما اهوست قرال فوت اولدقده ایلاخ مملکتی‌غه قرال بولور اوعل قالمای ایلاخ مملکتی اون اکی ییل قرال‌سیز بولوب مملکت ایچنده اولان خرسوز و حرامی لاری ایلاخ مملکتی نینك و یووه‌لاری و کرمان بك لاری تیرکامای و ضبط قیلمای ذخیرهٔ آزوق ویروب کمی ویروب اوضوصوینه کیلوب تاتاروك طوراجیسین آلوب و طواروبلنی‌سین سوروب صونك مجار قراللاری اوروغندین اشتفان قرال ایلاخ مملکتی‌غه قرال‌بولوب اوضوصوینده اولان قرستیان نینك خرسز حرامی قزاق لارینکا رعایت ایتکان اوچون اوضوصوینده حرامی و خرسز قزاقلار کوبلك بولوب اوضوصوبندن اینوب دولتلوغ و سعادتلوغ پادشاه خوندکار حضرتلاری نینك اوضوصوبی بوینده اولان جان کرمان و اقکرمان و نیدر کرمان نینك اراسنده اولان قوی‌جی و طوارجی و بازرگان فقیرلارینکا ضرر و زیان کورکاز کان‌لاری اوچون رحمتلق بابامز دولت کرای خان و آغاچالاریمز خانلار و اوزومیز و سلطان لارمز و بیشش باش تاتاوقزاقلاری ایلاخ مملکتنی هر ییل و هر قیشش چاپوب اکی جورت بری بریکا دشمان اولورغه اوضوصوبی ایچنده اولان حرامی خرسوز قرستیان قزاقلاری سبب اولنمشلاردر .

حالا ایلاخ مملکتی قرالی بولغان اسوشکه قرال اوغلو قرنداشمز زیکمونت قرال دولت ایشکمزکا اولوغ ایلچی‌سی برانوسکه‌نو بولاك خزینه‌سی برلا یباروب بورونغی بارش و یارش و دوست و محبت یوسنجا اکی جورت موز بارش و یارش بولوب بازرگان امین واروب و امان کیلوب کیم کسنه‌دین ضرر و زیان اولماسین دیدیلار ایرسایبارکان بولاك خزینه‌سنی خوش کوروب آلوب قبول قیلندی و قرنداشمز زیکمونت برلا دوست و محبت و بارش و یارش مزنی دخی شول شرط اوزریته قیلامیزکه اوضوصوبی ایچنده اولان

حرامی و خرسوز قرستیان قزاقلارین بارچاسین سوروب اوضوصویندن
چیقاروب تیرکاب ضبط اینکای‌لار و دخی بیاره تورغان بولاك خزینه‌سین هر
بیل بیارکای‌لار و دفترموز اوزره کیشی لارمیزنینك بیشلارین بولاك خزینه‌
سیله بیلکابیارکای‌لار وتقی قاغانا سلطان اولان قرندیشمز فتح کرای سلطانغه
داخی النمش پوستاف جیکیمان بولاك خزینه‌سین بیلکابیارکای لارو اون ا کی
کشی‌غه داخی تیبش بیارکای لار بواساوب اوزره بولالا خزینه‌سین ویروب و
تیبش‌لارین بیلکابیارور بولسالار و اوضوصوبی ایچیندین قرستیان قزاقلارین
بر قویمای بارچاسین چیقارور بولسالار بارش و یارش و دولت ومحبت بولوب
ا کرمین اوزوم غازی کرای خان بولای و اولوغ کچیك قاغانما سلطان بارچق
بارچه سلطان‌لار و بك لارومیرزالار بولسون تاتار جیرومن برلا جابارغه و
یاقوب بیقارغه و ضرر و زیان قیلارغه بر کمسنه بارماسین ا کرسین قرنداشمز
زیکمونت بوعهد و شرط اوزرینه طورار بولسالار والله و بالله و تالله
دوستیکوزغه دوست و دوشمانکیزغه دوشمان بولورمیز وتقی بیش باش قزاقلار
باروب ایل آستندین صلا کیز جایوب اسیر کیلتورر بولسالارمین قرنداشکیز
غازی کرای خان کیلتورکان اسیرلارنی قیتا الوب بیاررمیز و بیش باش
قزاقلارنینك تقی حق‌لارین کیلورمیز اوضو صویی ایچنده تورغان قرستیان
قزاقلاریکیزنی چیقارماس بولسانیز تاتار طوراجی‌سی‌غه و طوارقارغه ضرر و
زیان قیلار بولسالار سیر قرنداشمز زیکمونت بلش بولسون کیم دوستلق و
محبت و یارش و یارش اولمای ا کی جورت امین امان بولماس‌لار و تقی سیز
زیکمونت قرنداشمز اوضوصویی ایچنده قرستیان قزاقلار کیزنی چیقاررسولسا
کیزاوضوصویی بوینده‌بولغان قره‌رعیت ایل کشیلار کیز کاوب جورقه‌طوزمزدن
آچقه‌لاری برلا امین موزدین طوز صاتوب الوب کتسون‌سین زیکمونت
قرنداشمیز نینك مملکتی‌کا و بزیم مملکتمیزکا باررکان‌لار قورقمای و اوشنمای
امین واروب امان کیلکای‌لار حالا اولوغ ایلچی کیز برانوسکه نینك کوزنجه
بوآنت و شرط و عهد ایدوب بو عهد نامه‌یرلیغ شریف خاقانی موزکا التون

نشانلیغ مهرنی باصوب اوزمیزنینك اولوغ ایلچی موز اولان ایچکی بك من اولوب وزیرموز اولان قاسم نی بوآنت و شرط وعهدمیزنی سیزقرنداشمز زیکمونت بلدرر اوچون یباردیك وتقی سیز زیکمونت قرنداشمز ماسقو دوشمانکیزغه اطلان غانکیزدمین غازی کرای خان قرنداشکیزدن یاروم اوچون تاتارچروین تیلار بولساکیز خرجلق فلوری یبارکای سیزکه چیرومزکا ویروب دوشمانکیز اوستنه یبارکای میز وتقی بز غازی کرای خان قرنداشکیزدین واران اولوغ یلچی موزی اکی آیدین آرتوق طوتغار قیلمای بولاك خزینه می و تیبش لار برلاً قیتاتیزاوق بزقرنداشکیزغه یبارکای سن وسیززیکمونت قرال قرنداشمزدین بزکا کیلکان اولوغ ایلچی کیزنی تقی اکی آی دین آرتوق طونغار قیلمای سین زیکمونت قرال قرنداشمزکا تیز اوق جبار رمیز ایمدی سین زیکمونت قرال قرنداشمز ملش بولسون لارکم اوضوصوبی ایچندین قزاقلاریکیزنی چیقارمای و تیرکامای ضبط قیلمای بولورسه کیز بز قرنداشکیزنینك طوارجی لارینه و طوارقارهغه ضرر قیلوب و دولتلوغ و سعادتلوغ پادشاه خوندکار حضرتلاری نینك کرمان لارینه و رعایاسیغه ضرر و زیان قیلار بولسالار دوستاق و محبتلك و یارش و بارش بولمای اکی جورت نینك رعایاسی و برایاسی زحمت کوروب دولتلوغ پادشاه خوندکار حضرتلارندین داخی اویات بولورسیز بوعهد و شرط و آنت اوزرینه طورطاق کرکدر دیوعهدنامه یرلیغ خاقانی بتلدی فی شهر جمادی الاول من شهورسنه الف

بحقام الماسرای دارالخاقانی

غازی کرای
خان بن دولت
کرای خان

ادبیات

Boran'da aynen vardı
YAZMA!

مزاد

آ لچاق ئویده‌ن ئه‌نکی بیب ،
ایپه‌ك ، ییرشیم کی‌یب ،
قولوندا له‌گه‌ن قومانلار ،
اومزندا شاللار یورغانلار ،
چیقا ته‌للال توشونجه‌مه‌ن ، قایغیمان ،
سه‌لام به‌ره هه‌ر اوتکه‌نگه صایغیمان ! . . .
اوغور اولا قورتالی آقام ! . . . باقیرا ،
هه‌رکس بیراز ، صوراشدیرا ، چانیرا . .
ـــ آلیکز ئه‌ی ! أومه‌ت مامه‌ت آلیکز ! . .
تازه مالار آلیب ، طوپلاب قالیکز ! . .
پارل پارل پارلداغان فارفورچینی فیلجانلار ! . .
ایپه‌ك گولمه‌ك ، حه‌ساب یوزیه‌ز ، آطلاس ، شالی قافتانلار !
قالایلی قازان ، صاواتلی سینی ، صاده‌فلی کورسی ، آلتون فه‌س ،
آز قوللانلغان ، یه‌کی مالار ، ترشونمه‌سین آلسین هه‌رکس ! .
موناو ته‌سبیح ، سیزگه أومور ، یه‌تمشلك بر امانمك !
موناو قازان ، حاله‌رده‌ن که‌تمکن فودانمك ! . .
شالی قافتان ، آطلاس یورغان « اینجه » دن ئولکه‌ن گولسومنك !
طویوندان بورون اوزوم صاتدم ، کی‌یه‌ولیکیم ، ئوزومنك ! . . .
مونا قاشیق ، بیر صوفرالیق ! . .

مونا صاحان ، بر صیرالیق ! . .
مونا پوشو ، مونا ئه‌لبه‌ز ،
مونا یوزبه‌ز ، مونا فه‌س ! . .
مونا مولوت ، تابیرنامه ، مائه‌دیبه ، موسفیانچون ئیریملار ،
قاریجه دووا ، قولونج صوخیا ، آیله ئه‌تنه طیلسیملار ! . .

* * *

قولدان قولغا گه‌چه‌شیله‌ر ، أویده کیسین چاقیرا ،
ئه‌سکی کله فورتالیگه ، آلا قورتی جا گیرا . . .
ئه‌سکی ته‌سبیح قولوندا ،
ناماز قیلا حاق یولوندا ،
ئه‌سکی قازان شاقیردای ، پیشه‌که‌نه شوبوتقا ؛
که‌نه شو ئه‌سکی جه‌زبه‌سین سوره اوتقا ! . .
که‌نه شوقارت ته‌للالدان ،
مه‌بیت مالدان
آلغان شییمه‌ن طوی ئه‌تنه ، ایشین کوره ،
قاپانا نه‌سکی یورغانی ، ئه‌سکی تیش کوره . .
که‌نه‌شو تابیرنامه‌من تابیرلی توشین ،
خایبرغا یورای کله‌جه‌گین ، بوگونین و گه‌چیشین . .

چوبان زاده بکر صدقی

بولشه‌ویزم و سوویت ره‌ژیمی

بولشه‌ویزمك افلاسی وبولشه‌ویك دیکتاتورلغنك محقق اولان سقوطی قارشیسنده ، قورتولوشلری بوسقوط ایله علاقه‌دار بولونان محکوم‌ملتلرك شیمدیدن اوزرنده دوشونمه‌لری ایجاب ایدن چوق حیاتی و جانلی برمسئله واردر : بولشه‌ویك دیکتاتورلغنك تأسیس ایتمش اولدیغی سوویت ره‌ژیمنك مقدراتی نه‌اولاجقدر ؟

هر شیئدن اول بولشه‌ویزم ایله سوویت ره‌ژیمی بربرندن آیرمق و هر ایکی اجتماعی مؤسسه‌نك ماهیتنی بیلمك لازمدر . بولشه‌ویزم نه‌در ؟ سوویت ره‌ژیمنك ماهیتی نه‌دن عبارتدر ؟ بولشه‌ویزمك سقوطندن صوکره بو ره‌ژیم موجودیتنی محافظه ایده‌بلرمی ؟ ایتمه‌لیمی‌در ؟

بولشه‌ویزمدن صوکره سوویت ره‌ژیمی ، ده موقرائیك بر نهج‌اداریه تحول ایتمه‌دن یاشایابیلیرمی ؟ یاشاماسی قابلمی‌در ؟

بولشه‌ویزم نظرنده ، کندیسنك قورموش اولدوغو سوویت ره‌ژیمی ، انتقال دورینه مخصوص ، دنیاده بتون دولت مؤسسه‌سنی الحا ایله‌مك ایچون بورژوآزی‌یی یوق ایله‌مکله مؤظف‌موقت بر تضییق ماکینه‌سیدر . سوویت تشکیلات اساسیه‌سنده صراحتاً قید اولنان بوجهت بولشه‌ویکلرك « دولت و اجتماعی نظام حقنده تعقیب ایتدکلری « دولتسزلك ـ دولت دوشمنلکی » عقیده‌سنك بر محصولودر .

بولشه‌ویزمه گوره ، اجتماعی صنفلرك موجوداولمادیغی عصرلرده دولت نامنده بر مؤسسه دخی موجود اولامشدر . دولت ، یالکز بورژوآزی قاپیتالیست صنفلرینك میدانه کلمه‌سندن صوکره بوصنفلر طرفندن وجوده کتیریلمش وغایه‌سی ، گویا ، دیکر صنفلری سستشمار ایتمکدن عبارت اولان بر « جیدودلر برلکی » در .

سوویت تشکیلات اساسیه‌سنی شرح ایدن بولشه‌ویك حقوق اساسیه پروفسورلرندن « غورویچ » به نظریه‌نك

ایضاح و اثباتنه صحیفه‌لرله یازی تخصیص ایله‌مشدر .

دولتی بومعناده ، بر تضییق ، استثمار و جبر ماکینه‌سی ، حیدودلر برلکی دیه تعریف ایدمن بولشه‌ویزم صنفلری اورتمدن قالدیرمق و صنفسز برجمعیت قورماق غایه‌سنی گوددیکی ایچون « صنفلرك میداندن قالقماسیله دولت مؤسسه‌سی دخی طبیعتیله میداندن قالقمش اولاجقدر . » دیور و بوایحا وظیفه‌سنی پرولتار صنفنك تضییق ماکینه‌سی اولان سوویت دولت مؤسسه‌سی واسطه‌سیله یاپیلاجغنه، سوویت رژیمنك بومقصدله قورولمش اولدیغنا قائعدر .

فقط بز سوویت رژیمی برتضییق و ایحا ماکینه‌سی اولارق دکل، صرف اداری بر نهج - (Regim ad-tiv) اولارق آلوب اوبزه کتیف بر باقشله مطالعه ایتمك ایستهرز . معلومدرکه، انقلابلر ، اختلاللر ، حربلر و استیلالر نتیجه‌سنده بردولتك سقوطی ، اودولتك استناد ایتدیکی اداره ماکینه‌سنك بوزدن بره سقوطنی امتاج ایتمهز ، ایش باشنه کلمن و یکی اداری و دولتی أمللر ، غایه‌لر و پروغراملر تعقیب ایدمن و محقق دولتجی اولان یکی قوتلر ، قورمق ایسته‌دکلری یکی حیاتی یاواش یاواش ، تدریجله یاپارلر . بو ، هر شیئدن اول ، یکی رژیمی اداره ایده‌جك مالزمه‌نك حاضر ایدیلمه‌سندن ، یتشدیریلمه‌سندن ، یکی تربیه‌دن آصیلی برشیئدر . اجتماعی حیاتك بوزولماماسی ، آنارشی و نظامسزلیغك باشلاماماسی ایچون هرشیئدن اول اداره ماکینه‌سنك قوتلی اولماسی لازمدر . بواولمازسه ، آنارشی ایچرو سنده هرشیئی ، هر مفکوره ، حتی یکی دولت و یکی رژیمده محو اولوب کیده‌بیلیر .

اونك ایچوندرکه بولشه‌ویزمك سقوطندن صوکره ، حتی بولشه‌ویزمی یقماق ایچون اونك استناد ایتدیکی اداره ماکینه‌سنه صاحب اولمق ، او مؤسسه‌لرك باشنده بولونمق بتون بولشه‌ویزم عایهداری فرقه‌لر نزدنده بر غایه‌شکلنی آلمشدر .

ده‌موقراسی‌یی کوکندن انکار ایدن بولشه‌ویزمك قورموش اولدیغی یکی رژیمی، ده‌موقراسینك بحران کچیردیکی بوده‌رده ، بولشه‌ویزمسز اولارق ایده آل برسیستهم کبی قبول ایتمك ایسته‌یمن

برجریانك موجودیتی حس اولونمقدەدر. بوجریان سوویتلر خارجنده بر چوق برلرده ، بالخاصه سوویتلرله دوست مملکتلرده کندیسنی کوسترمکه و ده‌موقراتیق دولت ماکینه‌سنی سوویتیزمه دوغرو چه‌ویرمکه چالشدقلری کورولیور فقط ده‌موقراسی ، خلقك دوغرودن دوغرویه حاکمیتی ، کندی کندیسنی بالذات اداره ایتمه‌سی ده‌مکدر . ده‌موقراسی ، خلقك حاکمیتی ده‌مك اولدوغو ایچون ، صنف حاکمیتی ، صنف مجادله‌سی ، صنفلرك احاسنی رد ایده‌ن و طبیعتیله ملیتجیلکی انتاج ایده‌ن بر مذهبدر . ده‌موقراسی اینانیست (دولتجی) در . قورمق ایسته‌دیکی دولت ده‌حریت، مساوات ، عدالت قاعده‌لرینه استناد ایدر و ملی تساند و آهنکی ، تشریك مساعی اساسی اوزرینه قورار و اجتماعی و حدتی تأمینه چالیشیر .

ده‌موقراسی‌یی انکار ایده‌نلر صاغدن مونارشیستلر ، صولدن بولشه‌ویکلردر که ، هر ایکیسی ملیتی دولتك بر عنصر حقیقیسی اولارق رد ایدرلر . اساساً بوایکی افراط قوت ملیتی رد ایدرلر ملیت وملی حاکمیت دوشمانیدرلر. صنف اساسی اوزرینه قورولمش اولان بوصاغ و صول سیسته‌ملر ، ملی بر حدودله تحدید ایدیله‌مش اولدقلری ایچون امپریالیستدرلر . و افکار عمومیه‌ایله حسابلاشمادقلرندن مستبد و ته‌رروریستدرلر ؛ حاکمیتلرینی جبر ، تضییق و اعدام ماکینه‌لری اوزرینه قورارلر . بناءً علیه ده‌موقراسی‌یی رد ایتمك وسوویتیزمی یکی بر ره‌ژیم اولارق آلماغا چالشمق ملتیتی رد ایتمك ده‌مکدر. ملیتك رد ایدیله‌سی ، خیر خواه بر زمره‌نك حاکمیتی تأمینه‌سی ایتمك ایسه یوقاریکی ایکی افراط و مستبد قوتلردن برینه یاقلاشمق دیمکدر . بویله بر دولتده حریتدن ، مساواتدن ، عدالتدن ، افکار عمومیه واراده ملیه‌دن بحث ایدیله‌مز . بویله بر ره‌ژیم آنجق جبر و ته‌رروز اوزرینه دورابیلیر .

بولشه‌ویزمك سقوطی اوزرینه تشکلی محقق اولان یکی دولتلرده ، اوجله‌دن آذربایجان، تورکستان ، قریم ، اوقرایینا ، ادیل اورال ، کورجستان وسائره‌ده ایسه‌سوویت‌دولت ماکینه‌سی ، « سوویت » نامی طاشیان مؤسسه‌لر منافع اجتماعیه نامنه وتاریخی برضرورت

اولارق مطالعه ایدیلمکده‌در . بونکله برابر بو رەژیم شیمدیکی ، « پرولەتەر صنفنك بر تضییق ماکینه‌سی » حالیله آلنماسی و قبولی امکان خارجنده‌در .

سوویت مؤسسه‌لرینك یالکز یوقسول کوبلوایله عمله‌دن عبارت اولدوغو ملومدر . بولشەویکلر کندی دیکتاتورلقلرینی یالکز بوآشاغی طبقه‌اوزرنده یاشادابیلدکلرندن دیکر صنفلری سەچمك و سەچیلمك حقندن محروم ایتمشلردر . کویلرك اك چالشقان و یاراتیجی عنصرلری اولان اورتە حالای و زنکین اکینجی خلق هر بر حق و حقوقدن محرومدر شهرلرك عمله‌دن ماعدا بتون عنصرلری عینی وضعیتده‌در . بوامحایه محکوم ، حقدن محروم عنصرلرك اون دورت سنه‌دنبری بوروتمکده اولدقلری قانلی مجادله‌نك بزه اوکرەتدیکی سیاسی درس واردر . اوده : سوویتلرك دەموقراسیله‌شمه‌سیدر . هرکس سەچیلوب سەچمك حقنی حائز بولونمالیدر . صنف مجادله‌سنه نهایت ویریلمه‌لیدر . ملتك اقلیتنك دەکل ، اکثریتنك ، عمومیتنك حاکمیتی تأمین ایدیلمه‌لیدر .

آذربایجان کویلوسو سنه‌لردنبری دوام ایدەن مجادله‌سنده بونی ادعایله مشغولدر . یاشیلی ، مطبوع بیانیه‌لرنده عمومی و دەموقراتیك سەچکیلر طلب ایله‌مشدر . و بواولمایینجه سوویت مؤسسه‌لرینی اهمال ایدەرك کرك اداری ، کرکسه عدلی ، اجتماعی ایشلرینی کندی ملی یئنیجاقلرنده حل و آق صاقالار واسطه‌سیله تطبیق ایله‌مکه باشلامشدر . بوندن چیقاریلاجق نتیجه‌نه‌در ؟

ملتك عمومی آرزوسی خلافنه ، ملتك منافعی تأمین ایتمەیەن مؤسسه‌لر یاشایامازلر . بونلرك یاشاماسی ایچون ، اوزرنده اولان دولتی ، اداری واجتماعی وظیفه‌لرینی ایفایه مقتدر اولابیلمك ایچون ملتك عمومی آرزو و توجهنه نائل اولمالیدر . عکسی تقدیرده بویله بر اداره ماکینه‌سنه دایاناجق اولان دولت اوزون یاشایاماز .

بناءً علیه سوویت مؤسسه‌لرینك قاپولری آچیلاجق . سوویتلره واقع اولان سەچکیلر عمومی مساوی و دەموقراتیك پرەنسیپلر اوزرینه اجرا ایدیلەجك . بومؤسسه خلقك سەودیکی بتمسەمش اولدوغو بر مؤسسه اولاجق . کندی مؤسسه‌سی عد ایتدیکی بومؤ-

سسه‌نك أمری خلق طرفندن سه‌وه سه‌وه قبول ایدیله‌جكدر . دولتك اداره ماكینه‌سی عمومی بر اعتبار و اوتوریته‌یه مالك اولاجقدر .

بویله بر قید و شرطله بالضروره قبول ایدیله‌ن سوویت دولت مؤسسه‌سی آرتق « پرولتار یانك تضییق و امحا ماكینه‌سی » شكلندن چیقاراق « ملتك اداره ماكینه‌سی » حالنی آلمش اولورکه نهج اداری‌ده ده‌موقراسینك طلب ایتدیکی كنیش محلی اداره ویا اداری عدم مركزیت‌ده بودر .

بناءً علیه : بولشه‌ویزمك سقوطندن صوكره سوویت‌رژیمی موجودیتی محافظه ایتمك ایچون ده‌موقراسیله شمه‌كه مجبور اولاجقدر . بوره‌ژیم ده‌موقراتیك بر نهج اداری‌یه تحول ایتمه‌دن یاشایامیاجقدر . یاشاماسی امكان خارجنده‌در . ذاتاً بولشه‌ویزمك سقوطی اوزرینه كنبش خلق كتله‌سی بومؤسسه‌یی اشغال ایده‌جك و اوكا حاكم اولاجقدر . بزه دوشه‌ن وظیفه خلقك بو اشغال و حاكم اولمق حركتی‌نك ، مملكتك نظام و امنیتی‌نامنه‌مثبت صورتده نتیجه‌ویرمه‌سی ایچون تدابیر آلمقدر . اگر مؤسسه‌لری اشغال و ده‌موقراسیله‌شدیرمه عوضنده بیقیجیلق حركتی واقع اولورسه اولكه بر اداره ماكینه‌سندن محروم قالیر و هر یرده آنارشی حكم سوره‌ركه ، بونك ایچینده هرشیئی الك مقدس اولان استقلال بیله تهلكه‌یه دوشه‌ر .

داخلده‌كی خلق مجادله‌سی ایكی غایه‌یه‌دوغرو كیتمشدر .

۱) بولشه‌ویزمك امحاسی — استقلالك الده ایدیلمه‌سی .

۲) سوویتلرك اشغالی — ده‌موقراسینك تأسیسی .

تاریخی انتقال دورنده‌ده بومقدس پرنسیپلردن اوزاقلاشمامالیدر .

یاسوویتلری اشغال ، استقلالی اعلان ،

ویاخود استقلالی اعلان ، ده‌موقراسی‌تأسیس ایتمك لازمدر . بویوللاردن هانكیسنك اتخاذ ایدیله‌جكی حادثه‌لرك جریانی و بولشه‌ویزمك شكل سقوطی ایله تعین ایده‌جكدر .

آذربایجانلی :

م . ب . محمد زاده

قارلرك انسانی

امثالسز ثه‌ه‌رژی ، پیلماز عزم و ثبات و آدابته قوتنه صاحب اولان بر قاچ كاشفك سایه‌سنده بزه ، اك اسرار انكیز سایبلان بوز داغلرینك سرلری بوتون نفرحاتیله افشاایدیلمشدر . بوراده ، ویریلن انسان ضیاعلرندن ، كاشفلرك كوسترد‌كاری فراغت نفس وفداكارلقلردن بحث ایتمیه‌جكز . یالكز ، بوز دریالری ایچنده یاشیان اسكیمولرك حیاتلرینی ، شمالی قالین بر پرده گیبی دائما اورتولو طوتان سیسلك آرقاسندن گورمكه چالیشاجغز .

مونغول عرقنه منسوب اولان بوانسانلرك یاشادقلری منطقه قطب شمالینك اطرافنده‌در . اسملری : eskimaulth در . معناسی : « چی أت ییجیلر » دیمكدر بوتاریده ذكر ایتدیكمز اسم عالمك و مدنی انسانلرك اونلره ویردكاری اسمدر . كندیلری ، بربرلرینه ، - - پك صیقی بر رابطه ایله بر آراده یاشادقلری دیگر دورت آیاقلی و اوچوچی حیوانلردن تفریق ایدیله‌یلمه‌لری ایچین اولاجق - «inuit» دیرلر كه معناسی : « انسان » دیمكدر .

یاشادقلری منطقه‌نك شدتلی اقلیمی ، جهان مدنیتی بوانسانلره یاقلاشدیرمامشدر . حق ، بر قاچ وقت أولنه قادار مدنیتك سسی اسكیمولره اوزون سنه‌لر یتیشمزدی . شیمدی صیق صیق یاپیلان كشف قافله‌لری افرادینك اونلره معنوی ومادی برچوق یاردیملری دوقونمقده‌در .

شمال قطبنه سیاحتك كوچلكی یالكز - دكزك بوزلری آراسنده واپورله ، بوز اوستنده كوپكلر طرفندن چكیلن قیزاقلرله گیتمكده ، صوئوقده ، نیك بر تورلو تهلكه‌ده و فورطونالرده دكلدر ، بونلرك یاننده سیاحلر ، اسكیمولرك بیاض انسانلری گوردكاری زمان یوزلرنده بلیرن خوشنودیتسزلك اثرلری وعدم قبول معامله‌لری ایله‌ده قارشیلاشیرلر . بونكله برابر ، دائما بیاضلر اسكیمولری تسخیر ایده‌رك كندیلرینه بندایده‌رلر . بر ایكی ساعت ظرفنده میدانه كان

بوزدن شیرین برأو ، یاغسز یامان برلامبا ، بیاض سحربازك برامریله انسان کیبی قونوشان بر ماکینه ، داها بونك کیبی بزم ایچین علی العاده ایشلدن صایبلان بر چوق شیلر ، بشریتك بویوك چوجوقلرینی حیرته دوشورور واونلرده بیاضلرده الهی برقوتك موجود بولوندیغنی قناعتی حاصل ایدهر . بوگون بوتون اسکیمو قبیله‌لری بیاضلرك بوقوتی و اونلرك کندیلرینه قائق اولدقلرینی بیلیرلر . معمافیه اسکیمولرده ذکی چالیشقان و آچیق گوز انسانلردر . برچوق مدنی ملتلری غبطه ایتدیره‌جك خصلتلری‌ده یوقدهکلدر . مثلا : دوعرو ، ناموسلی و جسارتلی درلر .

شکل اعتباریله : مونغول تیپلی ، قیصه بویلی ، قوتلی و آیکدرلر . درینلربنك رنگی ساری ـ قیرمزی‌در . یوزلرینی صوغوقدن چاتلاماسین دیه یاغلارلر . ارکلری الك چوق (۵۰) سنه ، قادیناری داها آز چالیشدقلری ایچین (۸۰ ـ ۷۰) سنه یاشارلر .

اسکیمولر ساکن و تختیارانسانلردر . صافدل و چوجوق طبیعتلیدرلر . چوجوقلریمزك اویناد قلری کیبی اونلرك اك یاشلیلری بیله بوزتپه‌لرینه چیقوب باش آشاغی قایارلر . اسکیمولرده قاوغا و گورولتو هیچ بوق کیبی‌در . هپسی قوه‌شو و آرقاداشلریله ایی گچینمکه باقارلر . قومونیتاته‌لرنده هرکس عینی درجه‌ده حقه صاحبدر ؛ رئیس ، مدیر قطعیاً طانیماز و بیلمزلر . چوق ایرکن اولهنیر و بر قاچ قادین آلابیلیرلر . هر نه‌قادار بر قاچ قادین آلمغه حقلری اولسه‌ده اکثریا ایکی قادینله اکتفا ایدهرلر . بونك عکسنه اولارق بر قادینك ایکی یاخود بر قاچ ارکنکله ـ حقی اولمقله برابر ـ اولندیکی پك سیرك وقوع بولور .

اسکیمولر ، ارکك قادین ، بربرینك حقوقنه صوك درجه رعایت ایدهرلر . ارکك دیشاریده وحشی حیوانلر و بالیق آولامق ، قادین‌ده أو ایشلرینه باقمق البسه و آیاق قابی دیکمکله مشغول اولور .

بر اسکیمونك اداره‌سی ایچین لازم اولان بوتون شیلری تدارك ایدهن باله‌ما وفوق بالیقلری ایلك بهارده ، رهن و شمال قوشلری‌ده یازین آولانیر . آیی وره‌ن دریلرینی تمیزله‌یوب سیبله‌ین و اونلردن البسه یاپان قادینلردر . آیاق

قابیلری یوموشاق و صیجاق طوتوجی رەن دەریسندن یاپارلر . دەری‌یی تکشیف ایچین بزم قوندوراجیلرك بردەیراوستنده کوسەله‌یی دوگددکاری ایشی اسکیمو قادینلری دیشلری ایله رەن دەریسنی چیکیجه‌یه‌رك یاپارلر . بوسیبدن قادینلرینك دیشلری کیرلی وچوروك اولور. اسکیمو قادینلرنده زینتلنمك ، سوسلمنك ، قوکتمك یامق عادتی یوقدر . اونلر ، ارککلرله برابر چالیشمایی قوجالرینك البسه و آیاق قابیلرینی کمال اعتنایله دیکمه‌یی هرشیدن اوست طوتارلر .

ادارهٔ مدنیه ایشلری اسکیمو قادینی فضله علاقه‌دار ایمز . ذاتاً قلوبه‌لریمك نفریشانی چوق ساده‌در . هر موسمده بر قاسم گونی یورطیلری اولور . بویورطولری شنلك و سه‌وینچ ایچریسنده تسعید ایده‌رلر .

قیشك اك شدتلی آیلرینی اسکیمولر اوستنی اوت و قارلا اورتدکاری بر آلتی محزه‌لرنده اویقوایله کچیریرلر . قلوبه‌لرینی آیدینلاتمق وعینی زماندە ایصیتمق ایچین بالنا یاغی یاقارلر . بوتون عائله بر یاتاقده یاتار . دەریلردن یاپیلمش کنیش بر پانده ارکك ، ایکی قاریسو و بر دوزینایا یاقین چوجوقلری طوپدن یاتار و اوستلرینه بویوك رەن دەریلری اورتولر . آنادن دوغما اولارق یاتارلره باشقه تورلو ایچریسنه دیشاریدن هوا گیرمیه‌ن بویر آلتی محزه‌لرنده صیجاقلغك صوك درجه‌ده فضله‌لغنه تحمل ایدیلمز. ایلك بهارکلنجه قاردن یاپیلمش قلوبه‌لره، یازین‌ده بوزلری دەله‌رك آچدقلری مغاره‌لره طاشینیرلر .

یمکلری چوق‌ساده‌در . آشجیلق صنعتندن آکلامازلر . أت و بالنی اوچ تورلو یرلر . چی ، یازك چانسز کونشنه ایصیدارق برده بوز ایچنده قونسه‌رزا یاپارق .

أك بویوك اکلنجه‌لری توتون ایچمکدر . بوعادتلرینه ، بر آراده طوپلاندقلری وقت داها فضله کرمی ویریرلر .

أك بویوك بایراملری (Aguta) اسمنده‌کی الهلرینه قربانلق حیوان هدیه ایتدکاری کوندر . حقیقتده ، بوبایرام آو أتنی بویوك آبینله و آلایله حاضرلامقدن باشقه برشی دکلدر . چوق دیندارلردر ؛ تعصبلرندن استفاده ایدەن سحربار پاپازلر اونلری ایسته‌دکلری

گوته‌نك أولومنك ۱۰۰ نجی سنه‌سی

مناسبتیله

کچن نسخه‌مزده ، ۲۲ مارت ۱۹۳۲ تاریخنك بویوك ادیب و داهی گوته‌نك أولومنك یوز نجی سنه‌سی اولدیغنی وبومناسبتله بوتون دنیاملتلرینك بوعالم ایچون بویوك احتفالار یاپدقلرینی یازمش و بونسخه‌مزده ده کندیسی حقنده براز معلومات ویرمجکمزی اوقویوجیلریمزه وعد ایتمشدك . .

گوته کیمدر ؟

گوته ، دنیاده بك آز انسانك کندیسنده بیربکدیرمه‌که موفق اولدیغی تورلو قابلیت و وصفلری نفسنده طوپلامش بویوك بر انساندر . او ، عالم اولدیغی قادار شاعر ، ادیب وصنعتکاردر . بونك الك بویوك موفقیتی ، خیالی ایله عقلنك محصوللرینی برلشدیرمك وتألیف ایده‌رمك محتشم و ابدی اثرلر میدانه کتیرمه‌سیدر . گوته ، گنیش و حیرت افزا خیالك الك یوکسك سماللرنده دولاشمش فقط هیچ بر زمان عقل و منطق قدرتلرینی ترك ایتمه‌مشدر . کندیسی آلمان ملتنك الك کبار زادکان صنفنه منسوب اولدیغی حالده ، صرف یوره‌کنده اولان ملیت وانسانیت عشقیله خلقنك الك سفیل و حقیر طبقه‌لریله

گیبی قوللانیرلر . بوسحربازلر ایسته‌دکلری زمان ثولور و ایسته‌دکلری زمان دیریلیرلر . دیریلدکدنصوکره اسکیمولره کوردکلری باشقه بر حیاتدن بحث ایده‌رلر .

آوروپالیلر ، بالخاصه خرستیان میسیونرلری ، اسکیمولری بوسحربازلرك حیله‌لرندن قورومق ایچین چالیشمقده‌درلر .

فقط صوروبوز : عجبا مدنیتك آیدنلمی اسکیمولرك سکونتنی وبختیارلغنی خراب ایتمیه‌جکمی ؟ صاف قابلرینی قارار تماجقمی ؟

ت . ابراهیم

تماس ایتمش ، اونلرك حاللرینه ودرلرینه واقف اولمش و صوکره بونلردان یوکسك اثرلر ابداع ایله‌مشدر . اون سکزنجی عصرده آلمان زادکانلری سرایلرنده فرانسزجه ، لاتنجه قونوشولیور ، آلمانجه‌یه اهمیت و قیمت ویریلیور و حتی حقارتله باقیلیوردی . بولسانله ادبی و یوکسك اثرلر یازیلاماز دینیوردی . . فقط ، گوته بوتون بو جوروك ذهنیتلری یقدی و آلمان دیلیله اولمز اثرلرینی یازدی و بولسانه بویوك قیمت و شرف ویردی . منظوم ومنثور رومانلری و پیه‌سلریله ، شعرلریله آلمان ادبیاتنك ایشانمه‌سنه و زنکینله‌شمه‌سنه یاردیم ایتدیکی قادار آلمان ملتنك‌ده کندیسنی بولماسنه و اکلاماسنه عامل اولدی. دینه‌بیلیرکه، آلمان ملتنه‌علمده، صنعتده و دویغوده بوکونکی شرفلی و شعورلی دوری ایلك آچانلردان بیریسی و باشلیجه‌سی گوته‌در . بو ، آتشین بر آلمان ملیتجیسی اولدیغی‌قادار بوکسك بین‌الملل بر انسانیتجیدرده . بویك ملیتجیمی یوقسه داها زیاده بین‌الملیتجیمی اولدیغنده عالم شاعر و ادیبلر چوق مناقشه‌لر یاپمشلردر . هر حالده گوته هر ایکیسنی‌ده یعنی هم ملتنی هم‌ده انسانیتی عینی درجه‌ده و عینی وقوفله‌سه‌ومش و قاییرمشدر .

فرانسز ایمپراطوری بویوك ناپولیونك دیدیگی گیبی گوته ، تام بر انساندر .

گوته ، عمرنده چوق شعر ، رومان و پیه‌س یازمش و پك چوق علمی و فلسفی اثرلر تألیف ایله‌مشدر . یازدیغی رومانلردن الك مشهورلری ، هر حساس و متفکر کنجك کچیرمش ولدیغی بحرانلرك بیر تمثالی اولان « وه‌رتهر » ایله بوندان داها متکامل اثری اولان « مقدر جاذبه‌لر » در .

« وه‌رتهر » ، گوته‌نك شارلوت اسمنده‌کی قیزه اولان عشقنی تصویر ایده‌ن غایت حسی و خیالی بر رومانیدر. گوته بو اثرینی ۲۳ یاشلرنده یازمش و بونکله ایلك شهرتی قازانمشدر .

گوته‌یی دنیانك الك بویوك داهیلری صیراسنه چیقاران اثری «فاوست» در . بونك ایچون اوتام آلتمش سنه دوشونمشدر . بو اثر اونك فلسفی وادی بر آبده‌سیدر . بونده فلسفه‌ایله شعر برلشمشدر . منظوم یازیلان بو اثرده

حیاتك معناسی ، قیمتی و نتیجه‌سی مختلف صفحه‌لر و واسطه‌لرله گوسترلمه‌که چالیشلمقدادر .

گوته‌نك بو اثرنده‌کی « فاوست » عالم و فیلسوف براختیاردر . بو اختیار ، قاپاندیغی اوداسنك ایچنده‌کی کتابلردن ، اسکلتلردن و قوروقفالردن حیاتك معناسنی و سعادتنی آکلامق ایستیور . فقط بوتون بونلر اونك حس و روحنی تطمین ایده‌میورلر . او زمان اختیار عالم وفیلسوف فاوست ، شیطانلرك الکبوکی « مه‌فیستو » ایله دوست اولیور و اونك کندیسنی سعادته قاووشدیراجغنه اینانارق آرقاسندن گیدییور .

مه‌فیستو فاوستی میخانه‌یه کوتوریور ، اورادہ ایچه‌ك نشئه و ذوق ایچنده یاشایانلری گوسته‌ریور واونی ده اونلر کبی یاپمق ایستیور . فقط فاوست بونده بر سعادت کورمیه‌رك اوزاقلاشیور . ایلك رولنده موفق اولامیان مه‌فیستو فاوستی بوسفر شهوت دیارینه گوتوریور . فقط بوراده فاوست به کندیکی مارغاریت اسمنده‌کی بر قیزله اولمك ایستیور . بوایش شیطانك مقصدینه اویماریغندن عالم اختیاری قیردن آییریور و بوسفر بر پادشاه سرایینه صوقیور . او ، هر تورلو احتشام و ذوق ایچنده یاشایان سرای خلقنك ملت ایشلری و درد لریله آصلاعلاقه‌دار اولمدیغی بالعکس سرای ارکانینك ملتی صویاراق کچندیکنی گوریور . فاوست بوسفیل خلقه تربیه‌ویرمك و اونی سلکنه صاحب قیلمق ایچون بیلاله اوغراشیور . او ، بوکا ، ملته ، پك زیاده سه‌ودیکی بر قادین ، ئه‌له‌نا ، اسمنی ویرییور . فاوست ، بو کوزه‌ل قادینه قاووشمق ایچون ، علمك تمثالی اولان « هوموونکولوس » واسطه‌سیله بیلگیسنی وتربیه‌سنی تکامل و انکشاف ایتدیریییور و نهایت ئه‌له‌نایه فاووشیور .

لاکین ئه‌له‌نادہ فاوستی مسعود ایده‌میور . چونکه ، ئه‌له‌نا بر کون بر چوجوق دوغوریور و اورتادان نایب اولیور . یالکز قالان ، فقط هه‌له‌نا سایه‌سنده انسانلاشمش و آغیر باشلی لاشمش اولان فاوست ، کندیسنده بویوك و زور ایشلره کیریشه‌جك قدرتلری کوریور و بونك اوزه‌رینه گه‌نیش بر باتاق اراضیده چالیشمغه باشلیور . اوزون و متمادی بر غیرت

چیفتجی بورجلرینی دوزه‌لتمه قانونی

چوق دنبری بکله‌نن چیفتجی بورجلرینی دوزه‌لتمه قانونی ۱۸ نیسان ۱۹۳۲ تاریخنده مونیتورول اوفیچال (رسمی جریده) ایله اعلان ایدلمش و بوندان اعتباراً مرعیته کچمسدر . و عدمن موجبی بو قانونك کویلیلرمزی فضله علاقه‌دار ایدن جهتلرینی ترجمه ایدییورز .

ماده ۱ — رومن تبعه‌لرك یاردیمنه کلمك مقصدیله ، بونلردان چیفتجی اولانلرك خصوصی شخصلره ، بانقه ویا مؤسسه‌لره اولان بورجلری ، بو قانون موجبنجه ، تسویه اولنابیلیر .

ماده ۲ — کندی تارلا ، باغ ، باغچه ، یمش ، چیچك وسبزه باغچه‌سنی و هر تورلو فیدانلغی بالذات ایشله‌ینلرك ویا بونلری دیژما (اوندالق) ایله ایشله‌ینلرك وایشله‌تنلرك ویا اورتاقلقله ایشله‌ین وایشله‌تنلرك بورجلریله یوقاریده صایبلان بو املاكك اوزه‌رینه قونان حقلر (ایپوته‌قا)

سایه‌سنده بویاناقلنی قوروتیور وبورادادە میلیونلرجه انسانی اسکان و اعتراز ایدییور . بونك اوزه‌رینه فاوست مه‌فیستویه : عادی ذوقلر انسانی بایاغیلاشدیریر ؛ حیاتده فعالیت هرشی و شهرت‌ده هیچ برشی‌در . دییور . مه‌فیستو فاوستی قاندیرامادیغندان متأثر اولارق اوزاقلاشیور .

بر قاچ سطر ایچنده آکلاتمق ایسته‌دیکمز کونه ، یازدیغی ثولز اثرلر سایه‌سنده بوك داها ایی طانیلابیلیر .

۱۷۴۹ آغستوس ۲۸ ده‌دوغاراق ۱۸۳۲ مارت ۲۲ ده ثولن بوبیوك تربیه‌جی ، انسابیتجی ، شاعروفیلسوف داهی ، نسل اعتباریله آلمان اولسه‌ده فکر و روح اعتباریله بویوك برانساندر. بوده برچوق بویك انسانلرکبی اثرلری سایه‌سنده ملتلرك و بوتون بشریتك قلب و دماغنده حرمتله الی‌الابد یاشایاجقدر .

ته کین

چیفتلك حیوانلری و آلتلری اوزه‌رینه قو-
نان حقلر (غاز) ی اوده‌مك خصوصنده‌کی
بورجلر، چیفتجی بورجلری تقدیر اولنور .
قانونی ممثل و ناظرلری طرفندن
کیرالایله ویریان طوپراقلرك صاحبلرینه
عائد بورجلرله طوپراغنی کیرالامازدن
أول تاریخی مصدق برکاغدایله بورجلو
نانلرك بورجلری ده بو قانونك حکمنه
تابعدر .

آز طوپراق صاحبلرینك بورجلری .

مجبوری تسویه .

ماده ۳ — ۱۰ هکتار ویا ایکندان
دها آز طوپراق صاحبی چیفتجیلرك
بورجلری ، طوپراقلرینك قیمتی بوتون
ملکینك قیمتنك الك آز ۳/۱ یوزده ۳۰ نی
شکیل ایدیورسه ، بوده قانون موجبنجه
طوپلانان فائضلرك حسابنه یوزده ۵۰
ایندیرلدکدن صوکره ، بو قانونك
اعلانندان اعتباراً یوزده ٤ فائضله ۳۰
سنه‌ده اوده‌نمك اوزره برتك بورجه
چه‌ویرلمك مجبوریتنده‌در .

بومدت، آلاجقلیلر ایچون مجبوری
وبورجلیلر ایچون اختیاریدر . بورجلیلر
داها اولده بورجلرینی قسماً ویا تماماً
اوده‌یه بیلیرلر .

داعیقلان اودونج پارانك یوزده
۷۰ نی چیفتجیلره ویرن وبونك ایچون
آنجق فائض ، قومیسیون و سائر
مصارف شکلنده سنه‌ده یوزده ۱۸ دن
فضله فائض آلمیان و ده‌یوزیتی ۱ کانون
ثانی ۱۹۳۱ ده ، یوزده ۵۰ سی کویلی
چیفتجیلر طرفندن تشکیل ایدیلن
قاپیتال ایله مساوی اولان قره‌دی قوئه‌یه-
راتیفلره ویا بونو هر هانکی بر قره‌دی
مؤسسه‌سنه ورجی اولان چیفتجیلرك
قاپیتال و فائض بورجلری یالکز یوزده
۲۵ ایندیریلیر .

آلاجقلیلر ، آلاجقلری نه‌شکلده
و درجه‌ده اولورسه اولسون ، سنه
ظرفنده اوده‌نمه‌سی مجبوری اولان
تقسیطدن باشقه و فضله اوده‌مه‌گه
بورجلیلری مجبور ایده‌مزلر .

بورجلیلر سنه‌لك تقسیطلرینی

آلاجقلیلره بللی وقتده دوغرودان اوده‌مه‌دکاری تقدیرده حکومتك تعقیب قانونی موجبنجه مأمور مخصوصلر طرفندن تحصیل ایدیلیرلر .

سنه‌لك بورج تقسیطلری هرسنه تشرین اول آینده أوده‌نیر . وقتنده وده‌نمه‌ین تقسیطلر طوپراق وارداتندن أآلنیر . بربری آرقاسندن اوچ تقسیطی أوده‌مه‌ین بورجلی چیفتجیلرك طوپراقلری صاتیلابیلیر . بورجلی ، تقسیطلری مغذورسبب و عاملردن دولایی اوده‌یه‌مدیکنی اثبات ایده‌بیلیرسه اوقول ژوده قانونلری بونلره قانونی مهلت ویره‌بیلیر .

بو قانوندن هنوز ابدی ملك صاحبلری اولمیان فقط بونك ایچون تصدیق قازانان قولونیستلرده فائدالانیرلر .

بو قانوندان شونلرده استفاده ایده‌رلر :

آ / ۱۵ آغستوس ۱۹۱۶ دن اول طوپراق صاحبی اولوب و حرب حدودلری ایچنده قالوب محاربه‌دن ضرر و زیان گوره‌نلر و بونلرك میراثجیلری؛ بونلرك طوپراقلری ناصیل و نه‌قادار اولمشسه اولسون اهمیتی یوقدر . حرب حدودلری صایلان یرلر ، ٤ مایس ۱۹۲۰ سنه‌سنده اعلان اولنان ده‌قره‌ت ره‌غالده کوسته‌رلمشدر ، که بونلره دوبروجه‌ده داخلدر . یالکز دوبروجه‌نك محاربه ضرر و زیانی اولاراق کرك قسماً ویا تماماً تضمینات آلمیان قومونا و سنجاقلری بوندن مستثنادر .

ماده ٤ — حکومتك آمورتیزاره مؤسسه‌سی ، آلاجقلیلرك هر حقنی حائز اولمق اوزره بورجلیلرك بورجلرینی اوده‌یه‌بیلیر . بومعامله انجون خصوصی بر نظامنامه ویا بر قانون تنظیم اولنه جقدر .

ماده ٥ — ۳ نجی ماده‌ده کوسته‌ریلن بورجلیلرك آلاجقلیلری ، بو قانونك اعلانندن صوکره اوچ آی ظرفنده بورجلیلرینك بولندقلری محللك ژوده قاتوریه‌ده اوقوللرینه بونلرك اسملرینی و آدره‌سلرینی کوسته‌ره‌رك و بونلردان آلاجقلرینی نه‌یه‌استناداً و نه‌قادار اولدیغنی بیلدیره‌رك ده‌قلاراتسیه ویره‌جکلردر . بو ده‌قلاراتسیه‌ده قابیتال فائض و سائر مصارفات آیری آیری اشارت اولنه‌جقلردر . ده‌قلاراتسیه‌لره آللرنده‌کی سند ، مقبوض ویا اعلاملردن

برمر قوپیه ربط ایده‌جکلردر .

آلاجقلیلر عینی‌زمانده بورجلیلرینك طوپراقلرینك قیمتی بوتون ملکلرینك قیمتنك یوزده ۳۰ ندان آز اولدیغنی اثبات ایده‌جك اوراق تقدیم ایدجکلر در .

آ / بندنده کوسته‌ریلن بورجلیلرك کندیلری ده‌قلاراتسیه یاپاجقلردر .

کوسته‌ریلن ۳ آی ظرفنده بورجلیلرك کندیلری‌ده محلی ژوده قاتوریه‌لره کندی‌بورجلری و آلاجقلیلر ؟ تصرف ایتدکاری‌ملك و حاوی اولدقلری بورج حقنده مفصل بر لیسته یاپاراق تقدیم ایده‌بیلیرلر .

ویریلن بو ۳ آی مهلت ظرفنده آلاجقلرینی یوقاریده کوستریلدیکی طرزوشکلده ژوده‌قاتوریلره بیلدیرمه‌ین آلاجقلیلر (قره‌دیتورلر) بورجلرینی بر داها آلمق حقلرینی تمامیله و هر صورتله غائب ایده‌جکلردر .

ماده ۷ — ۱۰ هکتاردان فضله طوپراغی‌اولان بورجلیلر، ژوده‌قاتوریه‌یه یایدقلری ده‌قلاراتسیه‌ده ۱۰ هکتاردان فضله تارلاسنك آلاجقلیلر طرفندن صاتیلا بیله‌جکنی فقط اون هکتارك محافظه و وقایه ایدلمسنی ایسته‌یه‌بیلیر و بو اون هکتار ایچون یوقاریده‌کی بندلر تطبیق اولنور . بو طرزده فائده‌لمك ایسته‌ین بورجلیلر ، ژوده قاتورلره ۳ آی ظرفنده عرضحال ویرمه‌که‌و هانکی ۱۰ هکتاری و قایه ایتمك ایسته‌دکلرینی کوسته‌رمه‌که مجبوردرلر .

اورته و بویوك طوپراق صاحبلرینك بورجلری .

عمومی شرطلر .

ماده ۸ — ۲ نجی‌ماده‌ده کوستریلن جیفتجیلرك بورجلری ، ۱۰ هکتاردن فضله طوپراقلری‌ده اولسه ، آشاغیده صایپلان سیبلردن دولایی حصوله کلن بورجلرایسه تسویه‌اولنمایه‌جقدر . بورجلك الك آز یوزده ۶۰ ی طوپراق صاتون آلمق ، جیفتلك حیوان و آلتلرینی چوغالتمق ، جیفتلك بنالری

یاپمق ، باغ و باغچه و اورمان ترتیب ایتمك ، صوفنالری و یوللری آچمق ، چیفتجیلك ضررلرینی اورتمك ، چیفتلكك دوام وبقاسنی امكانلاشدیرمق ، طبیعی قدرتلر طرفندن یاپیلان بوزوقلاری تعمیرله‌مك و چیفتلیكی ایلرله‌تمك خصوصنده ، قاپیتال وفائضدن مركب اولاراق، ۱۸ كانون اول ۱۹۳۱ ، قادار یاپیلدیسه .

طوپلانمش فائضلری ایندیرمك صورتیله تسویه .

ماده ـ ۹ ـ سكزنجی ماده‌ده كوسته‌ریلن بورجلی چیفتجیلر ، ۱۰ نجی ماده و جمله آلاجقلیلرینه بورجلرینی اوده‌دكلری تقدیرده طوپلانمش فائضلرك ایندیرلمه‌سی صورتیله بورجلر آشاغیده كوسته‌ریلن نسبت دائره‌سنده تنزیل اولنورلر :

۱۹۳۱ سنه‌سنده‌یاپیلان (قاپیتال، فائض و سائر مصارفاتدن مركب) بورجلر ایچون یوزده ۱۰ ایندیریلیر .

۱۹۳۰ سنه‌سنده یاپیلان بورجلر ایچون یوزده ۲۰ ؛

۱۹۲۹ سنه‌سنده یاپیلان بورجلر ایچون یوزده ۳۰ ؛

۱۹۲۸ ده یاپیلانلر ایچون یوزده ٤٠ ؛

۱۹۲۷ ده‌یاپیلانلر ایچون یوزده ٥٠ ایندیریلیر .

ماده ـ ۱۰ ـ بو معاملهلرك اجراسی ایچون بورجلیلر ، بو قانونك اعلانندن صوكره ٦٠ كون ایچنده طوپراقلرك بولندقلری منطقه (محل) تریبونالنه استناد ایده‌جكلری بوتون اوراقله برلكده عرضحال ویره‌جكلردر .

بر قاچ سنجاقده طوپراغی بولنانلر ، مسكنلرینك بولندیغی محل تریبونالنه ویره‌جكلردر .

عدلی تسویه .

ماده ـ ٤ ـ ۲ و ۸ عینی ماده‌لرده كوسته‌ریلن بورج صاحبلری ، قاپیتاس ، فائض و سائر مصارفاتدن مركب بورجلرندن اك آز یوزده ٦٠ نی اوده‌مك شرطیله ، بولندقلری محلك تریبونالندن بورجلرینك تسویه‌سنی

ایسته‌یه بیلیرلر . تأدیه یکونی و مدتی ، تریبونال طرفندن ، بورجلینك قدرتنه کوره ، سنه‌ده‌جه‌فتلکك صافی وارداتندن بوزده ۵۰ یی کچمه‌مك شرطیله ، تثبیت اولنور .

ماده ۱۵ — عدلی تسویه‌عرضحالی ، بولندقلری محل تریبونالنه ، بو قانونك اعلانندن صوکره ایکی آی ظرفنده بورجلیلر طرفندن ویریلیر .

ماده ۲۳ — عدلی تسویه ایسته‌یه‌رك تریبونالله عرضحال ویرن بورجلیلر ، تقدیم ایتدکلری واردات لیسته‌سنده طوپراقلرینی قصداً آز کوسته‌رسه‌لر ویا آلاجقلیلری مخصوص چوغالناراق بورجلرینی فضلاالاشدیرسه‌لر ویاخود آلاجقلیلرندن بیریسنی قصداً لیسته‌یه قویماسالرعدلی‌تسویه‌دن فائده‌لنمق حقنی غایب ایده‌رلر .

ماده ۲۴ — عدلی تسویه‌ایسته‌ین بورجلیلرك لیسته‌یه کچیرمدکلری آلاجقلیلر ، محاکمه اثناسنده تریبونالله عرضحال ویره‌رك کندیلرینی لیسته‌یه کچیرته‌بیلیرلر .

ماده ۲۹ — بورجلیلر ، تریبونال طرفندن تثبیت اولنان تقسیلردن بیرینی هر هانکی بر آلاجقلیه توقنده أوده‌مه‌دیکی و تریبونال رئیسنه بوخصوصده عرضحال ویریله‌رك حکم آلندیغی تقدیرده عدلی‌تسویه‌دن استفاده حقلرینی تمامیله غایب ایده‌رلر . بوحالده بورجلیلر آلاجقلیلر طرفندن ایسته‌دکلری کیبی اجرا اولنابیلیرلر .

ماده ۳۱ — عدلی تسویه حکمی موجبنجه بوکا کیرن طوپراقلر اوزه‌رینه اولجه‌قونان‌هرتورلوتأمینات (آسیغوراره) ویا اجرا معامله‌لری قانوناً فسخ اولنور .

ماده ۳۲ — بورجلی‌ایله آلاجقلی آرالرنده ایسته‌دکلری شرط داخلنده تأدیه‌نك طراز و مدتی خصوصنده آکلاشابیلیرلر . بو آکلاشمه تریبونال طرفندن تصدیق و اعلان اولنور .

ماده ۳۴ — یوقاریده کوسته‌ریلن تسویه صورتلرندن استفاده ایتمك ایسته‌مه‌ین بورجلیلر ، آلاجقلیلری‌ایله ، بورجلرینی ۳ سنه‌ایچنده و سنه‌للك باقا تاتسیونال اسقونطوسی‌ایله مساوی بر فائض أوده‌مك شرطیله آکلاشابیلیرلر . بو آکلاشمه‌تریبونال طرفندن تصدیق و اعلان اولنور . بو مدت ظرفنده آلاجقلی بورجلیسنی بوتون

اجرا معامله‌سنه مجبور طوتاماز .

ماده ٤٥ - - بورجلیلره غارانت ویا جیرانت اولانلرده عینیله بو قانونده کوسته‌ریلن شرطلره تابعدر . ٥ و ١٠ نجی ماده‌لرده کوسته‌ریلن حقی غایب ایتمك شرطلری غارانتلره و جیرانتلره تطبیق اولنماز .

ماده٤٨ — صبی چوجوقلرك بابالری ویا قانونی وصی و ممثللری ، چیفتجی بورجلرینی تسویه خصوصنده چوجقلرك تارلالری و بورجلری حقنده بوقانون موجبی لازمکلان معامله‌لری یاپابیلیرلر .

زوجلرزوجه‌لرینك ، وصیلرحمایه و نظارتلرینه وریلن ده‌لیلرك طوپراق و بورج معامله‌لرینده بوقانون موجبی تسویه ایده‌بیلیرلر.

ماده ٥١ — بورجلرینی تسویه حکمنی آلان بورجلی ، کندیسنه زراعت نظارتی طرفندن وریلن دیره کتیف ایچنده تارلاسنی ایشله‌مکه مجبوردر .

ماده ٥٢ — حکومته ، ژوده‌تسه ، قوموتایه و شخصیت معنویه‌سی طانیلمش اجنبی مؤسسه‌لره و شرکتلره ایلان بورجلر بو قانونه تابع دکلدرلر .

بو قانونه تابع اولیان دیکر بورجلر :

نفقه بورجلری ؛ محاربه معلوللرینه (ایوالیدلره) ، محاربه‌دول و یتیملرینه یوزاللی بیك لیه قادار اولان بورجلر ؛ قصبه اولرینه اولان کیرا بورجلری ؛ ایش بورجلری ؛ معلم و پاپازلرك اعضا بولندقلری قوئوپه‌راتیفلره اولان بورجلری ؛ شقولا قومیته‌لرینه (معارف انجمنلرینه) ایلان بورجلر ؛ صبیلره و دلیلره اولان بورجلر ؛ قباحت و جزالردن متحصل بورجلردر .

ماده٥٣ — امارت ١٩٣٢ تاریخنه قادار حجز آلتندن مالارینی قاچیروب قانون جزانك ٣٣٠ نجی و ٢٠٠ نجی ماده‌لری موجبی حبس ویا پارا جزاسنه چارپارق چیفتجیلردن بو قانوندن استفاده ایده‌نلرك جزالری عفو اولنور .

ماده ٥٧ — ٢ و ٧ نجی ماده‌لرده کوسته‌ریلن تسویه عرضحالری هرتورلو پول مصرفندن معافدر . عدلی تسویه ویا فائضلری ایندیرمه صورتیله یاپیلان آکلاشمالر شوتاقصه‌لره تابعدر :

آ — بشیوزبیك لیه قادار اولان

شاعر نیازینك قبری ایچون

اعانه لیسته‌سی

له‌ی :	٥٥٢٨	کچن نسخه‌دن منقول
	٣٠٠	مجیدیه مدرسه‌سنه رسمیه‌سنه مداوم (صیوت طلبه‌لری) ینك دوکونجی قریه‌سنده ویردیکی مساعره حاصلاتدن .
	٥٨٢٨	یکون

بورجك تسویه‌سی ایچون یاپیلان عرضحال بشوز له‌یلك پول ؛

ب — بشیوز بیك له‌یدن بر میلیون له‌یه قادار اولان بورجك تسویه‌سی ایچون یاپیلان عرضحال بیك له‌یلك پول ؛

ج — بر میلیوندن بش میلیون له‌یه قادار اولان بورج ایچون اوچ بیك له‌یلك پول ؛

د — بش میلیوندن یوقاری اولان بورجلرك تسویه‌سی ایچون یاپیلان عرضحال بش بیك له‌یلك پول اوزه‌رینه یاپیلیر . .

تسویه دعوانرینك هر تورلو معامله‌سی پول مصرفندن معافدر .

یوقاریه بعضی ماده‌لرینی ترجمه ایده‌رك چیفتجی اوغلویوجیلریمزك نظردقتنه قویدیغمز قاوندن ملتداشلریمزك استفاده ایتمه‌لرینی توصیه ایله‌رز .

اوقوبوجیلر یمزدن رجا :

مجموعه‌مزك رومانیاده‌کی آبونه بدللرینی طوپلامغه مأذون و صلاحیتدار یالکز صلاح‌الدین خیرالدین افندیدر . بوندان باشقه کیمسه‌یه آبونه پاراسی ویرلمه‌مسی رجا اولنور .

مدیریت

Türkiye Haberleri

۲۳ نیسان ، ملی حاکمیت بایرامی

بوندن تام اون اوچ سنه‌اول ، تورکیا وطننك هرطرفنده امیدسزلکدن قیریلان قلبلرك تمامیله صوئوماغه یوز طوتدیغی و پادشاه — خلیفه‌نك متفق اوردو دولتلری‌طرفندن صاتون آلندیغی بر دورده ، قانلی افقلرك اوستندن تورکلكك ناموس و شرفنی قورتارمق عهدیله یوکسه‌لن بر باش ، غازینك باشی ، ایلك و بویوك اثری اولان ، بویوك ملت مجلسی ، نی قورمشدی .

ملی حاکمیتك تمثالی اولان بو مجلس ، اون اوچ سنه‌ده انقلاب و تجدد یولنده یاپدیغی بویوك حمله‌لرله ، اون اوچ عصر ظرفنده تورکه ویریله‌مه‌ین قدرتی بخش ایتدی .

روحی ملیت و مدنیت شعاری اولان بو مجلس ، تورك ملتنك فیض و ایمان منبعیدر . بو روح و منبعی یاراتان بویوك غازی‌یی‌واونك أولمز اثرینی هرسنه ۲۳ نیساندەخاطرلامقدە هیمزك بور جزدر .

TIŞ HABERLER

روسیا انتخابی

٢٤ نیسان یازار کونی روسیا (دیه‌تا) مجلس مبعوثانی ایچون عمومی انتخاب یاپیلمشدر . اولجه‌ده یازدیغمز گیبی ، بو انتخابك بوتون آلمانیا و دو. لایسیله أوروپا صلح و آسایشی ایچون بویوك اهمیتی واردر . بالخاصه فرانسه آلمانیاده‌کی سیاسی حرکاتی یقیندن تعقیب ایتمك مجبوریتنده اولدیغندن فرانسز مجلس مبعوثان انتخاباتنی بالالتزام روسیا انتخابندن صوکره‌یه ، ١ مایسه براقدی . آلمانیاده صاغجی و مفرط ملیتجی فرقه‌لرك قازانمه‌لری ویا قونلی چیقمالری فرانسه انتخابلرینه اهمیتلی تأثیر یاپاجقدر . آلمانیاده هیتله‌ریستلرك سرعتله آرتمالری فرانسه‌ده بویوك اندیشه و احتیاط حسلری اویاندیرمشدر . بوکا کوره فرانسه‌ده بالمقابله صاغجی ملی فرقه‌لر قوتلشه‌جك ، صولجیلر و بالخاصه قومونیستلر ضعیفلایاجقدر .

انتخابلرده ملی سوسیال فرقه‌سیله قومونیست فرقه‌سنك اعضالری آراسنده شدتلی چارپیشمه‌لر اولمش و نتیجه‌ده أولو ویارالی دوشمشدر .

انتخابلرك نتیجه‌سی شودر :

(مرکز ، سوسیالیست وده موقراتلردن مرکب)

حکومت لیسته‌سی	١٦٠
هیتله‌ریستلر	١٥٩
قومونیستلر	٥٦
ملی آلمان فرقه‌سی	٣٠
معتدل صاغجیلر	١٠

موقع آلمشلردر .

پروسیا حکومتی (دیه‌تا) طرفندن انتخاب اولندیغندن و بونك ایچون عموم ٤١٥ رأیدن ٢٠٨ رأی آلمق ایجاب ایتدیکندن و بونی تأمین ایده‌جك هیچ برفرقه کورونمه‌دیکندن اسکی (براون) حکومتنك موقعنده قالمسی محتملدر .

بوندان اولکی پروسیا مجلسنده موقعلر شوصورتله قازانیلمشدی.

حکومتی تشکیل ایدن	
سوسیالیستلر	١٣٧

ض کتر	۷۱
رده‌موقراتلر	۲۲
	۲۳۰

مخالفق تشکیل ایدن

ملی آ لمانلر	۷۱
قومونیستلر	٤۸
خلقچیلر	٤۰
اقتصاد فرقه‌سی	۱٦
خرستیان سوسیال	٤
ملی سوسیالیست (هیتلهر)	۷
مختلف غروپلر	۳٤
	۲۱۰

بو ایکی نتیجه مقایسه ایدیلهجك اولورسه هیتلهریستلرك بر قاچ وقت ایچنده نهقادار قوت و طرافدار ایدیندکاری و بر کون بهمهحال اقتدار موقعنه کلهجکلری کورولمکدهدر .

روسیه وضعیتی

روسیهنك بش سنهلك پلانی تمامیله افلاس ایتمشدر . بوسبیدن بوتون دائرهلرده ، فابریقهلرده و مؤسسهلرده تام بر شاشقینلق و استقامتسزلك یوز کوسترمشدر . بونك نتیجهسی اولاراق فابریقهلرده چالیشان بر چوق اجنبی مهندسلر ، اوسته و متخصصلر آیلقلری اودهنمهدیکندن ، آچلغه و سفالته محکوم قالدقلرندن مملکتلرینه دونمکدهدرلر . بونلرك بیانات ونشریاتی روسیهده وضعیتك صوك درجهده وخیم اولدیغنی کوسترمکدهدر .

ژاپون ـ روس اختلافی

کلن صوك خبرلره کوره، مانچوریا حدودنده ژاپون اوردوسنك حرب حاضرلقلری سرعتله ایلریلهمکدهدر . بونلره قارشی بولشهویکلرده چارناچار تدبیر آلمغه اوغراشمقدادرلر . بالخاصه عسکری فرقهنك غالبیتی نتیجهسنده وورشیلوفك ستالینك یرینه انتخاب اولنمهسیله ژاپون ـ روس حربنك ظهوری یاقین و محقق صاییلمقدادر . بولشهویکلر ، روسیهنك هرطرفنده خلق قاپیتالیست حکومتلرك انتریقهلرینی تطبیقه قالقیشاجق اولان ژاپونیا علیهنه حربه حاضرلامقدادرلر .

اوچنجی یل صایی : 6	Emel Medjmuasâ No 6 Str. Ardealului № 3 Bazargic(România) علمی، ادبی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی آیلق مجموعه‌در.	1 حزیران 1932

داخل ایچین آبونه شرطلری (برسنه‌لك :250له‌ی آلتی آیلق :130له‌ی
مدیر : آووقات مستجیب ح . فاضل
خارج ایچین آبونه شرطلری (برسنه‌لك : 400 له‌ی آلتی آیلق : 210له‌ی

ژاپونیا حادثه‌لرینك معناسی

اوزاق شرقده ، بیکرله سنه‌لك عادتلری‌ایله هنوز مدنیلشمه‌مش ذهابی ویرن ژاپون مملکتنده، صوك کونلرده، بوتون دنیا سیاستجیلرینك دقتلی بافیشلرینی کندی اوزه‌رینه چه‌ویرن مهم حادثه‌لر جریان ایتمکده‌در . ۱۹۳۱ ك صوك بهارنده ارلا مانچوریایه یاپیلمیا حرکتیله باشلایان ژاپون عسکری سیاستی ؛ چوق کچمه‌دن چینك مشهور اسکله‌لرندن و مدنی عالمك امین شهر. لرندن صایلان بین‌الملل سربست لیمان شانغایه قول صالدی . بوراده استیلادن

زیاده سیاسی مقصدلر تعقیب ایده‌رك اقتصادی و دیپلوماتیك نتیجه آلده ایتمه‌گه چالیشان ژاپون ایمپرالیزمی ، زمان و زمینك بخش ایتدیکی بوتون الویریشلی شرطلر دولایسیله ، هدفنه ، فضله قان دوکمکسزین ، اولاشدی . آسیاده اوزون ومشکل فتوحات یولجیلغنه نیت‌ایدن ژاپونیا ، مرحله‌سنك ایلك قوناغنی ، مانچوریایی ، چوق اوسته‌لقله چه‌ویردیکی انتریقه‌لرله ضبط و امنیتی آلنه آلدقدن و بونك آرقاسنده صادق و حاکم بر بکجی وظیفه‌سنی کوره‌جك شانغای لیمانده کندیسنه دیله‌دیکی موقعی حاضرلادقدان صوکره ، شیمدی یولنك صوکنه قادار کیتمك ایچون تدارك کورمکده‌در .

ژاپونلری بو بویوك و قانلی ایشه سوق‌ایدن عاملر ، هیچ شبهه یوق که ، اول أمرده ، شدتلی حیاتی و اقتصادی احتیاجلری و ضرورتلریدر . بویوك بر پارچه‌سی داغلر ویاناردداغلردن عبارت و آدالردن مرکب مملکتلرینك وضعیتی وکوندن کونه چوغالان وصوك‌سنه‌لرده ۸۰ میلیونه یه‌تیشن وبرقاج وقت‌صوکره یوزمیلیونی کچه‌جك اولان نفوس‌چوقلغی ژاپون اداره‌جیلرینی بو حرکتلره کچمه‌که مجبور ایتمکدر . ژاپون‌طوپراق حاللرینك ظن و کشفلرینه کوره ، اوطوردقلری آدالرك برکون تمامیله بویوك بحرمحیط آطلاسینك صولریله قاپلانماجغنی . ویا عصرلردنبری سوکمه‌دن توتن یاناردداغلرك برکون بر دنبره حصوله کله‌جکی پاطلامالر و صالللامتیلرله دریانك ایچنده غایب اولاجغی قورقوسی‌ده ژاپونلری داها کنیش ، صاغلام و زنکین بر یورد آرامق مجبوریتینده براقمقدادر .

ژاپونلر ، قرالیچه‌لری (چینغو) نك قوماندا‌سی آلتنده ایلك دفعه (قورا) یه آیاق باصمه‌لری تاریخندنبری بویوك آسیایه‌دائما یاپیلمقی‌دوشونمش وضروری بیلمشلردر .

ژاپونلر بو مقصد اوغرنده سنه‌لرجه قوره و چینه قارشی حرب ایتمشلر و نهایت قورایی اداره‌لرینه کچیره‌رك مملکتلرینه باغلامشلردر .

یازیسی ، مدنیتی ، عادت‌وعنعنه‌لری اعتباریله چینلیلردن فرقی اولیان ژاپونلر ، ۱۸۶۵ سنه‌سنه قادار دره بکلکلردن مرکب اورته دورلره عائد بر مملکت

ایکن بو تاریخده أوروپا بویوك حکومتلرینك (کیوتو) اوکنده دمیر آتان دوناماسنك تهدیدی آلتنده امضالادقلری معاهده‌نك عزت نفسلرینه ایندیردیکی ضربه‌نك شدتندن سیلکیندیلر و کندیلرینی ایچه طوپلادیلر. بواویانیشدن صوکره ژاپونلر، آز کورولن بر ذکا و قدرتله، حرثارینی و تشکیلاتلرینی دوزه‌لتدیلر و مدنیلشمه یولنده بیلماز برارادهایله چالیشمغه باشلادیلر. ۱۸۵٤ سنه‌سنده بوغوایله ایشله‌ین واپور کورد یکاری شاشان وقاپیتان (په‌ری)نك سلاحلی منتظم عسکرینی آغزلری آچیق سیر ایدن ژاپونلر، آز وقت ایچنده تام معناسیله مدنیلشدیلر، عصریلشدیلر و دنیانك اك قوتلی دولتلری و ملتلری صیرا سنه کچدیلر.

۱۸۹۵ ده چینلیلری و ۱۹۰٤ ـ ده‌روسلری تپه‌لین ژاپونیا، کندیسنك یالکز آسیاده دکل بوتون جهان سیاستنده نه‌بویوك ویامان رول آلمغه نامزد بر دولت اولدیغنی أوروپا و آمریقا ملتلرینه تصدیق و قبول ایتدیردی.

۱۹۰٤ ژاپون ـ روس محاربه‌سنده قارادە و دریاده یه‌کیلن روسلر، غرور و عظمتلرینی قیردقلری کبی، ۱۸۷۵ ده ضبط ایتدکلری ساخالین آداسنك قبله‌یه دوشه‌ن یاریسنی ژاپونلره ویرمه‌که و مانچوریایی بوشالتمغه مجبور قالدیلر. بو صوك ظفرلرندن صوکره ژاپونلرك قوتلری دهازیاده آرتمش، سیاستلرینك افقلری آلابیلدیکنه کنیشله‌مشدر. بوکون آرتق، ژاپونیا بوتون دنیا دولتلرینك اك برنجیلری آراسنده اك مهم رولی اوینامقدادر.

ژاپونیا، بوکون بوتون مانچوریایه یاییلمش و اورایه بر داها چیقمامق اوزره یرلشمشدر. آلمانیادن دوقوز کره بویوك اولان بویکی اولکه، ژاپونلرك هر تورلو چالیشمه‌لری ایچون چوق مساعددر. هنوز آچیلمایان زنکین معدنلری، اورمانلری، تارلالری و داها پك چوق ثروت منبعلری اولان بوکنیش قطعه؛ اولدنبری ژاپون ایمپراطورلغنك، ژاپون ملی سیاستنك کوز دیکدیکی بر مملکتدی.

بوراسنی، سنه‌لردنبری، ایکی میلیونه یاقین ژاپونله و ٦۰ میلیار لیه‌دن فضله سرمایه‌لی فابریقه‌لر، مالی واقتصادی مؤسسه‌لرله ذاتاً ژاپونلاشدیرمقده و بر

گون بهم‌حال سیاسی ضبط و اداره‌سنه کیرمك ایچون حاضرلانمقده ایدی . ژاپونیا ، بوتون بو مقصدلرینی شاشماز بر قطعیت‌ایله تحقق ابتدیرمشدر . بو دولته ، بویوجه ایشنده ، مخالفت دکل بالعکس معنوی مظاهرتلرینی اسیرگه‌مه‌ینلر بالخاصه انکلتره و فرانسه‌در . صوك وقتده بو اوچ دولت آراسنده یاپیلدیغی سویله‌نن برکیزلی معاهده‌یه محقق کوزیله باقیلمقدادر .

برقاچ آی‌اول انکلتره حکومتنك هندستانك شمالنده ، افغانستان و تورکستان حدودلرینه قومشو ولایتلرده‌کی ۱۲ میلیون مسلمانه باریم استقلالیت ، تام داخلی مختاریت ویرمه‌سی و بونك اعلانی مراسمنده انکلیز قرالنك وکیلی هندستان والئی عمومیسنك حاضر بولنماسی ، انکلیزسیاستنك ملیتجی‌مجوسیلره قارشی مسلمانلره برجیله‌او مساعده‌سی اولمقله‌برابر ، صوویه‌ت‌حکومتنه قارشی‌ده آلنان معقول بر تدبیردر .

اسیاده بویوك منفعتلری اولان بو ایکی بویوك اوروپالی دولتك ژاپونیایه مظاهرتلری ، باشلیجه ، روس‌تهلکه‌سنی بر طرف ایتمك ایچوندر . هندستانی و هیند چینی‌یی آیاقلاندیرمق صورتیله انکلتره و فرانسه‌نك باشنه بویوك بلالار آچمق ونتیجه‌ده دورت‌یوز اللی‌میلیونلق چینی‌ده کندی پره‌نسیپلرینه قربان ایده‌رمك بوتون آسیاده بولشه‌ویکلیکی یایمق و یرلشدیرمك و ایمپریالیزمه نهایت ویرمك غایه‌سنی طاشیان روسلرك پلانلرینی بوزدیرمق ایچوندر . بولشه‌ویکلر ، بو غایه‌لرینه ایریشمك ایچون چینده داخلی اغتشاشلر ، اختلالار چیقارتمشلر ؛ هندستانده و هیندچینی‌ده عصیانلر حاضرلامشلردی . فقط کندیلرندن داها آز اویانیق اولمیان سائر بویوك‌دولتلر ، صوویه‌ت روسیه‌نك باشنه داها مدهش برآفت صالدیلر : ژاپون استیلاسی . . .

یالکز مانجوریایی ایمپراطورلق ژاپونیاسنه آز کورن ژاپون ملتی ، باشلادیغی اوزون‌فتوحات یولنك‌روسیه‌یه کیدن قسمنده کیرمك وتا موغولستان و شرقی سیبه‌ریا اولکه‌لرینه‌ده یاییلوپ یرلشمك نیتنی تطبیقه کیریشمشدر . بو چوق اولدن‌حساب ایدیلمه‌رمك دوزولمش پلانك ایشله‌نمسنده براز اهمال و تأخر کوسته‌ریلدیکی ظننه دوشن مفرط

ملیتجیلر ، باش وکیللرینی و بونك ناظرلرینی اولدیرمه‌گه قادار یرورلر و بونکله ژاپوز ملی أملنك نه‌قدار صارصیلمادان دوام و تحقق ایتدیرلمه‌سی گمرمك اولدیغنی گوسترمدیلر . « قارا أژدهر » ویا « قان قارداشلغی » اسمیله کنیج ضابطلرك و طلبه‌لرك قورقدقلری بر گیزلی جمعیت اعضالرینك یاپدقلری بو ئولوملر ، ژاپون حکومتنی ، ژاپون ملی سیاستنی بر آن اول تحقق ایتدیرمه‌گه سوروکله‌مکده‌در .

ژاپونلرك بو بومبا گورولتیدن اك زیاده تلاشه دوشه‌ن و اورکن هیچ شبهه‌یوق که « سوویه‌ت روسیه‌در . بوتون مدنی دنیادن آیریلاراق کندی باشنه بر قومونیزم جنتی قورمغی ناصارلایان و بوخیال اوغرنده میلیونلرجه انسان قانی آقیدان روسلر ؛ افقلردن قاصیرغه‌لی و بورچقلی یاغمورك کلدیکنی خبرورن قارانلق بولوطلردن قورقان یوللرگیبی ؛ اندیشه‌یه دوشمشلر و هر طرفده سلحك تهلکه‌یه آتیلاجغندن ، انسانیتك قانه بوباناجغندن بحث باشلامشلردر . بونکله گویا ، دنیا سوسیالیزم و قومونیزمنك مرحمت ویاردیمی چکمکه چالیشان بولشه‌ویکلر ، روسیه‌ده مظلوم خالقلره روا کوردکاری بیك بر تورلو اشکنجه و ظاملرلکده اصلی اولمدیغنی ظن ایتدیرمك ایسته‌یورلر . صوویه‌تلر ، بوتون چیپلاقلغیله کندی مملکتلرنده تطبیق ایتدکاری ملیت آیرمه و قایرمه دعواسنك اساسی اولمدیغنه و بونکله گویا ، یالکز انسانیت ایچون اوغراشدقلرینه وصاواشه گیریشدکلرینه افکار عمومیه‌یی ایناندیرمغه یلته‌نیورلر . فقط ، هر تورلو یالان و دولانتك آرتق مقبوله گچمیه‌رك گیمسه‌نك کندیلرینه یاردیم ایتمه‌یه‌جکنه قناعت گه‌تیرن بولشه‌ویکلر ، باشقه چاره بولامدقلرندن ، هرنه‌پهاسنه اولورسه اولسون ، ژاپونلره قارشی قویمغه قرار ویرمشلر و حاضرلانمغه باشلامشلردر . مملکتلرینك هر طرفنه یرلشدیردکلری رادیو واسطه‌سیله حلقه هر گون : « بوتون دقتکزی مانچوریایه چه‌ویریکز ! » دیه‌سه‌سلنمکده و یوز اللی میلیون انسانك گوزنی ۲۷ سنه اول وقوع بولان فجیع بر حرب نتیجه‌سندن بلکه بیر کره بدتر بر فلاکتك بلیره‌جکی بر دیاره چه‌ویرکه چالیشمقدادرلر .

بونکله ، بوتون مادی ، عسکری و حربی حاضرلقلری یانده خلقك‌ده اعظمی و قلبی یاردیمی آلده ایتمك ایسته‌یورلر. رسمی غزته‌لریله بولشه‌ویکلر، حرب مسئولیتنك ژاپونلر ده‌قالاجغنی اعلان وتعزیل اوردونك صوك داملا قانه‌قادار بوصاواشده دوکوشه‌جکنی بیان ایدییورلر.

روس — ژاپون محاربه‌سی ، آرتق برگون مسئله‌سی اولمشدر . بونك ظهوری محقق ، فقط کونی کسلمه اوزه‌رنده فالجیلق یاپمق ممکن دکلدر . بو حربك بوتون دنیا صلحنی بوزاجغی، بویوك حربدن داها مدهش بر فلاکت دوغوراجغی احتمال ایچنده‌در. بوکاأوروپا دولتلرندن اول أمریکه ، روسیه علیهنه ، پولونیا وروما نیاایله‌فرانسه‌نك کیرمه‌لری، انکلتره‌نك رسماً بی طرافلغنی صاقلامقله برابر بونلره کیزلی یاردیمده بولونمسی تخمیندن اوزاق دکلدر . بوقارغشه‌لق ایچنده آلمانیانك داخلی ده کیشکلکلر و حرکتلر یاپمه‌سی و کندیسنه ایتالیا کبی فرانسه‌یه قارشی شبهه‌لی وضعیت طاقینان حکومتلرك یاردیمیله‌وه‌رسای معاهده‌سنك شرطلرینی بوزماسی وبالنتیجه اوروپا وبالقان حکومتلرنده‌ده قیمیلدانمالرمیدانه کلتیرمه‌سی ممکن حادثه‌لردندر . بوتون بواحتمالر حقیقت اولدیغی تقدیرده انسانیتك دها نه بویوك فلاکتلر کچیره‌جکی آشکاردر .

فقط عقل وکورونشه‌دها اویغون بر جهت واردرکه ، اوده‌ژاپون — روس محاربه‌سنك باشلاماسیله، روس‌اوردوسنك قارشیدن دوشمان و آرقادان عصیان آتشلری آراسنده قالاراق بر قاچ آی ایچنده أربیوب داغیلمه‌سی و بوآتشك برطرفه یاییلمقسزین بولشویك ره‌ژیمنك بیقیلماسیدر . یاینده بوعاقبته اوغرامسی محقق اولان روس صوویت حکومتنك خرابه‌لری اوستنده شان و شرفله یوکسه‌له‌جك ایلك استقلال بایراقلری ؛ اوقراینا ، قریم ، ترکستان و سائر تورك اولکه‌لرینك ملی بایراقلری اولاجقدر . بو مسعود کونی ، چوق یاقین بر آتی همزه کوسته‌ره‌جکدر .

م . ح . فاضل

YAZMA!

ادبیات

دونای طاشـــا

دونای طاشا صارارمپ ، آغولامپ ؛
چه‌ورمسنده سه‌نلرگه آجولامپ . . .

دالغالاما ، شوووللدای شای کوپوره ! . .
کوپورمی ایتی ، طاشلارنی شای کمیره . . .

خلقلار طورا چه‌یندہ توشونه‌لر :
بو دونیاغه نه‌بولدی ؟ . . . اوکومه‌لر . . .
آلتمش یلدر بوندایین طاشقان یوق ،
بو سه‌نلرنی شای تمزدمن آشقان یوق . . .

أوز ایسته‌گین هر شیدن ایزکی یلگه‌من ،
سه‌نك پارلاق به‌تگده اوزینه کولگه‌من ،

شو مه‌نلیکجی انسانلر یلمی سه‌نی . . .
دونایجیغم اوطاشقین ، کوکلیگنی . . .

سه‌نی کوردم بوگونده شای کوپورگه‌من ؛
یوجه سه‌تی کوپوکك آشیپ کیرگه‌من . . .

آجیق دیه‌من گونولم طاشمق تلی ! . . .
شو بیك بیللیق سه‌نلرنی آشمق تلی ! . .

مه‌نده سه‌ندای کوپورسه‌م ، طاشسام ، آقسام ! . .
انساناقلنك سه‌نلرینی بیقسام ، یاقسام ! . . .

جیقارسام غاریب خلقمنی تار کولجکده‌ن ،
کلك ده‌ریاغا یه‌تکیرسه‌م ، بولسام أوزه‌ن ! . .

صون بولدورسام ، چه‌کیلسه‌م أوز باشیما ! . .
« شوکور أولدی ! . . » یازسالار باش طاشیما ! . .

مه‌نده‌ن قالغان طوپراقده بر جاش آقای .
صون بر یاکی « حاووا » مان قورسا سارای

یاکی اوتلار ، چه‌چه‌کلر أوسسه‌یه‌رده‌ن
بیر یاکی خلق تورمسه ، های گیدی ، بیرده‌ن ! . .

اوواقیتده کوره‌رسك ، أشیتیرسك ،
بیر طینچ گه‌جه آصلینا یه‌تیشیرسك :

توز یالینده ، سه‌یه‌بسز یوقلامادم
موکلی یه‌تیم صووینده چایقامادم ! . . .

چوبان زاده بکر صدقی

تشکیلات و بیز

انسان ، یارادیلیشی مقتضاسی و بیك برتورلو مادی و معنوی احتیاجی سائقه‌سی ایله تشکل و جمعیت حالنده یاشامق مجبوریتنده‌در . بوحال ، بعضی وحشی حیوانلرنه قوشلرده‌ده کو- رولمکده‌در . فقط ، بونلرك کی دهازیاده سوق طبیعی (Instinct) نتیجه‌سنده حصوله کلدیکندن انکشاف و تکامل ایده‌مه‌مکده و دائما عینی وضعیت و مرحله‌ده قالمقدادر . مثلا : بال آریلرینك چالیشمه ، پەتەك یاپمه و بال چیقارمه طرزلری ایله قارینجه‌لرك طوپراق آلتی أولرینك شکلی ؛ مایمونلرك آغاج قووق ودالارنده‌کی یووالرینك یاپیلیش بچمی عصرلردنبری ده کیشمه‌مکده ، عینی حالی محافظه ایتمکده‌درلر .

حالبوکه انسان ، سوق طبیعی‌دن زیاده عقل و دوشونجه قدرتلریله یاشا- دیغندن ایشلرنده دائما ده کیشکلك کوسترمکده‌در . بر قاچ یوز عصر اول تام بروحشت حیاتی ایچنده دوشونجه‌سی ، تجربه‌سی ، افاده‌سی چوق ابتدائی اولان انسان ، عقل و محاکمه‌سی سایه‌سنده قدرتلرك خارق العاده یوکسکلکلرینه طیرمانمش و عادتا طبیعتك بوتون جسیم و قوتلرینی کندیسنه رام ایتمشدر .

انسانك بوکونکی بوپارلاق و یوکسك وضعیته ایریشمه‌سنه یالکز عقل و محاکمه‌سی کفایت ایتمه‌مشدر . او ، دوغو شنك تایلك دورندن بری کندی جنسلریله بر آراده بولونمق و طیش دوشمانلره برلکده قارشی قومق ضرورتی دویمشدر . بو ایلك احتیاج ، انسانده اك ابتدائی طرزده برلشمك و قوشولمق فکرینی دوغورمش و بوصورتله ایلك انسانی تشکل (جمعیت) وجوده کلمشدر . عائله اسمنی ویره‌بیله جکمز بوایلك تشکل ؛ صوکره‌دن جماعت ، قبیله ، حکومت ، ملت آدلرینی آلمش و انسانلغك یوکسلمه- سنه یاردیم ایدن عاملر صیراسنه کچمشدر .

زمان اوزادقجه انسانك عقلی ، فکری ، تجربه‌سی و بیلکیلری آرتمش و اونسبتده دویغولری ، مادی ومعنوی

احتیاجلری‌ده چوغالمشدر . بونلره کوره جالیشمه ویا شاماسنی اویدورمق و دوزه‌لتمك کره‌کلیکی آکلاشلمشدر . بوتون بونلرك نتیجه‌سی اولاراق برچوق برلشمه وتشکل حالنده جالشمه‌اصوللری دوغورولمیشدر . انسانیتك ایلك واسکی دورلرنده احتیاج و مجبوریتدن دوغان بوتشکللر ، بالآخره عقل و بیلکی سایه‌سنده ایشله‌نه‌رك بویوتیلمش و قوتلی ناظملر حالنه کتیرلمشدر . بو- کونکی فاده‌سیله « تشکیلات » دیدیکمز بو وارلقلر ، مدنیت عالمنده الك بویوك قوت‌وصلاحیت صاحبی‌سلطه (اوتوریته) لر صیراسنه گیرمشلردر . دینه بیلیرکه، عصریمزك وکله‌جك‌دورلریمزك کچنلردن الك زیاده کوزه چارپان فرقی ، بومنتظم « تشکیلات » قدرتیدر . بو کونکی حکومتلر و ملتلر ، فه‌ده‌راسیونلر ، شرکتلر ، بین‌الملل برلکلر و جمعیتلر بالذات برمر « تشکیلات » درلر. بویوك و دوزگون بر پروغرام آلتنده بر محتشم فابریقه کبی ایشله‌ین بوتشکللرك عینی دوزگونلك ایچنده جالیشان نه‌قادار شعبه‌لری ، قوللری ، یاردیمجیلری واردر . . بوکونکی مدنی ملتلر ، کندیلرینی قورومق ، قایرمق و یوکسلتمکله بورجلو معظم حکومت تشکیلاتلرندن باشقه خصوصی ایش ، مسلك و مقصدلره عائد نه‌قادار قوتلی تشکللره و جمعیتلره مالکدرلر : آلیم صاتیمه گه‌رك بانقه‌لر ، شرکتلر ، فابریقه‌لر . . تورلو ایشلره مخصوص فابریقه‌لر . . بونلرك برلکلری . . سر- بست ایش ، مسلك و رسمی مأموریت صاحبلرینك تورلو جمعیتلری . . بونلرك بین‌الملل فه‌ده‌راسیونلری . . دها بونلر کبی صایمقله بیتمه‌یه‌جك نه‌قادار جمعیتلر وتشکللر . . بوتون بونلرك مقصد و غایه‌لری ؛ اولامادی، مسلکی ، شخصی و دائمی منفعتلرینی تأمین و دولایسیله ملی وارلقلرینی‌ده قورومق وقایرمقدر .

بویوك حربدن صوکره کوندن کونه قوت وآچیق بر شکل آلان ملیت دویغو و قایغوسی اجتماعی و سیاسی بر چوق یکی تشکیلاتك درغه‌سنه سبب اولمشدر . بوجریان ، انسانلرده‌تشکیلات ذهنیتنك باشقه بر معنا و قوت بولمغه باشلاماسنه یاردیم ایتمشدر . یاشامق شرطلری و چارپیشمه‌لری کیتدکجه آغیرلاشمغه و عمومی شکللر آلمقده

اولدیغندن انسانلر آراسنده‌کی تشکیلا-
تلرده ملی وعمومی شکللره دوکولمکده‌در.
بوتشکیلاتلره ملتك هرهانکی برمسلك ،
ایش صاحبی ایله رسمی مأمور و آمری
کیرمکده و بوصورتله عمومی و ملی أمله
قوشولمقدادر . کندی فائده و حیاتی
ملتنك منفعت و وارلغنده آرامق وبولمق
ضرورتنده قالان هر هانکی بر فرد ،
بو تورلو ملی تشکیلاتلره کیرمکدن
اوزاق قالامامقده و قالامیه‌جقدر .
بونلرك اك طبیعی و صادق اعضالری
خلق طبقه‌سنك منورو ملتپرور کنجلری
ایله کوکلنده ملتنك عشقی طاشیان هر
فرددر . « خلق تشکیلاتی » اسمیله
ایتالیاده باشلایاراق چه‌سلوواقیاده ، یو-
غوسلاویاده ، تورکیه‌ده وسائر بوتون
مملکتلرده تطبیقنه کچیلن بویکی تشکیلاتك
روحی ؛ خلقك وارلغی ، مادی‌ومعنوی
قدرتی ؛ غایه‌سی ایسه ملتك قوت و
سعادتیدر . بوهدفلره اریشمك ایچون
طوتولان یولده ، ملتك أوز دیلندن ،
حرشندن ، دین و عادتندن باشلایاراق
أوز أملنه چیقان یولدر .

ایشته ، بوتون مدنی و مستقل
ملتلرك چوقدن ایدیندکلری وایشله‌مکده
اولدقلری ، بیزمده آکلادیغمز ، یاراتمق
و ایشله‌مك مجبوریت و مسئولیتی
یوکلندیکمز تشکیلات و غایه بودر . بو
تشکیلات و نایه‌یی دوعورمق و یاشاتمق
ایچون هر شیدن ، حتی پارا وسیلکیدن
اول ، بیزه تهمیز دویغو و قوتلی ایمان
کیره‌کدر . آجی تجربه‌لرله کوردك و
آکلادق که ، ملی دویغوسی و ایمانی
اولمیانلرك نه پاراسندن ، نه‌ده علمندن
خیرکلیور ، استفاده‌ایدلمیور . حالبوکه ،
ملی حس و عشقی اولانلر ، جاهل و
فقیرده اولسه‌لر ، ملی تشکیلات و غایه‌یه
دها بویوك صداقتله قوشولیور ویاردیمده
بولنیورلر . بیزم ، صوك زمانلرده
کندیسنی ابیجه آکلادیغنه و بولدیغنه
قناعتمز اولان خلقمزك هر فردینه و
بالخاصه کنجلکنه امید و اعتمادمز
واردر . قصبه وکویلرده‌کی کنجلریمزك
تورلو اسملر آلتنده‌کی ملی جمعیتلری
وبونلرك ملی دردلریمزله اوغراشمه‌لری ،
بیزه باشلامق ایسته‌دیکمز ملی ئولوم —
دیرم حرکتنده موفق اولاجغمزه صار-
صیلماز قناعت ویرمکده‌در . یه‌تیشمش
ویه‌تیشمکده اولان برچوق دارالفنونلی ،
سه‌مینارلی و سائر مکتبلی ملیتجی کنج

تورك دیلی

دیل ، انسانك دویغو ودوشونجه لرینی افاده‌ایده‌ن بر واسطه اولدیغی کبی ملتلرك ده قابلیتنی ، جانلیلغنی ویوکسکلکنی اثبات ایدن بر دلیلدر .

تورك دیلی ، تورك ملتی قادار اسکی و کوکلیدر . تورك ملتنك تا اون بیك سنه اول همدن بوتون آسیاده ، جنوب و شرقی أورو پاده یاشادیغی و اسکی دیه طانیلان مدنیتلرك تملرینی قوردیغی ، صوك بر آلتی کشفلرله آکلاشیلمشدر . بوقادار بیللر اول مدنی بر ملت حالنده یاشیان تورکلر ، قارده‌شلریمزك ملی اود وعشقله دولو کندیلرینه مخصوص ایی ایشلنمش ، زنکینلشمش بر دیلی البته‌ده واردی . تورك دیلنك سوز ، دوزکونلك وصیغه چوقلغی اعتباریله اك زنکین دیللر صیرا سنده اولدیغنی اك بویوك دیل بیلگیچلری قلمریمك خائن ضربه‌لرله صارصیلمایاجغنی و بالعکس اطرافلرینی صاران تمیز وجدانلی و یوکسك ایمانلی کنجلرك اورتاسنده دها یوکسك بر دویغو و آرزوایله ، دها بویوك بر عشق و جسارت ایله چارپاجغنی بیلیورز . ملتمزك کندی روحندن و ایچندن دوغوب جاندن قوپان بر صمیمیتله چالیشان کنجلکمزی تقدیر ایده‌جکنه‌ده اینانیورز . ایچمزده ، خلقمزك ، اختیار و گنج ، زنکین و فقیر ، اوقومش و جاهل هرکسك ، ملی تشکیلاتك لزومنی و ملی أملك قدسیتنی آکلادیغنه هیچ شبهه‌سی اولمیان بر ایمانمز واردر . . آرتیق ، أملنك افقلرندن بوغوجی دومانلرك قالقدیغنی واونلرك یرینه نورلی ایشیقلرینی دوکن کونشك یوکسلدیکنی گورمه‌که باشلایان ملتمزك استقبال ایچون تشکیلاتنه کچمه‌سی و حاضرلانمه‌سی لازمدر .

م . ح . فاضل

قبول و تصدیق ایتمکده‌درلر .

تورکلر ، أوز تورکجه‌لرینه بر طاقم عربجه و عجمجه سوزلر قاریشدیر دیسه‌لر ، بونی مسلمانلغی قبول ایتدکدن صوکره یاپمشلردر . تورکلرك مجو سیلکلری زمانلرنده‌کی دیللری یالکز تورك سوزلرندن مرکبدی . هیچ بر یابانجی ملتك دیلندن یاردیم کورمکسزین تورکلر هر دویغو ودوشونجه لرینی أوز تورکجه‌لریله چوق اولغون و دوزکون برصورتده آکلاتابیلیورلردی. تورك دیلنك یوکسکلیکی ، زه‌نکینلیکی و کوزه‌للیکی اوغرنده بیلکی و ایمان ایدینمك ایچون آنقره حقوق مدرسلرندن محترم پرفسور صدری مقصودی بکك چوق قیمتلی « تورك دیلی ایچین » کتابنی اوقومق یتر . بشیوز صحیفه‌لك بوکتاب ، تورك ملتنك و دیلنك نه‌قادار چوق قیمت ، فضلیت وکوزه‌للك صاقلادیغنی آیدین برصورتده کوسته‌ریبور و اثبات ایدییور .

بز ، بوده‌کری اولچوسز کتابدن بعضی پارچه‌لری اوقویوجیلریمزه نقل ایدییورز :

یه‌نیسه‌ی کتابه‌لرندن بر پارچه

« أر نه‌رده‌می آتم طاپلم نه‌رده‌م أوچون ، أوز به‌کین آلپ تورانآلتی اوغوز بودوق ده اوچ یکرمی یاشمقا آدیرلدم ، به‌ك نه‌ریکیمکه ، سیزکه آدیرلدم . »

بوکونکی تورکجه ایله :

« أر فضیلتی لقبنی فضیلتلرم سایه‌سنده قازاندم ، کندم به‌کین آلپ تورانم ، آلتی اوغوز خلقندن یکرمی اوچ یاشیمدا آیرلدم . بکلك قوتمدن و سیزدن آیرلدم . »

یه‌نیسه‌ی کتابه‌لری ، ۱۳۰۰ سنه اول ، اسکیدن قیرغیز ، بوکون قارا قیرغیز اسمیله آکیلان تورکلر طرفندن براقیلمشدر . بو آبده‌لرك صاییسی ۳۲ قادار در . بو آبده‌لرده‌کی کتابه‌لرك قوپیه‌لری ۱۸۹۹ سنه‌سنده ، آسیاده سیاحت وکشفیات یاپان فینلاند یاعالملرندن آسپه‌لین طرفندن نشر اولنمشدر .

کورولیورکه ، بوندان تا اون اوچ عصر اولکی تورك دیلنك سوزلری وافاده طرزلری تبلرایتمشدی ؟ یه‌نیسه‌ی

کتابه‌لرنده‌کی تورکجه کلمه‌لر ، سوز کوکلری بوکونکنك عینیدر : أر ، آد ، ثه‌ردم ، آلپ ، أوز ، یاش کبی سوزلر صوك عصرلرده دخی عینی شکللرده قوللانیلان سوزلردر . بونلردان آنجق « بودون » ، « ثه‌ردم » ، « ثه‌ریك » سوزلری آنا دولوده اونوتولمشدر . فقط تورکستانده ، قازانده و سائر بعضی تورك اولکه‌لرنده حالا قوللانیلمقدادرلر .

اورخون کتابه‌لرندن بر پارچه :

« أوزه کوك تنکری آصرا یاغز یر قیلندوقدا ایکین آرا کیشی اوغلی قیلنمش ، کیشی اوغلندا أوزه أچوم آپام بومن — قاغان ایسته‌می — قاغان اولورمش ، اولوروپان تورك بودونونغ ایلین توروسین طوتا بیرمیش ایتی بیرمیش . تورت بولونغ کوپ یاغی ارمیش ، سو سوله‌پن تورت بولونغداق بودونوغ کوپ آلمش ، کوپ باز قلمش ، باشلیغینا بوکوندرمیش ، تیزلیکیك سو کورمیش . ایلکه‌ری قادرقان یشقاته‌کی ، کیرو ، ثه‌میر قاپیغقاته‌کی قوندورمش . ایکین آرا ایدیوقسز کوك تورك آنچا اولورور أرمیش . بیلکه قاغان ثه‌رمیش ، آلپ قاغان ثه‌رمیش بوبوروقی یمه بیلکه أرمیش ثه‌رینج آلپ أرمیش ثه‌رینج ، به‌کلری یمه بودونی یمه توز أرمیش . آنی أوچون ایلیکك آنا طوتمش ثه‌رینج ، ایلیکك طوتوب توروك ایتمیش . أو زنچه کرکه‌ك بولمش . »

بوکون اونوتولمش و تلفظاری دکیشمش لغتلر :

أچوم — آپام = جدلرم ، قارت بابالرم . اولورماق = اوطورماق . بودون = قوم ، ملت . تورو = توره ، قانون . بولونغ = جهت ، طرف . سو = عسکر . بازقیلماق = آسایشی تأمین ایتمك . بوکوندرمك = باش أکدیرمك . تیز سوکورمك = دیز چوکدیرمك . ایلکه‌ری = ایله‌ری . یش = اورمان . ته‌گی = ده‌ك ، قادار . کیرو = که‌ری . ایدیوقسز = اوق اسملی قبیله تشکیلاتی اولیان ، مستقل . بیلکه = عالم ، بیلکیلی ، حاکم . قاغان = خان . آلپ = قهرمان ، جسور . ثه‌رینج = بوکون تام

مقابلی اولمیان رداتدر ، بوتون جمله‌لرك حکایه و روایت اولدیغنی ، سویله‌یه‌نك امین اولدیغنی کوسته‌ریر . عربجه لعل نك مقابلیدر . بیمه = هم ، دخی ، و . کرکمك بولماق = وفات ایتمك . .

یوقاریده‌کی اورخون کتابه‌سنك بوکونکی تورکجه‌یه چویریلیشی :

اوسته ماوی کوك آلتده یاغیز یر یاراتیلدقدن (صوکره) ایکیسی آراسنده کیشی اوغلی یارادیلمشدر . کیشی اوغللری اوزه‌رنده جدلرم بومین — خان و ایسته‌می — خان اوطورمش (یوکسلمش) . یوکسلدکدن صوکره تورك ملتنك ایلنی ، توره‌سنی طوتوویرمش ، تشکیل ایدیورمش . دورت جهتدن چوق دوشمان وارمش . عسکر سوق ایده‌رك دورت طرافداکی چوق قوملری ، چوق ضبط ایتمش ، چوق یرلرده آسایش یرلشدیرمش ، باشلملری أکدیرمش ، دیزلیلری چوکدیرمش ، ایلری (شرقه دوغرو) قادرقان اورمانلرینادهك ، که‌ری (غربه دوغرو) دمیر قاپی یاده‌ك قوندورمش . بو ایکی حدود آراسنده « اوق » اسمنده‌کی قبیله تشکیلاتی اولمیان صاحبسز مستقل تورکلری تشکیل ایتمشلر ، ایمش . بیلکی صاحبی خان ایمش . قهرمان خان ایمش . ضابطلری دخی بیلکیلی ایدی ، ایمش ، جسورایدی ، ایمش . بکلری‌ده قومی‌ده هپسی دوغرو ایمش . اونك ایچون اوقادار اولکه‌لری ضبط ایتمش ، ایمش . اولکه‌لر ضبط ایدوب قانونلر وضع ایتمش ، « کندیسنجه » (نوبتی کلدیکی زمان) وفات ایتمشدر .

اورخون کتابه‌لرینی طاشیان آبده‌لر ۱۸۸۹ ده شمالی موغولستانده سه‌له‌نغا ایرماغنه آقان اورخون نهری حوالیسنده بولونمشدر . بونلرك یرینی کشف ایدن ، روس عتیقیاتچیلرندن ، یادرینتسه‌فدر . کتابه‌لری اوپیه ایده‌رك نشرایده‌نلر ، فینلاندیالی هیکل وروسیه تورکولوغلرندن و . و . رادلوفدر . آبده‌لرك اوزه‌رنده‌کی کتابه‌لری اوقومق اصولنی کشف ایتمك شرفی دانیمارقالی بویوك لسانیاتجی ویلهلم طومسه‌نه نصیب اولمشدر . طومسه‌ن ، یازیلری اوقومق اوصولنی ۱۸۹۳ ده کشف ایتدی و عینی ییلده قوپنهاغ آقاده‌میسنده بر معروضه اوقودی . رادلوف کتابه‌لرك ترجمه‌سنی نشرایتدی . رادلوفدن صوکره

بو کتابه‌لری طومسه‌ن کندیسی‌ده ترجمه ایتدی (۱۸۹٤) .

اورخون آبده‌لرندن الك اهمیتلی و الك چوق تدقیق ایدلمش اولانلری ایکیدر : بیری ۷۳۲ ده کول تەگینك مزاری اوزه‌رینه ، ایکنجیسی ۷۳٤ ده بیلگه خاقك مزاری اوستنه دیکیلمش کتابه‌لی طاشلردر . کول تەگین و بیلگه خان کیملردر ؟

تورکلر آلتنجی عصر اورتالرنده، مرکزی موغولستان اولق اوزره بویوك بر دولت تأسیس ایتمشلردی . بودولته موغولستاندن باشقه شرقی و غربی تورکستان دخی داخل ایدی . بودولنك شرقی قسمی ٦۳۰ ده ، غربی قسمی ٦٥۲ لرده سقوط ایتدی . ٥۰ سنه‌قادار بر مدت تورکلر چینلیلره تابع اولاراق یاشادیلر . بو دورده چینلیلر تورکلری متمادی حربلرده قوللانیورلردی . الی یل سوره‌ن اسارتدن تورکلر صوك درجه بیقمشلردی .

بوتون تورك خلقی اسکی استقلال وحریتلرینه ایمره‌نیوردی . ملی حرکتك باشلاماسی ایچین روحی زمین حاضردی ؛ ملی حسك طوتوشمسی حرکت یاراتمسی ایچین ملی أمله بر شکل ویرن ، هدفی صراحتله افاده‌ایدن بر رهبر لازمدی .

٦۸۰ لرده ظهورایدن ایدات ـ شاد ، اسمنده بر قهرمان ملی حرکتك باشنه کچدی . بو رهبره برنجی اولاراق طونیوقون اسمنده دیکر بر قهرمان التحاق‌ایتدی. ایدات‌شاد و آرقاداشلری سایه‌سنده تورکلر استقلال و حریتلرینی کری آلدیلر . اسارتدن قورتولدقدان صوکره تورك ملتی ایدات شادی خان سچدی و اوکا « قوتلوق أل ـ تەره‌س خان » (ایلی دیریلتەن قدرتلی خان) عنوانی ویردی .

قوتلوق أل تەره‌س خان ٦۸۱ دن ٦۹۱ ه قادار حکومت سوردی . پای‌تختی اورخون نهری اوزه‌رنده ایدی . قوتلوق خاندن صوکره اونك یرینه تخته جلوس ایدن برادری قباغان خان ۲٥ یل‌حکومت سوردی (۷۱٦ ـ ٦۹۱) قاباغان خاندن صوکره قوتلوق خانك بویوك اوغلو بیلگه خان تخته چیقدی . بیلگه خان دورنده (۷۳٤ ـ ۷۱٦) عسکر قوماندانی اولان برادری کول تەگین ۷۳۲ ده وفات ایتدی . بیلگه خان برادرینك مزاری‌اوزه‌رینه کتابه‌لی

طوتسا قلعه آجیلرندن

کوزه‌ل قریمك باغ و باغچه‌لری ، توتون و چام اورمانلری ایله أوکلی یالطه اویه‌زدینك چیچکله دولو یشیل بایرلری آراسنه صیقیشمش بویوك بر کوینده کنج آلپ ، ایکی سنه‌دنبری معلمالك ایدییوردی . آلپ بورایه ، أوز سه‌وکیلی یوردی قریمك یوز اللی بیل اول آتالرینك کوزیاشلری و انینلری ایچنده غائب ایتدیکی مقدس استقلالی تکرار قازاندیغنی ایشیده‌رك ، اوزاق دیاردن کلمشدی . .

۱۹۱۷ بویوك روس قاریشیقلق و آیاقلانماسندن ، یوتون اسیر تورك اولکه‌لری کبی ، قریمده فایدالانمش ، بکه‌دیکی و دیله‌دیکی مسعود کونه قاووشمشدی . لاکین ، بونك بو ایشیقلی و ایریکلی بر مزار طاشی دیکمدی . ۷۲٤ ده‌ده بیلکه خان وفات ایتدی . اونك قبری اوزه‌رینه‌ده اوغلی امیه‌ن خان بیلکه خانك حیاتندن بحث ایدن کتابه‌لری طاشیان بر آبده رکز ایتدی . بو ایکی آبده عصرلرجه موغولستانی صحرالرنده اونوتولمش حالده قالدقدن صوکره اون دوقوزنجی عصرده بولندیلر اورخون آبده‌لری اسمیله مشهور آبده‌لر بونلردر .

کرك یه‌نیسه‌ی و کرك اورخون آبده‌لرنده‌کی کتابه‌لر اسکی تورك حرفلریله یازلمشلردر . تورك حرفلری (آلفابه‌سی) ۳۸ علامتدن عبارت اولوب دوردی سه‌سلی (صائت) ، قالان ۳٤ ی سه‌سسز (صامت) در .

بوقاریده‌ده اشارت اولندیغی کبی ، اورخون آبده‌لری اوچ بویوك تورك قهرمانلك کول تکین ، بیلکه خان و طونیوقوقك ترجمهٔ حالندن حیاتلری مدتی ایچنده بو قهرمانلرك بایدقلری حربلردن ، قازاندقلری ظفرلردن بحث ایدییورلر . بومناسبتله یدنجی و سکزنجی عصر تورکلرینك تاریخ ، حیات و عادتلرینه‌ده تماس ایدییورلر .

گونلری چوق سورمه‌مش ، بوده ، دیکر قارداش یوردلر کبی ، تکرار طوتساقلغك قارانلغی ایچنده قالمغه و قوللغك بیك برتورلو آغیرلق و آجیلرینی چکمه که محکوم ایدلمشدی ه انسانلق تاریخنده اك قارا ظلملره اوغرایان تورك عالمنك بوبختسز ایلی ، دین و بودون آیریلقلری یاپمایاجقلرینی وبوتون آچون کیشیلرینه سربستلك ، برابرلك و راحتلق ویره‌جکلرینی آدایان ، فقط ایشی و یونه‌بیشلری‌ایله خلقلر و دولتلر آراسنده یالانجی‌دیپه طانیلان و آکیلان بولشه‌ویکلر طرفندن آله کچیریلمشدی .

قریم تورکلری ، یوزاللی‌ییلدنبری بایقوشلرك اوغورسز و تیتیز اوتوشلریله چیطلایان (خان سرای) ك اوستنه دیکدکلری مقدس کوك بایراقلرینی تکرار صاروب صاقلامق بختسزلغنه اوغرامشلردی . جینکیزك ، باتونك ، تیمورك ، کیرایلرك شرفلی و استقلاللی کونلرینی دوغوروب یاشاتاجق بویوك قورولتای‌لرینك بولشه‌ویك کلیدلریله قاپاندیغی ، بونك جانلی و ایمانلی اعضالرینك روس سونکولریله صاپلانوب أولدورولدکلرینی کورمشلردی . باش مفتیلری و حکومت رئیسلری اولوچلی جهانلرینی بولشه‌ویکلرك پارچالایوب ده کیزه آتدقلرینی دویمشلر وایشتمشلردی .

آه ! بونلر ، ایلیق کونشلی بر هوادن صوکره اورتالغی بر دنیزه صارصیلان نه مدهش فاصیرغه‌لر ایدی ! .

بر قاچ کون ایچنده « یشیل آدا » نك زمرد داغلری بولشه‌ویکلرله صاواشه کیرن قهرمان شهیدلرك لشلریله دولمش، ده‌ره‌لری کرایلر نسلنك قانلریله بیقانمش ، اوچاق قادار کوزه‌ل قوجاغی برطاموغه چه‌ویریلمشدی .

بوتون بو فلاکتلردن اولکو و دویغو آلان قریملیلر ایسه دها زیاده چه‌لیکلشمش و په‌رکیتیلمش ایدیلر . قریم تورکنك یوره‌کنده داها قیزغین بر أوچ اودی طوتوشمش ، ایشیقلی و بختلی کونلری تکرار دوغوراجغنه داها صاغلام بر ایمان یاراتیلمشدی .

کرچکدن ، چوق زمان کچمدی، بولشه‌ویکلر آلمان چریلری طرفندن قریمدن قووولدیلر . قارداش تورکیا حکومتنك بردوست دولتی ، قریم

تورکلرینی قایبردی و اونلره ملی و مدنی حقلرینی تکرار قازاندیردی .

بر آز وقت صوکره ، بویوك محاربه بیتیریله‌رك سلاحلر براقلدی و آلمانلر مملکتلرینه چه‌ویریلدی . قریم‌ده انکلیز و فرانسزلرك حمایه‌سی آلتنده بیاض روسلرك قوماندانلری ده‌نیکینك و یودنیچ صوکره جنرال و رانکلك اداره‌سنه‌کچدی. چارسلطنتك میراثجیلری ادعاسنده بولنان بو ظالملر، قریم تورکنه قارشی بولشه‌ویك روسلردن داها آز دوشمان دکللردی . قریم تورکی ، بونلرله‌ده چارپیشمق و بوغوشمق مجبوریتنده اولدیغنی درحال آکلادی . او ، ملی استقلالی اوغرنده هر تورلو چارپیشمه‌یی و جفایی آرتق کوزیه آلمشدی . او ، مطلق کندی سنلکنه و مقدراتنه صاحب و اداره‌سنه حاکم اولارق یاشامق ایسته‌یوردی . او ، هیچ بر صورتله ، کندیسنی أزمك و ارتمك ایسته‌ین دوشمان روسلره بویون اکمك و أل باغلامق آشاغنه چیدایا‌میوردی . او ، صبرله ، دایانمق و بکله‌مکله بر کون مطلقا اولو و مقدس أملنه ایریشه‌جکنه اینانیوردی . بوکا قادار بلکه داها چوق زمان کچه‌جك ؛ او ، بلکه داها چوق ظلملره ، بختسزلقلره اوغرایاجق ، داهاچوق قانلر دوکه‌جك و قربانلر ویره‌جکدی . بلکه ، قریم تورکنك چله یازیسی داها بیتمه‌مشدی. بلکه ، اونك داها اوغورسز یازیلری ده واردی . فقط ، او ، بونلرك هپسنه قارشی قویمغه ، کوکس کره‌رمه‌که آند ایتمشدی . . .

قریم تورکنك بو صارصیلماز آندینی صوکره‌دان ایشیدوب اوکرەنن لنیج آلپ ، ۱۹۲۰ سنه‌سنك ۱۸ مایسنده ، معلم بولندیغی کوی میدانده زورله طوپلاتیلان یوزلرجه خلقك کوزی اوکنده کچن فجیع بر وقعه‌نك معناسنی شیمدی آکلایوری .

۱۹۲۰ سنه‌سنك ایلك بهارنده بیاض‌روسلرك قوماندانی جنرال‌ورانکل اردوسنك صایسنی آرتیرمق ، قریمك کندی اداره‌سنه کیرمن بر اولکه اولدیغی کوسترمك ایچون ، قریملیلر‌دن‌ده عسکر آلمغه کیریشمشدی . بویولده شدتلی امرلرویرمشدی . عسکرلکه چاغیریلوب کلمه‌یانرك ویا کلدکدن صوکره قاچانلرك جزاسی کبی

بونلری بو ایشه او چوکدوره‌نلرك‌ده جزاسی ئولوم ایدی . چارسلطنتی دیر . یلتمه‌که اوغراشان بیاض اوردو عسکرلری ، گنیش و ایصسز اورمانلری دولدوران جاناوارلرکیبی ، قریمك هر طرفنی صارمشلر ، قایغو وقورقو ایچنده براقمشلردی . نه‌ره‌ده گنج و دینج بر أرکهك کورسه‌لر درحال یاقالیورلر و چری قوناغنه گونده‌ریورلردی . فقط ، جنرال و رانگلك بوتون اوقازلری کیبی ظلم و أولوملری‌ده قریم تورکلرینی اورکوته‌میور و گندیسنه بویون اگدیرمه‌میوردی . قریملیلر ، قلبلرینی « قریم تاتار پارلامنتوسی » نك بویورقلرینه باغلامشلر ، صاواشلرینك استقامت و جبهه‌لرینی اوندان آلیورلردی . پارلامنتونك رسمی دیلی اولان « ملت » غزته‌سی ، هر گون خلقنه گره‌ك اولان اوگودلری ویریور و یوللری گوسته ریوردی . بونك ویردیکی اوگودلر ، تورك روس ظلمندن و ئولومندن قورقماماسی ، بیاض‌اوردو قوماندانلغنك ویردیکی حقسز و صلاحیتسز امرلرینه اطاعت ایتمه‌مه‌سی‌ایدی . روسلر ، قریم تورکنك دماغی اولان پارلامنتویی و دیلی اولان غزته‌یی قاپاتمق گره‌کلیکنی کوره‌رك بو خائنانه مقصدلرینی درحال اجرا ایتدیلر . بوصورتله قریم تورکنك دماغی داغیتیلمش ، دیلی کسیلمشدی . لاکین اونك متانتلی قلبنده‌کی ایمانی اولدوروله‌مه‌مش ، یوکسك روحنده‌کی انتقامی سوندوروله‌مه‌مش ایدی . او ، بو ایمان قوتی و انتقام دویغوسی‌ایله بینه یاشایاجق و دائما یاشایاجقدی . . .

آلپ ، ۱۸ مایس گونی ، ایکیندی‌ده ، هر زمانکی گیبی مکتبدن چوجوقلری داغیتدقدن صوگره ، گوی چارشیسنه دوغرو گیدیوردی . اونك دماغی ، بر قاچ وقتدنبری هر گون ایشیتدیکی قارا خبرلرله یانیوردی . قلبنده ملی‌اندیشه‌لردن دوغان براوزونی ، روحنده خلقنك فلاکتلرندن صیزان بر صیقینتی‌واردی . او ، بوایچ ازگینلکلری آلتنده آغیر آدیملرله یورورکن ، مزراقلی سواریلر طرفندن بر چوق گویلیلرك حیزلی حیزلی گوی میدانینه دوغرو گوتورولدکلرینی گوردی وعقلنه آنسزین یگی بر مصیبتك باشلادیغنی گلدی . آلپ‌ده یورویشنی حیزلاندیردی و خلقنك هر هانگی برفلاکتنده بولونمق

ایسته‌دی . چارشی‌یه چیقدی و بویوك خلق غلبه‌لغنه قوشولدی . میدانده کویك همهن بوتون ارکه‌کلری طوپلانمشدی . بونلری مزراقلی و قلنجلی آنلیلر قوشاتمشدی . طوپلانتیدن کیمسه‌نك آیرلماسنه مساعده‌ایدلیوردی . هرکس ، قانلی بروقعه‌نك شاهدی‌اولاجغنی تخمین ایدیوردی . .

بو آراده بردنبره روسجه کسکین بر قوماندا ویرلدی و بر طاقم شاقیردیلر ، کورولتیلر دویولدی . بر دقیقه صوکره برقاچ یوز آتلی عسکر قلنجلرینی قینلرندن چیقارمشلر و ایکی میترالیوزی یولك ایکی طرفنه یرلشدیرمشلردی . بالا بیقلی ، اژدرها کیبی قورقونج یوزلی بر چاووش ، ألنده‌کی قالین اورمه قامچی‌ایله کویلیلری حالقالادی و کیمسه‌نك یرندن قیمیلدانمامسنی تیتیز بر سسله امرایتدی . چاووش کیده‌رك بیکباشیسنه هرشیئك حاضر اولدیغنی خبرویردی اورته بویلو ، طیقناز ، اسمر یوزلی ، چه‌نه‌سنك اوجی قارا صاقالی بیکباشی ، بر بیلان صوقولغیله ، حالقادان آجیلان دار بولدن کچه‌رك ، خلقك اورته‌سنه کلدی . باشلری اوکه اکیلمش ، کوزلری برده قیمیلداماز بر نقطه‌یه دیکیلمش یوزلرجه تورکك اولوم دور‌غونلغی و سه‌سسزلیکی ایچنده ، چارلق قارتالنك بو قانلی بکجیسی کور سه‌سیله هایقیرمغه ، ظلم و ثولوم قورقولری صاچمغه باشلادی . ألنده‌کی استبداد خاطره‌سی قرباجنی صاللایارق و آیاقلرینی یره اورارق ، قریمك روس اولکه‌سی ، ایچنده کیلرك روس تبعه‌سی و قوماندانلرینك جنرال و رانکل اولدیغنی سویله‌دی .

مشئوم بیکباشنك بو سوزلری ، اوراده‌کی قریملیلره ۱۷۸۳ ده جنرال پوتمکینك قارا صو بازارده بوتون قریم اهالیسنه اوقودیغی الحاق و اسارت فرمانی قادار فنا تأثیر ایتدی . فقط اوزمانکی یأس قادار امید ، قورقو قادار جسارت ، دویغوسزلق قادار انتقام‌ده ویردی . بو ایمان و انتقام آتشیله قاورولان خلق ، قایادان بر پارچه ، زرهدن بر قلعه کیبی قیمیلدیسز و فیصیلدیسز دوریور و بیکباشنك صورغولرینه تك بر جواب ویرمیوردی . کویلیلرك بو صوصقلغندن جنرال ورانکلك امرلرینه بویون اکمه‌یه‌جکلری

و اوردوسنه قاتیلمایاجقلری معناسنی چقاران بیکباشی ، قیزغین بر حرکتله ؛ اللری باغلی قاچاغك گه‌تیرمه‌سنی أمر ایتدی . اژ درها قیلیقلی چاووش امری ایفا ایچون قوشاراق کیدمرکن ، خلق صبر و تمکینی دیشنه صیقار ق ، کین و أوجنی ایچنده بوغاراق بکلیوردی . .

چاووش ، دورت سونکولی عسکر آراسنده ، ایری و باقیرونکلی ، باشنده قیویرجق قارا قالپاقلی ، اللری آرقاسنه باغلی یاقیشیقلی ، آرسلان باقیشلی بربیکیتی حالقانك اورته‌سنه گه‌تیردی . مردلکك ، عشق و ایمانك جانلی بر هیکلی اولان بودلیقانلی ، چه‌وره یانمده أولومه حاضرلانمش گیبی دوران أوزی خلقی ایری قارا کوزلریله سوزوب باشیله سلاملادقدن صوکره ، بیکباشنك قارشیسنه بر ابوالهول (سفینکس) و قاریله دیکیلدی .

ورانکلك خائن جلادی تیتیز سه‌سیله :

— بزه عسکر اولاجغکه و آرا مزدن قاچایاجغکه ملتداشلریکك اوکنده سوز ویریورمیسك ؟ . دیدی .

(تخت آلغان) دوات کرای نسلنك بو أصیل و یوره‌کلی چوجوغی ، حرصندن تیتره‌ین گورسه‌سیله :

— بن ، أوز ملت و یوردمدن باشقه‌سنه عسکرلك یاپمامغه آند ایتدم . دیدی .

او آنده ، حالقایی قوشادان سواریلر ، بیکباشینك بر اشارتی اوزه‌رینه ، بر دنبره هوایه بر یایلیم آتشی آچدیلر . بونکله کویا ، خلق قورقوتمق و هر هانکی بر حرکته کچمکدن منع ایتمك ایسته‌مشلردی . بیکباشی ، قودورمش بر حالده ، چاووشه :

— صویوندور ویاتیرك ! دیدی .

چاووش ، عسکرلر آراسندن درحال دورت دانه‌ك قوتلیسنی سچدی و سید علیی صویوندوراراق یره یقمالرینی أمر ایتدی .

سید علی ، أللری باغلی ، ایچ دونیله ، یوزی قویون ، طاش یولك اوستنه‌یاتیرلدی ؛ اوموزلرندن و آیاقلرندن دورت عسکرله باصدیرلدی .

بیکباشی ، چاووشه :

— یکرمی بش شومبول ! دیه باغیردی .

چاووش ، آیاقلرینی کره‌رمك ،

برمتره اوزونلغنده و پارمق قالینلغنده‌کی جلیك جبوقله سید علینك قیچنه بوتون قوتیله اورماغه باشلادی . شومپول ، بشنجی اینیشده سید علینك دونی پارچه‌لامغه و قاتوچوق کیبی طیقیز أتنی یاراراق دامارلرندن قارا قان فیشقیرتمغه باشلادی . . بیکباشی چاووشك اوروشلرینی صایپور ، خلق هیجان و حرصندن تیتره‌یوب صاراریور ، سواریلر الك اوفاق بر حرکتی قاچیرمامق ایچون دقت کسیلیور ، زواللی سید علی ایسه آجیدن بوغازلانمش برطوسون ، برکیك گیبی باغریور و ایکلیوردی .

بو تویلر اورپه‌ریجی باربارلق قارشیشنده کنج آلپ ، هر نه‌بهاسنه اولورسه اولسون ، بر دنبره اورتایه آتیلارق جلادك بوغازینه صاریلمق و اونی دیشلریله پارچالامق ایسته‌یوردی ایچندن قوبان طاشقین برآجی‌ایله قارشی صیراده دوران کویلك مختارینه باقدی و اوندن کوزیله نه‌یاپیلماسی کره‌کلیکنی صوردی . کویك بو صایغیلی وصیناولی مختاری ، قیمیلداماماسی لازمکلدیکنی اشارت ایتدی . بوعاجزلك قارشیسنده آلپ ، ازیلن و پارچالانان یوره‌کنك صیزیسنی ، کوزلرینك بر ایکی داملە یاشی حالنده اوچوق بکزلی یاناقلرندن آقیتدی .

چاووش ایشنی بیتیرمش ؛ قانلر ایچنده قالان سیدعلی‌بی آتنك ترکه‌سنه اوزون بر زنجیرله اللرندن باغلا مشدی .

تورك‌ملتنك ، استقلالنك ، ناموس و شرفنك ازلی و ابدی دوشمانی روسلغك بو آلچاق چوجوقلری ، اوکلرنده چارلق قارتالنك مجسم تمثالی بیکباشیلری اولدیغی حالده ، کویدن بیلنمه‌ین برسمته اوزاقلاشیرلرکن ، کونش ، کوردیکی بو وحشت تابلوسندن اورکه‌رك قانلی بایرلرك آرقاسنه صاقلانمق ایستر کیبی ، باتیور و بومظلوم دیاری کیجه‌نك اوغورسز قورقو و أولومار صاقلایان قارانلغنه براقیوردی . . .

ته کین

[لطفاً ٢٤ نجی صحیفه‌یه باقیکز]

آتالر سوزی :

آلغیل أوکوت‌مه‌ندین اوغول ئه‌ردم تیله ؛
بویدا اولوغ بیلگه بولوب بیلگین أوله .

ترجمه‌سی :

بندن أوکود آل ، اوغول ، فضیلت (ادب) دله ؛ ملت ایچنده بویوك عالم اولوب بیلگینکی نشرایت .

*

أر کهچ أتی بولور ؛ أچکی أتی بیل بولور .
« ته‌که (ارکك کهچی) أتی علاج اولور ؛ کهچی أتی بیل اولور . »

*

أم = علاج . أمچی = طبیب دیمکدر .

*

أود کهچه رکیشی طویماس ؛ یالنغوق اوغلو مه‌نگو قالماس .
« وقت کچر انسان دویماز ؛ انسان اوغلو ابدی قالمار . »

*

طوتساقلق — اسیرلك . یاد — یابانجی . ایریکلی — اقتدارلی ، استقلاللی . بودون — ملت ، قوم . آچرن — دنیا . آدامق — وعدایتمك بونه‌مك — حرکت‌ایتمك . اوچماق — جنت . طاموغ — جهنم . جری — عسکر . صیناولی — تجربه‌لی . .

آلتون

آلتونك ، انسانیتك تكامل و ترقیسنده ایفا ایتدیكی رول‌پك آز اولمقله برابر ، بو صاری معدنك انسانلر نظرنده پك بویوك قیمتی واردر . بو معدنك قیمتنی آرتیران عاملردن باشلیجه‌لری آزلغی ، دیگر معدنلر گبی طبیعتك تأثیریله بوزولوب اریمه‌مسی ، كیمیوی تشكیلاتی غائب ایتمه‌مسیدر .

آلتونك بوگونكی قیمتی ، بوتون ممالكتلرده عینی درجه‌ده‌در . قیمتك بونك استحصالنده یاپیلان عملیاتك گوچلكی و یاپیلان مصارفاتك یكونیله متناسب اولماسی لازم گلیردی . بوندن بر چیرك عصر اول آلتون استحصالنده چكیلن گوچلك و صرف ایدیلن أمك بوگون یوزده أللی به‌اینمشدر ، دینه‌بیلیر . معدن اوجاقلرنده قوللانیلان آلتلر آلتونك ألده‌ایدیلمه‌سنی چوق قولایلاشدیرمشدر . بوقولایلق آلتون قیمتنك اینمه‌سنه بچون سبب اولامییور ؟ چونكه ، مترونك اوزونلغنده ، بر غرامك آغیرلغنده ، حكومتلر آراسنده اولان بین‌الملل آكلاشمه گبی ، بو معدنك قیمتی اوزرنده عقد ایدیلمش بر مقاوله واردر .

آلتونك دنیا یوزنده‌كی تقسیماتی

آلتون باشلیجه آقجه شكلنده قوللانیلمقدادر . بوتون دنیاده موجود آلتونك یكونی بللی دكلدر . چونكه بو معدنك چوغی پارا شكلنده دیگر قسمی‌ده قیمتلی اشیا و مجوهرات حالنده‌در . كچن سنه‌نك نهایتلرینه دوغرو ، پارا یاصان بوتون بانقالرده بولنان آلتونك قیمتی ۱۲ میلیار دولار قیمتنده ایدی . بویكوندن ۵ میلیاری یالكز برلشمش آمریقا حكومتلرینه عائددر . فرانسه بانقه‌سنده بولنان آلتون ۷۵ میلیار فرانقلقدر .

بوتون دنیاده سنه‌ده یردن ۶۵۰,۰۰۰ كیلوغرام آلتون چیقارلمقدا

درکه بومقداردن یاریسی جنوبی آفریقاده انکلیز مستملکه‌لرندن (ویتواتەراندن) آلنیر ، بوندن صوکره صیرا ایله برلشمش آمریقا جمهوریتلری ، روسیه ، مکسیقا ، آوسترالیا و سائر مملکتلر کلیرلر .

مملکتمزده سنه‌ده وسطی اولارق اوچ بیك کیلوغرام آلتون اخراج ایدیلیرکه ؛ تخمیناً اوچ‌بوز اوتوز میلیون له‌ی ایدەر .

رومن (بانقا ناتسیونال) بك ۹ میلیارله‌ی ، ۶۰ میلیون دولارلق آلتونی واردر .

بزده نفوس باشنه فرانسز فرانغیله ۸۰ فرانق ، فرانسه‌ده ۱,۹۰۰ فرانق اصابت ایدەر . نفوس باشنه تقسیم ایدیله‌رك حساب ایدیلدیکی زمان آوروپا حکومتلری آراسنده أك زیاده آلتونی اولان اسویچره‌در .

فرانسه بانقه‌سنك خزینه‌سی

فرانسه بانقه‌سنك مخزنلری یر یوزندن ۳۵ مترو آشاغیده‌در . بومخزنلره گیرمك چوق گوچدر قاپولری قالین چلیکلردن یاپیلمشدر . دائما خزینه‌نك مخزننده اوطوران بر ماکیناجی ، قاپولری بر چوق مانیوه‌لالری اویناتدقدن وگیزلی شیفره‌لری تنظیم ایتدکدنصوکره آچار . اوچ چلیك دیوار اوفاق تکرلکلر اوستنده‌در . قاپولرك آرقاسنده چلیکدن دیگر برقاپو واردرکه آچیلماسی اوقادار مشکل دکلدر . فرانسز بانقاسنك آلتون مخزننك بویوکلیکی بیك مترو مربعنده‌در . بو ، اوچه بولونمشدر : ۱) سوقالر ؛ ۲) « احتیاط » بولونکیدرکه ، تهلکه ظهورنده بانقانك بوتون قیمتلی اوراقنی صاقلامغه مخصوص ؛ ۳) آلتون پارا و اشیانك صاقلانیلدیغی ده‌پولر ، در .

بو مخزنلری انشا یتمك ایچین مهندسلر ۱۲ متره درینلکده بولنان بر یر آلتی کولك صویونی به‌تون بوروللرله چکمیشلر و بوندان صوکره مخزنلری یاپایلمشلردر بو مخزن ، ۷۵۰ به‌تون دیرمك اوستنده‌در . مخزنك اوستنده بولنان طوپراغك بر مترو مربعنه اصابت ایدەن آغیرلغی ۱۲,۰۰۰ کیلوغرامدر . بوتون مخزنده یاز و قیش ، صنعی واسطه‌لرله ، هوانك حرارتی

۱۶ درجه‌ده طوتولمقدادر . بوراده هر احتمال کوزه آلنمشدر . أك تهلکه‌لی زمانلر ایچین مخزنده اوچ آیلق ینتی و ایچیتی بولوندیریلمقدادر .

اصل آلتون کوچه‌لری بولنان اودالره گیرمك ایچین — کیلیدلرینك سرلری یالکز مدیر و باش قاصیه‌ر طرفندن بیلینن — اوچ چلیك قاپودن داها گچیلیر . بو اودلرده آلتون پارچه‌لری بر کتبخانه‌نك کتابلری گبی رافلره دیزیلمشدر . هر پارچه‌نك قیمتی ۲۰۰,۰۰۰ فرانقدر . و هپسنك اوستنه بانقه‌یه گیردیکی تاریخ ونمره‌دن آلندیغی قازیلیدر .

شیمدی فرانسه خزینه‌سنك مخزنلرنده (٤٥) میلیار فرانقلق آلتون موجوددر .

انگلتره خزینه‌سی ، یر آلتی لوندره‌ده آلتون قلعه‌سی

انگلیز خزینه‌سنك مخزنلری ۲۰ متره یر آلتنده‌در . انگلیز بانقاسنك غووه‌رناتوری اولان سیر مونتاغو نورمان بو خزینه‌لری انشا ایتدیرمك ایچین سنه‌لرجه دوشونمش و برچوق مشهور مهندسلرله استشاره ایتمشدر . شیمدیبیه قادار صرف ایدیلن یاریم میلیون انگلیز لیراسی ایله بو مخزنك آنجق وجوده بری انشا ایدیلمشدر . مخزنك بولوندیغی یر چوق گنیش ، عادتا اوفق بر قصبه شکلنده‌در .

بوتون دیوارلری ومسروق قالینلغنده یکپاره چلیك ایله صاریلمشدر . دوشه‌مسی عینی قالینلقده چلیکدن ماعدا به‌تونله ایشله‌نیلمشدر .

۲۵,۰۰۰ کیلوغرام آغیرلغنده بولنان عمومی قاپوسی قاپاندقدنصوکره بو مخزنه گیرمك امکان خارجنده‌در . دکل ایچریه گیرمك ، بویوك چلیك قوطونك ایچریسنه بر داملا صوصیز دیرمق بیله غیر قابلدر . بو مخزنك دیوارلرینی قوتلی بر بومبا ویا دینامیتلر پارالایامیاجغی گبی قاپوسنی‌ده أك ماهر اوسته یاخود مهندس آچاماز . کلیدك آچیلماسنده‌کی سر قوجا بر کتاب شکلنده یازیلمشدر . بی‌تك باشنه کیمسه آکلایاماز . بر قاچ مأمور بر آراده یاپدقلری اوزون حسابلر وحل ایتدکلری

جاسوسلقده میقروفون

شبهه‌لی آدامارك قونوشدقلرینی ناصیل ایشیدییورلر ؟

صوك زمانلرده بیزم مملکتمزده‌ده میقروفونك مختلف سیاسی ایشلرده قوللانیلماسی قونوشولمقدادر . حتی ، بو آلتك بعضی مهم دائره‌لره ، مبعوثلر مجلسنه و سیاسی محفللره قونولمش اولدیغی سویلنمکده‌در . سوزلری و حرکتلری ایشیدیلك ایسته‌ن بوسیاسی شبهه‌لی آدامارن بعضیلرینك اسمارینی بیله معلومدر .

قوندیغی اودا و دائره ایچنده هر تورلوسوزی، حرکتی وحتی فیصیلدیی بوتون قوت و آچیقلیغیله دیکله‌ینلرك قولاقلرینه نقل‌ایدن بوآلته یاقینده (تله ویزیون) دینه‌ن و ایشیدیله‌ن هرشیئی کوسته‌ره‌ن بر آلت علاوه ایده‌جکلردر. بونقدیرده سرلری ، کیزلی ایشلری وحرکتلری اوکرنمك وکولمك چوق قولایلاشاجغی کبی (رادیوفزیه) لرایله دیکله‌نن تورلو موزیق و قونفرانسلری سویله‌ینلری‌ده عینیله کوزمك امکانلاشاجقدر .

مملکتمزك بر چوق سیاستجی آدامارینی و محفللری بومدهشش آلتی قوللانمغه باشلامشلردر . بیزده هنوز تطبیقه قونان بو آلتك باشقه مدنی مملکتلرده چوقدان قوللانیلدیغی معلومدر .

مشکل فورمولر نتیجه‌سنده قاپوی آچاماییلرلر . قاصالره کیره‌ن مأمورلر کیریرکن و چیقارکن حساس ترازه‌لرده طارتیاق مجبوریتنده‌درلر .

بو مخزه‌نلری آتش یاقامیه‌جغی کبی صوده باصاماز . کونلرجه یانغین اولسه ویاصو باصسه مخزه‌نه کیره‌مز . بونلری ، بلکه بیقابیله‌جك تك قوت بر صاللاتیسیدر .

گ . پ . او . نك یاردیمجیسی

سوویه‌ت روسیه‌ده بوسیستم چوق‌دانبری تطبیق اولنمقدادر . سوویه‌تلرك اعتمادینی غایب ایدن هربالی باشلی آدام ، گ . پ . او . نك‌شهه و تعقیباتی آلتنه گیربیور و بونك أوی هر طرفندن میقروفونله قوشاتیلیور . یرلشدیرلمه‌سی قولای اولدیغی قادار اوجوز و کوزه کورونمز اولان بوآلت سایه‌سنده ، شبهه‌لی آدامك هر سوزی و فیصیلدیسی ، طرافدارلری ویاعائله‌سی افرادیله یاپدیغی بوتون قونوشمه و دردلشمه‌لری سوویه‌ت جاسوس تشکیلاتی اولان ك . پ . او . گوزجیلری طرفندن تمامیله ایشیدیلیور . . بوصورتله سوویه‌تلر پك چوق مخالف و دوشمانلرینی کشف ایتمشلر و بوسایه‌ده عمرلرینی بو آنه قادار اوزاتمشلردر .

سوویه‌تلرك طیش ایشلر قومیسری اولمش چیچه‌رینك میقروفون سایه‌سنده ستالینك مخالفی اولدیغی کشف ایدلمش وحکومتی ده‌ویرمه‌یلانلری آله‌گیرلمشدر. چیچه‌رین سوویه‌تلرك و بالخاصه دیقتاتورلری ستالینك اعتمادینی غایب ایشدیکی گوندن اعتباراً ك . پ . او . نك تجسس و تعقیباتی آلتنه دوشمش وأوینك هرطرفنه‌قونولان میقروفونلر ، کندیسی تا سیبریایه سورولنجیه‌قادار ، بونك هر سرینی دوشمانلرینه بیلدیرمشدر .

موسقواده چوق بویوك بر بنایه یرلشدیرلمش یوزلرجه میقروفونك‌باشنده اوطوران جاسوسلر ، شبهه‌لی آدامارك بوتون سوزلرینی ایشتمکده‌درلر . بو آلتلر ، جاسوسلرك بوبتله جالیشمالری دولاییسیله ، گیجه ـ گوندوز ایشله‌مکده و هر ساعت ك . پ . او . تشکیلات مرکزینه مفصل‌راپورلر ویرمکده‌درلر. سوویه‌ت حکومتنك شدتلی ظلملرینه ، عقل و منطقدن خارج اداره و ایشلرینه رغماً دوام ایتمه‌سی ، بالخاصه جاسوس تشکیلاتنك مکملیتی سایه‌سنده‌در .

میقروفون ، بر چوق ایی ایشلرده‌ده‌قوللانیلمقدا ، انسانیته و اقتصادیاته خدمت ایله‌مکده‌در . بوچوق حساس آلت سایه‌سنده بر چوق بانقه‌لر خرسزلردن قورتولابیلمکده‌درلر . بانقه‌نك

قاصه دائره‌سنه ، آلتون مجوهرات صاقلی محزنه ویا دفترلر و ره‌جیسترولر محفوظ آرخیوه‌لرینه قونان بو آلتلر غاردییانك اوداسنه‌باعلیدر. بودائره‌لردن بیرینه گیره‌ن خرسز نه‌قادار کورولتوسز حرکت ایتسه ، یینه‌ده میقروفون طرفندن یکجی‌یه بیلدیرملکده‌در .

میقروفونك پك زیاده حساس اولدیغنه دائر بر آمریقالینك شو تجربه‌سنی یازیورز :

بر آمریقالی ، میقروفونك حساسیتی نظراعتباره آلەرق و اوتلرك بویودیکی زمان بهمه حال بر سس چیقارمسی لازمکلدیکنی دوشونه‌رەك بوخصوصده بر تجربه یاپمنی تاصارلامش ویاپمش . بونك ایچون سنه گوره ، غایت سس‌سز بریرده یاپدیغی بوتجربه‌ده ، اوتك پاطلامق صورتیله گورولتی یاپاراق بویودیکنی حس ایتمشدر .

اوردولر بویوك محاربه وقتنده و هله صوك ژاپون — چین محاربه‌سنده میقروفون سایه‌سنده طیاره‌لرك کورولتیسنی بر قاچ ساعت اول ایشیده‌رەك لازم اولان تدبیرلری آلمشلردر . .

اویقونك که‌رکلیکی

مدنی و عصری یاشامه شرطلری ایله صنعی آیدینلاتمه فننك ایلرلەمسی ، چالیشمه ساعتنی اوزاتدی ویاخود اکلنجه ساعتنی آرتیردی .

شیمدیکی انسانلرك اسکیلری کیبی ارکن یاتمادقلری ، فقط صباح همان‌عینی وقتده قالقدقلری و بناءً علیه چوق اویومدقلری بللی برشیدر . شیمدیکی نسللر گه‌ره‌گی قادار اویومیورلر و بوندان اوترو صحتسز ، قوتسز وضعیف اولیورلر .

وجودیله چالیشانلرك دماغی ایله چالیشانلردن دها آز اویقویه احتیاجلری واردر .

بر یازیجی ، کوندەلکله چالیشان بر ایشجیدن داها چوق اویومالیدر . اویقو احتیاجی هر کسك یارادیلیشنه گوره‌ده ده گیشیر . شیشمانلر آز اویقو ایله راحتلانابیلیرلر . سیکیرلیلر ، طبیعتاً ارکلکلردن فضله سیکیرلی اولدقلریچون بوتون قادینلر ، داها چوق اویقویه محتاجدرلر .

اوقویوجیلر یمزدن رجا :

مجموعه‌مزك روماٴیاده‌کی آبونه بدللرینی طوپلامغه مأذون و صلاحیتدار یالکز صلاح‌الدین خیرالدین افندیدر . بوندان باشقه کیمسه‌یه آبونه پاراسی ویرلمه‌مسی رجا اولنور .

مدیریت

گنج بر قادین اك آز ۸ ساعت اویومالیدر . ٦۰ یاشنده اولماسنه رغماً کنجلکنده‌کی تازه‌لك و کوزللیکنی صاقلایان مشهور سینه‌ما آرتیستی جاره‌، جوق بك جوق اویودیغنی سویله‌مکده‌درلر .

ارکه کمنی چوق ، قیزمی ؟

دنیاده همان عینی درجه‌ده ارکك قادار قیزده دوغمقدادر . فقط ، بونسبت بعضی مملکتلرده ؛ زمانلرده و بعضی شرطلر آلتنده ده‌گیشیور . مثلا : أوروپاده ۱۰۲٤ قیزه قارشی ۱۰۰۰ ارکك ؛ آوسترالیاده ۸۵۰ قیزه قارشی ۱۰۰۰ ارکك دوغمقدادر . ابتدائی (آز مدنیلشمش) ملتلرده ۱۰۰۰ قیزه قارشی ٤ — ٥ بیك ارکك دوغمقدادر . بوکا کوره ، مدنیت قیز دوغومنی چوغالتمقدادر . محاربه‌لرك ، زلزله و صو باصقینی کبی فلاکتلرك ارکك دوغومنی زیاده‌لشدیردیکی کورولمشدر .

ارکك و دیشی دوغوم نسبتی حیوانلرده‌ده آراشدیرلمشدر . لاکین ، برقانون آلده ایدیله‌مه‌مشدر . صوئوق ، ارکك قوربغه‌لرله بالقلرك فنایاشایش دیشی قوشلرك صایسنی آرتیرماقدادر .

فرانسه جمهور رئیسی اولدورولدی

٦ مایس جمعه کونی ساعت بش بچقده ، فرانسز یازیجیلرینك ترتیب ایتدکاری کتاب سرکیسنی آچمق اوزره ، روتچیلد سرایینه کلن فرانسه جمهور رئیسی پول دومه ، پاول کورکولوف اسمنده بر روس طرفندن طبانجه ایله أولدیرلمشدر .

کورکولوف درحال طوتولمش و پولیسیه یه کوتورولهرك استنطاق ایدلمکه باشلانمشدر .

پول دومه ایکینجی کونی صباحه قارشی أولمشدر .

کورکولوف ، شیمدی یه قادار یاپیلان آراشدیرمه‌لردن آکلاشیلدیغنه کوره قافقاسیالی ، پراغا طبیه‌سندن چیقمش ، فاشجیست روس فرقه‌سنك رئیسی صفتنی طاقنمش بر دوقتوردر . حالی و دوروشی عقلنده بوزوقلق اولدیغنی قناعتنی ویرمکده‌در .

کورکولوف ، مملکتی روسیه‌نك بولشه‌ویك ظلمی آلتنده سنه‌لردنبری ایکله‌دیکنی ، بونی قورتارمق وظیفه‌سی فرانسه‌یه دوشدیکی حالده بونی یاپمادیغنی وبوندن جمهور رئیسنك قباحتلی اولدیغنی و بونك ایچون پول دومه‌یی أولدیردیکنی سویله‌مکده‌در .

قاتلك استنطاقی داها خیلی اوزایاجقدر . بومسئله یه دائر برچوق مملکتلرده یك چوق شاهدلر دیکله‌نمش و بونلری فرانسز پولیسلری درحال طیاره ایله استجواب ایتمشلردر .

فرانسز جمهور رئیسی پول دومه ، اولجه اوزون اوزادی یه مجموعه‌مزده کندیسنك انتخابی مناسبتیله یازدیغمز کبی چوق فقیر بر عائله‌دن یه‌تیشمش ، ایشسجیلك ، طلبه‌لك ، محررلك ، معلملك ایتمش ونهایت سیاسته قاریشه‌رق مبعوث ، سناطور آیریلمش ، هندچینی والی عمومیسی دیکیلمش والکصوکره‌ده فرانسه جمهور رئیسی موقعنه چیقمش بویوك بر آدامدی .

پول دومه ، فقیرلری ، محاربه‌ده یتیم قالان چوجوقلری ، دول قالان قادینلری ویارالانارق سقط قالان غازیلری چوق سه‌وه‌رك ، قورور و دائما دیورور و کیدیریردی . حرب زمانده ماظ

جزالری باغیشلامه و ایندیرمه قانونی

قرالمز ایکنجی قارول حضرتلری ۱۰ مایس ملی بایرامی مناسبتیله ، آشاغیده کوسترلدیکی اوزره ، جزالری باغیشلامش و ایندیرمشدر :

۱ — ماده — بو قانونك نشر و اعلانندن قادار عسکری و ملکی محکمه‌لرك ابدی قالمش حکملریله جزایه چارپمش اولانلرك جزالری آشاغیده گوسته‌ریلن ماده‌لرموجبنجه باغیشلانمش ویا ایندیرلمشدر .

۲ — ماده — اورمان قانونتك ۶۰ ، ۶۲ — ۷۰ ده داخل اولدیغی حالده و ۷۲ نجی ماده‌لری موجبی‌یارا ایله جزالانمش اولانلری عفو ایدییورز .

اك چوق ایکی آی حبسه چارپانلری عفو ایدییورز .

۳ — ماده — حبس آلانلرك جزالرینی آشاغیده کوسته‌ریلدیکی کیبی ایندیرییورز :

۱ — ایکی آیدان یوقاری اك چوق برسنه حبسی اولانلرك جزالرینی یاریه ؛

۲ — برسنه‌دن یوقاری اك چوق بش سنه حبسی اولانلرگکینی اوچده ایکیه ؛

۳ — بش سنه‌دن فضله حبسی اولانلرك جزالرینی‌ده دورتده اوچه .

٤ — ماده — یارا جزالرینی ،

اولوب سوزینی ایسته‌دیکی کیبی کچیرمك آلنده ایکن آرسلان کیبی دورت چوجوغنی محاربه استحکاملرنده وطن اوغرنده غایب ایتمش چوق یوکسك بر یوردجی و ملتجیدی .

فرانسه‌ده جمهور رئیسك حکومت سیاستنه فضله قاریشه‌مدینی وتأثیر یاپامادینی معلومکن و پول دومه‌نك ابی‌قابلیلکی ، عالیجنابلنی هر کسجه طانیامشکن بویله بر جاناوارلغه اوغراماسی بوتون دنیایی قیزدیرمش و آجیندیرمشدر .

آشاغیده‌کی گبی ، ایندیریورز :

۱ — اون بیك لەیدن اللی بیك لەیه قادار اولانلر (بونلرده ایچرده) یاریم ؛

۲ — اللی بیك لەیدن زیاده اولانلر دورتده اوچه .

۳ — ماده — حرب سقطلری (اینوالیدلر) ، قباحتلرمدن اوترو جزایه چارپانلر بونلری ایشلرکن الك چوق ۱۸ یاشنی دولدورمش ایسەر ، برنجی ماده‌یه کیرن جزالری آشاغیده کوسترلدیکی صورتده عفو ایدیلیر ویا ایندیریلیر :

۱ — الك چوق اوچ آی حبسه چارپانلرك و ۱۵ بیك لەیی کچمیانلرك جزالرینی عفو ایدییورز .

۲ — اوچ آیدی یوقاری حبسه و اون بش بیك لەیدن فضله‌یه محکوم اولانلرك جزالرینی یاریه ایندیریورز .

۳ — ماده — جزالرك باغیشلانمسی ویا ایندیرلمسی حسابلامق و قرارلاشدیرمق ایچون ، ایلك جزا کوزه آلنه‌جقدر .

٤ — ماده — بوقانون موجبی یاپیلان باغیشلامه‌دن ، فایدالانمایاجقلر :

۱ — بوندان اولکی عفو قانونندن استفاده ایتمش اولانلر ؛

۲ — شوصوچلردن اوتروجزایه چارپمش اولانلر : بویوك خیانت ، جاسوسلق ، حکومتك ایچ طینچلغی بوزاجق صوچ و تولوم ، آیاقلاندیرمه ، عسکرلك عدلیه‌قانونك ۲۱۰ — ۲۱۸ ماده‌لرینك کوسترديکی گبی قاریشیقلق و أمره بویون اکمه‌مه ؛

(۹۲٤ / ۲٤۷ تاریخلی)

خلقك سکونتی بوزان قباحتلری ازاله قانونیه ترس گیتمه ، قاچاقلق ؛ پول باصمه ، یانغین چیقارمه ، پارا باصمه ویا حکومت و ملت پاراسنی چالمه ، عمومی کاغدلرده و عسکری اداره ایشلرنده ساخته جیلك یاپمه ، دولاندیریجیلق ، رشوت ، موقع ویا حقندن استفاده صورتیله تأثیر و نفوذ اجرا ایتمه ، آلاجقلیلردن مال و ملك قاچیرمق ایچون تجارتده یالاندان افلاس ایتمه ، آلقوللی ایچکیلرك یاپیلماسنده و صاتیلماسنده یاپیلاجق فنالقلری منع ایدن قانونه ترس گیتمه ، گومرولك قانونلرینه قارشی صوچلانمه ؛ احتکار (سپه کولاسیون) و قباحتلری تکرار یاپمه ،

تولدیرمه ایشلرندن دولایی جزالانمش اولانلردر .

یازیلدیغنه کوره ، ۸ حزیران

۲ نجی قارول حضرتلرینك تخته اوطورمالرینك ایلانجی بیل دونومی مناسبتیله دها گنیش بر باغیشلامه قانونی چیقاریلاجقدر . وقتنده بونی‌ده اوقوبوجیلریمزه سه‌ریجله بیلدیره‌جگز .

قادینلره مدنی حق

برچوق مدنی مملکتلرده اولدیغی گیبی بزم مملکتمزده‌ده ، رومن قانون مدنیسی موجبی ، أولی قادینلر برچوق حقدن محرومدیلر ، مثلا : بونلر قوجه لرینك راضیلغی واذنی اولمادان کندی مال وملکلریتی تصرف الایابیلیورلر ونه‌ده صاتابیلیورلردی . بکار ویاطول برقادین بر ارکك قادار حقه صاحب ایکن أولیکله بردنبره هر حقنی غایب ایدیویر یوردی . بو شبهه‌سزکه بر حقسزلق و قادینه قارشی بر استبداد ایدی . بو حقسزلق صوك بر قانون ایله اورتادان قالدیریلمشدر .

قانون مدنینك ۱۹٤ ، ۹۵۲ و ۱۸۲۵ نجی ماده‌لری شومالده ده گیشدیریلمشلردر :

« قاری قوجه یکدیگرینه قارشی امنیت ، صداقت و یاردیم گوسته‌رمه‌که بورجلودرلر .

أولیلك ، قادینك مدنی حقلرینی اکسیلتمز .

قاری قوجادان هربیریسی یابانجی‌یه قارشی آنجق کندی بورجندن مسئول طوتیلور . قاری قوجاسی و قوجاسی‌ده قاریسی ایچون بورجلو طوتولاماز .

قادین کندی ملکنی ایسته‌دیکی گیبی قوللانمق وخرجلامق حقنه مالکدر . »

بوقانون ۲۰ نیسان ۹۳۲ تاریخندن اعتباراً تطبیقه باشلانمشدر .

۳۰ حکومت بودجه‌یی یوزده

ایندیریور

۲۷ مایس جمعه گونی باش وکیل دومنیورغانك أونده‌طوپلانان مالیه ناظری ایله بونك عمومی مدیرلری ، مملکتك پاراجه دوروش و گیدیشنی باش وکیله سویله‌مشلر و نتیجه‌ده بودجه‌نك یوزده

۳۰ ایندیرلمه سنی قرارلاشدیرمشلردر .

هم معارف ناظری اولان باش وکیل کندی اداره سنده کی نظارتلرك بودجه لرینی ایندیرمه ایشینه باشلامامسنی امر ایتدیکی کبی ، بوتون نظارتلرك ده کندی بودجه لرینی یوزده اوتوز ایندیرمك خصوصنده لازمکان تدبیر و حسابلری یاپوب یاقین وقتده مالیه نظارتنه یوللامالرینی ناظرلره بیلدیرمشدر .

بو حسابه کوره بوتون مأمورلرك آیلقلری تکرار دوشوریله جك ویکیدن بر چوق مأمورلقلر قالدیریلاجقدر .

زنکینلر پارالرینی چیتارسونلر

برقاچ کون اول مالیه ناظری دومنو آرجنتویانو بکرمش رادیوسنده بر قونفرانس ویرمشدر . بوندہ : بوکونکی کساداتی و دارلغك ناشیلجه سببلرندن بریسی اولارق زنکینلرك پارالرینی صاقلامامسنی ، بونك طبیعی بر نتیجه سی اولاراق ده اوراده پارانك و قریدینك ارلماماسنی سویله مشدر . هر کسك ایسته دیکی و آرادیغی یوللغك تکرار کلمه سی ایچون زنکینلرك و بانقه لرك پارالرینی آز فائضله اسکیسی کبی چالیشانلره ویروب ایشاتمه لرینی توصیه ایتمشدر .

* مالیه ناظری جنابلری سوز و دوشونجه لرنده حقلی و صمیمی اولا بیلیرلر . لاکین ، هانکی زنکین ویا بانقه بونلره اینانوب و کوره نوب ده پارا سنی اورتایه چیقاراجق ؟ ایشته ، مسئله نك زور و دولانقلی یری !

گ. پ. او. جاسوسلرینك محاکمه لری باشلادی .

۱۲ کانون ثانی ۱۹۳۲ ده کوستنجه دن اوده سایه واپورله بوایشه ویکارك سابق جاسوسی آغابکوفی قاچیرمق ایسته یه رك طوتولان بش جاسوسله واپورقاپیتانینك دعوالری بکرمش تریبونالنك جزا دائره سنده کورولمکه باشلانمشدر . صوچلیلرك استنطاقلری ایکیشر کون طوتمشدر . شیمدی طانوقلر دیکلنمکه باشلانمشدر . جاسوسلر بکرمشك اك ده کرلی آدملرندن طوتمشلردر . جاسوسلرك صوچلری میدانه چیقاریلمقده و حبسه آتیلاجقلری ظن اولنمقدادر .

قادینلرك پروته‌ستوسی

رومانیا قادینلر جمعیتنك باشی دوآمنا آلکساندرینا قاتاقوزینو ، بولشه‌ویك صیکیر نوبجیلرینك روسیه جهنمندن جانی قورتارمق ایچون طیش مملکتلره و هله رومانیایه صیغینان قادین ، جوجوق و ارکه‌کلرك حدودی کچرکن جاناوارجه قورشونه طوتولملرینی جنوه‌ده‌کی بوتون دنیا قادینلر برلکینك مرکزینه پروته‌ستو ایتمشدر.

پازارجق قومونیستلری محکوم اولدیلر

بوندن برآی قادار اول طوتولان قومونیستلرك دعوالری پازارجق تربیونالی طرفندن کورولهرك حقلرنده شوحکملر ویرلمشدر :

دوروجه قومونیست لشکیلاتی رئیسی آووقات وه‌ربانوف ٤ سنه حبسه و یوز بیك لهی جزایه ؛ پاسقالهف ۳ سنه حبسه و اون بیك لهی جزایه ؛ خریستوف ۳ سنه حبسه و اون بیك لهی جزایه ؛ صونچه‌ف ایله صوقاج برمر سنه حبسه اونار بیك لهی جزایه و راتقا اسمنده‌کی ۱۹ یاشنده‌کی قیزده ٦ آی حبسه و بیك لهی جزایه محکوم اولمشلردر .

TIŞ HABERLER

جمعیت اقوام اودونج پارا ویرمیور

کسادلق بوتون حکومتلری صارصدیغی کبی، هله آوستریایی ، یونانستانی، مجارستان و بولغارستانی داها زیاده صارصمشدر . بونلرك صوك زمانلرده الویریشلی شرطلر و آز فائضلرله اودونج پارا آلمق ایچون جنوره‌ده‌کی ، ملتلر برلکنه ، باش اورمشلر و یالوارمشلردی . . بونك اوزرینه طوپلانان بو دنیا جمعیتی ، مسئله‌یی أینه ، بوینه چکمش و هیچ بر حکومته اودونج پارا ویریلمه‌مسنی قرارلاشدیرمشدر . عکسنه اولاراق ، بورجلی مملکتلرك بورجلرینی وقتنده اوده‌مه‌لرینی امر ایتمشدر . بو قرار و أمر ، کوچوك ، بورجلی و محتاج ملتلری چوق دوشوندیرمش و قهرلندیرمشدر . بو کیدیشله

دنیاده کسادلغك آزالاجغی یرده آرتاجغی و فنا یولاره صاپاجغی صانیلمقدادر و بوندن قورتولمق‌دادر . بویوك حکومتلرك و « جمعیت قوام » ك بو مسئله‌یه دائر داها کنیش و تمللی دوشونه‌جکلری‌ده امید اولنمقدادر .

*****

ژاپونیا حادثه‌لری

ژاپون باش وکیلی أولدورولدی

ژاپون باش وکیلی موسیو اینوقای کندی دائره‌سنده چالیشمقده ایکن ، طانیلمایان برکیشی طرفندن یارالانمشدر . یارالایان درحال طوتولمش ویارالاناندە خسته‌خانه‌یه کوتورولمشدر .

موسیو اینوقایه بر قاچ کره قان آشیلاه‌سی یاپیلمشسه‌ده ، أولومدن قورتولق امکانی ویریله‌مه‌مشدر . باش وکیل ایکنجی کونی أولمشدر .

اینوقایه سؤقصد یاپیلدیغی آنده ، دیکربش — آلتی ناظره‌ده هجوم ایدیله‌رك قورشون آتیلمش وبونلردەیارالانمشدر . بونلردن باشقه بویوك حکومت قونا‌غلرینه‌ده بومبا آتمشاردر . بوتون بو قورقولو أولوملی ایشلری یاپانلر ، « قان قارداشلغی ویا « قاره أژدەر » آدیله طوپلانان » ملیتجی وفاسیست گنج ژاپون ضابطاری و طلبه‌لری طرفندن ، حکومتی روسیه علیهنه محاربه‌یه سوروکله‌مك و ژاپون ملتنك حیثیت و شرفنی‌دها ایی قورومغه مجبور ایتمك ایچون یاپیلمشدر .

بو سؤقصدلرك یاپیلدیغی ۱۵ مایس کونی توکیوده و حتی بوتون ژاپونیاده چوق اندیشه‌لی ساعتلر کچیریلمشدر .

یکی ژاپون قابینه‌سی

اینوقایك أولمسیله قابینه‌سی دوشمش ، یرینه آمیرال صایتو یکی قابینه‌یی طوپلامشدر . هیچ بر فرقه‌یه منسوب اولمیان ، ایکی کره قوره والی عمومیسی و بر کره‌ده بحریه ناظری اولمش اولان صایتو ؛ ملیتجی ژاپون ملت‌واوردوسنك صایغی و سه‌وکیسنی قازانمش بر آدامدر .

صایتونك باش وکیللکه کلمه‌سی ، ژاپون اوردوسنی سه‌ویندیرمشدر .

یکی حکومتك مانچوریا وسیبه‌ریا ایشلرنده دها قطعی و حیزلی حرکت ایده‌جکی ظن اولنمقده‌در .

روس ـ ژاپون حربی باشلیور

مانچوریاده‌کی ژاپون اوردسنك بویوك قوماندانی جنرال هونژو ، تمللی دوراغی موقده‌ندن خاریجه کچیرمشدر . عینی زمانده ژاپون اوردوسی ، روس صیکیرلرینه دوغرو یورویشه باشلامشدر . بو حرکتلر ، روس ـ ژاپون حربنك باشلانغیجی صاییلمقدادر .

رستم حوجایی أولدیرن قورتولدی

کچن بیل ۲۹ ـ ۳۰ حزیران کیجه‌سی ، چوجوقلری اوقودیغی مکتبك مسامره‌سندن دونوب آووایلنك ایچنده‌کی مکتب صنفلرندن بریسنده کورولتی ایشیتمسی اوزرینه بونك نه اولدیغنی آکلامق ایچون صنفه کیرر کن اوچ قورشونله آجیمقلی برصورتده أولدیریلن خطیب رستم افندینك قاتلی کیرکوله‌سقونك دعوامی بر قاچ کون اول کوستنجه ژوری هیئتنده کورولمشدر .

چوق هیجانلی صوچلامه‌وقورونمه قونوشمه‌لرینه سبییت ویرمن بو دعواده ۵۷ طانوق (شاهد) دیکلنمش و ۷ دانه آووقات سوز آلمشدر .

خلق دعواجیسی (پروقورور) آصل اولدیرمن کیرکوله‌سقونك و اوکا بو ایشده خبری اولارق یاردیم ایتمش اولان میخایله‌سقونك آغیر صورتده جزالاندیرلمالرینی ایستمکله برابر ، رستم خوجانك‌ده بك دوغرو بر آدام اولمادیغنی سویله‌مشدر .

کرك خلق دعواجیسنك بونلك دوشونجه‌سی وکرك کیرکوله‌سقونك قورتلی آووقاتلرینك آتشلی سوزلری یاردیمیله صوچلیلرك هر ایکیسی‌ده بر جزاسز قورتولمشلردر .

رستم افندی‌یی طانیمش و بونك اولومنده‌کی سببلری بیلمش اولامقله برابر ، بونی اولدیرمن کیرکوله‌سقونك و آرقداشنك قورتولمالری ، البته‌ده بونلر کیبی ثولوم یاپاجقلره بر جسارت ویرمش اولاجقدر . ژوری هیئتی ایله محاکمه ایدیلمسی تنقیدله‌ینلره ، بویله مثاللر کورولدیکی زمان ، انسانك حق ویره‌جکی کلیور .

شاعر محمد نیازینك قبری ایچون

اعانه لیسته‌سی

له‌ی :	٥٥٢٨	کچن نسخه‌دن منقول
		کوستنجه سنجاغنك تاتارول (آزاپلار)
	١٠٠٠	کوپی دلیقانلیلریسك « که کشو » جمعیتی طرفندن .
	٥٠٠	پازارجقلی تجار حاجی عظمت حاجی صلوات آغادان
	٧٠٢٨	یکون

تصحیح

یاکلش	دوغرو	صحیفه	ستون	سطر
ایمکدر .	ایمکده‌در .	2	2	2
بووك	بویوك	2	2	15
کوردیکلری شاشان	کوردیکلری زمان شاشان	3	1	12
کورولتیدن	کورولتیلرندن	5	1	12
رادیو	رادیولر	5	2	18
اوزان	اوزاق	6	1	19

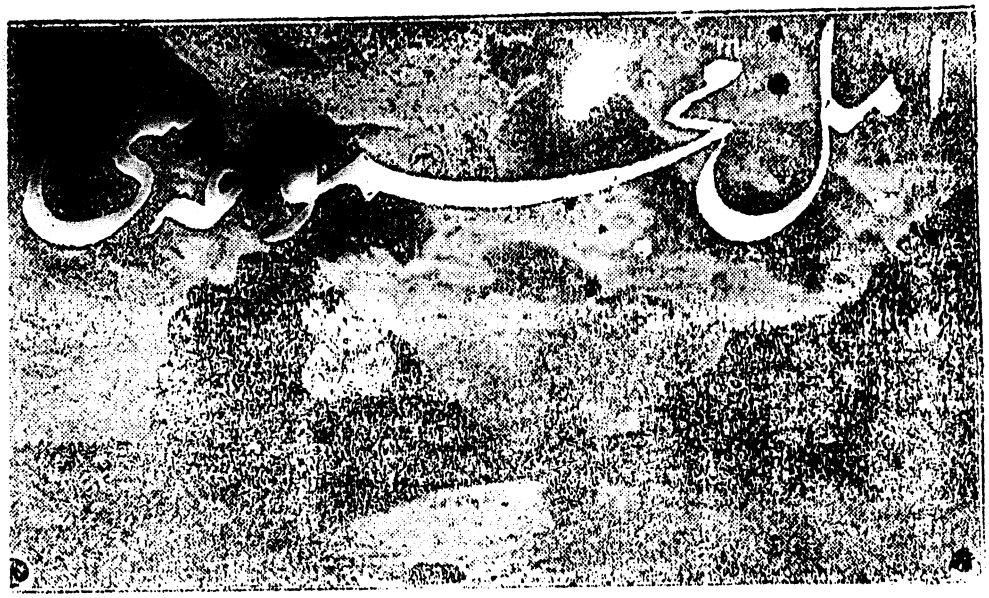

اوچنجی ییل صایی : 7	Emel Medjmuasâ No 7 Str. Ardealului № 3 Bazargic(România) علمی، ادبی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی آیلق مجموعه‌سدر.	1 تموز 1932

داخل ایچین آبونه شرطلری	برسنه‌لك :250له‌ی آلتی آیلق :130نه‌ی	مدیر : آوروفات مستجب ح. فاضل	خارج ایچین آبونه شرطلری	برسنه‌لك : 400 له‌ی آلتی آیلق : 210له‌ی

پامیردن هیقاجق روس تهلکه‌سی

تورکستانك پامیر ولایی حین، هندستان و افغانستانله قومشو بولنیور. پامیر بو اوچ مملکتدن بوکسك داغلرله آیریلیور؛ فقط مختلف گچیدلرله علاقه پیدا ایدییور.

پامیرك بو اوچ مملکتله مناسبه بولمسی، روسیه‌نك کندیسنه هم سیاسی و هم عسکری نقطه‌نظردن نه قیمت و اهمیته حائز اولدی. تاریخك اك استدیکی دهره، روسلر تورکستانی استیلا ایدرکن هند دیکزلرینه چقمق و هند آلتونلرینه صاحب اولق ایچون

آریجه پلان قورمشلردی . بر طرفدن تورکستانی قولای ، قولای استیلا ایده‌مه‌لری و تورکستانلیلرك متمادی عصیانلری ؛ دیکر طرافدن هندستانك انکلیز مستملکه‌سی اولمسی روسلرك هندستان خلیالرینك تحققنه مانع اوله کلدی . چار روسیه‌سی هندستان ایلینه قاووشمق ایچون بر چوق انتریقه‌لر چویردی : فقط بوتون بو دیدیکه‌لر بوشه کیتمشدی . . بونکچون افغان امیرلرینه آزپاره‌می ویردیلر، آز التفاتمی یتدیلر ! چار روسیه‌سی نه‌یاپسه یاپسون مستولی دامغاسی آلنده پارلایوب دوردی . اونی اورته‌جك هیچ برماسکه‌سی یوقدی .

کلهلم قیزیل روسیه‌نك اویونلرینه: یزیل امپریالیست مطبوعاتی هندستانده کی مظالمدن . هندلیلرك عصیانلرندن بحث ایدرکن ، انکلیز امپریالیزمینك سوویت تورکستانینه هجوم ایده‌جکنی ده یازیپور . بونکله خلقی بر طرفدن ال(صولده صفر براقدقلری) انکلیز مظالمدن نفرت ایتدیررکن دیکر طرفدن انکلیز استیلاسینی ایلری سوره‌رك خلقی اوکا دوشمن قیلمق ایسته‌یور .

چار امپریالیزمنك قیزیل اوغللری، بابانرینك آلنده کی دامغایی اورته‌جك ماسکه‌یی بولدیلر . « پرولیتارلر ، مظلوم ملتلر حامیسی (؟ !) » بوماسکه حقیقتاً او مستولی دامغاسنی اورتمکه موفق اولدی . ظاهراً کوله‌لر یوزلی ، مشفق چهره‌لی بو ماسکه‌یه بر چوق هندلیلر آلداندیلر ، اوشاق اولدیلر . هندستانده صوك آیلرده ظهور ایدن « قیزیل کوملکلیلر » ك ایشته بو اوشاقلر قافله‌سندن باشقه زوالیلر اولمدیغنه شبهه ایتمه‌ایدر .

پامیری روسلر عسکری قوتله تحکیم ایتدیلر . بوقوت پامیری مدافعه‌یه کل هر آن و هرفرصتده تعرض ایده‌بیله‌جك قابلیته کتیرمشدر . پامیری مختلف یوللرله تاجیکستان مرکزی و کوشك شهرلرینه باغلادیلر ، بوندن باشقه تاشکنده‌کی طیاره قرارکاهیله هوایی رابطه‌لری وار . پامیر ارکان حربیه‌سینك قراربله و سابق افغان قرال امان‌الله خانك مساعده‌سیله افغانستانك شمالنده برچوق پول و شوسه‌لر انشا ایتدیلر .. بو مصرفلی انشا آت افغان ملتنك ویا مان لله خانك قاراقاشی ؛

قارا کوزی ایچون کل قیزیل امپریالیزمك منافعی ایچون یاپیلمشدر .

بولشویکلر «تورکستان» غزته سی (۳۰۱) یازدیغی بر مقاله ده بو کونکی افغان بادشاهی نادر خانی امپریالیزمه صاتیلمقله اتهام ایدییور ؛ چونکه او روپادن نادر خان بورج آلیورمش ، مملکتنك انکشافی ایچون آوروپادن مهندسلر . عالملر کتیریییور . و اونلری چالیشدیریورمش . سابق قرالی مذکور غزته مدع ایدییور ؛ چونکه امان الله خان روسلرله دوست ایمش و روسلردن بورج آلیرمش و مملکتنك انکشافی ایچون روسلردن رهبرلر ایسته رمش .

نادر خان نیچون فنا اولمش ؟ نادر خان نه روسك و نه باشقه سینك تحکمی ایسته یور . مستقلاً حرکت ایدییور . روسلرله ماسل دوست یاشایورسه دیکر قومشولریله عینی حرکتده بولنیور . ایسته یونکیچون فنا آدام اولدی ، حالبوکه امان الله خان کبی روسلرك افغانستانده کی فعالیتنه مساعده ایتسه یدی ، کابلده کی تاسز استاسیونینی روس ضابطلرینك الینه براقسه یدی . . . . الخ او زمان نادر خاندن ایی آدم اولامزدی . بادر خان فباحتی ، مذکور غزیته نه کوره ، سویتلره قارشی امپریالیزمك هجوم حاضرلغینه آلت اولمسی ایمش . بو ادعاسینی اثبات ایچون بر چوق بولشویك پالاورالرینی قید ایدییور . بورادمزی علاقه دار ایدن مسئله بالشویك سیاسی تاکتیکسینك افغانستانه قارشی دیکشمسی و شیمدیدن روسیه افکار عمومیه سینی بوکا حاضرلق ایچون پادقلری پروپاغاندالردر .

بو کیفیت بوسرت مقاله دن اول تورکستان والی عمومیسینك یامیرده « قیزیل بدخشان » غزیته سینك یکی انتشاری مناسبتله مهم بیانانده بولنمسی شایان دقتدر . والی عمومی Bauman بیاناتنده : « پامیر ولایتی چینی ، هند و افغانستان کبی اوچ مملکته قومشو بولنیور . مذکور مملکتلرده قومونیزم حرکاتنك انکشافی نقطهٔ نظرندن پامیرك مهم موقعی واردر . بو اعتبارله پامیر و اونك نشریاتی قومونیزملك بر عمومی امتحانی اولمسی انجاب ایدر . اورالرده رهبرلك اوکا دوشه ر ! » (تورکمنستان ۵۵ - نو)

(لطفاً یدنجی صحیفه یه)

ادبیات

قالیاق ماغراجی

آنه روپلان آیلانا طینج آوه ده ،
اوطورا نه دیك جی بیلشیب بیز قاوه ده .

— قورتاسان آقام باخچانی بینکه صاتقان . . .
— مه ن بوری یه ف . بوغازدان بورجقا باتقان .

— بوقارشیدا قورولغان حه ریف کیم یا ؟
— آبقادرنیك اورتاغی ، موردوخای ایلیا . . .

— قیلچورا آزیز کانه ده قوم صاچا دی . . .
— آیسا ایچیب یورسونمی سه ندی ، مه ندی ؟ . .

اوده وله تلی أوز ایشین أوزی بیلهر ،
قا باقایم نه دیجه ك بیز کیلهر ؟ . .

اولان بیر قاچ « چورت ! » بیله بیر قاچ « شایطان »
صوك هرشیکه کوله له ر ! — هپسینه آرقان .

— قاراسا آناو کچکنه که « ماروسا » ده که ن !
هایکیدی آچاق اولسادا بیرکه یف نه تسه ك ! . :

— که چه نده بیر طاولاندق ، یا سه یدامه ت ! . . .
— اولان وازکه چ ، هه ر لافی یه رینده نه ث ! . .

بیزدی داها کوب ئەدی دەرتله‌شکه‌نلەر ،
کیریب کەلدی ، ایچکی ـــ یاق « صاری سەروەر » .

توز ایرقا کیکـەن اوستونه ، آرتی بیرتماج ! . .
شتانی دەسەك ـــ غالیفه ـــ قادیفه قوماج .
چیزمالاری پاریلدای ، قاتمەرلی قونوج .

ـــ سـەلام !
ـــ آلەیکوم سەلام ، خوش کەلدیك غاسپادین پانیچ !

ـــ یاقالپاغنك باقسا کز ، یالاما ـــ فیلیز ! . .
ـــ بیزنیك قالپاق اون بیللیق ، صانکی کی‌بیز ! . .

ـــ قاچقا آلدك ، قایەردەن ، نه ایستەدی ؟ . .
ـــ موشودان آلدم ، فیاتی بیکرمی یەدی . .

ـــ طیبتی اوزیندی چال قالپاق مەن یاصاتدم .
قیرقفا آلدم ، صیقشدم ، اونغا صاتدم .

ـــ هایدی سەروەر ، باشیکدا پارلانسین قاردەش . .
ـــ قاچەندی نه ایستیسیز ؟ آلایم ماخراج ! . .

ـــ آلاجاق اولسانك ، ماخراج آل ، قالپاقفا اویسون
دوست ـــ دوشمانلنك بارەمی قولاغی تویسون !

حازیرلیکنی قوقەغان حازایین یەتیب :
ـــ بویور ، دی ، آرتقا ؛ اوطورك « آروو » ئەتیب !

بوگون کەباب ، صارمام وار ، قاتیقلی کوفته . . .
ـــ بیرازدا صالات یاپارسك توکوب سیرکه ؛

انلو صودان بەرقانا ، بیر ـــ ئەیکی شیشه !

اوزوك چه‌كیر ، « داشا » نی قوی بو ایشكه ! . . .

— باش اوسته‌نه ! ، دی ، آشجی سویون آغا ،
قالغانك أوزوم بیله‌رمه‌ن . . قا سوفره‌غا ! . .

— داشا ! طی سه‌روه‌ر ایزمای ؟ نه‌زمای ؟ یاخشی ،
مابه‌تلدكه قا سه‌روه‌ر ! قانا بر چاقچی ! . ،

— آمای تورکلر ، أشیتیكمی ، شاپكه كیكه‌ن ! . .
تورغان یه‌رده اولارغا مه‌ولت تیكه‌ن ! . .

یالوارسه یه‌رمه‌م قالپاقنی بیك شاپكه‌كه
قانا ایچیك ! قاده‌لر أنمه‌سین اوپكه !

حازاین كه‌نه آیلانا اوقتالا ایچكه :
— « ایبلیكمه‌ن كی سه‌روه‌ر ! » اوده ایچه . . .

گیریب كله بیره‌وی آقیرتیندان ،
ایچكی ایچمه‌ز ، صو كه‌چه‌ز صوختا سولمان . . .

— خایرلی اولسون بیلاده‌ر سه‌روه‌ر أفه‌ندی
سیزی قوتلای تاتارنك مه‌ده‌نیه‌تی !

انسان أوزین مه‌ده‌نیه‌تین صاقلامالی .
قولتوراسین هر زمان یاقلامالی .

نامازدان طوردیم آزغانا چیقایم ده‌دیم ،
سیزلرنی گوردیم یوق بولدی ایچمده ده‌ردیم .
— بویورون سولمان أفه‌ندی ، بویور ، آشا !
— نه‌ده‌كه‌نین آكلادگمی ؟ . . سولمان پاشا ! . .
— مه‌ن ایچمم تمك آشارمان : صارما ، كه‌باب . . .

ایچسه‌ن آشقا یه‌ر قالمای . . نه اینجه أساپ ! . .
س قالپاقوم دی آشمی قارت ایواندا ،
بوشاتا ستاقان راقینی بیر طوتقاندا .
کهتکهن صایین جاییلا ، کویه خالق
هه‌ی موباره‌ك چال ته‌ری ! . . ئه‌ته بالق ، بالق ! . .
چانغیلار کهله ، اورالار ، اوقوره‌له‌ر . . .
« خایبرلی ، بابام ! . . » ایچه‌له‌ر توکوره‌له‌ر . . .
— قا بورامه‌ت ، بیر آوا باغیشلاچی ! . .
قانا سه‌روه‌ر ، قاده‌نی ناغیشلاچی ! . .
« هایدی باللار آلیکز ! . . دی بورامه‌ت » ،
صیزغیریب ویزلاب باشلانا بیر قیامه‌ت :
« کوته‌ر قالپاق یه‌رجه‌مین کهلته‌له‌نسین !
یانسین دوشمان یوره‌کی مه‌لته‌له‌نسین ! »

چ . ز . ب . صدقی

صلاحیتدار تورکستان والی عمومیسینك بو افاده‌سی غایت واضح و نه‌دیمك ایسته‌دیکی آشکار کوریلیور .

بوبیاناتدن صوکره افغانستان حقنده مقاله‌لرده سرت‌لسان قوللانیلمسی معین بلانك نتیجه‌لریدر .

کوریلیورکه، روسلر تورکستانده بولندقجه هندستان اولسون قاردن قورتیلوب فرطینه‌یه یاقالنمق ، افغانستان ایچون استقلالینی غصب ایتدیرمك تهلکهسی هردائم موجوددر . روسلرك هندستانه حاکم اولمسی دیمك بوتون آسیایه هم قره‌دن هم دیکزدن حاکم اولمسی دیمکدر ؛ چونکه روسلرك تورکستانده بولنمری وهندستانك جغرافی وضعیتی بویله ایجاب ایتدیریور ؛ بو اعتبارله تورکستان و بوتون تورك عالمنك استقلالی‌ده تهلیکه یه کیرمش اولقدر .

ایشته بامیردن چقاجق روس اردوسی تورکستانلی : ایلتلر .

آتالار سوزی :

تەکمه گیشی اوز بولماس : یات باغوق توز بولماس .
« هر کس کندك گیبی اولماز ؛ یاماجی ایله اقربا مساوی اولماز . »

* * *

یالغوق مەنکو تبریلەس ، صینغا کیروپ کیرو یاماس .
« انسان ابدیاً یاشاماز ؛ مەزارا کیردکدن صوکره دیریلز .

* * *

قارانغی ایشغ اورونج آچار .
« قاراناق ایشی روشوت آچار . »

* * *

کەلسه قالی بارلی بولوپ یونجغ اوما ،
کەلتیر انوق بولمش آشغ طوتما اوما .
« اگر یوقسول ، کوکلو قیریق ، احتیاج ایچنده بر آدام اویکده
مسافر اولورسه ، حاضر یمکلری گەتیر ، امید ایچنده بکلەتمه . »

* * *

قالینغ بیرسه قیز آلر .
« مهر ویریرسه قیز آلیر . »

* * *

اوصوقوشا صاقیق صوکورونور .
« صوضامشه سراب صو گیبی کورونور . »

« سوت گونی »

کچن مایسك ۲۹ نجی گونی مملکتمزك هر قصبه‌سنده «سوت گونی» یاپیلدی . دوقتورلر ، بو اوچوز ، گه‌ره‌کلی و لذتلی ایچینتی حقنده اوزون و فایدالی سوزلر قونوشدیلر و یازیلر یازدیلر . بیزده ، کویلیلریمزك ، اللرنده پك چوق اولماسنه ویا ایدیله‌یلمه‌سنه رغماً ، اصلا اهمیت و قیمت ویرمه‌دکلری بو گه‌ره‌کلی و فایدالی نعمته دائر بر دوقتورك یازدقلرینی تورکچه‌یه چویروب اوگرنه‌لرینی‌وتطبیق ایتمه‌لرینی قولایلاشدیر اجغز :

بوتون بیلگی و اداره آدامله‌ری ، سوتك انسان ایچون چوق گه‌ره‌کلی و فایدالی بر غدا اولدیغنی بیلدکلرندن بوتك بوتون‌ملتلر آراسنده چوغالتیلماسنه و ایچیلمه‌سنه چالیشمقدادرلر .

ایلك دفعه اولاراق آمریقاده ، مرکزی واشینغتون اولمق‌اوزره ، سوت‌ایچیمی‌چوغالتمق مقصدیله برقومیته قورولدی . بو قومیته بو اوغورده پروپاغاندایاپمق ایچون ۱۵۸ میلیون قادار دولار خرجلادی . بو ایش آمریقاده ۱۹۱۸ ده اوقادار یر بولدی و قیمت قازاندی که ، بوتون مکتبلر ، کلیسه‌لر ، دارالفنونلر ، خسته‌خانه‌لر ، حبسخانه‌لر ، الخ . . سوت ایچیمی حقنده اپروپاغاندا یاپدیلر . بوایش هر آمریقالی یچون بر یوردلق بورج حالنی آلدی . براز صوکره ، سوت ایچیمی چوغالتمق دوشونجه‌سی و گه‌ره‌کلیکی بویوك دریاك اوستندن کچه‌رك أوروپاده و سائر قطعه‌لرده‌کی بوتون اوقومش مملکتلرده یاپیلدی و تعمله‌شدی .

۱۹۳۰ سنه‌سنده نزم مملکتمزده حیوان دوقتوری پروفه‌سور ج . قونسطانتینه‌سقونك رئیسلیکی آلتنده « رومانیا سوت ملی قومیته‌تی » قورولدی و مرکزی بروکسلده بولنان « بین‌الملل سوت قومیته‌سنه » باغلاندی . بروکسلده‌کی بو برلشك بوگون ۲٤ حکومت و ٤۰ میلیون انسان اعضاسی

واردر .

« رومانیا سوت ملی قومیته‌تی » نك هر سنجاق مرکزنده رسمی اداره و سربست‌ایش آداملرندن مرکب بر‌ه‌ر شعبه‌لری آچیلمقدادر . بو قومیته‌نلرك وظیفه‌لری ، تمیز ، صاغلام ، اوچوز و چوق سوت چیقارتمق و ایچیرتمکدر . مرکز قومیته‌نك بو اوغورده حاضرلادیغی و تطبیقه کیریشدیکی زنکین ، فایدالی و اکلنجه‌لی پروغراملری واردر . هرسنه بکرشده ۱۲ — ۱۷ مایسده « سوت هفته‌سی » و دیکر قصبه و کویلرده‌ده ۲۹ مایسده « سوت کونی » بایرامی یاپیلاجقدر . بو هفته و کونده مملکت و سنجاق مرکزلرنده سوت حقنده قونفرانسلر ویریله‌جك ، فیلملر کوسته‌ریله‌جك ، شنلکلر یاپیلاجقدر . بوصورتله قومیته‌نلر سونك کیره‌کلیکنی و فایداسنی انسانلره بیلدیرمش و دولا‌ییسیله‌ده مملکته و انسانلغه خدمت ایتمش اولاجقلردر .

سوت ، اوچوز اولدیغی قادارده بسله‌یجی ووجوده لازم‌اولان عنصرلری حاوی مکمل بر غدادر . بونك فایداسی الکزیاده چوجوقلره ، خسته‌لره واختیار‌لره‌در . بونلرایچون الکتام وتعمیرله‌یجی یمك سوت‌در . سوتلرك الك ایسی و بسله‌یجی اینك سوتیدر .

هله بو کونکی کسادلق و پارا‌سزلق زمانلرنده سوت ، الك اوچوز بر یمك‌در . سوت و سوتدن حاضرلانمش بینقیلر یمکله أو مصرفلریمزی اولدقجه ایندیره‌بیلیرز . سوتك بسله‌یجی بر غدا ولدیغنی و یوقاره مکمل صورتده کچینیله‌جکنی آکلامق ایچون ایچنده‌کی کووده (عنصر) لری سویله‌یه‌لم :

سوت‌ده بولنان ماده‌لر ، پك یاقین حسابله ، شولردر :

صو	یوزده ۸۷,۳٤	غرام
شکر (لاقتوز)	۷,۷۲	
یاغ	۳,۷۲	
پروته‌این	۳,۵۰	
تورلد معدنلر	۰,۷۲	

بونلردان باشقه سوتده ، انسانه گه‌ره‌ك اولان و يتامين واردر كه ، بوندان دها اوزون بحث ايده‌جكز .

بر ليترو (بيك غرام) سوت ايچين بر آدام وجودينه صودان باشقه ۳۵ غرام آلبومين ، ۳۵ غرام ياغ ، ٤٨ غرام شكر و تورلو معدنلرله ويتامين‌ده صوقمقدادر .

بر ليترو سوتك ديگر يينتيلرك نه‌قادارينه قارشى دورديغنى شوحسابله گوسته‌رملم :

برليترو سوت ۸	يمورطه‌نك	يرينى طوتار .
٤٨٠	غرام	أتك
۳,٥٠٠		بيرانك
۳	كيلوغرام	اسپاناق
۳		صالاته
۲		لخنه
۱		طوزلى بالق
۱		تازه بالق
۲		پانجار
۸۰	غرام	ترەياغى
۱٦۰		پينير

بونلردان كورولبوركه ، سوت يالكز صو گيبى ايچيله‌جك برشى‌دكل ، يينتى گيبى آلناجق بر غدادر . بر بارداق سوتده بر چيره‌ك اكمك ، بر پارچه أت قزارتمه‌سى ويا كفته‌سى قوتى اولديغنى چوق آدام بيلمز .

بر كيلو سوتك يرينى طوتان يينتيلرك فيئاتيله برليترو سوتك فيئاتى آراسنده شومقايسه‌يى يابالم :

۱ ليترو سوت ٦ ليره‌در .

۸		یمورطه	۱۰
٤۸۰	غرام	أت	۱۲
۳۵۰۰۰	غرام	بیرا	۸٤
۳	کیلوغرام	اسپاناق	۱۵
۳		صالاتا	۳۰
۲		لحنه	۱۲
۱		طوزلی بالق	۳۰
۱		تازه بالق	۲۵ الخ

سوتده انسانك وجودینی بسلهیه‌جك ، بویوتمجك و صاغلام طوتاجق هر تورلو ماده واردر . سوت ایچمك بر سوس دكل ، بر احتیاجدر . سوتده چوق بول حالده بولنان (پروتهاین) ماده وجوده اك كهره‌كلی و فایدالی بر عنصر اولدیغنی ، بونك گوودهیی اكایی صورتده تعمیرلهدیكنی ، تازه و دینچ طوتدیغی‌اك بویوك دوقتورلر ومتخصصلر سویلهمكدهدرلر . پروتهاین سایهسنده گوودهنك أتلری و كیكلری بویور و قوتلهشیر ؛ تلرك‌دوقومالری تعمیرلهنیر ؛ قانك قوتی صاغلاملغی آرتار .

یازیق‌كه‌بیز ، سوت‌ایچن مملكتلر ایچنده ، اك آز سوت ایچن مملكت انسانلری بیز .

برلین‌ده ۱۹۲۷ سنه‌سنده ، ۱۲ — ۱۸ كیلومترو اوزاقلقدن كتیریلدیكی حالده ، گونده ۱ میلیون اوچیوز اوتوزاوچ بیك كیلوغرام سوت ایچیلیوردیكه انسان باشنه ۳۰۰ غرام دوشمكدهدر .

دانیمارقهنك مركزی قوپنهاغده ، ۱۷۵ كیلومترولق برلردن كتیریلدیكی حالده ، گونده ۲۷۵ بیك لیترو سوت ایچیلیوردیكه انسان باشنه ٤۰۰ غرام كلمكدهدر .

گونده هامبورغده جان باشنه ٤۳۰ ؛ اسویچرهنك مركزی برنده ۷۵۰ ؛ لوچرناده ۹۰۰ غرام سوت صرف اولنمقدادر .

سوت مملكتی اون فینلاندیاده هر

کون انسان باشنه تام برلیترو (۱۰۰۰ غرام) سوت ایچیلمکده‌در .

رومانیاده الچوق سوت ایچیلدیکی ظن اولنان بکرشده کونده آنجق یوز بیك لیترو سوت ایچیلمکده‌در که انسان باشنه ۱۶۰ غرام دوشمکده‌در .

کندیمزی مدنی مملکتلر صیرا سنده صایابیله جکمز حالده ، بونلردان الك آز سوت ایچین ، یازیق که ، بزیز .

سوت معده‌یه کیرد کدن ۱۰ — ۲۰ دقیقه صوکره قویولاشیر ، پختلاشیر و پروته‌ایی طوتاراق مایا حالنی آلیر و بوحالده اینجه باغرصاقلار کچر . بوراده باغرصاغك اکثی صولریله قاریشیر ، داغیلیر و باغرصاغك همه‌لری و اینجه دامارلری واسطه‌سیله قانه کیرمر و صوکره آتا چه‌ویریلیر .

یاغ کوزله کورولیه‌جك قادار

اوفاق قابارجقلر حالنده بولنور . بوقابارجقلرك برلشمه‌لری تره یاغی تشکیل ایدر .

یاغ ، کووده عضولرینی یاغلاندیریر ، صیجاقلاندیریر و قوتلندیریر .

تورلو معدنلر — کووده

اسکلتنك و دیشلرك یاصالماسی ایچون بویوك کره‌کلیکی اولان معدنلرك اهمیتی آشکاردر . و جوده لزومی اولان فوسفات ، قالسیوم و پوتاس ماده‌لری آنجق معدنلردن کلیرکه ، بونلرسوتده واردر . وجوده آزمقداردە دمیرده لازمدر .

سوتده تمامیله موجود اولان بو معدنلردن بیریسنك وجوده آلنماسی ، کنجلرده ایی بویومه‌مه ، راشیتیزم (کمیك خسته‌لقلری) و قانسزلق دوغورور .

ویتامینلر — سوتده کنجلرك

بویومه‌سنه یاردیم ایدن ماده‌لردر که ، بونلره ویتامین دینیر .

وجود آنجق بو ویتامینلر سایه‌سنده بویور وقوتلنیر . ویتامینسز سوت ویاهر هانکی بر یینتی تمامیله قیمتسز اولدیغی کبی بونلرله بسلەنن وجوده یاشایاماز .

طانیلمش ویتامینلر شونلردر :

آ — ویتامینی - یه‌تردرجه‌ده قالسیوم و فوسفوری حاویدر . بو ایکی ماده‌نك یاردیمیله کوودنك کیکلری

طبیعی بر صورتده بویور خسته‌لقلر (راشیتیزم) دن قورتولور . ذاتاً کیکلرك تملی قالسیوم ایله فوسفوردر .

ب — ویتامینی — سیکیرلرك بوزولماسنه و چاپیلماسنه مانع اولور . سیکیرلری قوتلشدیریر ویموشاق طوتار . بو ویتامینك یوقلغندن سیکیرلر بوزولور ، ایشله‌مز و فلج (اینمه) کلیر ،

ج — ویتامینی — قانك بوزولماسنه و بزلرك شیشمه‌سنه مانع اولور .

د — ویتامینی — وجودك منتظم بویومه‌سنی و موازنه‌سنی حصوله کتیرر .

ی — ویتامینی — تناسل آلتلرینك انکشاف و قوتلنمه‌سنی ، توسع و بحشلنمه‌سنی دوغورور .

بوتون بوصایبلان ماده و ویتامینلر سوتده و بالخاصه اینك سوتنده واردر . بونلرك چوق ویاآز بولونماسی حیوانلرك بسلنمه طرزینه کوره ده‌گیشیر .

بوتون ویتامینلر حیوانلرك اوتلاقلری اونلرده موجوددر . یوقسه ، بونلر حیوانلرك کندیلرندن یاراتیلمه دکلدر . بالکز د — ویتامینی گونش شعاعلرینك تأثیریله حیوانك ده‌ریسندن حصوله کلیر .

حیوانلر اوتله بسلندیکلری ایچون ، اوتلرده‌کی ویتامین حیوانلره و بونلردان ده‌سوته قاریشمقدادر .

حیوانلر یازین گونش آلتنده ، قیرلرده ، یشیل اوتلرده بسلندکلری ، قیشین ایسه قپالی ، گونشسز آخرلرده و هوالرده قورو اوتلرله ، صاماناللرله بسلندکلری ایچون یاز سوتی ، قیش سوتندن داها فایدالی و بسلیجیدر . قورومش اوتلر ویتامینلرینك بوبوك بر پارچه‌سنی غایب ایتمشلردر .

سوتلرك اك ایسی اینك سوتیدر . کمیکلری ، دیشلری ، سیکیرلری ، قارا تلری (بازولری) اك ایی صورتده بشکیل و ترکیب ایدن سوت ، اینك سوتیدر . چوجوقلرك ایی و صاغلام بویومه‌سنه ، قوتلی و چه‌ویك اولماسنه اك زیاده یارایان سوت ، اینك سوتیدر . بو ، تجربه‌ایله بللیدر .

سوت کوچوك چوجوقلره ، گنجلره فایدالی ، گه‌ره‌کلی اولدیغی قادارده اختیارلره گه‌ره‌کلی وفایدالیدر . اختیارلرك گنج ، دینج ، صاغلام دورماسنه یارادیغی گبی هضمی قولای ،

ایچیلمه‌سی خفیف و آلناسی اوجوزدر. دائما سوت ایچن بر اختیار ، اختیار لادیغنی ، قوتدن دوشدیکنی بلك دویماز.

آمریقالیلر سوتك فایداسنه اوقادار اینانمشلردرکه ، انکلیزلردن اوج کره فضله سوت ایچمکده‌درلر . آمریقاده بوکون انسان باشنه گونده بر کیلوغرامدن فضله سوت صرف اولنمقدادر .

انکلیز صاغلق نظارتی سوتك قیمتی اوزه‌رینه بر رساله یازوب داغیتمشدرکه ، بوندن شوپارچه‌لری آلیورز :

« بوگونکی بویوك شهرلرده یاشایان چوجوقلر ، اسکی وقتلرده‌کی چوجوقلردان داها آز سوت ایچدکلری ایچون داها ضعیف ، جیلیز و کوچوکدرلر . بوگونکی چوجوقلرك بابا و آنالری بیلمه‌لی و اینانمالیدرلرکه سوت، قهوه‌دن ، چایدان و سائر ایچکیلردن داها فایدالی و بسله‌یجیدر . بونك ایچون چوجوقلرینه هرشیدن چوق سوت ایچیرمه‌لیدیرلر

چوجوقلر خسته‌لقلره قارشی الك ایی سلاح اولان سوتی ایچمه‌دکلری تقدیرده ، ایی بسلنه‌میه‌جکلر ، قوت و أنه‌رژی قازانه‌میه‌جقلر ، بویویه‌میه‌جکلر و نتیجه‌ده هیچ بر تورلو آغیرلغه و صیقینتی‌به قارشی دورامیه‌جقلردر . »

سوت ایچه‌لم ، فقط اوکجه ، تاصیل سوت ایچه‌جکمزی بیلهلم :

طبیعی سوت — الك ایی و

فایدالی سوت چی سوتدر . لاکین ، سوتی چی ایچمك ایچون بو سوتی آلدیغمز حیوانك صاغلام و اخسته‌لقسز اولدیغنی بیلمه‌مز ، یاخود سوتك ، صاغلق ایشلری مدیریلکنك گوسترديکی طرز و شرطلر آلتنده ، قاینا تیلمش اولدیغنه اینانمامز لازمدر . اینکده چوق اولان خسته‌لقلردن بیریسی‌ده وه‌رم (ایتجه خسته‌لق) در . بونك ایچون ، صاغلغنی و میقروبسزلغنی ایجه بیلمه‌دیکمز حیوانلرك سوتلرینی ایچمکدن صاقنمالیییز ، طانیمادیغمز و کندیسنه اینانمادیغمز آدامدن سوت آلمامالیییز . شهرلرده حکومتك اذنی آلمش اولان تمیز سوتجیلردن ایچمه‌لیییز. شهرلرده کرك سوت صاتانلر و کرك سوتلری آلنان حیوانلر حکومت

دوقتورلرینك صیق باقیشنه و آراشدیر. مه‌سنه تابعدرلر ، بونلردن خسته‌لقلی اولانلر چیقارلمقدادرلر .

کندی اینکنك سوتنی ایچنلرك، اینکلرینك صاغلام اولدیغنه اینانمالری گه‌ره کدر .

صیجاقلقدن گچمش سوت —

سوتلرك میقروبلرینی أولدیرمك ایچون، سوتی ۱۰۰ درجه‌دن فضله صیجاقلقدن گچیرلر . (سته‌ریلیزاره = قیصیرلاشدیرمه) . بوایش ، سوتك ایچنده‌کی طادی بوزار ، یاغك چوغالماسنی موانه‌سزلشدیریر ، تورلو معدنلردن بعضیلرینك وجوددده اریمه و داغیلمه قابلیتنی ئولدیریر ، پروته اینك ده‌کیشمه‌سنی وبناءً علیه‌معده‌وباغرصاقلرده أریمه و داغیلمه قولایلغنی آزالتیر ، قانك بوزولماسنه و بزلرك شیشمه‌سنه مانع اولان ج ویتامینی تمامیله أولدیریر .

سوتی قاینامق ، صیجاقلقدن گچیرمك قادارضرری دکلدر . قاینامق‌ده سوتده‌کی بر چوق فایدالی ماده‌لری اولدیریر ویا آزالتیر . بونکله برابر ، بوتون میقروبلر أولمز . . شوحالده ، سوتی قاینامغه باشلارکن آلمق و بوصورتله ایچمك لازمدر .

پاستوریزات سوتلر — بو ،

ایکی تورلو ألده ایدیلیر :

آ — ۸۵ درجه‌ده اك چوق بر دقیقه

ب — ۶۳ درجه‌ده اك چوق اوتوز دقیقه طوتمقله .

پاستوریزاره اصولی آمریقاده تطبیق اولنمقدادر . بوطرزده قاینا تیلان سوتلر ، ایچنده‌کی ماده‌لرك هیچ بیریسی اولدیکی و حالبوکه بوتون میقروبلر محو ایدلدیکی ایچون ، چوق فایدالیدر . چوجوقلر ایچون اك الویریشلی سوتلر ، پاستوریزات اولمش سوتلر .

قویولاشدیرلمش سوت —

سوتك ، ایچنده‌کی صویك بویوك بر پارچه‌سنك چیقاریلاراق، قویولاشدیرلمه‌سیدر .

صویی چیقاریلاراق قویولاشدیریلان سوتلرك حجمی دورتده اوچه‌اینر ، یاری ایندیرمن قویولاشدیرمه اصولی واردر. سوت ایچه‌مین انسانلر واردر .

چیفتجیلك بولومی :

اکینلریمزك صاتیلدیغی مملکتلر

رومانیا چیفتجیلك ناظرلغنك ۱۵ مایسده چیقاردیغی «خبرلك بولتەن» ی ، بوسنەنك ایلك اوچ آیی ایچنده اکینلریمزی صاتون آلان مملکتلری بیلدیرمکده‌در . بو ناظرلغك ایستاتیستیقلرینی اولدیغی گیبی یازمغی کەره‌کلی بولمایاراق ، یالکز اکینلریمزی چکن بازارلری گوسترمکله قانقصایاجغز .

بونلری گوسترمکله گویلی چیفتجیلریمزه فایدالی بر ایش یاپمش اولاجغمزی صانیورز . ملتداشلریمز . مملکتمز رومانیاده اولوب بیتەن هرایشی بیلمك و بونلر حقنده دیگر بوتون وطنداشلر گیبی دوشونجه‌لرینی سویلەمك حقنه صاحبدرلر . بر مملکتك اهالیسی کندی یوردیله نه‌قادار باغلانیرسه ، او- مملکت ایچون‌اوقادارایدر . مملکتمزك طیش حکومتلرله یاپدیغی بوتون آ لیم - صاتیم ایشلرنده هیمزك فایدامز ویا ضرریمز اورتاقدر . بونك ایچون بونلر سوت ایچه‌مزلرسه‌ده سوتدن یاپیلمش شیلری یمکه چالیشمالی و چوق فایدالی تونعمتدن حصه‌لنه‌لیدرلر .

سوتدن یاپیلان قایماق ، تره یاغی، پینیر ، کفیر و بالخاصه یوغورت‌ده چوق کەره‌کلی وفایدالیدرلر . یوغورت معده و باغرصاق خسته‌لقلرینه مانع اولان وصاغلغی قازاندیران ایی برعلاجدر.

خلاصه : چوجوقلره و گنجلره بویومه و قوتلشمه اقتدارینی ویرن ، اختیارلره و خسته‌لره صاغلاملاشمه و دیجلشمه امکانی ویرن سوتی ایچمك و ایچیرمك ، سوت مسئله‌سیله علاقه‌دار اولمق هر آ ماك ، بابانك ، دوقتورك و الحاصل هر انسانك الك برنجی وظیفه‌لرندندر .

اکینلریمزك هانکی مملکتلره نه قادار صاتیلدیغی بیلمکده هپمزه فایداواردر. مملکتمزك سلامتی ایچون یاپیلان عمومی آقیملره قاریشمق بزده بر حق اولدیغی قادار بر بورجدر . مثلا : مبعوثلر مجلسنده چیفتجیلك ، چیفتجیلر ویا اکینلرك صاتیلشی ، تاقصه سی گیبی مسئله لر قونوشولورکن بونلره دیله کلرینی قبول و اجرا ایتدیرمك ایچون حرکته گچن رومن وطنداشلریمزه قوشولمق و اونلرله بر لکده کرك بتلك و گرك یوردلق فایدالریمزی قازانمغه چالیشمق بزم ایچون ده هم برحق هم ده بر وظیفه در. بو گیبی مملکت و ملتمز ایچون فایدالی حرکتلره یالکز قوشولمق دکل ، باشلامق و اوگنجی اولمق بیله حقمزدر . باقیش نقطه سندن بالخاصه چیفتجیلیگی یاقیندن علاقه دارایدن ایشلری بیلدیرمك فایدالیدر ، قناعتنده یز .

بو سنه نك ایلك اوچ آینده اکینلریمزی صاتون آلان مملکتلر :

آوستریا	۱۹۱۳	واغون
بلچیقا	۲۹۲٤	
چه سلوواقیا	۷٥٤۷	
فرانسه	٤۱۱۹	
آلمانیا	٥۸۹۲	
یونانستان	۲٦۹٦	
ایتالیا	٤۸۱۸	
پولونیا	۸۸۹	
مجارستان	۳۳۲۰	

چیقاریلاجق نتیجه

یوقاریدا کی رقملردن آکلاشیلورکه، مملکتمزك ، فایدا و قازانجمز ایچون ، چه سلوواقیایله آلیم ــ صاتیم ایشنی و دوستلغی ضیق طوتماسی لازمدر . بو، اوچ سببدن اوتروردر : ۱ــ چه سلوواقیا

بزم مملکتمزله چیکده‌ش (هم حدود) اولدیغندن، بوکا اکینلریمزی کوتورمك هم قولای هم اوجوز اولماسندن ؛ ۲\ (بزی علاقه‌دار ایدن مملکتلرك رنجیلرندن اولان) آلمانیا و آوستریادن صوکره، اهالیسنك صایسنه کوره اکیملك أك آز طوپراغی اولماسندن ؛ ۳\ سیاسی صیکیر و دوروش نقطه‌سندن کندیسیله هیچ بروقت دوستلغمزی بوزمایاجغمزدن‌در .

بولونیاایله‌ده عینی شیلرك یاپیلماسی گه‌ره‌کدر . بولونیاده اکینه محتاجدر . بونکله برابر بز اوچ آی ایچنده بولونیایه ۸۸۹ واغون اکین ویرمشز . قومشو، دوست و برلك مملکتایله آرامزده اولان بو وضعیت، ایشه‌هر ایکی‌طرفك دقتلی کیریشمه‌سیله دوزه‌له‌جکدر .

قاریشیق و بویوك حادثه‌لرك بلیر مه‌سی زمانننده بزدن اك طبیعی وخیزلی صورتده اوزاقلاشابیله‌جك مملکتلر، دوست وچیکده‌ش اولمایی دولایسیله، بونلردر . فقط بو باغلانتیلر شیمدیدن یاپیلمازسه، قاریشیق زمانلرده بر دنبره یاپیلماسی گوچله‌شه‌جکدر .

آلمانیایه سانیلان اکینلرك آزلغی‌ده بزی شاشیرتمقدادر . چونکه بو مملکتك‌ده چوق‌اکینه احتیاجی‌واردر . بونکله برابر بورایه، ویره‌بیله‌جکمز اکینك نسبتنه کوره، چوق آز اکین صاتمشز . آلمانیا بزدن یالکز مصرایله آرپه آلمشدر . آلمانیابوایکی اکینی‌باشقه یردن بولامامقدادر .

مصر

کله‌جك زمانلرده اك زیاده آراناجق اکین مصر اولاجقدر . بو محصول بزی چوق علاقه‌دار ایتمه‌لیدر. روسیه، اوقادار کنیشلگنه کوره، هواسنك الویریشسزلیکی سببندن، آنجق ۳ میلیون ۹۶۶ بیك هکتار مصر اکمکده و رومانیا ایسه ٤ میلیون ۷۵۵ بیك هکتار اکمکده‌در . بونك ایچون بزمله مصر اکیمنده یاریشاجق مملکت‌یوقدر. یالکز آمریقا واردر . فقط، مصر اوزاق یردن و صو اوستندن گونلرجه کله‌گه دایامادیغندن آمریقا ؛ أروپایه مصر گه‌تیرمه‌مکده‌در . بونك ایچون مصر بزم قازانجلی بر اکینمزدر . بونی یالکز ایی یتیشدیرمه‌سنی و صوکراده پیاسه‌لرده پراشدیرمه‌سنی بیلهلم .

بزده شه‌که‌ر صرفیاتی

مملکتمز ، برچوق جهتدن غایت زنگین اولدیغی حالده بو زنگینلکلرندن فایدالانماسنی بیلمه‌ین مملکتلردن بیریدر. مثلا : بز رومانیالیلر ، بالخاصه تورکلر ، سوت ، یومورطه ، یوغورت ، أت و یاغ ایچنده بوغولورزده بونلری یمه‌سنی بیلمه‌یز . حالبوکه انسانه‌قوت ، صاغلق ، أنه‌رژی ، ذکا و عقل ویرن غدا و بسلنمه‌در . رومالیلر : « صاغلام وجوددده صاغلام دماغ اولور . » اسکی تورکلر: « یاخشی کی‌یم بوی أوسدیریر ، آرو آش اوس (عقل) أوسدیریر . » دیمشلر . بونلر چوق دوغرو سوزلردر .

انسانه قوتلی و گه‌رەکلی ییمکلردن باشقه شه‌کرده چوق گه‌رەکلی وفایدالی بر غدادر . قانك قوتلنمه‌سنه ، صیجاق قلانمه‌سنه و دولایسیله وجودك دینج و تازه دورماسنه شه‌کر یاردیم ایدەر .

فرانسزلرك « عملی چیفتجیلك غزته‌سی » صوك نومروسنده شه‌کر صرف ایدن مملکتلرك بر لیسته‌سنی چیقاردی . ٤٧ مملکتك اسمی یازیلی بو ایستاتیستیقده رومانیا تام ٤٢ نجی کلیوز . یعنی بزلر ، الك آز شه‌کر ییەن انسانلردان ایمش . مثلا : الك چوق شه‌کر ییەن دانیمارقەده سنەده انسان باشنه ٥١ کیلوغرام شه‌کر دوشدیکی حالده بزم مملکتمزده آنجق ٨,٦ کیلوغرام دوشمکده‌در. تورکیاده ٦,١ ، آرناوودلقده ٣,٥ ، چینده ٢,٣ کیلوغرام دوشمکده‌در . بزم گیبی کوچوك مملکتلرده مثلا : چه‌سلوواقیاده ٢٩,٩ ، مجارستانده ١٣,٦ ؛ یونانستانده ١١,٥ کیلوغرام شکر دوشمکده‌در .

بزم مملکتمزده شه‌کرك آز ییمه‌سی ، بزم بونك گه‌رەکلیکی و فایداسنی بیلمه‌مه‌مزله برابر فیئاتنك یوکسك اولماسندندر . حکومت ، پانجار فیئاتنی دوشوردیکی گیبی ، شه‌کر اوزەرینه قویدیغی تاقصه‌لری‌ده ایندیرسه ویا بونك دیشاریدن گه‌تیرلمه‌سنه مساعده ایتسه ، صرفیات البتده ایچه آرتاردی . حکومتك ده‌موقراسیله‌شمه‌سی ، خلقك مدنیلشمه‌سی وبوکونکی قریزك قالقماسیله بوشیلر، هیچ شبهه‌یوق که ، یولنه گیره‌جك و أوز آقیمنی آلاجقدر .

ناقلی : آندره دولوزد

بر وجدان مسئله سی

قلودبارده‌ن ، بایراملق البسه‌لرینی گینمش صوچلولره مخصوص اولان یردن سکونت وحضور ایچنده ژوری هیئتنك مناقشه‌لرینی دینلییوردی .

قلود ، اختیار فقط هنوز دینچ ، بوروشوق یوزینك اورتاسنده پیریل پیریل یانان گوزلرینك قاپاقلرینی صیق صیق قیرپان بر کویلی ایدی .

فیزونومیسنك درینلکلرینه دقت ایده‌ن بر کمسه اونك سرت و قورناز بر آدام اولدیغنی فرق ایتمکده گوچلك چکمزدی .

حاکمك سؤالارینه یواش فقط سویله‌دکلرندن أمین بر سسله جواب ویرییوردی . بافیشلرینی مخاطبنك نظرلریله قارشیلاشدیرمقدن دائما اجتناب ایدییور ، اوموزلرینی احتیارلقدن فضله حاضرونك مرحمتنی جلب ایتمك ایچین جعلی بر سورتده گوکسنه دوغرو صارقیتیوردی .

قلود ، افکار عمومیه‌نك دقتنی جلب ایده‌جك برطرزده یاپدیغنی جنایتده قاریسنی ثولدیرمکله متهم ایدی .

قلود بو جنایتی — اگر جانی اولدیغنی تقدیر ده — چوق اینجه‌لکله و وحشیانه اجرا ایتمشدی . فقط قباحتی میدانه چیقاراجق دلیللرك یوقانی و وقعه‌نك تورلوشکلده تفسیر ایدیله‌بیلمه‌سی اونی قانونك پنجه‌سندن قورتاریوردی .

کندیسنك اجبارسز ویردیکی افاده‌لره گوره : قاریسی اونکله برلکده انتحار ایتمگه قراروبرمش و قلود ، مانغال کوموریله اودانك اورته‌سنده بویوك بر آتش یاقارکن ، اوده قاپو دلیکلرینی و پنجره آرالرینی پاچوراراله طیقامشدی . بو حاضرلقدن صوکره قاری قوجا یان یانه سدیرك اوزرینه اوزانه‌رق ثولومی بکلمکه باشلامشلردی . اختیار هنوز شعورینی غائب ایتمه‌دن پنجره‌یه قادار سوروکلندیکنی و راستکله

بولدیغی برآرالقدن جکرلرینه تمیزهوایی چکه‌رك محقق اولان بر ثولومدن قورتولدیغنی سویلییوردی. براز کندیسنه رك قیردیغی بر جامدن امداد دیه باغیردیغی وقت پك کچ اولدیغنی و قاریسنك بو زمان‌ظرفنده زهرلی غازلرله بوغولدیغنی علاوه ایدییوردی .

الك اهمیتلی نقطه ، قلودك پنجره‌یه‌قادار کیده‌رك دلیکدن تمیز هوا تنفس ایتمسی أوزره دوشونولمش وحاضرلانمش بر پلانمی ، یوقسه جانی قورتارمق ایچین انسیاقی بر حمله‌ایله اوآنده یاپدیغی بر حرکتمی اولدیغنك قرارلاشدیرلمه‌سی ایدی .

بوتون شاهدلر اختیارك چوق طمعکار اولدیغنی و قاریسنه پیدیردیکی اکمکدن دولایی چشید تورلو سوزلر و حقارتلرده بولوندیغنی سویلییورلردی .

بیچاره قادین بر قاچ زماندنبری کور قالمش و قوجاسنه ایشلرنده یاردیم ایده‌مکه باشلامشدی .

هرکس اختیارك ایلدکدن باشقه هر شیئی یاپابیله‌جکنه قطعی قناعت بسلییور ، لاکن اونی قاریسنی ثولدیرمکله اتهام ایتمکدن چکینییوردی .

★

محکمه رئیسی اختیاری استنطاقه باشلامشدی :

— قاریکی ، تداویسی غیر قابل بر خسته‌لغه مبتلا اولدیغنه اینانديرمق ایسته‌دکمی ؟

— دوغرودر . کوزلری چوق آغریییوردی . . . دوقتور بو آغریلرك اونی دلیرته‌جکنی سویلردی . . . ایشله‌مکه قوتی یوقدی . . . بن اختیارم . . .

— ایشه یارامیان بر وجودك بو غازی‌سنك ایچین بر یوك اولدیغنی هیچ دوشوندکمی ؟

— خایر ! رئیس بك ! هرزمان قاریمه قارشی اولان وظیفه‌مده قصور کوسترمکه چالیشدم . اوکا آلدن کلدیکی قادار باقدم . لاکن یاشامامز تحمل ایدیله‌میه‌جك بر راده‌یه کلمشدی . او زمان چکدیکمز سفالتدن قورتیلمق ایچون اولمکی دوشوندك .

— بو فکری هانکیکز بو لدیکز ؟

بن — : « بو ، بویله دوام ایده‌مز! بوکا بر نهایت ویرمزلازمدر ! » دییور- دم . اوزمان . برگون قاریم بکا : « بنی یالکز براقه هایدی . برابر بیترملم ، ئولملم . » دیدی .

— بوتون دلیکلرینی صیقی‌صیقی‌یه طیقادیغکز اوداده سدیر اوستنده یان یانه اوزاندقدن صوکره نه‌اولدیغنی حکایه ایت .

— یمین ایده‌رم که اختیار قاریمله ئولمك فکرنده ایدم . آنجق صوك دقیقه‌لرمك یاقلاشدیغنی حس ایتدیکم زمان وجودیمی پنجره‌یه دوغرو سو- روکله‌دم . پنجره‌یی آچق ایستیوردم رئیس بك . لاکن قوتم قالمامشدی . . دیشلرمله ایریشه‌بیلدیکم بر آرالقدن بهز پارچالرینی چکدم . نه‌یاپدیغمك فرقنده اولمیارق تمیز هوایی تنفس ایتمکه باشلادم . آکلییورسکزکه بنی بوحرکته قوتلی بر سوق طبیعی ایتییوردی . براز کندیمه کلهرك اعتدالمی بولدقدنصوکره بر جامی قیردم . لاکن ! چوق کچدی. آه ! زواللی قاریجغم ! . . شمدی‌ده قاریمی اولدیرمکله اتهام ایدیلییورم . بو قطعیاً دوغرو دکل رئیس بك قطعیاً ؟ ایشته سزه سویلیه‌جکلرمك هپسی .

اختیار ، بوتون صورولان سؤالاره بوندن‌فضله‌جواب‌ویرمییوردی.

رئیس اختیارك افاده‌سنی بوزاجق بر جواب آلابیلمك ایچون بیهوده یره بر قاچ وقت داها اوغراشدی . جواب بلری باشدن نهایته قادار هپ عینی ایدی ؛ سوزلرینی آغیر آغیر ، تیتره‌مدن و کسکله‌مدن سویلییوردی . . . .

شاهدلر دینلندکدنصوکره‌مدعی‌عمومی اتهامنامه‌سنی یاپمق اوزره آیاغه قالقدی. باشمده ساعتلرجه دوام ایده‌ن محاکمه‌نك خلاصه‌سنی یاپدی. وبو اسرارانگیز جنا- یتك کیتدکجه قرانلقلره کومولدیکنی نظر اعتباره آلارق‌قلود باردینك محکومیتنی طلبدن‌صرف‌نظرایتدیکنی عرض‌ایلدی.

و متهمه دونه‌رك شوسورلری سویله‌دی :

— قلود باردین ! انسانلرك یاپدیغی قانون بعض جنایتلری جزالامقدن عاجزدر . فقط ، بوجنایتلر جزالانمدن قالمازلر ؟ ئولولرك کندیلری قاتللرندن انتقام آلیرلر ! اگر قباحتلی ایسه‌ك بو جزادن قورتیلامیاجقسك . سنی کندی وجدانکك انتقامنه براقییورم ! سن ،

قلبکده ، وجدانکده ، سنی هیچ بر وقت راحت براقمیان ، سکا هیچ بردقیقه حضور قلب ویرمیه‌ن بر جلاد بولا- جقسك . اویقولرکه دائما خورطلاقلر قاریشاجق ! لعشه‌لر ، جنازه‌لر خیالکه دولاجق . بواویله برعذاب اولاجق که، سنی یاتولومه یاخود جنایتکی اعترافه سورو کلیه‌جك ؟

مدعی عمومینك بوسوزلرینی متعاقب محکمه صالونته درین بر دورغو- ناق چوکمشدی .

قلودك آووقاتی ، مدعی عمومینك چتین سوزلربنك تأثیرنی بوزمامق خوفیله ، مدافعه‌دن وازکچمش و حکمی ژوری هیئتنك حسیاتنه براقمشدی .

بر چیرەك ساعت سوره‌ن بر سکوتدن صوکره ژوری هیئتی قلودك برائت قرارینی تبلیغ ایتمشدی .

قرار اوقونورکن ، باردین وجو- دینی قالدیردی . کوزلرنده بر آن‌بلیره‌ن یارلاقلق درحال سوندی . یوزینك أتلری دورغون دیکله‌دی .

★

او آقشام ، ایکی ژاندارما آرا- سنده ترك ایتدیکی قصبه‌نك غارینه اینیوردی . قارانلق سوقاقلرده دیوار کنارلرندن کیدییوردی .

أوی قصبه‌نك اوبراوجنده یولدن اوزاق ، قیرده ایدی .

أولڤاپوسنی آچدینی زمان یوزینه کوف قوقان آغیر بر هوا چارپدی . پنجره‌لر ایکی آی آچیلمامشدی .

موسم قیشدی . بوتون اودالره سینن بو محزون قوقوسی نه‌قادار بو- غوجی ایدی . همن پجره‌نك پانجور- لرینی ایندی . بویوك بر آتش یاقدی . حاضرلادیغی صوجوقدن و شرابدن یمکی وایچمکی نه‌قادار چوق ایستیوردی. باشقه تورلو صوئوغه و کیجه‌نك یالکز لغنه مقاومت ایتمك ممکن دکلدی .

دیشاری‌ده قوتله أسه‌ن روزکار سوقاق قاپوسنی قورقونج سسلر چیقار- تارق صارصییوردی .

ایکنجی شیشه‌ده‌کی شرابی بیتر- دکدنصوکره لامبایی آلارق یاتاق اوداسنه دوغرولدی .

مرديوه‌نك اورتاسنده هوانك جریانیله بردن سونه‌ن ایشیق اونی بر آن اورکوتدی . فقط کندینی چابوق

طوپلادی . تکرار لامبایی یاقدی و حسیاتنه حاکم اولدیغنی کندیسنه ایشیتدیرمك ایستیورمش گبی ایصلیق چالارق اوداسنه چیقدی .

وقعه‌دن صوکره بوراسنی ایلك دفعه گوریوردی .

ایکی آی أول قاریسیله برابر اولدگه قراریره‌رك اوستنه اوزاندیغی سدیری گوردیکی زمان ذره‌قادار پشیمانلق دویمادی .

ـــ افتصاد ایچین ـــ لامبایی اوفاییه‌رك صوبونمادن سدیرك اوستنه یوارلاندی و درین بر اوپقویه دالدی .

گیجه یاریسنده بردن اویانمشدی. أندن بریسنك طوندیغنی ظن ایدییوردی . دیرسکلرینه دایاناراق گوچ حال ایله قورقودن یووالرندن فیرلیاجق قادار بوبون گوزلریله اودانك قرانلقلرینی آراشدیرارق باشینی قالدیردی . یوزینه صوغوق برشیئك خفیف خفیف چارپدیغنی حس ایدییوردی .

تیتریبوردی .

مدعی عمومینك: «ئولولرك کندیلری قاتلارندن انتقام آلیرلر ! » دیدیکی سوزلر بینلك ایچنده اوغولدییور و بوغوق سسله سیله کندینه بو کلمه‌لری کسیك کسیك تکرار ایدییوردی .

لامبانی یاقق ایستیور فقط قبردا مقدن قورقوبوردی .

پنجره‌جامنك اوچ دفعه صووروللدیغنی ایشیدیر گبی اولدی .

گوجنك یتدیکی قادار هیچقیره‌رق « عفو ایت » دییه حایقیردی .

بر ثانیه صوکره قارشیسنه دیکیلمش اولان تیتیز خیالی کورمکدن قورقوبورمش گبی گوزلرینی قاپادی .

گوز قاپاقلرینی قالدیردیغی زمان قاریمی سدیرك آیاق اوجنه اوطورمش اونك گوزلرینك ایچنه باقییوردی .

کومورك زهری ایله موراران یوزی فوسفوردن ایکی لامبا گبی یانان گوزلرینك یشیل آیدنلغی ایچنده نه‌قادار قورقونچ گیزلو کیوردی .

قلودك بوتون موجودیتیله « عفو ایت » دییه یالوارمالرینه رغماً قادینك خیالی پارلیان گوزلریله قوجاسنك یوزینه باقمقدن واز گچمیوردی .

قلود بو منظره‌نك هیبتنه دایانامادی . سدیردن یوارلاندی و دلی گبی باشچویه فیرلادی .

سویت روسیه‌ی داغیلیور

اوقراینا آلمانیانك حمایه‌سی آلتنده مستقل بر حکومت اولاجقدر .

برلین ـ سویت حکومتنك اجنبی مملکتارده بولنان جاسوس تشکیلاتی بیرولرینك ویردکاری گیزلی خبرلردن دولایی ، موسقووادن بلدیریلدیگنه وره ، فرمانده بویوك بر اندیشه حکم سورمکده‌در .

بو خبرلره بناءً ، جنرال فون شلایکر ، سویت روسیه‌سنك پارچه‌لانماسنه و داغیلماسنه و آلمانیانك بوگون ایچنده‌بولندیغی بحرانلردن چیقمه سنه عائد محتشم رپلان حاضرلامشدر .

بو پلانه موافق اولارق جنرال شلایکر ـــ هیتلریستلرك مظاهرتی ایله ـــ دانزیغ حوالیسنده و پولونه‌ز قوریدورنده قارغاشیقلقلر و اغتشاشلر ایقاع ایده‌رك پولونه‌ز مفرزه‌لرینك سویت حدودلرینه قادار تعرضده بولونمالری تولید ایده‌جکدر . بوتعرضلر روسیه‌ایله بیرلشمك ایچین دکل ایاریده یاپیلاجق اولان عسکری حرکتلری بلکه قولایلاشدیرمق ایچین اولاجقدر .

جنرال شلایکرك ترتیب ایتدیکی پلان شودر : آلمانیاده اداره‌یه قوتلی بر ملی حکومت کلدکدنصوکره بونك وظیفه‌سی فایده‌سز بیاناتده بولونمق دکل بلکه ، حکومتك قریزدان قورتولابیلمه‌سی ایچین جدی تشبثلرده بولونماقدر . آلمانیانك بو فکری ترویج ایچین ، کندیسندن یالکز تعمیرات و حرب

ارتسی صباح قصبادن چیقان ایلك یولجیر اختیار باردتی أوینك اوکنده‌کی آرمود آغاجنك بردالنده آصیلی بولدیلر .

روسجه‌دن ترجمه ایدن

ت . ابراهیم

بورجلرینی ایسته‌ین غریبده ایش یوقدر . آلمانیا شوماژون و اقتصادی بحراندن قورتولابیلمك ایچین شرقله علاقه‌دار اولمالیدر .

جنرال شلایکرك ألنده ، اوقراینلرك ملی آیریلغی ایسته‌ین استدعالری بولونمقده‌در . آلمانیاده ، سابق مستقل اوقراینا حاکمانی جنرال سفورو پادسکی ایله برلکده بوتون ارکان حکومتی سا کندر . بونلر حال حاضر اوقراینا سنده کی ملی آیریلق طرفدارلری ایله صیقی برمناسبتده بولونمقده‌درلر . آلمانیانك مظاهرتی تحقق ایتدکدنصوکره اوقراینادهعمومی بر عصیان باشلیاجقدر . اوقراینادهباشلیاجق اولان عصیان حرکتلرینه هیتلریست مفرزه‌لرینك — ۱۹۱۷ — ۱۹۱۸ سنه‌لرنده اوقراینا اشغالنده بولنان ضابطلرك قوماندامی آلتنده باردیم ایتمه‌لری لازمدر .

هیتلریستلرك یاردیمله اوقراینا قومیسیونلرك بیوندروغی آلتندن قورتولابیلمك و بوصورتله آلمانیانك تحت حمایه‌سنده مستقل بر اوقراینا حکومتی تشکل ایده‌جکدر .

بویله‌لکله کندی حمایه‌سی آلتنده وجود بولان مستقل بر حکومتك نیسترودن دونه ، کیه‌ودن قاراداکزه قادار اوزایان واسع بر اراضیسنده ، آلمانیانك شیمدیکی حالده ، شرقی پروسیه‌ده زنکینلرك مالارینی یاغمالایه‌جق ایشسزلری بر بولاجقلردر . آلمان صنایعی و بانقالری‌ده ایلك سنه‌لرده بو اولکه‌لرده چوق گنیش بر فعالیت زه‌مینی بولاجقلر و آلمانیانك یکی قوتلرله جهازلانماسنه سبیبیت ویره‌جکلردر .

فرانسه‌نك بیطرف قالماسنی تأمین ایچین — جنرال فون شلایکرك گوستردیکی یول اوزرینه — اوقراینا لیلرك تشکیلاتی ، — ترانس قافقاسیا لیلرك پارسنده بولنان و عینی أمل پشینده بوروین تشکیلاتلری ایله مناسبتلرندن استفاده ایده‌جکلردر . بو تشکیلاتلر ، جنرال وایغان‌ده داخل اراق اوزره فرانسز ارکان حرب ضابطلرینك قوماندانلرینه گورجستانده ، آزربایجانده و بوتون ترانس — قافقاسیاده ملی استقلال تملرینی قورمق ایچین وقوع بولاجق حرکتلره یاردیمده بولونمالرینی رجا ایتمشلردر .

صیکیرلری داخلنده روس پترول

قویولرینی احتوا ایدن و سائر بر چوق طبیعی زنگینلکلره مالك اولان بر دیارده اگر عصیان حرکتلری نتیجه‌سی روس بویوندروغی برطرف ایدیله‌جك اولور- سه ، آزربایجان و گورجستان ملتلرینك تاریخی حکومتلری فرانسه‌نك حمایه‌سی آلتنده یکیدن میدانه چیقاجقلردر .

شرقی سیبریا ژاپونیانك حمایه‌سی آلتنده

سویت روسیاسنك مقاومتی ضعیف، دوشورمك مقصدیله اوقراینا و ترانس ـ قافقاسیا تشکیلاتلری شرقی سیبریاده عینی مقصدی گودن تشکیلاتلرله مناسباته گیریشمشلردر . بوراده اسکی قولونیستلرك یاشده أك قوتلی قولونیستلردن صایبلان ۶۰۰ بیك اوقراینالی داها واردر . تشکیلاتلر ، اوقراینالده و ترانس ـ قافقاسیاده باشلیاجق اولان عصیان حرکتلری‌ایله برلکده شرقی سیبریاده‌ده عصبانلر باشلاماسی اوزرنده آکلاشمشلردر . اسیبریا عصیانی ژاپونلرك مظاهرتی گوره‌جکدر . چونکه ژاپونیا ، یاردیمیله ستقلالیتی قازاناجق اولان شرقی سیبریایله رکوسیه‌یه قارشی بر تضییق‌قوتی داها قازانمش اولاجقدر . بوصورتله شمالی مانجوریایی روس اوردوسنك محتمل بر شمولندن قورومش و ابدیا قومونیست تهلکه‌سندن آیرمش بولو ناجقدر .

بوخبرلر قره‌ملینده چوق بویوك هیجان اویاندیرمشدر . سویت اداره‌جیلرینك قراری بکله‌نیلمکده‌در .

برسنه سورەن دفن مراسمی

چین جنرالارندن بیت شونك جنازه‌سی اوتوز ایکی کیشنك اوموزنده طاشینارق و یایااولارق تابکینندن کاشغاره گوتورولمشدر . بوایکی قصبه آراسنده‌کی مسافه ۲۷۳۰۰ میل‌اوزونلغنده اولدیغندن مراسم ۱ حزیران ۱۹۱۲ و ۱ حزیران ۱۹۱۳ ده قادار اولق اوزره تام بر سنه دوام ایتمشدر . حکومت بومراسمه‌اشتراك ایدن رجال و اوردونك بیه‌جکی کسکی تأمین ایچین ۵ لونك کچه‌جکی یرلرده‌کی جیفه‌جیلره أکین أکدیرمشدر .

حیوانلرك فاجعه‌لی حیاتلری

دوقتور ، دارالفنونده ، لابوراتوآرده ، خسته‌خانه‌لرده ، سنه‌لرجه چالیشدقدن وبرچوق تجربه‌لر یاپدقدن صوکره ، بر خسته‌نك اعضاسنه ، عملیاتی یاپیله‌جق نقطه‌یی قطعیتله تعیین ایده‌رك ، بیچاغی خوفسز صاپلیابیلیر . حالبوکه‌چوق انسانلرك‌حیات عضولرندن أك اهمیتلیلرینك وجودلرینك نره‌سنده ولدیغنه دائر بیلکیلری پك آز و مغلقدر .

انسانلرك ، کندی وجودلرینه عائد عمومی اولان بوطبیعی جهالتلرینه مقابل ، حیوانلرده أك اوفق بوجکلردن باشلیارق أك بویوك مه‌لی حیوانلره قادار هیسندن کندی آنا طومیلرینه دائر دوغمه پك اساسلی بیلکیلری واردر . بو بیلکیلری یالکز ثوز آنا طومیلرینه منحصر قالمیوب بلکه کندیلریله دوشمان وضعیتده یاشادقلری هم جنسلرینك‌ده وجودلرنده‌کی جان آلیجی اینجه‌یرلرینه و تشکلاتلرینه قادار اوزار.قورد و یابان کوپکی ، بویونك‌أت و کیکلرینه اصابت ایتدیریلن بر دیشله‌یشك ثولدیریجی اولدیغی پك ایی بیلدیکلری شایان حیرتدر . بونك ایچوندرکه بو حیوانلر دائما خصملرینك بوغازینه صالدیربرلر .

حقیقتاً عموم حیوانلرده بویون جانله پك یاقین علاقه‌سی اولان و بر چوق دامارلری وسیکیرلری احتوا ایدن دار بر کیددر .

صیجاق منطقه‌لرده یاشیان بوآ بیلانی تمساحی آنسزین هجوم ایده‌رك قوتلی وجودیله صارار و صیقارق اولدیریر ، هجوم ایدرکن تمساحك‌قوتلی چکه‌لرله مجهز آغزندن صاقینیر . بونك ایچین بوآ دوشمانلرینك قارنینه صاریلارق صیقمایه باشلار ؛ تمساح باشنی چویروب بیلانی ایصیرماز وبوصورتله بوغولارق ثولور .

دوقتورلر ، بر عملیات اجرا ایده‌رلرکن بیچاغك آجیسنی خسته‌یه حس ایتدیرمه‌مك ایچین قلوروفورم

استعمال ایدرلر . معین بر مقداردہ قلوروفورمله کندندن کچن خسته‌نك بوتون حس دامارلری اویوشدیریلیر . بر قاچ سنه‌دن بری عملیاتده محلی آنسته‌زی‌ده (حسی اولدیرمك) تطبیق اولونمقده‌در . بل کیکنه اویوشدیریجی اجزاینی ترکته ایدیلهرك عمومی آنسته‌زی‌یه موفق اولونه‌بلیورسه‌ده بوطرز پك ایی نتیجه‌لر ویرمه‌مشدر .

دوقتورلرك اوزون تجربه‌لردن صوکره ترددله تطبیق ابتدکلری آنسته‌زی اصوللرینی بعض بوجکلر دوغمه ، بلکه و غایت ایجه‌لکله اجرا ایده‌رلر .

مثلا ، دیشی یابان آری ، یومورطالیاجنی زمان‌چوق‌مهم برمسئله‌نك حلی قارشیسنده قالیر . دورت بش‌گون ظرفنده یومورطه‌دن چیقاجق اولان یاورولرد دائما تازه بیه‌جك حاضرلامق لازمدر . اسکی بر أت یاورولرك حیاتی تهلکه‌یه قویار . بیه‌جك ، بوجك یومورطه‌دن چیقوب قاناد‌لانارق اوچونجه‌یه قادار تازه بر حالده بولونماسی لازمدر .

یاورولرك یومورطه‌دن چیقماسی یاز اورته‌لرنده و قوع بولدیغندن تازه بیه‌جك حاضرلامق آنا ایچین اهمیتلی برمسئله‌اولور . چونکه یاز صیجاقلرینك شدتی ماده‌لرك چورویوب داغیلماسنی سریعلشدیریر . آنا یابان آری طوپراغی قازارق یر آلتنده اوفق بر اودا حاضرلادقدن صوکره چکیرکه ویاخود باشقه بوجکلری آولامغه چیقار . راصتلادیغی بربوجه‌گك اوستنه آتلیوب اونی زهرلی ایکنه‌سیله صاپلایه‌رق تولدیرمك أك قولای ایشدر . فقط بوطرزده حاضرلانان بیه‌جکی بر قاچ گون تازه بر حالده محافظه ایتمك قابل دکلدر . بونك ایچین یابان آری نك یاپدیغی آنسته‌زی عملیه‌سی عقللره حیرت ویره‌جك قادار شایان دقتدر . یابان آری أله کچیردیکی چکیرکه یاخود باشقه بوجه‌كك سکیر مرکزلرینه زهرلی ایکنه‌سیله اوچ اینژکسیون یاپار . بو صورتله بوجکك یالکز حرکت و حس سکیرلرینی اویوشدیرمش اولور . و یاشادیغی حالده برتورلو حرکتدن عاجز قالان بوجکی قوجاغنه آلارق أولجه حاضرلادیغی بر آلتی اوداسنه کوتورور . اونی آرقا اوستی یاتیره‌رق اوستنه بر یومورطه بیراقیر . زوالی

بوجك بوراده حركتسز گونلرجه ياشار و ياورونك يومورطه‌دن چيقماسيله باشلياجق اولان فجيع عاقبتى بكلر. بعضاً بر يووايه بر قاچ بوجكى برى اوستنه ايستيف ايدەر و هر بوجكك اوستنه بر يومورطه بيراقير. يومورطه‌لرى ايگنه باطيرديغى نقطه‌لرك اوستنه يرلشديرمكده صوك درجه دقتليدر. يومورطه‌لرك بوشكلده يرلشديرلمه‌سى، ياورونك يومورطه‌دن چيقار چيقماز آلتنده‌كى بيه جكنى ايصيرديغى زمان، آنانك ايگنه باطيرديغى يره اصابت ايتمه‌سى ايچندر. عينى نقطه‌دن بيمه‌يه باشليان ياورونك ايصيريشلرى بوجكك جان دامارلرينه اصابت ايتمز. بر قاچ گون صوكره ياوروده بوجكك ياليكلرى قانى ايمكه و قابا أتلرينى كميرمكه و جان دامار و سكيرلرينى زدەله‌مكده كنديسى ايچين بويوك فائده اولديغنى دوغمه بر بيلكى ايله ادراك ايتمكه باشلار.

بوصورتله بيچاره بوجك بوتون قانى اميلوب اتلرى يينوب بيتنجه‌يه قادار ياشار. ياورونك غداسى‌ده تاره بر حالده محافظه ايديلمش اولور. بو حال بعضاً اون بش گون قادار دوام ايدەر.

يابان آرى‌يه قارشى قويامياں آغستوس بوجكى كندى صنفندن اولان ديكر بوجكلرله مردجه محاربه ايدەر. عينى زمانده برديشى ايله قارشيلاشان ايكى أرڪك آغستوس بوجكى آراسنده مدهش بر دوئللو باشلار. ديشى‌يه راصتلاماصه‌لر دخى آغستوس بوجكلرنده هر تصادفده چارپيشمق عمومى بر پره‌نسيپ حالنى آلمشدر. باشى و كوكسى قالين قابوقلرله زرهلانمش اولان آغستوس بوجكى قارشى قارشى‌يه كنديسنى قورو مقده پك گوچلك چكمز. فقط چوق دفعه‌لرده يوموشاق قارنى ياكلش بر مانه‌وراسى نتيجه‌سنده مخاصمنك كسكين ديشارى ايله ايكى‌يه بولنور.

بوجكلر قاوغا ايده‌رلركن باشلرينى قوچلر گبى بربرينه ياقلاشديرارق ايتيشير و آراصيرا دوشمانلرينك آياقلرينى ايصيرابيلمك ايچين أوفق اوفق صيچرامالر ياپارلر. جهانگيرلردن برى بر بوينوزنى، ياخود بر آياغنى غائب ايتديكى گبى قاوغا ميداننده چكيلير و دوگوش نهايت بولور. مغلوب صحنه‌دن قاچاركن غالب اوزمانه قادار قاوغايه فضله علاقه‌ايله باقيان و تازه اوتلرى

کیرمکله اکله‌نن خانم اقندیه مغرورانه یاقلاشیر .

چینلیرك تربیه ایتدکاری آغستوس بوجکاری بوقاوغالری ثولومله نتیجه لندیریرلر . تربیه ایدیلش بو بوجکلر آغیرلقلرینه کوره صنف صنف آیریلیرلر و قاوغادن اول مجوهرات طارتمغه مخصوص غایت حساس ترازیلرده ژوری هیئتی طرفندن طارتیلیرلر .

شامپیونلق عنوانی طاشیان آغستوس بوجکلرینك قاوغالرنده سیرجیلرك بحثلره قویدوقاری پارالر چوق مهم یکونلره یوکسلیر . بوجکلرك دوگوشدکاری صحنه‌نك اطرافنه آنجق ۲۵ — اوتوز سیرجی طوپلانابیلیر و بونلر قاوغانك بوتون صفحه‌لرینی گوزلریله گورورلر . بونیکله برابر بیکارجه سیرجی‌ده صالونه گیرمك ایچین بیلهت آلیرلر . بونلره متخصص بر بوجك مربیسی بویوك بر بوروایله دوئه‌للونك هر صفحه‌سنی باغیرارق بیلدیریر .

صحنه بوجك قاوغاسنه مخصوص یاپیلمش غایت بویوك بر طوپراق چاناقدر . بوچاناق یره ایچه ربط ایدیلش گنیش و آغیر بر ماصانك اوزرینه یرلشدیریلمشدر . دوئه‌للوره ثولهن مشهور شامپیونلر صاحبلری طرفندن گوموش محفظه‌لره یرلشدیریلهرك دفن ایدیلیرلر .

چین ادبیاتی آغستوس بوجکلرینك تربیه‌سنه عائد بر چوق جلد أثرلر احتوا ایتمکده‌در قاونا باشلامازدن بر قاچ وقت أول مربی کندی وجودندن قان امدیردیکی بر قاچ سپوری سینکی آغستوس بوجکنه ویریر . وجودلری قان دولو اولان سیوری سینکلری بیه‌ن بر جك قوتله‌نیر وچوق جوالاشیر .

بالیقلر آراسنده عانیباللق یعنی هم جنسنی یمك عادتلرك جاری اولدیغنی متخصصلریك اسکیدن کشف ایتمشلردر . بر حیوانلرك حیاتلرندن بوکا مثال اولمق اوزره چوق وقعه‌لر گوستریله‌بیلیر . مثلا : بریتانیا موزه مدیری بر دفعه صو اوستنده ایکی شقوق بالنی لعشه‌سنه راصت کلدیگنی و بونلردن بریسنك ۱۵ دیکرینك ۱۳ کیلوغرام آغیرلغنده اولدیغنی و هرایکیسنك‌ده کندیلرینك اوچده بر مثلی آغیرلغنده اولان دیگر بربالنی یوتمغه چالیشدقلرندن بوغولارق أولدکلرینی حکایه ایدییورز .

(صوکی کله‌جك نسخه‌ده)

آذربایجان گونی

آذربایجان استقلالنك ۱٤ نجی ییل دونومی مناسبتیله کچن ۲۸ مایسده فنلاندییاده هیلسینغفورس شهرنده چوق صمیمی وجانلی بر تظاهرات یاپیلمشدر . هیلسینکی شهرنده یاشایان بتون ایدیل اوراك ، تورکستان ، ایران آذربلری و الخ اشتراکیله یاپیلان بو مراسمه فنلاندیانك دیکرشهرلرنده یاشایان ایدیل اورال تورکلری دخی عائله‌لریله برابر اشتراك ایتمشلردر .

« یکی توران » غزته‌سنك تحریر هیئتنك تشبثیله شهرك معتنا صالونلرندن بری [آننانقاتوده] احضار ایدیلمش و بر کون اول آذربایجان ، تورکیه و دیکر تورك أیللرینك بایراقلری‌ایله تزیین ایدیلمشدر .

مراسمی ، « یکی توران » باش محرری محمد صادق بك آچمش و « ماتملی‌بایرام » دییه حاضرونه خطاباً حرارتلی بر نطق ایراد ایتمشدر . محمدصادق بك بونطقنده آذربایجان جمهوریتنك تشکلی حقنده تاریخی معلومات وایضاحات ویردکدن صوکره ، روس ـ بولشه‌ویك استیلاسنه عطف کلام ایده‌رك روسلرك اون ایکی ییلدنبری آذربایجانده یاپدقلری مظالمدن ، تخریباتدن ، اعدامدن ، سورکوندن بحث‌ایله ، بوجانیانه ظلم و استبداده قارشی آذربایجانلیلرك یاپدقلری عصیانلری ؛ آذربایجان کنجلرینك شانلی مجادله‌سنی تصویر ایتدکدن صوکره آذربایجان استقلالنك بتون تورك أیللری ایچون اولان اهمیتنی قید و تصریح ایتمشدر . ناطق ، آذربایجان دعواسنك بین‌الملل بر ماهیت آلمش اولدیغنی ؛ بو دعوانك عینی زمانده عمومی بر تورکلك دعواسی کبی هرتورك طرفندن بنمسه‌نمش وبواوغورده‌یاپیلان مجاهده‌نك پك یاقینده نتیجه‌لنه جکندن أمین اولدیغنی بیانله ، استقلال شهیدلرینك خاطره‌سنی تعزیز و استقلال مجاهدلرینی سلاملایارق شدتلی آلقیشلر آراسنده نطقنی بتیرمشدر .

بوندن صوکره ایدیل — اورال کنجلرندن ابراهیم عارف‌بك پك‌صمیمی بر نطق ایراد ایتمشدر . ابراهیم بك نطقنی آتیده‌کی جمله‌ایله باشلامشدر : —

— ۲۸ مایس یالکز آذربایجان ایچون دکل ، بتون تورك ایللری ایچون بیوك بر ظفر ، تورك ملتنك شان و شرف طولو تاریخنه یکی شرفلی بر صحیفه‌در . . آذربایجان استقلالی ، مدنی ملتلر طرفندن جانسز تلقی ایدیلن تورك اولکه‌لرینك یاشامق قدرت و قابلیتنی مالك اولدقلرینی بتون دنیایه اثبات ایتمشدر . بوکون بو استقلالی روس امپریالیزمی چیتکنه‌مش ایسه‌ده ؟ او استقلال تورك و توران کنجلکینك ایمان دولو قلبنده یاشایور . . اون ایکی ییلدنبری بو مفکوره اوغرونده آقتیلان قانلرك بوشه کیتمیه‌جکنه هر کس ایمان ایتمشدر . بو آتش جوجوقلرینك قلبلرنده یانان استقلال آله‌وینی نه سیبریانك ونه‌ده صالوفقانك جهنمی صوتوقلری سوندیره مزمه . . ایدیل اورال استقلالچیلری اسمندن قارده‌ش آذربایجان استقلالنی تبریك ایدرکن بو مقدس غایه ایچون شهید اولان قهرمانلرك عزیز روحلری قارشوسنده اکیلهلم . . . ابراهیم بك مفصل نقطه‌نی شویله بیترمش : — تورك ایللرینك استقلالی ایچون چالیشه‌جغمزه بتون یکیتلر و کنج نسل نامنه سوز ویریور و یمین ایدییورز . . یاشاسین استقلال! یاشاسین تورك برلکی ! [شدتلی آلقیشلر]

تورکستانلیلر نامنه ظهور طاهربك تبریکاتده بولونمشدر . مفکوره‌جی تورکستان کنجلرینك حقیقی حسلرینه ترجمان اولان « یاش تورکستان » مجموعه‌سنك آذربایجان استقلالنه تخصیص ایتدیکی مقاله‌یی حاضرونه تقریر ایده‌رك ، نهایت هیجانله دیمشدرکه : — آلتای طاغلرندن قافقاسیایه قادار اوزانان توران یوللرنده سونمز بر سوکی‌ایله یوروین املیور و استقلالجی تورکلر هپ برابردرلر . . بو مجاهدلر بو کون هپ عینی سوینجی ، عینی کدری دویییورلر . . چونکه : آذربایجان استقلالی ، قرده‌ش برأولکه‌نك استقلالیدر . بو أولکه خزر دکزینك غربنده تورانك قپوسنده‌در . . بو قاپویی بر خرسز کی کسن روس استیلاجیلرینی خزر دکزینك صولرنده بوغمغه عهد

TIŞ HABERL تیریم خبرلری

سوویتلر اولکه‌سنك هر طرفنده صوك زمانلرده وضعیت چوق آغیر. لاشمشدر. بیيه‌جك‌قحطدر. اوقرایاده آچلقدن اولنلر پك چوقدر. قیریمده‌ده بویوك صیقینتی اولدیغندن تورك تبعه‌سی همشهریلرمز تورکیه‌یه کوچمکده‌در: بر بو صوك هفته ظرفنده استانبوله کلنلرك آکلاتدقلرینی آشاغیده عیناً یازییورز:

« وقتیله قیریمده اکمك پاراسی قازانمق ایچین‌هیچ کوجلك چکیلمزدی. بر الدن اوبراله ایش یاپیلسه‌بیله انسان بییه‌جکنی جیقاریردی. فقط بو کون نه‌قادارچالیشیلسه آنجاق آچلق کیده‌ریله بیلمکده‌در. اك آغیر ایشلرده چالیشانلره ۷۰۰، ایکینجی درجه‌ده کیلرینه ۵۰۰، اوچونجیلره ۳۰۰، بونلرك چوجو قلرینه‌ده ۲۰۰ غرام اکمك ویریلکده‌در. اون، فیریندن اکمك اولوب چیقنجه‌یه قادار، باشده کیلر طرفندن چالینیر، نو اکسیکی تمامیلامق ایچین‌ده اکمك ایچینه کبك، توز، طوپراق، نه‌بولور. لرسه قاتارلر، بونك کبی (بزه قونسولوسلق واسطه‌سیله آلدیغی برنجی اکمکی کوسترردی. بالچیقدن هیچ فرقی یوق، خامور اکشی برشی) قاپ قارا، عادتا چامور بکزر. أت و یاغ آرتیق رؤیاده کورولهبیلمکده‌در. اوقراینادە بو اکمك‌ده یوقدر. اوراده آچلق هر کون بك چوق کیشیلری اولومه سوروکلهمکده‌در. کدی، کوپك قالمادقدن باشقا، چوجوغی‌بیله

ایدرز یاشاسین تورکلك! یاشاسین قرده‌ش آذربایجان استقلالی! محواولسون روسلق! [شدتلی آلقیشلر]

بوندن صوکره تورك أیللرینك موسیقیسندن برپارچه پیانوده [زیتونه خانم] طرفندن چالنمش و استقلال شرقیلری سویلنمشدر. . بونی متعاقب محمد صادق بك طرفندن: ۱ — ملیت و تورکچیلك، ۲ — تربیه و اخلاق حقنده ایکی قونفرانس ویریلمشدر. اجتماع بك صمیمی بر قرده‌ش هواسی ایچنده بیتیریلمشدر.

کسوب بیه‌نلر ، اولنلرك اتیله دویمغه چالیشانلر واردر . ایشناسیونلر ، لیمانلر ، قارنی دویورمق ایچین باشقایرلره کوچمك ایسته‌ین خلقله دولودر . اوقرانیناکویلری اولوم و کوچدن یاری یاری‌یه بوشانمشدر .

اجنبی مملکتلردن یاردیم ایچین پاکتله کوندەریلن یاغ پنیر وسائره‌دن پك آغیر ویرکی آلینمقده‌در . بر پوت (اون اوچ کسور کیلو) اون ۲۰۰ مصر اونی ۱۲۰ روبله‌در . عمومی یمکخانه‌دن ویریلن یمکلر بوزوق اولدیغندن پك چوق کیشیلر خاستالانمقده‌در . دوقتورلر بونلره ، خاستالقلرینك غداسزلق وپا یمکلرك بوزوقلغندن ایلری کلدیکنی سویله‌رلرسه قباحتلی صایلییورلر . البسه ، آیاق قابی کبی کیمه‌جکلر هیچ بوقدر . وارسه‌بیله بهالیلقدن الده ایدیله‌مه‌مکده‌در . قیریمده هنوز آچلقدن اولن یوقسه‌ده چوق صیقینتی و دارلق واردر . قولخوزلردن برینه رئیس یاپیلان بر کنیج ، خلقك اکمکنی تأمین ایده مدیکندن ، بر کون فنا بر معاملەیه معروض قالاجغنی حس ایده‌رك آناختارلری بیراقوب برکیجه مملکتدن غائب اولمشدر .

بر چوق قولخوز رئیسلری مسئول یشارك باشنده کیلر طوپلق ایچین چالمغه مجبور قالییور ، حساب زمانده‌ده روسیه‌نك دیکر کوشه‌سنه قاچمقدن باشقا چاره‌لری بولامییورلر . بزم کبی تورکیه‌یه کلنلری تشییع ایدن همشهریلرمز ، بزلره غبطه ایدییور ؛ (نه‌اولوردی ، بزم‌ده طالعمز اولایدی‌ده بو جهنمدن قورتولایدق .)ا دییوب آغلاشییورلر .

بر چوق جامعلر ویرکی یوزندن قاپاندیغی جهتله یالتا جوارنده ۸ ـ ۱۰ کوی خلقی توپلاشوب بایرام نمازینی بر جامعده قیلدیلر . آیواسیلده بایرام نمازندن صوکرا فطره طوپلاندی . بونی خبر آلان ك . پ . او . هان جامعی باصارق طوپلانان فطره‌یی مصادره ایتدی . کوزلوه‌ده یالکز بر جمعه جامعی آچیقدر . خلق ك . پ . او . دن قورقدیغندن جامعه کیده‌مه‌مکده ، جمعه‌دن جمعه‌یه سکز اون کیشیلك جماعتله نماز قیلینمقده‌در . دیکر بر یرده بایرام کونی قولخوز رئیس ؛ اوکون ایشه چیقمایانلره اکمك ویرمیه‌جکنی سویله‌دی ، بوصورتله دینی بایرامه مساعده ایتمدی ، حتی اوکون داها

بولغارستانده قانلی بر وحشت

۳ حزیران ۱۹۳۲ تاریخلی « قاراده کیز » آرقاداشمزده ، هر تورکك قلبنی صیزلاتان ، نفرت و لعنتنی اوباندیران مدهش بر وقعه اوقودق . بونی عیناً نقل ایدیورز :

حادثه‌اون آلتی نیسانده ، طرنوی سانجاغنه تابع (غورنا اوراحوویتسا) کویلرندن (کهسه‌رووو) ده بر تورك چوجوغنك محلی اورمان بکچیسنی ، آرالرنده چیقان بر نزاع نتیجه‌سنده اورماسیله باشلار . جنایت هرنه قادار عادی جرملر اعدا دندان‌ده اولسه بز ، بوتون بولغارستان تورکی نامنه بونی لعنتله یاد ایتمکی اصیلانه بر وظیفه بیلیرز .

مجرم‌اولان خطیبك اوغلی توقیف ایدیلهرك مدهش اشکنجه‌لر آلتنده أزیلیر و قضا مرکزینه کوتورولنجه‌ده دها مدهش برشکلده هجومه معروض قالارق ۲۲ نیسانده اولدورولور .

حادثه بوقادارله قالنجه‌یه افراط چنبرینی پیرتاجق بر ماهیت ویرمه‌مشدر ، دیه‌جك قادار متواضعز . لاکن ایشك فجیع صفحه‌سی بوندن صوکرا باشلایور :

نیسان یکرمی سکزده کویك جامع و مکتبی یاقیلیور ، سکسان عائله‌دن عبارت اولان تورك أولرینه بر وحشت آقینی باشلایور . و آله کچیریلن معصوملردن باشلاناراق بر چوق تورك قادینلنك عرض و ناموسنه

فضله ایش ویردی .

کویلیلره اللرنده‌کی طاووقلری ، قویون ، کچی ، یاغی صاتمقده مهارت اولدقلری اعلان ایدلمشدر . لاکین وقتیله هر شی قولخوزلره آلدقدنن کویلی‌نك صاناجق مالی یوقدر .

بعض یرلرده عسکر طوپلانمش ، بعضیلرنده‌ده ۳۳ یاشنه قادار حاضر اولمالری اعلان ایدیلمشدر . ولادیوستوق سوق ایدیلن عسکرلردن مکتوب آلنمشدر . »

کچیلیور . خبر ویریلدیکنه کوره بو کیرلی و فجیع حادثه نتیجه‌سنده برسورو معصوم مدهش عذاب ایچنده جان ویریبیور . کویك ایچنده برتك باجاق تورك کورولمه‌یور . بونلرك عاقبتی نه اولدیغی هنوز بللی دکلدر !

أمل : یالکز بولغارستان تورکلرینی دکل ، یاقین بوتون تورك عالمنی علاقه‌دار ایدن و صارصان بومدهش وحشیلك؛ مدنیت و انسانیت عصرنده یاشایان بر مملکتك یوزنی قارارتاجق برحادثه‌در . بونك آغیرلق و عیبلغنی اولچن بولغار حکومت ممثللری و سفیرلری ، بونی کوچوك بر ایش طرزنده آکلاتمغه چالیشد یلرسه‌ده حقیقت بوتون قانلیلغی و آجینیقلمی ایله کورونمکده و صیریتمقده‌در .

یاشادیغی مملکتده دوغرولقله خدمتدن وتابع بولوندیغی حکومته صمیمیتله انقیاددن آیریلمیان تورك ملتنك ناموسلو وساکن ۸۰ عائله‌سنه روا کورولن و تطبیق ایدیلن بو بولغار وحشتنك ایراث ایتدیکی مادی ضررلری بولغار حکومتنك درحال اوده‌مه‌سی و متجاسرلرینی‌ده جزالاندیرماسی ایجاب ایتمکده‌در . بونلری ، قانون ، مدنیت و انسانیت نامنه وقت کچیرمکسزین ایفا ایتمه‌سی لازم‌کلمکده‌در .

بولغار حکومتندن ایسته‌نیلن بو حقلی نسنه‌لرك ویریلمه‌سنده بوتون تورك وجدانلرنك متساند ومصر اولدیغنه هیچ شبهه‌مز یوقدر . تورك ملتنه هرنه‌ره‌ده اولورسه اولسون یاپیلان و یاپیلاجق حقسزلق وجاناوارلقلره قارشی هرتورك سه‌سنك جسارتله یوکسله‌جکی‌ده اونودولمامالیدر . بو ، بزم مقدس وملی بورجمزدر . بونی ایفا ایتمکله مکلفز .

کهساروالی بختسز ملتداشلریمزه ارغرادقلری قانلی فلاکتدن دولایی قلبدن قوپان تسلی و تعزیه‌لریمزی صونارکن ، بولغار حکومتنك‌ده عدالت و حقانیت دائره‌سنده ایش کوره‌جکنی امید ایده‌رز .

لوزان قونفرانسی

یکرمی کوندنبری لوزانده بویوك دولتلر آراسنده قونوشولان حرب بورجلری و تعمیرلری مسئله‌سی حقنده ۳۰ حزیرانده شو حبر چیقارلمشدر .

آلمانیا حکومتی ، تعمیرات حسابنه اوچ میلیار مارق اوده‌مه‌گه راضی اولمشدر .

آلمان مرخص هیئتی بو خبری قطعیتله تکذیب ایتمکده‌در .

آلمانیایی اوچ میلیار مارق اوده‌مك شرطیله تعمیرات مسئله‌سنی تمامیله حله سوق و راضی ایدن گویا ماق‌دونالد اولمشدر .

بونکله برابر مسئله‌نك بوسبوتون حل اولنمش و بیتیرلمش ساییلماسی قابل دکلدر .

یوغوسلاویا حکومتی استعفا ایتدی

خیلی زماندنبری یوغوسلاویاده باشلایان و دوام ایدن سیاسی قاریشیقلق و جمهوریت آقیمی یوزندن مارینقوویچ حکومتی یرندن چه‌کیلمشدر .

یرینه تکرار بونك ویا موسیو قرامه‌رك کچمك احتمالی واردر .

چیفتجی پولیتسالرینی أوده‌مه‌سی اوزاتیلیور

چیفتجی بورجلرینی دوزه‌لتمه قانونلرینك مذاکره‌سی مناسبتیله چیفتجی پولیتسالرینك اوده‌مه زمانی اوزاتمه‌قانونك ۱ نموزده‌حکمدن دوشمه‌سی لازم کلمکده ایدی. فقط ، چیفتجی بورجلرینی دوزه‌لتمه قانونندہ بعض‌ده کیشکلکلر یاپمق ایسته‌نیلدیکندن چیفتجی پولیتسالرینك اوده‌مه زمانندہ اوزاتیلماسی ایجاب ایتمکده‌در . بونك ایچون عدلیه ناظری بوتون مملکت اجرا مأمورلرینه (پورته‌ریله‌رینه) ۱ تموزده اوده‌مه‌ین چیفتجی پولیتسالرینك پروته‌ستو ایدلمه‌مسنی تلغرافله بیلدیرمشدر .

ایکی همشیره‌مز دیپلوما آلدیلر

پازارجغك سابق مفتیسی حاجی خلیل فهیم افندینك کریمه‌سی عفیفه خانملہ خطیب حافظ یوسف افندینك قیزی عرفان خانم دوام ایتدکلری پازارجق قیز صنایعی مکتبنی برنجی درجه‌ده شهادتنامه آلمق صورتیله بیتیرمشلردر .

کرك بو ایکی قیمتلی همشیره‌مزی و کرك بونلری یه‌تیشدیرن محترم عائله‌لرینی تبریك ایله‌رز .

اوقیوجیلر یمزه

۱ آغستوسدن اعتباراً ، آبونه‌لری طوپلامق ایچون ، کویلرده دولاشاجق اولان رسمی تحصیلداریمز صلاح‌الدین افندی‌یه هر اوقیوجی مزك بورجنی أوده‌مه‌سنی وهر ملتداشمزك کندیسنه لازمکان یاردیمی أسیرکه‌مه‌سنی حرارتله رجا ایدیورز .

قریزانك آغیرزمانده بیله صرف ملی غایه‌لریمزه خدمت ایتمك و جان ویرمك مقصدیله چیقاردیغمز « أمل » ه قارشی هرملت‌سه‌وه‌ریمزك یاردیمده بولنماسی که‌ره‌کدر ، ظن ایدیورز . کندیسنی بولمغه وطوپلامغه باشلایان ملتداشلریمزك بو قدسی بورجلرینی سوینچله أوده‌یه‌جکلرندن امینز .

« أمل » ملتك‌در . « أمل » ملتسزیاشایامیه‌جغی کبی ملت‌ده « أمل » سز یاشایاماز . بونی ، ملتداشلریمز آکلامش و آکلامالیدر .

اوچنجی ییل صایی : 8	Emel Medjmuasâ No 8 Str. Ardealului № 3 Bazargic(România) عامی، ادبی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی آیلق مجموعه‌در .	1 آغستوس 1932

داخل ایچین آلتی آیلق :130له‌ی برسنه‌لك :250له‌ی	مدیر : آووقات مستجیب ح . فاضل	خارج ایچین آلتی آیلق : 210له‌ی برسنه‌لك : 400له‌ی

۱۹۳۲ مایسده اوقرایناللی موسیو مورسکی نك چیقاردیغی ,, یکی روسیانك ایچ یوزی ,, اثرینه قریملی جعفر سید احمد بکك یازدیغی

ایلك سوز

ملتلرك مدنی سویه‌لری ، اجتماعی و سیاسی قابلیت و قدرتلری بالخاصه انقلاب دورلرنده آکلاشیلیر . ملتلرك تاریخ ، عنعنه و حرثلرندن کلن اجتماعی اخلاق و سجیه قدرتلرینك درجه‌سی دولت ماکینه‌سنك صارصیلدیغی دورلرده میدانه چیقار .

روس انقلابجیلری روس تاریخنه

۱۸۲۵ ده ایلك دفعه متشكل وعصری بر ذهنیتله صارصمشلردی . (۱) بو حركتك لیدرلرندن و روس انقلابچیلرینك مثبت دوشونلرندن بریسی اولان (پهستهل) اعدامندن اول شوسوزلری سویلهمشدی :

بنم اك بویوك قباحتم ، توخوم اكهدن میوه طوپلامق ایسته مكلكم اولمشدر . . .

تاریخی و اجتماعی جریانلردن زیاده خیالی و نیهلیست بیر روحدن قوت آلاراق حركت ایدن روس انقلابچیلری بوفكرده مندمج حقیقتلری داها اول اساسلی اولاراق دوشونمش و اوكا كوره حركت ایتمش اولسالردی البته ده روس انقلابی بر قاچ آیلق آنارشیدن صكره داها قاتلی بر استبدادله بوغولمازدی .

بیزده بولشهویك روسیا ؛ انقلاب روسیاسی و حتی اك مفرط بر صول جریان اولارق تلقی ایدیلمكدهدر . سوز ، وجدان ، اجتماع حریتلرندن ، خلق حاكمیتندن بحث بیله روسیاده بیر جرم عد ایدلدیكی مع الاسف بزده آكلاشیلمامشدر .

هرمدنی جمعیتك تمل طاشی اولان بو اساسلری بیله هنوز تحقق ایتدیرهمهمش . اولان روس كتلهسنك بوتون دنیاده اقتصادی حقسزلقلری ، استثماری اورمادن قالدیراجق بر جهان انقلابی تحقق ایتدیرهجكی ناصل تصور اولنابیلیر ؟ . بولشهویكلرك اون دورت سنهدر آیاقده دورمالرینی بونلرك قابلیت و قدرتلرینك اثرلری اولدوغنی ادعا ایدنلر ، گنیج روس تاریخنك ضعفنی وموازنه سزلیكنی ، میستیك روس روحنك خیال وصبر قدرتی ، روس كتلهسنك عصرلرجه مادی ، معنوی اك قورقونج محرومیتلر ایچنده چیرپینماراق ، انسانلق شرفنی قاورامقدن بیله عاجز اولدوغنی نظر دقته آلمش اولسالردی هر حالده روس حقیقتنی قسماً اولسون آكلامش اولورلردی .

بولشهویك روسیا جهله ، حرصه ، انتقامه یول آچارق حریتی بوغمش و بوسایهده موقع اقتداره گلمشدی . . .

(۱) (دهكابر) یعنی كانون اول آینده چاره قارشی واقع سؤقصدله باشلایان بو حركته بوندن دولایی (دهكا بریستلر لكمتی) نامی ویرلمشدر . روس انقلابی

دنیاده الك قورقونج ارتجاعی بر فرقه وارسه اوده هیچ شبهه‌سز قومو بیست فرقه‌سیدر . بو فرقه یالکز مملکت مقیاسنده دکل ، حتی بالخاصه له‌ینك أولومندن صوکره کندی محیطنده‌بیله الك صادق طرافدارلرینك‌بیله حریتلرینه حرمت ایتمه‌مشدر .

دنیاده یالکز مطبوعاتده دکل ، حتی عائله اوجاغنده‌بیله انسانلرك دوشوندکلرینی سربست سویله‌یه‌مدکلری بر مملکت وارسه اوده هیچ شبهه‌سز صوویه‌تلر روسیاسیدر .

ژورنالجیلغك ، خفیه‌لیکك یالکز سیاسی محافلده ویا عمله ، کویلو تشکیلاتلرنده دکل ، کوچوك یاشده‌کی مکتب چوجوقلری بینده‌بیله موفقیتله تطبیق ایدلدیکی بر تك مملکت وارسه اوده بینه صوویه‌تلر روسیاسیدر .

صوویه‌تلر روسیاسنك آیاقدا دورماسنك سببلری تحلیل ایدیلیرکن بالخاصه (گ . پ . او .) دینیلن ، یعنی سیاسی امنیت عمومیه عنوانی طاقنمش اولان قانلی جه‌قانك اویناندیغی رولك اونوتولمامسی لازمکلیر . بوتون مملکتی و حتی فرقه‌یی بیله ألنده طوتان بو قورقونج اداره‌در .

روسیاده هیچ برشی اونك کوزوندن قاچاماز . اونك قولی هر حرکتی قیرماغه آماده‌در . اونك موفق اولماسی ایچون هرشی مباحدر . انقلاب ره‌نسیلری ، حریت ، عدالت اساسلری دکل ، حتی فرقه‌نك الك صادق حادملری‌بیله یوقاردان کلن بر أمرله درحال محو ایدیلیرلر . (گ . پ . او .) یالکز صوویه‌تلر روسیاسنده دکل ، بوتون جهاندہ مخالفلرینی آخلاقاً چورو‌تن ، بیك بیر رووو‌قاسیونله اونلری بربری علیهنده قوللانان ، اونلری نه‌ره‌ده اولورلرسه اولسونلر الك قورقونج بر شکلده محو ایدن بر مؤسسه‌در .

بویله براساسه استنادله یوز اللی میلیونلق انسانك الك مقدس حقلرینی چیکنه‌یه‌رك الك قورقونج بیر مطلقیتله بوتون مالارینی ، ملکلرینی ، حتی سعیلرینی ایسته‌دکلری طرزده تصرف ایدن و بونلرك اعاشه‌لرینی یوقاردن ویریلن أمرله تثبیت ایدن بر اداره مجبار وسیاده نه‌درجه موفق اولمشدر ؟..

جهان انقلابلرینك تملی اولاجق

اولان صوویه‌تلر روسیاسنك اقتصادی، مالی، مدنی، اجتماعی وضعیتی نه رجه‌ده قوتلندیرمش و بوراده قومونیزم اساساتی نه‌قادار تطبیق ایدلمش و بونلر نه‌کبی مثبت نتیجه‌لر ویره‌رك کتله‌یی نه‌قادار قومونیزمه یاقلاشدیرابیلمشلردر ؟ . .

بالخاصه انقلابلردن دوغان حکومتلرك موفقیتلری ایش باشنده دوردوقلری مدتله دکل، اونلرك ملته و تاریخه وعد ایتدکلری پروغراملرینی تطبیق ایده‌بیلمه‌لرینك درجه‌سیله اولچولور. انقلابی أولدوره‌رك، اداره‌لرنده‌کی خلقی الك بسیط حریتدن، حتی بر لقمه اکمکدن بیله محروم براقاراق الك قورقونج بر ظلم و تدهیشه ایش باشنده اوزون مدت قالینامیلر، فقط بو تاریخه یکی و شرفلی بر صحیفه آچاقیدر ؟ . . . سونکویه دایانان اداره‌لرك، رلرینی حقه حرمت ایده‌نلره ترکه مضطر قالدقلرینه تاریخ شاهد دکلیدر ؟ . . چارلتوده بوندان دولایی دهویر بلمه‌مشیدی ؟ . . چارلغك بشیکی اولان (قره‌ملین) سرایندهیکیدن قاتلی بر استبداد قوران، هیکیدن باشقه عنوانلر آلتنده قورقونج بر ایمپریالیزم سیاستی یاراتان بولشه‌ویکلرك تاریخك و انقلابك معناسنی آکلادقلرینه بیله اینانمق مشکل اولیور .

روس انقلابی حریتی، عدالتی، خلق حاکمیتی تأمیندن ماعدا، عمله، کویلو و محکوم ملتلر مسئله‌لرینی حل ایده‌رك روسیانی صاغلام بر اساسه استناد ابتدیرمك مجبوریت تاریخیه سنده ایدی . عجبا حریتی أولدورمش، خلق حاکمیتی چکمه‌مش اولان بولشه‌ویکلر هرشیدن زیاده کویلولر مملکتی اولان روسیاده طوپراق مسئله‌سنی و کویلونك حیاتی نه‌کبی اساسلرده تنظیم ایتمیلر ؟ .. بونك کویلو حیاتنده‌کی، دولت اقتصادیاتنده‌کی نتیجه‌لری نه‌قادار خیرلی و مثمر اولدی ؟ . . بالخاصه عمله دیکتاتورلغنه استناد ایدن بولشه‌ویك فرقه‌سی عمله حیاتنده نه‌کبی مادی، معنوی صلاح تأمین ایده‌بیلدی ؟ . . هرملت کندی مقدراتنه صاحب اولمالیدر. » دستورنك کندی پروغرامنده محکوم ملتلره، حتی روسیادن آیرلمق حقنی بیله طانیاراق اعلان ایدن بولشه‌ویك فرقه‌سی بوملتلری نه‌درجه‌ده، استقلاللرینه دیمه‌یه‌لم، حقه و رفاهه نائل ایتدی ؟ . .

یکی روسیه‌نك یکیلیکی نه‌دن

عبارتدر ؟ . . موسقوانك حاكم رولوسی قالقدی ؟ . . محكوم ملتلرك يوردلرينه روس مهاجرلری دولدورمق و روسلغی هر طرفده اكثريته نائل ايتمك و حاكم موقعنه چيقارمق سياستی می ده كيشدی ؟ . .

شيمدی روسيادهٔ علمه ، تاريخه فلسفه يه اساس طوتولمش اولان تاريخی ماتهريالزم فلسفه سی عجبا ملی حرثلرك داها اساسلی برصورتده كندی كنديلرينی غالب ايتمه لرينه امكانلر بخش ايتميورمی ؟ . انقلاب لسانی شرفی قازانمش اولان و قومونيزم فلسفه سنك اك اساسلی بر صورتده نشرينه واسطه اتخاذ ايديلن روسجه ، محكوم ملتلر منورلرينی داها قولايلقله روسلاشديرميورمی ؟ . .

يكی روسيه آكلاشيلماسی اك مشكل اولان بير مملكتدر . بوكوچلك ، روسيانك دنيانك آلتيده بيرينی تشكيل ايتمه سندن ايلری كلمور . . . بوزورلق ، روسيادهٔ مختلف مدنی سويه ده ، مختلف عرق ودينده اولان يوزلرجه ملتلك بر مركزه باغلانمش اولماسندن نشئت ايتميور . . .

روسيانك و روس تاريخنك تضادلرله دولو اولماسی ياخود روس روحنك خيالی قدرتلك اوجی بوجاغی اولماسی بومملكتك وبوملتلك قولايلقله آكلاشيلماسنه امكان براقماديغی گبی دنيانك اك (سينيك) ، اك ساخته بر اداره سی اولان بولشويزمك اجرا آت ونشرياتنده دوغروبی تفريق ده اونسيتيه مشكلدر . روسيا آله گيريلمه شديريليور . . صنايعلشديريليور . . . روس اووالری بغداي فابريقه لری حالنه گه تيريليور . . . رزين كويلوسی و عمله سی يالكز اوقور يازارلر دكل ، حتی جهان مقياسنده كی اجتماعی و سياسی مسئله لری قاورايان انسانلر حالنه گه تيريليور . . . بوتون روسيا و بالخاصه بوتون گنجلك قومونيزمی و جهان انقلابی اوقادار بمسيه مشلردركه گيجه ، گوندوز صارصيلماز بر ايمان و قوتله بر هيجانله بواوغورده جانله ، باشله چيرپنمقدادرلر . . . دلائل می ؟ . . . ايشته ايستاتيستيقلر . . . ايشته نشريات . . ايشته راديو ، ايشته سينما ، ايشته هجومجی آلايلری . . . ايشته تانقلر ، ايشته دومپنغ . . .

بوتون بوكاغد اوزهرنده كی تخيل نتيجه لره و حتی ميليونلرجه بوط ذخيره اخراجاتنه رغماً روسيانك حقيقی وضعيتی

نه‌در ؟ . . .

بوتون بوموفقیتلره رغماً صوویه‌تلر روسیاسنده بوسنه آچلق قیرق میلیونلق بر کتله‌یی صارمشدر . . . بو آچلغك بویوك یاردیمله اوکی آلمانیا حقنده بالذات ستالینك شدتلی أمرلر ویرمه‌سی مسئله‌نك قورقونج وضعیتده بولندوغنی اثبانه کافیدر . بوتون اوپارلاق نتیجه‌لره رغماً روسیاده ارزاق واعاشه مسئله‌سی حرب عمومی سنه‌لرینی کولکه‌ده براقیور . . .

أوت بوتون بونلر موقتدر . . . بش سنه‌لك صناعی پلان موفقیتله بیتیرلمك اوزره‌در . . . اوزمان یکی روسیانك اسمی شرقی آمریقایه تحویل ایدیله‌جك و روسیالیلرك رفاهی اوکنده آمریقالیلر کندی فردیتجی مدنیتلرندن اریه جکلردر . . .

اون دورت سنه‌در دوام ایدن بودیکنلی فاجعه‌یولنك قوربانلرینی صایمق لزومسزدر . بونلر ، تاریخك اك بویوك أملك قربانلریدرلر . ۱۹۲۲ آچلغندن جهان انقلابی نامنه اوچ میلیونی متجاوز تورك قربان گیتدی . . . قولخوز تشکیلاتی بهانه‌سیله ، یعنی زراعی قومونیزم خیالی اوغرنده‌ده میلیونلرجه تورك چولوق ، چوجوقلریله قریمدان ، قافقاسیادن ، تورکستاندن ، ایدیل — اورالدن سوروله‌رك شمالك أولدیریجی اقلیملرنده محو ایدلدیلر . . .

بونلرك هپسنی طبیعی کورمکه مجبورز ، حتی یکی روسیا حقنده یازدیغمز یوزلرجه صحیفه‌لك اثرلرده و اوزون مقاله‌لرده بونلردن بحث بیله انقلاب هیجانی آزالتیر قورقوسیله لزومسز عد ایدیورز . اوت بونلرك هپسنی سکوتله کچیره‌جکز ؛ چونکه یوزده دوقسانی تمامیله جاهل بر جمعیت بوتون انسانلق تاریخنی ده کیشدیرمکه عزم ایتمشدر ! . .

یکی روسیانك روس انقلابنی بوغاراق قاتلی و قورقونج بر استبدادی جانلاندیرمش اولدوغنی اولسون تفریق ایتمیه‌لر بولشه‌ویزمله تورك انقلابنی تشبیه قالقیشیورلر . . .

تورك انقلابی تاریخی ، ملی ، اقتصادی جریانمزك انکشافی محصله‌سیدر . غربك اقتصادی ، مدنی ، سیاسی قدرتنی آرتیران اساساتله تورکك ، داها قیصه بر زمانده ملی بنیه‌سنی صاغلاملاشدیراجغی ، ملی حرئی قونلندیره‌جکی ،

مملکتك عمرانی ، اقتصادیانی یولنه قویاراق ملی سرمایه‌سنی انکشافه کوتوره‌جکی خصوصنده ناصل تردداولنابیلیر.

جهان بحرانك تورکیه اقتصادیاتنه یاپدیغی تأثیرله مملکتمزك کچیرمکده اولدیغی صیقینتی صوویه‌تلر روسیاسنك بولندوغی وضعیتله قابل قیاسمیدر ؟ . .

روسیانك بولندوغی بحران و آچلق ، جهان بحرانك نتیجه‌سی دکل، مملکتك بوتون اقتصادی حیاتنك منسقسز و خیالی تصورلرله آلت اوست ایدیلمه‌سنك اثریدر . . . تورك انقلابنك هانکی اساسی بوتون مدنی ملتلری بوکسلتمش اولان اساساته منافیدر ؟.. خاق حاکمیتی ، دینی دولتدن آیرمه ، بوتون اقتصادی و اجتماعی اصلاحات ، طاشی طاش اوستنه قویان مثبت و حقیقی نتیجه‌لر ویرمش اولان دوستورلر دکلیدر ؟ . . بوتون مدنی ملتلرك حیاتلرینی ترصین و تنظیمه تمل اولان بو اساساتی جمعیتمزه قبول ایتدیرمکده البته‌ده تردد ایده‌مزدك . . .

بولشه‌ویزم خیالنك جهان مقیاسنده تحققی دکل روسیاده اولسون مسعود بر نتیجه ویره‌بیلمه‌سی بر زمان مسئله‌سی‌ده دکلدر. بولشه‌ویزم یالکز حریته، عدالته دکل ، حیاتمده منافی اولدوغی ایچین عقامته محکومدر .

بو کوچوك اثرله بیز بو حقیقتی توضیحه چالیشیورز . بو محدود صحیفه‌لرده بز صوویه‌تلر روسیاسنك اقتصادی ، مالی ، سیاسی ، اجتماعی بوتون حیاتنه تماس ایدیورز . بو صحیفه‌لر ، بر قاچ هفته‌لق بر سیاحتك ویاخود بر ، ایکی متناقض اثرك تدقیقی محصولی دکلدر . بوائر ، تخیل برروماندن دکلدر . بورادهکی معلومات و حکملر بولشه‌ویك رژیمیاتنه و روسیاده سنه‌لرجه یاشامش اولانلرك تأیید ایتدکلری حقیقتلره مستنددر . یکی روسیا حقنده بازیلان بو صحیفه‌لرك محض حقیقت اولدوغنده تردد ایدنلر ، بزم ، هر معلومانك مأخذی اولاراق کوسترديکمز غزته و کتابلری تدقیق ایده‌بیله‌جکلری کبی ، روسیاده سنه‌لرجه یاشادقدان صوکره بولشه‌ویك اداره‌سنك ظلمندن ویا آچلغندن حیاتلرینی قورتاراراق آنا وطنه کلمکده دوام ایدن توکه‌نك أوزاولادلرینی دیکله‌ملری کافیدر . اونلرك تفرعاته‌عائد ویردکلری معلومات بوملکات

ih Kongresi

۲ تموز جمعه ایرتسی گونی صباح ساعت ۹ ده آنقره‌نك خلق أوینده تورکجی پروفسور یوسف آقچورابكك رئیسلیکی آلتنده ایلك ملی تاریخ قونغره‌سی آچیلمشدر .

بوتون تورکیا تاریخ پروفسور و معلملرندن باشقه گزیده منورلرك ، مبعوثلرك و سفیرلرك اشتراك ایتدیکی بو یك مهم و بویوك قونغره ، بویوك غازینك و عصمت پاشانك حضورلریله بر قات داها شرفلنمشدر .

بویوك و یینکیت تورك ملتنك بیکلرجه یللق مدنیت ، ادبیات وصنعت تاریخی اوزه‌رنده اساسلی آراشدیرمالر یاپاراق قاراناق نقطه‌لری آیدینلاتاجق اولان بویك مهم قونغره‌نك متشبث اعضالرینی تبریکلهر و کندیلرینه یوکسك غایه‌لرنده صوکسز موفقیتلر دیله‌رز .

یوز عصردن فضله بر حیاته مالك اولان بوجه تورك ملتنك اوزون تاریخی

حیاتنك بوتون صفحاتنده تحقق ایتدیریلن نتیجه‌لری آ فلاتمغه فضله‌سیله کفایت ایدر . بو کوچوك أثرله یکی روسیانك ایچ یوزینی میدانه قویمقدان مقصدیمز دوست ، دوشمان تفریق ایتمکسزین هر طرفده و حتی تورکیه‌ده بیله قومونیزمه جالیشان بولشه‌ویکلره قارشی منورلریمزی و ملتمزی ایقاظدر . بیله‌رك ویا بیلمه‌یه‌رك یازدقلری مقاله و کتابلرله حریتك ، خلق حاکمیتنك و ملتجیلکك الك قاهر بر دوشمانی اولان بولشه‌ویزمی کنجلکمزه ایده آلیزه ایتدیزه‌نلری بو صحیفه‌لرله برازاولسون جدیتله دوشوندیره‌بیلیرسه‌ك و اونلرك تأثیرلرینی قسماً اولسون ازاله‌یه موفق اولورسه‌ق ، کندیمزی ملتمزه وانقلابمزه قارشی اولان بوجمزی برنبنده اولسون ایفا ایتمش عد ایده‌جکز .

قریملی

جعفر سید احمد

Ilk Milli Tar

نهایت یدی — سکز عصردن عبارت کوسترمك و اونك جینکیز ، تیمور کیبی بویوك قهرمانلرینی تورکدن باشقه و تورکه دوشمان صایمق نه بویوك غفلت ایدی.

آلتیوز سنه لك عثمانلی سلطنتنك غرضکارانه و جاهلانه جریان ومقصدلره قاپیلاراق یازدیردیغی عثمانلی تاریخی ، تورکلره حقیقی ملی تاریخ اولمقدان وحقیقی تورکلك شعار ووجدانی آشلامقدان چوق اوزاقدی .

بویاکلش تاقی و بیلکیرلك فنالقلری نتیجه سی اولاراق تورك ملتنك قبیله لری آراسنده یاشامش اولان جوروك ذهنیتلر آرتق کوکندن بیقیلاجق و ملی تاریخك فیضیله مشترك بر تورك حرثی بر تورك وجدانی دوغورولاجقدر.

ملی تاریخمز بر طرافدان بوتون دونیاده کی تورك قارداشلری یکدیکرینه تمامیله اوگرهتیر ، آکلاتیر و باغلار و بونلر آراسنده شاشماز بر تورکلك شعاری و صارصیلماز بر تورکلك مفکوره سی یاراتیرکن ؛ دیگر طرفدان تورکی یالکز محاربه جی ، آقینجی و چاپولجی طانیان یابانجی ملتلره ده اونك هر مدنیتك تملی و باشلانغجی اولان مدنیتنی ده طانیتاجق و تقدیر ایتدیره جکدر .

کندی تاریخی تدقیق و تثبیت ایتمه بن ، گنج نسللرینه اوگرهنمه ین ملتلر نه قادار بدبخت و زوآللیدرلر . بونلر ، دار دیوارلر ایچنده قاپالی قالمش و یکدیکرینه قارشو یابانجیلاشمش ، قاتیلاشمش و دوشمانلاشمش قارداشلر کیبی بربرلرینی خیرپالامغه ، أزمه گه و ایریتمه گه محکومدرلر .

ملیتی و اونك عنعنه وصفلرینی بیلمه مك ، حرث وادبیاتنی ایشله مه مك ، گچمش و کله جك زمانلرینی دوشونمه مك و آیدینلاتمامق قادار دونیالق کناه و عیب وارمیدر ؟ . .

دیشاریده ، تورك عالمنك قلبندن اوزاق دیارلرده ، یاشایان بیز تورکلر بو یوقلقدان دولایی نه قادار گوکل اوزونتیسی ویورمك صیزیسی دویویوردق.

بره کت ویرسین ، تورك عالمنك بویوك داهیسی ، عزمکار انقلابجیسی ویوکسك مفکوره جیسی و اونك قوردیغی ملی تاریخ هیئتی ، تورکلرك بوا کسیکسیزده تاماملامغه گیریشدی .

جمهوریت تورکیاسنده ملی حرث یولنده آتیلان هر آدیمی بویوك بر سه‌وینج و صمیمیتله تعقیب ایدن بیز طیش اولکه تورکلری ، بالخاصه قرروملی سنده بویوك بر احتیاج کورولن ملی تاریخ و مفکوره اوجاغندن فیشقیراجق ایشیق و صیجاقلغه بوتون تحسرمزله یوزیمزی چه‌ویریور و قلبمزی آچیورز .

ایمان ایدیورزکه ، تورکك کله‌جك زمانلری کچمش پارلاق عصرلرندن داها آز نورلی و شرفلی اولمیه‌جقدر .

ایمان ایدیورزکه ، آصیل و نجیب تورك متی یالکز شرق و تورك تاریخنده دکل ، یارادیلشدنبری دها و فضیلتله بوتون انسانلق تاریخنده بویوك خدمتلر کوره‌جك ، دهرین ایزلر براقاجقدر .

ملتمزك اصالت و یوکسکلکنه اینامارق ، کچمش و کله‌جك زمانلرینك بیوك و قدرتنه کوره‌رك ، هیچ تورك اولدیغمزله اوکونه‌رك و تورکلك شعارینك ابدیله‌شدیکنه ایمان ایده‌رك یاشیورز . . .

م . ح . فاضل

---

۲ تموز جمعه‌ایرتسی کونی ایلك ملی تاریخ قونغره‌سنده سویله‌نن تاریخی نطق و قونفرانسلرك بعضیلرینی آشاغیده درج ایدیورز :

معارف وکیلی اسعد بکك نطقی

خانم افندیلر ، بك افندیلر ،

قونغره‌مزه قارشی قیمتلی علاقه لرینی اظهار بویوران و یوکسك حضورلریله اجتماعمزه بویوك بر شرف ویرن اولوغازیمز رئیس جمهور حضرتلرینه و بویوك ملت مجلسی رئیسی ، باش وکیلی و ارکان حربیه رئیسی پاشالر حضرتلریله محترم دیکه‌یجیلریمزه تشریفارندن دولایی تشکرلریمزی عرض ایدهر و قونغره‌یه وظیفهٔ اشتراك ایتمش اولان ده‌کرلی مسلکداشلریمزی حرمت و محبتله سلاملارم .

معارف وکالتی هر درس سنه‌سی

تعطیلنده یاپدیغی قونغره و قورسلردن بوسنه‌ده (تاریخ) ایچین بر قونغره یاپمغی مناسب کورمشدر. بو قونغره‌نك غایه‌سنی و وظیفه‌لرینی ایضاح ایتمه‌دن اول تاریخك و تاریخده‌کی موقعمزك قیمت و اهمیتنی و مشروطیت دوری‌ده داخل اولدیغی حالده، سلطنت دورندن جمهوریتك اعلانته قادار مکتبلریمزده اوقونمش اولان تاریخ کتابلری حقنده خلاصةً معروضاتده بولونمایم:

تورکلرك مدنیته خدمتلری

معلوم عالیلریدرکه تاریخ؛ بوتون کولتور علملرینك تمایدر. بیر ملت؛ کچمشده اولان بیتنی، مملکتنك و دیلنك، ادبیاتك، صنعتلریك واداری، اجتماعی، سیاسی، مدنی وارلغنك منشألرینی و بونلرك مختلف احوال تأثیری آلتنده‌کی سیرلرینی آنجق تاریخدن اوکره‌نه‌بیلیر. شیمدی‌یه قادار اوقومش اولدیغمز کتابلردن همن بر چوغنك ترجمه و اقتباس ایدلمش اولان آصللری ایسه مقصده طبان طبانه ضد اولاراق حقیقی و تورك ملتنك وارلغنی و بنلکنی و جهان مدنیتنه اولان خدمتلرینی تبارز ایتدیرمکدن، هرهانکی بر سببله اوزاق بولونمش ایدی.

خلقت، عرق و دیل منشألری حقنده قولاقلریمزی دولدوراکلمش اولان عمومی ماهیتده‌کی حکایه و افسانه‌لری بر طرفه براقالم. بوکتابلرده تورکلرك یافث ابن نوح اوغلی تورکك (۱) اخفادی اولارق بابل تفرقه‌سندن صوکره وسطی آسیایه کلدکلرینی، اورادہ تمکثر ایده‌رك شمالی آسیایه کچدکلرینی، تورك قبیله‌لری آراسنده‌کی عرق مناسبتلرینك و تورکلر طرفندن قورولان دولت و مدنیت سلسله‌لرینك وسیاسی ومدنی یاشایشلرنده کچن تاریخی مهم وقعه‌لرك تحریفلره اوغراتیلدقلرینی کوریورز.

حالبوکه علمی و اساسلی تدقیقلر اوزه‌رینه یازیلمش اولان یکی (تاریخ) مزك بر نجی کتابنی کوزدن کچیردکدن

(۱) تورك عرقنك قدمنه اشارت ایتمه‌سی اعتباریله کمه‌نه بر حقیقتی احتوا ایله‌مکده‌در.

صوکره آکلیورزکه :

تورکلر آنا یوردلری اولان اورتا آسیاده یونتماطاش دوریسی میلاددن ۱۲,۰۰۰ سنه اول کچیردکلری حالده اوروپالیلر آنجق ۵,۰۰۰ سنه داها صوکره بو دوردن قورتولابیلمشلردر. دیکر طرفلرده انسانلر هنوز آغاج وقایا قووقلرنده یاشارلرکن تورکلر اورتا آسیاده کرهسته و معدن مدنیتی میدانه کهتیرمشلر، حیوانلری اهلیلشدیرمشلر، چیفتجیلکه باشلامشلردی. جلالی طاش دوریسنه تصادف ایدن جمودیه دوری صوکلرنده بوزلرك چه کیلمه سیله وقوعه کلن مهم طبیعی تحوللر سبیله بیر چوق تورك قبیلهلری مهاجرته باشلادی. بو صورتله میلاددن ۷,۰۰۰ سنه قادار اول چیفتجیلك و چوبانلغی ایلهرلتمش و آلتون، باقیر، قالای و دهمیری کشف ایتمش اولان تورکلر اورتا آسیادن یایلدقدن صوکره کیتدکلری برلرده ایلك مدنیتی نشر ایتمش و بویله جه آسیاده چین، هند و مقدس یورد ایدیندکلری آنا دولیده ئهتی، مهزوپوتامیاده سومهر — ئهلام و نهایت مصر، آق دهنیز و رومامدنیتلرینك اساسلرینی قورمشلر و بوکون بوکسك مدنیتلرینی تقدیر و تعقیب ایتدیکمز اوروپایی اوزمانلر مغاره حیاتندن قورتارمشلردر.

مهاجرت یوللری اوستنده و مهاجر قافلهلرینك یرلشدکلری یرلرده اسکیدن بری دونیا عالملری طرفندن یاپیلمش و یاپیلمقده بولونمش اولان آرکه اولوژی، آنتروپولوژی و اتنوغرافی تدقیقلرندن بر چوق تورك قرملرینك بری آردنجه اوروپانك هر طرفنه یاییلدقلری وایلك مدنیتی یایدقلری و بورالره تورك آنا یوردی اولان اورتا آسیادن کچدکلری آکلاشیلمشدر. هاراپیا و موهنجو داروده یاپیلمش اولان آرکه لوژیك تدقیقلر هندمدنیتنك ده اورتا آسیادن کلن تورك قوللری طرفندن تأسیس ایدلش اولدیغنی کوسترمکدهدر. حازار شرقنده عشق آباد یاقینلرنده یاپیلمش اولان آرکه لوژیك تدقیقات نتیجه سنده دخی آنا تورك یوردینك بوقسمنده نه اولوتیك مدنیتنك میلاددان اول دوقوزونجی وحیوانلری اهلیلشدیرمه نك سکزنجی بیکده، معدن صنعتلرینك آلتنجی بیکده یعنی شیمدیه قادار معدنجیلکده قدمی اك ایلریده

بولنان صوصدان ۱۰۰۰ سنه اول باشلا- دینی تثبیت ایدلمشدر . کذا جنوبی سیبریاد کی قورغانلر (اورتا آسیا تورکلرندن قالمامزارلر) اون یدنجی عصرده سیبریا روسلر طرفندن اشغال ایدلدکدن صوکره آچیلارق ایچندن طونچ ، باقیر و دهمیردن یاپیلمش و بوکون موسقوا ، لهنینغراد و لوندرا موزه لرنده موجود بولونمش اولان قیمتلی و مصنع اشیاچیقمشدر . سوریه ده (المشرفیه) ده ده تصادف ایدیلن بواثرلر بوکره آرتوین ده دخی بولوناراق تشهیر ایدلمك اوزره کچنلرده آنقره أتنوغرافیا موزه سنه نقل اولونمشدر . سنه لردنبری چوروم ولایتی بوغاز کوینده (أتیلهرك دولت مرکزی اولان هاتوساس شهرنده) آلمان آرکهلوژی متخصصلرندن وینکلهر (۱) و بالآخره بیتهل ، آلاجاهو یوکده رامزه ی و یوزغاد ولایتی آلیشارهو یوکنده آمریقالی فوندهر اوستهن و قیصری شرقنده کولتهپهده (أتی : قانهش شهرنده) هروزی طرفلرنده یاپیلمش اولان حفریات آنا دولی — أتی مدنیتنك اسکیلکی بوکون میلاددن ٤٠ عصر اولنه چیقارمقدادر . کچن آیك باشندن اعتباراً بوسنه دخی حفریاته دوام ایتمك اوزره آمریقادن عودت ایتمش اولان فوندهر اوستهن آلیشارده مساعیسنه باشلامشدر . قونغره یی متعاقب آرزو ایدن آرقاداشلرمزك حفریات محلنده بالذات تدقیقات اجرا ایتمهلری وویره جکی ایضاحات و تفصیلاتی دیکهملری ممکن بولوندیغنی عرض ایدهرم .

تورك دیلینك دنیا مدنیتنده کی موقعی

دنیا مدنیتنك اورتا آسیادن و تورکلردن دیگر یرلره و ملتلره کچدیکنی اثبات ایدن مهم دلیللردن بیری ده تورك دیلیدر . لهجه لوژیك تدقیقاتدن باشقه تاریخی و جغرافی تدقیقات تورك دیلنك بر آنا دیل اولدیغنه قناعت ویره جك ماهیت و اهمیتی حائزدر . عینی معنایی افاده ایدن بر چوق ابتدائی کلهلرك ، تورکچه ده داخل اولدیغی حالده ، مختلف

(۱) بوغاز کوینده کی و آلاجاهو یوکده کی حفریاته استانبول آ . آ . موزه لری سابق متخصصندن ماقریدی بك ده اشتراك ایتمشدر .

لسانلرده کی مشابهتلری ، بعضی شهر و
شهرکیی جغرافی اسملرك کلمه تشکلی
جهتندن اولان مناسبتلری یکنظرده
کوزه چارپمامق ممکن دکلدر . بومیانده
هم تورکچه ده ، هم دیکر لسانلرك
اکثریتنده پك یاقین مشابهتلرله افاده
ایدیلن مثلا بعضی آغاج واهلی حیوانلرك
تورك آنا یوردنده هیچ بولنمایوب ویا
معلوم اولمایوب . تورکلرك بونلری آنجق
مهاجرتی متعاقب کیتدکلری یرلرده
اوکرهنمش اولدقلرینه امکان یوقدر .
تاریخك و تحریات و تدقیقاتك کوستر-
دیکی ده بونك عاماً عکسیدر . اوحالده
بورك دیلنك اساسلی صورتده تدقیق
و دیکر دیللرله مقایسه سی دنیا تاریخی
ایچین و بو آراده بالخاصه ملی تاریخمز
ایچون پك اهمیتلی بر مسئله تشکیل ایدر .
عرقلری لسانه کوره تصنیف دیمك اولان
لسان غروپلرندن تورك دیلنك مختلف
قبیله لرجه عینی معناده قوللانیلان بوتون
کلمه لرك مشابهتی عینیت درجه سنده اولوب
آرالرنده کی فرق آنجق لهجه فرقندن
عبارت قالیر . دیکر غروپلرك هر برنده
و بربری آراسنده کورولن یاقین ویا
اوزاق مشابهتلر ، لسان غروپلرینك ویا
غروپلرده کی لسان عائله لرینك مهاجرت
بولدیری واویولدرده کی مهاجرت قافله لری
ایله یاقین ویا اوزاق درجه ده بر مناسبت
بولندیغنه دلالت ایلر . مهاجرتك اورتا
آسیادن واقع اولماسی و مهاجرلرك
تورك قبیله لرندن عبارت بولونماسی بر
مدنیت (لسان ، علم ، صنعت) اعتبا-
ریله منشأ برلیکنی و بناءً علیه تورك
دیلنك بر آنا دیل اولدیغنی و ایلك
مدنیتك اورتاآسیادن و تورکلر طرفندن
دنیایه یاییلدیغنی کوسته ریر .

تورك چوجوغی بوشرفلی یولنه دوام ایده جك

بو ایلك مدنیت اوزه رنده کی ادعا-
مزك بوش وفایده سز برتفاخردن ایلری
کلدیکنی بوراده بالخاصه افاده ایتمك
مجبوریتنده یم . تورکلر ؛ لسان ، علم و
صنعتلریله جهان مدنیتنه اك اول ، اك
بویوك خدمتلری ایفا ایتمش اولدقلری
حالده بوتون بو مدنی خدمتلری اونوتو-
لاراق ویا اونوتدورولاراق مختلف
مقصدلرله تاریخ نطرنده ، حقسز اولارق
مسکوت و اهمیتسز کوسته رلمه که

چالیشلمشدر . مقصدیمز نه یولسز بر تفاخردر . نه ده حقمز بر ادعادر . آنجق شیمدیدن صوکره اصیل تورك چوجوغی کندینی و منسوب بولندیغی بویوك تورك ملتنك یوکسك مدنیتنی و قابلیتنی و دیکر ملتلر آراسنده کی ممتاز موقعی اولدیغی کبی بیله جك و اجداد دن توارث ایتدیکی بو ملی و تاریخی سجیه لرله بنلکنی و مدنیتنی یوکسلته جك و دنیا مدنیتنه ده اسکیسی کبی شرفلی خدمتلر یاپمقده دوام ایده جکدر .

جمهوریت دورینه قادار مکتبلرده اوقومش اولدیغمز تاریخ کتابلری و اوکرندیکمز تاریخ درسلری ملتمزك یوکسك سجیه سیله ، یوکسك وارلغیله و ماضیده کی یوکسك مدنیتیله هیچده متناسب اولمیان بر شکل و ماهیتده یولونیوردی . سالطنت و مطلقیت دورنده : برنجی عبدالحمید زمانده (۱۲۶۱) ۱۸۴۵ ده وقف ابتدائیلرینی اصلاحه تشبث ایدن کمال افندینك ، رشید پاشانك یاردیمیله آچیغه موفق اولدیغی ، ابتدائی و رشدی درجه لرینی حائز ، داود پاشامکتبنك پروغرامله رنده تاریخ درسنده تصادف ایدیلیور . (۱۲۷۵) ۱۸۵۹ رشدیه لر تشکیلاتنده تاریخ (فن تاریخ) نامیله صوك صنفلرده اوقوتیلیور . (۱۲۷۸) ۱۸۶۵ ده مجلس کبیر معارف دائرهٔ علمیه سی طرفندن حاضرلانان تألیف و ترجمه نظامنامه سنده صبیان مکتبلری ایچین یازیلاجق کتابلر آراسنده (تاریخ عثمانی) حقنده ده دیرکتیف ویریلیور . بو دیرکتیفده تاریخك حکایه یولنده یازیلاجغندن محاکمه یه کیریشیلمیوب آنجق نقل اولنان فضائل تحسین و قبایح تقبیح ایدیلمك توصیه اولنیور . ایکنجی عبدالحمید زمانده و بو زمانك بالخاصه صوکارنده اوقونان عثمانلی تاریخنده ، کتابلرده نظام جدیدك تأسیسنه قادار اولان بحثلر موجود بولندیغی حالده آنجق قانونی برنجی سلیمان دورینك نهایتنه قادار اوقوتیلیور . حتی فضله کورولن تفصیلاتك اوقوتولماسنه مساعده ایدیلیور . داها ایلری کیدیلمرك تاریخ عمومی یوسبوتون قالدیریلیور و مشروطیت اعلانندن قادار یالکز تاریخ انبیاء ، تاریخ اسلام و تاریخ عثمانی کبی نقصان و تحریف اولاراق ، اوقوندوروليور . مشروطیت دورنده : تاریخ انبیا ، تاریخ

اسلام و تاریخ عثمانیدن باشقه تاریخ فلسفه‌سی و تاریخ عمومی و (۱۳۲۵) ۱۹۰۹ ده اعدادی صوك صنفلرنده عصر حاضر تاریخی اوقوتدورولیور . (۱۳۲۸) ۱۹۱۲ ده ایلك سلطانیلرده فرانسز لیسه پروغراملری همان عیناً آلیناراق عثمانلیلره و اسلامله عائد قسملر علاوه صورتیله کوسته‌ریلیور .

تورك ملتنك استقلال و اعتلا دوری اولان جمهوریت دورنده ایسه یکی تاریخ کتابنك انتشارینه قادار مشروطیت دورنده کی تاریخك مفصل و بالآخره صوك صنفلك ادبیات شعبه‌سنه (تورك مدنیتی تاریخی) نامیله بر درس علاوه ایدیلیور . صیا کوك آلپ‌بك طرفندن برقسمی یازیلمش و باصیلمش اولان بو کتاب مؤلفك وفاتیله اتمام ایدیله‌مش قالدیغندن تدریس اولونامامشدر . ۱۹۲۶ \ ۲۷ ده تاریخ پروغرامی تورك تاریخی محوری اطرافنده جمعه چالیشیلاراق تورك تاریخنك موقعی داها گنیشله‌تیلیور . بوتون بونلر یاپیلمقله برابر کتابلرك مأخذلری ، معروضاتمك باش طرفنده عرض اولندیغی و جمله ، تورك ملتنك وارلغنی و مدنیته اولان خدمتلرینی تبارز ایتدیره‌جك بر شکل و ماهیتده دكل ایدی . حالبوکه تاریخك خرافات و یاکلش معلومات‌دن تمامیله تجرید ایدیله‌رك علمی بوللرله حقیقی ملت و مملکته خدمت ایده‌جك بوکونك و یارینك تورك نسلنه آکلاتمق و ملتمز و اسکی مدنیتمز حقنده دوغرو معلومات اوکرتمك ایچین برنجی شرط اولان ملی تاریخمزك حاضرلانمش ضروری ایشته بو أملك حصولنی تأمین أمرنده بویوك رئیس جمهورمز غازی مصطفی کمال حضرتلرینك ملی استقلال و انقلابمزك ملی و مدنی انکشافمز بولندیکی قیمتلی رهبرلکلری اثری اولاراق بوکسك حمایه‌لرینه آلدقلری ت . ت . ت . ج . طرفندن اساسلی و علمی تدقیق و تتبعلری و گیجه‌لی کوندوزلی امکلر نتیجه‌سنده میدانه کتیرلمش اولان تاریخ کچن سنه دورت کتاب حالنده مکتبلریمز نامنه معارف وکالتنه هدیه ایدلمش و ۱۹۳۱ \ ۹۳۲ درس سنه‌سندن اعتباراً تدریسه وضع اولنمش ایدی . بوحادثه ؛ معارف حیاتمزده ملی کولتور نامنه قید ایدیله‌جك بویوك ومسعود برانقلابدر . بواعتباراله ده

بویوك غازیمزك و بو معظم ایشی موفقیتله باشاران و هر کون دها ایلری کوتورمه که جالیشان محترم ت ت . ت . جمعیتمزه دهرین شکرانلریمزی عرض ایدهرم .

قونغره‌نك مقصد و غایه‌لری

بو کون باشلادیغمز قونغره‌نك غایه‌سنه و وظیفه‌لرینه کلنجه : بوسنه‌دن اعتباراً مکتبلریمزك مختلف صنفلرنده اوقوتولماغه باشلانمش اولان یکی تاریخ کتابمزك بیر سنه‌لك تجربه نتیجه‌سنه کوره ، تنور وتنویر مقصدیله ، مختلف بحثلری ، تدریس اصولی و قاعده‌لری حقنده قونفرانسلر ویرلمك و تنقید و مذاکره‌لر یاپیلمق و اوکومزده‌کی سنه‌لر ایچین تدریسده و حدت تأسیس ایدلمك لزوم و ضرورتی اوزرینه بو قونغره‌یی ترتیب ایتدك . قونغره‌نك مساعی کون ، ساعت و طرزی ذات عالیلرینه تقدیم ایدلمش اولان پروغرامده عرض اولنمشدر . بو پروغرامه کوره قونغره بوکوندن اعتباراً کله‌جك هفته پازار ایرتسی یه قادار هر کون اوکله‌دن اول و صوکره معین ساعتلرده دولم ایده‌جکدر . ت . ت . ت . ج . محترم اعضالری طرفلرندن تاریخ کتابنك مختلف بحثلری ، قونفرانسلر حاللنده ، ایضاح ایدیله‌جکی کبی معلم خانم افندیلر و بك افندیلر طرفلرندن‌ده قونفرانسلر ویریله‌جکدر . کرك مذاکره‌لر ، کرك دارالفنون مدرساری بك افندیلرك تنقیدلری ایچین پروغرامده آیریجه زمان تخصیص ایدلمشدر . بر آز اول عرض ایتدیکم و جمله تاریخده تدریس اصول و قاعده‌لری حقنده‌کی قونفرانسی دخی ت . ت . ت . ج . محترم رئیس و استانبول مبعوثی یوسف آقچورا بك افندی درعهده بویورمشلردر .

بوقونغره‌دن آلاجغمز مثبت نتیجه‌لردن تورکیه جمهوریتی داخلنده‌هر نوعدن و هر درجه‌دن بوتون مکتبارده و علم مؤسسه‌لریمزده تاریخ تدریساتی ایچین برلیك و یوکسك ویریم اعتباریله الك بسیط ، الك قولای و الك فایدالی یولی کوسترمسنی تأمل ایدیورز . شبهه یوقدرکه ملی حرث بوصورتله قوت و

انکشاف بولور . ملتك ؛ بر حرثدن اولان انسانلردن مرکب بر جمعیت اولدیغنه کوره حرثده‌کی برلیك تأسیسی ایچون بوتون حرث علملرینك باشنده کلن تاریخك بو نقطه‌ده‌کی اهمیتی داها زیاده تفصیله لزوم گورمم .

یکی نسللری ناصل یه‌تیشدیره‌جگز ؟

سوزومی بیتیرمه‌دن اول تاریخ تدریساتندن بکلهن فایدالردن بالخاصه ملی کولتورك مسندی اولان ملی تربیه حقنده‌ده بر ایکی کلمه عرضنه مساعده لریکزی رجا ایده‌رم . بونکله ، آنا ، بابااوجاغنده اولدوغی گیبی مکتب صیرا لرنده‌ده چوجوقلریمزك دماغلرنده و قلبلرنده صارصیلماز بر قناعت و ایمان حالنده یرلشمسی لازم کلن جمهوریت دوری آخلاق و تربیه تلقیلرینك و جمهوریت سیسته‌مز اساسلرینك درین و شرفلی ماضیمزدن کوك و قوت آلدیغی و آخلاق و تربیه‌ده ملی حس ، ملی آخلاق ، ملی تربیه‌نك و جمهوریت سیسته‌مزده ملی وحدت و ملی حاکمیتك و فردی حق و حریتك اساس تشکیل ایلدیکنی بو وسیله ایله‌ده تکرارلامق ایسته‌رم . بونلر بزم مدنی اساسلرله دائما تنمیه و تقویه ایده‌جکمز ملی و تاریخی سجیه‌لریمزدر . تورکلرده دولت تشکیلاتنك قوتلی بر مرکز حاکمیتی ایله خلقجیلق اساسنی تألیف فکرینه استناد ایتدیکنی و ملکیت حقی ایله نکاحه مستند عائله سیسته‌منك تورکلرده تاریخدن ارلکی دورلرده تأسس ایتمش اولدیغنی تاریخك بزجی کتابنده و تورکلرك ملی و تاریخی سجیه‌لری آراسنده اوقویورز . دائما حردوغمش وحر یاشامش اولان تورك ، اسکیدنبری کندی منفعتی ملتك منفعتنده گورمش و هر مشکل قارشیسنده آصلا گری چکیلمه‌یه‌رك بویوك بر عزم ، متانت و ثباتله هدفنه وارمغه موفق اولمشدر . بوسبیله چوجوقلریمزك تربیه‌سنده‌ده نه خودبین ، نه‌ده بدبین یه‌تیشمه‌مه‌لرینه بویوك بر اهمیت عطف ایتمکده‌یز . ملی تربیه‌مزده اساس اولان ملیتجیلك ، دولتجیلك ، خلقجیلق ایشته هپ بو ملی و تاریخی سجیه‌لرمزدن دوغمشدر .

خلاصه ، تاریخ کتابمزك باش

„ یکی توران “
غزته سندن :

هلال سحر

— مفکوره جی گنجلکه اتحاف —

یارچالانمشسه گه‌میم ؛ قوللرمده قوت وار . . .
آصلا بوغاماز بیزی شو آرغین فرطنه‌لر ! . .

فسوبلی مایسك یکرمی دوقوزونجی عسکریمز ایکی راده‌لریدر . بو موسمده شمال قطبنه یاقین اولکه‌لرده یاری آیدینلق گیجه‌لرك نه‌فسونکار و نه‌قادار جاذب اولدوغنی ، شو « بیاض زانباقلر مملکتی » نی گزمش اولانلر بیلیرلر .

حزنله قاریشیق بر نشئه‌نك جوشقونلغی ایله « غربت تورکیسی » نی مرلدانارق « بیلدیز تپه‌سی » نه‌قادار حیزلی آدیملرله یورودم . بوراسی هه‌لسینکی شهرینك لیمانه ناظر یشیل

طرفلرنده یازیلدیغنی و جهله :

(کله‌جك نسللرك نفرتله یاد ایده‌جکی بیر انسان ، بر ملت اولاراق تاریخه گچمکدن حذر ایده‌رز . بالعکس فردجه و ملتجه مدنیته الك یوکسك ایشلر کورمش ، انسانلغك یوکسلمه‌سنه چوق چالیشمش ، کله‌جك نسللرك استناد ایده‌بیله‌جکی قیمتلی ، اولمز ، علمی و صنعتکارانه اثرلر براقمش بر وارلق اولاراق تاریخده الك محترم ، الك شرفلی بر موقع صاحبی اولمق عزمنده بیز . بوسبیله چوجوقلریمزی ده بوفکر ، بوتربیه وبوقناعت ایله یه‌تیشدیره‌جکز .)

ملت ، مملکت و جمهوریتمزك یوکسك منفعتلرینه چالیشان و بومفکوره ایله چالیشاجق مملکت اولادینك تدریس و تربیه‌سنی‌ده اوزرلرینه آلمش بولنان بوتون مسلکداشلریمزه بویولده موفقیتلر تمنی ایده‌رم .

قولغرمزی آچیور و سوزی ت . ت . ج . محترم رئیسی یوسف آقچورا بك افندیه ترك ایدیورم .

و لطیف بر باغچه در . مالطق ده کیزینك شمال قیلرینك بر قوریمنه صیغینان بوبلده‌نك شیرینلیکنی آرتیران متعدد باغچه‌لردن بریدر .

منشئی مجهول بر شفق اورتالیغی دآیدینلاتاراق طبیعتك شعریتنه بر رنك کاهاعلاوه ایتمشدیر . هرشی صوصمش... وندورك قولاق زارلرینی پاطلاتان ماکینه گورولتولری یوق ؛ دهرین بر سکوت حکم سوریور . . شهر ایچنده الکتریکلر سونمش . . یالکز قارشیده ده کیزك صولرینه یاپیلمش صایپسز پشیل آدالرك چاملقلرینه گومولن اکلنجه صالونلرندن طاشان ضیالر ده کیز صولرینی یالدیزلایاراق کوچوك دالغاجقلرده تیتره‌شیورلر . آدالرك غرائبتلی قیلرینه ده کیز فنرلری سرپیلمش . . آراصیرا یانیپ‌سونن بوقندیللر آدالردن دونن صوك واپورلره ، صانکه : « دقت ، دقت ! » دیه اشارت ایدیورلر . .

« امداد آبده‌سی » نك ارکنده‌کی اسکمله‌یه یاصلاندم . بورادن گورقاماشدیریجی مختلف و متنوع منظره‌لر ایچنده گوزلرم شو آبده‌یه دالدی :

— باطان بر گمینك قیریق دیرهکینه طوتونمش قوجاغنده‌کی یاوروسنی قورتارمق ایچین جیرپینان بیر فلاکتزده ... پارچالانمش گوملکنی صاغ الیله هوایه قالدیراراق « امداد ! . » اشارتی چه‌کیور . . دوداقلرینی گرمیش ، قاشلرینی چاتمش ؛ بو فرطنه‌دن ، بو فلاکت ورطه‌سندن بیریجك یاوروسنی قورتارمق ایچین صوك قوت و قدرتی صرف ایتمکدن واز کچمیور . شفقله یالدیزلانان طونج یوزونك عضله‌لری گریلمش ، گوزلرنی فرلامش . . بو وضعیتله او ، اوزرینه باصدیغی غرائبیت قاعده‌دن دها متین و صارصلماز بر عزم و اراده کوسته‌ریور و صانکه هایقیریوردی :

— پارچالانمشسه گمیم ؛ قوللرمده قوت وار . . .
آصلا بوغاماز بیزی بو آزغین فرطنه‌لر ! . .
یومروغومك کوجیله قیراراق دالغالاری ،
قوشوب فتح ایده‌جکم ساحلده‌کی آدالاری . . .

نه غریب بر تصادف ؟ بو آبده ایچمده‌کی حسك مجسم بر تمثالی ایدی . بیر ساعت اول (آننانقاتو) ده ۲۶ نومرولی صالوندا یاپدیغمز پیل دونومی مراسمنده ایدیل — اورال‌لی بیرتورك کنجی بکا جواباً دیوردی که : — أوت ، سزك دیدیکلکز گیبی چارپیشمق ؛ فلاکتله ، ثولومله چارپیشمق مجبوریتنده‌یز . . . بوکون بوراده پیل دونومنی قوطلادیغمز « آتش یوردو » دەنن اولکه‌نك — شیرین آزەربایجانك قورتولوشی ایچین هپ برابرجه چارپیشمالی‌یز . . چونکه : بودیار مفکوره‌مزك جنت قاپیسیدر . صوك نفسمزه قادار اوروشمالی‌یز . . صوك داملا قانمزه قادار هر شیمزی فدا ایتمه‌لی‌یز . . وارسین هیچ بر یاردیمجیمز ، هیچ بر وسائطمز اولماسین . . أوز یورد ، اولو تورانك قورتولوشی ایچین بیز قانلی فرطنه‌لری یه‌نه‌جك ، قیزیل یانغینلری سوندوره‌جك قدرت و قوتلری روحمزده طاشیورز . . »

دیگر بر کنجك قازان تورکجه‌سیله انشاد ایتدیکی بیر شعرده : « اوینالیپ دورمام أوتەرمین ؛ قورقونوچ یار نواسادا » الخ . قوتلی و ایمانلی افاده‌لر هپ قافامك ایچنده رسم ایچمد یاپارکن شو انتباه لوحه‌سیله قارشیلاشدیغم ، آرانمقله ایریشیلمز بر تصادفدی .

هوا براق و برازده اوشوتوجی ایدی . . فضانك دەرینلکلرینه یاییلان ییلدیزلر ، شفقك تأثیری ایله هواده بره‌ر سونوك قندیله بگزه‌یورلردی . . بن حزین بر (تورکو) یی یاواشدان سویله‌مه‌که باشلادم . صاغ یانمده‌کی یاسمین و آقاسیا آناجلرینك قویو کولکه‌لرینه صیغینان سودالی گنجلر أورگك حرکتلرله یرلرینی ترك ایده‌رك تپه‌نك داها ایلریسنه — آغار — باقارینه — بورودیلر و اوراده صباحی قارشیلامق ایچین بکله‌ین دیگر چیفتلره قاریشدیلر . حیاته گولومسه‌ین ، دائما صباحی بکله‌یوب نوره قوشان گنج نسله پرستش ایتدیکم ایچین ، بوراده کوردوکلریمه علاوه ایدیلن « استقبال مراسمی » ده هیجانلریمی بر قات داها جانلاندیردی . شن و شاقراق قهقهه‌لریله

اطرافه حیات و نشئه سرین گنج قیزلر ظریف یازلق کورکلرینه بورونه رك سوکیلیلرینك اوموزلرینه یاسلانمش ؛ کوزلرینی قیزاران افقلره چه‌ویرمشلردی. بوصیراده هوانك سلونتنی بیر بیلدیرم سرعتیله یارانمده کیز طیاره‌لری چلیك قاناتلرینی گه‌ره‌رك باشمزك اوستتدن سوزولوپ ، صوصامش مارتیلر گیبی ، ده کیزه ایندیلر .

أوت ؛ حر ومسعود یوردك بختیار گنج اولادلری ، هیچ بیر یابانجینك چالیم صاتمادینی بو اولکه‌نك افقلرندن دوغاجق کونشی استقباله کلمشلردی. بونلره غبطه ایتدم . گوك تاکرینك آلتنده اضطراب وآجی دویمادان یاشامق ، قوشمق ، هواده‌اوچق ایچین : طوپراغی ، صویی ، هواسی سربست و مستقل بر یورده ، بیر هوایه مالك اولمانك نه بویوك بر سعادت اولدوغنی بوگیبی وسیله‌لر داها جانلی بیر صورتده انسانه تلقین ایدیور . . .

بیر آرالق بنمده کوزلرم براق سمایه دیکیلدی . . افقده یوکسلن هلال صولوق و کدرلی چهره‌سیله یورغون یورغون ایلرلیور و ، صانکه گوکلرك بو اوزاق مسافه‌سنی قطع ایتمکدن اوصانمش گبیدی . بردنبره گوکلك بوتون نشئه‌لری سیلندی . . قلبمه ده‌رین بر حزن چوکدی . هلالك کدری بنی ده صاردیشدی . . .

کدرمدن دوشونجه‌لریمه دالمش؛ اورتالغك آغاردیغنك ، افقلرك چه‌پ چه‌وره قیزیللاشدیغنك فرقنه وارمامشدم . سیلکینمدم . . بنی بوغمغه هجوم ایدن قارا قاناتلی خیاللری داغیتدم . . . بیر زمانلر (حزر) ك یشیل صولرندن دوغان گونشی سلاملادیغمك خاطره‌سنی روحمه سیندیردم . . و بومشئوم گیجه‌لردن مسعود بر صباح دوغاجغی ایمانیله نشئه‌لندم . . .

چهره‌سی صولغونلاشان هلاله دونه‌رك باغردم : — ای هلال سحر ! اضطرابلریكك صوكی یاقلاشیور ؛ سیل شوكدری یوزوكدن .. سن ، یارین گونشك ایزینجه پارلاق چهره‌كله دوغاجقسك .. سنی سلاملامق ایچون میلیونلرجه پرستشكارلك كوزلری افقلره چه‌ورلمشدر . . اونلر ایمان ایدیورلر ، كه سن :

یارین یوق ، اوبیر گون شرفله دوغاجقسك ،
نورکله گیجه‌لرده ظلمتی بوغاجقسك . . .
بیللرجه بو حسرتی سه‌وكایله طاشیورز . . .
سكا قاووشمق ایچین یادكله یاشیورز . . .
بیللردر گوكلمزده بسله‌رز بر أملی . . .
آند ایچدك قیراجغز سكا اوزانان أللی . . .

گونش افقلری قاناتاراق تام بیر عظمت و احتشام ایچنده دوغدی .. باشلاری یالدیزلانان زانبقلر گیجه‌نك رؤیاسندن آییلمش ، اپكدن بیاض مانطولرینه بورونه‌رك قوجاق قوجاغه یاصلانمش پاریلاشیورلردی . . بیلدیز گیبی آچیلان آغزلرندن بایغین قوقولرینی یانی باشلارنده صیرالانان لیلاقلره‌هدیه كونده‌ریورلردی . بونلرده هپ‌قوجاق قوجاغه . دوگون حاضرلغنه باشلامشلردر . . یارینكی شانلی اوتاغه كلین گیده‌جكلری دوشونیور ، گونشك ضیاسنی أمه‌رك سرخوش اولیورلر... شیمدیكی گوكلرك آلتین صاچلی سلطانی ، آقشامانز واسنه‌چه كیلدكدن صوكره ، اونك ایزنجه دوغاجق اولان ولیعهدینی — یكی هلالی — سلاملامق ، اونك قدملرینك طوپراقلرینه یكی رایحه‌لر تقدیم ایتمك ایچون حاضرلانیورلر . . .

اطرافه باقیندم ، هرشی تازه . حیات طاشقین و چوشقون چاغنده .

بودم لڭ ایکیسنی بن ده ایچدم ، ایچدم . . روحم فرحلاندی . .

باغچه‌دن آریلیرکن خفیف برنسیم جیچك تارلاسنی دالغالاندیردی . . زانباقلرك آلتنه قونان شبنملر بیرمر لماس پارچاسی گبی پارلداياراق طوپراقاره بووازلاندیلر . سونبوللر ، نرگیسلر ، له‌یلاقلر ، زانباقلر وه . . اسملرینی بیلمه‌یکم صایسز مستثنا چیچکلر ، گولومسه‌ین صاریشین گوزلرینی تیرپاراق ، بشلرینی و یشیل قوللرینی صالایاراق بنی تشییع ایتدیلر . وجد و استغراق ایچنده اورادان اوزاقلاشیرکن « یارینکی تورکوم » ، باشلادم :

— یارینکی تورکوم —

اوچه‌گه قان صیزان طوپراقلریکی
ای سه‌وگیلی وطن بن سکا کلدم . .
دیندیر گوکلوکده‌کی آه و زارلیکی ،
آغلاما حسرتله بن سکا کلدم ! .

* * *

بیر سانجاق یوکسه‌لیپ بیری اینه‌جك ،
اوگون گوزلرده‌کی یاش سیلینه‌جك ،
دوشمان آغلاباجق ، دوست — سه‌وینه‌جك . .
آچ باغریکی آننه‌م بن سکا کلدم ! .

* * *

حیدودلر قوشاتمش هر بوجاغکی ،
قانله سوندوریور شن اوجاغکی . .
آچ سه‌وگیلی یوردم ؛ آچ قوجاغکی !
نذر ایدوب قانمی بن سکا کلدم ! .

* * *

حیوانلرك فاجعه لی حیاتلری

— کچن صاییدن قالان سوك —

باشقه دفعه دورت کیلوغرام ایسمك فضله‌لغنه دلیل اولارق آغیرلغنده بر صازان بالنی اوچ کیلواق دیگر بر آرقاداشنی یوتمغه چالیشمشدی. بویوك بالغك آغیزینه صیقیشان کوچك باشی هر ایکیسی‌ده بوغارق ئولدورمشدی. بو مثاللره بکنرز، بر جام حوضك ایچنده یاشیان ایکی شتوقا بالیغنك یاپدقلری‌ده، بالیقلرده کی قانیبا گوستریلیور. شویله‌که: بو ایکی بالیق حوضه بر فاچ پارچه اکمك آتیلدیغی گیبی قیرینتیلری قاپیشمق ایچین بردن آتیلیورلر و بربرینك باشلرینی ایصیرمیورلر. بو وضعیتدن آنجق خارجدن ویریلن یاردیملة قورتولابیلیورلر.

بیلانلر آراسنده‌کی مجادله یوتون

یوجه داغلریمك مرصع تاجی
قان قوقار چیچکلی یشیل یاماجی . .
یاندیردی قلبمی دویدوغم آجی ؟
آلنکی اوپرکن طغیانه کلدم . . .

*
* *

ای ویران باغلرده صیزلایان آنا !
کیم سنك چهره‌کی بویامش قانه ؟
آج دردلی قوینوکی ، یانمه هجرانه . .
ترك ایدوب غربتی بن سکا کلدم ! . .

صنعان

بورونز پارق — هلسینکی

حیوانلره تفوق ایده‌جك بر درجه‌ده‌در . بعضی بیلانلر ، صرف ثولدیرمك مقصدیله حصملرینی زهرلرلر . بعضیلری‌ده دوشمانلرینی یوتارلر . مشهور عالملردن فیتزسیمون بیلان قاوغالرندن ـ بر قاچ صحنه‌سنی فوطوغرافه چکدیکی — آشاغیده‌کی وقعه‌یی نقل ایدییور .

بر گون آفریقاده یاشیان « شاپسته‌کر » دنیلن بر بیلان یاقالادیغی بر قوربافایی یوتمغه اوغراشیوردی . بو آراده « ویپه‌ر » تسمیه اولنان باشقه بر بیلان یاقلاشه‌رق « شاپسته‌کر » ك هنوز یوتامدیغی قوربافانك بر آیاغنی یاقالادی و وارقوتیله چکمکه باشلادی . ذکر اولنان بیلانلرك هر ایکیسی‌ده زهرلیدر .

آرادن چوق زمان کچمدی قاوغا میدانه ایری و زهری قوتلی اولان بر « قوبرا » بیلانی‌ده یتیشدی . أولا وضعیتی محاکمه ایده‌رکیی بر آز دوردی و درحال حکمنی ویرمش کبی اوستلرینه آتیلدی . قوبرانك قاوغایه قاریشمه‌سیله مسئله دکیشمشدی . بر آرایه طوپلانان اوچ بیلان باشندن هانکیسی آغزینی فضله آچارسه او غالب کله‌جکدی . ایکی کوچوك بیلان رضعیتك و خامتنی آکلادقلری زمان ایش ایشدن کچمش دینه‌بیلیردی . چونکه قوبرا قوتلی چنه‌لری آراسنه آلدیغی دوشمانلرینك باشلرینی وار قوتیله صیقیوروزهری ایله هرایکیسنك‌ده سیکیرلرینی اویوشدیرمغه غیرت ایدییوردی . زواللی کوچوکلر تمامیله حرکتسز قالدقدن صوکره قوبرا ، یواش‌یواش بیلانلری وقوربافایی طوپدان یوتدی .

بیلانلر ، وجودلرینه نسبتله چوق بویوك اولان شیلری ، بوغاز أتلرینك صوك درجه آچیلماسی سایه‌سنده ، قولایلقله یوتابیلیرلر و ایاری کری یاپدقلری بر طاقم حرکتلرله لقمه‌لرینی قارینلرینه دوغرو چکرلر .

آریلر آراسنده وقوع بولان حربلرك سببلری عینیله انسانلر آراسنده‌کی حربلرك سببلرینه بکزه‌ر . بو حیوانجقلر اکثریا مکان و ثوز زمره‌لرینك منفعتی ایچون مجادله‌ایدرلر . بونکله برابر یازك شدتلی صیجاقلرنده بر عائله‌یه منسوب آریلر آراسنده‌ده سببی بیلنمه‌ین قاوغالر ظهور ایده‌ر .

آشاغیدن یوقاری یه قیصه قیصه اوچوشلرله ویزلیان ایکی دوشمان آری بریلرینه شدتله هجوم ایدرلر . وجودلری اینجه قانوقلرله زرهلانمش اولدیغندن زهرلی ایکنه استعمالنده چوق کوچلك چکرلر. زرهلر آراسندن بر آرالق بولارق دوشمانه ایکنه‌سنی باتیران آری مغلوبله برابر هلاك اولمغه محکومدر .

حیوانلر آراسنده اك دهشتلی قاوغالرك بوندن بر قاچ میلیون سنه اول وقوع بولدیغی شبهه‌سزدر .. چونکه اووقتلرده یاشیان « تریچه راتوپس » گیبی بویوك حیوانلرك اك پارلاق دورلری ایدی . وجودجه ایری ، قوتلی و چویك اولان یاشایابیلییوردی . بوکارغمآ اسکی دورلرك مینازه قادار یوکسك اولان اژدرهالری زمانله دیگرلرینك یاننده محو اولدیلر .

آقریقا وخط استوا اورمانلرنده گزمن سیاحلر أك زیاده قوبرا و چینغیراقلی یپلانلرك هجومندن صاقینیرلر. بو یپلانلرك زهری بر قاچ دقیقه ایچنده تأثیرینی اجرا ایدر . یپلانلر آراسندهکی دوگوشلرده وجود و قوتجه ضعیف اولدقلری حالده زهرلیلر دیگرلرینه غالب کلیرلر . زهرلی یپلانلرك اك قوتلی سلاحلری اوجلرندن زهر آقان ایکی سیوری دیشلریدر .

یاپان بوغالر و آیغیرلر آراسنده کندی جنسلرندن اولان دیشیلری قیصقانمق اولدیغندن پك دوگوشمزلر . بعضاً قاوغایه طوتوشان بوایکی قوتلی و اتیك حیوانلرك دوئللولری چوق هیجانلی و فجیع اولور . اگر آیغیر آیاقلرینی بوعانك چلیك قادار سرت آلتنده قیرمازسه شبهه‌سز گوزلرینی چیقارير . اکثریا بوغا ، گوزلری قانیر ایچنده یووارلاندن فیرلامش اولارق یره یووارلانیر .

ارکك لیلکلرك دوگوشمه‌لری چوق تحفدر . ساعتلرجه سورمن دوئللولرندن وزون غاغالریله بجر کسرجه چارپیشمه‌دن بر نتیجه حاصل اولماز بوتون لیلك مجادله‌لری — قاوغایه سبب اولان — دیشی لیلکك مداخله‌سی ایله بیتر . تأسف اولونه‌جق برشی وارسه اوده دیشینك دائما یاپاجی ارکگه آرقا اولارق کندی قوجاسنی غاغالایوب اولدیرمه‌سیدر . گیکلرك بوداقلی بوینوزلری ایله دوگوشمه‌لری چوق

آچینیقلی بر ثولومله نهایت بولور . بربرینه قاریشان بوینوزلرینی بر تورلو آییرامازلر . بویله‌لکله گونلرجه سوروکله‌نیر و الك صوگنده آچلقدن هلاك اولورلر .

قیرمزی ، گیبك و بوصوبدن باشقه‌لری ، بوینوزلری قیریلدیغی زمان ایکی آرقه آیاقلری اوستنه قالقارق ثوك آیاقلرینك کسکین طیرناقلری‌ایله چارپیشیرلر .

دهوه قاوغالرینك اسکیدن شرقده سیرجیلری پك چوقدی . بوحیوانلرك دوئه‌لولری وجودلرینك تشکللرینه نسبتله غایت اهتمام وتاقتیق ایچنده جریان ایدر . دهوه بر درجه‌یه قادار ایصیره بیلیر . فقط ایصیریشلریله خصمنی یکه نیلمك ایچین بر گوندن فضله زمان لازمدر . طیرناقلری بوقس آلدیوه‌لری گبی یوموشاق أت و دری‌ایله صاریلی اولدیغندن تپه‌لرلندن بر فائده حاصل اولماز . دهوه‌لرك دوگوشمه اثناسنده بوتون غیرتلری دوشمانی یره یوارلامقدر . بونك ایچین دوه‌لر أورکلرینی دوشمانلرینك قارنی آلتنه صوقارلر . دوشن ، آرقداشنك یوموشاق طیرناقلریله قارنته بر قاچ تپمه یپر . تپمه آتان فضله جرأتکارلق کوستر-مکدن قورقار ؛ چونکه ایکنجی بر هجومده‌عینی حالك کندی باشنه کله‌جکنی دوشونه‌رك میدانه چکیلوب گیدر .

دوه‌لر دیشی ایچین پك قاوغا ایتمزلر . چونکه غالبه دیشی برابر یاشامق ایچین آنجق بر ایکی هفته مساعده ایدر . بوندن صوگره دفع اولنان ارکك دوه خاطرندن تمامیله امیدینی کسمشدر . ایکنجی سنه یرینی باشقه بر دوه افندی آلاجغنی پك اعلابیلیر .

وحشی حیوانلر آراسنده اختیار-لقدن ثوله‌ن‌پك سیرکدر . هپسنك‌طبیعی بر دوشمانی واردر .

آرسلان ، انساندن باشقه هیچ برشیدن قورقماز . بونکله برابر اختیار-لادیغی و گوزلری گورمکه باشلادیغی زمان آچلقدن هلاك اولیه محکومدر . لعشه‌سنی چاقالرپیر . کیکلرینی قارنجه‌لر جیلالاندیرپر .

دنیاده الك سفیل و حقیر یاشیان بر حیوان وارسه اوده بر چوق جنس اورومجکك ارککلرینك کچیردیکی

حیاتدر . ارکك اوروبجك قانسز و چیلیزدر . حیاتی ، ایری وسمیز اولان دیشینك آنجق سه‌وگیلیسی و ایجابنده غذاسی اولماسی ایچین اهمیتلیدر . ارکك اوروبجك دیشی سایه‌سنده کچینه‌بیلیر . کندی باشنه بر سینکه هجوم ایتمکدن و بر آغ قورماقدان عاجزدر . دائما دیشیلرك قاپولرنده دیله‌نه‌رك کچینیر . بر دیشینك آغنه طیرمانیر کن یوره‌کی قورقو و هیجانله چارپار . بوزیارت اوروبجك خانمك کیفی اولدیغی زمانه تصادف ایده‌رسه بکك کوره‌جکی معامله پك قیعدر ؛ کوشه‌سندن قالقار زوالليي بر حمله‌ده بوغاز لایوب یونار . اگر ، دیشی کوکل اکلندیرمك نیتنده ایسه ارککه سرایندن بر کوشه تخصیص ایدر و برابر یاشادقلری بر قاچ کون ظرفنده اوکا آغنده بولنان سینکلردن مکلف ضیافتلر چکر . خانم افندینك کوکل باغلرینك کهربشمه‌سیله ارککك ایشی بیتمش دیمکدر . سرایی ترك ایتمسنه مساعده ایدیلمز ؛ خانم افندی طرفندن بوغازلانوب یینیر . خلاصه حیوانلرك حیاتلری تورلو فاجعه‌لرله دولودر .

امیدلی برتمنی

۱ نیسان ۱۹۳۲ تاریخلی قیمتلی « أمل مجموعه‌سی » نده « صمیمی بر دیله‌ك » دیه یازدیغم قیصه مقاله‌مده ، مرحوم شاعریمز محمد نیازی‌یه مناسب برقبر یاپمق مقصدیله آچیلان اعانه‌لیسته‌سنه اسملرینك یازیلماسنی آرزو ایتدیکمی بعضی جمعیت و قلوبلریمزی اشارت ایتمشدم . بوکون تأسف و تأثرله بوموضوعه تکرار دونمکدن کندیمی آلامیورم :

۱ نیساندن اعتباراً تام دورت آی کچدیکی حالده ، چوق یازیق که ، ملی دویغو و غیرتمزی اثبات ایده‌جك قوتلی دلیللردن بیری اولاجق بو « کوچوك اثر » ه اشارت ابتدیکم تشکیلاتلردن یالکز بیریسی اشتراك ایتدی .

بوخیرلی مقصد اوغرنده اعانه لیسته‌سنك آچیلدیغی آلتی آی اولدیغی حالده آنجق یدی بیك له‌ی طوپلانابیلدی .

بوتون عمرینی ملت و یوردینك درد و فلاکتلرینی یانمقله کچیرمن

ژاپونیا صوك سوزینی سویله دی

تورکیانك اك اهمیتلی و معتبر غزته‌لرندن محترم « جمهوریت » رفیقمزك هر کونکی « سیاسی اجمال » ستونده چوق قیمتلی یازیلر نشر ایدن مقتدر محررلردن محرم فیضی بك افندی ، ۲۰ تموز تاریخلی نسخه‌ده یوقاریکی سرلوحه آلتنده چوق مهم بر مقاله یازمشدر . بونی عیناً آلیورز :

آقصای شرق اختلافی محلنده تدقیق ایده‌رك مطالعه‌سنی و تدقیقاتنك نتیجه‌سنی جمعیت اقوامه بیلدیرمك ایچون تشکیل اولنان یدی دولت قومیسیونك جمعیت اقوام میثاقی ایله معین اولان مساعی مدنی کچنلرده تحدید ایدلمشدی . قومیسیون یکیدن طوپلانارق قطعی راپورینی حاضرلامازدن اول توکیویه کیده‌رك ژاپونیا دولتنك نهائی قراریی آکلامق ایسته‌مشدی .

ژاپونیانك یکی خارجیه ناظری موسیو اوشیدا قومیسیون رئیسی لورد (لیتون) . حکومتك قطعی فکرینی بیلدیرمش و بوندان صرف نظر ایتمه‌سی سببی موسمك مساعده سزلیکی و بحرانیدی . خارمانلرك باشلاماسی ایله ، خلقمزك هر دویغو ، بیلکی ویاثروت صاحبی — کوچلری نسبتنده — بو ایشه شوق و رقابتله قوشولاجق و ملی بنلکنی کوسته‌رمکه چالیشاجقدر . امید و تمنی ایده‌رزکه ، انکسار خیاله اوغرامماز .

دیله کچی

شاعرینه قارشی دوبروجه‌لیلر قیدسز و سیرجی می قالمالیدرلر ؟ .

کوسته‌نجه‌ده بر نیقولای رومان خاطره‌سی ایچون بر قاچ آیده بر ایکی یوز بیك له‌ی طوپلانیرسه ، بیز نه‌دن پریجك شاعریمزك معزز خاطره‌سی اوغرنده قرق — اللی بیك له‌ی طوپلایامیالم ؟ .

بیز ظن ایتمك ایسته‌یورزکه ، بوایشك شیمدیه قادار یاواش کیتمه‌سنك

ایچون یاپیلان اصرار و تشبثلرك جمله سنی رد ایتمشدی .

ژاپون خارجیه ناظری توکیو حکومتنك اقصای شرقده کی سیاستنك اس الاساسی مانچورینك آیرلماسی و مستقل اولماسی اولدیغنی قطعی بر لسانله افاده ایتمش و قومیسیون نه صورتله راپور ویرسه ویرسون ، جمعیت اقوام نه کبی مقررات اتخاذ ایدرسه ایتسون ، ژاپونیا دولتنك بوقراردن اصلا انحراف ایتمیه جکنی آکلاتمشدر .

ژاپونیا مانچورینك چین ایله هر تورلو علاقه سنی کسمکه قطعی قرار ویرمك صورتیله هم جمعیت اقوامه ، هم ده صوویه‌ت روسیه سنه و چینه میدان اوقومش اولیور . قورانك ژاپونیایه الحاقنده اولدیغی کبی صوك چاره اولارق ژاپونیانك هم روسیه هم ده چین ایله سلاح واسطه سیله مانچورینك حسابنی کورمکه قطعی قرار ویردیکنه آرتق شبهه قالمامشدر . ژاپون افکار عمومیه سی کوچوك بر عنصر اولان معتدللر مستثنا اولاراق آمیرال سایتو حکومتنك ویردیکی بوقراره طرافدار ومظاهر بولنیور .

موسقوادان صوك کلن و « تور کیشه پوصت » رفیقمزده نشر اولنان خبرلره نظراً روسیه ده حرب تهلکه سنك آرتدیغنه عائد قناعتلر تکرار قوت بولمشدر . قیزیل اوردونك ناشر افکاری « قراسنا یازوه زدا » ، آقصای شرقده کی وضعیتك صوك درجه ده کرگینلشدیکنی یازمقده و بوادعایی تقویه ایچون توکیو غزته لرندن روسیه احوالنده اختصاص صاحبی « یحون » غزته سنك صوك نشریاتندن استشهاد ایتمکده در .

مذکور ژاپون غزته سی مانچوری و مغولستان مسئله لرینك اساسلی صورتده حلی ایچون یکانه چاره نك « قیزیل شیطان » ه — صوویه‌ت روسیه سنی قصد ایدیور — قارشی حرب اولدیغنی یازمشدر .

وتهلکه یه قارشی صوویه‌تلر دخی حاضر بولنیورلر . ایکنجی بش سنه لك پلان موجبنجه یاپیلاجق اون بیك کیلومتره لك یکی دمیر یوللرینك ۸۵۰۰ کیلومتره سی سیبه‌ریاده واورال — آلتای حوالیسنده انشا ایدیله جکدر . بو خطلردن بیری موسقوا ایله ویلادیوستوقی ربط ایده جك ، ایکنجی بر سیبه‌ریا خط کبیری اولاجقدر . بوخط

Siyasi ve iktisadi haberler

لوزان قونفرانسی نتیجه لندی

حزیران آیی ابتدالرنده لوزانده باشلایان حرب زمانینده بوزولان یرلرك تعمیرات مصارفی و حرب بورجلری مسئله‌لری حقنده‌کی بویوك قونفرانس ، اوچ هفته‌لق مذاکره و مناقشه‌لردن صوکره نهایت آکلاشمقله نتیجه‌له‌ندی. دینه‌بیلیرکه ، بو قونفرانسك موفقیتله نتیجه‌لنمه‌سی، آلمانیایله فرانسه آراسنده حکملك وظیفه‌سنی کورمن انکلتره باش وکیلی ماق دونالدك بویوك غیرت وهمتی سایه‌سنده اولمشدر . لوزانده آلمانیا باش وکیلی فون پاپه‌نك وضعیتی جداً چوق آغیر کچمشدر . چونکه ، بورجل سیاسی سنه‌لردنبری آلمانیاده حرب تعمیری و بورجلرینك تماملیه لغوینی و وه‌رسای معاهده‌سنك تعدیلی ایسته‌ین صاغجی مانپرور فرقه‌لری تمثیل ایدن حکومت رئیسی صفتیله اشتراك ایتمشدی . بونك ایچون فرانسه حکومتنه بعضی شرائط قویمشدی . بونلردن بیری، وه‌رسای معاهده‌سندن ۸ نجی ماده‌نك قالدیریلمه‌سیدی . بوماده عمومی حربه آلمانیانك سببیت ویردیکنی و بناءً علیه بوندن دوغان بوتون ضرر و زیانلرك آلمانیایه راجع اولدیغنی قبول ایدیور . دیگری‌ده ، آلمانیانك اعظمی عسکر و اوردو قوتی تحدیدایدن مادلرك قالدیریلمه سیدی . بوماده‌لرك قالقماسیله آلمانیاده دیکر حکومتلرله عینی‌درجه‌ده سلاحلانمه حقنی حائزاولاجقدی . فقط ، بوسیاسی شرطلر فرانسه‌باش وکیلی و ممثلی موسیو هه‌ریو طرفندن قطعی صورتده رد اولندی و بوکا قارشی‌ده آلمان باش وکیلی فضله‌اصرار ایده‌مه‌دی . بومسئله شیمدیلك جنوه‌ده‌کی سلاحلری براقه قونفرانسنه حواله ایدلمشدر .

لوزان قونفرانسی باشدان خیلی مشکلاته چارپدی . انکلتره و ایتالیا حکومتلری آلمانیایی التزام ایده‌رکیی

پاپیلدقدان صوکره آقصای شرقده روسیه‌نك عسکری موقعی‌قوتله‌نه‌جکدر.

وضعیت طاقیندیلر . فقط فرانسه‌نك قطعی و متین وضعیتی نهایت دیگر بش بویوك دولتی ده کندیسنه التحاق ایتدیردی و آلمانیا قارشیسنده قوتلی بر جبهه یاپدیردی .

یوقاریده‌ده عرض ایتدیکمز گیبی بالخاصه ماقدونالدك سیاسی اقتدار و گیاستی سایه‌سنده ایی بر صورتده نتیجه‌لهنن قونفرانس ، گیجه و گوندوز مساعیدن صوگره شوقرارله بیتیرلمشدر:

آلمانیا دولتلره حرب بورجی اولاراق اوچ میلیار آلتون مارق اوده‌یه‌جکدر .

آلمانیا بو بورجنی ۳۷ سنه ایچنده بالده‌کی بین‌الملل بانقه‌یه اوده‌مك شرطیله قاپاتاجقدر . بورجنی یوزده ۵ فائضله ۱۹۳۵ سنه‌سندن اعتباراً أوده‌مه گه باشلایاجقدر .

لوزان قونفرانسندن فرانسزلر ممنون اولمشلردر . آلمانیاده‌کی صانجی قوتلر ممنون اولمامشلردر .

دنیا اقتصاد قونفرانسی

لوزان قونفرانسنك طبیعی و اقتصادی بر نتیجه‌سی اولمق اوزره آلمانیادن آلاجقلی اولان أوروپا حکومتلری طرفدان آمریقایه بورجلی اولدقلرندن بو بورجلرك‌ده تسویه‌سی ایجاب ایتمشدر . بومقصدله انگلتره باش وکیلی ماق دونالدك تشبثیله لوندرایه بر دنیا اقتصاد قونفرانسنك طوپلانماسنه قرار ویرلمشدر .

بو قونفرانس لوزاندا کانون اول آینده آچیلاجقدر . بوندن دولایی أوروپا حکومتلری آمریقایه ۱۵ کانون اولده اوده‌یه‌جکلری تقسیطلری تأخیر ایده‌جکلردر .

آلمانیا حادثه‌لری

۲۲ تموز جمعه گونی آلمانیا باش وکیلی فون پاپه‌ن طرفندن پاپیلان ضربه حکومت ، هیچ بکلنمه دیگی ایچون ، هرطرفده بویوك سورپریز اویاندیرمشدر .

بو ضربهٔ حکومت ، پروسیا حکومتنی جبراً استعفایه مجبور و بونك تأطرلری یرینه رایخشتاغ قومیسرلری تعیین ایتمکله برلینده و بعضی بویوك

شهرلرده عرفی اداره اعلانندن عبارتدر .

فون پاپهن بوضربه یی رئیس جمهور مارهشال فون هیندهنبورغ ایله آکلا شاراق وحربیه ناظری جنرال شلایکهر ایله طانیشاراق یاپمشدر . بوندان صانجی ملتپرور فرقهلر ممنون و صولجی فرقهلر ایسه غیر ممنون کورونمکدهدرلر .

پروسیا حکومت ارکانی رایخشتاغ قومیسرلرینی قبول ایتمك ایسته مهمشلرسه ده جبراً ، عسکر قوتیله ، یرلرندن چیقارلمشلردر .

فون پاپهن ، بوضربهٔ حکومته سبب اولارق صوك گونلرده ناسیونال — سوسیالیستلر (هیتله ریستلر) له قومونیستلر آراسنده وقوع بولان قانلی و ئولوملی حادثهلری گوسترمکدهدر . بونکله برابر ، بوحادثهلرك اساسنده آصلاً ملیتجیلك و صانجیلق جریانلرینك تأثیرلری واردر . فون پاپهن اسکی ایمپراطور اوردوسنك آتشین برمیرالایی ایدی . کندیسی اولدنبری هیتلهرك جریان وحرکتنی تصویب ایتمکدهایدی . صوك گونلرده هیتلهریستلرك برچوق ایسته کارینه مساعده ایتمش اولماسی بونی اثبات ایتمکدهدر . حتی صوك گونلرده کندیسیله هیتلهر و سابق ولیعهد آراسنده کیزلی بر کوروشمهده وقوع بولمشدر . بوتون بوحادثهلر اولدن ترتیب اولنمش پلانلر موجبنجه ایشلنمکدهدر . بونلردان آلمانیانك دیقتاتورا بولیله مونار حیزمه دوغرو یورودیگی آکلاشیلهبیلیر .

روح ، تربیه و ذهنیت اعتباریله تام بر عسکر اولان رئیس جمهور مارهشال هیندهنبورغ ، ایلك نامزدلکنده صانجیلرك فکر وقناعتلرینی ، جریانلرینی تمثیل ایدن برشخصیت گبی صولجیلرك آرزوسی خلافنه انتخاب اولمشدی . فقط بونلرك یعنی دهموقراتلرك طرزی اوزهرینه اجرای حکومت ایتمشدی . صوك انتخابلرده آنجق صولجیلرك رأیلریله تکرار رئیس جمهور اولابیلمشدی . شیمدیده بونلرك آرزو و امیدلری خلافنه اولاراق صانجیلرك طرزی اوزهرینه اجرای حکومته کیریشمکده و صولجیلری کندیسندن اوزاقلاشدیرمقدادر . بوندان آکلاشیلیورکه ، هیندهنبورغ عسکرلك و مونارخلق ذهنیتی غایب ایتمهمش ونهایت

مملکت و ملتك سلامتی ملتجیلکده و صاغجیلقده بولابیله‌جکنه قناعت گه‌تیرمشدر .

بوتون بونلرله برابر ، آلمانیا حادثه‌لرینك نه‌صورتله نتیجه‌لنه‌جکی قطعیتله کسدیریله‌مز . ۳۱ تموزده‌یاپیلاجق رایخشتاغ انتخابنك نتیجه‌سی مسئله‌نك تبلرنده عامل اولاجقدر .

کرك جمهور رئیسلك و کرك قانجه‌لارك هیئه‌رك قوتنه گووه‌نه‌رك بو ایشلری یاپدقلرینه قناعت گه‌تیرلمکده‌در .

آلمانیانك اوجده ایکیسنی تشکیل ایدن پروسیانك و سائر جنوبی آلمان فه‌ده‌راسیون حکومتلرینك رایخ حکومتنك بوتون بو تدبیرلرینی شدتله پروته‌ستو ایتمه‌لری ، هیچ شبهه یوقکه دقتی جلب ایده‌جك ماهیتده‌درلر .

فون پاپه‌نك نهایت رایخشتاغ قانون اساسینك ۳۵ نجی ماده‌سنده کوسته‌ریلن دائمی قومیسیون اوکنده آلدیغی تدبیرلر حقنده ایضاحات ویرمه‌سی و اسباب موجبه کوسترمسی ، ۳۱ تموزده انتخابلرك بهمه‌حال یاپیلاجغنی بیان ایتمه‌سی وحتی فوق‌العاده تدبیرلردن بعضیلرینك بوزمانه قادار لغو اولنه‌جغنی سویله‌مسی‌ده جالب دقتدر .

پروسیا حکومتنك عزل اولنان ناظرلری طرفندن شورای دولته یاپیلان فون پاپه‌ن علیهنده‌کی تمیز ادعانامنك بویوکمحکمه طرفندن رد اولنماسی ، فون پاپه‌یه خیلی قوت ویرمشدر .

۲۸ اعضادن مرکب دائمی رایخشتاغ قومیسیونی اوکنده اثبات وجود ایدن قانجه‌لار ، داخلیه ناظری و حربیه ناظرینك ، حاضر بولنان ۱۶ قومیسیون اعضاسنك قارشیسنده ، مملکتك آسایش و منافعی اوغرنده آلنان تدبیرلرك گه‌ره‌کلیکی ودوغرولغی خصوصنده‌کی حرارتلی مدافعه‌لرینی قومیسیون اعضالرینك قبول وتصویبی‌ده رایخشتاغ قانجه‌لارینك قوتنی آرتیرمش و موقعنی صاغلاملاشدیرمشدر .

قریمده زلزله

۲۱ تموز گونی موسقودان ویریلن تلغراف خبرلرینه کوره ۲۰ تموز گونی قریمك کوزه‌للکیله مشهور یالطه شهرنده شدتلی بر یرصالانتیسی دویولمشدر . انسانجه غایب یوقسه‌ده مال و ملکجه بویوك زیان اولدیغی سویلنمکده‌در .

MEMLEKET HABERLERI

انتخابلر و سیاسی وضعیت

۱۹۳۱ سنه‌سنك نیسانده ، اقتصادی وسیاسی بحرانلرك آغیرلقلرینه دایانامیارق ، حکومتدن استعفا ایدن ناتسیونال سارانیست فرقه‌سنك میرو- نه‌سکو حکومتی یرینه ، برچوق کونلر فرقه‌لرك اشتراکیله قاریشیق (تمرکز) بر قابینه یاپیلمسی تجربه ایدیلدیرك او- غراشیلیرکن ، بردنبره ، هیچ کیمسه‌نك عقلنه کلمدیکی ، پروفسور یورغاقابینه‌سی تشکل ایدیورمشدی . لیبه‌رالردن باشقه بوتون فرقه‌لرك حیرت و اغبرارینی موجب اولان بوطرز حلك ویردیکی حکومت‌ده ، نام اون اوچ آی صوکره ، کسه‌نه اقتصادی و مالی بحران یوزندن چه کیلمه‌که مجبور اولدی . بوسفرده ، کچن بر قاچ دفعه‌ده یاپیلدیغی کبی ، لوندرا سفیریمز دومنو تیتوله‌سقونك رئیسلیکی التنده بر تمرکز فورمولی تجربه ایدلدی . فقط بوده ، قرالك اصرارینه رغماً ، دیکر موفقیتسز تجربه- لرك صیراسنه کچدی . بر چوق سیاسی غزته‌لر و محفللر ، بووسیله ایله ، آرتیق کولونج برشکل آلمش اولان تیتوله‌سقو تجربه‌لرینك ، کندیسنك و مملکتك حیثیتی ایچون ، نهایتله‌مسنی یازدیلر .

بوسفرکی حکومت بحرانی ، نهایت ، بکرش دکل قلوژ محیطی حل ایتدی : ناتسیونال سارانیست (ملی کویلی) فرقه‌سنك مهم رکنلرندن قلوژلی دومنو آلکساندر ویدا وویوود، فرقه ارکانندن مرکب موقت و بر انتخاب قابینه‌سی یاپدی . بو فورمولی ، دیکر بویوك و کوچوك فرقه‌لرله و بالخاصه ژورژ براتیانونك اداره‌سی آلتنده‌کی لیبه‌رال فرقه‌سیله بر تمرکز قابینه‌سی تشکیلنه خیلی اوغراشدیسه موفق اولامادقدن صوکره ، چاره‌سز بر صورتده قبوله مضطر قالدی . بحرانك بوصورتله حلنی‌ده فرقه‌لر وبا خصوص دوقانك رئیسلیکی آلتنده‌کی — اك قوتلی فرقه اولان — لیبه‌رال فرقه‌سی شدتله تنقید ایتدیلر و وایدا حکومتنه

قارشی قطعی مجادله وصعیتی آلدیلر . بوگه‌رکین احوال ایچینده ، انتخاب پروپاغاندالری دولایسیله ، دوقا لیبه‌رالری‌ایله ناتسیونال سارانیستلر آراسنده شدتلی جارپیشمه‌لر اولدی و بر قاچ دانه أولو دوشدی . بوقیزغین هوا ایچنده ۱۷ تموز پازار کونی انتخابلر یاپیلدی و شو نتیجه‌یی ویردی :

ویریلن بوتون رأیلر: ۲,۹۸۷,۱۲۹

بونلردن فرقه‌لرك و غروپلرك آلدقلری رأیلر :

ناتسیونال سارانیستلر	۱,۲۰۳,۷۰۰	یوزده	٤۰,۳۰	مبعوث ۲۷٤
دوقا لیبه‌رالری	٤۰۷,۰۲۳	»	۱۳,٦۳	» » ۲۸
ژورژ راتیا بولیبه‌رالری	۱۹٥,۰٤۸	»	٦,٥۳	» » ۱٤
دوقتور لوپو فرقه‌سی	۱۷۰,۸٦۰	»	۲,۷۲	» » ۱۲
قوزانك آنتیسه‌میت ف.	۱٥۹,۰۷۱	»	٥,۳۲	» » ۱۱
مجار اقلیق	۱٤۱,۸۹٤	»	٤,۷٥	» » ۱٤
غوفانك(ملی چیفتجی ف.)	۱۰۸,۸٥۷	»	۳,٦٤	» » ۸
سوسیال‌ده‌موقرات ف.	۱۰۱,۰٦۸	»	۳,۳۸	» » ۷
ده‌میر منفر ف .	۷۰,٦۷٤	»	۲,۳۷	» » ٥
ملی برلك (یورفا) ف .	٦۸,۱۱٦	»	۲,۲۸	» » ٥
یهودی ف .	۲۷,٥۸۲	»	۲,۲٦	» » ٥
ماره‌شال آوه‌رسقوف.	٦٤,٥۲٥	»	۲,۱٦	» » ٤

دیکر برقاچ فرقه و غروپ یوزده ایکی نسبتی آلامدقلرندن انتخاب قانونی موجبنجه مبعوث چیقاراماملردر .

حکومتك انتخابلرده آلدیغی رأیه نسبتله چیقاردیغی مبعوث صایسنك یك فضله اولماسی ، انتخاب قانونی موجبنجه یوزده قرق نسبتی آلده ایتمه‌سندندر . یوزده‌قرق نسبتی قازانامامش اولسایدی چیقاردیغی مبعوث صایسی‌ده آز اولاجق ، مخالف جبهه قارشیسنده

اکثریت طوتامیه جق و بناءً علیه دو-
شمه گه محلوم قالاجقدی .

لکن سنه پروفسور یورغاك
«ملی برلك» قاعده سی یوزده ٤٧ نسبت ایله
انتخابلری قازاندیغی وقت بونی برسقوط
تلقی ایدن ناتسیونال — سارانیست
فرقه سی شمدی دومنو یولیو مانیوك بو
خصوصده کی بیاناتی تکرار نشر ایدن
دوقا لیبه رال فرقه سی مروج افکاری
«ویتوریول = استقبال» غزته سی ده ،
ناتسیونال — سارانیست فرقه سنك
گوجلکله طوتابیلدیکی یوزده ٤٠,٣٠
نسبتك نتیجه سی داها فنا بر سقوط
اولدیغنی یازمشدر . و نکله برابر ،
مملکتده ایکنجی دفعه تام برسربستلکله ،
شخصی حریته ، قناعت و وجدانه
رعایت ایده رك مدنی بر انتخاب یاپان
ناتسیونال — سارانیست فرقه سی مملکتك
اك قوتلی فرقه سی اولدیغنی اثبات
ایتمشدر .

صوك انتخابلرك نتیجه سی دیگر بیر
باقیش نقطه سندن چوق اهمیتلیدر .
مملکتك مرکزی اولان بکرشده و
سائر بویوك شهرلرده دوقانك اداره سی
آلتنده کی لیبه رال فرقه سی حکومت
فرقه سندن — بویوك فرقه — زیاده
رأی آلمشدر . مملکت افکار عمومیه-
سنك علم ، حرث ، ثروت ، فکر و
تشکیلات اعتباریله اك مهم مرکزلرینی
تشکیل ایدن پای تخته ده و بویوك شهرلرده
لیبه رالرك حکومتدن فضله رأی آلماسنی
بر چوق سیاسی محفللر و غزته لر غایت
معنیدار بولمقده و بونی قرله قارشی
مخالف وضعیت طاقینان لیبه رالرك خاق
طرفندن سه ویلمه که باشلامسی ایله تفسیر
ایتمکده درلر .

انتخابلرك بیتمه سیله موقت وایدا
حکومتك چه کیلمسی و یرینه یکی ،
قوتلی واوزون زمانلی دیگر بیر ناتسیونال
— سارانیست حکومتك کلمه سی لازمدی .
فقط بوایش ، دومنو یولیو مانیوایله
قرال آراسنده اولان نقطه نظر آیریلقلری
سیندن وفرقه ایچنده کی آکلاشمازلقلر
یوزندن بر توزلو حل ایدیله میور .
دومنو مانیوه فرقه ارکانی طرفندن
یاپیلان بر چوق اصرارلر ، رجالر
بوده میر اراده لی و جلیك عزملی انسانی
فکر و قرارندن جایدیرامادی .

دومنو مانیو ، حکومتی تشکیلده
تام سربستلك ایسته یور . بعضی ناظرلری

سه‌چه‌سنده قرالك هیچ بر تأثیر کوسترمه‌سنه راضی اولمیور . حکومتك بوتون ایشلرندن تمامیله مسئول اولمامی و پروغرامنی حقیله تطبیق ایتمسی ایچون کندیسنك مناسب و اهل صاندیغی آرقاداشلرله قابینه‌یی تشکیل ایتمك ایسته‌یور . قرالك تعیین ایتدیکی وزیر ایسته‌مدیکم آدامله اجرای حکومت ایده‌م دییور و بوفکرنده قطعیتله ثبات کوسته‌زیور . دومنو مانیوی بو قرارندن جایدیرمق خصوصنده فرقه لیده‌رلری کندیسیله سیناییاده اوزون بویلو قونوشدیلر ، طانیشدیلر ، فقط بر تورلو آکلاشامادیلر . بونك اوزه‌رینه ۲۸ تموز پرشنبه گونی مانیوی قرال سرایینه أوکله‌یمکسنه چاغیردی و کندیسیله تام دورت ساعت قونوشدی . دومنو مانیو قرال‌ایله تکرار آکلاشامامش اولاجق ، که سرایدن چیقدقدان صوکره قرارینك داها زیاده قطعیلشدیکنی بیان ایتدی . بو ده گیشمه‌ین وضعیت قارشیسنده فرقه‌نك موقت شه‌فی دومنو میخالاکی‌ده شه‌فلکدن چه کیلدی و فرقه‌نك اوضرادیمی مشکلاتی بر قات داها آغیرلاشدیردی . مخالف فرقه‌لرك رسمی غزته‌لری بر طرفدن تشکل ایده‌جك نالسیونال — سارانیست حکومتنه شدتلی مخالفتلرینی اعلان ایدرلر کن ، دیکر طرفدن ده دومنو مانیوك قراله قارشی آلدیغی وضعیتی تقدیر ایتمکده و بونی قونستیتوسیونال و پارلامنتار رژیمك غالبیتی ضمننده تصویب ایله مکده‌درلر . حتی ، محافظه‌کار فرقه‌نك شه‌فی دومنو غریغوره فیلیپه‌سقو رسمی غزته‌سی اولان « ئه‌پوقا » ده : « باقلم ، بو مجادله‌ده پارلامنتاریزم ممثلی و طرافداری اولان مانیومی قازاناجق یوقسه قرالك دوستلریمی ؟ » دیمکده‌در .

بوتون بونلردن آکلاشیلیور که ، وضعیت ظن اولندیغندن فضله آغیر و قاریشیقدر . حادثه‌لرك نه‌تورلو جریان ایده‌رك نه‌صورتله نتیجه‌لنه‌جکنی قطعیتله کسدیرمك ممکن اولامیور . بونلری زمان کوسته‌ره‌جکدر .

پارلامنتو آچیلدی

۳۰ تموزده معتاد مراسمله پارلامنتو آچیلمشدر . برکا دوقا لیه‌رال فرقه‌سی پروته‌ستومقامنده قوشولمامشدر

روس ـ پولونیا عدم تجاوز میثاقی امضالاندی

چوق دنبری سویله‌نن و رومن افکار سیاسیه‌سنی پك فضله مشغول ایدن روس — پولونیا عدم تجاوز میثاقی ۲۷ تموزده موسقوا‌ده امضالانمشدر. اون گون اول، بو یولده‌کی شایعه‌لر اوزه‌رینه، رسماً صورات خارجیه نظارتمزه پولونیا حکومتنك ویردیکی تأمینات رغماً مذکور میثاقك امضالانماسی مملکتمزده خیلی اغبرار، حیرت و شبهه اویاندیرمشدر. بونك، پولونیا — رومن مناسبات سیاسیه‌سنی ضعیفلاتاجق ماهیتده و روس صوویت حکومتی ایچون بر سیاسی موفقیت تلقی ایدیلکده اولدیغی شبهه‌سزدر. بونك اوزه‌رینه خارجیه نظارتمز رسمی بر تبلیغ چیقارمشدر. و بونده مذکور میثاقك پولونیا — رومن اتفاقی بوزاجق بر ماهیتده اولمادیغنی و رومانیانك‌ده صوویه‌تلرله بویله بر میثاق امضالانمق آرزوسنده بولوندیغنی سویله‌مشدر.

مملکتمزك رومن مطبوعاتی، حکومتك رسمی تبلیغنی بر تسللی و آووتمه تلقی ایلمکده و پولونیا حکومتنك رومانیایه ویردیکی تأمینات شبهه‌ایله باقمقدا و بونی بر قاچ تجربه‌ایله اثبات چالیشمقدادر. روس — پولونیا میثاقی ۷ ماده اولوب، برنجیسی حکومتلر آراسنده قطعی صورتده حربدن صرف نظر ایدلدیکنی و ایکیسنك آراسنده قارشیلقلی دوستلق یاشایاجغنی کوسترمکده‌در. ایکنجی ماده، بونلردان بریسنه اوچنجی بیر حکومت تعرض ایتدیکی تقدیرده دیگرینك بی طرف قلماسنی و بونلردان بریسی اوچنجی بیر حکومته تجاوز ایتدیکی تقدیرده دیگرینك میثاقی بوزمق حق اولدیغنی تثبیت ایتمکده‌در.

میثاق اوچ سنه ایچون یاپیلمشدر. فقط بومدتك صوگنده کندیلکندن، آلتی آی اول خبر ویریلمدیکی تقدیرده، ایکی سنه اوزاتیلمش صاییلاجقدر.

ایکنجی ماده شرائطی موجبنجه رومن پولون اتفاقی بوزولماسی صایلابیلیرسه‌ده اسکی صمیمی دوستلغنی اکسیلدیکی‌ده انکار اولنامایز.

اوچنجی ییل صایی : 9	Emel Medjmuasâ No 9 Str. Ardealului № 3 Bazargic(România) علمی، ادبی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی آیلق مجموعه‌در .	1 أیلول . 1932

داخل ایچین آبونه شرطلری	برسنه‌لك :250له‌ی آلتی آیلق :130له‌ی	مدیر : آووقات مستجیب ح . فاضل	خارج ایچین آبونه شرطلری	برسنه‌لك : 400 له‌ی آلتی آیلق : 210له‌ی

روس ـ پولون عدم تجاوز میثاقنك ماهیتی عجبا نه‌در ؟

پولونیا ، تاریخك اسکی دورلرندن بری طانیلمش بر مملکت و دولتدر . بوراده هیچ بر وقت تام مستبدبر حکمدارلق قورولمامشدر . پولونیا ، قرالاق ایله جمهورلق آراسنده ، اسکی دورلرده نسبتله مشروطی برادارہ آلتنده ، یاشامشدر . قرال ، موجود اصیلزاده (پرەنس) لر آراسندن أولونجه‌یه‌قادار اوطورمق اوزره سچیلیردی . بوراده ملت وکیللرینك طوپلاندیغی « دییەت »

ده واودی . بونك تصدیق قراری اولمادقچه قرال کندی باشنه حرب اعلان ایده‌من ، صلح یاپامز ، قانون چیقارامان ، ویرگو کسه‌مزدی . بوندنکله برابر ، پولونیا نه‌تام بر قرالق ، نه‌ده اساسلی بر جمهورلقدی . بوسبیدن بومملکتك پرەنسلری و زنکینلری آراسنده دائمی بر آکلاشمامازلق ، قاوغا و انتریقه یاشیوردی . مملکت ، گنیش اورمانلره ، مرعالره ، اووانره صاحب اولمقله برابر ، باقیمسزلق یوزندن خراب وفقیر برحالده بولنیوردی . بر طرفدن مملکتك طبیعی زنکینلکلری و دیگر طرفدن قراله کوسکون و مخالف اصیلزاده‌لرك تحریکاتی ، قومشولرینك حرصلرینی بونك اوزەرینه چکیوردی . بونك ایچوندرکه ، پولونیا اوزون سنەلر قریم خانلرینك هجوم واستیلالرینه اوغرامشلر وبونلره خراج ویرمشلردر . داها صوکرلری عثمانلی تورکلری طرفندن‌ده استیلا ایدیلن لهستان ، چوق زمانلر بونلرله قریملیلر طرفندن روسلره قارشی حمایه و محافظه ایدلمش و بوصورتله بونلره مدیون شکران قالمشدر .

اون سکزنجی عصر اورتالرنده غربی أوروپالیلر و روسلر انتباه (رونه سانس) دورینه گیروب مدنیله‌شیر و قوتله‌شیرکن ، پولون اصیلزاده‌لری حالا یکدیگریله بوغوشیور ، مملکت و خلق اهمال ایدییور ، یانی باشلرنده‌کی ملت و دولتلرك کندیلرینی یوتمغه حاضرلاندقلرینی فرق ایده‌میورلردی . دوشمانلری بونلرك قرال ایندیروب بیندیرمه قاوغالرینی کوروکله‌یورلر و کندیلرندن یاردیم ایسته‌ین وطن خائنلری پرەنسلری داها زیاده قیشقیرتیورلردی . پولونیانك نهایت قولایلقله پارچالانا و ضبط اولنه بیله‌جکنی آکلایان اوچ بویوك دولت ، ۱۷۷۲ ده بوکا ایلك سؤقصدلرینی یاپدیلر . بوضربه پولونلری صارصدی و اویاندیردی . مملکتلرینك اداره طرزلریی ده گیشدیرتدی و دوزەلتدیردی . فقط دوشمانلری اولان روسیه ، پروسیه و آوستریالیلر ارقادار قوتلی و حریص ایدیلرکه ، بونلره گوز آچدیرمادی و صولوق آلدیرمادیلر و نهایت ۱۷۹۳ و ۱۷۹۵ ده پولونیانی تکرار چیکنه‌دیلر و پایلاشاراق اورتادن قالدیردیلر .

بوصورتله پولونیانك حدودلری سیلندی ، استقلالی یقلدی و لاکین وطنپورلك عشقی ، مدنیلشمك غیرتی و برگون تکرار استقلاللرینه قاووشمق أملی أولدورولهمدی . بوأولهین دویغو و خایهلر سایهسنده لهلر دارالفنونلر ، بوکسك ، اورته و ایلك مکتبلر آچدیلر ؛ سیاسی ، اجتماعی ، اقتصادی مؤسسهلر قوردیلر و بونلرك ایشیی آلتندهملی ادبیات وحرفلرینی یاراتدیلر ، ملی قهرمانلرینی یهتشدیردیلر و نهایت ۱۹۱۸ ده ، بویوك حربك قان و آتش دالغهلرندن کچدکدن صوکره ، همن بر بوچوق عصرلق اسیرلك زنجیرینی قوپاردیلر و استقلال تاجنی تکرار کیدیلر .

بوکون ، پولونیا ۳۲ میلیون نفوسیایله شرقك الك قوتلی ، منتظم و مکمل اوردوسیله أورپانك الك عظمتلی دولتلرندن بیری اولمشدر .

ایشته بو دولت ، ۲۷ تموزده ، موسقوادە ، داها اون ایکی سنه اول دیرم — أولوم محاربهسی یاپدیغی بولشهویکلرله یدی مادهلك بر عدم تجاور میثاقی امضالادی .

بیلندیکی اوزره ، روسلر پولونلرك تاریخی دوشمانلریدرلر . لهلر ، روسلردن کوردکلرینی و چکدکلرینی باشقه هیچ بر ملتدن کورمهمشلردر . روسلرك بو عصرلق خصومتی نهچار ، نهده بولشهویك رهژیملری زمانده دهکیشمش ویا آزالمش دکلدر . بونی بیلن پولونلر ، روسیهیه قارشی دائمی بر عداوت و شبهه بسلهمشلر و اونك هر حرکتی چوق یاقیندن ایزلهمشلردر .

کهنه معلومدرکه ، بویوك حربدن صوکره آوسترپا و روسیهنك پارچالاتماسنی و آلمانیانك کوچولمهسنی ایستهیهرهك پولونیانك دیریلمهسنه وقوتلی بر دولت حالنده بلیرمهسنه الك زیاده طرافدار ومدافعهکار داورامان حکومت فرانسه اولمشدر . ۱۹۲۰ نیسانده بولشهویکلره حرب آچان پولونلری مغلوبیت و پریشانلقدن مادی و معنوی یاردیملریله قورتاراراق ، روسیهیه مظفرانه ایلریلهتن و بونلره عینی سنهنك تشرین اولنده چوقکارلی ریغامعاهدهسنی قازندیرتان کهنه فرانسه اولمشدر .

پولونیانك استقلالیت و تمامیت ملکیهسنی تأمین ایدهن معاهدهلری

طانیق ایسته‌میه‌رك نوکونکی وضعیت و صاحی تهدید ایدن ملیتجی بر آلمان جریانله قارشی آلمانیای صیقی بر جنبر ایچنده طوتمه‌او غراشان کنه فرانسه‌در بولونیانك اقتصادی بحرانی جفیفله‌نمك مقصدیله مالی یاردیمنه‌کلن کذا فرانسه‌در. بوتون بونو سائر سببلردن دولایی بوایکی مملکت برینه وبالخاصه بولونیا فرانسه‌یه باغلیدر. بوندان باشقه بولونیا فرانسه‌نك دیکر اوچ متفقیله‌ده همان عین سیاسی سببلردن دولایی ماغلامش و کوچوك ائتلاف، ایچنه کیرمشدر. بوندان ماعدا بولونیایله رومانیا آراسنده آریجه سیاسی و عسکری معاهده‌لرده واردر. بونلر بالخاصه روسیه و بولشه‌ویك تعرض و تهلکه‌سنه قارشی یاپیلمشدر.

روس — بولون دوشمانلغنك طبیعی موجودیتنه، بولونیایله فرانسه و متفقلری آراسنده اساسلی و صیقی معاهده‌لرك بولنماسنه، فرانسزلرله رومنلرك ممنونیتسزلك کوسته‌رملرینه رغماً لهستانك صوویتلرله موضوع بحث میثاق عقد ایتمه‌لرینك حقیقی سبب و ماهیتی عجبا نه‌در؟. بویکی سیاسی وضعیت فرانسه‌ده و بالخاصه رومانیاده خیلی شبهه و اندیشه‌ه اویاندیرمش و بارلامنتوده مخالفتك الك قوتلی جبهه‌سنی تشکیل ایدن لیبرال فرقه‌لری طرفندن استیضاحه سببیت ویرمشدر. باش وکیل دومنو وایدا، بوکا قطعی، ممنون و اقناع ایدیجی بر جواب ویرمه‌مش، آنجق مغلق و مبهم بر صورتده تماس ایتمشدر.

بومیثاقك عقدی، هر حالده بولونلردن زیاده، اوزاق شرقده و مملکتنك ایچنده آسایش و صاحی تأمین ایتمك، ایکنجی بش سنه‌لك پلانك تطبیقنی امکانلاشدیرمق و غربده باسارابیا مسئله‌سنی قورجالامق خصوصنده سربست قالمق مقصدینی کوده‌ن صوویه‌تلر ایچون داها بویوك وکارلی بر موفقیتدر. لهلر بوکا مقابل نه‌قازاندیلر؟ کوندن کونه قوتلنمکده و یاقین بر آتیده اقتدار موقعنه کلمك احتمالی اولان هیتله‌ریستلره قارشی سربست حبهه طوتابیلمك فرصتندمی؟ بولشه‌ویکلرك میثاقلرینه صادق قالابیله‌جکلرینی کیم تأمین ایده‌بیلیر؟.

بولونیا شیمدیه قادار تعقیب ایتدیکی سیاستك محورندن، فرانسه و

دوملوپیکار ظفری

منحوس « سه‌ور » معاهده‌سیله پارچالانان و یونان اوردوسنك هجوم و استیلاسنه اوغرایان سه‌وکیلی تورکیه‌نك شانلی استقلال منقبه‌لرندن بیری‌ده ، هیچ شبهه‌یوق‌که ، ۳۰ آغستوس ۱۹۲۲ ده‌قازانیلان بویوك‌دوملوپیکار ظفری‌در .

« باش قوماندان میدان‌محاربه‌سی » اسمنی آلان بوقطعی ظفری ، بویوك غازیمزك تفاصیل حاضرلادیغنی وقازاندیغنی کندی آغزلرندن دیکله‌یه‌لم :

« . . . . ارکان حربیهٔ عمومیه رئیسی‌بندن اول ۱۳ آغستوس ۳۳۸ ده جبهه‌یه کیتمشدی .

بن ، برقاچ گون صوکره حرکت ایتدم . حرکتمی بك محدود بر قاچ ذاتدن ماعدا بوتون آ قره‌دن کیزله‌دم. بنم غیبوبت ایده‌جکمی بیلنلر ، بوراده ایمشم گبی داورانماجقلردی . حتی بنم ، جاك قیاده ، چای ضیافتی ویردیکمی‌ده غزته‌لرله اعلان ایده‌جکلردی . بونی بالطبع اووقتلر ایشتمشسکزدر . تره‌نله حرکت ایتمدم. برکیجه اوملوموبیل‌ایله طوز چولی اوزرندن قونیایه کیتدم . قونیه‌یه حرکتمی اوراده کیمسه‌یه تلغرافله بیلدیرمدیکم گبی قونیه‌یه واصل اولور اولماز تلغرافخانه‌یی قونترول آلتنه آلدیرارق قونیه‌ده بولندیغمدن هیچ بر طرفه بیلدیرمه‌مسنی تأمین ایتدم .

۲۰ آغستوس ۳۳۸ گونی اوکله‌دن صوکره ساعت دورتده غرب

« کوچوك آنتانتا » دن اوزاقلاشمغمی ایسته‌یور ؟ فقط ، یونلره قارشی ویردیکی قوتلی تأمینات و تعهدات بوکا محل و میدان قالماباجغنی و ذاتاً جغرافی وسیاسی وضعیتی‌ده بوکا امکان ویرمیه‌جکنی کوسته‌ریور .

شوحالده ، روس — پولون عدم تجاوز میثاقنك حقیقی ماهیتی ، تکرار ایدیورز ، عجبا نه‌در ؟ .

بونی بیزه یاقین بر زمانده تحدث ایده‌جك وقعه‌لر گوسته‌ره‌جکدر .

م . ح . فاضل

جبهه‌سی قرار کاهنده یعنی آقشهرده بولنیوردم . قیصه بر مذاکره‌یی متعاقب ۲۶ آغستوس ۳۳۸ صباحی دشمنه تعرض ایچون جبهه قوماندانلنه امر ویردم .

۲۰/۲۱ آغستوس ۳۸ کیجه‌سی برنجی وایکنجی اوردو قوماندانلرینی‌ده جبهه قرارکاهنه دعوت ایتدم . ارکان حربیهٔ عمومیه رئیسی وجبهه قوماندانلنك حضوریله صورت تعرض حقنده‌کی نقطهٔ‌نظری ، خریطه اوزه‌رنده قیصه بر حرب اویونی طرزنده ایضاح ایتدکدن صوکره جبهه قوماندانلنه اوکون ویرمش اولدیغم امری تکرار ایتدم . قوماندانلر ، فعالیته کچدیلر . تعرضمز ، سوق‌الجیش و عینی زمانده برتعبیه باصقینی حالنده ، اجرا اولنه‌جقدی . بونك ممکن اولابیلمه‌سی ایچون تحشیدات و ترتیباتك کیزلی قالماسنه، اهمیت ویرمك لازمدی. بوسببله، بالجمله حرکات ، کیجه اجرا ایدیله‌جك قطعات کوندوزلری کویلرده و آغاچلقلر آلتنده استراحت ایده‌جکلردی. تعرض منطقه‌سنده بولنرك اصلاحی وسائره‌کبی فعالیتلرله دشمنك نظردقتنی جلب ایتمه‌مك ایچون ، دیکر بعض مناطقده‌ده عینی صورتله ساخته‌فعالیتلرده بولونیله‌جقدی.

۲۴ آغستوس ۳۳۸ ده قرارکاه‌هاریمزی آقشهردن ، تعرض جبهه‌سی کریسنده‌کی (شهود) قصبه‌سنه نقل ایتدیردك. ۲۵ آغستوس ۳۸ صباحی‌ده (شهود) دن محاربه‌یی اداره ایتدیکمز قوجه تپه‌نك جنوب غربیسنده چادیرلی اوردوکاهه نقل ایتدك . ۲۶ آغستوس صباحی قوجه تپه‌ده حاضر بولنیوردق . صباح ساعت بش بوچوقده طوپچی آتشمزله تعرض باشلادی .

افندیلر ؛ ۲۶ ، ۲۷ آغستوس کونلرنده یعنی ایکی کون ظرفنده دوشمنك قره حصارك جنوبنده ۵۰ و شرقده ۲۰ ، ۳۰ کیلومترو امتدادنده بولنان مستحکم جبهه‌لرینی ، دوشوردك . مغلوب اولان دشمن اردوسی ، قوای کلیه‌سنی ، ۳۰ آغستوسه قادار اصلحانلر جوارنده احاطه‌ایتدك . ۳۰ آغستوسده اجرا ایتدیکمز محاربه نتیجه‌سنده (بوکا باش قوماندان محاربه‌سی عنوانی ویرلمشدر) دشمن قوای اصلیه‌سنی امحا و اسیر ایتدك . دشمن اوردوسی باش

طانفا دوغری ! . .

قارانفی گـه‌جه . . یيلديزيوق ، پر كورونمی
بابقوش بيرلای دامالاردا ، سه‌ليلرده . .
گـه‌جه قوشو فيريلداى شاى كيمه‌رده ،

قوماندانلغنی ايفا ايدن جنرال تريقوپيس ده اسرا ميانه داخل اولدی . ديمك كه ، تصور ايتديكمز نتيجهٔ قطعيه ، بش گونده آلنمش اولدی . » عسكرلكده اولديغی قادار سياست و اداره‌ده بويوك وأولمز ايشلر ياپان غازی مصطفی كمال پاشا حضرتلری ، دوملو پيكار ظفرينی قازانان تورك اوردوسنه ويردیكی عمومی أمرده :

« ايلك هدفكمز آق ده‌گيزدر ، ايلری ! » ديمشدی . بر قاچ گون صوكره تورك اوردوسی ، يونانلرك تورك قلنجندن آرتا قالان عسكرلرينی آق ده‌گيزك تورك معصوملرينك قانيله بو- يانمش صولرينه دوكمشدی .

ايشته ؛ ٣٠ آغستوس ؛ يوردی ، ملتی و دولتی اوغرنده أولمكی هرشيدن مقدس بيلن قهرمان محمد جكك قطعی وابدی ظفر و بونك قورديغی بوگونكی شرفلی و مستقل توركيه جمهوريتنك بويوك و مسعود بايرام گونيدر .

بو ظفر و بايرام گونی آناوطنك ١٤ ميليون اولادی ؛ دماغاری ، قانلری ، وجودلری و بوتون وارلقلری ايله ؛ دوملو پيكارك مبارك طوپراغنده دهرين بر سكوتله و حضور ايچنده ياتان بيكلرجه شهيدی تمثيل ايدن قهرمان محمد جكك معزز مزاری باشنده تسعيد ايده‌جكدر .

بيز ، طيش اولكه تورکلری ، دوملو پيكارده ياتان مجهول قهرمانك معزز مزارينه يوزومزی سورمك بختيارلغندن مادتاً محروم اولساق‌ده ، بزدن اونك ابدياً شاد روحنه بيك فاتحه‌لو سلام . . اونك اونوتولماياجق يوكسك خاطره‌سنه صوكسز تعظيم و احترام . .

کنه سورم آتیمی هیچ سورمیم . .

هیچ ده بیگیت لاحیله‌رین طاپتاماز آیم ،
اوجاغینا مه‌شجانیك کیشنه‌پ گه‌چه . .
مه‌شجانی تاب اوزاقدان گوزیم سه‌چه . .
طانغا سورم آتیمی آدیم — آدیم . .

به‌لکی شیمدی أولومده ، صارپدا یورم ،
مه‌شجانلارنك اوستنده‌ن اوقلاپ گه‌چه . .
— طانغا کنه‌ر قیصقا ، اوزون هر بیر گه‌چه —
مه‌ن آتیمی تنك طانغا ، طانغا سورم . . .

أسیر خلقنك اوسسون بیر آن گوللەری ! . .
شمدیگه‌چك طاوشانلار یورگه‌ن طاودا
آرسلانلارنك قوقوسون طویوپ طاندا ،
آچیلسین تیلی ، سویله‌نسین بولبوللری ! . .

آندیم مه‌نیم آتیمی طانغا سورمه‌ك ! . .
بونك ایچین قاوغادا ، قارصانبادا ،
مه‌شجانلارمان هیچ بیتمز قان داوادا . .
بوینیمنك بورجی مه‌نیم تیرمه‌ك بیله‌ك !

طانغا یه‌تیپ « چولپان » غا چاپچیلایم !
قاماشسین گوزیم ، کور بولسون حق نوریندان
بر مه‌زارلیق یه‌ر آلغاشیق صیکیریندان ،
طانغا طابا آتیمی قاچیلایم ! . .

چوبان زاده بکر صدقی

Dobruca Turkleri

بیر دوبروجه‌لی گیبی دکل ، بو اولکده یاشایان تورك اقلیمنك بر فردی گیبی منسوب اولدیغم ملتمك دوبروجه‌ده‌کی تاریخی اوزه‌رینه قیصه بر خلاصه یاپمنی کندیمه طاتلی بر بورج بیلدم .

خلقمز حقنده غرته‌لرده چوق شیلر یازیلدی و مناقشه ایدلدی ایسه‌ده، او ، ایچینه گومولدیکی مصرلق قیدسز- لغندن سیلکنمك غیرتی و عمومی حربدن صوکره حیزلانان ملیت آقیمنه اویمق جسارتی کوسته‌ره‌مدی .

اورته‌یه یکی بر مسئله چیقارمق ادعاسنده اولمامقله برابر ، ملتمزك استقبالی اوغرنده دوشونمسی و چالیشماسی ایجاب ایدن منورلریمزك قیدسزلغی یازمادانده کچه‌میه‌جکم . منورلریمز ، الك فقیر و حقیر ملتداشمزك قلبنده‌بیله قارداشلق سه‌وگیسی و برلکلك دویغوسی دوغورمق ومنسوب اولدیغی ملتنك کچمش شانلی و شرفلی کونلرینك خاطره‌لرینی تازه‌لمك وظیفه- سیله مکلفکن ، مع‌الاسف ، بر طاقم کوچوك وفائده‌سز شیلرله اوغراشمقدا- درلر . منور دیمه طانیلان هیمزك بورجز ، ۱۵ نجی عصرده اسلامیتی یایمق و قورومق غایه‌سیله سلطان یلدیرم بایزید طرفندن بورایه ، طونه بویلرینه، یرلشدیریلن ملتداشلریمزی ، اوعصرده قارا ده‌کزك دیگر طرفنده قالانلردن آیرلدیغمز ظن‌ایدیلنلرك علمی سویه‌لرینه تمامیله یه‌تیشدیرمك دکلسه‌بیله یاقینلا- شدیرمقدر .

تورکلرك دوبروجه‌یه کلمری و یرلشملری ، ظن اولندیغی گیبی ، ۱۵ نجی عصرده دکل ، دهااول ، ۱۳ نجی عصرده ، شو صورتله اولمشدر. ٤ نجی اهل صلیب سفرینك قوماندانی ورئیسی اولان بالدووین دوفلاندر بیزانس ایمپرا- طورلغنی یقاراق استانبولده لاتین ایمپراطورلغنی قوردیغی وقت ، تختندن ایندیریلن بیزانس ایمپراطوری میخائیل پالهاولوغول مسافر پرولکلرینی کوردیکی سلجوقی تورکلرینه صیغیندی . بوتکرار تختنه قاووشدقدان صوکره سلجو-

قلیلرله دوستلغنه دوام ایتدی . براز صوکره ، تورك بکلرندن علی بهادرك ایکی نامللی آدامی رکن‌الدین خانی یاقونیوم قلعه‌سنده باصدیرمق ایسته‌دیلر، فقط یه‌گیلرك استانبولده‌کی بیزانس ایمپراطورینه التجا ایتدیلر . ایمپراطور بونلری چوق ایی قارشیلادی و قبول ایتدی . بیزانسلیلرك أمرینه گیرن بو ایکی تورك قهرمانی ، ایمپراطورنامنه بولغارلرله یاپدقلری محاربه‌لرده چوق یارارلقلر گوسترد‌کلرندن مکافات اولاراق بیر « یورت » قازاندیلرکه بورایه ملتداشلرینی یرلشدیرمك حقنی حائزدیلر . چوق گچمه‌دن ، اختیار و صایغیلی بابا صالتوق ده‌ده یگرمی بیك تورك عائله‌سنی آلارق نیقومه دیا (Nicom) دن قالقدی و اسکدار دن گچه‌رك دوبروجه‌نك شمالنه قادار ایلریله‌دی وبورانك گوزل بریرنده گندیسنه ایمپراطور طرفندن وعد اولنان «یورت»ی سچدی و ۱۲۶۳ ده بوگون بابا داغ دیدیکمز صالتوق ده‌ده قصبه‌سنی قور‌دی . برطاقم تاریخجیلر تورکلرك یگرمی کره‌ده ۱۲,۰۰۰ عائله‌اولاراق گلدکلرینی ادعا ایدیورلر .

بو تورکلر ، صایبلری هر نه‌قادار اولورسه اولسون ، محقق صورتده بورایه‌بیزانس ایمپراطورینك مساعده‌سیله یرلشمشلر و سیاستاً بوکا باغلی ایدیلر . بابا صالتوق ده‌ده کندی آدامللری طرفندن اوقادار سه‌ویلیور و حرمت گورمشدی که ، أولدیکی زمان مزاریه بر توربه یاپیلدی و بوراسی خسته‌لرك و دردلیلرك شفا آرارلغی اولدی . *)

دینلیورکه ، رکن‌الدین ، صالتوق

---

*) بر محاربه‌ده أولهرك گومولن بابا صالتوق ده‌ده‌نك غایب اولان قبری شو صورتله بولونمشدی : قویون بابا اسمنی آلان برچوبان، قویونلرینی اوتلاغه گوتورورکن ، قویونلرینك دائما بر تومسکی چیکنه میوب دولاشدقلرینه دقت ایدیور . اسکی مسلمان اعتقادنجه قویون قبری چیکنه‌مدیکندن بورا‌سنك صالتوق ده‌ده‌نك مزاری اولدیغی استدلال اولنیور و بونك اوستنه بر توربه یاپیلیور .. بوراسی کوزل ، تمیز و انسانه حرمت حسی ویرن بر یردر .

قویون بابا اسمنی آلان چوبانك مزاری‌ده گندی اسمنی طاشیان و قصبه‌نك قبله طرفنده اولان بایبرك تپه‌سنده‌در . بوکا یاپیلان توربه‌نك خرابه‌لری الآن موجوددر. بر چوق خسته‌لر و دردلیلر ، گندی اعتقاد لرنجه شفا و درمان ویرن بو یرلری حالا زیارت ایتمکده‌درلر .

بابانك برادر زاده‌سی اولان حسام‌الدین یاخود عزالدینی کندی له و منفعتنه اداره‌یی ترك ایتمك و استانبوله صیغنمق ایچون صیقیشدیرمشدر . فی‌الحقیقه استانبوله کان عزالدین ، علی بهادرك یاردیمیله ، بیزانس ایمپراطورلغنی آلنه کچیرمك ایسته‌مشسه‌ده بوتشبثی دویولمش و طوتولاراق حبسه آتیلمشدر . رکن‌الدین قرداشنی قورتارمق ایچون قپچاق (باسارابیا) تورکلرینك خانی رکشان خانی تشویق ایدیور و بوده طونه صوینی — بوز طوتمش اولدیغندن — یورویه‌رك کچیور و اوردوسیله تا استانبول قلعه‌لرینه قادار کله‌رك (آینوس) ه صیغینمش اولان عزالدینی قورتاریور . بونار مملکتلرینه دونرکن بابا صالتوق جوارنده‌کی بوتون تورك قولونیاسنی‌ده آلوب قریمه کوتورمش اولدقلرندن تك بر تورك قالمامش اولماسی لازمکلمکده‌در . فقط بونظریه تمامیله یاکلشدر . چونکه ، ۱۳۳۱ سنه‌سنده دوبرو-جه‌دن کچمش اولان مشهور عرب سیاح و جمرافیاجیلرندن عبدالفدا ، ایساقچی شهرینی شویله تصویر ایتمکده‌در : « استانبولده‌کی ایمپراطوره تابع اولان بوشهرده پك چوق مسلمان اوطورمقده ، مناره‌لری تا اوزاقلردان کورونن بر چوق جامع شریف بولونمقدادر . » بوندان باشقه اوروپالیلرجه طانیلمش و پك بویوك شهرت قازانمش اولان عرب سیاح و تاریخجیسی ابن بطوطه‌نك دخی طنجه‌دن جیقاراق بوتون آفریقانك شمالی ، عربستانی ، آناطولیی دولاشدقدان صوکره قریمه کله‌رك قریم خانی طرفندن بیزانس پرنسه‌سی بیالون خاتونی استانبوله باباسنه زیارته کوتورمکله وظیفه‌لنوب دوبروجه‌دن کچرکن تورکلرك موجودیتی حقنده‌کی یازیلری بوکا شاهددر .

خرستیان اولان بو پرنسه‌سك مسلمان اولان اسکی سرای خانینك نزدنده نه شرائط آلتنده یاشادیغی بیلنمیور .

بونلر ، ۱۳۳٤ ده ۵۰۰۰ انسان ، بر چوق آرابه ، آت و دوه‌ایله یوله چیقورلر و ۱۰ کون صوکره اهالیسی صرف مسلمان اولان صوردوق شهرینه کلیورلر . بوراده

محتاج اولدقلری آزیقلری آلدقدن صوکره بر قاچ کون دها بورویه‌رك جامعسی و مسلمان اهالیسی چوق و مسافر پرور اولان بابا صالتوق شهرینه یه‌تیشیورلر . بوراسی ، سرای خانینك قبله‌ده صوك شهری ایدی . بورادان قالقاراق ۱۸ کون، دوبروجه چوللرندن کچه‌رك ، قبله‌یه کیدن کاروان خلقی ، بوتون یوللری بویونجه ، طونه ساحللرینه یاپیلان تورکلرك شمال تجارت یوللرینك باشلرنده‌کی شهرلردن باشقه تك بر اوجاق کورمه‌مشدر .

بورالرده‌کی تورکلرك تجارتله اشتغالری و بیزانس ایله صیقی مناسبت پیدا ایده‌رك دوبروجه چوللرندن کچمه‌لری قیده شایاندر . بونلرك خصوصی اقتصادی تشکیلاتلری و ۱۸ نجی عصره قادار مولدوواده‌ده تطبیق اولنان کومروك سیسته‌ملری واردی . بونلر ، بر طاقم علاقه‌دار وعلیهدار تاریخلرك خبر ویردکلری کیبی باربار انسانلر دکل ، یول ، شوسه و شهر یاپماسنی بیلن و مدنیت وعاملك یمشلرینی تقدیر ایدن خلقدی . ۱۳ نجی عصرده هندستانه بوتورك اولکلری یولیله کیدن مشهور سیاح مارقوپولو ، دون نهرینك آغزینه یاپیلان تانا شهرینه اوغرایاراق نوراده حکم سوره‌ن خاندن یولی بویجه راستلایاجق تورلو ملتلره قارشی توصیه مکتوبی آلمش و بوسایه‌ده تاچینه قادار بورنی قاناماداں واره بیلمشدی .

بولغار پروفسوری بولاچه‌فك فکرینه کوره بو دوبروجه تورکلری خرسستیانلغی قبول ایده‌رك بیزانس خدمتنه کیرمشلردر . صوکره‌دن ، بیلدیرم بایزیدك دوبروجه‌یی آلماسیله ، بونلر تکرار مسلمانلغه دونمشلردر . دینلرینی ، دیللرینی و عادتلرینی دکل اوستلرنده‌کی البسه شکللرینی بیله ده‌کیشدیرمه‌ین و دینلری اوغرنده بو قادارقان دوکن تورکلر حقنده‌کی بونکر یا کلشیر . بوکا ، یوقاریده کندیلرندن بحث ایتدیکم ، عبدالفدا و ابن‌بطوطه‌نك یازیلری‌ده شاهددرلر .

بو دورلرده نورك اوردوسی قلعه‌لر ضبط ایده‌رك أوروپایه ایلریله‌یوردی . ۱۳۸۷ ده سلطان مراد ، طونه ساحلنده‌کی بر چوق قلعه‌لرله برلکده سیلیستره شهرینی فتح ایتمشدی . ۱۳۹۱ ده تیمور قیچاق تورکلرینك

خانی یه ندکدن صوکره بونلرك بر چوغی ، حیاتلرینی قورتارمق ایچین ، دوبروجه یه صیغنمش و یرلشمشلردی .

بوندان ایکی سنه صوکره یعنی ۱۳۹۳ ده بولغار دولتی اورتادان قالقمش و قادریلاته رله برلکده ، مرکزی سیلیستره ده اولان و بر پاشا طرفندن اداره اولنان تورك ایالتنه چه ویرلمشدی . بوراسی اولا صرف عسکرلرله اسکان ایدلمشکن ۱۴۰۰ سنه لرندن صوکره ، برنجی بایزید زماننده (آنا دولو) دن گه تیریلن چیفتجی تورکلرله ده یورتلانمشدر .

۱۴۱۷ ده تورکلر ایسانچی قصبه سنی ضبط ایدیورلر و مظفر سلطان برنجی محمد زماننده ده ، باباداغ جوارینه ، دوبروجه نك محافظه سی و سوق الجیشی نقطه سندن الك اهمیتلی برده یکی صالا قلعه سنی یاپیورلر . داها صوکره لری یازارجق قصبه سیله ایکنجی سلطان محمود نامنه محمودیه یی قوریورلر و قارا صو قصبه سنی ده انسانیتپرور سلطان عبدالمجیدك اسمنه اضافة مجیدیه یه چه ویریورلر .

۱۴۷۶ ده تورك اوردوسیله برلکده وارنادان ایسانچه یه ۱۰ گون یولجیلق باپان دونردوده له ز ، دوبروجه نك اورتا یرلرینك ۱۴۳۹ ده قادار اسکان ایدلمش اولدیغنی یازمقدادر .

کرك تورکیه ایمپراطورلغنی قورومق و کرك گنیش دوبروجه اووالرینی ایشله مك مقصدیله آنا طولیدن تکرار سیلیستره جوارینه پك چوق چیفتجی تورك خلقی یرلشدیرلدی و بوصورتله سیلیستره قصبه سی اوقادار بویودیکه ۱۵۲۳ سنه سنده بوراده ۱۳ جامع شریف و خیلی مسلمان اهالی واردی .

تورکلر ، دوبروجه یه یالکز مسلمان اهالی یرلشدیرمکله قالمیورلر ، بورایه مونته نیادان کلن رومه نلرله دیگر خرستیانلری ده قبول ایدیورلر و بونلره مسلمانلرله مساوی حقلر و ایشله مك ایچون ، بللی بر زمانه قادار ویرگو آلمقسزین ، طوپراق ده ویریورلردی . دوبروجه ، شمالنده کی چیفتجیلك یاشایشی ، تورلو أکین ، که تمن ، کنویر ، قارپوز گبی محصوللر و بالخاصه مشهور آتلر و حیوانلر سایه سنده چوق معمور و چالیشقان ، صلحپرور خلقی ده چوق مرفه ایدی .

یونك ایچون ۱۵۸۷ سنه‌سنده قازاقلر دوبروجه‌یه هجوم ایده‌رك کوزمل « تورك سرایی » نی (باباداغی) بیقدیلر و بوزادن چوق غنیمت و اسیر تورك آلارق دوندیلر . فقط بومعمور اولکه‌ده قالان تورکلر چالیشقانلقلری سایه‌سنده کندیلرینی درحال طوپلیورلر واسکی حاللرینی بولیورلردی. اوقادارکه مولدووادە ۱۶۰۰ سنه‌لرنده (میخای یوردنده) اوطوران رومن اهالی ، اورادەکی آغیر ویرکولردن و یرلشدرندکلری و اسیر حالنه قونولدقلری بکلرك طوپراقلرندن قاچاراق بوسربست، زنکین ومسعود تورك اولکه‌سنه کلوب یرلشیوردی . بوسببدن طونه‌یی کچه‌رك دوبروجه‌ده وطنلاشان رومنلر ، بورادە تام بر سربستلك ، راحتلق بولیورلر و کندی مستقل أولرنده اوطوریورکیبی ممنون اولیورلردی (یورغا)

تورك دوبروجه‌سنه کندی آرزولریله یرلەشن خرستیانلرك برچوقلری کندی ایسته‌کلریله مسلمان دینني قبول ایدیورلردی . مثلا ، ۱۶۰۰ سنه‌لرنده طونه‌یی کچه‌رەك خرصووایه‌کلن ستانیسلاوك اوغلی معلم صاش ، اسلاملغی قبول ایتدی و بوکا جایدیرمق خصوصنده باباسنك و آناسنك رجالری تأثیر یاپمادی . *)

رومنلر دوبروجه‌ده تورکلرله غایت‌ایی یاشیورلردی . حتی ، ۱۶۰۳ سنه‌سنده ، میخای ویتاز (جسور میخای) ك خلفی رادوشه‌ربان طونه‌نك صاغ ساحلنده‌کی رومنلره بر باصقین ویردیکی زمان بونلر ، بوسربست

*) قرستیان وورنیقولك رادو ٤ نجی چهل ماره‌یه مکتوبی : براشوو سانجاغندن و ۱۲ ناحیه‌سندن صادق دوستلریکزك و دوغرو قارداشلریکزك صاغلق و صدقات دعالرینی آیاقلریکزه ایصال ایدن سیزك پك مطیع و ایی قارداشیکز قرستیان وورنیقول شونلری عرض ایدیور : بنم آدامم اولان ستانیسلا و اوغلی مارقویی پاراایله اوقوتدیردی وبوده طونه‌یی کچه‌رك خرصووایه‌قاچدی واورادە تورکلشدی . بونك اوزه‌رینه‌اورایه کیدن ستانیسلا و اوغلنی مملکته کەتیرمك ایسته‌دی و بوکا تورکلر مخالفت ایتمه‌دیلر ایسه‌ده مارقو دونمه‌دی . بونك اوزه‌رینه نزده بر آدامی (ایشجیمی) کوندەرەك کەتیرمه‌کە چالیشدیسه‌مده کلمك ایسته‌مدی . بواوغورده ستانیسلاوك تك بر صوچی اولما دیغنه ایمانم وجانله تأمینات ویربور واللهدن انسانلریکزی‌پك چوغالتماسنی دیلەیورم آمین .

اولکیده اسیرلك یرلشدیرمك ایسته‌ین رومن بگنه قارشی ، خرصووه‌نك شمالنده تخمیناً ۲۵ کیلومترو مسافه‌ده کائن (ده‌یه‌ین) کوینه طوپلانمشلر ، اللرنده صوپا و بالطه‌لرله مقاومت ایتمشلردی . رادو شه‌ربانك بو باصقینی دوبروجه‌ده‌کی کویلو تورك محافظ و مدافعه قوتنك آرتماسنی ، قرلونیستلرك برلشمسنی و سیلیستره پاشالغنك ده‌لی اوزمانده داخل اولدیغی حالده بوتون دوبروجه‌دن مرکب بریکنسق ایالت اولماسنی انتاج ایدیور . بودورده سیلیستره کوندن کونه بویویور وایلریله‌یور و ۱۶۳۶ سنه‌لرنده یك محکم برقلعه دکل فقط بر چوق أولری حاوی برشهر اولیور . شهرك برطاقم أولری تخته‌دن یاپیلمش اولوب بونلرده تاجر رومللر و بر طاقمی‌ده کرپیجدن یاپیلمش اولوب بونلرده‌ده تورکلر اوطوریوردی .

کوزل بر طرز معماری اوزه‌رینه یاپیلان ۷ جامع ، شهره شیرین برشرق منظره‌سی ویریوردی .

بوراده‌کی تورکلر یالکز پاشالغك عسکرلری و قولداشلری اولمقله اکثفا ایتیورلر ، تجارت‌ده یاپیورلر و حتی آلیش ویریشده ارمنیلر و رومللری بیله کچه‌رك تا براشووه قادار یاییلیورلردی . پازارجقدن باشلایاراق قاراصو (مجیدیه) دن وبابادا غدان کچه‌رك ایساقچه‌یه قادار اوزانان تجارت یولنك اطرافنده تورك قولونیسی اوقادار بویودیکه ۱۶۷۷ ده تورك کویلریك صایسی ۲۰۰ قادار ایدی . تورکلر ، رومالیلرك طونه کناریله پایمش اولدقلری آجیسوس قلعه‌سنك اسمنی بر سیاحی آدامه اضافة طولچه‌یه چه‌ویرمش ایمشلر . لاکین ، بازبارلر طرفندن بیقیلان بورومان قلعه‌سنك بوکونکی طولچه‌نك یرنده اولدیغی جقیله اثبات اولنامامشدر . چونکه ۱۷۱۱ سنه‌سنده بورالرده سیاحت ایدن مورطوری طولچه‌نك کوچوك بر تورك کویی اولدیغنی یازمقدادرکه ، بوبیزه بورانك تورك قولونیستلری طرفندن قورولمش اولدیغنی قناعتی ویرمکده‌در . بوراده‌کی رسمی تورك اداره‌سی کوزل بر جامع ایله طونه قلعه‌سنی مدافعه ایچون قوله‌لی بر تعبیه یاپدیرمشدر . طولچه اهالیسی باغچوانلق ، باغچه‌جیلك و که‌ته‌جیلك ایله اشتغال ایدیورلردی . بورایه طولچه اسمنی ایلك دفعه ویرن ، ٤٠ سنه بر چوق مملکتلرده سیاحت

ایتمش و اوزمانکی سیلیستره والیسنك برادر زاده‌سی اولان اولیا چلبی ایمش.

اولیا چلبی ؛ دیاربکر ، ارضروم، حلب ، شام ، بغداد وسیلیستره والیسی اولمش اولان عموجه‌سی ملك احمد پاشانك امام و کاتبی صفتیله سیاحت ایدیور . او ، ۱۶۵۰ سنه‌لرنده دولاشدینی دوبروجه‌نك بر قاچ شهرینی شوصورتله تصویر ایتمکده‌در :

مانغالیه . — اومورای حاجی یعقوب طرفندن بویوك کوچلکله ضبط اولندینی‌ایچون یقیلان بوقصبه ، بوگون معمور ، آبادان و اسما خان سلطان وقفی‌در . بورادەکی اداره آداملری ، جدلری اسیرلکده پاشامش اولان لازلردر . بوشهر ، تام بر مسلمان قصبه‌سنك منظره‌سنی عرض ایتدیکندن «مکیه گیدەمه‌ین ، مانغالیه‌یه گیتسون.» سوزینی قازانمشدر . اسکی‌وقتلرده قصبه ایکی چیقارلی بر اسکله‌یه مالکمش . قصبه‌نك اطرافی باغلق و باغچه‌لکدر . گون باطیده ، باغچه‌لرك یانده ، محرم بابا تکیه‌سی واردر . یاقین یرده آشی اولیان بویوك بر جامع ، ۷ صبیان مکتبی ، ۳ خان و ۳۰۰ دانه دکان واردر . بوراسی ، تجارت مرکزی اولوب استانبولهأ کین کوندەرمکده‌در. بورانك حرسز « چیتاق » لردن ماعدا قالان اهالیسی چوق مسافر پروردرلر . دوبروجه‌لی اسمی آلچاقلایجیدر . بو چیتاقلر ، آنادولیدن کەتیریلن تورك و تاتار عسکرلرینك اولاجلرله برلشمه‌لرندن تورەمش اولوب کندیلرینه مخصوص قونوشمه‌یه مالکدرلر .

بیز ، چیتاقلرك موجودیتی ، کندیلرندن تك بر سوز صاقلامادینی ایچون تردده قارشیلامقدایز .

کوستنجه . — بو ، دوبروجه‌لی حکمدار قولوارك‌اوغلی طرفندن یاپیلان بر قلعه‌در . بیلدیرم بایزید طرفندن بیقیلمش و اهالیسی بواشناده بوتون آلتون ، پارا و مجوهرلرینی طوپراغه کومەرك قارا دەگیزك صیرتنده‌کی (قافا) کیوفلایه قاچمش و سیغینمشدر .

بوگون بوراسی بوغاز گوینه تابع ۱۵۰ آچه‌لی بر قضا اولوب ، اینجه تخته‌دن یاپیلمش و کرەمیدله اورتولمش ۱۵۰ خانه‌یی اسکله یانده

کوچوك فقط گوزهل بر جامعی ، بر خانی ، اسکله یاننده ٤٠ — ٥٠ مغازه یی و بر قاج دکانی حاویدر .

قارا خارمان قلعه سی . —

بورانك اقلیمی چوق صاغلام و گوزلدر . بوراسی صاری صالتیق بکدن آلمشدر . جنوبزلیلر زماننده اسکله اولان بونی بیلدیرم ضبط ایدنجه یقدیرمشدر .

برازوقت صوکره ٤ نجی سلطان مراد قزاقلرك هجومنه قارشی قویمق اوزره بوراده آمیرال رجب پاشانك اداره سی آلتنده دونانمای همایونی کوندرمشدر . پاشانك کلدیکی آقشامده درحال ولایت اعضالری طوپلانارق بورایه بر قلعه یاپیلماسی قرارلاشدیرلمش و بوایشه بر چوق عسکر ، ایشچی و دیوارجی درحال باشلامشلردر .

اوچ آی ایچنده هرتورلو جبخانه یی حاوی مکمل برقلعه یاپیلمشدر . بوراده بر قوماندانك اداره سی آلتنده ٣٠٠ عسکرله ٧ طوپ بولنیور . قلعه نك و جامعلرك آناخنارلری ٤ نجی سلطان مراده کونده رلدی .

ایچنده ٢٠ أو بولنان بوقلعه نك شکلی دورت کوشه اولوب ، طونه نك بر آیاغی کنارنده و بیك متره مربع بر قاپلامقدادر .

تاریخچیلره کوره بوراسی جنوبزلیلرك « ایستریا » اسمنده کی تجارت قلعه سی ایمش .

زمانله بوراسی بویوبور و اولیا چلبی سیاحتنده بوراده ٣٠٠ خانه ایله ٨٠ خان بولیور .

باباداغ . — بوراسی ده یپلدیرم

طرفندن ضبط اولنیور و یاقیلیور . بوقصبه صاری صالتیق بکك وقفی ایدی . ٤ نجی سلطان مراد ، جزالاماق تهدیدی آلتنده ، قوجه کینار پاشایه بونك یاقینده بر قلعه یاپماسنی أمر ایدیور . بو قلعه یاپیلمغه باشلانمشکن کینار پاشانك عزلیله تمامملانمایور . بو قصبه ده بر چوق جامع بولنمقدادر که : بایزید ولی طرفندن یاپدیرلمش سلطان صالتوق تکیه سنه بیتیشیك اولو جامع اك مشهوریدر . بوندان باشقه علی پاشا و دفتردار درویش پاشا جامعلریله اوچ مدرسه ، ٢٠ مکتب صبیان و ١١ تکیه داها موجوددرکه اك مشهورلری

صالتیق بك ، محمد بخاری و اوزون امام تکیه‌لریدر .

بوتون جامعلردن بوگون موجود اولان غازی علی پاشانك یاپدیردیغی علی پاشا جامعیدر . غازی علی پاشانك قبری ، بوجامعك آولیسنه یاپدیردیغی تربه‌ده‌در . غازی علی پاشا ، بوداپشته‌نك ظبطاندن صوکره باباداغه گونده‌رلدی . و بورادہ ۱۶۲۰ ده ئولدی . غازی علی پاشا اولومنده وصیتنامه‌سی موجبنجه سوبولیلیاس (سبیل) و هرگه‌له‌جی کویلرینی بر قاچ بیك هکتاردن عبارت طوپراغی و اورمانلریله بابا داغنده‌کی مدرسه‌لره و نامنه یاپدیردیغی و بوگون حراب بر حالده بولنان جامعه وقف ایتمشدی .

یکی صالا . — برنجی

سلطان محمدطرفندن یاپدیریلان بوقامه‌ده ذها فضله خوبانلر اوطورمقده‌در . سپاهیلرك قاضیسی ، یه‌کیچریلرك سرداری وشیخ‌الاسلامده بورادہ اوطورمقدادرلر .

کوردیکمز کبی مسلمانلرك غایه‌اتی کزلری دوبروجه‌نك شمالنده و بوندان دولایی اداری تشکیلاتك سانجاق مرکزی‌ده ، بر چوق قضادن مرکب ، طوتلچه‌ده ایدی .

دوبروجه‌ده‌کی تورك تشکیلات و مدنیتنك ترقیسنی کوسترمك خصوصنده شورقدر جالب دقتدر : پازارجقده ۱۲ بیك یکیچری ، برقاچ جامع و برساعت قله‌سی واردی . باباداغده ۱۵ بیك و سیلیسترده ۵۰ بیکدن فضله اهالی بولنیوردی . روسلرك هجوم و تعرضلریله ایمه‌گه باشلایان بوبویوك رقم ، ۱۸۱۲ سنه‌سنده سیلیسترده ۲۰ بیك نفوس ، ۱۵ جامع ، ایکی حمام و فقط ثلثنك تکرار صاغلاملاشدیرلمه‌سی و قوتلشدیرلمه‌سی ایله نهایتله‌نیور .

۱۸۵٤ قریم محاربه‌سندن صوکره روسلرك ظلمنه اوغرایان قریم تورکلرندن ۲۲۲۵ عائله دوبروجه‌یه گوچه‌رمك قارا ده‌کیز ساحلنه یاقین اووالره یرلهشیورلر . بو قریم مهاجرلرینك طاشماسنی و بولجیلغی قولایلاشدیرمق مقصدیله تورکیا حکومتی ۱۸۶۰ سنه‌سنده بر انکلیز شرکتی واسطه‌سیله چه‌رناوودا (قارا صو) کوستنجه دمیریولنی یاپدیریور .

دوبروجه‌نك شمالنه ۱۸۶۲ ده كه‌تیریلن دیگر مهاجرلر (قولونیستلر) چركسلردر : ۱۸۵۹ ده خانلری شامل اداره‌سنده ایكن روسلرطرفندن مغلوب ایدیلن بوچركسلر ٤٠٠ بیك نفوس اولاراق تورکیایه كچدیلر و اورادان بر چوق قسمی روم ایلی‌یه و دوبروجه‌یه یرلشدیرلدیلر . دوبروجه‌یه كلمش اولانلر طولچه‌ده، صوكرادان ژاندارمه قیشلاسنه چه‌وریلمش، مكتب اعدادی بناسنی یاپدیلر.

دوبروجه تورکلریله قاریشمش دیگر بر عنصرده عربلردر . عربلر بورایه ۱۸۳۲ تورکیا — مصر محاربه‌سندن صوكره كه‌تیریلوب یرلشدیرلمش ویاشادقلری كویه‌عرب — كانی‌دینمشدر .

دوبروجه‌ده‌كی مسلمانلرك صاییسی تكرار تا ۱۸۷۷ روس — تورك حربنه قادار آرتیور . فقط بومحاربه‌دن صوكره اسارت و اشكنجه‌یه اوغرایان مسلمانلر تكرار كوچه‌كه باشلیورلر . بوندان صوكره دیگر بویوك بر ضربه‌ده عمومی حربدر . بوعمومی حرب نتیجه‌سنده تورکلرك زنكین اولانلری تورکیایه هجرت ایدیورلر و بوراده بالخاصه فقیر اولانلری قالیورلر . بوفقر و ضرورت حالی دوبروجه‌نك شمالنه كیتدكجه اوقادار كوزه چارپمقدادر كه ، عادتا بورالرده « تورك » سوزی « سفالت » كلمه‌سیله قاریشمقدادر . علی‌العموم رومانیاده یاشایان اقلیتلر ایچنده اك كه‌ری اولانی تورك اقلیتیدر .

بر چوق قصور و اكسیكلریمز یانینده برده آكلاشمامق قباحتمز وار- درکه ، بو بالخاصه منورلریمزك صوچیدر . بونلر ، خلفمزی آكلا- شدیروب برلشدیره‌جكی ، دوغرو یوله سوق ایده‌رك یوكسه‌لته‌جكی یرده ، كندیلرینك بولوندكلری سیاسی فرقه‌لرك منفعتلری‌یولنه سوروكله‌مكده‌درلر . ۱۷ تموز ۱۹۳۲ تاریخنده یاپیلان صوك انتخابلر ، ایچنه یووارلاندیغمز اوچورو- مده‌كی آجینیقلی وضعیتمزی كوسته‌ر- مكده‌در . بو وضعیتدن دها بدتر بنه دوشمكدن و نهایت سفیللر درکه سنه ایتمكدن قورتولق ایچون ، قاوغا و حرصلری دها دوغروسی قیدسزلغی بر طرفه براقاراق ، گوزلریمزی آچمالی و حقیقتی گورمه‌لی‌یز .

بكرش اونیوه‌ر سیته‌سندن
محمد فرهاد

صولوفکی منفاسی

بوکله روسیه حبسخانه‌لرنده و توقیف قامپلرنده بولنان محبوس و موقوفلری تیرتیر تیتره‌تیر . چونکه مدهش صولوفکی آدالری منفاسی معناسنی افاده ایتمکده‌در . دنیانك هیچ بر طرفنده بو قادار مدهش کوره‌ك زندانی یوقدر . بو آدالر ، قطب ده‌کیزینك برکورفزی اولان بحرابیضك ساحلنده و ۳۵ طول و ٦٥ عرض شمالی درجه‌لرنده بولونمقدادر .

بو آدالر ، صولوفکی ، موجه‌لماء آوسه‌ر ، قاند اسمنده دورت جزیره‌در . صولوفکی آداسنك یانده (طاوشان آداسی) نامنده بر کوچوك آدا واردر . بوراده منفی قادینلر بولونمقدادر . بو آدالرده عصرلردنبری ایشله‌نمه‌مش اورمانلر واردر .

بی‌چاره سورکونلر کوره‌ك اسیرلری کبی بو اورمانلرك ایشله‌تیلمه‌سنده قوللانیلمقدادر . بوراده حیات و مساعی شرائطی مدهشدر . تقریباً ایکی میلیون منفی بو آدالرده چالیشدیریلیور . سنوی و فیات یوزده یتمشی بولیور . فقط منفیلرك قیریلماسی آدالرك نفوسنی آزالتمامقدادر . چونکه بر طرفدن کتیریلن کوره‌ك محکوملری اولنلرك یرلرینی دولدیرماقدادر . بوتون سنه محکوملر آراسنده حمای تیفوئیدی واسقوربیت خسته‌لقلری حکم سورمکده‌در . فقط بو ساری خسته‌لقلرك تداویسی و ازاله‌سی ایچون تدابیر آلنماقدادر . چونکه صولوفکی آدالرینه بورادن صاغ چیقمامق اوزره منفیلر کونده‌ریلمکده‌در . صولوفکی آدالرنده‌کی منفیلرك یوزده یتمشی اوقراینا کویلیلری ، قریم تورکلری ، قافقاسیالیلرکبی روس اولمیان عنصرلردندر . خالص روس اولانلر پك آزدر . منفیلردن همه‌ن جمله‌سنك قباحتی (سیاسی جرملر) در . حقیقی جانیلر مجبوری چالیشمغه تابع دکلدرلر . بونلر ، سیاسی محکوملره نظارته مأمور ایدیلمشلردره بونلرك اوزه‌رنده دخی قادر مطلق گ . پ . او . سیاسی ضابطه مأمورلری حکمفرما

اولمقدادر . هر محکوم ، کندیسنه یومی اولارق تثبیت ایدیلن معین ایشی کورمکه مجبوردر . اورمانلرده هر اوچ کیشی بر کونده ٣٤ آغاچ‌ده ویرمکه ، تمیزلهمکه و بیچمکه مجبور طوتولمقدادر . طوپراق ایشلرینه مأمور اولانلر گونده سکز مترهمکعب طوپراق قازمغه وتسویه ایتمکه مجبور طوتولمقدادر . بو چالیشمایه مقابل سورگون صباحلین دورتده بیر ایکی قاشیق بولغور و گیجه‌لین ساعت ١٠ — ١١ ده بیر کوچوك لیره اکمك و بیر نوع بالق چورباسی آلیور . بوندان باشقه هر سورگون هفته‌ده ٥ الی ٢٠ قاپیك بیر معاش آلمقدادر .

هر گونلك معین ایشی یاپمیانلر ، مذکور تعینك یاریسنی آلمقده ویا حبس ایدیلمکده ، یاخود قطب صوئوقلرنده آچیقده یاتیرلمقدادر . سورگونلر ، هر گون تاك وقتندن آقشامه قادار ١٨ — ٢٠ ساعت سونگو آلتنده چالیشدیرلمقدادرلر . موقوفلرك البسه‌لری پارچه پارچه اولوب پیسلکدن سیم سیاهدر . گیجه لین باراقالرده صویونمادان تخته اوزه‌رنده یاتیورلر . بونلره نه البسه ، نه ده چامشیر ویریلیور . الك اوفاق مخالفت و مقاومت کوسترهنلرك بینی اولدوغی یرده پاطلاتیلمقدادر . هر گون ١٥ الی ٢٠ کیشی قورشونه دیزیلیور . اکثر گونلرده قورشونه دیزیلنلر دها چوقدر . جنت و انتحار وقوعاتی نهایت چوقدر . (١)

بوتون بوشیلر یکرمنجی عصرده مدنیت عالمنك گوزی اوکنده جریان ایدیور . فی‌الواقع اورتاده جمعیت اقوام، حقوق بشر جمعیت اتحادیه‌سی وایکنجی انتهرناتسیونال واردر . فقط بو مؤسسه‌لر سکوت ایتمکی ترجیح ایدیورلر . گچنلرده آمریقاده ساققو و وانسه‌تی اسمنده ایکی آنارشیست اعدام ایدلمشدی . بوتون جهان افکار عمومیه‌سی آیاغه قالقاراق و لوله و فریاد قوپارمش و انفعالنی اظهار ایتمشدی . پارلامنتولر و اجتماعی تشکیلاتلر هپ بردن آمریقایی پروتستو ایتدیلر . آفریقاده‌کی لیبه‌ریا — زنجی حکومتنده حالا اسارت واردر دیه‌رك جمعیت اقوام تحقیقات ایچون بورایه قومیسیونلر گوندردی ودولتلر دیپلوماسی مناسبتلرینی

(١) وارشوواده ١٩٣١ ده طبع اولنان (صولووه‌چکا قوتورغا) وثائقندن .

تیمورلنك ازمیری ناصیل قورتاردی ؟

محترم « جمهوریت » رفیقمزك ۲۶ تموز نسخه‌سنده‌م . تورحان بكك « تورك ازمیرك تاریخی » باشلقلی قیمتلی تر یازیسی چیقدی . بو یازینك مشهور آقصاق تیموره عائد مراقلی قسمنی عیناً درج ایدیورز :

« . . . . ازمیر ، آیدین حكومتنك مؤسسی آیدین بكك حكمدارلغنی اثناسنده ، بیرفلاكته اوغرادی (۱۳٤٤) . پاپالق مقامی طرفندن اداره اولنان قوتلی بیر خاچلی دونانماسی ازمیره كلدی ، اومور بكك گه‌میلرینی یاقدی و شهری آلدی . فقط اومور بك ، فرنكلرك ایچه‌ریلره آقین ایتمه‌لرینه میدان ویرمه‌دی ، شهرك یانی باشنه (مسلمان ازمیر) ی نامیله بر قلعه یاپدی ، مستو لیلری متمادیاً ازعاج ایله‌دی وبیرچارپیشما صیراسنده اورولوب أولدی (۱۳٤۸) .

بیلدیرم بایزید ، آیدین اوغللری حكومتنه نهایت ویرمكله براپر فرنكلری باربندقلری یردن چیقارمامش ویا چیقاراماشدی . تیمورلنك ، بومساعده‌یی ناخوش كوردی ، تاریخك تورکاشدیر‌دیگی بریرده فرنكلرك اوطورماسنه تحمل ایده‌مه‌دی ، اوردوسیله ازمیرك اوگنه كلدی (۱ كانون اول ۱٤۰۲) ، قلعه‌یی الرنده طوتان ردوس شوالیه‌لرینه یا مسلمان اولمالرینی ، یاخود قطع ایتمك ایله تهدید اتده بولوندیلر . فقط بولشه‌ویكلرك یاپدقلرینه كلنجه بوتون دنیا سكوت ایدیور .

مدنیت عالمی ایسه دنیانك كویا اك سربست دولتی همشهریلرینك جسدلری اوزه‌رندن كچن كره‌ستینك اوجوزلغنی كوره‌رك اسپه كولاسیون و احتكار یاپمقله مشغول بولنیورلر .

و . مورسكی

كلمجك نسخه‌مزده محمد فرهاد بك قرده‌شمزك كوندره‌جكی غازی علی پاشا اوریژینال وصیتنامه‌سنك صورتی درج ایده‌جكز .

ویرکو ویرمه‌لرینی ـ اصولاً ـ اخطار ایتدکدن صوکره محاصره‌یه کیریشدی. قلعه‌یی ، « کیوم رومین » اسمنده بر شوواليه مدافعه ایدیوردی . تورك اوردوسی ، شهره اوج طرفدن تعرض ایتدی . دیوارلری یقمق و قلعه‌نك ایچنه غره‌ژووا آتشلری ویامان اوقلرله دولو چوملکار آتمق ایچین ماکینه‌لر قوردی .

تیمورلنك بر شوواليه‌ایله اوزون مدت اوغراشمغه تنزل ایده‌مزدی . بناءً علیه ازمیری سرعتله اسقاط ایچین معتاد اولان محاصره تدبیرلرینك فوقنه جیقدی ، شهرك اطرافنه بر سد انشا ایتدیردی . سدك اوزونلغنجه مسافه‌دن مسافه‌یه قوله‌لر یاپیلمشدی و ایچلرینه ایکیشر یوزعسکرله دیوارلره جیقلماسنی تأمین ایده‌جك مرديوه‌نلر قونولمشدی . قوله‌لر ، تکه‌رلکلرله ایسته‌نیلن نقطه‌یه قادار چه‌کیله‌رك هجومی قولایلاشدیریور‌لردی . اون بیك لاغمجی ، استحکاملرك تعمیرینی بیقمغه مأمور ایدلمشدی .

آقصاق جهانکیر لیمانك آغزینه بویوك طاش کتله‌لری بیغدیراراق شهرك دکیزه یاردیم آلماسنی ، ممکنسز قیلدی . عینی زمانده لیمان محیطی اورتاسنده و صو اوزه‌رنده بویوك قازیقلره مستند براسکله یاپدیردی . اوصورتده که تورك عسکرلری ، بو اسکله اوزه‌رنده بورویه‌رك و قاراده ایمشلر کبی حرب ایده‌رك لیمانك ایکی طرفندن قلعه‌یه قادار نفوذ ایده‌بیلیورلردی .

برتوان بو ایشلر ، اون بش کون ایچنده یاپیلیپ بیتیرلمشدی . اوچنجی هفته‌نك برنجی کونی تورکلر شهره ، فرنکلرده ده کیزه آتیندیلر ! . .

خرستیان اهالی ، فرنك عسکرلرینك یول بولوب التجا ایتدکلری کمیلرك خالاطلرینه ، ده‌میرلرینه ؟ کوره‌کلرینه صاریلدیلر ، کندیلرینك ده نقد ایدلمسی ایچین یالواردیلر . لاکین کمیلرده بولونانلر ، زره‌قادار شقفت کوسترمدیلر ، خرستیان خلقی مزراق ضربه‌لریله دفع ایتدیلر و ده کیزه آچیلدیلر .

تیموردن صوکره ازمیر ، کمنه آیدین اوغوللرینك و بر آرالق « ازمیر اوغلی » دیه‌آکیلان قاراصو باشی حسن آغا زاده جونه‌یدبکك ألینه ، ایکنجی مراد زمانینده عثمانلی حکومتنه انتقال ایتدی . . .

بوسنه ده فضله محصول وار

بغدایدن باشقه هر مملکتده احتیاجدن فضله أکین واردر .

رومانیاده کی بین‌الملل چفتجیلك مؤسسه‌سی هر سنه کی گبی بوسنه‌ده دنیا محصوللری اوزه‌رینه بر ایستاتیستیق چیقارمش و بوکا دائر بکرش زراعت نظارتنك تدقیقات بیروسی‌ده آشاغیده کی حلاصه‌یی نشر ایتمشدر :

تموز آینك باشلرنده أوروپانك بر چوق چفتجی مملکتلرنده کی اکینلرك وضعیتلری حزیران آینده کندن دها ایی کچمشدر . یالکز ایتالیاده ، فرانسه‌نك قبله‌سنده ، یوغوسلاویا و مجارستانده فنالاشمشدر .

بوسنه فرانسه‌ده صیق صیق أسه‌ن شدتلی فورطنه‌لر دانه‌لری دوکمشدر ؛ ایتالیاده و طونه حوضه‌سنده هوالر مساعده‌سز کتیدیکندن هم بغدایده کوف یاپمش ، هم‌ده اوراق و خارمان ایشلرینی که‌جیکدیرمشدر . أوروپانك قبله — کون دوغدی طرفنه دوشن دولولرده اکینلره ایجه زیان ویرمشدر .

بغدای محصولی آزدر

بین‌الملل زراعت انستیتوسنك تخمینلرینه کوره أوروپاده کی بغدای محصولی کچن ۱۹۳۱ سنه‌سنکیکندن بوسنه ۱۰ — ۱۵ میلیون کینتال اکسیك اولاجقدر . أوروپانك یولاف محصولی‌ده آز چیقاجقدر .

فقط چاودار و آرپه حاصلاتی کچن سنه‌نکیکندن آرتیق اولاجقدر .

مصر محصولی کرك بالقان یاریم آداسنده و کرك اورتا أوروپاده برکتلی کورونمکده‌در .

تورلو مملکتلرك بوسنه‌کی محصول دوروشاری ، ویرلن بیلدیریشلره کوره ، شویله‌در :

آلمانیا

تموز آیلك باشلرنده یاپیلان تخمینلره کوره بوتون آکینلرك بر هکتاره اورتهدرجهده ویرهجکی محصول کچن سنه کندن فضلهدر .

گوزلك بغدای بوسنه هکتار باشنه ۲۲۰۰ کیلوغرامدر . کچن سنه ۱۹۵۰ ایدی . بهارلق بغدای کچن بهارده بر هکتاره ۱۹۹۰ کیلوغرامکن بوسنه ۲۱۴۰ در . گوزلك چاودار کچن سنه ۱۵۴۰ ایکن بوسنه ۱۷۹۰ در . کچن ایلك بهار چاوداری ۱۲۲۰ کیلوغرامکن بوسنه ۱۴۰۰ در . کچن گوزلك آرپه ۲۲۳۰ کن بوسنه ۲۳۷۰ در . کچن ایلك بهار آرپهسی ۱۸۰۰ کن بوسنه ۱۹۶۰ در . یولاف ده کچن بهارده ۱۸۵۰ ایکن بوبهارده ۱۹۲۰ کیلوغرامدر .

آلمانیاده بوسنه بغدای و چاودار کچن سنه کندن داها فضله آکیلمش و آرپهایله یولافده آز آکیلمشدر . بو قاریده هکتار باشنه تخمینی اولاراق کوستردیکمز محصولات حسابنه کوره : ۱۹۳۱ سنهسنده بوتون بغدای حاصلاتی ۴۲ میلیون کینتال ایکن ۱۹۳۲ سنه سنکی ۵۰ میلیون قادار اولاجقدر . چاودار ۶۷ میلیون کینتال ایکن بوسنه ۸۰ میلیون کینتال تخمین اولنمقدادر .

یولاف و آرپه مقداری کچن سنهنکی قادار حساب ایدلمکدهدر .

مجارستان

تموزك صوکنده یاپیلان صوك تخمینلره کوره بوسنهکی محصول مقدارلری شویلهدر :

۱۵,۸۱۶,۰۰۰ کینتال بغدای ، ۷۲۰۳,۰۰۰ کینتال چاودار ۵,۸۸۳,۰۰۰ کینتال آرپهو ۲۴۴۳,۰۰۰ کینتال یولاف.

بو مقدار ، بغدای محصولنك اکسیکلکنی کوسترمکدهدر . بغدای محصولی حزیران ایچنده ۱۸,۱۰۰,۰۰۰ کینتال تخمین اولنمقدا ایدی . فقط بو تخمین ۱۵ تموزده بردنبره باصان شدتلی صیجاقلرك اکینلر اوزهرنده یاپدیغی فنا تأثیر نتیجهسنده ۱۶,۵۵۰,۰۰۰ کینتالهو نهایت تموز صوکندهده، کوفك (کویه) تأثیریله یوقاریده کوستردیکمز مقداره اینمشدر .

بوکا بناءً ، بو سنهکی بغدای

حاصلاتی کچن سنه کندن ٤ میلیون کینتال داها آز ویاخود یوزده ۲۰ اکسیك، ۱۹۲٦ — ۱۹۳۰ سنه‌لریك بغدای محصولندن ایسه ٦۱۵ میلیون اکسیك یاخود یوزده ۳۰ نسبتده آز دیمکدر .

بونکله برابر ، دیگر اکینلر بسه‌ویندیره‌جك درجه‌ده ایدر .

بوسنه چاودار کچن سنه کندن ۱,۷۰۰,۰۰۰ کینتال آرپه‌ده کچن سنه کندن ۱,۱۰۰,۰۰۰ کینتال فضله‌در .

یوغوسلاویا

بوسنه‌کی کوف سیندن بغدای محصولی کچن سنه کنك باریسی قادار چیقاجقدر . بونکله برابر ، یوغوسلاو زراعت نظارتنك تخمینلرینه کوره ، مملکتك بغدای احتیاجی دیشاریدن آلمقسزین تأمین اولنه‌بیله‌جکدر .

بولغارستان

صوك حسابلر اکینلرك شو مقداردہ چیقاجغنی کوسترمکده‌در :

۱,٤٦۷۰,۰۰۰ کینتال بغدای ، ۲,۹۰۰,۰۰۰ کینتال چاودار ۳,۱۸۵,۰۰۰ آرپه‌و ۱,۲۳۰,۰۰۰ کینتال‌ده یولاف .

بونتیجه ، ۱۹۳۱ سنه‌سنك محصولندن آز فقط بوندان اولکی صوك بش سنه محصولندن زیاده‌در .

بو سنه‌کی بغدای و آرپه اکسیکلیکی کچن سنه‌نکی‌کندن یوزده ۱۲ فقط صوك بش سنه‌نکی‌کندن زیاده‌لیکی یوزده ۲۳ نسبتده‌در .

مصر محصولنك کیدیشاتی اولدقچه ایدر . بوسنه‌کی مصر محصولی ۸,۳٤۰,۰۰۰ کینتال کورولمکده‌در . کچن سنه ۹,۹۷۰,۰۰۰ کینتال ایدی .

روسیه

صوویت روسیه‌سنك زراعت قومیسرلکندن ویریلن معلوماته کوره بهارلق اکینلرك دوروشلری ۱ تموزده شویله‌در :

بو سنه اکیلن بوتون تارلالر ۹٦,۹۷٦,۲۰۰ هکتاردرکه ، بش سنه‌لك پلانك زراعت بولومنه عائد اولان قسمندن یوزده ۹٤,۵ ی

ایشلنمش دیمکدر . کچن سنه عینی موسمده ۹۷,۰۳۲,۲۰۰ هکتار ایشلنمشدی . بوسنه کچن سنه کندن ۰,۳ میلیون هکتارا کسیك ا کیلمشدر. بوندان باشقه صوئوقلر سببندن بر چوق منطقه‌لرده توخومار کمچ آتیلمش اولدیغندن ا کینلرك چوق آز اولمق بهلکه‌سی‌ده واردر .

ا کیلن بوتون ۹۶,۶ میلیون هکتاردان ۱۱,۰۲ میلیون هکتاری حکومت (صوء جوز) تارلاسی درکه کچن سنه ۸,۸ میلیون هکتار ایدی. قالان ۶۶,۷ میلیون هکتار (۵۷,۸۹) هکتار قولخوز (قوللهکنیف) تارلاسی و ۱۸,۹۵ میلیون هکتار (۲,۳۳) کویلیلرك خصوصی تارلاسیدر .

بو حساب اوزه‌رینه ، بش سنه‌لك پلانك چیفتجیلك بولومنی ، حکومت تارلاجیلی یوزده ۵۱۵ نسبتده، قولخوز تارلاجیلنی یوزده ۹۵,۳ و خصوصی کویلی تارلاجیلنی‌ده یوزده ۸۶,۱ نسبتده ایفا ایده‌بیلمشلردر .

ا کیلن بوتون بو تارلالرده‌کی ا کینلر شو صورتله‌در :

۲۲,۸۰۰,۰۰۰ هکتار بغدای ، ۱۵,۶ میلیون هکتار یولاف ، ۶,۵ میلیون هکتار آرپه ، ۳,۷ میلیون هکتار مصر ، ۲,۳ میلیون هکتار پاموق ، ۳,۱ میلیون هکتار کتن ، ۹۰۰ بیك هکتار کنوپر ، ۵,۳ میلیون هکتار کون دوندی (کون طاباق) ۱,۶ میلیون هکتار شکر پانجاری‌در .

قانادا

بر تموزده بغدای محصولنك دوروشی اولدقجه ابی ایدی . مالخاصه تموز آیی صوکلرینه دوغرو دها زیاده ایبلشمشدر . کچن سنه‌کی ۸۳ میلیون کینتاله قارشی بوسنه ۱۷۰ میلیون کینتال بغدای چیقاجغی تخمین اولنمقدادر .

دقت !

نومرو ۲۴ صحیفه‌نك برنجی ستونی برنجی سطرینك باشنده ـ رومادەکی ـ سوزی ، یاکلشلقله ـ رومانیادەکی ـ دیزلمشدر . .

برلشمش آمریقا جمهوریتلری

بوسنه‌کی ایلك بهار بغدای محصولی ، کچن آی ایچنده یاپیلان تخمیندن ٦ میلیون کینتال فضله اولاراق ، ١١٧,٥ میلیون کینتال قرارلاشدیریلمقدادر . بوسنه بو محصولك ایی ظن اولنماسنه رغماً ، ٢١٤ میلیون کینتال بغدای ویرن ١٩٣١ سنه‌سنکی قادار یوقدر . حتی (اورته اولاراق ١٦٠ میلیون کینتال ویرن) ١٩٢٦ — ٩٣٠ سنه‌لرینکی قادارده یوقدر . بوندان باشقه بوسنه‌کی اوراق زمانی ، تموزك ایلك یاریسنده دوشن شدتلی و صیق بغمورلردان دولایی فنا شرائط آلتنده کچمشدر .

بوراده اکیلن بغدای ٨ میلیون ٩٧٠ بیك هکتاردر .

دیکر آق آکینلرك مقداری ٨٣ میلیون کینتال تخمین اولنمقدادر . کچن سنه ٢٨,٥ میلیون کینتال ایدی . بو زیاده‌لك بغدای اکسیکی دولدیرا- جقدر .

بو سنه‌کی کوزلك و بهارلق بغدای محصولی بر آراده ٢٠٠ میلیون کینتال تخمین ایدلمکده‌در . کچن سنه ٢٤٣ میلیون و صوك بش سنه‌لك اورته اولاراق ٢٣٤ میلیون کینتال ایدی .

مصر محصولمزینك یاغموره احتیاجی واردر . پاموق محصولی ایی بویومکده‌در .

رومانیا

زراعت نظارتنك ١ آغستوسده چیقان جیفتجیلك بیلملری جموعه‌سنده مملکتمزك بغدای محصولنه دائر شو خبرلر واردر :

بوسنه بلیره‌ن کوف (کویه) بغدای محصولنه بویوك ضرر ویرمشدر . بونك الك زیاده زیان کتیردیکی سانجاقلر شونلردر : طونه وادیسنی تشکیل ایدن دولژ ، روماناتس ، اولت ، تهل‌اورمان ، ولاشقا ، ایلفوو ، یالومیتسا و براثیلادر . بو منطقه‌نك کون باطیسنده‌کی زیان کون دوغدیسنده کندن آرتیقدر . بورالرده‌کی بغدای محصولی کچن سنه کندن یوزده ٦٠ و کوفك ظهور ندن اول حزیران ابتدالرنده یاپیلان تخمیندن یوزده ٥٠ اکسیکدر . بربوچوق آی اول یاپیلان تخمینه کوره بر هکتاردن ٩١٠

کیلوغرام قزلجه (بغدای) آلناجقدکن شیمدی آنجق ٤٥٠ آلناجقدر .

دیگر منطقه‌لردن دوبروجه‌ده بالخاصه قالیاقرا ودوروستورسانجاقلرنده بغدای محصولی آصلا زیان گورمه‌مشدر . باسارابیانك قبله‌سنده‌کی سانجاقلرده یوزده ٢٠ — ٤٠ آرا سنده ضرر واردر . باناط ، مولدووا ، بوقووینا منطقه‌لرنده‌ده بر چوق سانجاقلرده یوزده ١٥ دن ٦٠ قادار کوفدن زیان گورمن یرلر واردر .

بوکا بناءً ، کوفدن اول ٢٦٧ بیك واغون قزلجه چیقاجغی تخمین اولنورکن ، شیمدی آنجق ١٩٥ و نهایت ٢٠٠ بیك واغون قزلجه چیقابیله‌جکدر .

١٩٣١ سنه‌سنده قزلجه محصولی ٣٦٨ بیك واغون و صوك بش سنه ایچنده اورته اولاراق‌ده ٣٠١ بیك واغون چیقمشدی . بونلره قیاساً بو سنه‌کی قزلجه محصولی کچن سنه کندن ١٧٠ بیك واغون یوزده ٤٦ اکسیك و صوك بش سنه کندنده ١٠٠ بیك واغون یوزده ٣٣ آزدر .

آرپه

ایلك بهار آرپه‌سی بر هکتاره ٩٩٠ کیلوغرام ویرمکده‌در . أولکی سنه ٧٧٠ ایدی . بوسنه الك ایی و بره کتلی آرپه باسارابیا و دوبروجه‌ده اولمشدر . بوتون ایلك بهار آرپه‌سی ١٦,٩٠٠,٠٠٠ کینتال تخمین اولنمقدادر . أولکی سنه ١٢,٩١٤,٠٠٠ کینتال ایدی . بوسنه أولکی سنه کندن یوزده ٣٠,٩ بر فضله‌لق واردر . بهارلق آرپه بیر میلیون ٦٩٢ بیك هکتار أکیلمشدر . أولکی سنه بیر میلیون ٨٢٢ بیکدی . گوزلك آرپه ٩٠ بیك هکتاردرکه بیر میلیون کینتال ویرمشدر . گوزلك و بهارلق آرپه بر آراده اون سکز میلیون کینتال یعنی ١٨٠ بیك واغون قادار در . أولکی سنه ١٤١ بیك واغون چیقمشدر .

یولاف

یولاف برهکتاره ٩٥٠ کیلوغرام ویرمشدر . أولکی سنه ٧٧٠ ایدی . بوسنه‌کی یولاف ٧ میلیون

٦٢٦ بیك كینتال یعنی ٧٦,٢٦٠ واغوندر . أولكی سنه ٦٠,٧٠٢ واغون ایدی . بو تقدیرده أولكی سنه كندن ٩٢٤٠ واغون بر فضله‌لق وار دیمكدر . بوسنه ٨٠١ بیك هكتار یولاف أكیلمشدر . أولكی سنه ٨٧٢ بیكدی .

چاودار

بوسنه‌كی گوزلك چاودار هكتاره ٨٠٠ كیلوغرام ویرمش و ٣١,٢١٠ واغون چیقمشدر . أولكی سنه ٣٤,٦١٠ واغوندی . أكیلان چاودار ٣٤٢ بیك هكتاردر . أولكی سنه ٤٠٧ بیك ایدی .

بهارلق چاودار ٢٠٠ بیك هكتار أكیلمش اولوب ١٨٠٠ واغون ویرمشدر . اگوزلك و بهارلق چاودار بر اراده ٣٣ بیك واغوندر . أولكی سنه هپسی ٣٤,٤٧٠ واغوندی . بو تقدیرده بوسنه أولكی سنه كندن ٢٤٧٠ واغون آزدر .

مصر

مصر بوسنه ٤ میلیون ٦٨٤ بیك هكتار أكیلمشدر . أولكی سنه ٤ میلیون ٧٥٥ بیك ایدی . بوسنه أولكی سنه كندن ٧١ بیك هكتار آردر .

بوسنه مصرك بر هكتاره ١٣١٠ كیلوغرام ویرمكی تخمین اولنیور . أولكی سنه ١٢٧٠ ایدی . بوسنه الك فنا مصر دهبروجه‌ده و الك اییسی‌ده باسارا بیانك قبله‌سنده‌در . هوالر شیمدیكی گیبی الویریشلی كیتدیكی تقدیرده مصر محصولی ٦١ میلیون ٢٠٠ بیك كینتال یعنی ٦١٢ بیك واغون چیقاجقدر . أولكی سنه ٦٠٦ بیك واغون ایدی . مملكتمزده مصرك الك چوق اولدیغی سنه ١٩٢٩ ایدی . او سنه‌ده ٦٣٩ بیك واغون مصر آلنمشدر .

فصولیه

فصولیه بوسنه ١٢٠,٢٠٠ هكتاردر . أولكی سنه ١١٥,٢٠٠ ایدی . برهكتاره ١٠١٠ كیلو ویرمشدر . أولكی سنه ٩٧٠ ایدی . بوسنه‌كی بوتون فصولیه محصولی ٣٣ بیك واغون تخمین اولنمقدادر . أولكی سنه ٣٧ بیك ایدی .

باغ

بوسنه وقتسز دوشن‌چوق یاغمور سیبندن باغلرده بر نوع خسته‌لق پیدا اولمش و اوزوم بره کتنی آزالتمشدر . بویوزدن بوسنه‌کی اوزوم و شراب فیئاتلری خیلی یوکسله‌جکدر .

پانجار

رومانیاده ۷ دانه شکر فابریقه‌سی واردر : بود (براشو) ، آراد ، رومان، ربیچه‌ن ، ایتسقانی ، زاروژانی (خوتین) و به‌لتس . بوتون بوفابریقه لرك یاپاجقلری شکره لازم کلن پانجار تارلاسنك مقداری ۱۵ بیك هکتاردر . بوندان ٤۹۹ هکتاری یاغمور سیللری و دولو یوزدن خراب اولمشدر .

صاتیش ایشلری

قزلجه‌دن باشقه دیگر اکینلریمزك صاتیلابیله‌جك مقداری ایجه چوق اولدیغی حالده ، چوق‌یازیق‌که ، بونلری صاتابیله‌جکمز یرلر پك آزالمشدر . بونك باشلیجه‌سببی اوچدر : دیگر چیفتجی مملکتلرك و باخاصه روسیه و آمریقانك بیزه رقابت ایتمه‌لری ؛ بیزم یوکسك فیئات آرامامز و ایسته‌مه‌مز ؛ بیزدن اکین صاتون آلان مملکتلرك داخلی احتیاجلرینی تأمین ایتمك ایچون کوندن کونه چیفتجیلکلرینی آرتیرمالری و بیزه آز احتیاج کوسته‌رمه‌لری . .

بوسببلردن دولایی اکین صاتیشمزیاواش کیتمکده وایلریسی ایچونده ایی کورونمه‌مکده‌در . مملکتمزدن اکین چکن اولکه‌لر فرانسه ، ایتالیا ، بلچیقا، آلمانیا و سائره‌در . بونلر ، یوقاریده کوسترد‌یکمز سببلردن اوتروآلیشلرینی آزالتمشلر و آلدقلری تقدیرده‌ده چوق آز فیئات ویرمکده‌درلر .

بوفنا وضعیتی دوزه‌لتمك ایچون کوستریلن چاره‌لرشونلردر : چیفتجیلیکی آز مصرف‌ایله فنی صورتده یاپمق ؛ اخراجات ماقصه‌لرینی بوسبوتون قالدیرمق ویاپك آز آلمق ؛ دیگر مملکتلردن فضله فیئات ایسته‌مه‌مك یعنی دنیا اکین بیاسه‌سنه اویمق ، اوکا آیقیری کیتمه‌مك . .

بوتون بونلردان آکلاشیلیورکه ، اکین فیئاتلری بوکون بیراز ایی ایسه

یکی دوبروجه حیفه‌جیلك

یازان : ف . ی چیوله‌ی — مهندس ، آغرونوم .

یکی دوبروجه اسمیله آکیلان و شکلی٤ ضلعلی برشبه‌منحرف اولدیغی ایچون « قادریلاتمر » دینلن اولکه ، ۱۹۱۳ بالقان حربنده بلغاریه‌دن رومانیایه الحاق ایدلمشدر . مساحهٔ سطحیه‌سی ۷٤۷,۹۰۰ هکتاردن مرکب بومنطقه ایکی سنجاقدن عبارتدر . بونك شرقی ـ دکیز جهتی ـ «قالیاقرا» سنجاغی ومرکزی پازارجق قصبه‌سیدر. غربی ، « دوروسطور» سنجاغی و مرکزی سیلیستره قصبه‌سیدر . کچن سنه‌نك استاتیستیقنه نظراً بوایکی سنجاقده آکیلان نارلانك مقداری ٤۸۰,۸۰٦ هکتاردرکه : بغدای ، مصر ، آرپه ، چاودار ، یولاف ، داری و قیزیل داری‌ایله توخوملانمشدر . اووالنی و بالخاصه قالیاقرا سنجاغنك اراضیسی قوملی ، صاری‌طوپراقلی و کیره‌چلی‌در. بوطوپراق گوچ ایشلنمکله برابر چوق منبت‌در . قوراق سنه‌لرده‌بیله مونتهنا ، مولدووا ، وباسارابیادن ایکی قات زیاده محصول ویریر . چایر ، اوتلاق و صووات یرلری باقیمسزدر . حیوانلردن قویونلره ، کچیلره زیاده اهتمام ایدیلیر . بونلرده ایکی صوی درلر . سوتلرندن غایت لذتلی پنیر پاپیلیر . کچن سنه‌بوایکی سنجاقده ٤۲٥,۹۸۳ قویون ، ۱۹,۲۷۳ کچی واردی . بورادہ یالکز بونلر یتشدیریلمز ؛ ارتفاعلری کوچوك آت ، اشك‌ده بولدر . اشکلر بالخاصه طاشلی وفقیر محیطده چوقچه‌درلر . اقلیمی یازین قوراق و قیشین غایت سرت‌در . بوسببدن اینك و اوکوزلری صحرا حیوانی اکدیران « کوك » جنسندن صوك زمانلرده بوجنس اصلاحه چالیشیلیور . بیز ، « مارامورەش »

بر قاچ وقت صوکره دوشه‌جکدر . بونك ایچون کویلیلریمزك مغازه‌لرده ، انبارلرده و چوقورلرده اکینلرینی زیان ایتمکدنسه صاتمالری داها کارلی کورنمکده‌در .

سنجاغنده یتشه‌ن « اشویتز » جنسیله آشلانیرسه دها ایی نتیجه ویرر قناعتنده‌یز . بوجنسك چفتلشمه‌سیله ایری و قوتلی صابان اوکوزی ، چوق سوت ویرن اینك یتشدیریلیور و بونلر قولایجه بسله‌نیر و أتلری تورکیه ، مصر ، یونانستان گبی شرق مملکتلرنده آرانیلیر و عقبوله گچر . قادریلاتهرده کوچوك مانداده جوقدر . بونلرك سوتلری « قویو » در . دورانلر تام کویده بر بلغار ایکی أورکهچلی دوه‌ده یتشدیروب چول خدمتلرنده قوللانمقده‌در . بوحیوانلر چیفتجیلر ایچون غایت الویریشلی‌در ، آزه قناعت ایدر و چوق ایش کورور . [تورکیه زمانننده دوبروجه‌ده دوه جوقدی . مترجم] زراعت نظارتی و زراعت اوطه‌لری بونوع حیوانك چوغالمه‌سنی دوشونمه‌لی‌در . چونکه أتی ، قیلی مقبول و چوق فائده‌لی بر حیواندر .

یکی دوبروجه اهالیسی صوك صایمه نظراً ۳۰٤,۹۷٤ نفوس‌در . بو اولکه‌یه رومنلر ۱۹۱۹ سنه‌سی کتیرلمشدر . رومن عنصری بلغار حکومتندن قالان چیفتلکلره و اهالیدن آلنان « اوچده بر » طوپراقلره یرلشدیرلمشدر . متباقی اوچده ایکی قسمی ایچون حکومت طوپراق صاحبلرینه « طاپو » ویرمشدر . زراعت نظارتنك قاداستروهیئتی یکی دوبروجه‌نك ٤۰۰ کوینده «قوماساره» اولچو ایشلری ایچون فعالیتده‌در . قادریلاترك قره دکیز کوشه‌سنه دوغرو حدوده یاقین « باطوواسی » مشهوردر . بونك براسمی‌ده قیشین هواسنك خفیف وخوش اولمه‌سندن ناشی «قیش‌سزده‌ره» در بوجهتك و سائط نقلیه‌سی تأمین ایدلدیکی تقدیرده استقبالی پارلاقدر . ایکی یوز مترو یوکسلکده و بر بچق کیلومترو کنیشلکده اولان بو محیط دکیزه ناظر خوش اقلیملیدر . باطووا چایری ، طبیعی کوزه‌للکندن زیاده طوپراغنك منبتاکی ایله و آقار صولرینك ۲۰۰۰ هکتاری بول بول صولاماسیله پیرینج ، پاموق ، توتون و سائر سبزه وانك مونته‌نیا و ادیلرندن پیاسه‌یه اك آز ایکی هفته اول محصول یتشدیره‌جکی ایچون چوق مهم و قیمتلی‌در . بونك ایچون بالکز باطا قلغنی قوروتمایه و صولرینك مجرالرینی اوفاق بر دوزه‌لتمیه احتیاج واردر . بومحیطك یدی کوی

MEMLEKET HABERLERI

یکی حکومت ناصل تشکل ایتدی ؟

۱۰ آغستوس چهارشنبه گونی اوکلەدن صوکره ساعت ٤ ده قامەرا (مبعوثلر مجلسی) رئیسی اولاراق دومنو چیچه اوپوپ آیریلش و بونك عقبنده ، اصول اولدینی اوزره ، باش وکیل وایدا وویوود جنابلری سرایه کیدەرەك قراله قابینەسنك استعفاسنی تقدیم ایتمش و بوده قبول اولنمشدر .

قرال حضرتلری درحال سیاسی مشاورەلره باشلامش و اصولاً اولا قامەرا رئیسی چیچه اوپوپ ایله سناتو رئیسی سابق معارف ناظری قوستا کەسقویی چاغیرمشدر . بونلر کیتدکدن صوکره ساعت ۷,۲۰ ده ناسیونال سارانیست فرقەسی رئیسلیکنی تکرار قبول ایدن یولیو مانیو جنابلرینی قبول ایتمش وبونکلەده ٤٥ دقیقه قونوشمشدر . بو ، سرایدن چیقدقدان صوکره غزتەجیلره یاپدینی بیاناتدە :

« یکی حکومتك تشکیلنی قرال حضرتلری بکا تکلیف ایتدی . بن ، کوسترديکی اعتماده تشکر ایتدکدن صوکره ، بونکله وایدا وویوود جنابلرینی وظیفەلندیرمەلرینی رجا ایتدم . قرال حضرتلری بونی درحال قبول بویوردیلر . » دیمشدر . بونك اوزەرینه دومنو وایدا درحال سرایه چاغریلش و قابینەیی تشکیل ایله وظیفەلنمشدر . بونی قبول ایدن وایدا ، یاری کیجەیه قادار فرقەنك بیرو هیئتیله مذاکره ایتمش و نهایت ایکنجی گونی صباح ساعت ۱۱ ده قراله شوشخصلردن مرکب یکی حکومت لیستەسنی تقدیم ایتمشدر .

اهالیسی آراسنده بر جمعیت میدانه کتیرمك تشبثی یوق دکلدر . ایلرکی مقاله مزده بوجمعیتك نەیاپەبیله جکنی ایضاحه چالیشه جغز . یترکه : طوغسون وقانونی حقنی قازانەرق ایشه باشلامش اولسون .

مترجمی :

م . احمد

۱ — وایدا وویوود — باش وکیل و خارجیه ناظری
۲ — ایون میخالاکه — داخلیه ناظری
۳ — گ . میرونه‌سکو — مالیه ناظری
٤ — وه . ماجارو — صنایع و تجارت ناظری
٥ — وویقونیتسه‌سقو — زراعت
٦ — میخای پوپوویچ — عدلیه
۷ — غوستی — تعلیم و تربیه
۸ — د . ر . یوآنیتسه‌سقو — ایش و صاغلق
۹ — ادوارد میرتو — مناقلات و نافعه
۱۰ — جنرال صامسونوویچ — حربیه ناظری اولمشلردر .

فاشیونال — سارانیست فرقه‌سی شفلیگنی تکرار قبول ایدن دومنو یولیو مانیوك یکی حکومتی تشکیل ایتمه‌سی ، سیاسی محفللرده خیلی حیرت اویاندیرمش و حکومت رەژیمنده تام بر پارلامانتاریزم اصولی قبول ایدیلەمەمش اولماسی صورتنده تفسیرینه میدان ویرمشدر . بالخاصه حربیه ناظری ، فرقه طرفندن کوسته‌ریلن آدامك اولامایوب قرالك تعیین ایتدیکی ژەنەرالك اولماسی بوتفسیری قوتلندیرمشدر . بومسئله حقنده ، دومنو غریغوره فیلیپه‌سقو غزتەسی « ئەپوقا » ده شو شایان دقت مقالەیی نشر ایتمشدر :

« بوتون غزتەلر تشکل ایدەجك حکومتك تخمینی ایسته‌سنی نشر ایدیورلر. بونلردان بعضیلری ، حربیه نظارتی « قرالك آرزوسنه براقیلیور . » دیمکدەدرلر ، که بو ، جدیتله دقته آلناجق بر مسئلەدر .

بك چوق زمان ، حربیه نظارتی، دیگر نظارتلر گیبی حکومت قابینەسنك بر پارچەسی صایلدی . محافظه کارلر زمانده بو نظارت ژەنەرال فلوره‌سکو ، یاقوب لاحووارى ، گەاورگە مانو ، نیقولایه فیلیپه‌سکو گیبی ممتاز شخصیتلر طرفندن اداره اولندی . لیبەرال حکومتلری زمانندەده یون براتیانو ، دیمتر یه‌ستورزا ، ژەنەرال بودیشتانو ، یونەل و وینتیله براتیانو گیبی معروف

آدامار طرفندن اداره اولندی .

بونظارتك باشنه كه تيريله جك آدام حقنده قرالك ايلك دفعه مداخله سی ، ظن ايده رسه م ، ۱۹۰۵ ده تشكل ايدن قانتاقوزينو قابينه سی زمانده وقوع بولمشدر .

بومداخله غايت كيزلی طوتولمشدر . برنجی قارول قانتاقوزينويه ژه نه رال لاحوواری يرينه ژه نه رال مانويی حربيه ناظری يايماسنی رجا ايتدی .

قانتاقوزينو بورجايی قبول ايده رك لاحوواری يی خارجيه يه و مانويی ده حربيه يه كه تيردی .

۱۹۰۷ ده ژه نه رال آوه ره سقو ، ۱۹۱۲ ده ژه نه رال هه رژه و حربيه نظارتنك باشنه قرال قارولك آرزو و تكليفيله كه تيرلديلر .

بوصير الرده احوال فوق العاده ايدی . ۱۹۰۷ ده عصيان اولمشدی .

ستورزا حكومتی بوعصيانی باصديرمق مقصديله تشكل ايتمشدی .

۱۹۱۲ ده ايلك بالقان محاربه سی اولمش و مايوره سقو — تاكه بونه سقو حكومتی تشكل ايتمشدی . . بوتون فرقه لرك قوشولماسيله كه تيريلن بوقابينه ده نظارتلرك مساوی صورتده تقسيم ايدلمسی لازمكلديكندن محافظه كارلرله ده موقراتلر ، فرقه لر آراسنده كی سياسی موازنه يی طوتمق ايچون ، قرالدن حربيه ناظرينی بالذات تعيينی رجا ايتمشديلر .

برنجی فرديناند زمانده قرالك مداخله سی تماميله باشقه بر ماهيت آلمشدر .

(حكومتده بونمل براتيانو او- لماديغی وقتلرده) حربيه ناظری قرالك ساده بر عسكری ماهيتنی آلدی . بونك واسطه سيله قرال حكومتنك هر حركت وايشنی دائمی ترصدی آلتنده بولندیرا ييليور و بونك استعفاسيله قرال حكو متی ده دوشوريوردی .

۱۹۲۰ ده يوقاريده سويله نيلن اويونه آلت اولان ژه نه رال ره شقانو ، ۱۹۲۱ ده قرالك بوخصوصده كی أمرينه تكرار بويون أكه دی .

بش سنه صوكرا تكرار حكومته كلن ژه نه رال آوه ره سقو ، سابق حربيه ناظرينك قابينه يه صوقولماسنده قرال طرفندن تخ ين ايديله ميه جك درجه ده بويوك مشكلار اوغرادی . چوق جديت ، صاحبنه ضرر ويريور . بونكله

برابر، ژه‌نه‌رال ره‌شقانو حربیه‌ناظرینك وضعیتی انفس صورتده تعریف ایتدی، قرال کندیسندن استعفا ایتمه‌سنی ایسته‌دیکی و بونی آمرینك بر أمری تلقی ایتمه‌سی سویله‌دیکی زمان، ژه‌نه‌رال ره‌شقا نوقراله : — بن بوراده بر ناظرم، ضابط‌دکلم. جوابنی ویرمشدر.

قرال نیابتی‌ده حربیه ناظرلرینی آرزوسنه گوره تعیین ایتمك ایسته‌مشدر.

قرال تابی بوز دوفان ژه‌نه‌رال جیحوسکی‌یی بر تأمینات گیبی حربیه ناظری یاپمشدی.

شیمدیکی قرال زمانده حربیه نظارتی سیاسی بر مقام اولمق ماهیتی تمامیله غایب ایتمشدر. حربیه ناظری، دوغرودان دوغرویه قراله مربوط بوکسك بر مأمور حالنی آلمشدر. بو، قرالك ایسته‌دیکی بیریسنی نصب ایتمه‌دیکی تقدیرده استعفا ایتمك مجبوریتنده‌در. بونکله برابر، حربیه ناظری، مالیه ویا زراعت نظارتلری‌ایله حربیه نظارتی آراسنده ماهیت اعتباریله هیچ بر فرق کوزه‌تمه‌ین قانون اساسی موجبنجه، یاپدیغی هر ایشدن مسئول طوتولمقدادر.

قونوه‌رسیونه (چیفتجی بورجلرینی تسویه) قانونی مناسبتیله قرالك دوغرودان قاریشمه‌سنك نتیجه‌سی کورولدی، که بك مسعود چیقمادی.

حساب ایدیورزکه زمانلر چوق آغیردر و حربیه نظارتنك اصلنده‌کی مقصد و ماهیتی تکرار قازانمسی لازمکلمکده‌در. بوده : (کلمه‌نك بوکسك معناسیله) اسکی سیاسی قاراقته‌رینی آلماسی و بوراده (تلفظك آلیشقین معناسیله) سیاست یاپیلماماسیدر.

قانون اساسینك الغاسی ومسئولیتك ایجه‌تثبیقی‌ایله یاپیلان آشکار دیقتاتورا بلکه بعضی آوانتاژلر ویره‌بیلیر؛ فقط ایکی یوزلودیقتاتورایالکز زیان‌وخسران کتیریر.

برنجی زیان، بونك آنجق اوچنجی درجه‌ده‌کی انسانلرله تطبیق اولنابیلمه‌سیدر.»

* *

باش وکیل حکومتك کلجك سنه‌لرده‌کی اداره پروغرامنی ۱۳ آغستوسده مبعوثلر مجلسی حضورنده

اوقومشدر .

باش وکیل ، پروغرامنك باشلا- نغجنده صوك سنه ایچنده مملکتك کچیردیکی فوق العاده احوالی و بوسببدن کفدیسنك صوك حکومتلری تشکیله وطنی برمجبوریت دویدیغنی بیان ایتدکدن صوکره ، ده کیشدیریله جك و یه کیدن یاپیلاجق قانونلری قیصه جه اشارت ایتمشدر .

قونوه رسیونه قانونی ، یالکز چیفتجیلرك استفاده لنمه سنی تأمین ضمننده ده کیشدیریله جك و محضا بر طاقم دوستلری قایبرمق ایچون قونولان ماده لر سیلینه جکدر .

قازانج ، واردات آرالمش اولدیغندن بونسبتده هر تورلو ویرکو و بالخاصه زراعت ویرکوسی ده ایندیریله جکدر .

شوسه لر تکرار ویرکو آلنمق صورتیله یاپریلاجق ویا یه کیلشدیریله جك جالیشدیرمه اصولی تکرار قالدیریلاجقدر .

وادیلره یاپیلان باغلردان تاقصه آلنمیه جقدر .

اکین اخراجاتی اوزینه آلنان تاقصه لر ایندیریله جکدر . ۱۹۲۸ ده کویلیلره توخوملق ایچون داغیتیلان مصرك پاراسی آلنمیه راق مصر قبول ایدیله جکدر .

حکومت مأموریتنده بولنمش ویا بولنمقده اولانلرك ملکلری تفتیش ایدیله جك و بونلری نه صورتله قازاندقلری آراشدیریلاجقدر .

عدم مرکزیت قانونی تکرار کوزدن کچیریله رك بونك بر آن اول تطبیقنه باشلانماجقدر

اك بویوك مشغله من جیفتجیلرك وضعیتلرینی دوزه لتمك و بواوغورده اك سریع تدبیرلری آلمقدر .

انتخاب قانونی ده کیشدیریله جکدر .

بونلردان باشقه ، پروغرام تجارت ، صنایع ، معارف ، عسکرلك و سائره حقنده برچوق شیلری احتوا ایتمکده در .

۱۶ آغستوس صالی کونی پارلامنتو مجادله لری باشلامشدر . حکومتك اوقودیغی پروغرامنی مخالف فرقه لر تنقیده کیریشمشلردر . بونده اشارت و اعلان اولنان بوتون قانون لایحه لرینه مخالفت و قابینه یه هجوم ایدیله جکدر .

۱۷ چهارشنبه کونی کنیج لیبه رال

اوچنجی یل صایی : 10	Emel Medjmuasâ No 10 Str. Ardealului № 3 Bazargic(România) علمی، ادبی، اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی آیلق مجموعه‌در .	1 تشرین اول 1932

داخل ایچین برسنه‌لك : 250له‌ی آیلق : 130له‌ی — مدیر : آووقات مستجیب ح . فاضل — خارج ایچین برسنه‌لك : 400له‌ی آیلق : 210له‌ی

ملی سیاست

ملتلری ملی ایده آللرینه یاقلاشدیره‌جق اساسلری حاضرلیان و مناسب فرصتده اونلری حیاته کچیره‌ن سیاست ملیدر . . . . .

بالخاصه ملی بنلیکلرینی بولنامش ، ملی بیرلیکلرینی قورامامش ملتلرده دولت سیاستی حتی کونلیك مسئله‌لرده بیله بوبویوك غایه‌یی حاضرلیه‌جق اساسلری قوتلندیرمکه مجبوردر .

ملی بنیه‌سی پارچالانمش بونك بر قسمی باشقه ملتلرك سیاسی ، اقتصادی، حربی تسلطلرینه معروض قالمش بر ملتك مستقل قسمنك کندی وارلغنی قوتلندیره‌بیلمسی حتی آتیسنی هر دورلو

تهدیدلردن قورویابیلمسی ایچون هر شیدن اول قرده‌شلرینك مقدراتیله علاقه‌دار اولمسندن منطقی و ضروری نه تصور اولنه‌بیلیر ؟ . .

بالخاصه اون دوقوزنجی عصر- دنبری ملتلر استقلالرینی قورتارمغه جان آتدیلر و بودوردنبری هردولت سیاستنی کندی ملتداشلرینی قورتارمق هدفنه توجیه ایتدی . .

دولتلر تاریخ سیاسیلرنده مهم ایزلر براقان ، نامارینی وجدانلرده ابدیاً شرفله یاد ایتدیرمن بویوك سیاسیلر آنجق ملتلرینك بویوك ملی دعوالرینی تحقق ایتدیره‌بیلنلرك اولدیغی هرکسك معلومیدر . دولتك سیاسی مناسبتلرینی ایی تنظیم ایدن دولت آدملری خزینه‌لرك تقدیرلرینی ، مجلسلرك آلقیشلرینی قازانیرلر فقط اونلرك تاریخك ابدی شکرانی قازانه‌بیلملری بوایشلرك ملی وجدانمك تحققی کورمك ایچون چیرپندیغی بویوك أمله اولان مثبت تأثیرلریله قابلدر .

فورطنه‌لردن کمیی قورتارمق البته‌ده شایان تقدیردر . فقط تاریخده اساس اولان جهت دولت کیسنك ملی هدفدن اوزاقلاشمامسیدر .

تاریخمزك اسکی دورلرینك سیاستی جدیتله تدقیق اولنورسه بزم ملی سیاستك دولت سیاستندن آیری واونك فوقنده مقدس بر هدف اولدیغنی آکلامامش اولدیغمز کورولور ؛ دینی تعصب ، قبیله‌حرصی ، سلطانلرك خانلرك شان و شهرت اوکنده ملی وارلغی ، ملی استقبالی اونوتملری تاریخمزه نه‌قادار ، نه‌قادار بهالیه مال اولمشدر . . .

بر ملتك مستقل و محکوم بوتون قسملرینك ملی أملی جانلندیره بیلملری ایچون بربرلرینه أل ویره- بیلملری و بوتون ملتك سیاسی و حرثی فعالیتنك بومقصده توجیه ایتدیریلمسی ملی وجدانك سیاسی و مدنی انکشافنه باغلیدر . تورکلیکك بویوك قسمی ۱۹ نجی عصرده صاد غلام مدنی جریانلارله ملی انکشافه دوغری یول آلدیلر ، ۲۰ نجی عصرده ایسه آرتق بوفعالیت تعصبی قیرارارق تورکچیلیکی ملتك حرثی حیا- تلرینك تمل طاشی یاپابیلدی . . .

۱۹۰۸ انقلابندن صکره اسکی

ایمپراطورلقده یشایان بوتون ملتلرك سیاسی غایه‌لرینی اؤرتن پرده‌نك آچیلمسیله عثمانلیجیلق سیاستیله دولتك وحدتی قورتاره‌بیلمك دوشونجه‌لرینك تهلکه‌لی برخیال اولدیغی تمامیله آکلاشیلمش و تورکچیلیك بالخاصه بویله سیاسی بر ضرورتك نتیجه‌سی اولارق تورکیاده جانلانمشدی . . عثمانلی ایمپراطورلغی قانیله یشادان و اونك الك آغیر یوکنی اوموزلرنده طاشیان تورکدی فقط عثمانلی سلطنتی تورك اقتصادیاتی قوتلندیرمکی ، تورك حرثی و ملی ایمانی انکشاف ایتدیرمکی ، تورك کویلیسینك رفاهی تأمین ایتمکی ، مال ایتمشدی . ایمپراطورلغك تمللری ملیت جریانیله جانلانمش اولان عناصر سائره طرفندن قوتله صارصیلدیغی حالده تورك ملتجیلیکینك انکشافنه امکان‌ویریلیور ، ملیتپرور تورك گنجلری محو و خلقدن بحث بر جرم تلقی ایدیلیور ؛ حتی غزته‌لرده لسانه عائد مباحث‌بیله عبدالحمیدك اداره‌سیله منع ایدیلیوردی . . .

تورکچیلیکك ایلك آدیملرنده تورانجیلغه و بویوك سیاسی أمللره دوشمسی ، بوسیاستك قوتلی بر عکس‌العملی ایدی . قورقنج فورطنه‌لره اوغرامش بولنان ایمپراطورلغی اللرینه آلمش اولان حمیتلی و فداکار انقلابچیلرك صاغلام بر امیده احتیاجلری واردی . . . خارجی ، داخلی بیك بر دشمنلق قارشیسنده یارینك نه‌اولاجغنی اندیشه‌ایله دوشونن خلقه صاغلام بر ایمان ویرمك لازمکلیوردی . . بو سیاسی وضعیتلرك تأثیریله بعضی اوزاغی کورمن ، ملی وجدانی یزه‌رك تورکلیکنی و تورکلیکی بولمش اولان عددلری چوق محدود مستقتا منورلرك أثرلرنده و روحلرنده یشاتدقلری تورکچیلیك فکری ، بالخاصه تورکیاده بك قیصه بر زمانده بك قوتلی برجریان‌اولارق جانلانمشدی . . فقط بوکا رغماً تورکچیلیك حرثی حیاتك تمللی اولامدیغی گبی دولت سیاستی‌ده تمامیله ملی یوله گیره‌مه‌میشدی . . بودورده تورکچیلیك و اسلامجیلیق یان یانه یورومکه مجبوردی . بویالکز عثمانلی ایمپراطولغنده یشایان عربلری قوشقولاندیرمامق اندیشه سیندن دکل تورکچیلیکك علمی ایشله‌

مسلمانك كچ قالمسندن و بالخاصه حكومت و فرقه اركانك بو مسئله ده طبعی نقطه نظر ده بولنمامسلرندن ایلری كلیور دی . . .

تورك تاریخی ، تورك وجدان ملیتی بتمان وشرفله یوكسلدن استقلال حربنك مسعود نتیجه لریله تورکیانك تام استقلاله نائل اولمندن صكره تورکیلیك ده استقلالانه قاووشدی و خلقجیلغه استناد ایدن تورکیا انقلابنك حرفی و مدنی حیاتی نك ملی حیاتمزك الك مهم بردونوم نقطه سنی تشكیل ایده جك اولان تورکیلیك ، یالكز تورك تاریخنده دكل جهان سیاستنده ده بیراقاجغی ایزلر اوقادار اهمیتلیدركه بونی جانلندیرمغه عزم ایده بیلمك ایچون یالكز بچوق اوزاغی كورمك دكل بالخاصه ملی ایمانك تاریخی قوت و قدرتنه جاندان باغلانمان بویوك غازی اولمق ایجاب ایدردی . . . ملی ایمانك الك شوكتلی بر شاه اثری اولان استقلال حربنك و تورکیه انقلابنك آنجق تورکه و تورکیلیکه دایانمارق اصلنی و تاریخی سیرینی قوتلندیره جكنده البته تردد ایدیله مز . . . تورکیانی دورت طرفدن صاران دشمنلری ملی ایماندان آلدیغی قوتله آتا وطندن قالدیروب آتمش اولان غازینك ، تورك بوایمانی و بالنتیجه بوتون تورکلیكی قوتلندیره جك اولان تورکچیلیکی تورکیانك حرفی و مدنی حیاتنك تملی اتخاذ ایده جكندن البته شبهه ایدیله مزدی . .

تورکیانك مدنیت یاریشنده قوتله ایلریلمسی تأمین ایده جك عامل اقتصادی و اداری اولمقدن اول روحی در . اقتصادیاتی قوتلندیرمك ، دولت ماكینه سنی بحق اصلاح ایتمك ، حرفی جریانی عمومیلشدیرمك وقوتلندیره بیلمك ایچون هرشیدن اول تورکك ملی ایمانی یوكسلتمك و قوتلندیرمك لازمدی . . تورك تاریخی ، تورك دیلی تدقیقله قوتلندیریله جك اولان تورکچیلیکك ملی ایمانه ویره جكی قوت و هیجان بالنتیجه بوتون ملی حیاتمزی صاغلاملشدیره جق و یوكسلده جك بر تمل اولاجقدر .

كنج تورکلر انقلابیله صارصیلمش اولان بوتون تورك عالمینك تورکچیلیك جریانی قورتاریجی بر یول اولارق طا- نیمارینه قارشی چارلق روسیه سی و ایران شاهلغی منفی تدبیرلر اتخاذندن كری

دورمامشلردی . فقط سوزده قومونیزمه حقیقتده قزیل روس شووه‌نلیکنه استناد ایدن بولشویکلرله ، دیکر ملتلری تمثیلله ایران ملتچیلیکنی قوتلندیره‌بیله‌جکی ذهابنده بولنان پهلوی اداره‌سی تورکچیلیکه قارشی الك جذری تدبیرلر آلدقلرندن بوکون تورکیاده قوتله جانلانان حرثی تورکچیلیکدن تورکلیکك بویوك قسمنك استفاده ایده‌بیلمه‌سی قطعیاً قابل‌دکلدر .

ایرانده یشایان میلیونلرجه تورکك ر تك تورکچه غزته‌لری اولمدیغی کبی تبریزکی بر تورك شهرنده تورکچه بر پیه‌سی ازینامق بیله ممنوعدر . بولشویکلره کلنجه بونلر سیاسی و حرثی تورکچیلیکی دکل تورك اکثریتنی اریتمك وحتی تورك ملتنك برلیکنی تمامیله کوکندن بیقمق مجادله‌سینه کیریشمشلردر . . قریمده ، آذربایجانده ، تورکستانده ، ایدیل‌او رالده‌روس ، یهودی ، ارمنی مهاجرلری رلشدیرمك سیاستی چارلق دورینی کولکه‌ده براقدیغی کبی بورالرده‌کی تورکلری آچلقله محو وافنا ایتمك ومهم بر قسملرینی ده وطنلرندن سوره‌رك اؤلومه محکوم ایتمك هپ تورك ایللرینك اکثریتنی اریتمك هدفنك نتیجه‌لریدر . .

هر قبیله‌نك آیری الفبالرله آیری اصطلاحلر یاراتملرینی ، آیری حرثی فعالیتلر یاپملرینی مجبوری قبلان بولشویکلرك بوصورتله دیل و حرث بیرلیکمزی بیقمغه اوغراشدقلرنده تفاصیل تردد اولنه‌بیلیر ؟ . .

دشمنلرك بوصولتی تورکچیلرك سیاسی فعالیتدن تمامیله توقی ایدرك آنجق حرثی و مدنی بر فعالیتده بولنملری لازمکلدیکی ادعاسی آرتق تمامیله عقامته محکوم ایتمکده‌در . . تورك ملتنك بوتون مقدراتی تمامیله ملی جریانمز علیهنه اولان سیاسی قرارلرله بالطبع انعقاده ایکن بزم تورکچیلیکك آنجق حرثی اولدیغنی ادعا ایتمکلیکمز لزومسز وحتی ضرر لیدر . .

تورك ملتی بر ملت اولهرق یشایابیلمسه اونك یالکز حرثی ، مدنی فعالیتی‌نك دکل سیاسی مقدراتنك ده عینی هدفه توجیه ایدیلمسی لزمدر . کچن عصرلرله‌ده سیاسینك حرثدن و مدنی جریانلردن دوغدیغنی قبول ایدرك بوتملی قوتلندیرمکه صبر و تأنیله چالیشمق مثبت بر ایشدی . فقط صووه‌تلر اداره‌سی کبی ملتك بوتون حیاتنی ملی جریانه دشمن اساسلره استناد ایتدیره‌رك و

اولمك بالخاصه حرثی و مدنی حیاتی کوکندن بالطالابان بر اداره یه قارشی ملتك حرثی و مدنی فعالیتی سیاستدن ایرمق قابل دکلدر . . . بولشویزمك حرثی تورکچیلیکه امکان ویرمیه جکنده ردد جائز دکلدر . . بیکلرجه تورك منوری تورکچیلیکله اتهام ایدیلهرك غ . ب . او زندانلرنده وصولوفکیده اولومه محکوم ایدیلمشلردر . . حرثی تورکچیلیك بولشویزم اداره سنده بر جنایت تلقی ایدیلمکدهدر . .

صووه تلرك ، ایرانك تورکلیکه قارشی تعقیب ایتدکلری اعجا کار سیاست بوقادار قورقنج بر شکلده تطبیق ایدیلمسنه ملی ، مدنی حیاتمزده براز سرپستی یه مالك اولسایدیق حرثی تورکچیلیك طرفدارلرینك بوفعالیتلرینه انکل اولامق ایچون سیاسی أملارمزی دها آز ایلری سوره ردیك . فقط ۱۹۱۷ انقلابندن و بالخاصه بولشویکلرك اعجا سیاستلرینی تطبیقه باشلدقلری آندنبری یالکز حرثی، سیاسی حقلرینی دکل وارلغنی قورتاره بیلمك ایچون ده سیاسی مجادله لره کیریشمش اولان ملتمزك بویوك قسمنك بوجریانینه قارشی ناصیل چیقابلیرز و بوچیشدن ملتمزك حق حرثی جریانی ایچون نه کبی برخیر بکلیه بلیرز ؟ . .

تورکلیکك بویوك قسمنه حرثی تورکچیلیکك تطبیقنه دکل وارلقلرینی ادامه یه حق ویرمه سی بوتون تورکلری ملی سیاسی برپروغرامله حرکتلرینی ضروری قیلمیورمی ؟ . . وارلغمزی بیله افنایه قالقیشان بولشویزمه قارشی تاریخمزك و ملتمزك شرفیله متناسب اولان حرکت ملی سیاستدن محرومیتمیدر ؟ . . . بوتون تاریخمزده ملتمز مقدراتنك بوقادار قورقنج بر شکلده موضوع بحث اولدیغی بردور یوقدر . . . تورکك وارلغی و یارینی تمامیله تهلکهدهدر . . بووضعیت اوکنده بوتون تورکلرك بر وجدانله ، بر ایمانله ، بر سیاسی یوللهچاره آرامالری ملتمزك استقبالی و وحدتی بیقانلرك ایشلرینی تسهیل ایتمزمی ؟ . . ملتمزك برلرینه وبالخاصه تورکیایه اولان ایمانلرینك کوشمسی کبی وخیم نتیجهلر تولید ایدهجك اولان بووضعیتك بوشکلده دوامنه کوز یومق ناصیل قابلدر ، بو تورکچیلیك و ملی وجدانله ناصیل تألیف اولنه بلیر ؟ . . .

تورك دشمنلرینك تورکلیکه قارشی

تطبیق ایتدکلری محو و افنا سیاستی و دوستلق ماسکه‌سی آلتنده تورکیایه قارشی حاضرلدقلری قونداقلر مستقل و محکوم بوتون تورکلرك ملی بر سیاستله مقدراتلرینی قورتاره‌جق و قورویاجق اساسلری حاضرلمرینی چوقدن ضروری قیلمقده‌در . . بز بالخاصه بولشویکلرك بوتون تورکلره و تورکچیلیکه قارشی تطبیق ایتدکلری بو منحوس سیاستك ایر، کچ بوتون تورکلری ملی برسیاست اطرافنده برلشدیرمکده قطعی عامل اولنه‌جغنده تردد ایده‌میورز . برطرفدن قیزیل روس شوونیلیکنه دیکر طرفدن جهان انقلابی غایه‌سینه بوروین ملتجی و مفرط بوتون برلشویکلرك تورکلیکه و تورکچیلیکه دشمنلق فکرنده متحداً و مصراً حرکت ایتملری بالنتیجه مطلقا بوتون تورکلری‌ده بیرلشدیرمکه یاراياجقدر .

تورکیا جمهوریتنك هر شیدن اول عصرلردنبری ملی حیاتده آچیلان یاره‌لرك تداویسیله اوغراشمسی ضروری ایدی . جمهوریت سیاستنك آنا یوردمزك معروض قالابیله‌جکی دشمنلیقلره قارشی اتخاذ ایتدیکی احتیاط تدبیرلرکی جهان سیاستنده شرفلی و صاغلام بر یول آچمسی ایچون قوللاندیغی سیاسی اصوللرك بلکه هیچ‌ده مجبوری ایدی فقط بوتون بونلره باقاراق تورکیاده تورکلیك و تورکچیلیکله علاقه قالمامشدر حکمنی ویره‌رك ملی وارلغمزه قارشی الك حسسز بر صورتده صالدیرمقده دوام ایدنلر براز کچ‌ده اولسه بزندن چوق هم‌ده پك چوق نادم اولاجقلردر . .

دشمنلرینی قوغالمقده اصرار ایدنلرك ویاخود دوستلرینك مسامحه‌لرینی اونلرك حسسزلیکلری تلقی ایدرك اونلری الك حیاتی و الك شرفلی نقطه‌لرندن وورمغه قالقیشانلرك اونلری قهرمان یاپدقلرینی بر چوق ملتك تاریخی اثبات ایدرسه‌ده بوهیچ بر زمان تورك تاریخنده اولدیغی قادار شرفلی صحیفه‌لرك یارادیلمسنه سبب اولمامشدر . .

عالیجنابلق اوکنده برچوق فدا-کارلغه حتی وجدان صیزلامسنه بیله تحمل ایدن تورك، قوته ودویغوسزلغه دایانازاق اونك حیاتنه و الك مقدس دویغولرینه قارشی صالدیرانلره چوق زمان کوز یومامز . . . . بولشویکلردن تورك دوستلغنه جدیتله و صمیمیتله طرفدار

اوزلك دويغو

آنا و باباسنی ، قارداشلرینی سه‌وه‌ن بیریسی ؛ بونلردن آیریلوب بابانجیلر آراسنه دوشدیکی وقت ؛ قلبنده بر شیشکینلك ، بوغازنده بر طیقانیقلق و روحنده بر صیقینتیلق دویار . نشئه‌سی قاچار ، گوکلنه آغیرلق و اشتهاسنه قاپانیقلق چوکر ؛ درمانسز ، عادتا خسته گیبی اولور . بوحاللر ، بابا و آنایه، قارداشلره قارشی بسله‌نن دویغو و سه‌وگینك تأثرلریدر . یالکز قالدیغی آنلرده بونلرله ، کچمش گونلرده ، یاپدیغی طاتلی صحبتلری خاطرلار و بونلرك روحی ذوقلرینی أوزلهر ؛ سویله‌دیکی آجی سوزلری و قیزغینلق سائقه‌سیله قیردیغی قلبلری ، اینجیتدیکی روحلری دوشونور و ایتدکلرینه ندامت که‌تیریر.

اولانلر وارسه اونلر بر أللریله تورکیایه یاردیم ایتملی فقط دیکر اللریله تورکیاده قومونیزم جریانلری ، یاراتمغه چالیشانلرك اوکنه کچملیدرلر . . . بر أللریله تورك دوستلغی معاهده‌لرینی امضالرلرکن دیکر أللریله‌ده قفقاسیاده ، ایرانده ارمنیلرله بیرلیکده صیقی بر کوردلیك مسئله‌سی یارتمغه اوغراشمامالیدرلر . . .

تاریخی ، دیلی، عنعنه‌سی براولان تورك ملتنك صووه‌تلر اداره‌سینده یشایان بویوك قسمی مزاره کومکه بوتون قوتیله چالیشان بر اداره‌نك تورك دوستی اولامیه‌جغی حقیقتی چوق بسیط برشی اولدیغندن بونك تورکیاده آکلاشیلامدیغنه و حتی آکلاشیلامیه‌جغنه حکم ایتمکله بولشویکلر آنجق کندیلرینی آلداتمش اولاجقلردر . . .

تورکیا ایله دوست اولمق ایچون تورك دشمنی اولمامق لازمدر . . عکس تقدیرده براز کچ‌ده اولسه بك فضله پاره‌لانمش اولان تورك ملی وجدانندن یالکز ملی سیاست دکل ملی قورتولوش حرکتی‌ده بوتون قوتیله جانلاناجقدر . .

قریملی جعفر سید احمد

و حالار ، انسانك كنديسنكيلرى ايچون بسلهديكى سهوكينك علامتلريدر . بونلر ، عائله سهوكيسى و ياقينلغنك تظاهرلريدر .

عمريكزده برچوق كره كويكز-دن و قصبه كزدن طيش يرلره ، خلقكزدن بابانجى ملتلر آراسنه دوشديككز زمانلر اولمشدر . بو زمانلرده عائله كز افرادندن و اقرابا-كزدن باشقه ، قومشولريكزى ، كو يده شلريكزى ده خاطرلار وهيسى ايچون قلبكزده لكهسز بر ياقينلق باغلاميسى و بونلرله كوروشمك آرزوسى دويارسكز. كويكزك يقين و باصيق أولرى، اكرى و توزلى صوقاقلرى ، قوشوب اوينا-ديقكز يوللرى و ميدانلرى والحاصل ، ايچنده ايكن هيچ قولاق و كوز آصما-ديغكز ، طاشلرى ، دولامباجلرى ، تپهلرى كوزوكزك اوكنه كلير . ايشته بونلرك هپسى ، ياقينلغك أثرلرى ، آليشمينلغك ايزلرى ، قاينا شمه و سهويشمهنك نتيجهلريدر . بو دوينولر انسانده غير شعورى و طبيعى اولاراق نهقادار قوتلى و بللىدر . بونلر ، حتى حيوانلرده ، بالخاصه اهليلشمش حيوا-نلرده واردر . أوينى و صاحبنى غايب ايدن بر كوپكك ، آتك ويا ديكر بر حيوانك كونلر و حتى آيلر كچديكى حالده آيرلديغى يرى و انسانى تكرار آرايوب بولابيلمهسى ، هپ بو روحى حادثهلرك طبيعى و انسياقى تظاهراتيدر .

بابانجى بر مملكتده طانيماديغكز و صويداش اولماديغكز انسانلر ايچنده ياشاديغكز وقت ، بر سفيل ، خسته ويا سقط و يارالى بر انسان كورسهكز و بونك كندى ديلكزله قونوشان و عينى كلهٔ توحيدى سويلهين بر ملتداشكز و دينداشكز اولديغنى آكلاساكز ، بوكا بوتون قلبكزله آچير ، ياقينلاشير و صاريلير سكز ، ياردىم ايدرسكز ، دكلمى ؟ ديلنى آكلاماديغكز انسانلر آراسنده ياليكز باشكزه صيقينتيلر ، اوزونتولر و تنهالقلر ايچنده قلبكز بور قولور كن كندى ديلكزله قونوشان بر وطنداشكزه راستلاساكز ، اونى بر قاردا شكز كبى قوجاقلار و سهومرسكز دكلمى ؟

ايشته بونلرك هپسى صويداشلق و ملتداشلق دويغولريدر . بو حالار ، طبيعى و غير شعورى بر صورتده

حیوانلرداده موجوددر . مثلا قابلانلره قارشی فیللر ، قورتلره قارشی کوپکلر ، فاره یه قارشی آریلر برلهشه‌رهك مقاومت و مدافعه وضعیتی آلیرلر ، آرالرنده‌کی همجنسلك تساندینی گوسته‌ریرلر. بوتون بو مادی و روحی حادثه‌لر طبیعی قدرتك بوتون جانلی مخلوقاته یارادیلیشنده بخش ایتدیکی سوق طبیعینك نتیجه‌لریدر. فقط انسانلرده سوق طبیعیدن باشقه و داها بیرکسك بر خصلت و قدرت وار- درکه ، اوده شعور ، وجدان ، بر سوزله « عقل » در . انسان ، عقلی سایه‌سنده یالکز سوق طبیعی و آلیشقینلقله یاشایان حیواندن قات قات یوکسه‌له‌رهك فرقلانمشدر .

. عقل ، کوردیکمز و دویدوغمز حادثه‌لرك ، کچیردیکمز تجربه‌لرك ایلك و فنالغی اولچن برقوتدر . بو ، کچمش وشیمدیکی زمانده جریان ایدن بر چوق واقعه و تجربه‌لرك نتیجه‌سندن آلدیغی فنالق وایلك درسلرینك چوقلغی نسبتنده بویور و یوکسه‌لیر .

بیزم ، ملتلرك فردلری آراسنده قارشیلقلی بسله‌دکلری دویغو و بور- جلرندن ، کوستردکلری یاقینلق و سه‌وکیلرندن آلاجغمز بر چوق أورنکلر و حصه‌لر واردر . داها دوغروسی ، یارادیلشمزده موجود ملتداشلق و دینداشلق دویغولریمزی شعور، وجدان و دیکر سوزله عقل ایله ایشله‌مه‌مز ، قوتلندیرمه‌مز لازمدر . بو دویغولریمز سوق طبیعیلك دائره‌سندن چیقمادقچه و عقلك آچدیغی یولده یورویوب ایلریله- مدکچه ، صرف سوق طبیعی ایله حرکت ایدن مخلوقدن فرقسز قالماز . حالبوکه انسانلغمزك، وارلغمزك غایه‌سی بودکلدر. بیزده ، انسانلغی و أوزلکنی آکلامش ملتلرکبی یوکسك و قدسی غایه بسله‌مك و بونك تحققی ایچون چالیشمق محبو- ریتنده‌یز .

بیر تورك ، ملتداشنی یالکز سفیل و سقط اولدیغی زمانلرده مرحمته لایق اولدیغنی کوروب انسانی بر میل ایله سه‌وه‌ملی ؛ دائما ، هربرده ، هر زمان و هرتورلو شرائط آلتنده صمیمی و قلبی بر یاقینلق و صویداشلق دویغوسیله سه‌وه‌ملی و قایبرمالیدر . ملتداشدن ملتداشه اولان بو سه‌وکی و باغلانتی ، برعائله‌نك چوجوقلری آراسنده اولدیغی کبی، ملت محبتی ماهیتنی آلمالیدر. عائله

اوجاغنه بوتون باشی وجانیله باغلی اولان تورك ، ملتنده اوصورتله ، عینی صیجاقلق و عشقله مربوط بولونمالیدر .

دیلمزی سه وملی و به کمه لی یز . یونك زنکینلکلرینی ، کوزللکلرینی بیلمیور و طانیمیورسه ق اوکرمه لی چالیشمالی یز .

ملی عادتلریمزی ، تورکولریمزی ، اویونلریمزی اونوتمامالی ، یاشاتمالی و حتی انکشاف و تکامل ایتدیرمه لی یز .

تاریخمزی ، حرسمزی ، ادبیاتمزی اوقومالی ، اوکرنمه لی و اوکرمه لی یز .

ملتمزه عائد نه قادار اثر وارسه هپسنی تقدیر ایتمه لی ، دهرین بر صاینی و قیصه نجه له قیمتلندیرمه لی و سافلاشدیرمالی یز .

قلبمزه بو دویغو و سه وکیلری یرلشدیرسه ك ملتمزی سه ومش ، وارلغمزی قورتارمغه آندلاشمش ، ملی شرفمزی آکلامش و انسانلق حیثیتمزی بوکسلمش اولورز .

هرکونکی حیاتمزده وایشمزده بیله ملی دویغو و سه وکیمزك دائره سندن چیقمامالی و دائما ملیتجیلك و ملتدا شجیلق کوزه تمه لی یز . آلیش وریشلری بربریمزدن یاپمالی ، مجبوریت و ضرورت اولمادقجه قطعیاً یابانجیلره کیتمه ملی یز .

ملی سرلریمزی ، صاقلانمامسی ایجاب ایدن حرکت و ایشلریمزی هیچ بر وقت یابانجی ملتلره دویورمامالی یز . هله ملی و دینی ایشلریمزده صویمزدان اولمیان عنصرلرك ، انسانلرك رول اویناماسنه ، انتریقه چه ویرمه سنه ، بزی آلت ایتمه لرینه قطعیاً واسطه اولمامالی یز . کندی غرضمز ، منفعتمز ویا شهرتمز ایچون ملتمزك حیثیت و شرفی ، قدر و قیمتنی آصلا کوچوك تمه ملی و چیکنمه نمه ملی یز . هر بریمز ، ملتمزك یوکسك وارلغی ، شرفلی ماضیسنی تمثیل ایدن بر پارچه اولدیغمزدن بوکا لایق و مقتدر بر صورتده حرکت ایتمه لی و هیچ بر وقت کندیمزی حقیر ، ذلیل و عاجز کورمه ملی یز . منسوب اولدیغ ز ملتك تاریخی اصالتی ، شانلی ماضیسی ، یوکسك سجیه سی ، پارلاق استقبالی ایله افتخار ایتمه لی و بونك ایچون ده انسانلق و تورکلك و قاریمزی طاشیمالی یز .

ملتمزه ، هیئت عمومیه مزه دائر

هر تورلو ایشمزده غایت اویانیق وحساس داوراتمالی وهیچ بروقت « نه‌مه‌لازم ! » دییه‌کدری چه‌کیلمه‌ملی‌ییز . ملتك برلیکی ، قوتی ، منفعتی ، شرف و استقبالی اوغرنده یاپیلان تشبثلره ، آلنان قرارلره آرزو و جسارتله اشتراك ایتمه‌لی و بوصورتله ملی وجدانك تشکل و قوتلنمه‌سنه چالیشمالی‌ییز . مجلسلرده ، اجتماعلرده وهرهانکی برطوپلانتیده ملی وعمومی ایشلریمزی جدیتله قونوشمالی ، دیدی قودی ، فتنه ، یالان و افترادن چه‌کنمه‌لی‌ییز .

مکتبلریمزه ، ملی مؤسسه‌لریمزه قارشی صوك درجه‌ده ایی قلب ، تمیز دویغو ، یاردیم واشتراك حسی بسله‌ملی ، بونلری الك قیمتلی مال و سلاحلریمز کبی محو اولمقدن قورومالی و یابانجیلرك خسیس مداخله‌لرندن قیصقانمالی‌ییز .

منورلریمزه ، معلملریمزه ، خوجا لریمزه قارشی دهرین بر اعتماد و حرمت بسله‌ملی ، اقتدار و اهلیتلرینی ، حق و صلاحیتلرینی تسلیم ایتمه‌لی و بوصورتله رهبرلك و مرشدلکك قیمتنی تقدیر ایتمش اولمالی‌ییز .

اجتماعی حیاتمزی داها زیاده مدنیلشدیرمك ایچون جمعیت قاعده‌لرینه دقت ایتمه‌لی ، ملی تشکیلاتلر قورمالی و قورولمش اولانلره جاندان قوشولمنی و یاردیم ایتمکی دنیالق الك بویوك بور- جلرمن صیراسنده بیلمه‌لی‌ییز . خلقمز آراسنده اختیارلق ـ کنجلك ، اسکیلك ـ یه‌کیلك ، آیریلق ـ غیریلك ، قبیله‌جیلك ـ مملکتجیلك قاوغالری ، ادعالری قطعیاً اولمامالی ؛ هر فرد ، ملت و جودینك برعضوی ، برجهازی کبی وظیفه‌سنی یالکز و یالکز ملتی قوت و سعادت ایچنده شرف و علویتله یاشاتمق ایچون چالیشمالی ، چیر- نمالیدر .

بر سوزله : ملتمزك وارلغی ، حیثیتی ، منفعتی ، قوت و سعادتی او- غرنده محبت و فداکارلقله چالیشمالی ؛ برلك و سه‌وکی‌ایله حرکت ایتمه‌لی ؛ امنیت و اعتمادله یورومه‌لی ؛ صمیمیت و جسارتله قوشولمالی ؛ اویابیقلق ، یوکسکلك ، فراغت نفس ، ثبات و متانت کوسته‌رمه‌لی‌ییز . بونلرك هیسنی آکلایان و کودن ملت ، « اوزلك دویغو » سنی یارانمش و کندیسنی یو- کسلتمش اولور .

م . ح فاضل

ژان ژاق روصو

فیلوزوفلر جمعیتلرینك آداملریدرلر. عصرلری و ایچنده یشادقلری جمعیتك قیمتلریله اولچولورلر . روصونك تدقیقنده‌ده الك مهم اولان شی جمعیتیدر . بو ، أوروپانك اون سکزنجی عصر جمعیتیدر . بالخاصه اون سکزنجی عصرك فرانسه و ایسویچره‌سنی طانیتمق روصونك تشکلنی ایضاح ایده‌بیلمك ایچین چوق لازمدر . یالکز بر عصرك ایضاحی کندیسندن أولکی عصرلرده‌در. چونکه اجتماعی حادثه‌لری دوغوران ینه اجتماعی حادثه‌لردر . اون سکزنجی عصرك تصویرلرینی آنجق اون یدنجی و اون آلتنجی عصرك تمایللرنده سزه بیلیرز . روصونك عصرینه تقدم ایدن نه‌کبی اجتماعی جریانلر واردر ؟ بو اجتماعی جریانلری آکلامق اون سکزنجی عصری آکلامق ، اون سکزنجی عصرك تشکلنی آکلامق‌ده روصویی آکلامق دیمکدر . چونکه روصو بو عصرك بر ممثلی‌در .

اون یدنجی عصر حرسستیاندر . فقط بو عصرده اون آلتنجی عصرك دینی قاوغالری ، قاریشیقلقلری و احترا. سلری یوقدر . اون یدنجی عصر أدبیاتنك باش أثرلری دینی‌در . فلسفی أثرلری‌ده یا دوغرودن دوغرویه دینی ، یاخود دینك اساسلرینه باغلی بر وضعیتده‌در .

اون یدنجی عصرك اخلاقی الك زیاده اعتدالی طانیور ، افراط وتفریطدن قاچینیور . فردی سعادتی ، اطاعت ، ناموس و شرفی قبول ایدییور . ریایی سومیور . فقط فردی حقلری ، فردی منفعتلری مشروع کورویور .

اون یدنجی عصرك لسانی اون آلتنجی عصرك أثری اولان طبیعی لسان ده‌کیل ، صالون آدامنك قورو و صنعی لسانیدر . اون یدنجی عصرك لسانی صمیمیتدن ، حساسیتدن صویولمش ، فردی و اوریژینال عنصرلردن محروم بر حالده‌در .

اون یدنجی عصرك أدبیاتی «قلاسیك» دینیلن أدبیاتدر . بو أدبیات

قوتی عقلدن آلیور وعقلك پرنسیپلرینی حوشنود ایتمك ایچین چالیشیور . بو أدبیات قاوغایی سومیور . ساده‌جه موجود جمعیتك قیمتلرینه رعایت ایدیور . بوعصرده‌علم فوق‌العاده ایلرلیور . تفاضلی حسابك کشفی، طبیعت علملرینك تصنیف فکری هپ بو عصرده‌در . فقط بو عصرك علمی فعالیتلرنده ریاضی و میحانیکی بر ذکا حاکمدر .

اون یدنجی عصرك فلسفه‌سی عقلیه فلسفه‌سیدر . بو عصرك تربیه‌سی مؤسسه‌لرك بر افاده‌سیدر . بو عصرده تمامیله صالون حیاتی و صالون ذوقی حاکمدر . بو محیطلرده ایسه چوجوقلره تووالتی ، پودرایی ، یلپازه‌یی ، قیلیجی ، ره‌وه‌رانس و دانسی اوگرهتیورلر . تربیه‌نك غایه‌سی صالون آدامی ، صالون قادینی یتیشدیرمکدر . فقط بوگون بونلره رغماً اون یدنجی عصرك وجوده گتیردیکی آدامك روحی سجیه‌سی اعتدالدر . اون یدنجی عصرك آدامنده بوتون اجتماعی قیمتلر بربریه آکلاشمش موازنه و آهنك تأمین ایتمشدر . اون یدنجی عصر دهنیلن موازنه عصرندن بر احتلال عصری اولان اون سکزنجی عصرك ظهوری اجتماعی سببلرك تأثیر یله‌در . الك مهمی مونارشی یعنی مطلقیت اداره‌نك انحطاطیدر .

اون سکزنجی عصر . . قارما قاریشیق . . برطرفی برطرفنه بکنزه‌میور . محاربه‌لر ، مغلوبیتلر ، سفالتلر ، بوکا رغماً سرایك اسرافی ، « وه‌رسای » ك احتشامی ، آغیر گومرو کلر ، تجارتك انحطاطی . . بر قسم زنگین و کبار صنف بیك تورلو دسیسه‌لرله رفاه و سعادت ایچنده یاشیور . دیکر طرفده یالکز صوسون و کوك یبین بر یغین خلق وار . مملکتك اداره‌سنی أننده طوتان زادگان صنفی خلقك تحصیل و تربیه‌سنه اهمیت ویرمه‌دکدن باشقه ، حقنی غصب ایتمك چاره‌لرینی آرییور . اینجه ، ظریف ، فکراً و روحاً یوکسلمش گیبی کورونن بو اصیلزاده کتله‌سنك ایچ یوزی ایگرنچ و سفیه . . انسانلر اخلاقاً تمامیله سقوط ایتمش ، کیمسه‌حالندن ، وضعیتندن ممنون‌ده کیل ایشته بوانشاده شوفکر عمومیتله هرکسی مشغول‌ایدییور : علم وصنعتك ترقیسیله بشریت برفائده کوردیمی ؟ خلق ، علم وصنعت صاحبی اولان معین بر زمره‌نك

سفاهتی ، رذالتی ، اخلاقسزلغی کو ریبور ، بوتون علملرك ، صنعتلرك انسانلری بالعکس داها زیاده فنالاشدیردیغنه قانع . چونکه کندیسی آچلقدن ئولورکن عالملر ، زنکینلر و کبارلر اونلرك سفالتیله استهزا ایدهر گیبی ذوق و صفالرینه دوام ایدییورلر :

مملکتده علم و صنعتك بودرجه یوکسلمهدیکی دورلرده ملت دها مسعود ، داها مرفه ، اخلاقاً و فکراً داها یوکسك برسویهده ایدی. حالبوکه شیمدی اقتصادی وضعیت بوزوق ، دین و اخلاق أساسندن صارصیلارق مملکتی ألیم بر وضعیته دوشورمش . بوتون فرانسهده عمومیتله علم و صنعتلرك انسانلرك اوزرینه هیچده أیی بر تأثیر اجرا ایدهمهدیکی دوشونجهسی حاکم . بو صیرالرده « Dijon » آقادهمیسی شو سؤالی اورتایه آتیور . « علم وصنعتك ترقیسی اخلاق وعادتلرك فنالاشمهسنه می یوقسه ایبلشمهسنه می باردیم ایتمشدر ؟ » سؤاله هرکس آکلادیغی گیبی جواب ویرییور. فقط او عصرك کیزلی برداهیسی وار. اویله بر داهی که حیاتی تضادلرله دولو. سر سریلکك شاهاثرلرینی میدانه کتیرمش بوتون بر عالمی کندیسنه دار بولمش ، خرسزلق یاپمش ، فنالق ایتمش ، حقارته اوغرامش . . دیژون هیئت علمیهسنك سؤالی اونی بولیور . و چیقازییور : ژان ژاق روصو . . سؤال اونك قلبنه بر شمشك گیبی تأثیر ایدییور . گوزلری اوکنده یکی بر عالم ، یکی برافق آچیلیور . مسئلهیه هیچ قورقادن وبلاتردد منفی برجواب ویرهرك هرکسی حیرتله ایچریسنده بیراقیور .

ژان ژاق روصو آقادهمیه ویردیکی مقالهسنده علم و صنعتك اجتماعی دردلری کیدهرمهدیکنی ، انسانلری مسعود ده گیل فقط اولدقلرندن داها سفیل و بدبخت یاپدیغنی ادعا ایدییور. دییورکه : مدنیت ، تأسس ایتمش اولان عادتلری افساد ایدهر . چونکه انسانلری لوکس حیاته ، سفاهته آلیشدیریر . برملت نهقادار آز مترقی ایسه اونسبتده فضیلتلی قالیر . ذاتاً علملر ، فنلر ، صنعتلر اصلنده افساد ایدیجی شیلردر . علم نجوم ، باطل اعتقادلره استنادایدهر . ناطقه ، تعصبص

کین و نفرتی تولید ایدر . هندسه علمی ، خیرسلکلك تمغاسی در . حکمت علمیه‌ده تجسس دوغورمشدر . اخلاق بیله انسانلرك غرورلرینك محصولیدر . و الحاصل بوتون علملر ، فنلر بزم فنا خویلریمزك برر نتیجه‌سیدر . بویله اولدقلری ایچین انسانلری فنالغه سوق ایدر . موجود بوتون صنعتلر سفاهتیه ، حقوق علمیه‌ده بزی جهلسزلغه کوتورور . مستبدلرو محاربه اولمایدی تاریخ وجوده کلیه‌جکدی . یالکز جهالت ، معصومیت و فقیرلك انسانلری مسعود ایده‌بیلیر . روصونك بومنفی جوابی هر کسك تقدیرینی جلب ایده‌رك مقاله‌سی برنجیلکی قازانیور و مکافاتلاندیریلیور . ایشته اوکوندن اعتباراً شهرتی هر طرفه یایلان ، پارلاق و تسخیر ایدیجی اسلوب ، یکی و قیمتلی دوشونجه‌لریله دنیانك هر طرفنده بویوك بر هیجان و علاقه اویاندیران بوبویوك آدامك ، بودهانك شخصیتی و خصوصی حیاتی طانیالم :

حیاتی : روصو فقیر بر عائله‌نك اوغلیدر . باباسی ، حیاتی غیر منتظم و برآزده سرسریانه کچمش برساعتجی ایدی . باباسنك اجدادی قابیلتلی و شن آدامل‌ردی . بونلراون آلتنجی عصرده فرانسه‌یه هجرت ایتمشاردی . آننه‌سی‌ده بسیط صنعتارله اوغراشان کوچوك بر عائله‌یه منسوبدی . فقط آننه‌سی عموجه‌سی اولان « ساموئل بهرنار » دن أیی بر تربیه کورمشدی . آناسی ، بابامی دهاچوق پارا قازنمق اوزره حتی بر آرالق استانبوله کلمشار‌دی . فقط بر سنه قادار استانبولده قالدقدن صوکره بورادهده برشی یاپامایاجقلری آکلاینجه تکرار جنوه‌یه کلدیلر . ایشته بوندن تقریباً برسنه صوکره ۱۷۱۲ ده روصو دنیایه کلدی والده‌سی دهاروصویی دنیایه کتیرکن أولدیکی ایچین روصو ، حیاتی آکلا‌تیرکن : « بنم دوغوشم ایلك فلاکتم اولدی . » دیبور . روصو خیالی قفالی پدری‌ایله موسیقیشناس تینم‌سینك أللنده بویوردی . تیزه‌سی اونکله هیچ علاقه‌دار اولمیور ، بابامی کندیسنی چوق سویوردی . فقط تطبیق ایتدیکی تربیه سیستمی چوق یاکلشدی . چوجوغه دها یدی یاشنده ایکن آننه‌سندن قالماروماناری مطالعه‌ایتدیریبور .

روصونك تخیله‌سی بوصورتله دهازماندن أول فنا یوللره سوق ایدیلمش اولیور . روصو : « بن بو کتابلردن هیچ برشی آکلامازدم . فقط هپسنی حس ایده‌ردم» دییور . ۱۰ یاشنه کلدیکی زمان باباسی برفرانسز ظابطی ایله قاوغا ایده‌رك جنوبه‌دن قاچمق مجبوریتنده قالیور . بونك اوزرینه أساساً لاقید اولان تیزه‌سی روصویی تمامیله یالکز براقیور . یالکز قالان روصویی عمجه‌سی بر کوی راهبنك یانینه ویریور . عمجه‌سنك مقصدی روصویی راهب یاپمقدر . حالبوکه روصونك جوشقون و چیلغین روحی بویله صیقینتیلی بر حیاته تحمل ایده‌بیلیرمی ؟ بونك اوزرینه بر آووقاتك یانینه ویریورلر. فقط روصو بوکا قارشی‌ده بر علاقه کوستریور . ابودفعه بر هیکلتراشك یانینه کیریور . فقط هیکلتراش کندیسنه شدتلی بر معامله‌ده بولوندیغی ایچین اوراده دهافضله قالامیور. آرتیق عمجه‌سی کندیسندن أمیدی کسیور . بوسبوتون یالکز و حامیسز قالان روصو مرکز شت دولو بر حیاته آتیلیور . برکون کندیسنك اوکنه بر راهب چیقیور . « ساردونیا » قرالنك پانسیونلرندن برنده یاشایان و زوجندن کیزلیجه فرار ایده‌رك قاتولیك کلیسه‌سنده کندیسنی وافتیز ایتدیره‌ن « Fon Varens » اسمنده بر قادینك یانینه کونده‌ریور . بو قادین روصودن ۱۳ یاش بویوکدر . روصو ایلك زمانلرده فون وارهنسه حقیقی بر آنا کوزیله باقیور . حالبوکه قادین اخلاقاً سقوط ایتمش بر انسان اولدیغندن کنیج و تجربه‌سز روصویی باشدن چیقاریور. روصوده اونك سوق ایتدیکی یولده یورومه‌یه باشلیور . قادین آز زمان صوکره روصویی « Turin » شهرینه کونده‌ره‌رك پروتستان مذهبندن قاتولیك مذهبنه کیرمه‌سنی طلب ایدییور . أساساً سرسریلکه آلیشمش اولان روصو ، ایتالیاده مدهش و قاریشیق قادین ماجرالرینه آتیلیور . فقط بو حیات روصویه براز بهالی‌یه مال اولیور و خسته‌لانیور . بونك اوزرینه فون وارهنسله برابر تبدیل هوایه چیقیورلر . فقط روصونك خسته‌لغی کیتدکجه آرتیور . بر آرالق فون وارهنسدن آیریلارق مونپه‌لیه‌یه کیدییور . فقط اورادهده أبی‌اولمادیغنی کورونجه تکرار وارهنسك یانینه کلیور . فون وارهنسك

باشقالریله .ذوق و صفاده اولدیغنی گو. میخانه‌جی کندیسندن پارا ایستیور .
رونجه درحال بوراسنی ترك ایدیور . حالبوکه روصونك هیچ پاراسی یوق .
روصو بو دالغه‌لی حیاتی کندی ترجمهٔ آرقداشلری بو پارایی ویرمیورلر .
حالنده اولدیغی گبی اعتراف ایتمکدن بوندن صوکره روصو پارسه کیدییور .
چکینمه‌مشدر . فقط فون واردنسدن اوراده یکی تپیده موسیقی نوطه‌لری
آیریلدقدن صوکره فضیلتکار اولمق ایچین یازوب صانارق زنگین اولمق نیتنده‌در .
درونی بر تحول .گچیردیکنی سویله‌یه‌رك (بو نوطه‌لر شیمدیکی اشارتلریمزه رقم
بیهوده یره گندینی قاندیرمغه چالیشمشدر. اقامه ایتمکدن عبارتدر .) پارسده هیچ
حقیقتاً حیاتنده بعض تبدلار اولمقله برابر کیمسه بو یکی ایجاده همیت ویرمیور .
تمامیله ده گیشمه‌مشدر. روصو ، بورادن روصونك خیاللری‌ده آلت اوست او.
آیریلدقدن صوکره پارسه گیدییور . اولیور . بوسفر آچلق یمه گندیسنی
اوراده‌ده اوزون مدت قالامایارق لیونه گوستریبور . مرکزده اولدیغی ایچین
گیدیور . روصو آرتیق آلی یوش ، جبی مطلقا بر اینش بولمق مجبوریتنده. ایللك
یوش دولاشاماياجغنی و بر مسلك تجمه‌یه‌سی زمانك موداسنه و ذهنیتنه
أدیمنك زمانی گلدیکنی أدراك ایتمشدر . گوره حرکت ایده‌رك صالون حیاتنه
لیونده بر عائلهنك یانده مربی اولارق گیرمك اولیور . بوصیراده مشهور
چالیشمغه باشلیور . فقط بر آز صوکره (Dopen) عائله‌سنده گندیسنه بر
مربیلك ایچین لازم گان أوصافه مالك ملجأ بولیور بوعائله‌ده روصویه یاراماز
اولمادیغنی آگلایارق وظیفه‌سندن آیر- بر گنجك تربیه‌سی ویرملشدر . أیچه
یلیور . بورادن آیریلیرکن عائلهنك یاشلی اولان بوگنج روصونك تربیه
رئیسنه بر تربیه پروغرامی بیراقشدرکه حقنده‌کی تجربه‌لری چوغالتمغه یاردیم
بورادهکی فکرلری تمامیله « Con Lak » ایدییور . روصو بو عائله‌دن آیریلدیغی
گ فکرلرینه مشابهدر . روصونك زمان ۳۰ یاشنده‌در . بوندن صوگره
وضعیتی یمه فنالاشیور . گیجه گوندوز و ندیکده فرانسز سفارتنده برمأموریت
میخانه‌ده وقتی گچیریبو . بر گون آلیور . بر سنه قادار بوراده قالیور .

بو مأموریت حیاتنده یاپدیغی تجربه‌لر اوکا شو قناعتی ویرمشدر : بر کسك طبقه فنا ، چوق فابا بر طبقه‌در . نهایت روصو بونلردن یاقاسنی قورتارمق ایچین بر أو صاحبی اولمایی دوشونیور . أوینه « Tereza » اسمنده تحصیل کورمه‌مش بر قادین آلیور ، اونکله یاشامغه باشلیور . بو قادینك ماضیسی پك تمیز اولمقله برابر کندیسی قلباً ایی و صاف بر قادیندر

روصو بو قادینله رسماً أولنمیور . فقط قادین روصویه چوق أیی آرقداشلق ایدییور . بوصیراده روصو یینه موسیقی نوطه‌لریله مشغول اولمغه باشلیور . یازدیغی پارچالر آراسنده صمیمی و خوش اولانلری‌ده واردر . روصو بوصنعتینه أیی بر مدت کچینمکه موفق اولیور . کندیسنك Tereza دن غیرمشروع ۳ چوجوغی اولیور . کندیسنی کچندیرمکدن عاجز اولان چوجوقلرینی کچندیرمکده چوق مشکلاته اوغرییور .

روصو أولجه کوروشدیکی Dupen عائله‌سنده ایکی مشهور سیمایله طانیشمشدی . (Ditra Grim) روصو بوذاتلرله قونوشمایه و Loc ك أثرلرینی تدقیقه باشلیور . برکون روصو دیدروینی زیارته کیدرکن تصادفی اولارق أیلینه بر غزته کچیور . اوراده دیژون آقادمیسنك یوقارده بحث ایتدیکمز علمی مسابقه‌سی نظرینه چارپیور ایشته روصونك شهرتی کرمك آقادمیه ویردیکی آتشلی مقاله‌سی ، کرمك دیدرو کیبی بویوك و مشهور آدامارله طانیشماسی دولاییسیله کوندن کونه آرتیور . آرتیق روصوده کندیسنه کووه‌مك و غرورلانماغه باشلیور . بوندن صوکره Emil یاخود تربیه‌یه دائر ، مقاولهٔ اجتماعیه ، Nuvel Elbuz ، مسز والتسزلغك سببیری کیبی أثرلرینی نشر ایدییور . ۱۷۶۲ ده انتشار ایدن أمیل نامنده‌کی تربیوی أثری عینی زمانده بر روماندر . روصونك شرف و موفقیتنی ، فکری ساحه‌ده‌کی موقعنی عالمه طابیتان بوأثر روصونك باشنه بویوك فلاکتلر کتیریور . أثر ، زمانك تلقیلرینه ضد ، بالخاصه دین علیهنده بولوندیغی ایچین پارس و جوره شهرلرندم کتاب نشر ایدیلدکدن صوکره حکومتك أمریله علناً یاقیلیور ، روصو تعقیب ایدیکمله

باشلانیور . بونك اوزرینه روصو پارسدن فرار ایتمك مجبوریتنده قالیور. وطنی اولان ایسویچره ده اونی قبول ایتمك ایسته میور . یالکز پروسه قرالی ایکنجی فره دریق Nöşatel ده کندیسنه بر ملجأ تأمین ایدییور . فقط روصونك آرتیق هیچ کیمسه یه أمنیت و اعتمادی قالمامشدر . بوتون آرقداشلرینه ، دوستلرینه و حامیلرینه دشمان اولمشدر . . غریب بر حالت روحیه ایچریسنده در . تکرار پارسه عودت ایتمسنه مساعده ایدیلدیکی حالده راحتسزلغی کچمیور . نهایت فلمنکده بر فیلوسوفله طانیشارق انکلتره یه بر سیاحت یاپیور . بوراده ده بر فائده تأمین ایده میور . تکرار فلمنکه کلیور. بوتون بو سیاحتلرنده Tereza کندیسیله برابر . حیاتی دائما قورقو و هیجانله کچدیکندن چوجوقلرینی باباسی معلوم اولمایانلر مؤسسه سنه ویرمش و بر دها کندیلریله علاقه دار اولمامشدر .

روصو دائما بوجمعیتك کندیسنی تحقیر ایتدیکنی فقط کلهجك جمعیتك تقدیر ایده جکنی سویلیور . عادتا جنت درجه سنه واران بر مراق ایچنده در . نهایت چوق حرمت ایتدیکی آرقداشلرندن و حامیلرندن بری کندیسنه پارس جوارنده برصیفیه ده کی کوشکی هدیه ایدییور . روصو صوك کونلرینی بوراده بویوك بر حزن و ألم ایچریسنده کچیریور . و اوسنه ظرفنده یعنی ۱۷۷۸ تاریخنده بر صباح هیچ بکله نیلمه یین بر ثولومه کندیسنی ترك ایدییور . . .

بویوك انقلابدن صوکره کیکلری مشهور پانتهون معبدینه کتیریلمشدر . بو صورتله کلهجك نسل کندیسنی حیاتنده دکیلسه بیله أثریله تقدیر ایله یه جکنی اثبات ایتمشدر .

أکر روصو منتظم بر حیات کچیرمش ، أیی بر تحصیل و تربیه کورمش بولونسه یدی ، کینمك ایچین لزومسز شیلرله اوغراشماسه یدی هر حالده چوق دها فضله أثرلر میدانه کتیریر و بشریته چوق دها فائده لی و أمید بخش فکرلر یایماغه موفق اولوردی . روصونك حیاتی ایله یازیلری آراسنده بارز ضدیتلر واردر . روصو بشری جمعیته و انسانلره قارشی بویوك براعتمادسزلق بسلیور . نظری اولارق

فضیلت و سربستی یی چوق آیی بیلان
تدیران روصو ، دیکر جهتدن فضیلتکار
اولمقدن اوزاق ، سوق طبیعیلرینك و
احتراصلرینك أسیریدر. بر جهتدن
بویوك برمربی ، دیکر طرفدن کندی
چوجوقلرینی أسمسز و أشارتسز اولارق
اوکسوزلر یوواسنه ترك ایدمجك و
اونلره هیچ اهمیت ویرمیه جك درجه ده
چوجوقلره و چوجوقلغه لاقیددر .
حرکتلرینك همن هپسی غیربشری و
و غیر اجتماعی بوکا مقابل یازیلرنده
هیجانلی بر بشر دوستی ، انسانلغك
سعادتی و یوکسلمه سنی قوتله آرزو
ایدمن بر أیده آلیستدر .

*
* *

ژان ژاق روصونك فلسفی قناعتلری:

ژان ژاق روصو ، دورنده بری
عقل و علمدن ، دیکری قلب و دو
یغودن عبارت اولان ایکی نوع فلسفه
جریانیله قارشیلاشمشدی . روصو بو
عصرده آنسیقلوپه دی فلسفه سنك دار
عقلیه جیلکنه قارشی کنیش حسیه جیلکی
وضع ایتمشدر . روصوده معاصرلری
گیبی فلسفه سنی طبیعت أوزرینه قورو-
یور . فقط روصوده کی « طبیعت »
آنسیقلوپه دی فلسفه سنده کی طبیعتك
عینی ده گیلدر . روصو ، آنسیقلوپه
دیستلری عقل منشألی قیمتلرینه قارشی ،
دویغو و قلب قیمتلرینی وجوده کتیر-
مشدر . روصونك فلسفه سنده کی
بولیریزم ، میستیسیزم ، رومانتیزم ، بر
نوع دین دویغوسیدر آنسیقلوپه دیستلرده
أکسیك اولان ایشته بو دین وسری
حساسیتدر . روصو بو حساسیتك
صنعتکاری و فیلوزوفیدر . روصو
بوکسلمك ایسته ین هرمدنیته ، حیاتی
تکامل ایتدیرمه یی توصیه ایدر . حیاتك
تکاملنه مانع اولان ویااونی دگیشدیرمن
هرشی روصویه کوره فنادر . ایشته بو
طبیعت و دویغو فلسفه سیله روصو زمانك
فلسفه سنه قارشی بر عکس العمل یاپیور .
بویله جه فضیلتی قلبده ، دویغوده بولان ،
مرحمت و انسانیت قیمتلریله مشبوع بر
اخلاقله عینی زمانده کوکلری بر نوعدن
اولان بر نوع فلسفه وجوده کتیریور .

دوامی وار

أدرنه قیز م . م . مأذونلرندن

لطفیه رضا

یانیق قاوال

بیر ایرماق بولوبدا صنیرجینسام کولکه ،
یا بیر کول بولسام دا سه‌ریلسه‌م چولکه ! . .
بیر جوکه بولایم قایالار ایچنده ،
چه‌ویرسین که‌وده‌منی قاروولی سه‌للر ،
قایادان قایاغه شیپیرسین یه‌للر ،
بیلدیریم ایشله‌سین یاش فیدان ئه‌که‌نده . .
کیچکه‌نه ئاوابلار ، کیچکه‌نه ئه‌مکه‌کلر ،
کیچکه‌نه کوماهلار یازماسین مه‌له‌کلر ! . .
ئوله‌کده‌ن قورقامان غافیللر کیبیك ،
ئولویم طاولاردا آصلیمدا کی‌یك ! . .
بیر ئولو بولایم مه‌زارسیز ، طاشسیز ،
قادمسیز ، زیکیرسیز ، بالانجی کوز یاشسیز ! . .
تیمه‌سین ته‌نیمه تیتره‌کن ئه‌للر ! »
« ئولدی ! » ده‌مه‌سین طومای ئولکه‌نلر ! »
« کیرلی ! » ده‌پ یوماکیز ، ئولکه‌نلر ته‌میزدر !
ئولکه‌نلر قایغیسیز ، قورقوسیز ته‌کیسدر .
یه‌شیللیك یه‌رله‌رده ، سه‌لبیلر توبونده ،
کومولسین بیر داها یاشاماق تیله‌کن !
جه‌نته‌که کیرمکچون ثاواپ ایشله‌کن ،
کیملك ، که کیتاپ ، آناختار جه‌بینده ! . . .

یاشاودان قورقماغان ، ئولومدەن ئورکمه‌گەن ،
یاشاوچون تیله‌نیپ توز یولدا یورمه‌گەن ،
هەر واقیت تیرماشقان ، تەرله‌گەن ئەرلەر ،
جەننەتگه کیرسەلەر دەستورسیز کیرەرلەر ! . .

نه کیر ، سەن زائیفسك ، قاروولك قایتقان ،
آناك بەشیکیدە طیلسیملار آیتقان ؟

سەن بیر تار کولدەسك ، باقالار دوستك ،
آك چاپقان وقتکدە شولارنی اوزدك ! . .

یو لسیاسك کوکلەرکه ، قامیشدان یوکسەك ! . .
دالغانك ســازلق ، ســازلق توبونەجەك ! . .

بیلمی‌مەن باش دووالك ماقبول بولورمی ؟
تاقدیرمەن ئولمکدەن باشك قوتولورمی ؟

بیکیتلیك تیله‌کیك ، آچووك اوفاق . .
ورتوکدا قایا یوق ، صولاری قوزغاق . .

کیچکەنه طاولاردان وولقانلار چیقماز ،
آلچاجیق آغاچنی بیلدیریم باقماز . .

یالیکیز بیر شیئك ، بیکیتلیك مالك :
قورتارسه قورتارور یانیق قاوالك ! . .

چوبان زاده بکر صدق

تورك دنیاسی

غازی تربیه انستیتوسی تورك تاریخی معلمی حسین نامق بك افندی طرفندن (تورك دنیاسی) عنوانیله ایکیوز صحیفه‌یی متجاوز بر أثر نشر ایدیلمشدر .

مؤلف أثرینی ۱۹۲۸ ده بوداپشته ده یازمشدر . تورکچیلکك علمی تدقیقنده مهم بر مرکز اولمش اولان بوداپشته تورك دنیاسنه عائد تدقیقلرك پك چوق طوپلاندیغی بر یردر . أثرلرنده فین‌ـ اوغورقوملرندن ، سیبریا ، اورتا آسیا ، وولغا ، قرم ، قفقاس ، غرب تورکلرـ ندن و بونلرك مختلف شعبه‌لرندن صلاـ حیتله بحث ایدن حسین نامق بك افندی بوداپشته‌نك تورکیاته عائد قیمتلی کتبخا نه‌لرندن بحق استفاده ایتمشلردر .

« دنیانك هیچ بر عرقی تصور ایده‌مزسکزکه بوتون لسانی و تاریخی تدقیقات ، تاریخی بر اتحادك موجودـ یتندن بحث ایتدیکی حالده او عرقه منسوب انسانلرك کندی عرقداشلرینك اسمنی بیله بیلمه‌سین . . .

دنیانك هیچ بر طرفنده اویله بر عرق موجود دکلدرکه مجموعنك بشده بری مستقل ، دیکر الك کثیف کتله‌سی حالا غیر مستقلدر . . . دنیاده هیچ بر عرق یوقدرکه دیکر عرقداشلرندن خبردار اولماسین و اونکله هیچ اولمازسه حرثی بر مناسبتده بولونماسین . .

ایشته بونلری کندیسنده طوپلایان بر تك عرق واردر : تورك عرقی.

دیلی بر ، تاریخی ، عرقی بر ، اولان بو تورك صویی دنیانك مختلف طرفلرینه سرپیلمش بر حالده یکدیکرندن تماماً بی خبر اولارق یشامقده‌در . چوواش تورکی کوچوك آسیا تورکندن ، کوچوك آسیا تورکی یاقوتدن ، یاقوت تورکی قیرغیزدن خبردار دکلدر .

بوتون تورك دنیاسینده مستقل اولارق یشایان بز کوچك آسیا تورکی‌ز . . بناءً علیه بزه ترتب ایدیکی حالده ـــ بیلمم نه ایچون ـــ حالا دیکر قرده‌شلرمزدن بزم دخی خبرمز یوقدر وحالا بوتون دنیاعرقاری بر اتحاددن بحث ایدرلرکن

بز عرقداشلرمزی بیله طانیمیورز .

ایشته بن بو اثریمی مقدس عرقك تاریخیله اشتغال ایتدیکم حالده یالکز بومقصدله ایلك آدیم اولق اوزره وجوده کتیردم . بوتون دنیا عرقلرینك آره لرنده حرثی بر مناسبت موجود ایکن بز تورکلر یکدیکرمزدن حالا خبرسز اولارقمی یشایاجغز ؟ . »

بو مقدمه ایله مؤلف یالکز مقدس مقصدینی آکلاتمقله قالمیور بوتون منورلری بویوك ملی وظیفه یه دعوت ایدییور .

بوتون بحثلرنده هر حکمنی مطقا علمی قیمتلری طانیلمش جدی مؤلفلرك اثرلرینه استناد ایتدیرمن و مأخذلرینی صحیفه سیله قیدایدن نامق بکك اثری تام معناسیله علمی بر کتابدر . ملی کتبخانه مزك اك مهم بر بوشلغنی دولدیران بوچوق قیمتلی کتاب یالکز علمدن آلنان قوتله دکل بالخاصه ملی ایمان قایناغندن طاشان قدسی هیجانلرله یازیلمشدر . کتاب بزه یالکز تورك دنیاسنی اوکرتمکله قالمیور قلبمزی ده بك ده ریندن صارصیور . . .

قریمه تخصیص ایدیلن بحثده «قریم اویانیق تورك ایللرندن بریسیدر . اك اسکی دوولردنبری تورکلیك جامعه سیندن آیریلق ایسته مه مش و بر چوق دفعه لر کندی ضررلرینه اولدیغی حالده آنا طولی تورکلرینه صادق قالمشلردی . تورك جامعه سیندن آیریلق ایسته مه ین قریم تورکلرینه قارشی اگر اداره سز عثمانلی پادشاهلری براز شعورلو بر سیاست تعقیب ایتمش اولسه لردی بوگون قوجه تورك عالمنده یالکز اون درت میلیون تورك مستقل اولمزدی» (۱)

قیمتلی اوقویوجیلرمزه بو قیمتلی کتابی بالکز حرارتله توصیه ایتمیورز بونی اوقوملرینك ملی بر بورچلری اولدیغنده اصرار ایدییورز .

چوق قیمتلی بر باشلانغیچ اولارق بوتون تورکلری بزه طانیتان بو اثرلرندن دولابی حسین نامق بك افندیی منت و شکرانله تبریك ایدرکن دیکر اثرلرینك (تورك افسانه لری ، هونلر و آتیلا ، یه چه نه کلر ، قومانلر ، آوارلر) ك ده دها قولایلقله طبعلرینه موفق اولمالرینی جاندن دیله رز .

(۱) صحیفه — ۱۷۶ — ۱۷۷

أمل مجموعه‌سینه :

لهستانك وارشووه ، ویلنا ، قراقوف ، لیووف ، پوزنان دارالفنون طلبه‌لرینك تشکیل ایتدکاری شرق جمعیتلری مرخصاری اخیراً وارشو - وه ده بر قونغره عقد ایدرك متفقاً شو قراری قبول ایتمشلردر :

« شرق جمعیتلری تشکیلاتی اطرافنده بیرلشن له‌دارالفنون گنجلری : آزربایجان ، قریم ، کورجستان ، شمالی قفقاس ، ادیل ـ اورال ، قازاق ایللری ، بیاض روسلر ، تورکستان و اوقرابنا ملتلرینك قورتولوش حرکتلرینی قرده‌شلقله و دوستلقله سلاملارلر .

عمومی حربه قادار اسیر ایدیلش اولان له ملتی گندی استقلالنی بو مقدس مفکوره‌نك تاریخی علمداری ژوزه‌ف پیلسودسکی‌نك دهاسی و عسکرلرینك قهرمانلغیله قزانمشدر . حریت مجاهدلری وطن عشقنك جانلی تمثالاری ایدرلر و اوزون زمانلر استقلال اوغرنده مجادله‌ده دوام ایدرلر .

بوکا بناءً له گنجلری دیکر ملتلرك قورتولوش مجادله‌لرینك معناسنی دها ایی آکلار ، گندی وطنلرینك مقدراتنك‌ده حالا أسیر ایدیلکده بولونان دیکر ملتلرله باغلی و لندیغی تصدیق ایدر و بوکا بناءً روس ایمپریا - ایزمینه ، لهستانی و دیکر محکوم ملتلری تهدید ایدن متجاور قوتلره قارشی ، مشترك مدافعه اساسلری لزومنی قبول ایدرلر . »

و . بوچقونسکی . قونغره رئیسی

تاریخدن اولکی انسان

وارشووادن بیلدیرلدیکنه کوره ، موسیو غروشووسکینك اداره‌سی آلتنده بولنان علمی تدقیق هیئتی حاربیندن مونغولستان استقامتنه‌دوغرویوله‌چیقمشدر . بوهیئت ، مونغولستانده تاریخدن اولکی نه‌اولیتیك دورینه عائد انسان اوزه‌رنده آراشدیرمالر یاپاجقدر .

تا ۱۹۱۶ سنه‌سنده بو یولده‌کی تدقیقاتنه باشلامش اولان پروفسور غروشووسکی ، مونغولستانده‌کی داخلی احوال سببندن بونی دوردورمغه مجبور قالمشدی . فقط شیمدی یگیدن بو علمی تدقیقلرینه دوام ایتمه‌سی مدنیت اوغرندهبیوك بر خدمتدر .

استانبول مخابریمزدن :

استانبولده دیل قورولتایی

تورك ایللرینك بریجك حر یوردی اولان تورکیه جمهوریتنده ، اولو رئیس غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینك ارشاد و دلالتیله بویوك بر آدیم داها آتیلمشدر : تورك دیلنك اوزلهشدیرمهسی و بوتون دنیا تورکلرینك (خاصهرنسکینك دیدیکی گیبی) دیلده برلکه کوتورولمهسی .

بوحرکت تورکیهنك هر طرفنده قوتلی بر علاقه اویاندیرمش ، بوگونه قادار بر چوق منورلر چالیشمق اوزره قورولتایه مراجعت ایتمشلردر . بونلر آراسنده اوزتورکچهنك احیاسنی کندیسی ایچین قیرق ییلدنبری مقدس بر دیلهك صایان نعمان نوری بك ده واردر . ملاقاتمزی عیناً نشر ایدییورز .

— بن ، آلتین اوردو دورنده قیریمك شمال طرفنه کاوپ یرلشهن بویوك تورك ملتنك آق مانغیت صویندنم. قیریم ، قافهرینا طرفندن اشغال ایدیلدیکی تاریخدن باشلایان و بالخاصه ۱۸۵٤ آقیار (سیواستوپول) محاربهسندن صوکرا ، اورقاپودن ، آقیاره قادار آردی آرامی کسیلمهین بویوك مهاجرتلردن برنده آنام دوبروجهیه کوچمش. کوستنجهنك ایستهر کویندہ ۱۲۸٦ ده دوغمشم . ۱۲۹۲ ده آناطولیه کوچدم . ۱۳۱۱ بیلندنبری معلملك یاپمقدهیم .

کوچوکلکمده ، هر مدنی ملتك تاریخ و دیلی غایت مکمل ایشلندیکی حالده دنیایی صارصان تورك ملتنك تاریخ و دیلینك آراشدیریلمامش و ایشلنمهمش اولماسی بنی محزون ایدهردی . بونك اوزرینه تورك تاریخ ودیلیله اوغراشمغی بر غایه ایدینندم . معلملکمدن اعتباراً بونلرله اوغراشدم . دوغو و باطی تورکچهسنده بر چوق اسکی کتابلر اوقودم . کویلرده وخلق آراسنده ایشیتدیکم بوتون سوزلری جیبمده طاشیدیغم دفترهاشارت ایدهرك آتاسوزلرینی یازاردم . طویلرده (جمعیتلرده) ، اسکی تورك قهرمانلرندن قیریم، قازان ، قافقاس ، تورکستان طرفلرنده طانیلان چوراباطیر ، أدیگه میرزا ، عادل سلطان

KIRIM HABERLERI

قريمده اوقو ايشلرى

١٧ آغستوس ٩٣٢ تاريخلى و ٢٨٤٨ نومرولو (يكى دنيا) غزته سنده (آق يار (سيواستوپول) ده نيز صنايع مؤسسه لرنده اوقو ايشلرى أولوم حالنده . .) باشلغيله اوزون بر مقاله نشر ايديلمشدر .

بو موسسه نك ماكينه شعبه سنده اوقويان (٨) غرپوپه يقين توسترله ديكنديكى بونلر بوسلرينه دوام ايدمه ديلر . بر تك (ديزمل) غرپوپى پك

دستانلرينك سوزلرينى طوپلاردم . بعضاً بيلديكم بر سوزله اوچ دورت آى مشغول اولديغم اولوردى . بوصورتله ايلك دفعه اون بش بيك قادار سوز طوپلامش ، اكمالنه موفق اولامديغم آلتى جلدلك تورك تاريخى يازمشدم . بونلر ، آنقره يه فرار ايتديكمده ديكر كتابلرمله برابر يونانليلر طرفندن يغما ايدلمشدى .. استقلال حربى اثناسنده بولاطلى و قوچحصار طرفلرنده كى كوى لرده بنه بوايشلرله مشغول اولدم . بولاطلى ده كودوشديكم يوسف آغچورا بك التفات ايدەرك بنى تشجيع ايتدى . مع التأسف بوتون بوطرفلرده طوپلادقلرم عزيزيەده چاليندى . تكرار چاليشمغه باشلادم . (ديوان لغات الترك) ى حرف صيراسيله توركچه يه ترجمه ايتدم . تورکستانده كيتمك ايسته ديسەمده بر دورلو موفق اولامام . چوق مشكلانه رغماً ٣٠ بيك اوز تورکچه سوز طوپلادم . ديلمك اوزره شديريلمەسى الك يويوك غايەم اولديغى ايچين ، غازى پاشا حضرتلرينك ارشاديله آچيلان ديل قورولتايى بنى ده پك ياقيندن علاقەدار ايتدى . بو يويوك قورولتايه اشتراك ايتمك اوزره اسكيشهردن بورايه كلدم . يويوك تورك ملتى شيمديه قادار ديللرى حقنده ويله بر تاريخى وقعه كچيرمديكى جهتله اولو باشبوغ غازى مصطفى كمال پاشا حضرتلرينه يوزبيكلرجه تشكر ! . . . » ديەرك لسانمان بك سوكلرى بيتيردى . تشكرلر ايدەرك ياقندن آيريلدم .

بویوك مشكلاته رغماً دوستی و عملی ایشلرینی اتمام ایده‌بیلدی . عملی صنعت ایشلرنده یك قیصه برمدت ظرفنده پش یوزباشیچی (رهبر) ده‌نیلدیرلدیکیندن بوتون ایشلر صارصیلدی . بو غروپلرده اوقویان ایشچی طلبه‌لره کتاب و دفتر ویریلمه‌مشدر . (ژورالوف) ك غروپنده بدایتده ۳۰ طلبه اوقودیغی حالده بر مدت صکره بونلردن آنجق (۹) دانه‌سی قالدی . هر نه‌قادار بونلر درسلرینی اکمال ایتمك ایسته مشلرسه‌ده بونلردن بشی باشقه طرفلره کوندردیکلرندن بونلرك تحصیللری‌ده یاری یولده قالدی .

---

۳ آغستوس ۲۸۳٦ نومرولو یکی دنیا غزته‌سینده (اوقواؤی نه‌ایچون چالیشمیور ؟ !) سرلوحه‌سیله (طوواق) کوینده آچیلمش اوقو اوینده مدنی ایشلرك هیچ بورومدیکی، غزته و مجموعه‌لرك آلنمدیغی و حتی (قیزیل طاك) دیوار غزته‌سینك چیقاریلمدیغی بیلدیریلیور .

مکتب کتابلری حاضرلانمامش

٦ آغستوس تاریخلی ۲۸۳۹ نومرولو یکی دنیا غزته‌سینده « ۱۹۳۲ ــ ۱۹۳۳ اوقوسنه‌سی ایلك مکتبلر ایچون لازم ۵۷ کتابدن آنجق ۲۲ دانه‌سی حاضرلانمشدر . حالبوکه بونلرك آغستوسه قادار هپسینك باصیلوب چیقمش اولمسی لازمدی . بونك سببی کتاب یازه‌جق وترجمه ایده‌جك آدملرك باشقه ایشلرله فضله اوغراشملری و بالخاصه دولت مطبعه‌سینك طبع ایشلرینی تأخیره اوغراتماسیدر .

پروغرام وار ایش یوق

٦ آغستوس ۲۸۳۹ نومرولو یکی دنیا (پیلان وار ایش یوق) باشلغیله یازدیغی اوزونجه برمقاله‌ده بعضی حیرت ایدیله‌جك مثاللر کوسترمکده‌در . بو جمله‌دن اولارق جانکوی منطقه‌سینك (توب که‌نه‌که‌ز) کوینك اوقواوینك وضعیتی تصویر ایدیلمکده و « بو اوقو اوینده پیلان وار فقط اونی کوره‌بیلمك ایچون بو اوك قاپوسینك آچیلمسی کرك » ده‌نیلمکده‌در . وحتی بوأوك مذیرینك (توب آباش) کوینده باشقه ایشلرله مشغول اولارق کویه بیله گلمدیکندن

هفته‌لرجه اوقو اوینك آچیلامدیغنی یازییور .

قریم تاتار تیاتروسی

۱۷ آغستوس تاریخلی و ۲۸٤۸ نومرولو (یکی دنیا) غزته‌سینده آق مسجد تاتار تیاتروسینه یکی پیه‌سلر یازمق خصوصنده اولجه ویریلمش قرارك حالا بر نتیجه ویرمدیکندن شکایت ایدیلکده‌در . کچن سنه بر چوق موضوعلرده یکی پیه‌س یازه‌جقلرینی وعد ایدنلردن یالکز (ایشچی) آرقداشلری طرفندن (موتور motör) پیه‌سی یازیلمشدر . بو غزته ، آلتی آی یاز موسمنی (قورو شاماتا) بوش کورولتولرله کچیرمش اولان قریم تاتار دولت تیاتروسی رهبرلرینی شدتلی تعبیرلرله وظیفه یه دعوت ایدییور و تیاترو موسمی باشلامق اوزره اولدیغندن تشکیلات ایشلرینی تنظیم و یارین نه یاپاجقلرینی بیلمز حالدن چیقمرلری لزومنی یازییور . .

الکمهم اولارق تیاترو آرتیستلرینك اعاشه‌لرینك تأمینی خصوصنده‌ده برایش یاپلدیغی یازیلیور که بوحال بولشویکلرك معارفه وصنایع نفیسه‌یه اهمیت ویردکلرینی ادعا ایده‌نلره نه‌آجی بر جواب تشکیل ایدر .

قریمده خسته خانه‌لر

٦ آغستوس ۲۸۳۹ نومرولو (یکی دنیا) غزته‌سینده آق‌مسجد منطقه‌سینك (آقاج — ایلی) قولخوز قادینلرندن ز . بکیروا امضاسیله شو مکتوب درج ایدیلمکده‌در .

(قیزیلجه) خسته‌لغینه طوتولمش اولان چوجغمی بولغاق خسته‌خانه‌سینه کوتوردم . خسته‌خانه مدیره‌سی (تیرپولسقایا) و اونك معاونی بی کیت ، کیت دییه قاپودن ایتپ چیقاردیلر . چوجغمك ٤٠ درجه صیجاقله کوزلرینی آچامیه‌جق بر حالده بایغین یاتدیغنی کوردکلری حالده (قویاش) کوی تشکیلاتنك خسته‌خانه‌نك تعمیری ایچون هیچ بر پاره ویرمدیکندن چوجغمی خسته‌خانه‌یه آلمیه‌جقلرینی سویلدیلر . دوقتورك (قولخوز) ده کیجه ، کوندوز چالیشان بر قفیر قادینه یاپدیغی بومعامله‌یه قابالیقمی دیمه‌لی یوقسه . . . . . بو مکتوبی عیناً درج ایدن (یکی دنیا)

غزته‌سی آق مسجده‌کی (صاغلق صاقلاو) اداره‌سیندن جواب بکلیور .

کوزلوه‌ده‌کی چوجق خسته‌خانه‌سی

قریمده روسجه نشر ایدیلن قینیل قریم (قراسنی قریم) غزته‌سینك ٦ آغستوس ٣٤٨٤ نومرولو نسخه‌سینده کوزلوه‌ده قروپسقوی نامینه آچیلمش اولان چوجق خسته‌خانه‌سنی اخیراً تفتیش ایتمش اولان قومیسیونك راپورنده‌کی مهم نقطه‌لر نشر ایدیلمکده‌در .

چوجقلرك حالی ، یمکلری ، خسته باقیجیلرك حتی دوقتورلرك وظیفه‌لرنده‌کی اهاللری و بویوزدن نه‌قادار چوجغك أجلسز أولومه سوره‌کلندیکی پك آجی اولارق تصویر ایدیلمکده‌در . قومیسیون بو خسته خانه‌ده جالیشان بوتون دوقتور و خسته باقیجیلرك محکمه‌یه ویریلمری قرارنده اصرار ایدییور . .

أمل — بو قومیسیونك بوقراره کله‌بیلمسی ایچون خسته خانه‌نك وضعیته دوشورلمش اولدیغی کندیلکندن آکلاشیلیر . آنجق مسئله دوقتورلرك ، خسته باقیجیلرك دهنیشدیریلمسیله حل ایدیله‌بیلمکدن البته چوق اوزاقدر .

قریمده دولت اداره‌لرینی محایلشدیرمك

٥ آغستوس تاریخلی ٣٨٣٨ نومرولو (یکی دنیا) غزته‌سی (یرلیلشدیرو پیلانلری اجرا اولونمای) مرلوحه‌سیله یازدیغی بر مقاله‌ده (بوکونده اساس وظیفه اولان صووت اداره‌لرینه یرلی خلقلرله یرلیلشدیریلولری و خصوصاً تاتارلرك اداره‌لره جلبی مسئله‌سینده کره‌کی کبی دقت ایدیلمدیکیندن شهرلرده و کوبلرده برچوق تشکیلاتلر حالا أسکی شکللرنده دورمقده‌درلر . . قوپرأتیفلر اداره‌لرینك ٪ ٨٠ مأمورلرینك یرلیلردن اولمسی لازمکلیرکن یالطه‌ده آنجق ٪ ٤٠ آلنمشدر . برچوق خادملرمز مراجعت ایتدکلری حالده ایشه آلنمیورلر . اکمك اداره‌سینده ایسه آنجق ٪ ٢٣ یرلیلر آلنمشدر . بوندن دها فنا بر حال صیفیه‌یرلرنده (قورورتلار) ده کوریلمکده‌در . ١٩٣٢ سنه‌سی پیلانی موجبی ٪ ٨٠ یرلیلشدیرمك لازمکلیرکن یالطه (٧٥٦٤) ده ١٤ ، (صوقراق) ده ٤,٨ (لیوادیا) ده ١٣,٣ و عموماً بوتون صیفیه‌لرده

آ نجق ٪ ۱۶٫۸ یرلیلشدیرمه پیلانی اجرا ایدیلمشدر . بومقاله‌یی یازان اسماعیلوف یازیسنی ، بو خصوصك تأمینی ایچون روس شووه‌نلریله یرلی ملتچیلرم قارشی فرقه‌نك قوتلی مجادله‌یه کیریشمسی الزمدر . » دیه بیتریبور .

قریمده زراعت ایشلری

۸ آغستوس ۹۳۲ تاریخلی و ۲۸۴۰ نومرولو یکی دنیا غزته‌سینده (آلوشتا) منطقه‌سینك (شوما) کوی قولخوزنده توتون قیرما ایشی چوق آغیر کیتمکده ، بونك سبی ایسه کچن سنه بوقولخوزده چالیشانلرك آزلك حقلرینك ویریلمه‌سیدر . بوحقلری ایسته‌ین کویلیلره قولخوز رئیسی (بز بوپاره‌لرله ماکینه آلدیق ! . . .) جوابنی ویرمکده‌در . ایشك غریب طرفی آلینان ماکینه‌لردن بریسینك کویدن ۲ کیلومترو اوزاغنده ایکنجیسنك‌ده قولخوز حاوی‌لیسنده متروك بر حالده بولنمسیدر .

★

۳ آغستوس ۲۸۳۶ نومرولو (یکی‌دنیا) ده یالطه منطقه‌سینده توتونلری چاپالاما ایشینك هیچ صبر ایدیله‌میه‌جك درجه‌ده آغیر کیتدیکی ۱۱۱۹ هکتاردن یالکز ۳۲۲ هکتارینك چیالاندیغی یازیلمقده‌در . پیلان موجبی (۱۹۶٫۶۴) صیریق توتونك قیریلسی لازمکلیرکن بوندن آنجق (۳۹٫۲۰۶) یسی قیریلمشدر . قولخوزلر ایشجی قوتنی لازمکلن ولره لزومی درجه‌سینده تقسیم ایتمه‌مشلردر . بونك نتیجه‌سینده (کورکولات) کوینده (۵۵) هکتار توتوندن آنجق (۲۱) نی قورتارمق قابل اولاجق متباقیسی صیجاقدن یانمشدر .

طووراق کوینده ایسه ۷۰ هکتار توتونك (۴۰) هکتاری چاپالانمش دیکرلری اوتلر ایچنده بیراقیلارق یانوب کیتمکده‌در .

قونسروه ایشی‌ده یورومیور

بنه‌عینی غزته‌نك‌عینی نومروسنده ۲۵۰ میلیونلق قونسروه حاضرلق ایچون کوره‌ش . . . مقاله‌سینده قریم قونسروه مرکزی تشکیلاتنه (قومیته‌رن) صوخوزی طرفندن ۲۳۲طون‌دوماتس ویریله‌جکی حالده بو تأمین

ایدیلمش و بوایش تمامیله یوز اوسنی قالمشدر . فابریقه‌لرك اولدقجه منتظم چالیشه بیلمله‌ری ایچون دائمی ۳ گونلیك احتیاط میوه و سبزه یولندرملری ایجاب ایدییور . حالبوکه بوزلقلری یاپیلمدیغندن ، نقلیه واسطه‌لری صاغلام ومنتظم بر صورتده تأمین ایدیلمدیکندن فابریقه‌لرده چالیشه‌میورلر . بوندن‌ده ماعدا یاپیلان قونسروه‌لری قویاجق قوطولربیله وقتنده تأمین ایدیله‌میور . (طاما) اعمالا نخامه‌سینده بویوزدن بك بویوك مال ضایع اولمشدر .

آچاجقلرینه قیامشلر

۵ آغستوس تاریخلی ۲۸۳۸ نومرولو یکی دنیا غزته‌سینده اولوشطه منطقه‌سینك (لامباط) کوینده توتون‌ده چالیشان کویلیلر ایشلرینك اك زیاده آرتدیغی بوصیره‌ده کوی یمکخانه‌سینك بر دنبره قاپاییلدیغی کوره‌رك کوی صووق مدیرینه مراجعت ایتدکلری زمان ، کویلیلرك سبزه‌لری وار اونلری یه‌سینلر . . . . . ، جوابنی آلمشلردر . .

غزته‌ده بو وضعیتك ایشه تأثیری اولاجغندن یمکخانه‌نك عجله آچیلمسنی توصیه ایدییور .

۱ آغستوس تاریخلی یکی دنیاده ایسه باغچه سرای منطقه‌سینك (طاو باطراق) کوینده‌کی حلق یمکخانه‌سینك قوسوزلرده چالیشان کویلیلری دویورا بیلمکدن چوق اوراق بولندیغی پیسلیکی و ویریان یمکلری یه‌نیله‌میه‌جك درجه‌ده بوزوق اولدیغی یازیلمشدر . بو خبری پاران مخبرده بو وضعیتك ایشه تأثیری پك مهم اولدیغندن وضعیتك اصلاحنه چالیشیلمسنی توصیه ایدییور .

— أمل — مالاری ، ملکلری الیندن آلیناں وأسیرلر وضعیتنده کونده اون بش ساعتدن فضله چالیشدیریلن ، روالای خلقمزك بوقدار مالینه وسعینه مقابل آج براقیلدیغنی بوندن دها ایی نه افاده ایدر ؟ . .

بو خبرك باشلیغی (بویله اولاجقمی ؟) در . أوت ، نه دوغری ! بویله‌می اولاجقدی ؟ . . . . بو سؤالی آرتق یالکز صووه‌تلر جهنمنده ایکه‌ین خلق کتله‌سی دکل صووه‌ت غزته‌لری‌ده صوریبورلر .

یکی دنیا ۱۶۲ (۲۸۲۳) نومرو

مستعجل یاردیم کرك

نیکیستانك ایکی قولخوزی ایچین بر جوجق یواسی وار بو یواده ۸۰ جوجق بولونمسی لازم ایکن ۵۰ دن هیچ بر زمان آز تمامشدر . بو یووا آت آخورنیله بر آراده بولوندیغی جهتله جوجقلرك صحتنه خلل ویرمکده‌در .

یووادہ چالیشان ایکی مربیه وظیفه‌سنه اهمیت ویرمیور و کندیسی مسئول عد ایتمیور . جوجقلر پریشان بر حالده بولونرده پیس یرلرده دولاشیورلر .

۱۲ تشرین اول عنوانلی قولخوزك آتلاریله مخصوص آخورلار وارکن آتلاریی بوراده بولوندیریورلر . داخلی نظامه رعایت ایدیلیور . کوی صاوه‌تنك و رایون صاغلق اداره‌سنك جدی و عجله یاردیمی لازم .

چوجقلر بویله تربیه ایدیله‌جکمی؟

باغچه سرای : قلمطای « ستالین » قولخوزی چوجق باغچه‌سنك مربیه‌لری وظیفه‌لرینه مسئول کوزله باقیورلر .

حاضرده ۸۱ چوجق برینه یالکز ۱۳ — ۱۲ چوجق دوام ایدیور ، چوجقلری باغچه‌یه جلب ایچین چالیشمیورلر چوجقلره حقیقتاً قوللهکتیف حیاتی اوکرتمیجی حرکتلر یاپیلمیور ، بوگی چوجوق باغچه‌لرینك ایشلرینی یولنه قویمق لازم .

بردانه هکیم بیله یوق

بالاقلاوا : بایدار قریه‌سنده بویوك بر خسته‌خانه واردر ، دوقتورسز و خسته باقیجیسز یولنان بو خسته‌خانه‌ده یالکنه بردانه‌شفقت همشیره‌سی وار . انسپکتور قوله‌یوا چوقدن بری هکیم کله‌جکنی سویله‌مسه‌ده نتیجه چیقمادی . حالبوکه توتون صاوخوزینك بارافلارنده برچوق خسته‌لر هیچ بر طرفدن و برکیمسه‌دن یاردیم بیله کورمیورلر . بایدارده خسته لانان بر چوق کیمسه‌لری آق یاره ویاخود بالاقلاوایه نقل ایتدیکلری زمان او خسته‌خانه‌لر « سزده خسته‌خانه موجود » دیه خسته‌لری قبول ایتمه‌دیلر . کری‌یه یوللادیلر ، نتیجه‌ده خسته‌لر یاردیمسز قالدیلر .

توتونلر یانیور ؛ قورو تمغه آران یوق

صودن حوالیسنده \ رایونده /
«شه‌لان» قریه‌سنده «ایلری» قولخوزنده
بوسنه ۱۰,۵۰ هکتار توتون اکیلدی ،
توتونلر قیرمق قرارینه کلمیکاری حالده
آرانلار پاپیلوب بیتمه‌دی یاپیجیاق ایشنده
میخ ، کرامیت گبی حاضرده قولخوزده
بولنمادیغی گبی کراسته ویرلمه‌دی
« داغ اداره‌سی » زد ایتدی ویرمدی ،
قولخوزده توتون تیمار حاضرلغی
ضعیف . صیرق ایپ و کوفه گبی اك
کرکلی شیلر هنوز حاضرلانمامش
آغرابوم طرفندن ر دورلو یاردیم
کورولمدیکی آکلاشیلیور آرنلار یاپلدیغی
ایچین ۱۰,۵۰ هکتار اکیلمش توتونك
قالب اولق تهلکه‌سی باش کوسترمکده‌در .

یکی دنیا ۲۸۲۷ نومرو

معارف شعبه‌سنك نظر دقتنه

یالتا (چایه‌فکا) ایلك زراعت
مکتبنك تلمذه‌لری خصوصنده بر قاچ
دفعه‌لر یازیلدیغی حالده نتیجه چیقمادی .
حاضرده طلبه‌لرك یمك ، البسه و وقو
لوازمتی تأمین ایدیلدی طلبه‌نك معنوی
اصلا نظر اعتباره آلنیور مکتب
مدیرتی بو تلمذه‌لرك اورطه‌دن قا-
لدیرمق ایچین هیچ غیرت ایتمیور بو
مکتبه معارف اداره‌سنك رهبرلکی
ضعیف . بوندن بویله مکتب اداره‌سی
لازم تدبیری آلمالی و رایون معارف
اداره‌سی بو مکتبه لازم اولان دقتی
آرتدیرمالیدر .

حاضرلق یوق

قریم معارف قومیسرلکنك قراری
موجبی بوسنه اوقو سنه‌سنه ۲۰
اغستوسدن باشلانه‌جقدر . بوکا رغماً
برچوق کویلرده اوقو سنه‌سنه حاضرلق
یوق درجه‌سنده‌در . مثلا : آلوشتا
حوالیسی کومك ، مکتبلی تعمیره باشلا-
مدی . بر یوط اولسون یاقارلق حاضر
لانمدیغی یوق) شونی ده قیدایتمك لازمکه
بوسنه کوریلمکده‌دورت کونی برلشدیرن
ش . ك . م . آچیلاجق که یکی دن
آچیلاجق بو مکتبه هرسنه‌دن قات ، قات
فضله حاضرلق لازم . لاکن بو حاضرلغی
الده ایتمك ایچین معلملر مدیر و اجتماعی

شاعر محمد نیازینك قبری ایچون

اعانه لیسته‌سی

له‌ی :	۷۰۲۸	حزیران نسخه‌سندن
	۸۰۰	استانبولده‌کی قرده‌شلریمزدن (ی . . .) بکدن
	۷۸۲۸	یکون

تشکیلاتلر هیچ بر تورلی عملی ایش یاپمیورلر .

پارتیا یاچیکاس‌ده کندیسینك رهبرلك رولنی کوسترمیوره. اوقوسنه‌سنه آز بر مدت قالدی ، بو آز وقت ظرفنده قوتی موبلیزه ایدوب ضروری حاضرلقلرینی تأمین ایتمك لازمدر .

بوراده مسئولیت یوق

یالنا رایونی قیزیلتاش قریه‌سنده یازلق مکتبی دوام ایتدیرمك مقصدیله خصوصی یالنا — بداغوزی تخنیکومنك صونکی قورصندن معلم آلدی معلم ایشه باشلادی بوندان اول بومکتبك تعمیری لازمدی . ایشجی قوتی حاضر، فقط ایجاب ایدن لوازمك برینه کتیر یلمسی لازم ، بوصره‌ده مدیر بر آی استراحته چکیلیور ، بوقدر مهم ایشکه مسئول اولارق برینه کیمسه‌یی گوسترمدن کیتمش ، حتی کندی مدیر لکنی هیچ بر کیمسه‌یه اعتماد ایتمیوب یالکز کوی‌شوراسنه تعمیروقتی حلول ایدرسه أوته، بری‌براز یاردیم‌ایدرسکز دیوب کیدیورمش .

صوویت مکتبلری‌باشنده بوکبی ذره‌قدر مسئولیت دویغایان معاملر وار !

MEMLEKET HABERLERI

مملکتمزك كه چیرمكده اولدیغی اقتصادی و سیاسی بحرانلر

وایدا وویوود حكومتنك تاصیل سونه احوال ایچنده تشكل ایتدیكنی یازمشدق . بوگون ، حكومتك وضعیتی موقعه كلدیكی وقتده كندن دها ایی دكلدر . صوك دورت آی ایچنده اقتصادی قریزه داخلی و خارجی سیاستده كی اویغونسزلقلرده قوشولمش اولدیغندن وایدا قابینه سنك وضعیتی چوق مشكل بر صفحه یه كیرمشدر .

شیمدیكی حكومت اداره باشنه كچدیكی وقت ، ایلك یاپاجغی ایش مملكتك اقتصادی و مالی بحرانی آزالتمق ، خفیفلهتمك اولمش و بونی پروغرامنك یانه قویمش ایدی . بو خصوصده جنوه ده كی ملتلر مجلسیله مذاكره یه كیریشدی و اوراداكلن اقتصاد متخصصلرینك تدقیقات وفكرلرینه مؤسسه لرینك قاپولرینی آچدی ؛ بین الملل اقتصادی قونفره و قونفرانسلره اشتراك ایتدی . ملتلر وحكومتلر آراسنده یكی تجاری مبادله و اصوللر آراشدیریلان سترهزا قونفرانسه مرخص كوندردی . بوملتلر آراسنده كی طوپلانتی و كه كیشولرك هنوز پراتیك نتیجه لری كورولمه دی .

هپ اقتصادی چالیشمه میانده قونوه رسیونه قانونك ده كیشدیریلمه سیله عجله مالی تدبیرلر قانونی چیقارمق ایشلری ده بولنیوردی . حكومت بو ایكی قانونك ایشلنمه سی اوغرنده فرقه سنك قوتلی و مقاومتلی اعتراضلرینه اوغرادی و نهایت فرقه (ناسیونال سوسیالیستلر) ، پروغرامله رینك اساسلرندن اوزاقلاشمامق ووطنداشلرك اعتمادلرینی غایب ایتمه مك ایچون ، حكومتك ویركولری آرتیرمق و آیلقلرینی آزالتمق دوشونجه و نیتنی فیردی و حكومتی بو تشبثدن واز

کچیردی . فقط ، بونکله ، حکومت فرقه‌سی بوکونی علاقه‌دار ایدن اقتصادی صیقینتی‌یه‌بیله برچاره بولامادی وبونی طبیعی آقیمنه براقدی . بوتقدیرده حکومت، یوزلرجه میلیوناق مصرفلری تاطیل‌قارشیلایاجق و میلیارلرجه معاشلری تاصیل اوده‌یه‌جکدر ؟ ویرکولرك طوپلامامی شیمدیبیه قادار اولدیغی گیبی بوندان صوکرده گوچ و آز اولورسه حکومت کله‌جك آی ایچون مأمورلرك معاشلریی ویره‌میه‌جکدر . شو حالده ، وایدا — میرونه‌سقو قابینه‌سی‌ده بوندان اولکی یورغا — آرخه‌نوپانو قابینه‌سك الیوضعیتنه دوشمیه‌جکمیدر ؟ . یعنی ، یاباشقه بر استقراض عقدینه یاخود آیلقلری تاصیل و نه‌زمان ممکن اولورسه اوده‌مه‌گه مجبور قالمیه جتمیدر ؟ . بو تقدیرده ، کچن حکومتك دوشمه‌سنه عامل اولان سببلر و حالار بوحکومتی‌ده چه کلمه‌گه اجبار ایتمیه‌جکمیدر ؟

حکومت ارکانی و فرقه قوداماتلری بر طرفدان بو بویوك مسئله‌لرله دیدیکمك ضروریتنده ایکن دیکر طرفدان براه شمندوفاتسیونال وسارایست فرقه‌لریتك اصل اعضالری و غیروپلری آراسنده‌کی آکلاشامازلقلری و کوروش آریلقلری‌نی‌ده دوزه‌لتمك و یاتیشدیرمق مجبوریتی ایله چیرپینیورلر .

بوندان دورت آی اول مملکته جوق ایپلکلر و یه‌گیکلر یاپمق نیتیله کلن وایدا حکومتی ، بوکون آرتق بونلری یاپمقله دکل ، أوز قیزغینلق و امیدسزلیکنی یه‌تمك ایله اوغراشمقدادر.

ماتسیوتال — سارایست حکومتك و فرقه‌سنك بوتون بو اقتصادی صیقینتیلرینه رغمه شو سوك هفته ایچنده قوشولان سیاسی اوزونتولری فاتیشدیراجق اولورسه‌ق ، وضعیتك نه‌قادار صارصیلدیغنی و الیم بر شکل آلدیغنی کسدیرمك قولایلاشیر . بو سیاسی وضعیتده ، صوصیه‌تلرك رومانیایله یاپمق ایستدیکی عدم تجاوز میثاقی و بو سببدن لوندرا سفیری دومنو تیتوله‌سقونك مأمورلغندن قطعی صورتده استعفا ایتمه‌سیدر . ماتلر آراسنده رومانیانك الك اقتدارلی بردیپلوماتی اولاراق طانیلان و الك بویوك قوتفرانسلرده مملکتیمزی تمثیل ایتمش اولان دومنو تیتوله‌سقونك لوندرا سفارتندن نه کلمه‌سی و هیچ بر تورلو مأموریت قبول ایتمه‌مسنده اصرار

کوسته رمسی ، وایدا قاینه سنی بر قات دها صارصمشدر . باش وکیلمزك مستعفی سفیره تلغرافله روس — رومن مسئله سی حقنده ایضاحات ویرهرك استعفاسنی حکومتك قبول ایتمه دیکنی و ایده میه جکنی بیلدیرمه سنه رغماً ، تیتو- له سقونك سوزندن جایمامیی قاینه یی تلاشه دوشورمش و داها وخامتلی بر وضعیته سوروکله مشدر .

دومنو تیتوله سقونك استعفاسنه سبب ، حکومتك ، اولجه آرالرنده اولان آکلاشمایه مخالف اولارق تیتو- له سقویی خبردار ایتمکسزین وارشوا سفیری دومنوقاده ره صوویه خارجیه قومیسری لیتوینوفله وارشووادن جنوبه دوغرو کچرکن رومن — روس عدم تجاوز میثاقنه دائر قونوشماسی ایچون أمرویرمسی و سفیرك ده امر موجی لیتوینوف ایله مذاکره ده بولونماسیدر .

دومنو تیتوله سقونك استعفاسی اوزرینه باش وکیل جنابلری درحال سینایایه کیده ره رك قرال حضرتلرینه بونی بیلدیرمشدر . تیتوله سقویه بو یولك حرمت و تقدیری اولان قرال حضرتلری ، مستعفی سفیرك هرنه صورتله اولورسه اولسون راضی وممنون ایدیله ره رك استعفا سنی که ری آلماسنه چالیشلماسی باش وکیلندن رجاایله مشدر . بونك اوزرینه حکومت تیتوله سقویه خارجیه ناظرلغنی تکلیف ایتمش ، فقط بوقبول ایتمه مشدر . مستعفی سفیرك بعض صمیمی دوستلرندن صیزان خبرلره کوره ، دومنو تیتوله سقوی خارجیه مستشاری غریغوره غافه تقوایله وارشووا سفیری قاده ره نك یاپدقلری بر یاکلشلغك نتیجه سی اولارق استعفا ایتدیکنی سویله مش ایمش . بوخبردوغرو اولاجق که ، مستشار دومنو غافه تقو تیتوله سقونك جه کیلمه سی اوزرینه باش وکیل درحال استعفاسنی ویرمشدر .

فقط باش وکیله و خارجیه ناظرلی وایدا جنابلری مستشارك استعفاسی قطعی صورتده قبول ایتمه مش و : بو رومن — روس مسئله سنده لیتوینوف ایله نه قونوشولدی و کوروشولدی ایسه ، هپسی بم خبرم ، راضیلغم و تصویبم ایله اولمشدر . بوندنه مستشارك و نه ده وارشووا سفیرینك قباحتلری یوقدر . بناءً علیه بونلرك استعفاایتملری دوغرو اولاماز و ایتمه لرده قبول ایدیله مز دیمشدر .

گورولیورکه ، بو مسئله آرتق
واردایدا — یعنی بیتوله سقو مسئله‌سی حالی
المشدر . بو تقدیرده یا بیتوله سقو هیچ
بر شیئه قاریشمایاراق دیشاریده قالاجق ،
یاخود واردایدا یعنی حکومت استعفا
ایده جکدر . یونك اورته سنی بولق
خیلی مشکلدر . فقط نامیله امکانسزده
دکلدر . بر ایکی گون ایچنده بو آغیر
و قاریشیق ایشك آیدینلاناجغی شبهه-
سزدر .

مجلسده کی دایاق حادثه‌سی

گچن هفته ، یهودی دوشمانی پرو-
فسور قوزانك فرقه‌سنه منسوب آدام
و روبو اسمنده ایکی مبعوث ، یهودی
مبعوثی لاندوای مجلسك صالونده
دوکمشلردی . یونك اوزه‌رینه مجلسك
انضباط قومیسیونی توزیست مبعوثلری
اونار گون مجلسدن قوغمقله جزالا-
مشدر . رأیه قونان بوقرار ، ۸۶
قبوله قارشی ۵۱ رأی ایله رد اولنمشدر .
بو نتیجه حکمسز صایلارق تکرار
رأیه قونولمه‌سی قرارلاشدیرلمشدر .
یهودی مبعوثلر طوپلاناراق مجلس
قومیسیونك حکمنی تصدیق ایتمدیکی
تقدیرده ، توتون یهودی مبعوثلرك
مجلسدن بر بیاسنامه ارقه یاراق چیه-
کیلمه‌لرینی قرارلاشدیرمشلردر .

بویوك دیل قورولتایی

۲۶ ایلول ۹۳۲ ساعت تام ۲ ده
دولما باغچه سرایینده غازینك یوکسك
حمایه‌لری آلتنده ۴۰۰ دن فضله اعضانك
اشتراکیله آچیلمشدر .

قورولتای تورك دیلی تدقیق جمعیتی
رئیسی سامح رفعت بك آچمشدر .

قورولتای رئیسی اولارق بویوك
ملت مجلسی رئیسی کاظم پاشا سمچیلمشدر .

یکی معارف وکیلی دوقتور رشید
غالب بك همیتانلی بر خطابه سویله مشدر .

بوندن صوکره تکرار سامح
رفعت بك سوز آلمش و تورك دیلینك
منشألری و آری دیللرله مناسبتلری
حقنده اوزون وچوق قیمتلی بر قونفرانس
ویرمشلردر .

کله جك نسخه مزده بوچوق اهمیتلی
وقیمتلی نطق و قونفرانسلردن بعضیلرینی
درج ایده جکمزی اوقویوجیلریمزه
وعد ایدرز .

1 تشرین ثانی 1932	Emel Medjmuasâ No 11 Str. Ardealului № 3 Bazargic(România) علمی، ادبی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی آیلق مجموعه‌در.	اوچنجی یيل صایی : 11

داخل ایچین برسنه‌لك :250له‌ی — آلتی آیلق :130له‌ی — آبونه شرطلری

مدیر : آووقات مستجیب ح . فاضل

خارج ایچین برسنه‌لك : 400 له‌ی — آلتی آیلق : 210له‌ی — آبونه شرطلری

تورکلیکه و تورکچیلره مژده :

دیل انقلابی . . .

۲۶ ایلولدن ٦ تشرین اوله‌قادار استانبولده دولمه بغچه سرایینك بویوك و کوزل صالونلرنده دیل قورولتایی طوپلاندی . قورولتایده مذاکره ایدیله‌جك اساسلر تورك دیلی تدقیق جمعیتی طرفندن قرارلاشدیریلمش و اعلان ایدیلمشدی . (۱)

علمی جدیتله حاضرلنمش بوپرو- غرام تورك دیلی تدقیق جمعیتنك قورولتایه

(۱) تورك دیلینك اسکیلیکنه و هندو-

تملی حاضرلیقله جیقاجغی امیدینی ویر میشدی. بوکا بناءً مملکتك هرطرفندن طانیلمش عالم و یوکسك یازیجیلار ، ذیل مسئله‌سینك اهمیتی قاورایان معلملرمزدن پك چوقلری قورولتایه اعضا یازیلدیلر .

۲۶ ایلوله صایسی بیکی کچن تورك منورینك دولمه بغچه سرایینك الك بویوك صالونده طوپلانمسنی کورمك بزی چوق یوکسك ملی دویغولرله هیجانه کتیردی . باشده بویوك غازی اولق اوزره وکیللر ، مبعوثلر ، تورك منورلری ، تورك کویلیلری هپ بر آزاده ملی دردلرمزك الك بویوکنه چاره بولابیلمك قایغوسیله طوپلانمشلردی . . .

بو بویوك لوحه‌ملی یولده‌مه‌تودله ، موفقیتله یوروین تورك انقلابینك جانلی بر افاده‌سی ایدی . قورولتایك بالخاصه بوسرایده طوپلانمسی بزه اوزاق‌ویاقین بوتون تاریخمزی خاطرلاتیوردی . . . عثمانلی تعبیرینی یارادارق ملتمزك شانلی ادینی‌بیله اونوتدیران‌و اونی تورکلیکدن آییراراق اونك سیاسی ، حرئی حیاتنه آیری‌استقامتلر ویرملسنه سبب اولانلرك یووالرنده ملیتك الك بویوك تملی اولان دیلك تمامیله تورکلشدیریلسندن بحث ایدیلمسی بزی نه‌قادار یوکسك امیدلرله سوینديردی . . . دیوارلری ملت سوزینی‌بیله ایشیتمك آلیشمامش اولان بوسرایلرك ملتله وملت ایچون دولمسنی کورمك بزم ملی ایمانمزی نه‌قادار ،

آوروپائی دیللرله یوتون بیاض عرق دیللری ، آسیانك وآوروپانك باشقه دیللریله مناسبتلری اوزرینه تدقیقلر .

تورك دیلینك دوغریدن دوغری یه کندی محیط و شرائطی ایچنده انکشافلری . (لهجه‌لری - تاریخی غرامرلری ، کلمه خزینه‌لری ، هم درلو بیانجی دیللردن اوزاق او- لارق کوستردیکی ادبی قابلیت) و بو قابلیتك خلق دیلنده سورمسی و یازی دیلنده سونمسی (خلق ادبیاتی - دیوان ادبیاتی) بونلرده عامل اولان سببلر ، دیلك یاقین ماضیسینك تدقیقی .

تورك دیلینك بوکونکی حالی ، عصری ومدنی احتیاجلری . تنظیماتدن بوکونه قادار تورك دیلی وکوستردیکی ده‌یشیکلیکلر . تورك دیلنك عصری ومدنی احتیاجلری نه‌لردر؟

تورك دیلینك مستقبل انکشافلری . غایه ؛ تورك دیلی بوکونکی وَیارنکی مدنیتی کمالیله قوجاقلیه بیله‌جك الك کوزه‌ل شیوه‌لی وَآهنکلی برافاده واسطه‌سی حالینه کتیرمك‌در.

نه‌قادار قوتلندیردی . . .

قورولتای رئیسلیکنه بویوك ملت مجلسی رئیسی کاظم‌پاشانك سه‌چیلملری باش وکیل عصمت پاشانك قورولتایی تبریك تلغرافلرنده‌قورولتای قرارلرینك تطبیقنه حکومتك بوتون قوتیله یاردیم ایده‌جکنی بیلدیرملری ومعارف وکیلی رشید غالب بك افندینك ملی هیجان و ایمانك جانلی بر افاده‌سی اولان قورولتایی آچه نطقلرنده‌کی تمنیلری ؛ انقلاب تورکیاسینك بو بویوك ملت ایشینه نه‌قادار اهمیت ویردیکنی الك جانلی بر صورتده آکلادان مهم علامتلر ایدی . . .

دیل قورولتایینك بوقادار اهمیتلی اولارق طوپلانمسی بویوك غازینك ملت ایشنی ناصیل طوتدیغنی الك ایی جانلندیران بر حادثه‌در .

تورکك بوتون‌ملتلر تاریخنده‌بیله أشسز اولان بو بویوك اولادی صانکه اولوتا کری طرفندن عصرلردنبری ملت قایغوسیله یانوب کیتمش اولانلرك هپسنك یوکسك‌ایده آللرینی جانلندیرمغه کوندریلمشدی .

او یالکز تورکیاده سیاسی و اجتماعی انقلابلر غایه‌سیله قربان دوشمش اولانلرك أمللرینی دکل بوتون تورك دنیاسینده یرلشمش اولان حقیقی ملتچیلرك مقدس مفکوره‌لرینه‌ده جان ویرییوردی . .

او ، لاتین حرفلری انقلابیله بو مسئله‌یی ایلك تکلیف ایتمش اولان تورکك بویوك اولادلرندن آزربایجانلی میرزا فتحعلی آخوندوفك روحنی کیم‌بیلیر نه‌قادار سویندیرمشدی . .

تورك‌دیلنی تورکلشدیرمه انقلابیله ۳۵ سنه شخصنی تمامیله اونوتارق یالکز بویوك‌تورك بیرلیکی مفکوره‌سیله چیرپنمش و بومقدس غایه‌یی (دیلده ، ایشده ، فکرده بیرلیك) دستوریله خلاصه ایدرك بیك‌بر مشکلاته رغماً بویولده یورومش اولان اسماعیل بك غاصپرنسکینك‌روحی بوندن کیم‌بیلیر نه‌قادار نه‌قادار سعادتلر دویمشدر . . . (۱)

۱) اسماعیل بك دیلمزك ساده‌لیکنه تاریخی بر باشلانغیچ چالیشمش اولان بك صایغیلی وسه‌وکیلی شاعر من محمد أمین بك افندی‌یه ۱۸۹۹ ده کوندردیکی مکتوبنده کندیسنی تورك عالمنه یاپدیغی بویوك خدمتندن دولایی تبریك ایتدکدن صکره شو جمله‌لر له مقصدینی ایضاح ایدییوردی :

تورك ديلينى ساده لشديرمك مسئله‌سى حلقمزك علم و مدنيتله يوكسلمسى دوشونلرك الك قدسى بر هدفلرى ايدى . احمد وفيق پاشا ، شناسى ، شمس الدين سامى ، نجيب عاصم و نهايت شاعر محمد امين ، مرحوم ضيا كوك آلپ و عمر سيف الدين بكلرك بو يوك يولده تاريخى خدمتلرى واردر .

فقط بوتون مسئله‌لرده حياتك وملى منفعتك ايجاب ايتديكى اساسلرى الك راديقال و الك قطعى بر صورتده تطبيقه قرار ويرمن بويوك غازينك باشلادينى تورك ديلى انقلابى ، ديلى ساده‌لشديرمك مسئله‌سيندن بوسبوتون فرقلى بر ايشدر . تورك ديلنى ساده‌لشديرمك ايسته‌ينلر هرشيدن اول اوقور يازارلرك آكلايه‌بيلملرينى تأمينى دوشونيورلردى. ديلك تورك‌لشديرملسى ، ديلزك كندى أوزليكنى وكندى يولنى بولمسى لزومنى اونلر سزه‌مه‌ميشلردى . اونلرينه يوقاريدن آشاغيه اولارق خلقه بر ديل كوتورمك يولينده‌ايديلر. اونلرك ساده‌لشديردىكلرى ديل يىنه عرب ، عجم سوزلريله دولى بالخاصه اصطلاحلر تماميله يابانجى ديللرده

« تورك عالمنه ديديگم مبالغه ظن اولونماسين ، مبالغه‌يى نه سو رم وَ نه ايدرم ، دوغريسيدر چونكه شعرلريكزى ادرنه ، بروسه ، آنقره ، قونيه ، ارضروم توركلرى آكلايوب ،لذتلنوب اوقويه‌جقلرى گبى تيفليس ، تبريز ، شيروان ، خراسان ، توركستان ، كاشغر ، دشت قاپچاق ، سيبيريا ، قازان وَقريم توركلرى ده اوقويه‌جقدركه بو شرفه فضولى وَنابى نائل اولاماديلر . . .

قرق ، اللى ميليونلق وَ اوتوز عصرلق عالمه ابتدا بر قاشيق اوغول بالنى يديرەن سز اولديكز سزه شرفدر ، بزه سعادتدر . تكرار ايديبيورم .

(ترجمان) ك ده چابالادينى بويولده خدمتدر . ساده وَ قابا لسانيدركه درسعادتك جمال وَقايمقجيلرينه ، چين داخلنده تورك دوه‌جيلرينه وچوبانلرينه غزته‌يى طانيتمشدر . قازانده، سيبيريادە اولدينى گبى تبريزده وخراسانده‌ده بانچه سراى ديلنى اوگرەنمه‌يه‌ميل دوغورمشدر .

استانبول ادبياتنك مسلكسز دوامندن وطوطى قوشى لسانندن اوصانمش و قرارمشدم. شعرلريكز پك بويوك تسلى اولدى. بونك ايچون‌ده الله سزدن راضى اولسون . »

تورك يوردى يىل (۳) صايى (۷۳) يىل ۱۳۳۰

یدی . . .

کندیسنی بولمغه دوغری الك صاغلام آدیمری آتمقده بولنان و مدنیت یولینده قوتله ایلریلمك ایسته‌ین تورك ملتنك کندی دیلینك استقلالنی قورتارمامسی البته‌ده دوغری اولامزدی . . خلقچی و صاغلام ملیتچی تورك انقلابچیلرینك تورك ملتنك بوتون لهجه‌لرنده‌کی دیل زه‌نکینلیکلرینی طوپلایاجق بوتون تورکلرك علم و مدنیت یولینده‌ده آکلایاجقلری بر دیلك تملنی قورملری بوتون تورکلری وتورکچیلری جاندن سویندیرملیدر .

بوندن بویله مختلف سیاستلرك و مدنیتلرك تأثیرلریله قوتله‌نن آیری قبیله ادبیاتلری ، بالخاصه علمی اصطلاحلر یاراتمق تشبثلرینی طبیعی اولارق طوپلایاجق بر تمل حاضرلنه‌جقدر . اساسده بر اولان تورك دیلیندن یاپیلاجق اصطلاحلرك بوتون تورکلر طرفندن آکلاشیلمامسی و بالخاصه قولایلقله بنمسه‌نمکه جالیشلمامسی قابل دکلدر . بوآنجق بر زمان مسئله‌سی اولاجقدر . دیلزده بو بویوك انقلاب یاپیلدیقدن صکره درکه تکامل قانونی اونی قوتلندیره‌جك و هرلهجه‌ده یاشایان آثارله بو بویوك و تاریخی ایش هر کون بر پارچه ذها زه‌نکینلشه‌رك مدنی یولده‌ایلرله‌ین بوکونکی ویارینکی تورکلیکك صارصلماز بر بیرلیك تملی اولاجقدر . دیلزك زه‌نکینلیکی و قولایلغی بو امیدمزی قوتلشدیره‌ن الك بویوك اساس اولدیغی‌کبی دیلمزی تدقیق ایشنه سه‌چیلمش اولان هیئتك (۱) علمی بوکسك حاضرلقلریله ملی دیغولرینك صاغلاملغی‌ده بوایشك باشاریلاجغنه بزه تام قناعت ویرمکده‌در .

بوهیئتك رئیسلیکنه قورولتایك اتفاقله سه‌چدیکی سایح رفعت بك افندینك دیلزه دائر ویردکلری قونفرانسلری دیکله‌رکن بالکز علمنك قوتنه دکل ملی ایمانینك بوکسکلیکنه و تمیزلیکنه‌ده شاهد اولمشدیق . فقط انتخابی مناسبتیله قورولتایه تشکر مقصدیله

---

(۱) تورك دیلی تدقیق جمعیتی عمومی مرکز هیئتنه رئیس اولارق سایح رفعت ، عمومی کاتبلیکنه روشن اشرف ، محاسبه‌جیلیکنه بسیم آتالای اعضالقلرینه‌ده جلال ساهر ، احمد جواد ، راغب خلوصی ، حامدزبیر ، حسن عالی ، ابراهیم نجمی بکلر سه‌چیلمشلردر . .

سویلدیکی سوزلرنده : « بر گون یگیدن بوتون آرقداشلرمله محترم هیئتکز حضورینه چیقدیغمز زمان کیجه‌لری ایشیقلرمزی سوندیرمدن مجالیشمدیغمزی سزه وثیقه‌لریله اثبات ایتمك بزم ایچون بر ناموس بورجی اولمشدر . » جمله‌سنی دیکله‌دیکمز زمان دیل انقلابنك جانلانه‌جغنه قطعیتله ایمان ایتدیکمز گبی بوندن بوتون کله‌جکمز ایچون‌ده شوق و قوت الدیق .

آق باشنی تمیزلیك و اصالتله آنجق تورکچیلیك وتورك بیرلیکی ایچون آغارتمش اولان آق‌چوره اوغلو یوسف بك افندینك تورك تاریخی تدقیق جمعیتی رئیسی صفتیله سویلدیکی قیصه فقط ملی ایمانمزه و امیدلرمزه جان و قوت ویره‌ن سوزلری هرحالده تورك تاریخنك ایر — گیچ تحققی قید ایده‌جکی گله‌جکمزك برمژده‌سی اولارق پوره‌کلرمزده ده‌رین و قوتلی ایزلر قالدیرمشدر .

تورك دیلی تدقیق جمعیتی عمومی کاتبلیکنه سه‌چیلمش اولان روشن اشرف بك افندی‌یی چوق سویملی اسلوبیله چوقدن طانیردیق. فقط قورولتایده‌کی نطقلرینی دیکله‌رکن اوزه‌نکین وسوسلو تورکچه افاده‌نك ادبیاتك أشسز سیالری طانیلانلرینی‌بیله کولمکده قالدیره‌جق قادار پوکسك بر اثر اولدیغنی جاندن و یوره‌کدن دویدیق . . .

بویوك غازی ایچون سویلدیکی شو جمله‌لرده‌کی قدرتی‌دویمامق وصارصیلمامق ناصیل قابلدر ؟ : « هر بری تاریخده بر بویوکه صولمز شان اولاجق بو دیو ایشلرینك هر بندن صگره « آرتق یتر » ده‌یپ دیکلنسه‌یدی هانکی بریمز اوکا (یورولدی !) دییه‌جکدیك . . . فقط اوبزی قاماشدیران هربویوك ایشی کندینك بر گون ایشی گبی کورویور . وظیفه‌سنی بتمیش صایمیور . بودنیاده هانکی ایشی باشارمعه کلدیکنی یالکز اوبیلیور . . . اونکچون بر عمرك چبز گیلری ایچینه بر ملتك عصرلرینی صیغدیرییور . . . »

انقلابچیلیغك ، خلقچیلیغك ، تورکچیلیکك مقدس بر قاپیناغی اولمش اولان قورولتایده سویلنمش نطقلرك بز بعضیلرینه تماس ایتدیك . . بوتون نطقلر نشر ایدیلدیکی زمان کورولهجکدر که دیل قورولتایی تورکیانك وتورکایکك بو بویوك مسئله‌ده‌کی هیجانلرینه و خلقچی

کوروشلرینه تمامیله ترجمان اولمشدر .

دیلزی ساده لشدیرمك أمليله چيريلمش اولان غاصپرالی اسماعيل بکی تعقيب ايدن قريم كنجلری دیلزی تورکلشديرمك يولنی بولمش و بوغايه يه جاندن باغلانمشلردی . . .

ملت و يورد اوغرنده دوكيلن مبارك قانيله الی الابد قريم تاريخنك دونوم نقطه سی نك باشنده ياشاياجق اولان قريمك بويوك اولادی و مبارك شهيدی جلبی جهان مرحومك بوتون شعرلری و بالخاصه (آند ئه تكمن) بو بويوك غايه نك بر افاده سی ايدی . بو أمل بكير چوبانزاده نك ۱۹۱۸ ده بوداپشته ده يازديغی و بوتون تورك ادبياتنده أشمز بر شعر اولان (طوغان تيل) يننده ايسه چوق جانلی و شمولی اولارق تثبيت ايديلمشدی . (۱)

بوغايه ايله قريم تورك كنجلری قريمك هر طرفنه داغيلاراق كويلرده اختيارلردن أسكی مصالاری ، دستانلری ، چينلار و مانيلری و اوتلره ، حيوانلره ، آلتلره عائد تورك سوزلرينی طوپلامشلردی . مع الاسف بونلرك مهيم قسمی نشر ايديله مديكی گبی بو ايشلرله اوغراشانلردن برقسمی بولشويكلر

(طوغان تيل) شعرندن :

ايسق من اوزوكنی هر ياقدا كورمك
هر يرده اينجيلدن دهستانلار أورمك
جاميگه ، محرابقا ، سرايغا كيرسه ك
ده گيزلر ، چوللهرينك چه تنه ايرسه ك
سنكمه ن دوشمانغا بارليقلار يازسام
قارولی سوزوكمه ن كوكلمی قازسام
قبرمده ملكلر صورغی صوراسا
عزرائيل تيلمی بيك كره طوراسا
أوز طوغان تيلمده آيت ماغا ده رمه ن
اوز طوغان تيلمده جيرلايه أولورمه ن

طرفندن شهید ایدیلش بر قسمی ده صولوفکی ، سیبریا و اورالده جان چکیشمکده درلر . .

تورك ملیتچیلیکی یولنده قربان دوشه نلر و یاخوده بو بویوك غایه اوغرنده چیرپینانلر آرتق متسلی اولمیدرلر؛ چونکه اونلرك مقدس أمللری « بر عمرك چیزکیلری ایچینه بر ملتك عصرلرینی صیغدیرمغه عزم ایدن » بویوك غازینك قدرتلی أیله تحقق ایدییور . .

« تورکلر برملت دکل برعرقدر ! » دییه نلره و قبیله لری قیرغز ، اوزبك ، صارت ، تاتار ، الخ ملت حالینه کتیرمك و بوپارچالامه نتیجه سینده تورکلیکك کله جکنی ده کومك ایسته ینلره یالکز عامی دکل چوق تاریخی ده اولان بر جواب ویریلیور . . . تورك تاریخی ، تورك دیلی کندی تمامینه ، کندی أوزلیکنه دایاندیران اولو غازی یالکز دیلزك استقلالنی قورمیور . « هانکی ایشی باشارمغه کلدیکنی یالکز کندیسی بیلن » او بویوك داهی بو تاریخی ایشلریله بوتون ملتمزك بیر یوللە ، بیر کله جکه یورومسنی تأمین ایده جك اولان تورك ملیتچیلیکنك تملنی أورویور .

کوکل ایستردی که بو بویوك ایشلرده بوتون تورك یوردلرینکدن کوندریلن متخصص اؤلادلرده بولونسون . . . کوکل جاندن دیله ردیکه بو قرارلرك جانلندیریلسنه وقوتلی برصورتده تطبیق ایدیلسنه بوتون تورك ایللری بر آدم کبی حرکت ایتسون. فقط نه چاره . .

بیك بر فلاکت و تهلکه اوکینده کله جکمزی قاره کوره رك هر طرفده قان آغلایان تورك یوره کلرینه مژده :

تورکیایی مزاردن جیقاران الهی قول تورکه و تورکلیکه کندیسنی بولدیرارق اوکا حقق و شرفی قازاندیره جق یولی آچیور . . .

بویولك مطلقا و بهم حال اوغورلو و چیقار یول اولاجغنه چناق قلعه ده کی آنا فارطه لردنبری تاریخمزده دائما کهنیشله ین افقلر آچارق موفقیتله ایلریله ین بویوك غازینك تاریخی یولی اولدیغنی سویلمك کافیدر . . .

قریملی

جعفر سید احمد

دیل قورولتایی موجه لرینه

استانبولده جی‌یلدی ،
تیلی سویکه‌ن بیلکیجلر ؛
آلتین طاوان سارایدا ،
قورولتایی قوردولار ! . .

* * *

طاتلی تیلنك جیرلارین ،
ماقطاپ به‌ریپ آیتدیلار ؛
كه‌ك دونیاغا بو تیلمه‌ن ،
بویروق به‌رگه‌ن آتایلار ! . .

* * *

كون طوروشدا باطیدا ،
آت اویناتقان باطیرلار ؛
قارط دونیانك اوستونده ؛
ماطور تیلی یاپانلار ! .

* * *

آلطایلاردان اوپاقدا ،
دورت بیك جیلدان بویاقدا ،
تورك ، تاتار آكیلغان ،
قریم ، قازان هه‌ریاقدا ! .

* * *

گونلر كه‌چكه‌ن جیل اوزغان ،
تیل بیلگه‌نلر آزالغان ! .
طاتلی تیل كه زه‌هه‌رده‌ن
آرتقاج آغوو قاتیلغان ! .

* * *

تیل قاریشیب زورلاشغان ،
موكلی جوره‌ك قاناغان ! .
تیلده برلك تیله‌گه‌ن ،
به‌ك كوپ بیلگیچ جیلاشقان ! .

* * *

قیرق آللی جیلدان بورون ،
تیل بایراغن كوتەریپ ،
« تەرجه‌مان » ده زاوالللی ،
غاصپرنسكی باقیریپ :

* * *

ــ تیلده برلك بولاییق ،
دونیاغا قول آطاییق ،
سكسان میلیون بر طوروغان ،
بۇ كه‌نیز بیلی بیلك ؛

* * *

ده‌پ قاططی بر داووشمان
باقیردی دا جه‌کیردی ! .
طاتلی تیلنك جولوندا ،
گوزون جومدو صوغوشمان !

* * *

نه‌موطلو ئه‌ندی ساغا ! .
غاصپرنسکی باباپم ؟
تیله‌کله‌رك تیریلدی ،
کور [*] ده شه‌نبول آتایم !

* * *

قورولتاینك طولقونی ،
آوه‌له‌ندی جاپیلدی ؟
آلطایدا ، قارپاتلاردا ،
شاوله‌سی جیلترادی ! .

* * *

تورك ، تاتار ، چه‌چه‌نله‌ر ،
قیرغیز ، ماچار ، اوزبه‌کله‌ر ،
بر اورودان ، بر صویدان
که‌لیکه‌نکه تورك ده گه‌نله‌ر ! .

* * *

قورولتاینك آیبه‌تلی ،
صایغیلی موجه‌له‌ری ! .
بو بالابان صاواشدا
طوقتاماگز ؟ ایلری ! . .

چورا باطر

[*] کور ، قبر دیمکدر

کنجلکمزك بورجی

کنجلك نه‌در ؟ .

کنجلك ؛ وجودك دینجلك و چه‌ویکلك ، بویومه و یاییلمه دوریدر . بوچاغ ، ۱۸ یاشندان قرق یاشنه قادار دوام ایده‌ر . بو دورده انسان آتیلغاق ، چالیشقان ، گیرگین اولور .

کنجلك ؛ روحك جوشقون ، آچیلغان ؛ سیکیرلرك کمرگین و قانلرك آتشین دوریدر . بوچاغده انسان دوشونجه‌لردن زیاده دویغولره ، محاکمه‌دن فضله کوره‌نکلره اویار ؛ قوتلی میقناطیسك چه‌کیجی قوتنه طوتولان ده‌میر زره‌لرگیبی ، هیجان و ذوق ویریجی حادثه‌لرك په‌شینده قوشار .

ایشته ، بو فورطنه‌لی کنجلك چاغنك بیك بیر تورلو گردابلری آراسنده کنجلکمزك ، بوگونکی نسلمزك ، بورجی و أملی نه اولمالیدر ؟

بوگون آرتق قبوله‌نکار دکل تردد بیله ابدلیه‌جك بر حقیقت وارسه ، اوده اوقومق ، یعنی مدنیلشمك‌در . مدنیلشمك دیمك ، بزم ایچون ، مملکتمزك الی سنه‌دنبری آلدیغی ویایدیغی غرب ، أوروپا ، مدنیتنی اوگره‌نمك و بنمسه‌مك دیمکدر . بوتی بیز رومن مکتبلرینه گیرمکله بك اعلا أللده ایده‌بیلیرز . بو ایلك ایشمزی ، هر تورلو مشکلاری بیقاراق و انکلاری قوپاراراق باشارمغه بوتون قوت و قدتمزله چالیشماق برنجی بورجمزدر . طیرناقلریمزی سوکه‌رمك و آلنلریمزی تره‌ه‌رمك قازاندقلریمزی دیشلریمزدن آرتیرمالی ، اوقومغه و اوقوتدیرمغه صرف ایتمه‌لی‌یز . مدنیتك مملکتی و ملیتی اولماز . او ، هر برده و ملتده یاشایه‌بیله‌جك مشترك بر وارلقدر . او ، انسانلرك یوکسلمه‌سنه ، قوت و سعادت بولماسنه واسطه اولان بر آلت ، بر قدرتدر . معرفت ، بو آلتی قازانوب أللده طوتابیلمك و فایده بولنده قوللانابیلمکدر .

بیز ، یالکز کندیمز ایچون دکل ، ملتمز ایچون ، ملتمزك عمومی منفعتی و استقبالی ایچون مدنیلشمك مجبوریتنده

بیز. چونکه ، باشقه‌تورلو ملی وارلغمزی قورومق وياشاتمق ، ملی ایده‌آللریمزی یاراتمق و جانلاندیرمق امکان و قدرتی قازاناماییز . بو اوغورده بیزه اورنه‌ك اولاجق برچوق ملتلری مثال اولاراق آلابیلیرز : یوزلرجه سنه تورك عرقنك بویوروقلری آلتنده یاشامش اولان روسلرك ، بولغارلرك ، یونانلرك ، صربلرك و رومنلرك ملی وارلقلرینی قورياراق ملی استقلال و ایده‌آللرینی دوغوروب قوتلندیرمه‌لری ، أوروپانك دویغو ، دوشونجه و قدرت ویرمیجی غرب مدنیتنی اوگرەنمش و بنمسه‌مش اولمالری سایه‌سنده‌در . بوتون ملتلرك ملی أمل و استقلاللرینی یاراتانلر ، غربك مدنیت مرکزلرنده یه‌تیشمش اولدقلری گیبی، بوگون مصرك، هندك ، فاسك مقدس قورتولوش مجاهده‌لرینی یاپانلرده أوروپا مدنیتنك ایشیغندن حصه آلمش اولانلردر .

دیمك که ، بیزده ، چه گینگنللك و قورقاقلقله دکل ، بوتون جسارت و آتیلغانلغمزله مدنیت اوجاقلری اولان مکتبلره صاریلالی و یاپیشمالییز .

براز یوقاریده ، بیز ، کندیمز ایچون دکل ، ملتمز ایچون ، ملتمزك عمومی منفعتی و استقبالی ایچون مدنیلشمك مجبوریتنده‌ییز، دیدم . أوت، بیز یالکز کندیمز ، کندی شخصمز ایچون مدنیلشیرسه‌ك ، رومنلشمش ، فرانسزلاشمش . . یعنی ، نه‌ره‌ده او. قورسه‌ق اورانك محیطنه تمامیله اویمش ، ملتمزك نفسمزده‌کی مبارك وارلغی غایب ایتمش اولورز . اوزامان بیز ، ملیتسز و بوردسز بر «قوزموپولیت» صاییلیرز. حالبوکه ، بیزم مدنیلشمده‌کی غایه‌مز بو دکلدر . مقصدیمز ، مشترك مدنیت قایناغندن ایچمك و قانمق و بوندان صوکره ، طوپلادیغمز قوت و قدرتی یورد وملتمزك قورتولوش و یوکسه‌لیشی اوغرنده اورته‌یه و ایشه قویمقدر .

ایشته ، ایلك ایشمز اولان مدنیلشمك بورجمزك عقبنده ایکنجی ، الك مهم و ابدی بورجمز . .

قازاندیغمز و دائما ایدینه‌جکمز مدنیتی ، آصل أملمز اولان ملی وارلق و سعادتمز بولنده فایدالی و یمیشلی بر قدرت یاپمق ایچون بیلمه‌مز وصاریلامز لازم کلن شیلر نه‌لردر ؟ نه‌وت ، گنجلگمزك ، همتمزك ، دوشونوب و

و آرایوب بولاجق و بولدقدان صوکره بوتون ایمان و قناعتمزله صاریلاجغمز شیلر نه‌لردر ؟

بنجه ، بیزم ، همیمزك و بالخاصه منور کنجلکمزك بوتون ایمان صیجاقلغیله پایشاجغی بو مقدس شیلر ، خلقمزك روحنده، سجیه‌سنده، دیلنده، دیننده صاقلی و کیزلی اولان ملی قدرتلر و بیلکیلردر . بونلر ، بیزم ، ملتمزك قیمتلی « حرث = Culture » یدر . بونلر ، بزم ملی طوپراغمزك قیمتلی تشکیل ایدن توخوملر ، جوهرلردر . برملتك وارلغی ، ملی حرثنك یاشاماسی و قوتلنمه‌سیله قائم و قابلدر . حرثی غایب ایدن ملت ، نه‌فادار مدنی‌ده‌اولسه ملت آدینی ، ملیت شکلی صاقلایاماز و بناءً علیه یاشایاماز .

شوحالده « مدنیت = Civilisation » ایله « حرث = Culture » آراسنده بر فرق واردر . بو فرق نه‌در ؟ .

مدنیت ؛ بر چوق ملتلرك اجتماعی یاشایش و بیلکیلرینك مشترك برشکلی اورتاق بیر وارلغیدر . مثلا : أوروپاده یاشایان بر چوق ملتلرله آسیاده و آمریقاده یاشایان بر چوق ملتلرك مدنیتلری بیردر .

حرث ؛ یالکز بر ملتك دیلی ، دینی، آخلاقی ، مفکوره‌سی وحقوقی یولنده کندینه مخصوص بر یاشایش طرزینك وارلغیدر . مثلا : آلمانلرله فرانسزلرك مدنیتی عینی اولدیغی حالده ، بونلرك کندیلرینه مخصوص حرثلری واردر و یکدیکرندن تمامیله آیریدر .

مدنیت‌ایله حرث آراسنده الك بویوك و آچیق فرقلردن بیری‌ده ، مدنیتك دها فضله « بیلکی » لردن و حرثك‌ده دها زیاده « دویغو » لردن مرکب اولماسیدر . دیمك که ، مدنیت بیلکی‌منبعی وحرث‌ده دویغو قاینا‌غیدر . ایشته ، بیز بیلکی منبعندن طوپلادیغمز ایشیقلرله دویغولرقاینا‌غی اولان حرثمزی آیدینلاتاجق یولی ، بو الك دوغرو و صاغلام یولی ، طوتمالییز . مدنیت یولنی ترك ایتمك ، بیزم وارلغمزی سقطلار ، چورو‌تور ؛ قورتولمق و یوکسلمك امکان و قدرتمزی ضعیفلاتیر وبوغار . فقط ، حرث یولنی ترك‌ایتمك، بیزی شاشیرتیر و نه‌ریتیر ؛ تاریخدن و دونیا یوزندن سیلر . بونك ایچون ،

مدنیته و مدنیلشمه‌مزه ویرمه‌مز لازم اولان اهمیت و غیرتدن زیاده حرثمزه و حرثمزی صاقلامغه دقت ایتمه‌لی‌یز . چونکه ، حیات قاوغاسنده و بالخاصه سیاسی مجادله‌لرده مدنیتی ضعیف وفقط حرثی قوتلی اولانلر مدنیتجه یوکسك وفقط حرثجه ضعیف اولانلری دائما یکمشلردر .

اسکی مصرلیلر ، مدنیتجه یوکسك اولدقلری عجبدندر ، حرثجه ضعیف اولدقلری ایچون یه گیلدیلر . براز صوکره مدنیتده یوکسه‌لن عجملر ، گندیلرندن مدنیتجه کوچوك وفقوسجه آزاولان حرثلی یونانلیلره مغلوب اولدیلر . یه‌ره‌یقلس دوری گیبی آتی‌ده‌نیز مدنیتك الی یوکسك دورینی یاشامش اولان یونانلیلر ، حرثده ضعفه اوغرایجه ، گندیلرندن مدنیتجه چوق گری فقط حرث نقطه‌سندن چوق‌قوتلی اولان ماکیدونیالیلرك استیلاسنه اوغرادیلر . . .

ایشته ، بیزم ، مدنیلشمه یولنده صرف ایده‌جکمز غیرتلریانده ، علقمزدن هیچ چیقارمایاراق جانلاندیرمغه و قوتلندیرمه‌گه چالیشه‌جغمزشی ، حرثمزدر .

براز یوقاریده حرثی خلقك روحنده ، سجیه‌سنده ، دیلنده ، دینده صاقلیدر ، دیمشدم . ثبوت ، خلق حرثك جانلی بر موزه‌سیدر . اونده‌ملی سجیه‌مزی ، تاریخی و عنعنوی ملی تلقیلریمزی و عادتلریمزی ؛ دیلزك پیرلرینی ، قوشمالرینی ، و جیزه‌لرینی ؛ باطیرلرمزك دستانلرینی ، اساطیری منقبه‌لرینی . . بر سوزله ، ملتمزك روحی وارلقلرینی بولورز .

ایشته ، مدنیته صاریلان ، مدنیله‌شن منور گنجلکمزك خلقمزدن ، قولایلقله ثه‌ریشیلوب بابانجی عنصرلرله قاریشدیرپلامایان و ملی قاراقته‌رلرك تمثالی و قاینانغی اولان خلقمزدن اوگره‌نه‌جك و آلاجق شیلری : حرثمز . . منور لریمز ، مدنیلریمز ، خلقك آراسنه دوشه‌ره‌ك ، ایچنه گیره‌ره‌ك بونلری طوپلامالی و صوگره مدنیتك قوتلی آللریله ایشله‌یه‌ره‌ك گوزه‌لشدیرمه‌لی ، زنگینلشدیرمه‌لی و تکرار ملتك روحنه و گندی روحلرینه آشیلامالیدرلر . منور گنجلکمز خلقدن حرث طوپلارکن اوکا برشی گوتورمه‌لی و ویرمه‌لیدر : بیلگی ، مدنیت . . اوکا تاریخدن اقتصاددن ، استقبالدن ، ملی حیات و سعادتدن بیلگی و ایشیق سرپمه‌لیدر .

بوصورتله خلقك تهميز بنليكنى جانلاندير مالى ، قوتلى ايمانى جوشقونلانديرمالى وابدى أوزليكنى ياراتماليدر . ديمك كه ، كنجلك ، منور كنجلك ، حرث آلمق و مدنيت كوتورمك مقصديله دائما خلقه دوغرو كيتمه‌لى ، خلقك ايچنه گيرمليدر .

كنجلكك ، بو مقدس و مهم بورجلرينى أوده‌مه‌گه جاليشيركن ، غايه‌سنه قولاى وچابوق ايرمه‌سى ايچون طوتاجغى يول ، تشكيلات يوليدر . « تشكيلات=Organisation » بو گونكى ياشايش و قورتولوش صاواشلرنده الك فايده‌لى و دوغرو يولدر . هر منور كنج ، هر مدنى انسان مطلقا تشكيلات واسطه‌سى و يوليله جاليشمالى و آنجق بوصورتله ملى ايده آلنك حقيقت اولاجغنه ايمان ايتمه‌ليدر . آرتق بوتون قصبه و كويلرده تشكيلات ايشنه جديتله گيريشلمه‌لى و بوملى تشبثه هر فرديمز ، بالخاصه هر منورمز ، قوشولماغى الك وجدانى و اهميتلى بورجلرندن بيرى بيلمه‌ليدر . خلقمزك و گنجلكمزك بو مقدس وظيفه‌سنى آكلاديغنه اينانيورز .

م . ح . فاضل

قازانلى قارداشلريمزك ماتمى

١٥ تشرين اول ، قازان تورك خانلغنك روسلر طرفندن يقيلديغى گوندر . ١٥٥٢ سنه‌سنك ١٥ تشرين اولنده فداى‌نفس نمونه‌لرينك الك بويو كلرينى گوسته‌رمن قازانليلر تك بردانه قالمايجه‌يه‌قادار آرسلانلر گيبى‌دوگوشوب شهيد دوشدكدن صوكره ، خانلغك مركزى اولان « قازان » شهرى‌ده روسلرك ألنه گيرمش و بوصورتله « آلتون اوردو » تورك دولتنك شانلى تاريخ صحيفه‌لرى‌ده قاپانمش ايدى . او قارا گوندن بوگونه قادار تام ٣٨٠ ييل گچدى . بو زمان ايچنده قازانلى تورك قارداشلريمزك روسلردن چكمه‌دكلرى ظلم ، گورمه‌دكلرى جفا قالمادى . خاچ نامنه بومسلمان اولمكسزين قاپلايان روسلر ، بيك‌برتورلو وحشيلكلر واشكنجه‌لرايله قازانليلرى أريتمك وبيتيرمك ايسته‌ديلر . فقط ، روحلرنده يانان مسلمانلق آتشى و دامارلرنده دولاشان تورکلك قانى سايه‌سنده بنلگندن واز گچمه‌ين قازان

تورکلری ، بوظلمه‌لره قارشی داها بویوك بر متانتله تحمل ایتدیلر ، داها دەرین بر عشق و دها صاغلام بر ایمانله چالیشدیلر و هر یولده ملی أوزلکلرینی صاقلادیلر . قازان تورکلرینی آرتق ملی بنلکلرینی تمامیله آکلامش وقوتلندیرمش بر حالده بولنیوزلر و بونك جانلی تمثالنی یاقین بر زمانده یاراتمقه چالیشورلر . . ایشته بومقدس استقلالك یاراتیلماسنه عزم و ایمان ایتمش قازانلی ملیتجیلرك مهاجرتده کیلری ۱۶ تشرین اولده برلین جامع شریفنده طوپلاناراق قازانك استقلالنی قورومق و قورتارمق یولنده شهید دوشن قارداشلرینك مبارك روحلری ایچون دعالر یاپمشلر و بونلرك ایزلرندن یورومك مقدس بورجلری اولدیغنه تکرار آند ایتمشلردر .

بوگون ایدل — ئورال آدیله آکیلان بو مبارك أولکەنك استقلالنی قورتارمغه چالیشان ملیتجیلرك فکرلرینی بیلدیرن و یایان « یاکا میللی یول » مجموعه‌سنك ئوکته‌بر ۱۹۳۲ صایسنده باش ملیتجی و یازیجی ادیبلردن محترم عیاض اسحاقی بك « ماتەم گونی » باشلغیله یازدیغی چوق قیمتلی یازیسنده فجیع بر دستان اولان قازانك سقوط تاریخنی بوتون دوغرولغی و آچیقلغیله گوسترمکده‌در .

بوندان صوکره ، عیاض بك ، قازان تورکلرینك اوزون اسیرلك دورنده بر قاچ کره عصیان ایتدکلرینی و حتی ۱۶۰۵ سنه‌سنده موسقوواده وقوعه‌کان تاج — تخت قاوغالری اثناسنده قازانلیلرك ۱۶۱۲ ده تکرار قازانی گەری آلوب استقلالنی قورتاردقلرینی یازماقدادر .

عیاض بك ، یاقین بر کله‌جکده بویقیلان استقلالك تکرار قازانیلاجغنی صارصیلماز بر اینانیشله سویله‌مکده‌در .

ازلدن ابده قادار قارداش و بوقادار اوزون تورك تاریخی عمرنجه بولداش و قولداش اولان بیز قریملی تورکلر ، قازانلی قارداشلریمزك ماتملرینه بوتون یانیق یوره گیمزله قوشولیور و کندیلریله برلکده بوتون محکوم تورك اولکەلرینك چوق یاقین بر کله‌جکده قورتولوشلرینی دیله‌یورز .

غازی علی پاشانك وصیتنامه سی

دین قویم مبدع سلسبیل باغ نعیم جل جلاله وعم علی العالمین بره و نواله حضرتلرینك جناب بزرکوارینه صدبار و صدهزار تضرع ونیاز و عجز و قصوربی انبازایله محامدبی منتها و منتهای بی انتها اصدار و اشعار اولنورکه نسخهٔ ادمی احسن تقویم اوزره انشاو ایمن اسلوب اوزره املا بیوروب وعلم ادم الاسمأ کلها موجبنجه تضاعیف ام کتابده مسطوراولان عامهٔ اسمایی تعلیم وکافهٔ حقایق لا تحصایی تفهیم ایدوب سقف زریف ولقد زینا السمأ الدنیایله مزین و محترم وسطح عنبریی انظرالی اثار رحمة الله کیف یحیی الارض بعد موتها برله رشك باغ ارم اولان بستان دلستان عالم ایچره خلافته حقیق وتوفیق رفیق ایلدی . ذلك فضل الله یؤتیه من یشأ والله ذوالفضل العظیم و رایح صلوة فائقه وفوایح تسلیمات رایقه کنفحات اثارندن مشام جان معطر ولمعات انوارندن زمین و اسمان منور اولا همواره اول سلطان انبیا ورسل و پیشوای هداة سبل مظهر خطاب وما ارسلناك الا رحمة للعالمین امام مرسلین مکمل علوم اولین واخرین سرچشمهٔ کوثر هدی عندلیب گلستان وماینطق عن الهوی ان هوالا وحی یوحی علمه شدید القوی مستند مسند اصطفا محمد مصطفی محمد کیست جازاقرة العین کمان ابروی بزم قاب قوسین دلشن ازمعرفت براوج افلاك زیانش درمقام ماعرفناك لازالت ریاض الدهر مزینة بازهار شرعه المطهر و غیاهب الحجب مرتفعة بانوار دینه الازهر حضرتلرینك روضهٔ رضیه و تربهٔ سنیه لرینه نثار و ایثار اولنور . صلی الله تعالی علیه و علی آله الانقیأ البررة و صحبه الاصفیأ الخیرة المجاهدین فی حفظ الدین وحراسته وصون الشرع المتین وحمایته المواظبین علی تزیین الارض بالمعابد والمساجد و تحسین الصوامع بالراکع و الساجد و علی سائر الانبیأ و المرسلین و علی الهم الاتقیأ الاجمعین .

الحمدلله العلی الواقف علی کل خفی وجلی ماحواه هذا الکتاب الجلیل

من الوقف والتسجيل وتعيين المصارف و تبيين الشروط على الوجه المفصل المبسوطه جرى لدى ووقع بين يدى وانى حكمت بالصحة واللزوم فى الخصوص والعموم عالماً بالخلاف الواقع بين اشراف الاسلاف وسراعيا لما يحتم رعايته فى امرا لاوقاف .

حرره الفقر اليه سبحانه الراجى عفوه وغفرانه يحيي بن زكريا القاضى بعساكر روم ايلى عفى عنها وغفر لهما

صورته لاصلها مطابقه بلا زيادة و لانقصان نمق الفقر اليه سبحانه مصطفى القاضى بعساكر روم ايلى المعمور عفى عنه .

و بعد ارباب عرفان و اصحاب اذعانه پوشيده و نهان دكلدركه هر عاقل لبيب و كامل اديبه لازم و لازب و متحتم و واجب در كه شمع كبى انوار عقلنى باشنه جمع ايدوب بودار فنا و محل غنايه قاندن كلمشدر قانده كيتسه كركدر تفكر وتجسس و مراقبه وتفحص ايدوب برفحواى (وماتقدمو الانفسكم من خير تجدوه عندالله) ترتيب خيرات و تقديم مبرات و حسنات ايليه نيته كم اميرالمؤمنين سلطان عارفين شيرخدى شمشيرهدى سرحلقهٔ سلسلهٔ اوليا سرلوحهٔ مجموعهٔ اصفيا اسدالله الغالب على ابن ابى طالب رضى الله تعالى عنه و عمن رضى عنه حضرتى بومعناى رعنايه اشارت ايدوب رحم الله امراء اخذلنعنه و ستعدلرمه و علم من اين وفى اين والى ديو بيورمشلردر اويله اولسه بوكلمش ير عبرايچر عالى نظر اولنلره خفى دكلدركه بوكلزار هزار اطوار و مرغ ازارجاى حضور و سراى سرور اوليوب نعيمنه زوال مقيمنه ارتحال واردنه مرور نازلنه عبور مقرردر . وبوخانهٔ ويرانك عمرانى خراب بنيانى يباب اولوب فناسنده شكل فنا عيان و غناسى ايله همعنان فرحى ايله ترحى متقابل رحمتى ايله زحمتى متشاكل درهمنده هم دنيارنده نار اولديغى روشن و اشكاردر لاسيما دلالات قضا و قدر كل نفس ذائقته الموت ندای مهابت فزاسنى كوش جان عالميانه ايصال و منادیان خيروشر كل من عليها فان صداى وحشت احتواسى بر له سمع جنان عالميانى مالامال ايدرلر پس ارباب بصائر سليمه واصحاب

طبایع مستقیمه یه واجب و مهم و امر متحتم درکه حالا زمام اختیار الده و عنان اقتدار قولده ایکن براق برق سیرهمته سوار و اساس بنیان بر وصدقاتی محلم و استوار قیلوب بومزرعهٔ فاخره و محصدهٔ زاخره دن دار آخرته مناسب اولان زاد و ذخیره که انواع خیرات و حسنات و اصناف طاعات و عباداتده حسب المقدور و قدارلیسور اتزاد وادخار ایلیه که یارین آنده بر فرددن بر فرده مدد و فائده و منفعت و عائده اولیوب بر فحوای کریمه عبرت قرین کل امرئ بما کسبت رهین هر کسك حالی افعال مکتسبه سنه مربوط و احوال مجتلبه سنه منوط اولوب بر مفهوم الناس مجزئون باعمالهم هر بری اعمالنه کوره مجزی و بر مضمون لها ما کسبت و علیها ما کتسبت هر کس افعال خیروشرنه کوره مرعی اولدقده تقدیم ایلدیکی خیرات و حسنات و مبرات و صدقات دردنه درمان و مستوجب عفو و غفران اوله و دخی هر ذکی و عاقل یاشنده ظاهر و هرفطن و کامل قتنده روشن و باهر درکه صدقه و انفاق علی الاطلاق انفع و سائل و افضل نوافلدر . کمال قال الله تعالی عم بره و نواله مثل الذین ینفقون اموالهم فی سبیل الله کمثل حبة انبتت سبع سنابل فی کل سنبلة مأة حبة والله یضاعف لمن یشأ و کما قال النبی الاکرم صلی الله تعالی علیه و سلم و شرف و کرم لیس لك من دنیاك الا ما اکلت فافنیت اولبست فابلیت و تصدقت فابقیت و دخی عقل سلم اربابنه حقی و ذهن مستقیم اصحابنه مخفی دکلدرکه صدقه و انفاقك منافعی ابدالاباد دائم والی یوم التناد قائم در و دخی انواع صدقاتك اکملی و اصناف حسناتك امثلی وقف ،ؤبد و حبس مخلددرکه فوائدی بر دوام و عوایدی بی ختام نعیم جنان کبی فیضی کسلمز و رحمت رحمان کبی بذله اکسلمز نته کم رسول اکرم صلی الله علیه و سلم و عظم و کرم بو معنایه اشارت بیوروب اذامات ابن ادم انقطع عمله الاعن ثلث صدقة جاریة وولد صالح یدعوله و علم نافع ینتفع به دیو بیورمشلردر . و دخی سریر عالم مصیر سلطانی و تخت اسمان بخت جهانبانی اوزره هزار عز و اجلال و عظمت و اقبال ایله کامبین و کامران اولوب کلید هفت اقلیم ربع معمور و مقالید امور جمهور کف پر کرملرینه مفوض و مسلم

اولان سلطان سلاطین جهان و خاقان خواقین زمان شهریار فرخنده فر و جهاندار بلنداختر پادشاه کیتی پناه و شاه عالیجاه ستاره سپاه محمد نصر و یوسف قصر صدیق صفت و عمر صولت عثمان عفت و علی عصمت مؤیدید و مظفر فردار احشم و سکندر درکردون رخشی و جهان بخش مملکت دار و معدلت مدار مالك امامت عطمی وارث خلافت کبری رافع رایات دین ازهر وموضح ایات شرع انور مرغم انوف فراعنه ومعفر جباه قیاصره مالك ممالك عالم ظل‌الله الظلیل علی کافة الامم کاسرا کاسره و قامع قروم سلطان العرب و العجم و الروم الامام المعتدر باالقدرة الربانیه و الهام المعتز باالعزة السبحانیته المفتخر بخدمة الحرمین الشریفین و المنتهج بحمایة المقامین اللطیفین السلطان ابن السلطان السلطان احمد خان ابن‌السلطان محمد خان لازالت شموس سلطنته طالعةمن افق‌السعاده الی یوم‌الدین وما برحت یدور دولته لامعة من‌فلك السیاده ابدالابدین وما انفکت سلسلة دولته متسلسلة الی انتهأ الزمان و منانی دولته دائمه باقیة الی غایة الدوران حضرتلرینك طبع کریم لطیف‌الا نطباعنده کریمهٔ ان‌الله یأمر بالعدل و الاحسان منطوقه‌سی منطوی و قلب سریف سریع الاطلاعلری کلمهٔ طیبه احسن کما احسن‌الله الیك مصدوقه‌سنی مشتمل و محتوی اولمغله رشحات انعام بی پایان و قطرات نیسان احسان فراوانلری مشیدارکان دولت ومؤکد بنیان سلطنت اولان خواص و اعیان و اشراف ارکان دیوان حقلرنده مبذول و بی دریغ‌اولوب صدقات خورشید نوال و عطیات دریا مثاللری‌ایله محیط تمثال قطار عالمی مالامال وعامهٔ اولاد ادمی پرمال و منال قلمغله ایام سلطنت و هنکام دولتلرنده هر برندن بیجه آثار جمیله ظهور و افعال جزیله صدور ایلمشدر . لاسیما ظلهٔ ظل‌ظلیل ابدی التظلیلنده و فور رفت و التفات شفقتلرینه مظهر اولوب بوسعادت جاودانی و دولت دوجهانی‌یه موفق اولان صاحب العز و الاجلال ساحب اذیال المجدو الاقبال ذوالدولة العلیته و الرفعة السنیه سام صارم صمصام و ضرغام پلنك انتقام ارسطوطاتش و اسکندر بنیش سحاب سخا و دریا عطا معالی مدار و اعالی

اقدار روش رأی وکیتی آرای رافع رایات دین مظهر الطاف رب العالمین منشا خیرات عمیمه و منشئی مبرات عظیمه سمی علی ابن ابی طالب ملاذار باب المآرب و المطالب و زیرمکرم ومشیر مفخم حضرت علی پاشا یسرله مایرید و مایشأ من جعل الایل لباساً و جعل النهار رمعاشاً و صانه عن مصائب الدهر و وفاه و حفظه عن نوائب العصر و ابقاه حضرتلری بو دنیای دون فانی وبی وفا و چرخ غدار بو قلمون پرغنا و جفا ایدوکنه متعلق تقدیم اولنان مقدمات و ترتیب کلمات حکمت ایاتك مضامین عبرت آیین و صحت قرینه عین حکمت بین ایله نظار ایتدکده قلب شریف و طبع لطیفلرینه کمال مرتبه اثر ایدوب الذین ینفقون اموالهم فی سبیل الله سراً وعلانیة فلهم اجرهم عندربهم ولاخوف علیهم ولاهم یحزنون فحوای سعادت نمون و عزت مشحونی و فتنجه لوجه الله المتعال بدل مال و انفاق منال ایدوب ان آثارنا تدل علینا فانظر و ابعدنا الی الآثار دیو سطور آتیه خلالنده ذکر و نیان وتفصیل عیان اولندیغی اوزره بنابیوردقلری جامع شریف ومعبدلطیف مهماتی ایچون ترتیب ایلدیکی اوقاف آتیة الاوصاف تحولات زمان و تبدلات دوران ایله تغیر و اختلال و فنا و زوال بولمامق ایچون امر وقفی احکام و تسجیل و شرائط و ضوابطی اتمام و تکمیل قصد ایدوب پرشرفلرندن توکیل بیوردقلری فحرالامائل و ذخرالاعیان الشیخ عبدالقادر و کالت عامه و نیابت نامه سی مجلس شرع شریف انور و محفل دین منیف ازهرده لاجل التسجیل متولی نصب ایلدکلری قدوة الاقران قورد علی چاوش ابن محضرنده افتخار العلما هابل افندی ابن رجب و محمد افندی ابن علی شهادتلری ایله ثابت و ظاهر و متحقق و باهر اولدقدن صکره وکیل مرقوم متولی مرسوم محضرنده اقرار صحیح شرعی واعتراف صریح مرعی قلوب دیدی که موکلم واقف مومی الیه لازالت انظار العنایة واقعه علیه و مابرحت ایات دولته متلوة فی جوامع الملك و الملکوت و احادیث عزته مقروة فی مجامع القدوس و الجبروت حضرتلری انمایعمر مساجدالله من امن بالله والیوم الاخر مضمون مشحونلنده مندرج اولان مؤمنین سلکنده منتظم اولمغه نیت ودخی من بنی مسجدالله بنی الله له بیتا فی الجنة مفهوم عزت مرسومنده منطوی اولان وعد

کریمی محتوی اولمغه رغبت ایدوب ولایت روم ایلنده بابانام قصبه‌ده بنا بیوردقلری جامع لامع ومعبد نافع که جناب عالیلرینه انتمایله تحدید و تعریفدن غنی و تحقیق و توصیفدن مستغنی‌در . احسن اسلوب و طرز مقبول و مرغوب اوزره بنا و املا و انشا بیوردقلرندن صکره اقامت صلواة مکتوبه واداى عبادات مرغوبه ایدن کافهٔ اهل اسلام و عامهٔ عباد رب الانام‌ه که یذکرون الله قیاماً و قعوداً ویعکفون فی المساجد رکعاً و سجداً مفهومیله عامل واجور انواع عباداته نائل اولدر خالصاً لوجهه الکریم و ابتغأ لمرضات ربه الرحیم یوم لاینفع مال و لابنون الا من اتی الله بقلب سلیم وقف مؤبد و حبس مخلد ایتدیلر و بعد ازین حضرت واقف فرخنده رأی و پرتمکن دیده عقل دوربین ایله نظر ایدوب جامع مزبور و معبد مسطورك مصالح و مهمات و لوازم و جهاتی ایچون وقف اتی‌لذکر تدارك بیوردیلر تاکه صدور و ظهور بولان اثار البدیعة الاطوار صحایف روزکاربی قرارده ثابت و برقرار اولوب کندیلردن صکره علو همت و کمال مروتلرین مذکر بر یادکار قالوب السنهٔ ناسده ذکر جمیللری دائماً مذکور و دفتر حسناتلرینه اجرجزیل مسطور اوله ذکری موعود اولان وقف جامع مرقوم و معبد مرسوم واقع اولدیغی بابا قضاسنه تابع خرکله و سبیل لیاس نام ایکی پاره قریه‌لردرکه سلطنت علیه و دولت سنیه لازالت مقرونه بالعیانات الربانیه طرفندن واقف مومی‌الیه اسبغ الله نعمه‌علیه حضرتلرینه نهج صحیح شرعی ووجه صریح مرعی اوزره تملیك اولوب یدکریمه‌لرنده بحجه اولان ملك نامهٔ همایون عزت مقرون مضمونده ذکر و بیان و تفصیل و عیان اولدیغی اوزره قریتان مرقومتان جمیع حدود معینه و غایات مبینه‌سیله و حدودی داخلنده اولان جبال و تلال و انهار و اشجار و حدایق و مزارع و صحاری و مرائع منافع و مرافق و توابع و لواحق برله‌ملك صحیح و حق صریحلری ولدوقون حضرتلری لوجه‌الله الکریم وقف و حبس و تسبیل ایدوب شروط یدوب بیوردیلرکه وقف مرقومك امورنی نظم و ترتیب ایچون مدبر و عاقل خردمند و کامل امرنده مجد و رأینده مستبد صدقه مشهور و استقامتله ذکور امانت‌ایله معروف و دیانت‌ایله موصوف برمتولی نصب اولنوب خدمت

لازمه‌سینی ادا وعلی وجه‌الاستقامة سعی وهمتن ابدا ایلدکده یومی بش اقچه وظیفه‌یه متصرف اوله و دخی حساب وکتابه قادر اسلوب رقم و سیاحتده ماهر همچو قام استقامتده عام امثالی ایچره مقبول ومسلم برکات نصب اولنوب بلاقصور وبغیر فتور اداء خدمت ایلکده جهد و صرف همت ایدوب یومی اوچ اقچه وظیفه‌یه متصرف اوله ودخی حسن حال و دیانت ایله معروف و صدق مقال و امانت ایله موصوف کارگذار و خدمته یرار برجابی نصب اولنوب بروجه استقامت اداء خدمت ایدوب یومی ایکی اقچه وظیفه‌یه متصرف اوله ودخی شرط ایدوب بیوردیلرکه هر عصر واوان و جمیع زمانده قصبهٔ مرقومه‌ده مفتی اولان افتخار العلما مختار الفضلا افندی حضرتلری وقف مزبوره ناظر اولوب اخذ و صرف و سائر امور وقف ایلر رای رشیده‌لری برله اولوب عین عنایت ودیدهٔ حمایت ایله حق نظارتی کما ینبغی یرینه کتوروب یومی ایکی اقچه وظیفه‌یه متصرف اولا ودخی شرط ایلدیکه متولی و ناظر و کاتب وجابی شرتلری ایله قریتان مرقومتانك مزارع و محاصد وحدایق و بساتین و مراعی و مرانع و سائر اماکن و اهالیسندن حاصل اولان ربع و خلال ونما حلالدن اولامصالح مرمت وامور عمارت کوریلوب خرج یسیر ایله اولان لا توقف اولنه خرج کلی لازم اولیجق حاکم الشرعه مراجعت اولنوب لازم اولان عمارت نه‌مقدار مال ایله اوله‌جغی اهل و قوف اتفاقلری تخمین اولندقدن صکره بروجه استقامت مرمت اولنه‌لکن حد اعتدالدن کذر ایتمیوب جانب وقفه غدر وضرردن خذرایده‌لر ودخی شرط ایدوب بیوردیلرکه جامع لامع ومعبد نافعلرینه حسن الصوت وفصیح اللسان لطیف النغمات وخوش الحان زاهد وتقی و عابد ومتقی منبر فصاحتده سرآمد و سرافراز و محراب بلاغتده پیشوا وممتاز بر خطیب ادیب نصب اولنوب ایام جمعه واعیاددده علی الوجه المعتاد خطابت وامامت ایدوب یومی درت اقچه وظیفه‌یه متصرف اوله و دخی شرط ایلدیکه صالح و دین متورع و متدین اهل قرآن و لذیذ الحان مقبول خاص و عام مقتدای انام بر امام نصب اولنوب صلوات خمس مکتوبه ومع الجماعته اد اولنان صلوات مرغوبه‌یی اقامت و جماعت مسلمینه امامت ایلیوب خدمتنده اهمال و قصور واخلال وفتوری صدور وظهور

بولمدقچه یومی بش اچیه متصرف اوله ودخی شرط ایلدمکه امام مرقوم
ومقتدای مرسوم بعد صلوة الفجر سورهٔ یس شریفی تلاوت وبعدالعصر
سورهٔ عم وبعدالعشأ سورهٔ ملك لطیفی قرائت ایدوب اجر وثواب
ومزدبیحسابان واقف مرقوم نقبل خیراته الملك القیوم جنابنه اهدا ایندیکی
مقابلهده یومی اوچ اچه وظیفه یه دخی متصرف اوله ودخی شرط ایدوب
بیوردیلرکه عالم بالاباالاوقات لذیذالنغمات ادوارده ماهر ونغمه ده ساحربین
الانام خجسته نام ایکی نفر مؤذن نصب اولنوب هر کون اوقات خمسه
جامع مرقوم ومعبد مرسوم مناره سنه چیقوب اوقات صلوة مفروضه یی زمرهٔ
مسلمین و فرقهٔ موحدینه اعلام و اسماع ونور دعوت رب غفوری درونلرنده
الماع ایچون صوت حسن وندای مستحسن برله اذان اوقودقده بالالحن و
لاترجیع اصوات ممدوده ونغمات محموده سنی جواهر افصاح حروفله ترصیع
ایدوب اداء خدمتده اهمال وترك واختلال ایلدکلرنجه هر بری یومی ایکیشر
اچیه متصرف اولهلر و مزبورلر ایام جمعه واعیادده علی وجه المسنون المعتاد
صلاوندا ایدوب بوخدمتی دخی ادا ایلدکلرنده یومی برر اچیه متصرف اوله
ودخی صالح ودین وعابد ومتدین برکمسنه معرف نصب اولنوب علی الوجه
اللطیف اداء خدمت تعریف ایلدکده یومی ایکی اچه وظیفه یه ویریله ودخی
شرط ایلدیکه دوینك کزیده وعهدینك پسندیده لرندن درت نفر اهل قرأن
فصیح اللسان کمسنهلر دورخون اولوب بهریوم جمعه جامع مزبور محفلنده
مع اولوب قرأن عظیم وفرقان کریمدن هربری برر عشر شریف اوقویوب
یومی برر اچیه متصرف اولهلر وبوخدمت خطیب وامام ومؤذنلره مشروط
وله اکر مؤذنلرك استحقاقلری اولورسه ودخی شرط ایلدیکه برعالم وکامل
فاضل حقایق تفاسیر شریفه ودقایق احادیث لطیفه یه عارف متشرع وصالح
واعظ وناصح نصب اولنوب جامع شریفده بعد صلوة الجمعه کافهٔ مسلمینه
امهٔ موحدینه وعظ ونصیحت ایدوب یومی اون اچیه متصرف اولهلر
دخی شرط ایلدیکه ایکی صالح نورانی کمسنهلر جامع عدیم الشانی ایچره

فراش وبواب ووقاد اولوب مناوبه‌ایله جامع مزبورك داخل و خارجن كنس و تطهیر ایدوب قنادیل وشمعلرین دخی وقتنده یاقوب وقتنده سوندروب وقیوسنی دخی اوقات معتاده‌ده آچوب قاپایوب بلاقصور وبغیر فتور اداء خدمت ایلدكلرنده یومی ایكیشر اقچه‌یه متصرف اولهلر ودخی شرط ایدوب بیوردیلركه جامع مزبور لامع النورك قنادیلنه كفایت مقداری یاغ آلنه لكن متولی وناظر معرفتی‌ایله تخمین اولنوب هر گیجه‌نه مقدار یاغ لازم اولورسه وقنادیللره اول تخمین اوزره بررایلق یاغ ویریلوب اتلاف واسراف اولنمیوب بروجه انصاف صرف اولنه‌ورغائب وبرات وقدر گیجه‌لرنده ولیالی رمضانده وسائر گیجه‌لردن زیاده نه‌مقدار یاغ لازم اولورسه بولیالی مباره‌كده اكاكوره ویریله وهرلیلهٔ براتده عادت ناس عبادت استیناس اوزره محراب جامعك ایكی طرفنه تقریباً اون بشرقیه شمع عسل صافیدن ایكی شمع كبیر النوب وضع اولنه .

و دخی شرط ایدوب بیوردیلركه تولیت وقف عتقاد اولاد عتقادن واولاد اولا عتقادن و اولاد اولاد اولاد عتقادن امانت و دیانت‌ایله معروف وحسن حال و استقامت‌ایله موصوف اولوب بین‌الصغار والكبار تولیته استحقاقی اشكار اولانه مشروط اولا اكر عتقا و اولاد عتقادن یكسنه اولمیوب ویاخود امانت و دیانته وتولیت مرقومه‌یه استحقاق ولیاقتی اولمازسه ناظر و حاكم الشرع معرفتی‌ایله اوصاف مرقومه‌یی جامع و جهه‌سنده نور صلاح لامع بر مستحقه توجیه اولنه امابوبابده اهمال ومسامحه وياغیر مستحقه مساعده‌ایله جانب وقفه غدر و ضرر اولمقدن خذراولنه‌و ناظروحاكم مسامحه ایدوب بوطریق وقفه‌ضرر مترتب اولورسه بین یدی‌الله والرسول مؤاخذه و مسئول اولهلر و دخی واقف عالیشان وجلیل العنوان حماه ربه‌المنان الی‌اخر الزمان شویله شرط ایدوب بیوردیلركه اكر حضرت كریم و رزاق و جناب رحیم و واهب الارزاق ربوع و افره و غلال متكاثره احسان واعطا ایدوب مواجب مبینه و مصارف مبینه‌دن فضل مال قالورسه معروف ناظرایله حفظ اولنوب رهن قوی و كفیل مسلی‌ایله استرباح و استنما اولنه و لطف حق و كرم فیاض مطلق براله وقفك قوتی نهایتده و مساعده‌سی

غایتده اولوب فضله قالدقجه وجه‌مشروح اوزره استرباح اولنه و بهرسنه حاصل اولان ریع و غله‌سی اصل ماله‌الحاق اولنوب استرباح و استغلال اوله و دخی شرط ایدوب بیوردیلرکه اصول اوقاف وشرائط محررة الاوصاف‌ك تبدیل و تغییر و تقلیل و تکثیری یدکریمه‌لرنده اولوب مرة بعد اخر اوکرة اثراولی تصرف و تدبیر وزیاده وتغتیر وکیفیت استثنا واستغلال وباقی احوال کائنا ماکان بماعن وهان رأی عالیلرینه منوط ومربوط اوله‌که شرط سابق اوزره استثنا واستغلال مال رأی شریف وامرمنیفلری‌ایله برز اویهٔ جمیله وعمارت جزیله بناواملا انشا اولنوب انك مصارفنه صرف ایچون تعیین اولنه اکر بمانع من‌الموانع نعوذمنه بالملك الصانع کندی رأی رشید وامرشدیدلری‌ایله اولمق میسر اولمازسه ناظر وحاکم رأی‌ایله احداث اولنه وبعد ترتیب امور الاوقات حضرت واقف جمیل الاوصاف وجزیل الاتصاف طرف پرشرفلرندن وکیل اولان مرقوم سلیمان افابن مجلس شرع مطهر ومحفل‌دین موقرده موقع اعزی کتاب اولان حاکم مستطاب یسرالله‌له حسن مآب حضور شریفنده اقرار شرعی واعتراف مرعی ایدوب دیدیکه موکلم واقف مومی الیه افاضی‌الله سحال الطافه‌علیه حضرتلری بو وثیقه انیفه‌دن ذکر وبیان اولنان وقف سابق الوصفی شرائط محرره وضوابط مقرره‌سی اوزره لوجه‌الله الجلیل وقف وحبس وتسبیل ایتدکدن صکره لاجل‌التسجیل متولی نصب ایلدکلری مرقوم قورد علی چاوشه تسلیم ایدوب اولدخی تسلم ایتدکدن صکره اوقاف مسلمینده سائر متولیلر تصرف ایلدکلری کبی تصرف ایلدی دیدکده متولی مرقوم وکیل مرسومی اقرار مشروحنده وجاها تصدیق وشفاها تحقیق ایدوب امر وقف تمام وشرائط وضوابطی اکمال واتمام قلندقدن صکره ارکان مبانی وقف سالف‌البیانی تشیید وتأکید وتمهید تأیید ایچون وکیل مرقوم طرف وفاقدن جانب شقاقه توجیه زمام ایدوب شویله تقدیر مرام ایلدیکه سلطان سریر اجتهاد ومعراج وهاج جمیع عباد مقتدای کل ورهنمای سبل هدای اقدم امام اعظم ابوحنیفه نعمان بن ثابت الکوفی جوزی باللطف الربانی وکوفی حضرتلری قتنده وقف عقار اکرچه مجرد وقف اتمکله صحیح اولور لکن صحت

لزومی مستلزم اولمامق ایله اوقاف مزبوره واکامبتنی اولان شرائط مذکوره لزومی
و استقرار بولمدیغی جهتدن طریق استرداد مفسد اولمیوب باب رجوعه سد یوقدر
اویله اولیجق وقف مرقومدن رجوع ایدوب مؤکلم واقف جیل‌الخصال ملکنه
ادخال ایلدم من بعد متولی مرقوم تصرفندن قصر ایدوب بردخی مدایلهملك
طلب ایدرین دیوجك متولی مرقوم قراه ربه‌القیوم جواب باصواب وخطاب
مستطابه متوجه اولوب دیدیکه اکرجه وقف عقار امام مختار قتنده مجرد وقف
ایتمکله لزوم واستقرار بولماز لکن امامین همامین وبدرین تمامین امام یعقوب
ابوالامام الثانی وامام محمد بن حسن‌الشیبانی قتلرنده وقف عقار بعدالتسلیم
الی المتولی لزوم واستقرار بولوب وقف لازم وحبس دائم اولور لاجرم انلرك رأی
رشید ومذهب سدیدلرلر اوزره حکم شرعی وقضاً مرعی طلب ایدرم دیوحلی
توقیع رفیعی ایله صدر کتاب مستطاب محلی ومزین وجواهر عنوانی برله اول
رقیم صحت نصاب مرصع ومعنون اولان افاضل فضلا واعلم علماً حاوی کمالات
قدسیه جامع ملکات انسیه ناصر شریف غرای وحامی طریقت بیضا جامع فروع
واصول حاوی منقول ومنقول لازالت احکام الشرع المطهر منوطه برأیه‌المنیر و
قضایاالدین المنور مربوطته بحسمه المسنیر حضرتلری حضور عالیلرنده مرافعهٔ
شرع قویم ارلدقلرنده حاکم حاسم مومی‌الیه‌اسبغ‌الله‌نعم رضائه علیه حضرتلری
مقطع کلام جانبیندن تأملی وتفکر ومفهوم مقال طرفینده ملاحظه وتدبر ایدوب
حسب‌المرام دقت واهتمام ایلدکده تمهید مبانی خیرات وتشیید قواعد حسناتی
اولی واخری کوروب اصول اوقاف محرره واکامبتنی اولان شرائط وضوابط
مقرره‌نك صحت ولزومنه علی رأی من براه من‌الائمهٔ اولی الانتباه حکم شرعی
وقضاً مرعی ایله حکم وقضا وبووجه اوزره حکمنی امضا ایدوب وقف سالف
الوجیز جمله شرائط مرقوم وضوابط مرسومه‌سی ایله صحیح ولازم ومتحتم ودائم
اولوب من بعد نقض ونقضنه مجال محال واصول وفروعی اختلال وابطال ممتنع
الاحتمال اولدی . بعدالیوم هرکیم وقف مزبورك تغییر وتحویلنه قائل وابطال وتعطیلنه
مائل اولورسه فقدباء بغضب من‌الله ایة کریمه‌سنك مفهومنه مصداق اولوب یوم

الحشر والدين مظهر غضب الهى اولان زمرهٔ معذبين دن اوله وهركم تأكيد وتأييدنه ساعى وتشييد وتأييدنه سبب وداعى اولورسه جعله الله ممن كان سعيهم مشكورا وسقيهم ربهم شراباً طهوراً ولقيهم يوم القيمة نضرة وسرور افمن بدله بعدما سمعه فانما اثمه على الذين يبدلونه ان الله سميع عليم واجر الواقف على الحس الكريم جرى ذلك وحرر فى اواسطه شهر ربيع الاول المشرف بولاده النبى الاكرم صلى الله عليه وسلم لسنة تسع عشر والف

شهود الحال

١ افتخار العلما مختار الفضلا هابل افندى ابن رجب
٢ قدوة السادات السيد فيضى الله افندى ابن سيد مصطفى
٣ قدوة الاجد وعمدة الاكارم مجد محمد افندى ابن الياس چاوش
٤ قدوة الاماثل حسين اغا ابن عبدالله رئيس البواب
٥ عثمان اغا ابن حسن رئيس البوابين
٦ فخر الاكارم احمد أغا بن داود كتخداء حصره واقف صانه ربه عن الصوارن
٧ مصطفى افندى يوسف الكاتب الديوان العالى
٨ قاسم ابن عبدالله الراجد
٩ قدوة الصلحا والمشايخ ابن عبدالقادر افندى
١٠ عمدة المشايخ حسن افندى ابن شعبان السهير يسح يكچرى
١١ فخر الاعيان حسن اغا ابن عبدالمنان رئيس القائدين
١٢ عمدة الاقران حسن اغا ابن عبدالله كتخدا البوابين
١٣ عثمان اغا بن عبدالله رئيس البوابين
١٤ حسن افندى ابن عالى الكاتب الديوان العالى
١٥ محمد اغا ابن على خزينه دار
١٦ على اغا ابن ابراهيم رئيس البوابين
١٧ مصطفى اغا ابن شعبان رئيس البوابين

دوامى ٣١ نجى صحيفه ده

۱۹۱۹ ده متارکه زمانی یازیلشدر .

ـ زاواللی تورك ـ

زاواللی تورك ، باختسز طوفان
سنی ده جیلدیزك ، طین برمی اورغان . . .
کچمشك آیتمایم ، کوزلرم ایله
تاریخك آچمایم ، چوره کم کویه
جاولارنك قولنا توشدیمی سارایك ؟
قاراردی سیلندیمی جلدیزلی آیك ؟ . .
عربی ، عجمی جالانجی دوستك ،
نه چون سن اولارنی قوشوده اوزدك . . .
بر سورو دوشمانك ، أوجون دوشمانك
بیرا ده ب ایچه لر زاواللی قانك . .
پاشالار ، آغالار ، اوخانم بهلر
برطالای ئه سیریك ، قوانده نه لر .
جولکدان ئه تدیلر ، دوغری جولکدان . .
تیلیکی آلدیلر او ضعیف قولکدان . .
جاولارنك قاشینا أورولغان ئه دك
جاولارنك تختنه قورولغان ئه دك
آلتی یوز جیلده تك قیشنی کوردك
آلتی یوز قیشدا قالتراب جوردك
« عثمانلی دولتی » نه یالان بر سوز !
نه یاکلیش کوره کدن قاروسز برکوز !
دولتك سنك زاواللی تورك ، ،
یوزلرجه بیللار آجی اوکسوروك ! . . .

بر کونجك کلیرده اویانیرمه‌کدنسك ؟ .
اوز طوغان تیلیکه دایانیرمه‌کدنسك ؟
قرامان چوبانی ، او آدسز یوروکلر
اوکاغان کشیلهر ، کرچکچی توروکلر . . .
طورامی ئه‌کنلهر قورتولوش کوروب ،
توروکچه آیتوب ، توروکچه أوکوروب
بوکونك قارا کنی مه‌نمکی داین ،
کون باتا ، قارجاوا بکله‌کدن صاین . . .
کعبه‌ده باشقاسی قرانی آلغان
پیغمبر بر دهرهن اویقوغا دالغان
مسجدلر توزلانا ، اؤروجك اؤره . .
منبرلرنی کورولهز قورتچقلار کمیره . . .
بر أوروم اوزاقدا تاریخك یارا ،
« باربارلر تاریخی » آدینی قازا . . .
بر اوصال سویونج بار آوجیلار بهتنده ،
تیزیلشوب طورالار کیکینك چهتینده . .
بر مه‌نمهن اوزاقدا دووا کنی ئه‌تکدن ،
طوغانك ، سنکمهن أولومکه کهتکدن . .
بر مه‌نمهن قولنی کوکسکه کوتهروب
« أوموت » که أولهزدهب أوموتلهر بهروب ،
بر مه‌نمهن جیلایمان یاز ، قیش ، بهار
بر مه‌نمهن قارداشك ، مهن « پیس تاتار ! »

بکر چوبان زاده . ۱۹۱۹ بوداپشته

ـ اعلان ـ

۲۳ نیسان ۱۹۳۳ ده (ترجمان) ك
چیقاریلمغه باشلامسنه (۵۰) ییل‌دولیور .
نوتاریخده أمل اسماعیل بك غصپرنسکی
آدینه فوق‌العاده برنسخه چیقاراجقدر.
(ترجمان) ك و اسماعیل بكك تورکلرك
کندیلرینی بولمالرینه و ملی ایمانلرینی
قوتلندیرملرینه نه‌قادار تاریخی خدمتلری
دوقوندیغنی هر تورك منوری بیلیر .
اسماعیل بكك مبارك آدینك ملی و
حرثی تاریخمزده الی‌الابد یشایاجغنده
کیمسه تردد ایده‌مز . ایمانك، عزمك،
تمیزلیكك ، فراغتك بك یوکسك بر
نمونه‌سی اولان اسماعیل بكی کنیج
نسللرمزه اساسلی اولارق طانتابیلمه‌مز
و تورکلرك اویانمه تاریخلرینی تدقیق
ایده‌جکلره مرحوم حقنده صاغلام
معلومات ویره‌بیلمك ایچون بوتون
منورلرمزك ترجمان واسماعیل بك
حقنده‌کی خاطره‌لرینی و بوخصوصده
بوتون تورك قبیله‌لرنده واقع نشریاتدن ،
شعرلردن مقاله‌لردن الارنده بولونانلرینی
مطبعه‌مزه کوندرملری‌چوق رجااولنور.
بویازیلارك‌شباط اوبشه قادار کوندیریلسنه
چالیشلماسی بالخاصه استرحام اولنور .

(أمل)

---

۱۸ الحاج بکر ابن الحاج محمد
۱۹ الحاج محمد علی بن هابل
۲۰ الحاج احمد بن حضر
۲۱ بکر بن مصطفی الجدی
۲۲ عبداللطیف ابن خواجه حسن
۲۳ الیاس چاوش بن زین‌العابدین
۲۴ سفر بن حسن اغا

آتیلانك ۱۵۰۰ نجی ییل دونومی

کله‌جك سنه آتیلانك تخته جیقیشنك ۱۵۰۰ نجی ییل‌دونومیدر. بوتون أوروپایی آووجنك ایچنه آلان، قوت وقدرتی طانیتان بویوك توركك شرفنه بوداپشته‌ده بر هیكل دیكیله‌جكدر. هیكلك شكلی حفنده، مجارستانك بویوك صنعتكارلری آراسنده بر مسابقه آچیلمشدر. هیكلك برپانته اون طرزنده بر آبده اولماسی قرارلاشدیرلمشدر. مراسم أثناسنده بین‌الملل ایزجی قونغره‌سی‌ده طوپلانه‌جقدن دیانك هر طرفندن كله‌جك ۲۰ بیك ایزجی اوراده حاضر بولونه‌جقدر. مراسمه هر ایزجی كندی ملی شرقیسنی سویله‌یه‌رك اشتراك ایده‌جكدر. بووسیله‌دن استفاده ایدیله‌رك برده توران موسیقی قونغره‌سی یاپیلماسی تصویر ایدلمكده‌در.

مجارلرك، بالخاصه تورکلرك آتاسی اولان، بویوك آتیلایه قارشی بسله‌دكلری ده‌رین دوینو و سه‌وكی نه‌قادار جانلیدر، كه نامنه بویوك بر هیكل دیكیورلر. بو، سنه‌لردنبری مجارستانده چالیشان «توران» علم و حرث جمعیتنك اثریدر.

ملیتجیلك مفكوره‌لرینك الك زیاده یاندیغی و قوتلندیكی شو عصرده بزم بومقدس شعاردن اوزاق قالمامز، ملی وارلغمز و استقبالمز ایچون چوق ضرورلی و تهلكه‌لیدر.

ملتمزی سه‌ومك وملیتجی اولالم.

شرق طلبه قونغره‌سی

اوكومزده‌كی شباط آینده قاهره‌ده، بوتون شرق دارالفنون طلبه‌لرلكارینك بر عمومی قونغره‌سی یاپیلاجقدر. بو قونغره‌نك عقدینی تأمین ایتمك اوزره احضار هیئتندن ایكی افندی تورکیه‌یه كیتمشاردر. بوندان صوكرا ایرانه، عراقه، سوریه، لبنان و فلسطین دارالفنونلرینه كیدیله‌رك طلبه هیئتلریله تماسده بولونولاجق وقاهره‌یه مرخص

توتون ایشی یورومیور

(یکی دنیا ۱۸ ایلول نومرو ۲۱٤)

صوداق رایونینده ۲۰ ایلوله قادار توتون ایشینك بتیریلمسی ایچاب ایدردی. فقط قاپصخور کوینك استالین قولخوزی نك ۲٤,۱٤٦ صیریق توتون قیرمسی لازمکن ۱۵ ایلوله قادار آنجق ٤,٤٦۹ صیریق قیرمیشدر . (قیزیل اوکتابر) ۲٦۵۷۹ صیریق یرینه ۸,٤٦۰ صیریق قیردی . (ئه لا) قولخوزی ٤۱۸۳٤ صیریق یرینه ۱۰,۹٦۰ صیریق قیردی . بوغزته بو ایشلرك بویله برباد بر حالده اولمسیندن دولایی خلقك آچ و پریشان قالدیریلمسی و کندیلرینه لازم اشیانك وقتنده ویریلمهسنده بولمیهرق کنچ قومونیستلره هجوم ایتمکدهدر .

کوندهرلهلری ایسته نه جکدر .

شرق طلبهسنك اتحادی اوغرنده یاپیلان بو تشبث نه قادار ایدر .

بوقونغره یه رومانیا دارالفونلرینه دوام ایدن تورك طلبهلرینك ده ایکی مرخصله اشتراکی نه قادار مواافق و فایدالی اولوردی .

اسلام قونغره سی

دائمی اسلام قونغره سی رئیسنك عراق مطبوعاتنه یاپدیغی بیاناتنه گوره، یکی اسلام قونغره سی بوقیش ابتدالرنده اسویچره ده طوپلانه جقدر . بیر و اعضاسندن بیری تورکیه ، بالقان و سوریه یی که زمیش ، بیرچوق کیمسه لرك یوخصوصده فکرلرینی آلمش وهرطرفده بو فکرده بولونولدیغنی آکلامشدر .

سبزه لر چوروبور

(یاش قوت) ۲۲ ایلول نومرو ۲۱۷

(سبزه حاضرلمقده تأخره یول ویرمهملی) دییه ناجی امضاسیله چیقان مقاله ده ۵ نومرولو قونسروه اعمالاتخانه سنده ۵ بیك صندق دوماتسك بربری اوزرینه آنیلارق چورومکده اولدیغی و باغچه سرایه گوندریلن ۲ بیك بوش صندیغك سبزه طوپلامه یرینه گوندریلدیگندن او-

راده سبزه‌لرك یغین ، یغین چورودیکی قید ایدیلیور .

سبزه طوپلامه یرینه هر گون ۷۰ آرابه ۲۵ اوطوموبیل سبزه کلدیکی حالده بونلری طارتمق ایچون بر تك ترازینك اولدیغی وبو یوزدن کلن آرابه‌لرك باغچه سرایده ۲٤ ساعتدن فضله نوبت بکلمه یکلری گو رولیور . . بو وبرچوق بوکا به‌زه‌ر سببلر یوزندن قریم قونسروه صنایعی کندی پیلانینك آنجق ٪ ۲۰ سنی یاپا بیلمشدر . .

قریمده آچلق

قریمدن صوك گونلرده کلن مکتوبلرده کفه طرفنده آچلقدن چوق شکایت ایدیلمکده‌در . هیچ کمسه دویامامقده در . اورالدن بورایه کلن خبرلر چوق آجیقلیدر . گوزل یوردندن بیکله‌ب سورولن زوالللی قریملیلر، بوگون باشلری، اللری آچلقدن شیشمش، اولوم ساعتنی بکله‌یورلر . برچوقلری گیه‌جکدن ده محروم . اورالرینك ایسه ٤۰ ـ ۵۰ درجه لك صوغوقلری بللی . اللری ، آیاقلری و صوکره‌ده کندیلری طونویورلر . اسارتك بیلك برآجیسنی چکمش اولان زوالللی ملتمز، بوسور گونلرده، ده آچلق وصوغوقدن قیریلمقده‌در. صوك چاره اولارق کندیلرینه بیه‌جك وگیه‌جك گونده‌ریله‌سنی ایستییورلر . اورالدن قریمه تك توك قایتانلرده وار . الدوآیاقلری طونمش، طوتمایورلرمش . چان چه‌کیشیرجه‌سنه یاتییورلرمش .

گوزلوه طرفنده تیفو خسته‌لغی ملتی قیرمقده‌در . چاماشیر یوق، صابون یوق، ناصیل تمیزله‌نسین، خسته‌لانییور ، علاج ده یوق . زوالللیجقلر بویله‌جه محو اولمقده‌لر .

یکی بر نظامه کوره : بر انسان کندی مالی اولان بر کیلو اونله یاقالانیرسه اون سنه ایچین سورولمکده‌در . بر کیلو قولخوز اونیله طوتولورسه درحال قورشونه دیزیلمکده‌در .

آجی بر أولوم

سه‌وگیلی شاعریمز محمد نیازینك أولومنه داها برسنه دولمادان ، أجل ۲۸ ییللق آرقاداشی صفیه‌یی‌ده بولدی و گوتوردی . سه‌وگیلی بابالرینك کیکلری چورومه‌دن شفقتلی آنالرینی‌ده

شاعر محمد نیازینك قبری ایچون

اعانه لیسته‌سی

له‌ی :	۷۸۲۸	کچن نسخه‌سندن .
	۳۰۰	عزیزلرلی عارف وفا افندیدن .
	۸۱۲۸	یکون

غایب ایده‌رك هر ایکیسندن‌ده اوکسوز قالق بختسزلغنه اوغرایان اوچ یتیمك قلب صیزیلرینی اوچمك پك قولای اولمسه‌گه‌ره‌کدر . بر بیلگیلی آز بر وقت ایچنده شفقتلی بر آنا ، قیمتلی بر داماد و سه‌وگیلی بر همشیره غایب ایتمك مصیبتنه اوغرایان محترم سالم عبدالحکیم افندینك آجیلرینی تصور ایتمك‌ده پك قولای دکلدر . بونلر ، بالخاصه مرحمتلی بر بابا قلبی طاشیان اختیار عبدالحکیم افندی ایچون صبر وتحملی پك کوچ آجیلرداندر . فقط ، مرحمت و شفقتلری قادار متانت و صبرلری‌ده طاشقین اولان بو محترم ذاتلرك فلکك و طالعك بوجلوه‌سنه کوکس گه‌ره‌جکلری محققدر .

ببز ، أولنلرك روحلرینه رحمت و قالانلره صبر دیله‌رز .

مسعود بر أولنمه

بوتشرین أولك ۸ نده « یاکا میللی یول » باش یازیجیسی ادیب محترم عیاض اسحاقی بکك قیزی فیلولوژی دوقتوری سعادت خانمله اقتصاد دوقتوری طاهر شاکر بکك برلینده نکاحلری قیلمشدر . یه‌کی قورولان بومنورعائله اوجاغنه صوکسیز سعادتلر و اوزون عمرلر دیله‌رز .

استانبولده تورکستان تورك کنجلر برلکنده بشنجی یلدونومی

ملتنك دردیله اوغراشمایی، یورد لرینه ایمانلی کنجلر حاضرلامایی مفکوره ایدینمش استانبولده کی « تورکستان تورك کنجلر برلکی » ۷ تشرین اول ۹۳۲ جمعه گونی، بشنجی یلدونوملرینی ملی برمسامره ایله تسعید ایتدیلر. تورکیه لی، تورکستانلی، قریملی، آزربایجانلی، قازانلی تورك قارداشلره ملی و اونودولماز برگون یاشاتدیلر.

۲۵۰ یی گچکین ارلان مسافرلر صالونی دولدورمشدی. جمعیتك رئیسی بولنان دوقتور مجدالدین بك برلکك حیاتی اهمیتندن بحث ایتدی. صالح بکك سوزلری تورکستان گنجلگنك ایمانلی انقلاب آتشنه قوتلی برمثال تشکیل ایدیوردی. بوندن صوکرا قریملی گنجلر نامنه اسماعیل، آزری گنجلر نامنه ده علی بکلر برلکی تبریك، وچالیشمالرینك دوامنی یاقینده تورکستانده گورمك تمنیسنده بولوندیلر. تورکیه گنجلری آدندن معلم مکتبی طلبه سندن برگنچ ؛ (وطن وغایه لرینك مشترك وعینی اولدیغنی، بوتون تورك یوردلری ایچین استقلال مایرانی دیکیله جکنی) سویله دی. پك چوق آلقیشلاندی.

صیرا بیرلرله اویونلره کلدی. بر چوق تورکستان هوالری بیرلاندی، او یناندی. خیریه طرفندن سویله نن «وطن حسلری» شعری درین تأثیر بیراقدی، معمر خانم سویله دیکی (آرمغان) و (دقت) شعرلرنده گوچوك شریف بکده «کوچوك» و «یالانجی» اویونلرنده، یاشلرینك هنوز کوچوك اولماسنه رغماً چوق موفق اولدیلر. بویونلرینه قوللارینه زینجیر ووروله رق سفیل بر وضعیتده سیبیره، صولوفکی یه سوروان قارداشلرمزی، (آنا فریادی) پیه سنده موفقیتله تمثیل ایتدیلر. بو تمثیلده سویله دکلری شعرلرده، تورکستان گنجلگنك ملی مفکوره لرینك اولمه یه جکی، سورگونلر واولوم تهدیدلری ایله ملی ایمانك صارصیلمایاجغنی آکسلاتیلییوردی. خلقه چوق تأثیر ایدن بو صحنه وشعر صالونده، بولشه ویکلر النده اسیر بولونان آنا یوردلری ایچین آغلامادق کسه بیراقادی. مسافرلر، گوزمل ملی برگون یاشایارق داغیلشدیلر.

ده گیشدیریلن «قونوه رسیونه» قانونی

۲۶ تشرین اول تاریخلی ۲۵۱ نومرولی رسمی جریده (مونیتورول اوفیچیال) ایله ده گیشدیریلن قونوه‌رسیونه قانونی نشر و اعلان اولندی. خلقمزی چوق علاقه‌دار ایدن بو قانونك الك اهمیتلی یرلرینی بزده ترجمه و درج ایدیورز .

بیریجك ماده . — ۱۹ نیسان ۱۹۳۲ تاریخلی قونوه‌رسیونه قانونینه شو ده گیشیکلکلر وتاماملامالر یاپیلیور:

۱ — چیفتجی بورجلرینی اوز لاشدیرمه قانونینك مشغول اولدیغی آلاجق ویرمه‌جك ایشلرینك ابدی اولارق بیتیرلمه‌سی ، اشبو قانونك گوسترديگی شرطلر ایچنده ، ۱۸ آی دوردورولمشدر .

بوزمان ایچنده ، آلاجقلیدن ویا ویرمه‌جکلیدن بیریسنك ایسته‌مسی اوزرینه ، محکمه‌لر بورجلرك یالکز جنسی و صاییسی آراشدیریر و قرارلاشدیریرلر .

۲ — ۱۹ نیسان ۱۹۳۲ قانونندن استفاده‌ایدن چیفتجی بورجلیلر ، بو قانونك اعلانندن صوکره آلتی آی ایچنده تعقیب و اجرا اولنامازلر و علیهلرنده حجز (سه‌کستره) معامله‌سی‌ده پاپیلاماز. بورجلیلر ، بو آلتی آی‌ایچنده آلاجقلی مؤسسه‌لرده اولان بولیتسالرینك أوده‌نمه گونلرینی ، بوقانونك گوسترديگی تاریخلرده ، ده گیشدیردکلری تقدیرده ، پولیتسالری ایچون‌ده تعقیب و اجرا اولنامازلر .

اون هکتاردن آز طوپراغی اولان چیفتجیلر ، قونوه‌رسیونه‌قانونی موجبنجه‌یوزده ۵۰ ایندیریلن بورچلری ایچون بو آلتی آی ایچنده آنجق سنه‌لك یوزده ٤ فائض أوده‌رلر . اون هکتاردان فضله طوپراغی اولانلر آلتی‌آی ایچون آنجق سنه‌لك یوزده ۵ فائض أوده‌رلر .

[اون هکتاردن آز طوپراغی اولان بورجلیلرك خصوصی (پارتیکولار) لره قارشی اولان بورجلرندن یوزده ۵۰ و رسمی قوئوپه‌راتیف

شرکتلرینه اولان بورجلرندن یوزده ۲۵ ایندیریلهجکدر .]

گرك یوزده ۵۰ و گرك یوزده ۲۵ ایندیریلهجك بورجلر ایچون اسکی پولیتسالر آلتاراق قالان پاری ویا دورتده بیر بورج ایچون یکی پولیتسالر ویریلهجکدر . بو پولیتسالرك پول مصرفلری پوقدر . بورجلیلر پولیتسالرینی آلق آی ایچنده ده گیشدیرمدکلری تقدیرده یوزده ۵۰ و ۲۵ ایندیرلمه سندن فایدالانامازلر .

بورجلیلر، آلاجقلیلری پولیتسالری ده گیشدیرمك ایسته‌مزلرسه ، اوقول ژوده قانونریه‌سنه ویا تریبوناله باش اوراری بونلر واسطه‌سیله ده‌گیشدیره‌بیلیرلر . بورجلیلر ، پولیتسالرینك ده‌گیشدیرلمك ایسته‌نیلمدیکنی هر تورلوواسطه‌ایله (بالخاصه‌شاهدلرله) اثبات ایده‌بیلیرلر .

آلاجقلیلر ، بورجلیلرك پولیتسالرینه قارشی ویردکلری پارایی قبول ایتمزلرسه ، بورجلیلر بوپارایی آلاجقلیلر نامنه محلی به‌رچه‌پسیه‌لره یاتیریرلر .

— ۳ — چیفتجی بورجلیلر ۶ آی صوکره پولیتسالرینی آلتیشر آیلق دیگر ایکی دوره ایچون عین شرطلر آلتنده‌تکرار ده‌گیشدیربیلیرلر . بوصورتله ۱۸ آی تمام اولمش اولور .

بو قانوندن کیملر فایدالانابیلیر ؟

آ — اون هکتاردن آزطوپراغه صاحب اولوب بونو بالذات ایشله‌ینلر؛

ب — اون هکتار ویا داها آز طوپراغی‌دیژماویا اورتاقلق‌ایله ایشله‌ینلرك گه‌لیرندن یوزده ۶۰ ی چیفتجیلکدن چیقدیغی و یاخود بورجلرینك یوزده ۸۰ ی چیفتجیلك یولنده اولدیغی تقدیرده ؛

ج — چیفتجی بورجلیلر: چیفتجیلکله اوغراشوب اون هکتاردن فضله طوپراق صاحبی اولمیان پاپاسلر (خوجالر) ، معلملر ، کوچوك صنعتجیلر ، کوچوك ده‌گیرمنجیلر و کوی مأمورلری ؛

د — ابدی‌ملکیت‌طابوسی آلمدقلری حالده طوپراقلرینی ایشله‌مه‌گه باشلایان کویلی طوپراقلانمشلر (ایمپروپریه‌ته‌ریتس‌لر) ایله بوتون قولونیستلردر .

دوغرودان دوغرویه قونوه‌ر

سیونه‌یه (قونوه‌رسیونه ده دره‌پته‌) گیرمه‌ینلر ، کرك اون هکتاردن آز وکرك‌چوق طوپراغه صاحب اولسونلر، یوقاریده‌کی ماده‌لردن وکرك ۱۹ نیسان ۱۹۳۲ قانوننندن استفاده ایتمك ایسته‌ر لرسه شوشرطلری‌ده حائز اولمالیدرلر:

آ — أکیلن طوپراقدن بر هکتاره ۲۰ بیك ؛ صولاق ویا فدانلانمش طوپراقدان بر هکتاره ۳۵ بیك ؛ بر هکتار باغه ۷۰ بیك و اورمانه‌ده ۲۰ — ۳۵ بیك لیه‌دن فضله بورج دوشمه‌ملیدر .

بورج اولاراق تثبیت اولنان پارا یالکز سرمایه‌دن عبارتدر . بوکا فائض و سائر مصرف گیرمز .

ب — بورجك یوزده سکسه‌ننك تارلا صاتون آلمق ، چیفتجیلکه خرجلامق ، کویده أو ، دام ، آنبار گیبی چیفتجیلکه لازم شیلر یاپدیرمق ، یانغیندن ویا دولودن و بونلر گیبی قضالردن محو اولان محصوللرك ضررینی دولدیرمق یولنده صرف ایلدیکنی اثبات ایتمك لازمدر .

(پارتیکولار) خصوصی شخصلره ویا مؤسسه‌لره قارشی اولان بورجلر بر هکتاره ۳۰۰ لیه‌یی و قوئوپه‌راتیف شرکتلرینه اولانلر ۶۰۰ لیه‌یی کچمزسه، بو و ۱۹ نیسان ۱۹۳۲-قانوننندن فایدالانامازلر .

موراتوریوم زمانندهکی أوده‌مه‌لر

اون هکتاردن آز تارلاسی اولان بورجلی چیفتجیلرك ، یوقاریده‌کی کوستریلن زمانلر ایچنده ، بورجلرینه قارشی أوده‌دکلری پارالرایکی قات‌حساب اولنه‌جقدر .

قباحت و جزا

بوش براقیلان پولیتسالرك ویریلمه و أوده‌نمه گونلرینی قونوشولدیغندان باشقه تورلو دولدوران آلاجقلیلر ، بر سنه‌دن ایکی سنه‌یه قادار حبس اولنه‌جقلردر .

سلاحسز لانمه قونفرانسی

۸ تشرین ثانیده سلاحلری براقه قونفرانسنی حاضرلایجی قومیسیون و ۲۱ تشرین ثانی ده ده بو قونفرانسك بوتون دولت اعضالرندن مرکب قومیسیونی طوپلاناجقلردر .

شیمدی یه قادار بومسئله حقنده آلمانیانك ویردیکی نوطه‌لره بوکا قارشی دورت بویوك حکومتك لوندره مذاکره لری، فرانسز باش وکیلی هریونك تکلیفلری کوسترپورکه، سلاحلری براقه ایشی چوق چتین بر ایشدر . انسانلغك فلاکتی وبا سلامتی بوقونفرانسك نتیجه‌سنه باغلیدر . دولتلر یا آکلاشاجقلر ودنیایی سلامته چیقاراجقلر ؛ یاخود داریلشاجقلر و انسانلغی یکیدن قانلره بویامق ایچون وار قوتلریله سلاحلاناجقلردر .

سلاحلری براقدیرمه قونفرانسنك فنا نتیجه‌سندن الکزیاده روس صوویه‌ت حکومتی تلاش کوسترمکده‌در . مملکتنده‌کی آچلق ، خلقك بدبختلیکی و قومونیست فرقه‌سنده‌کی آیریلق ودوشمانلق جریانلری برحرب ظهورنده بوحکومتك وارلغنی تهلکه‌یه قویمقدادر . بونك ایچون بولشه‌ویکلر، قونفرانسك ایی نتیجه ویرمه‌سنه صوك درجه‌ده چالیشمقدادرلر . فقط ، دولتلرك بوسفرده آکلاشامیه‌جقلری و نهایت بو فکردن وازکچه‌رك بوتون قوتلریله سلاحلانمغه باشلایاجقلری محقق کورونمکده‌در .

اوقویوجیلریمزه : آبونه طوپلایان آرقداشلریمزه بورجلرینی أوده‌یه‌لره بویوك تشکر ایده‌رز . پوسته‌ایله کوندرمکی وعد ایده‌لره‌ده عجله کونده‌رمه‌لرینی رجا ایده‌رز .

مدیریت

1 كانون اول 1932	Emel Medjmuasâ No 12 Str. Ardealului № 3 Bazargic(România) علمی، ادبی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی آیلق مجموعه‌در.	اوچنجی یيل صایی : 12

داخل ایچین آبونه شرطلری (برسنه‌لك :250له‌ی آلتی آیلق :130له‌ی	مدیر : آووقات مستجیب ح . فاضل	خارج ایچین آبونه شرطلری (برسنه‌لك : 400 له‌ی آلتی آیلق : 210له‌ی

قفقاسیا قونفه‌دراسیونی وحکوم ملتلر اتفاقی

آزربایجانلی قرداشلریمزك استقلال دعوالرینی مدافعه مقصدیله جیقاردقلری (استقلال) غزته‌سینك ۱۵ تشرین‌اول تاریخلی ۱۷ نجی نومروسینده قیمتلی دوستلرمزدن میر یعقوب بكك قفقاسیا قونفه‌دراسیونی مقاله‌سینده قفقاس ملتلرینك « غایت دقتلی بر صورتده احضار ایدیلمك مذاکره ایدیلمش قفقاسیا قونفه‌دراسیونی میثاقی پروژه‌سینك قفقاسیا ملتلرینك صلاحیتدار تشکیلاتلری طرفندن قبول ایدیلدیکی و بك یقین بر زمانده امضا ایدیله‌جکی »

تبشیر ایدیلکده و بوصورتله « قفقاسیا و حدتنی دها ایی مدافعه ایچون تکمیل مادی قوت و امکانلرك بر آره‌یه کتیره‌یلهجکی میثاقك امضا و تبلیغندن صکره بونی امضا ایدن ملتلرك سیاسی اورگانیاتاسیونلرینك بر نظام و آهنك کسب ایتمش اولاجغی » مژده‌لنمکده‌در . . .

« قفقاسیا ملتلرینك چوق فجیع گونلر کچیردکلری شو صیره‌ده بومیثاقك امضا ایدیلمسیله قفقاسیا مسئله‌سینك یکی بر انکشاف مرحله سینه کیره‌جکنه و قفقاسیالی ملتلرك مقدس حقلرینی استرداد ایچون یوروتدکلری مجادله تاریخنده یکی بر صفحه آچیلاجغنه قطعیاً شبهه ایتمه‌ین » محترم میر یعقوب بکك بو صاغلام قناعتنه بزده جاندن اشتراك ایدر و بومیثاق امضالایاجق قفقاس ملتلری ممثللرینی بوتاریخی موفقیتلریندن دولایی بوتون وارلغمزله تبریك ایده‌رز . . .

قفقاس ملتلرینك استقلاللرینی قازانملرینه و اونك کله‌جکنی قورومالرینه یارایاجق الك برنجی و الك حقیقی تمل آره‌لرندکی اتحادك و صمیمیتك براوری اولان بو قونفه‌ده‌راسیون میثاقی اولاجقدر .

روس ایمپریالیزمنك نسبتهً قیصه بر زمانده بو قادار کنیش بر دولت قورمسنه و بونی الینده طوتمسنه عامل اولان سببلردن الك مهمی ملتلرك آره‌لرنده پارچالانارق اونلرك سلطنت سورمه‌لرینه امکان ویرملری ایدی . .

۱۹۱۷ انقلابندنبری قفقاس ملتلرینك استقلال یولنده دوکدکلری مبارك قانلر بو ملتلرك بو مقدس مفکوره‌یی بنمسه دیکلرنده کیمسه‌ده تردد قالدیره‌مزدی . قفقاس وضعیتی آکلایان و اونك کله‌جکنی دوشونلر بو ملتلرك مناسب بر فرصتده استقلاللرینی قورتارمق ایچون بولشویکلره قارشی اؤلومه آتیلاجقلرندن البته ده شبهه ایده‌مزلردی . . . فقط مسئله‌نك الك مهم صفحه‌سی اصل بوندن صکره باشلیور و قفقاسیا مقدراتنی دوشونلردن یوکسلن بر چوق سؤاللر قفقاسیا استقلالی ضررینه اولارق بر چوق یوره‌کلرده ترددلر اویاندیریبوردی .

بولشویکلر قارشیسنده بیرلشن قفقاس ملتلریمك علی‌العموم روس ایمپریالیزمنه قارشی آلاجقلری وضعیت نه‌اولاجقدر . استقلاللرینه قاووشه‌جق بو ملتلرك آرالرنده‌کی مناسبت نه‌قادار

صاغلام و صمیمی اولاجقدر . . جهان سیاستنده بونلردن هر بریسینك آیری ، آیری و بلکه ده بر برینه ضد دولتلرله آکلاشمالری نتیجه‌سینده قفقاسیانك صلح و سلامتله قوتلنمسی امیدینه ناصیل امنیتله باقیلابیلیر ؟ . .

بو سؤالر و بونلرگی دها پك چوقلری یالکز قفقاس ملتلرینك استقلالریله یقیندن علاقه‌دار اولنان مملکتلر رجالندن دکل روس مسئله‌سینك کله‌جکنی اهمیتله دوشونن هر دولت سیاسیلرندن ده ایشیدیلیوردی . .

قفقاسیا قونفه‌دراسیونی میثاقی بوکی سؤاللرك مهیم بر قسمنه یالکز جواب ویرمکله قالیورلرك صورولمرینه بیله امکان قالدیرمیور . .

قفقاس ملتلرینك استقلال دعوالرینی خارجده قوتلندیره‌جکی پك طبیعی اولان قونفه‌دراسیون میثاقی داخلده وحشی قیزیل استیلایه قارشی جانله ، باشله دیدینه‌ن قفقاسیا مجاهدلرینی‌ده بر برلرینه ترددسز یاقلاشدیره‌جق و اونلرك امید و ایمانلرینی بر قات دها قوتلندیره‌جکدر .

بو مهیم مثبت نتیجه‌لری وعدایدن میثاقك عمری ، قوتی و بوتون قفقاس ملتلرینی الی‌الابد قورتاراجق بر تمل اولابیلمسی هر شیدن اول اونی عقد ایدنلرك بو اساسه اولان ایمانلرینك صاغلاملغنه ، آره‌لرنده‌کی صمیمیتك درجه‌سینه باغلیدر .

هر ملت ممثلی قفقاسیا قورتاریلمزسه کندی استقلاللرینك تأمینك قابل اولامیه‌جغنی قاورایارق کندی دار منفعتنی دوشونمك یرینه‌هپسنك سلامتنی تأمین ایده‌جك اولان قونفه‌دراسیونی دوشونه‌بیلیرسه ، هر ملت ممثلی کندی ملی عزت نفسندن زیاده بوتون قفقاسیانك حقنی و شرفنی مدافعه‌یه جان آتارسه هیچ شبهه ایدیلمه‌ملیدرکه قفقاس قونفه‌دراسیون میثاقی یالکز قفقاسیایی قورتاره‌جق بر تمل اولارق قالیه‌جق شرقده‌دموقراسینك وملتلرقرددشلغنك جانلی بر میثالی اولارق چوق تاریخی و حق چوق امیدلی بر افق آچاجقدر .

بو اعتبارله بو بویوك و تاریخی ایشی یاپان آرقداشلرمزی تبریکی جاندن بر بورچ بیلمکله برابر قفقاسیا قونفه‌دراسیونی دها زیاده قوتلندیرمك ، قفقاس استقلالنك آتیسنی دها صاغلام

اساسلره استناد ایتدیره بیلمك ایچون بو میثاقی تمامیله ایکنجی و مهیم بر آدیمك آتیلمسنی تأمین ایتملرینی ده رجادن کندمزی آلامیورز که اوده : روسیه دن آیرلمق ایسته‌ین بوتون محکوم ملتلر اتفاقیدر .

بو اتفاق ده بوگون حیاتده بوتون ملتلرك مشترك دشمنه قارشی دوکمکده اولدقلری قانله یاشییور ، بو اتفاق ده قفقاس ملتلرینی بر آره‌یه طوپلایاجق قادار طبیعیدر . . و اوقادار مشترك منفعتلره ده دایانمقده‌در . . .

محکوم ملتلردن . بعضیلرینك مدنی سویه‌لری ، بعضیلرینك ده مسئله‌لرینی جهان سیاستنه عکس ایتدیره‌مه‌مش اولملری بویله بر اتفاقه کیرملرینه مانع اولامیه‌جغی گبی بعضیلرینك بعضی دولتلر ویا سیاسی بین‌الملل مؤسسه‌لر طرفندن کولر یوز کورملرینی و حتی حقوقاً طانیلمش اولملرینی ایلری سوره‌رك بو بویوك ایشه اهمیت ویرمه‌ملری ده هیچ شبهه‌سز بوتون ملتلرك ضررلرینه اولارق نتیجه ویره‌جکدر .

روس امپریالیزمی تملندن بیقابیلمك و اونك جانلانمسنه هیچ بر زمان میدان ویرمه‌مك ایچون هر شیدن اول ۸۰ میلیونی تجاوز ایدن محکوم ملتلر کتله‌سینك صمیمی و صاغلام پیرلیکنی تأمین ایتمك لازمدر . . عکسی تقدیرده پارچالایارق ینه سلطنت سوره‌بیله‌جك اولان روس امپریالیزمی قوت بولدیقجه قانلی پنجه‌سیله یالکز قفقاسیانك دکل حتی اون بش سنه‌در مستقل یشامقده‌بولنان روسیه‌ایله همحدود دولتلرك‌ده بوغازلرینی صیقمغه قالقیشمیه‌جغنی کیمسه کسدیره‌مز . . .

روس امپریالیزمنی تملندن ده‌ویر- مدیکجه یالکز قفقاسیانك حتی یالکز اوقرایینانك ، یالکز تورکستانك آتیسندن امین اولونامیه‌جغی گبی روسیه‌یه قومشو دولتلرك بقاسی دکل جهان صلح و سلامتی ده تأمین ایدیله‌میه‌جکدر . قفقاسیانك کله‌جکنك صاغلاملغنه اعتماد ایدیله‌بیلمسی ایچون روس امپریالیزمنی حقیقةً بیقابیله‌جك و اوکا قارشی هر زمان موجودیتنی محافظه ایده‌بیله‌جك بر تمل لازمدر . . بوتمل مشترك دشمنه قارشی قفقاسیاایله حیاتی بر صورتده باغلی بولنان محکوم ملتلراتفاقیدر . سیاسی وعدلره ، حقوقی وضعیتلره اهمیت ویرمکله برابر اصل تاریخك یاراتدیغی

و یوروتدیکی ملیت جریانندن قوت آلارق بویوله کیرمش و بویوله قان دوکمکده بولنان ملتلر دعواسنه بل باغلامق و اونلرله توحید مقدرات ایتمك لازمدر . . .

مطلقا هر ملتك سیاسی قابلیت و قدرتی مدنیتنك درجه سیله اولچولمز . . و هر مانده مطلقا سیاست مدنیتدن قوت آلماز . . بعض ملتلرده سیاسی جریانلر مدنی انکشافه یول آچارلر . .

بالخاصه تورك تاریخنده مدنی و فکری حرکتلره نسبتله عسکری و سیاسی آقینلر دها قوتلی و دها سریع اولمشلردر . تورکستانده حرفی و مدنی جریانك صوك یکرمی یش سنه ظرفنده قوتلی بر صورتده انکشافنك سببی ده او اسکی مدنیتلر بشیکینك سیاسی جریانلرله صارصیلمسی نتیجه سیدر . . .

بوکا بناءً روسیه دن آیریلق ایسته ین محکوم ملتلر استقلالرینه قاووشدیقلرندن صکره پك قیصه بر زمانده اونلرك آره لرنده کی مدنی و حرفی فرقلرك سویه و قیمت اعتباریله بربرلرندن اوزاق قالمیه جغی قوتله امید ایدیله جکندن بو کبی مسئله لرده برطاقم کنه وسطحی نظریه لره قاپیلارق مشترك حیاتی منفعتلرك تأمینده یوروممك البته دوغری اولامز . .

قفقاسیا قوتله ده راسیونی قفقاس ملتلرینك استقلال دعوالرینی آیری آیری یوروتملرندن دها زیاده قوتلندیره جکی کبی قفقاسیا و اوقراینا دعواسینك روسیه یی تملندن بیقابیله جك بر اتفاق دایانمازی بو دعوالری ده البته دها زیاده قوتلندیره جکدر .

قفقاسیا و اوقراینانك استقلال دعوالرینك قدسیتنده کیمسه تردد ایده مز ، اونلرك مدنی سویه لریله بو استقلالی اداره ایده بیله جکلرینه و کرك کندی ملتلرینه و کرکسه انسانلغه مفید اولاجقلرینده البته ده شبهه ایدیله مز . فقط روس قوتنك یالکز قفقاسیا وحتی یالکز اوقراینا حرکتیله بیقلوب بیقلامیه جغنده پك چوقدری و بلکه ده پك حقلی اولارق تردد اینه بیلیرلر و اونلرك ده کله جکلرینه شبهه ایله باقابیلیرلر .

بوکا بناءً غربدن شرقه دوغری قوتی آرتدیرارق یوروین ملیت جریانینك طبیعی بر نتیجه سی اولان ملتلر استقلال دعواسینك روسیه دن آیریلق ایسته ین

ملتلرك هپسنی ابدی برصورتده حقلرینه قاووشدیره بیلمسی ایچون هر شیدن اول و هر شیدن زیاده آره‌لرنده بر اتفاق عقدلری الزمدر . . .

بو اتفاق تاریخك ضروری قیلدیغی بر ایشدر . . ملتلرینك استقلاله قاووشمسنی تأمین جاندن دیله‌ینلرك یاپاجقلری الك مهم ایش صیقی و صاغلام بر اتحادله مشترك دشمنی یقمق واویك یکیدن تسلطنه میدان ویرمیه‌جك طرزده دائمی متحد بر جبهه قورمقدر . . .

بو مسئله هر شیدن اول روس ایمپریالیزمندن ، روس تأثیرندن قورتولق مسئله‌سنده‌کی قناعتك قوتنه و صمیمیتنه باغلیدر . روس ده‌موقراسیسنك حریتپرور و ده‌موقرانیك اساسلرده یارینکی روسیه‌یی قورابیله‌جکنه اینانانلر و بونی کندی ملتلرینك استقلالارینه ترجیح ایدنلروارسه البته‌ده اونلرله بویله بر جبهه بیرلیکی قورولاماز . و البته‌ده بوکبیلرك یقمغه اوغراشاجقلری و حتی یارادیلسنه‌مانع اولاجقلری برایش‌وارسه اوده بو محکوم ملتلر اتفاقیدر . . .

بومسئله‌ده‌کی ترددلر یالکز قفقاس وحدتنك قورولمسنه دکل قفقاس ملتلرینك مناسبتلرینه‌بیله چوق منفی تأثیرلر یاپمش و بوتون روسیه‌دن آیریلمق ایسته‌ین ملتلرك هر بریسنك کندی بنیه‌سینده‌ده بر چوق صارصینتیلر دوغورمشدی . . .

۱۹۱۷ انقلابی روس ده‌موقراسیسنك عجزینی چوق بهالی نتیجه‌لریله اثبات ایتدیکی کبی قیزیل وحشتك‌ده قوتی‌بالخاصه روس بنیه‌سینده‌کی روسلغك اجتماعی و تاریخی کدیشیندن آلقده بولنمسی‌ده اوزرنده اهمیتله توقفه ده‌کر مسئله‌لردر . حالاروسلقدن نجات‌بکله‌ینلر وارسه بونلر عنعنه‌سز و موازنه‌سزروس خلقنك یارین باشقه بر نام آلتنده‌یکیدن قورقنچ بر ظلمه آلت اولیه‌جغنی و ملتلرینی یکیدن قاندن و آتشدن کچیرمیه‌جکنی ناصیل امید ایده‌بیلیرلر ؟ . .

ذاتاً ملتلر استقلال دعواسی نه بر پازارلیق مسئله‌سی ونه‌ده تاکتیك برایش دکلدر . بر ملت مطلقا دها بویوك‌رفاهه و یاخود دها امین بر آتی‌یه قاووشمه‌جغندن دولایی استقلالنی ایسته‌مز . . حریت و استقلال جریانلری تاریخك ضروری قیلدیغی طبیعی تکامل صفحه‌لریدر . کندی بنلکنی بولمش السانلرك

حریته جان آتملری نه قادار طبیعی ایسه ملی وجدانلرینی غائب ایتمه‌مش ملتلرك‌ده طبیعی تکاملریله استقلالرینه صاریلملری اوقادار ضروری برایشدر.

روسیه‌دن آیریلق ایسته‌ین ملتلرك روس امپریالیزمنه قارشی بر اتفاق عقد ایدوب ایده‌مه‌ملری مسئله‌سی اونلرك مدنی سویه‌لرندن زیاده ملی وجدانلرینك استقلال مفکوره‌سینی بولمش اولوب اولمالرینه باغلیدر . .

کندی استقلالری اوغرنده قان دوکمکدن چکینمه‌ین ملتلردن بعضیلرینك بعضی سیاسی فرقه‌لره منسوب ممثللرینك ملی وجدانی آکلامامش اولمری اوملتلرك استقلال دعوالرینی دکل اوکیلرك کندیلرینی چورومکه محکوم ایده جکدر .

بولشویکلره قارشی بوتون محکوم ملتلرك دوکمکده اولدیقلری قانلریالکز قومونیزمه قارشی عصیاندن دکل روس بویوندر و غندن قورتولمق أملندن ایلری کلدیکنی روس ده‌موقراسیسی آکلادیغی ایچوندرکه اونلرك هپسی عینی هیجان و عینی تعصبله روس یمپریالیزمنك چرچیوه‌سینك صارصیلما مسی فکرنده بولشدیلر . . صووت — ژاپون اختلافی موضوعبحث ایکن میلیقوفدن دکل کره‌نسکیدن ده‌نیکینه قادار بوتون مخالف و ضد جریانلرك بیله قیزیل جبهه‌ده وضعیت آلمش اولمری هرشیدن اول بوحقیقتی اثبات ایتمزمی ؟ . .

روس بیرلیکنه قارشی بوتون محکوم ملتلر اتفاق . . . . تاریخی و صاغلام یول بودر . . دوشمنی بیقاجق و اونك یکیدن بیك بر یالانجی وعدلرله بزلره و بشریته صالدیرمسنه امکان ویرمیه‌جك یکانه یول بودر . . .

قفقاسیا قونفه‌دراسیونی میثاقنی امضالایاجق محترم مجاهدلری تبریك ایدرکن اونلرك بو شرفلی و تاریخی ایشلرینی قوتلندیرجك و تاریخده ابدیاً حاکم قیلاجق اولان اتفاقك عقدی مسئله‌سنی ده أله آلارق اونك‌ده موفقیتله بیتریلمسینه چالیشملرینی تمنی ایدییورز .

بو مسئله نه یپ یکی بر تمنی و نه ده شخصی بر قناعتدر . .

بو ، روسیه‌دن آیریلق ایسته‌یز

أولنلری اونوتمایالم

کچن سنه ۳۰ تشرین ثانیده ، معلم و شاعریمز محمد نیازی صوئوق طوپراغك أریتیجی باغریسنه براقیلمشدی. اوزماندن دونه قادار تام بر ییل کچدی. او وقت مرحومك جنازه‌سنه پك آز ملتداش کلمش و عادتا عجله ایدیلهرك بر قاچ جمله‌لك قیصه بر نطق و دعا ایله نعشی لحدینه یرلشدیرلمشدی . بو آزلق ، بزجه ، بر قدر شناسسزلقدن زیاده بر تصادف تلقی ایدلمش و قلبلرده‌کی ملی دیغو آتشنك سونمه‌سندن زیاده هوانك قارلی و فورطنه‌لی اولماسندن دوغان بر نتیجه صایلمش ایدی . ظن ایتمشدك که ، هوامساعد اولمش اولسایدی ، مرحومی طانیان دوبروجه‌نك صایلی تورك منورلری شاعرك جانسز وارلغی باشنه طوپلانیرلر و اونك ملی ایده آلمزلك افقنده نورلی بر ییلدیز کبی دائما پارلایاجق و بزه ایشیق دوکه‌جك معنوی وارلغندن أوزون بویلو بحث ایدرلردی. فقط . . چوق یازیق که ، دوشوندیکلریمزك نه‌قادار یاکلش و بکله‌دکلریمزك نه‌قادار بوش اولدیغنی آکلامقده گه‌چیکمه‌دك . چونکه : بوتون عمرینی ماتنك دردینی یانمق ، ایده آلنی یازمقله خیرپالایان و مقدس یوردینی کندیسنی و حق محترم عائله‌سنی اونوتورجه‌سنه سه‌وه‌ن بویوکسبك ملیتجیمزك أولومی حقنده دوبروجه تورك غزته‌لرنده حوادث

بوتون محکوم ملتلر ممثلری طرفندن لزومی آز ، چوق فرقه‌ده اولسه قبول ایدیلش بر اساسدر . . بو اعتبارله تاریخك ضروری قیلدیغی بر مسئله اولمسنه بناءً هیچ بر حاضرلقسزلیله موفق اولوناجق بر عمل اولان محکوم ملتلر اتفاقی اولدیقجه حاضرلنمش‌ده اولدیغندن بو بویوك ایشده استقلالجیلری آنجق و آنجق موفقیتلر بکلر قناعتنده‌یز . . .

قریملی

جعفر سید احمد

قبیلنده یازیلان بر قاچ سطردن باشقه بر دهانه بر مقاله ، نه بر مرثیه ، نه ده بر خاطره یازیلدی . صانکه هر شی . . ماضیسی ، مفکوره سی ، اثرلری ، معنویاتی کندیسیله برلکده طوپراغه کومولمشدی . اورتالغه دهرین بر او- توقانلق چوکمش و صانکه دونکی ماضی ایله یارینکی استقبال آراسنه دیپسز بر اوچوروم آچیلمشدی .

ملتی قیدسزلقدن اندیشه یه ، یاسدن امیده ، فکردن ایشه کچیرمك ایسته ین وبواوغورده چالیشمایی کندیسنه « أمل » ایدینه ن مجموعه من بوکا راضی اولامازدی . ملتی دوشونمك وسه ومك ، ملتی سه وه نلری ده سه ومك دیمك اولدیغندن بو وظیفه سنی یاپمقله ده مکلفلندی . شاعرك أولو وارلغنه ایلك و کوچوك بر خدمت اولق اوزره بر بیغین طوپراقدن عبارت قبرینك باشنه ساده و فقیرانه بر طاش دیکدیرمك ایشته تشبث ابتدی و بو خصوصده بر یاردیم ایسته سی آچدی . بوکامنورلری ، خاقی ، کنجلری ، جمعیتلری ، قلوبلری تشویق ابتدی . فقط . . بویوك بر تأثرله کورولدی که ، بوکا اشتراك ایدن یك آز اولدی . اون آی ایچنده طو- پلانان پاره ، سکز بیك بشیوز لهی دولدورامادی .

کور بر شهرت ، کوچوك و معناسز بر شان ایچون دوکونلره ، مجلسلره ، کوسته ریشلره بیکلرله پارا صرف ایدن زنکینلریمز منسوب اولدقلری ملتی یوکسلتمك و مسعود ایتمك یولنده بوتون عمرنجه چالیشان بر معلمك ، بر شاعرك قبرینه ، دنیا — آخرت صیکیر طاشنی تشکیل ایدن بر اثره ، بر قاچ یوزلهی ویرمکی قیصقانیورلر . بونلر بیلمیورلر که ، عصرلرده بر یه تیشه ن بربیوك یولنده ویریلهجك پارا کندیلرینه داها ایی بر شرف و داها خیرلی بر نام براقاجقدر .

خلقك قلبنه کیرمك و روحنه سینمك ایسته ین منورلریمز ، کندیلرینه سنه لرجه فکر ، علم و تربیه آرقاداشلغی یاپان بر معلم حقنده ایکی ایی سوز سویله مکدن ، ایکی ستونلق بر مقاله یازمقدن چه کینیورلر . حق مرحومك روحنه اوقوتولان مولود شریفده سبب و مقصد حقنده قونوشمق لازمکلیرکن ، بالالتزام زمین و موضوعله هیچ مناسبتی

اولمیان شیلردن بحث ایدییورلر . بو معلم و منور آرقداشلر هیچ دوشونمیورلرکه ، توجه و منصب ، سه‌وکی و صایغی حسدلك و قدر شناسسزلقله قازانیلماز ؛ ملتك قلبنه ملتغی سه‌وه‌نلری قیصانمق و کوچولتمه‌گه جالیشمقله کیرلماز . بونلر اونوتیورلرکه ، ملق سه‌ومك فضیلتغی بالطالایان حرکتلرله یوکسلمك امکانی یوقدر ؛ یوکسه‌لنلری کوچولتمه‌که اوغراشمقله یوکسلمك قابل دکلدر .

دون محمد نیازینك ئولومنه تام بر یل اولمق مناسبتیله نه‌رده ، هانکی علمی مؤسسه ، هانکی ملی تشکیلات و جمعیت ویا منور بر غروپ طرفندن اونی خاطرلامه طوپلانتیسی یاپیلدی ؟ . حیاتی ، مسلکی ، غایه‌سی حقنده نه‌ره‌ده بر سوز سویلندی ویا یازیلدی ؟ . شاعرك بر یل اول دونکی گونده بزدن ابدیاً آیریلدیغنی محیا قاچ بابا چوجوغنه ، قاچ منور آرقداشنه ، قاچ معلم طلبه‌سنه و قاچ خوجه جماعتنه خاطرلاتدی ؟

محمد نیازی حقیقةً بوقادار چابوق اونوتولاجق و اولومندن صوکره کندیسندن آصلا بحث ایدلمه‌جك بر آدامی ایدی ؟ . اون آیدنبری کندیسنه یاپیلماسنی بوقادار جاندن ایسته‌دیکمز بر مزار طاشنه‌بیله لیاقت و حقی اولمیان بر فانیمی ایدی ؟ یه‌تیشدیردیکی و یوکسك مفکوره‌سندن صوندیغی یوزدن فضله سه‌مینار طلبه‌سنك هیچ بیریسندن بر ستونلق آنما یازیسی‌بیله کورمیه‌جك قادار سه‌وگیسز و بوره‌کسز بر معلممی ایدی ؟ سنه‌لرجه کندیسیله معلملك و مفکوره‌جیلك آرقداشانی و یوردجیلق یولجیلغی یاپان ملتجیلرك هیچ اولمازسه بر خاطره ، بر نوط یازیسنه صیغیشدیرمیه‌جق قادار آدسز بر شاعر ، صانسز بر وطنجیمی ایدی ؟ . .

دوبروجه‌ده ایلك تورکجه غزته‌یی کیم چیقاردی ؟ . ایلك تورکجه مطبعه‌یی کیم قوردی ؟ . ایلك تورکجه مجموعه‌یی کیم باصدی ؟ . دوبروجه تورکنه غزته اوقومق هوسنی ، احوال و استقباللله علاقه‌دار اولمق فکریغی کیم ویردی ؟ . بوراده‌کی بدبخت ملتداشلرینه شعرلری ، نثرلری ، حکایه‌لری ، مقاله‌لری‌ایله اولا ملیت عشقغی ، یورد سه‌وگیسغی کیم طاندیردی ؟ خلقمز غایه‌سزلك و

امیدسزلك قرانلغنده بدبین و مأیوس بوجالارکن اوکا بر مفکوره کونشی ، بر امید بیلدیزی کوسته‌رمکه کیم جابالادی ؟ . یاریم عصر قادار قیصه بر مدت ایچنده نه‌ردن کلدیکنی اونوتان نسلمزه ، یانیق یوره‌کندن قوپان شعرلریله آتا یوردینی اوکره‌ه که و اورادهکی قیمتلی وارلقلری سه‌ودیرمه‌که کیم چالیشدی ؟ تاریخی و ماضیسنی قرانلق کورمك ویا بوسبوتون انکار ایتمك جرأت وکستا خلغنده بولونان منور کچینلره بویوك بر وقار و جسارتله کچمش وارلقلری، بایلقلری ، خانلقلری کیم هایقیردی ؟.

اولکه‌مزك یکانه شاعری ، ایلك ملی ایده‌آلیست ، آتشین یوردجیسی ، مفکوره‌جی معلمی محمد نیازی دکلمی ؟ . بوتون عمرنجه مادی یوقسوللق ایچنده قیورانان ، ملی اضطراب ایچنده‌یانان، یوردحسرتی‌ایله آغلایان و بوتون بونلردن الهام و قدرت آلاراق خلقنه یوکسك روح ویرمکه چالیشان بوشاعر براز یاد ایدلمه‌که، براز صایبلوب سه‌ویلمه‌که لایق‌دکلمیدر ؟. براز صوکره یر یوزندن ابدیاً سیلینه‌جك فانی وارلغا نك علامتی‌ولان قبرینه بر طاش دیکیله‌جك قادار کوچوك بر حرمته حق قازانمامشمیدر ؟ . ملی مجادله و قورتولوش دررینمزك کله‌جك نسللرینه أورنك اولاجق نیازی ، بوکونکی نسللرین براز قدر شناسلق کورمه‌ملیمیدر ؟ . بوکونکی نسل ، کندی ایچنده و کوزی اوکنده پارلایان بر ایشیغه کوزلرینی بو قادار صیقی یومامالیمیدر ؟ . بوکونکی نسل ، ملی وجدانك اتهامندن ، ملی تاریخك موآخذه‌سندن قورتمامالی و صیقیلمامالیمیدر ؟ .

محمد نیازی نیچون چیرپیندی ؟ ملی شعورك اویانماسی ، ملی یوردك قورتولماسی ایچون دکلمی ؟ .

بیز ، برملته منسوب اولدیغمزی بیلیور ، ملتمزك مالك اولدیغی خصلتلری صاقلیور و بر ملته لازم اولان ایده‌آلی بسلیورسه‌ق ملتمزی سه‌وه‌نلری و ملتمزك قورتولوش و یوکسه‌لیشی اوغرنده چالیشانلری سه‌ومه‌لی و اونوتمامالیییز . باشقه ملتلرك یاپدقلری کبی ، بونلرك دوغدقلری کونلری سه‌وینج وأولدکلری

گونلری آغلانیر گونی اولاراق خاطرلامالی و بومناسبتله اثرلرندن ، مسلکلرندن ، مفکوره‌لرندن بحث ایتمه‌لی‌یز . هر ملتك بر چوق بللی گونلری واردر . بونلرده عائد اولدقلری ملتلرك بر چوق سرورلی ویا فلاکتلی حادثه‌لری صاقلیدر . تکررردن عبارت اولان تاریخ، بوگیبی حادثه‌لرك اونوتولماماسی و آگیلماسیله جانلاندیریلیر .

عصرلرجه اول استقلالاری و حدودلری پیقیلان ملتلر ، کندی بویوکلرینی سه‌ومه‌مش ، آگیمامش و بونلرك املرینی بنمسه‌مه‌مش و قوتلندیرمه‌مش اولسالردی « اولمکدن صوگره دیریلمك » حادثه‌سنه جانلی مثاللر اولان پولونیا ، چه‌سلوواقیا ، لیتوانیا ، فنلاندیا ، مجارستان . . گیبی مستقل دولتلر میدانه گلمزدی .

لهستانه اوزون اسیرلك ییللرنده چکدیکی بیك بر فجاعتی آتشین شعرلریله سویله‌ین وله ملتنك روحنده قورتولوش یولنده عصیان وولقانلری طوتوشدیران شاعر « میکیه‌ویچ » ؛ مجار ملتنه اسکی قهرمانلقلرینی خاطرلاتارق یاشامق ، مستقل و قوتلی قالمق عشقنی آشیلایان « په‌توفی » ؛ فین‌دیلنی هر دیلدن یوکسك و مقدس طوتان و کندی ملتنی به‌گه‌نه‌یین صویسزلری ترزیل ایتمه‌گی سویله‌ین فین شاعری « یوته‌نی » کندی ملتلرینك دیلده ، حرنده و یورده استقلال قازانمالری‌ایچون نه‌دوشوندی و یاپدی ایسه‌لر ، محمد نیازی‌ده اوزون یوردی « یشیل‌دا » نك قورتولوشی و بونك عشقنی ملتداشلرینه آشیلاییش یولنده اولونجه‌یه قادار عینی مفکوره و ایمانله چیرپینمشدر .

نیازینك « قارانفی گه‌جه » سنده‌کی یوکسك دیله‌گی ؛ « یشیل جورتقه » شعرنده‌کی تمیز وطن سه‌وگیسی ؛ « مه‌ن قایدایمان » نظمنده‌کی دوشونجه‌سی ؛ قلبی براز ملیت عشقی ویورد تحسری‌ایله چارپان بر قریملی تورکی دوشوندیرمز ، هیجانلاندیرماز وحرکته گه‌تیرمزمی؟ بونلرده‌کی یوکسکلیکی دویامق ، بونلری یازان شاعرك بویوکلیکنی آکلامامق ایچون انسان ملی شعور

دوامی (۱۵) نجی صحیفه‌ده

ادبیات

نیازی که

جوره‌کیمده بر اوط جانا ، باشیم ، می‌یم آیلانا ،
تا کریم ماغا سه‌ن قووومت بر ، ئه‌سیم که‌لسین آزغانا
، اورتالقدا قارا خابه‌ر بر ته‌لسیزدای آیلانا !
تاتارلقنك « نیازی » سی اوچدی ده‌نه ، سویله‌نه ! .

* * *

طووغان تیل‌مه‌ن سه‌ن باقیردك ، منا « مه‌ن بارمان » ده‌دك ؟ (*)
« ئوز ته‌ره‌کین به‌که‌نمه‌که‌ن صویسزلارغا » جه‌کیردك ؟
جاش جوره‌کمکه یشیل جورطنك صاغووینی آشلادك ؟
کور سه‌سیکمه‌ن تاتارلقنك طووغان تیلین جیرلادك .

* * *

حمدی کرای ، بکتوره‌لر جیرلار کمان جیرلادی ! (**)
چوبانزاده سه‌ندن طوودی ، سه‌ندی ئه‌تیب آیتادی ! .
« جورت سویکیسی » ، « اویلاو » کمان ، « نه‌چون سویدم » جیرینکنی ؟
اونوتارمی جاش تاتارلق ؟ بوندان ایمان آلغادی .

(*) بیك بر زولوم مان ئه‌زیلگه‌ن قریم جاشلغی نیازینك جاندان جوره‌کده‌ن قوپوب طاشقان « تاتار باری ؟ » ده‌که‌ن جیرینی جیرلایلار ، بومان جوره‌کلرینی ئوستوره‌له‌ر، بیز نیازی‌که قیرمنك (نامق کمال) ی ده‌سه‌ك فازلا ئوستورگه‌ن بولماس .

(**) عبدالاحد حمدی کرای ، چوبانزاده بکر صدقی ، شوقی بکتوره بیك‌جانیق جیرلاریمان تاتارلق‌فا باقیرغان جاشلاردر .

تاتارلقنك طووغان جه‌رين جاش باشيكمان قديردك ؛
آنا يكدان صورای جوروب ، جورت جوللارين ايزله‌دك !
« يشيل آدا ، آروو قريم ، تاتارلقنك كابه‌سی ؛ »
ده‌دك ، كه‌تدك ، جوره‌كسكنك جانيغنی سوندوردوك .

* * *

يشيل جورتقا جول قديريپ بارماق ايدته‌ب جوركه‌نده !
آندا بولغان ئوموتله‌رنی اوطقا جاغيب جويتقاندا !
آرامزدا سه‌نده بولوب ، بيزكه طاياق بولغايدك ؛
ده‌ب جيلايمان ، موغايمان ، سه‌نی شای ئه‌تيب آكغاندا !

* * *

سه‌ن ئوله‌دك ئه‌ی باختلی ! كوك نوبه‌كه آووشدك ؛
جاندان سويكه‌ن او كوك رنكلی ، كوك بايراققا قاووشدك ؛
جه‌له‌بی جان ، يعقوب كرچی ، چاطير طاولی ، مسليموف ؛ (***)
يشيل جورطنك شه‌هيتله‌ری آراسنه قاووشدك ! . . .

* * *

تاتاراق‌قا دوغرو جول‌نو سه‌ن كورسه‌تديك نيازی ! .
كه‌لكه‌ن ، كه‌چكن بارليقلارنی سه‌ن جيرلادك نيازی !
بو جيرلارك بيك ياشايجاق ، سه‌نده بومان ياشارسيك ،
بو سه‌بيده‌ن ساغا ئولدوك ! دی‌يالمايمان نيازی ! . . .

ر . ع . چورا باطير

(***) چلبی جان ، يعقوب كرچی ، چاطير طاولی ، حاكم مسليموف قيرمنك ئوز بالالاريدر . حاكم مسليم : « تاتار بارمی ده‌ب كيم صورای » نی تاتارنك « آمنت » سی ده‌ب جيرلار ئه‌دی . موطاو شه‌هيتله‌ر ! . . .

شاعرك حكايه‌لرندن بير نمونه باصيورز .

اوچون حكايه‌لر

صاولیقمان قال !

صاولیقمان قال ! . . . بو سوز حالا زاهده‌نك قولاقلرنده طاتلی ، تیترك بير سسه‌سمه‌ن چینلای . آقای بور علی بوندن اوچ ییل اول جنكدكه كه‌نه‌جكده قارداشی زاهده‌كه شای ده‌كن أدی .

بورعلی ، رحمتلی بابانی جیلغاندن صوك ، اوینك باشی بولغان، آناسی، قارت آناسی بيرده اون ياشنده‌كی قیز قارداشنك ياشاولاری اونك غيره‌تنه قالغان أدی .

بونك ایچون آغا قارداش ، طووغانلق طويغوسنك چه‌تسز سويو- له‌ريمه‌ن أويكه شنلك به‌ره أديلر .

اون بش ياشنده كچينمه قهری باشنه توشكه‌ن بور علی ، چاليشقان ، تربيه‌لی ، أوی جومن برجاش بولوب اوسمكه باشلادی. اونك‌بك صيديرغی جوروشی كوی قارتلارينك كوزلرندن اوزاق طورمای ، ئه‌كيده بيرده :

— بور علی‌نك ماشاالله‌سی بار، باباسنك يوقلغين طويديرمای . جاش جاوقاغه قوشولغانی كورولمی ده‌ب ماقتالا أدی .

او ، اوچوندای كويندده ، قوكشو كويلرنده‌ده أشی طابيلماغان ، اويكه‌ن عقللی‌بيرجاش أدی . قارتلارغه

نعمتندن محروم اولماليدر .

مليتجيلكله نبارز ايدن و ملی مجادله‌لرله دولو اولان دوريمزده يوكسه- لياش و قورتولش أملی بسله‌ين و بونی ائبويوك شعار ايدينه‌ن بزلر ، نيازی‌كبی بويوك ايده آليستلريمزی أولدكدن صوكره‌ده ، بش عصر صوكره‌ده ، تا قيامته قادارده اونوتمايالم . . .

م . ح . فاضل

صاینی آنه ، آقرانلارین سویه ، آلیشسنه بهریشسنه صاغلام ، أوزینه طاشلانغان ایشلرنی کهره کیندای باشاریب بولا أدی .

باباسنك صاولغینده وکوینك خوجاسی عبدالجبار منلادن دورت ییل اوقوغاندن صوکره مدرسه‌که توشکن ، اوندهه « صرف » مان « عوامل » مهن بیراز اوغراشقان أدی . آنا ، أندی بالام سوخته بولدی . دهپ جورکهنده رحمتلی تولهو آقای دنیادن کوچدی . بالاسی اونك تولهوی بولوب قالدی .

یاش بور علی زاهدهنی بهك سویدی . آلای قازانغانی ، آلای بارلیغی زاهده‌که ، بو سویوملی قارداشنه أدی . اوکا أوینك نازك بیر فدانی ، تك بر چهچه‌کی‌دی . یهرسز اور-شولغانین ایسته‌می ، کاهده بیرده زاهده که تربیه بهره‌جك بولغان قارت آناسیان أللهشه أدی .

آقامی زاهدهنی کویده چاره‌سی طابیلغانی قادار اوقوتدی . مولودنی « محمدیه » نی ، میزراقلی علم حالنی بهك یاقشی اوقومغه ، بیرازده یازی یازمغه اوکره‌نکهنهن صوك اندی اویده اوطوراجاق قیز بولغان ایدی . آناسی ، جهبهرطوطای دهپ‌طانیلغان قارت آناسی أوینك بوبیر جهچه کینه نقش تیکمك ، جیب ایمك ، کهتهن قیریس طوقوماق یوللارین اوکرتهه باشلادیلار ؟ زهواللی بور علی بهك قووانه ، اوده اونلارمان بارابار چالیشه ، قیلابدان ، ایپك دای کهره‌کلهرنی آصلا اکیلتمی أدی .

زاهدهده آقاسین شای سویه .. بور علی کیمهرده بیر کهچ قالسه یوقلامای . بابای یهرین طوتقان آقاسنك اوستن ، باشین تهمیزلی ، چورابین ، جاولیغین جووا طورا أدی . بور علینك تهمیزلکی جاشلر آرهسنده کوب کورولهاونی کور-کهنده : «طوز قوندرماز» دهپ میصقللغا آلا أدیلر .

(جاکی طوزار ، دوراناوزار) ده گهنلر .

خلقك اویناوینه ، کولوینه قاراماغان زمان ، بوراحت قورانتانك اوستونده بیرصاغین جهلوومهن اوتدی .

(دوامی ٣٤ نجی صحیفه‌ده)

ژان ژاق روصو

2

ژان ژاق روصونك تربیه پرنسیپلری :

روصو تربیه ایچین بر طاقیم پرنسیپلر قبول ایدییور و بو پرنسیپلرنی ضروری فکرلرکیبی مدافعه ایدییور . روصو تربیه پرنسیپلرینی مجرد ذکاسیله آیری آیری تدقیق و تحلیل ایدهرك وجوده کتیرمهمش ، بلکه أولا «حیات و تکامل» مسئلهسی حقده بر فیلوزوف کیبی کندینه مخصوص برکوروش طرزی أله ایتدکدن صوکره پرنسیپلرینی بر کوروش طرزندن چیقارمشدر . اونك ایچین روصونك تربیه پرنسیپلری فلسفهسنك تربیه عالمنه قادار طبیعی بر صورتده انکشاف فندن باشقه برشی ده کیلدر . شیمدی کندینه مخصوص اولان بو کوروش طرزینی دوشونهلم : روصو ایچین حقیقی ، ثابت و ضروری اولان ، انسانلرك کیفنه ، آرزوسنه وأرادهسنه تابع اولمایانشی ، طبیعی حیاتدر . طبیعی حیات ، طبیعتك ألندن چیقدیغی کبی اولان حیاتدر . یاخود بوتون اجتماعی ، مدنی ، تأثیرلردن ، قیمتلردن ، اعتیادلردن ، اجتماعی ذهنیتدن صوبولمش اولان بر انسانك حیاتیدر . روصویه کوره حیاتك مقیاسی طباشیان حریت ، سعادت وصفلری یالکز بوطبیعت حالندهواردر . اجتماعی انسان کناهکاردر . فقط اجتماعی حیاته کیرمن بر انسان ایچین پك قورتولمق امکانی واردر . بو امکان جمعیت حیاتی بیراقوب طبیعت حیاتنه دونمك دهکیل ، بو حیاتی طبیعیلشدیرمکدر . بونك ایچین ده جمعیت حالنی طبیعتك شرطلریله برلشدیرمك لازم کلیر . جمعیتلر ایچین طبیعی بر تکاملك کوکی مدنیتده دهکیل ، طبیعتدهدر . روصو جوجوغك هنوز اجتماعیلشمهمش اولان حیاتنه ، حیوانی وارلغنه جمعیتك کوکی

دیپور . روصویه کوره تربیه ایچین مهم اولان تمل بودر : اصل تربیه ایده جکمز اجتماعی انشاآت بوتمل اوزرنده اولاجقدر . تربیه سناسنك صاغلام اولماسی ایچین تملك صاغلام و کنیش اولماسی لازمدر . روصو بوصورتله ایلك مهم حقیقتی اورتایه آتیور : « چوجوغی طانیمیورلر ؛ چوجوقلر حقنده کی یاکلش فکرلر اوزرنده بزرودکچه یوللرینی قایب ایدییورلر » . دیپور و انسانلری چوجوقلری طانیمغه دعوت ایدییور . (طلبه کزی غایت ایی تدقیقله ایشه باشلایکز ؛ طبیعی تدقیق ایدیکز واونك چیزدیکی یولی تعقیب ایدیکز: چوجوغه لازم اولان معنوی رژیمی بیلمك ایچین چوجوغی طانیمایه لزوم واردر . چوجوغك طبیعی بویوك انسانك طبیعی ده کیلدر . حالبوکه اك عقللیلربیله بویوك انسانلرك اوکرهنمه سی مهم اولان شیلرله اوغراشیورلرده چوجوقلرك اوکرهنجکلری شیلری دوشونمیورلر . چونکه بو انسانلر چوجوغی بویوك انسان گبی نظر اعتباره آلیورلر . حالبوکه چوجوق بویوك انسانك اوفاق نمونه سی ده کیلدر. چوجوق ، نوعنده منفرد بروارلقدر. چوجوقلرك کندیلرینه مخصوص دها لری واردر .) ایشته روصونك اك چوق اهمیت ویردیکی تدقیق موضوعی بودر . روصو رونه سانسدن حق اسکی زمانلردنبری موجود اولان پداغوژیك فکرلرینه متافیزیکی ، دینی و أدبی ماهیتدن قورتاروب اوکا فیزیولوژیك بر پداغوژینك آفاقی وتجربی حمله سنی ویرییور . بو اعتبارلهدرکه روصو یکی پداغوژینك ایلك بانیسیدر . أمیل نامنده کی تربیوی أثرنده چوجوقلری تدقیق ایتمك صنعتنه داثر بر أثر احتیاجنی آچیقجه اعلان ایدییور . بونك ایچین بعض بویوك عالملر : امیل ، چوجوقلق حیاتنك برانجیلیدر. دییورلر .

شیمدی روصونك تربیه پرنسیپلرینی تدقیق ایدهلم . بو پرنسیپلری بش فکر أطرافنده طوپلامق ممکندر . بونلر : حریت ، ضرورت تدریج یاخود تکامل ، آهنك یاخود موازنه ، اجتماعیلشدیرمك فکرلریدر .

حریت پرنسیبی : چوجوقده

چوجوقلق حالنك تاصيل انكشاف ايندیریلهجكنی بیلمكله ممكندر : چوچوقلق حیاتنك كندیسنه مخصوص قوتلری ، تمایللری و بر سوق طبیعیسی واردر . چوجوق طبیعتیله قیملدامق ، باقمق ، اویناماق ، قیرمق ، باغیرمق . . ایستر . بو حركتلری فیزیولوژیك طبیعتنك ایجابیدر . ایشته روصونك سربستجه انكشاف ایتمهسنی ایستهدیكی طبیعت بودر . بصیرت صاحبی بر انسان طلبهسنه ایلك سوزی سویلهمهدن أول اونی ایجه تدقیق ایدر . سجیهنك تحمیل بوتون حریتیایله انكشافنه سربست بیراقیر . حیاتك بوقوتلری نشوونما ایچین یالكز سربستلكه محتاجدر . چوجوقلغه حرمت ایدیكز . حقنده أبی یاخود كوتو بر حكم ویرمك خصوصنده عجله ایتمهیكز . چوجوقلغی سویكز ؛ اویونلرینی ، خطلرینی و أبی اولان سوق طبیعیلرینی تشویق ایدیكز . طبیعتك قاعدهسنی بوزمایكز . طبیعته اویمق نیچین دوغرو اولور ؟ چونكه طبیعت خطا ایشلهمز . چوجوقدهكی بوتون قوتلرك أثری چوجوغك حیاتی قورومقدر . بوحیاتی قوررمق ایچین نه یاپمق لازمسه طبیعت اونی ویرمشدر . طبیعت كندی نوعنده مكمل برحیاتدر . برچوق حركتلر ، وظیفهلر واردركه طبیعت اونلری یالكز باشنه وقصور-سزجه یاپار . طبیعت بوایشلری كورمك ایچین انسانلرك یاردیمنه محتاج دهكیلدر . مثلا چوجوقلره یورومهیی اوكرتمك بودالاجه برایشدر . چوجوقلر یورومهیی كندی كندیلرینه اوكرندكلری زمان دها ایی یورورلر . بر طاقیم انسانلر واردركه یورومهیی فنا بر صورتده اوكرهندكلری ایچین بوتون عمرلرنده ایی یورومكدن محروم قالمشلردر . بو سربست انكشافك حقیقی نمونهسی حیوانلردر .) ایشته روصونك طلبهسی حیوانلرگیبی بو سربست حیات طرزندن استفاده ایدهجكدر .

ضرورت پرنسیبی :

روصونك پداغوژیسنده ضرورت پرنسیبی حریت پرنسیبینی تاملیور . چوجوق ، حدودلره قوتلره ، معینیتلره مالك برموجود اولان طبیعتله دائمی صورتده تماسدهدر . طبیعتك بوتون وارلقلری چوجوقدن دها قوتلی و اوكا حاكمدر . بوتون

جانلی موجودلر بر صورتله انکشاف ایتمك استعدادنده اولمقله برابر طبیعتك ضرورتلرینی ده قبول ایتمك مجبوریتنده‌درلر. چوجوقلرده طبیعتك ضرورتلرینی دویمالیدرلر. شوحالده حریتك آچیلری و ضررلری‌ده واردر. ألم، اضطراب طبیعتدن خارج برشی ده‌کیل اونك ایچنده‌در. طبیعت چوجوغی دائمی بر صورتده چالیشدیریر. طبیعت چوجوقلرك بنیه‌سنی تورلو اذیتلرله دایانیقلیلغه آلیشدیریر. انسانك نفسی محافظه ایتمك اهتمامی بیله زحمته باغلیدر. تربیه‌نك غایه‌سی اولان طبیعی و مقصود حیاتی بو ضرورتلر خارجنده دوشونمك لازمدر. چوجوغك ألم چکمك ایلك اوکرمه‌جکی و بیلمه‌یه‌جك چوق محتاج اولدیغی شیدر. حریتك نعمتی بر چوق فلاکتلرك آچیسنه بدلدر. روصونك آکلایشنه کوره چوجوغك انکشافی قیدسز، حدودسز، مطلق بر انکشاف ده‌کیلدر. بو انکشاف دیشارکی محیطك قوتلری ایله مقیددر. یعنی روصویه کوره حریت کیمی ضرورتده شأنیتك ایچنده‌ده مطلق برحریت یوقدر. حدودلانمش، قیدلانمش بر حریت واردر. چوجوغك حریتله برابر ضرورتی‌ده ادراك ایتمه‌سی لازمدر.

تدریج پرنسیپلری :

حریت و ضرورت پرنسیپلری چوجوغك یالکز سکون حالنه عائد ده‌کیلدر. حرکت حالنه‌ده عائددر. چوجوق تکامل ایده‌ن بر جانلیدر. چوجوغك طبیعته اویمق ایچین محتاج اولدیغی حریت و تابع اولدیغی ضرورتلر یالکز مکانده ده‌کیل زمانده‌ده واردر. حیاتی تکامل سلسله‌سی چوجوقلق دورینك ضرورتیدر. اولا طبیعت چوجوقلرك آدام اولمادان أول چوجوق اولمالرینی ایستیور. حالبوکه انسانلر بونك عکسنی یاپیورلر. بویله‌لکله کرچه کنج علامه‌لر، فقط احتیار چوجوقلر آلده ایتمش اولیورلر. چونکه حیاتك هر دوری، هر حالی کندیسنه یاقیشان بر مکمللکك و کندیسنه مخصوص اولان بر نوع اولغونلغك صاحیدر. بویوکلره مخصوص اولان کمال باشقه، کوچوك انسانلره مخصوص اولان کمال باشقه‌در. اوحالده طبیعی تربیه‌نك مهم بر قاعده‌سی‌ده شودر : « طلبه کره

یاشنه کوره معامله ایدیکز ؛ ، طبیعتك بر تکاملی واردر ؛ وقتندن أول هیچ اولماز . قانك آتشلنمه‌سی ، ملکه‌لرك حاضرلانماسی ، مزاجك تشکلی هپ بونلر جوجوغی دها أیی چالیشدیرمق مقصدیله قوتلرینی توکتمکدن قورقار لیدر . أیی تربیه‌نك الك مکمل دستور لرندن بری امکان اولدیغی قادار هرشیئی کچیکدیرمکدر . ترقیلرك آغیر و قطعی برصورنده وجوده کلمه‌سنی تأمین ایدیکز . جوجوقلق دوری بر مرحله ده کیل ، تکاملك جله‌سنی طاشیان بر قوت منبعیدر . روصو تکامل حرکتك تأثیریله امیلك حیاتی دورلره آیریلیور . و بو دورلر آراسنه قطعی فصللر قویولیور . برنجی دور : دوغومدن ایکی یاشنه قادار ؛ ایکنجی دور : ایکیدن اون ایکی یاشنه قادار ؛ اوچونجی دور : اون ایکیدن اون بشه قادار ؛ دردنجی دور : اون بش یاشندن اون سکز یاشنه قادار دردر . هر دورك کندیسنه مخصوص بر طبیعتی واردر . هر دوره مخصوص اولان تربیه‌ده ضروری اولارق بر تورلودر . برنجی دور ، جسمانی حیات دوریدر . ایکنجی دور . احساسلر دوری ، اوچونجی دوردہ تربیه ، تجربه و حکم دوریدر . بو دوردہ أمیل أشیایله تماس ایدییور ؛ ذکاسنی فیزیکی معلوماتله تجهیز ایدییور ؛ حکملرینی تنبیه ایدییور وفردیتنه صاحب اولیور . فقط هنوز اجتماعیلشمش ده کیلدر . بودوردہ روصونك جوجوغی جوجوقلق حالنك کالنی بولیور و بودورله جوجوقلق حیاتنك صوك صفحه‌سنی قاپانیور . دورد دنجی دور ، عقل و محاکمه دوریدر . بو دوردہ تربیه عقلی و اخلاقی بر ماهیت آلیور . بو دوردہ أمیل یکی بر شخصیت قازانیور و بوصورتله أمیلك اجتماعی شخصیتی تشکل ایدییور . بشنجی دوردہ أمیل جمعیت حیاتنه انطباق ایتمش ، طبیعی بر آدام صفتیله یاشیور ، أشی بولیور و اجتماعی حیاتك بوتون نعمتلرندن استفاده ایدییور .

کرچه بو تصنیف روحیات نقطهٔ نظرندن مدافعه‌سی قابل اولمایان بر حکمدر . بو تقسیمك قیمتی آنجق روحیات علمی اعتباریله ده کیل ؛ صرف حیاتی بر حرکت ضروری بر نتیجه‌سی اولمق اعتباریله‌در . روصونك بوصفحه لرله افاده ایتمك ایستدیکی شی تربیه‌نك

آنجق تدریجی اولابیله‌جکی حقیقتیدر. روصو تربیه‌یی حیاته استناد ایتدیرمکله بداغوزیك تفکرلره شائیتجی بر حمله قازاندیرمش اولیور : تصنیفجیلکك اهمیق یالکز بو نقطه‌ده‌در .

موازنه پرنسیبی :

روصونك قصد ایتدیکی موازنه : انسانك آرزولری‌ایله قوتلری ، احتیاجلری‌ایله ملکه‌لری آراسنده‌کی موازنه‌در چونکه سفالیمزك منشأی آرزولریمزله ملکه‌لریمز آراسنده‌کی نسبتسزلکدر . ملکه‌لری آرزولری‌ایله برکلن دویغولو مخلوق مطلق صورتنده مسعود اولور . قوت ایشته بو موازنه‌نك أثریدر . قوتلری احتیاجلرندن فضله اولان بر مخلوق بر بوجك ، برقورتده اولسه کنه قوتلیدر . احتیاجلری قوتلرینی کچن بر مخلوق برفیل ، بر آرسلان‌ده اولسه ، بر فاتح ، بر قهرمان‌ده اولسه بنه حقیقدر . طبیعی انسانك آرزولری محدود و بو محدود آرزولرینی تطبیقه‌یارایاجق ملکه‌لری‌ده تامدر. اونك ایچین طبیعی انسان قوتلیدر . بناءً علیه اقتدارلی آرزو آراسنده آهنك تأسس ایده‌رك انسانك بدبخت اولماماسنی تأمین ایدییور . ایشته تربیه‌نك مهم بر غایه‌سی‌ده بو روحی موازنه‌یی تأمین ایتمکدر .

منفی تربیه پرنسیبی :

روصویه کوره ایلك تربیه تمامیله منفی اولمالیدر . یعنی چوجوغك طبیعی وارلغنه خارجدن هیچ مداخله یاپیلما مالیدر . اجتماعی تأثیرلر چوجوغك صافیتی بوزار . چوجوق آدام اولمادن أول مکمل بر حیوان اولمالیدر . چوجوق آنجق حیوانی بر تکمله مظهر اولابیلیر . بو دورده مکمل بر آدام اولماسی ممکن ده کیلدر . اونك ایچین جمعیت حیاتنه عائد اولان شیلر چوجوقلره کوستریلمه‌لیدر . چونکه هنوز بوکیبی شیلری آکلایاجق یاشده ده کیلدرلر . ایشته بونك ایچین ایلك تربیه تمامیله منفی اولمالیدر . منفی تربیه نه‌فضیلتی ، نه‌ده حقیقی اوکره‌تیر . یالکز قلبی فسالقدن ، ذهنی پاکلشدن قورور. چوجوق جمعیت حیاتندن نیچین اوزاقلاشدیریلمالیدر ؟ چونکه بوکونکی جمعیتلرك حالی طبیعت حالنك ضدیدر .

موجود جمعیتلرده مساواتسزلق ، قوتایلر ، ضعیفلر ، زنگینلر ، فقیرلر واردر . اونك ایچین بو جمعیتلر ظلم ، ریا ، یالان و سفالتله دولودر . حالبوکه طبیعتك آدامی دائما قوتلی ، دائما حر و مسعوددر . اونك ایچین چوجوق فطالقلرك منشأی اولان بو غیرطبیعی جمعیتدن اوزاقلاشدیریلمالیدر.

عائله جمعیتك بر نمونهسیدر . عائله تربیهنی طبیعی تربیهنك ضدیدر . بر عائله چوجوغنك بحریتنه ، حر بر صورتده انکشافنه مساعد دهکیلدر . چونکه عائلهده چوجوغك سوق طبیعیلرینه حرمت یرینه تلقین ، أمر ، جبر و تضییق واردر . ناسیاً آنالر چوجوقلرینی ألمدن قورتارمق ایچین راحته آلیشدیریرلر . و بو صورتله چوجوقلرینی قضالره ، تهلکهلره معروض بیراقیرلر. ثالثاً عائلهچوجوغك تدریجی بر صورتده تکاملنهده أنکلدر. عائله چوجوغی چوجوق اولارق یتیشدیرهجك یرده وقتسز بر آدام اولارق یتیشدیرهن بر محیطدر . حر و طبیعی بر انسان بو محیط ایچنده نمالا نامازدر .

مکتبده عائله گبی بشری بر محیطدر. واقعا روصوأمیلك تربیهسندن مکتبی آچیقدن آچیغه اوزاقلاشدیرمیور. فقط زمانمك قواثلرینی کولونج بولدیغی ایچین بو مجادلهیی آچیور . أمیلك تربیه محیطی مکتب دهکیل طبیعتدر : أمیلك علمی کتاب علمی دهکیل طبیعت علمیدر .

مسلك ده اجتماعی بر مؤسسه ، بشری بر محیطدر . أمیل ایچین مسلکی تربیهده موضوع بحث دهکیلدر . أمیل بر مسلك صاحبی اولمادن أول بر انسان اولمالیدر . أمیلك روحنده مسلك اعتیادلری تشکل ایتمدن أول انسانیت یرلشمهلیدر . روصونك یتیشدیرمك ایستهدیکی چوجوق ، حاکم ، عسکر ویا راهب اولمایاجق هر شیدن اول بر انسان اولاجقدر. شو حالده منفی تربیه چوجوغی هیچ بر مسلك صاحبی یاپمایوب سادهجه انسان یاپمق دیمکدر . بو دورده أمیلك تربیهسندن هر تورلو اخلاق و عادات فکرلریده اوزاقلاشدیریلاجقدر . چونکه چوجوغك عقلی تشکل ایتمدن اول اخلاقی موجودلر،

اجتماعی مناسبتلر حقنده دوغرو فکر ادینه‌مز . بناءً علیه روصونك جوجوغنك اخلاقی موجودلر حقنده هیچ بر فکری اولهاماليدر ، ایشته أمیل نه تاریخك آدامی نه ده مه تافیزیك و اخلاق بیلن بر کیمسه . . او یالکز انسان ایله أشیانك اساسلی مناسبتلرینی بیلن بر کیمسه‌در .

روصو یالکز عالمه ده کیل ، علمك واسطه‌لری اولان کتابلره ده هجوم ایدیور ، أمیل اون ایکی یاشنه قادار کتاب یوزی کورمه‌جك درس آلماياجقدر . أمیل بوصورتله کندیسنی ضلالتدن قورتاراجقدر . کتابلر ، اولولرك دوشونجه‌لرینی و تجربه لرینی نقل ایده‌رلر . عرف ، عادت ، فلسفه ، أدبیات هر بری بر زنجیردر . قرائت چوجوقلغك بلاسیدر . اوقویان چوجوق دوشونمز ، یالکز اوقور . اوقویان چوجوق تنور یتمز ، یالکز کله او کره‌نیر . روصو اعتیادلرده چوجوغك روحندن اوزاقلاشدیرمالیدر دیبور . چونکه اعتیادلر میخانیکیدر . اعتیاد شعوری یاصلاندیریر . اونك ایچین روصونك چوجوغی اعتیاد ه‌دن بیلمه‌یه جکدر . اونك فازلاناجغی تك اعتیاد ، اعتیادسزلق اولاجقدر . چوجوق ایچین فایدالی اولان اعتیاد أشیانك ضرورتلرینه زجتسزجه قاتلانمقدر .

منفی تربیه‌نك ایکنجی معناسی طبیعتك ایشه قاریشمامقدر . ایکنجی معناسی بو ایشه قاریشان عنصرلری ، جسمی و فکرلرینی اوزاقلاشدیرمقدر . روصو نظریه‌سنك تطبیقنده‌کی کوچلکی اعتراف ایدیور . فاتاً روصو منفی تربیه نظریه‌سنی مطلق صورتده تطبیق ایده‌بیلمه‌جکنی ادعا ایتمیور . بو نظریه ایله روصونك کوستردیکی ساده‌جه بر هدفدر . روصو بو هدفه واریلابیلیر دیبور . یالکز بو هدفه نه قادار یاقلاشابیلیرسه اودرجه موفقیت واردر . دیبور . ایشته اونك ایچین درکه روصو منفی تربیه محیطی اولارق شهرلری ده کیل ، کوی ترجیح ایدیور .

دوامی وار

أدرنه قیز م . م مأذونلرندن

لطفیه رضا

جینکیز قاآن (۱)

موغولرك اسكی تاریخلرینه عائد معلومات منبعی اولمكز چین امپراطورلرینك سنه‌لك وقایع تقویملریدركه ، بونلرده غربلی تاریخچیلر طرفندن لزومی درجه‌ده آراشدیرلمامشلردر .

موغول عالمی Saanng Secen Hungtaiji « بیده » (بزار) اسمنده بر قبیله‌نك باشی یه‌سوگه‌ی بهادر حقنده شونلری آكلاتمقدادر :

یه‌سوگه‌ی بهادر ، بر گون ایكی قارداشیله برلكده ، قارلر اوزه‌رنده قالان ایزلری بویونجه بر طاقم آق طاوشان قووالارکن ، بر سورو تاتار آرابا‌سنه راستلایور . بونلرك ایچندن گوزل قیز « أوگه‌لن » ه‌كه‌ی قاچیریور وبونكله أوله‌نیور . أوگه‌لن ه‌كه ۱۱۶۲ سنه‌سینده ، وختله اهمیته آلناجق برغلامله برجوجوك دوغوریور . بوتون چین و مسلمان تاریخچیلرینك قناعتلرینه گوره ، برجوجوغك دوغدیغی زمان یومولتس آووجلرینك ایچنده اویوشمش قان واردی . (۲)

برجوجوغك دوغمامی ، « تیمو‌جین » اسمنده‌كی قبیله‌نك بر عاره‌سه یه‌گلدیگی زمانه راستلادیغی ایچون ، « تاگرینك باخشیسی » جوجلیان ، مناجه اولق اوزره ، عائله‌سنی كندیسنه « نه‌گری » یین أوگكوگسه‌لی تیموجین ، آدینی ویردی . ایشته بو تیموجین صوگره‌دن جینگیز خان عنوانی قازاندی .

تیموجین ۱۳ یاشنی دولدوردوغی زمان بابا‌سی یه‌سوگه‌ی باطیر بونی یانینه آلاراق قاین آتاسینك اقربالری ایچنده اوغلنه بر قیز آرامغه جیقدی . لاكین بوراده یه‌سوگه‌ی باطیر ، كندیسنه بر طاقم قبیله باشلری طرفندن زیافته ضیافتده زهرله‌نمك أوله‌رق ، بونلرك سوگره قبیله‌سینك ادارتنی تیموجینه قالدی .

(۱) ایوان پاوولویچ قوروستوویتس . — Van Cinghiz Khan — Vizsor Sövyet Republic

(۲) مغولجه لامب سه یوگیز خان

یاقاقبیله‌سی ، تیموچینك ده‌ده‌سی قاچول خان و باباسی یه‌سوکه‌ی باطیر زمانینده غوبی چولنك صیرت (شمال) طرفلرنده اوطوریوردی . تیموچنك منسوب اولدیغی بو بویوك اوروق ، کرولن (Kerulen) و اونون (Onon) نهرلرینك کنارلرینی یرلشکلی یشیل و اذبلرنده‌کی مسعود یاشامه شرطلری بول و قبله (جنوب) طرفلرندن غوبی چولیله نهایتلانن یوردلرنده چوق سربست و راحت یاشیورلردی . اطرافلرنی صارمان داغلرده محتاج اولدقلری آولری بولیورلردی . سورو ایله قونیلری ، داوارلری کندیلرینه لازم اولان روبالق و چادیرلق یوکلری و ده‌یلری ویریور ، اوق اوجنه قونولاحق سیورغی کیمکلری براقیوردی . ۱۳ یاشنده‌کی تیموچینك اداره ایتدیکی قبیله‌نك زنکینلیکی بوتون بوشیلردن عبارتدی .

طارغوتای آدنده دیگر برباطیره ، بعضیلری قورقدقلرندن و بعضیلری ده سه‌ودکلرندن ، قوشولمش اولان برطاقم بکلر تیموچینی دیکله‌میورلردی . بونلر طرفندن باصقینه اوغرایاجغنی ایشتمش اولان کنج تیموچین چادیرینه قاپاناراق اوچ کون آغلامش ایمش .

فقط بو وقعه‌لری یازان ، تیموچینك قورقودن دکل ، اوتاندیغندن و آتاسیله کوچوك قارداشلرینه دوشیوندیکندن آغلادیغنی ادعا ایتمکده‌در .

حقیقة ، بر کون ، طارغوتای آنسزین تیموچینه هجوم اینمدی و اورته کویی صارمدی . لاکین ، تیموچین آتنه بینه‌رك خارق‌العاده بر آتیکلك کوسترمدی و قاچوب طاغلره کیزلندی . داغده اوچ کون قالدیغی مدتجه آرامدی ونهایت بولوناراق طوتولدی و قاپاندی

طارغوتای خلقی بر کیجه یکی و سه‌ونجلی بر حادثه‌یی قوطلولایاراق شنلك یاپارکن ، تیموچین بوندن استفاده ایتمکی دوشوندی . قاپاندیغی یرده کندیسنی قاراوللایان بکجی‌یی بر صوبا ووروشیله یره ده‌ویردی و قارانلقلر ایچنده کوزدن یوقالدی . تیموچین ، گونلرجه یالکز باشنه ، یوللرینی شاشیروب گزدکدن صوکره (طولا) نهری جوارنده اوطوران قرایت قبیله‌سنه راستلادی و بونلرك خانی طوغرول خانه صیغیندی . طوغرول خان یه‌سوگه‌ی باطیرك دوستی و قان قارداشی

ایدی . تیموچین بوراده کندی قبیله خلقنك نه‌ره‌لرده بارندیغنی اوگرندی . تیموچین قبیله‌سنه دوغرو یولده کیدرکن به‌لغوطایه راستلادی . بو ، تیموچینه طارغوتایلردن سکز آت قورتاروب قاچدیغنی فقط بونلرك بر طاقم آداملر طرفندن تکرار آلندیغنی سویله‌دی تیموچین به‌لغوطایك یاردیمنی رد ایدرك باشنه خرسزلرك به‌شینه دوشدی . و اوچ گون اوچ گیجه ایزلریی قووالادی . دوردونجی گونی صباح ، یورغونلقدن دورمش آتنك اوستنده خرسزلرك ایزینی غایب ایتدیکی بر صیراده ، جیاقی (آت سوروسی) سنی یاقلمقده اولان اسکی صاواش آرقداشلرندن بر گنجه راستلادی . بو گنج ، تیموچینه آتلری چالانلرك تای جیوتلر اولدیغنی سویله‌دی . و اوکا ایی بر آت بره‌رك ایکیسی بر لکده خرسزلری یزله‌مکه باشلادیلر . اوچ گونلك بر یول صوکره تای جیوتلرك چادرلرینه تلادیلر . بونلرك اطرفنده چالنان سکز آت اوتلیوردی . ایکی گنج حال بو آتلری به‌دکلرینه آلاراق حیزله گه‌ری دوندیلر . بونلری گورن تای جیوتلر ، تیموچینله آرقداشنك به‌شینه دوشدیلر . بونلری قووالایانلردن بیریسی ، آتی دها حیزلی قوشدیغندن ، تیموچینله آرقداشی بورچونك آرقاسندن یه‌تیشدی و تیموچینی آلنده‌کی گه‌مه‌ندیله آتندن دوشوره یازدی . فقط ، تیموچین قوتله چکدیکی بر سیوری اوق تای جیونك گوگسنه صاپلادی و یره أولو اولارق یووارلادی . باشلرینك یره دوشدیکنی گورن دیگر تای جیوتلر بونك یانه طوپلاندیلر و تیموچینله آرقداشنی قووالامقدن وازگچدیلر . بونلرك قالماسندن وکیجه‌نك قارانلغندن استفاده ایدن ایکی گنج ، نهایت بورجومك باباسنك یوردینه اولاشدیلر .

بورجو بابا سنه شویله دیدی : « بونی یاردیمه محتاج کوردم و کندیسنی یاردیملادم . » سوروللره داواری و آتلری اولان بو بابا ، اوغلنی بویوك دقتله دیکله‌دی و اوکا شو جوابی ویردی : « ایکیگزده گنجسگز . دوستلاشگز و آندلاشگز !)

بورجو ، براز وقت صوکره ، تیموچینك مشهور و مقتدر قوماندانلرندن بیری اولدی .

ایکنجی کونی ، تیموچین بور-
جونك باباسندن هدیه آلدیغی برطولوم
قیمتلی (قیصراق سوتی) أکمه رینك
تره کاسنه و بر قویونك یاریسی ده
آلتنه قویداقدن صوکره صاغلملاشاراق
بوله جیقدی .

ایشته بو تیموچین ، تا کوچو-
کلکنده کوسترمکه باشلادیغی جسارت
و عقلی سایه سنده ، کنیش اولکه لر
ضبط و اداره ایتدی .

قومشو قبیله لرندن بیریله بادیغی
بر صاواشده تیموچینك اوموزینه صاپلا-
نان بر اوقك آرقاداشلری طرفندن
جه کیلوب جیقاریلاراق یاراسنك درحال
قانله اوغوشدورولدیغی و قایمجی نقل
ایتمکده در .

باباسنك بوردیغی تکرار آلمغی
أمل طوتوفان تیموچین ، صایسی آز
لاکین انتظام و انضباطی چوق قوتلی
عسکرلریله ، کندیلرندن صایجه چوق
اولان طارغوتایك قوماندانسنده کی طای
جیوتلری بر صاواشده فنا حالده یه ندی .
(آرابالی صوغوش) آدیله آکیلان بو
محاربه ده تیموچین ، قبیله سنك آراباریغی
وردوسنه سیر یاپمش و بو پلانله دو-
شمانی تمپه له مشدی . بو صاواشدن
صوکره تیموچینك قوتی آلابیلدیکنه
بویومکه باشلادی . تیموچین : « کوچ
صوغوشده بللی اولور . » دییوردی .
او ، « مرحمت » بیلمزدی ؛ فقط
دوشمنلرینی ده هیچ بر وقت جیکنه مین و
جیکنه تمزدی .

تیموچین بر قاچ محاربه نتیجه سنده
بوتون غوبی اوواسنك بیرنجك صاحبی
اولدی . آز وقت ایچنده اونك دوقوز
(یاق) قوبروغنی طاشیان کوك
بایراغی کنیش اووالرك دوزلکلرنده
یوکسك داغلرك تپه لرنده واوزون نهرلرك
قیبلرنده دالغالاندی .

شیمدی ، بایقال کولیله تیان شان
داغلری آراسنده کی بوتون قبیله لر ،
ملتلر تیموچینه بویون اکمشلر و تسلیم
اولمشلردی . آرتق بونك کنیش
اولکه سنده قبیله ویا عشیرت محاربه لری
اولیوردی . تیموچینك بوکسك اداره سی
وقدرتلی اوتوریته سی آلتنده بودیستا
شامانلر ، مسلمانلر ، خرستیا
نسطوریلر و حتی هر تورلو طلسملر
اینانان مجوسیلر بیله آرتق قارداش گیبی
قاوغاسز یاشیورلردی .

چوق بویوك بر شهرت و قدرت قازانمش اولان تیموچین ، ۱۲۰۶ سنه سنده دوقوز باشبوغیله قبیله اولوغلریندن و تورەلردن ترکیبایدن «قوروللتای» نی طوپلادی و بوکا کندیسنی پادشاهلر پادشاهی و مملکتلر خانی « جینکیز قاآن » اعلان ایتدیردی .

جینکیز قاآن ، هر تورلو عصیان و قاوغایی آنیده سوندوروجك بر نوردویه مالك اولمقله برابر ، تورلو عقیده و قبیلهلر ایچنده یاشایان تبعهسنی داهامنتظم ومشترك برحیاته آلیشدیرمق و کندیسندن صوکره تختته اوطوراجقلره دوزگون و دوغرو بر یول چیزمك مقصدیله « یاصا » ویا « طوره » آدینی طاشیان قانونلرینی یایدی . بویاصا ویا طورەده تورلو جزالر و بویروقلر واردی .

مثلا :

« طوپدان یاپیلان خرسزلق و غماجیلغك جزاسی اولومدی .

بر آت چالان باشنی غایب یدیوردی .

جوجوقلر آنا و بابالرینی ، قارداشلر آغالرینی دیکه مکه بورجلو ایدیلر .

ارکه کار قاریلرینی سەومه که و قاریلرده قوجالرینه اطاعت ایتمه که مجبوردیلر .

جینکیز : « بر سرخوش بر باشسز وجودله مساویدر . آیده اوچ کرەدن فضله ایچمه بیکز . هیچ بر وقت ایچمه سه کز هپسندن اییدر . » دەردی .

او : « فورطنه زماننده کیمسه صویه دوقونمامالیدر . » دییور وبونی شدتلی فورطنهلری اللهلرك غضب و خشمی ظن ایدەرەك صویه آتیلاراق یوغولان موغوللرك یا کلش اعتقادلرینی دەگیشدیرمك مقصدیله سویلیوردی .

یونلری نقل ایدن لره Rubruquis اسمنده‌کی مشهور سیاحدر .

جینکیز جاسوسلرك ، فائضجیلرك و ساختەجیلرك الکه یویوك دوشمانی ایدی . یونلری آتلرك قویروقلرینه باغلاتاراق پارچالامق صورتیله جزالاندیریردی .

« یاصا » نك ایلك مادەسی ، هیمزی حیرتده براقاجاق بر عقیده طاشیمقدادر :

« هر کسك ، کوکلری ویرلری پاراتان ، هرشیئی بیلن و هر قوتی

ایدینلر ، دیریلرك و اولولرك ، زنگینلكلرك و فقیرلكلرك ، هرتورلو وارلقلرك صاحبی اولان تك بر اللهه اینانمه‌سی و هرشینك اونك اراده‌سنه باغلی اولدیغنه ایمان ایتمه‌سی لازمدر.» بونلر ، نسطوری مذهبنك تعلیملریدر. لاكین ، تورلو مذهب و اعتقادلرله یاشایان تبعه‌سی آراسنده چوق ذهن قاریشیقلغی دوغوراجغندن دوشونمدیكی بو ایلك ماده‌یی جینگیز قاآن یاصاسنه یازدیرمامشدر .

قارپ قارده‌شلر شویله دییورلر :

« جینگیزك اولكسنده ، خرسز یوقدی . آرابالر و أولر قاراوولسز (بكچیسز) براقیلیورلردی . غایب اولان برحیوانی بولان برآدام درحال خبر ویرییوردی . »

موغوللرك آراسنده قارشیلقلی یاردیم و آرقاداشلق دریغولری صوك درجه‌ده قوتلی و یگیتجه ایدی . یوقسوللغه قارشی چوق دایانیقلی داورانیورلر ، ایكی اوچ كون آچ قالسالربیله شنلك و جانلیلقلرینی غایب ایتمیورلردی . بونلر شدتلی صیجاقلره دایاندقلری قادار دهشتلی صوغوقلره‌ده تحمل ایدیورلر وهیچ شكایت ایتمه‌دن بویله زمانلرده اوزون یوللر یوروبورلر و صاواشه گیریشیورلردی . موغوللر اعتدالارینی آصلا بوزمیورلردی . اونلرده سرخوشلقده‌بیله یكدیگریله قاوغا گورولمزدی . برینك یاردیمه گلمك و فقط یابانجی ملتلری اورتادان قالدیرمق «یاصا» نك موغوللره آشلادیغی باشلیجه عقیده‌لر ایدی .

« یابانجی حكمدارلر و بره‌لرله جینگیزه تابع اولمادقچه ، باریشمه آچلاشمالری یاپمق یاصاقدی . جینگیز ایمپراطورلغنك هیچ بر تبعه‌سی مونغوللردان اسیر و كوله ایدینه‌مزدی . هر ارگك قاریسنی صاتون آلمق مجبوریتنده ایدی . »

تیموچین قرق دورت یاشنده ۱۲۰۶ سنه‌سنده جینگیز قان اسمنی آلدقدان صوكره ایكنجی و اوچنجی دفعه اولاراق تانغوتی ضبط و استیلا ایتدی . بو آراده ۱۲۰۷ ده قیرغیز ، كه‌مكه‌جوت و اویرات گیبی قبیله‌لری كندیسنه تابع قیلدی .

۱۲۱۰ سنه‌لرنده بویوك چین ایمپراطورلغنه هجوم ایده‌رك اویغور

باشبوغلرینك یاردیمیله قانصو وسه‌جه
ایالتلرینی ضبط ایتدی . مانچوریانك
بکلری محاربه‌سز تابع اولدیلر . چین
ایمپراطوری بر عصیانده أولدوروللدی
جینگیز چینه ایکنجی بر هجومنده
کندیسنه أولدورولن ایمپراطورك قیزی
ویرلمك ، ۵۰۰ أوغلان و بو قادار
گنج قیز ، ۳۰۰۰ قادار آت و پك
چوق پارا هدیه ایدلمك صورتیله ۱۲۱٤
ده صلح یاپمغی قبول ایتدی .

چینلیلرك پای تختلرینی (یه‌نکینغ)
دن (په کینغ) ، نقل ایتدکلرینی بهانه
ایده‌رك جینگیز اوچنجی کره چین
ایمپراطورلغنه صالدیردی و بوسفرده
پك چوق مال و زنگینلکله دوندی .
۱۲۱٦ ده مونغولستانه کیره‌رك
Liao Tsun ده‌کی عصیانی باصد
یریور و مرکزیتلری محو ایدیور و
دوردونجی کره اولارق تانغوتی استیلا
ایده‌رك مرکزینی قارا قوروم ،
ده گیشدیریور .

(غراند آنسیقلوپه‌دی .)

جینگیز ، آرتق گون باطیه
یویوك خوارزم پادشاهلغنه دوغرو
یورومه‌نك زمانی گلمش اولدیغنه حکم
ایدیوردی .

یویوك موغول خانی ، اولکسنی
صارمان بوکسك داغلرك اوته‌سنده‌کی
گنیش و یشیل اووالره هیچ بر وقت
قار دوشمدیکنی و قیشین صولرینك و
ایرماقلریك بوز طوتمادیغنی موغول
تاجرلرندن ایشیدوب أوگره‌نمشدی .
بورالردن گلن تجار کاربانلری گندیسنه
گوزل و ایجه ایکلی قوماشلر ،
جلالانمش پارلاق ده‌ریلر وساختیانلر ،
قیمتلی کهربار وطاشلر گه‌تیره‌مشلردی .
بو کاربانلرك جینگیز ایمپراطورلغنه او
لاشماسی ایچون ، عرب ــ عجم
ادبیاتنده (قاف) آدیله آنیلان ،
بیکلرله متره یوکسك ضیرا داغلری
آشمالری لازمکلیوردی . بیك یدی
یوز سنه اول گون طوغویه دوغرو
گیدن یوللرنده عجم فاتحلری بوداغلره
کلوب دایانمشلردی . بوندن آیکی یوز
سنه صوگره یویوك اسکندر مشهور
اوردوسیله بورایه قادار گلمش وأوته‌یه
گه‌چه‌مه‌مشدی . ایشته ، چینلیلرك
(اوزاق دیارلر) دیدکلری بو زنگین
اولکه ، جینگیز ایمپراطورلغنك گون
باطیسنده بویله صارب و یوکسك

وآغلوله جهویر یلمشدی . بوراده مو. غولدردن داها مدنی و زنگین مسلمان تورك قیله لری یاشیورلرده‌ی . بونلرك حکمداری ، آصلاً تورك اولوب جلالشمش خوارزم شاهی ایدی . بو ، جوق زنگین وکنیش براولکه یه صاحب غرورلی بر حکمدارده‌ی .

جینگیز بو شاهه شوماً له بر مکتوب یولاده‌ی : « سکا جوق سلام. بن سنك قوتك قادار بویوك مملکتکی ده طانیور و سنی بر مسه وکیلی اوغل گبی غاریورم . سن بیلمه‌لیسك که ، بن چین اولکه‌سنی ضبط و استیلا ایتدم و بك جوق تورك — تاتار قیله‌لرینی کندیمه تابع قیلدم . شیمدی بنم مملکتم بویوك بر عسکر یورتی (قوراکاهی) و کوموشلر خزینه‌سیدر. و آرتق مملکت ضبطنه احتیاج وطمع یوقدر . فقط بلدیورم که ، منفعتلریمز بشترکدر وحیچ تورتوشمز برصورتده تبعه‌مز آراسنده مال و اشیا دکیشمه‌سنه امکانی بخش ایده‌بیلیرز . »

بویوك قانك گوندردیکی الچیلر شاهه هدیه اولارق بیاض دموه یونندن دوقوتمش قیمتلی اینجه و پارلاق قوماشلرله جوحه‌لر ، گوزمل دموه‌لر و گوموش کوله‌لر گتیرمشلردی .

شاه الچیلردن صوردی : جینگیز کیمدر ، او حقنده چین ضبط ابتدیمی ؟ .

بو صوروغویه الچیلر کرکی آکلاتدیلر .

شاه ، اونك بنم قادار عسکری وارمیدر ؟ دیدی .

الچیلر : بز براز فضله اولدیغنی ظن ایدیورز ، دیدیلر .

شاه بو جوابه یالکز گولدی .

بونلك براز ، جینگیز خانك آدی و صانی بر جوق مسلمان اولکه‌لرینه پایلمشدی . بالخاصه بغداده اوطوران خلیفه ، بونی تا اولدن ایشتمش و کندیسنك دوشمانی اولان خوارزم شاهی علیهنه جینگیزله اتفاق یاپمق دیله‌مشدی . بو اوغورده جینگیزه یولادیغی الچیلرك باشلرینی اوسته‌ره‌ایله طراش ایتدیردکدن صوکره دموه‌لرینه قیزیل دموه‌له تکلیفلرینی یازدیرمش وعین سوزلری ایچه ازبرله‌تدیردکدن و صاچلری یه‌تیشدکدن صوکره بوله

چیقارمشدی. خلیفه‌نك بوندن مقصدی، خواوزم طوپراغندن گچمك اولان الچیلرینك سرلرینی میدانه چیقارماملری ایدی . اوزون بر یوللقدن صوگره خلیفه‌نك الچیلری قاآنه کلدیلر و ازبه‌ر- لادکلرینی اوقودیلر . اوقونان سوزلرله تکرار طوراش‌ایدیلن باشلرنده‌کی یازیلرك عینی اولدیغنی آکلاشیلدی و الچیلرك باشلری کسیلدی .

جینگیز خان ، نهایت بر باشقه دوشمان طوتمندن یاردیم ایسته‌مك مقصدیله یازدیغی بو مکتوبه اهمیت ویرمه‌دی .

قاآنله شاه آراسنده‌کی دوستلق اوزون سورمدی . بر گون ، شاهك حدود بویندهکی بر مأمورلرندن بیری جینگیزك تاجرلرندن مرکب بر کاروانی حاسوسلقله قباحتلایاراق توقیف ایتدی. خان ، بونلرك سربست براقیلمالرینی ایسته‌مك اوزره شاهه الچیلر گوندەردی؛ فقط ایسته‌دیکنه موفق اولامدی . جینگیزك الچیلری، شاه طوتمندن یاقیامش صاقالاریله ، گەری دوندیلر .

جینگیز الچیلرینی گورونجه ، حدتله گوکرەدی : « گوکده ایکی گوندش اولامیه‌جغنی گبی یرده‌ده ایکی خاقان اولاماز . » دیدی .

قاآنك الچیلری شاهه کلەرەك :

« سن محاربه‌یی سه‌جدك ؛ آرتق نه‌اولورسه اولسون ! انجامك ناصیل اولاجغنی بیزدکل ، هرشیئی بیلن یوبوك تاگری بیلیر . » دیدیلر . جینگیز ، دەللالریله بوتون اووالردەکی و داغلر- دەکی قبیله خلقلرینه صاواش باشلایاجغنی و برکا حاضرلانمالرینی أمر ایتدی .

بو وقعەلرك جریانی آکلاتمازدن اول، ایکی یوبوك امپراطورلغك جدودلرینی تشکیل ایدن یوکسك داغلرك گون باطیسنه براز گوز آتالم :

اوزمانه قادار بوزالردە گورولمەمش بر زنگینلك ایچنده یاشایان مرفه و ذوق و صفایه دوشکون بر خلق ... فتنه‌ایله قاریشیق بر احتشام و عظمتله و زیرلر طوتمندن اداره اولنان بر مملکت. هپسنك باشنده کبر و غرور ندن ، عیاشلق و عاد جیلغندن یانه وارییان بر شاه . .

(صوکی کله‌مك صاییده .)

بکرش حقوق فاکولته‌سندن

مدحت منان

گه‌چدی . . .

بور علی یکرمی بیرینه ، زاهده‌ده اون آلتیسنه کلکن أدی .

هر کس اونلارغه صوقلانیب اونلارنیك باشنده بیر دولت قوشی کوروب طورغانده : بهك کوب کیشینی اولدرکن ، اوجاقلار سوندیرکن دنیا جنکی ، آز بیر اوکغانلقنی ، جوره‌کله‌رنده کوراکلر طاشیغان بو قورانتادن‌ده قیزغاندی .

زاهده ایچون خیالنده بهك او یکن سعادتلهر بسله‌کن بور علی عسکرلك أمرین آلغان کونی ؛ اوی ایچنه اوت توشدی . کله‌جك وقتلر ایچون خیاللانغان سعادت سرایی نه کیزندن بیقلدی .

زاهده شیمدی‌یه قادار عمرنده بوندای بیر آجیلق طویغان یوق أدی . دورت جان ، هر یه‌رینه موکلکله‌ر چوکن اویده جیلاشماغا باشلادی . .

قارت آمای :

ـــ الله جمله‌که توزوم به‌رسین ، جیلاشماکز به‌بی‌لرم .

ده‌ب کوزله‌رین سورته ، طویغان کوی خلقی بیرهر ، ایکیشر کله أدی . تسللی به‌ره‌جك کوکل آوورتمایین آله‌جق سوزلر کلوب آیتلسادا زاهده طوقتاماى ، اونك قابی بلکه بیر شیلهر طویه أدی .

یول تدارکی کورولدی . او کیجه قومشولاردە کلدیلر .

بور علی نك طبیعتلرندن ، مرحمتلی بولوشندن لاقیردیلار قونوشولدی دعالار آتیلدی . او ، یالکز قارداشین توشونه ، زاهده‌نك عمرنده قاراکاقلر کوره أدی . صباحه قادار کیمسه یوقلامادی .

ایرتهن بیر مینسز جاش ، قارت آماسنك اوز آماسنك قوکشولارینك اللرن صیره‌سیان اوپدی . الك صوك زاهده‌که آیلاندی . قولندن طوندی و بیر ایکی دقیقه قاراب طورغاندن صوك ماکلاینندن اوپوب تیتره‌ك سه‌سیمه‌ن :

صاولیقمان قال !

ده‌دی .

دها بیر شیلر آیتمق ایسته‌سه‌ده ایکیسینکده قلبلرندن طاشقان خنجقر یقلردن آیتیب بولامادی .

آیلار ، ییللر کچدی ، زاهده سوکیلی آقاسندن هیچده بر خبر آلا-

توتون ایشی یورومیور . .

۹ تشرین اول تاریخلی یکی دنیا غزته‌سینده صوداق ، یالطه اسکی قریم منطقه‌لرنده توتونلری قیرمه و دیزمه

مای أدی . قایدا کیتدی قایدا قالدی بیر تورلو طوپولمادی.

بو علی ، غالیچیاده ؛ رومنیاده قورشونلار ، کوللهلر آره‌سنده جرر - کنده هپ زاهده‌نی توشونه ، هر یرده اونك کوللهسنی کوره أدی .

کوپ سوره‌دی . اونی خائن بیر بولغار قورشونی دهویردی . یاغمورلی ، فورطنه‌لی بیر آقشام آرقاداشلارینك اونی دوبریجه‌ده بیر ناتار مزارلغنه جیغانلرینه کوپ وقت بولغان أدی .

جامان خبر جاتیب قالمادی ؛ بیر کون کلدی . کوره‌شمك قاووشمق امیدیمن طالیبنغان قلبلرنی بیر دها کو - لدیرمه‌مك ایچون کلدی . . .

م . نیازی

ایشلرینك ایلریله‌مدیکی وحتی آلوشطه منطقه‌سینده پیلانیك آنحق ٪ ۵۰ سینك میدانه کتیریلدیکی یازیلمقده‌در . . اوزه‌نباشده (یاکی یاشاو) قولخوزی‌ده پیلان موجبی بوز بیکدن فضله صیریق توتون قیرمسی لازمکن آنجق (۵٤۰) بیك صیریق قیرمشدر . .

بولشویك غزته‌لری بو وضعیته هجوم و شکایته دولودر . . هیچ بریسی بو ایشارك ندن یاپیلامدیغنی و اهالینك آچلقدن جالیشمغه دکل یورومکه بیله طاقتلری قالمدیغنی یازمیور . . .

ألما خرسزلغی ایچون ۱۰ سنه حبس . . .

۲ تشرین اول تاریخلی یکی دنیا غزته‌سینده اوقوندیغنه کوره صوداقده، طار تطاش کوپنك (نظان) قولخوزینه عائد المالردن ۵٦ کیلوسنی براز بادم چالمش اولان حسن دوبا اسمنده بریسی محکمه طرفندن ۱۰ سنه حبسه محکوم ایدیلمشدر . . .

پاموق . . .

۹ تشرین اول تاریخلی یکی دنیا غزته سینده « توبون سیدلر منطقه سینده ۳۲۴۸ هکتار پاموق ا کیلدیکی حالده بونك یالکز ۱۵۲۴ هکتارنده پاموق دینه تیشدیرلدیلر متباقیسنك طبیعی سبیلردن وبوجکلر طرفندن محو ایدیلدیکی و ۱۲۳۷ هکتارکده باقیمسزلق یوزندن خراب اولدیغی یازیلمقدهدر . .

پاموق شعبه سی ۱۸ تراقتور صاتین آلمش فقط کیم بیلیر اونلر نرهده و نه درجه خسته درلرکه پاموقلر اوتدن تمیزلنه مه مشلر .

بولشویك ایشی بو . . . اونلره عقل ناصیل ایرسین ؟ . . .

دوقتور یوق . . .

۱۲ تشرین اول تاریخلی یکی دنیا غزته سینده آلوشطه منطقه سینك (اولو اوزمن) و اوسکوت کویلرندن یازیان تلغرافلرده چوجق حسته لقلرینك صالغین حالده بولنمسندن و کویلره کوندریله جکلری وعد ایدیلن دوقتورلرك بردنبره کلمدیکاری وبویوزدن برچوق چوجقلرك اؤلدکاری بیلدیریلمکده و صبر ایدیله جك وضعیت اولدیغی قید ایدیلمکده در . . .

أمل — الله آجیسین نه دییه لم ؟ .

قریمده کی وضعیتك آغیرلغی سبیله قریمدن کوچه رك ستالینغراد جوارنده بر قصبه یه یرلشمش بر عائله دن آلنان مکتوبده اورانك احوالی شوشکلده یازیلمیدر :

وضعیت : سزجه ده معلوم اولدیغی اوزره کیتدکجه آغیرلاشمقده در . ایی اونك بودی (۱۶ کیلوسی) ۱۸۰ روبله در . تشرین اول ۷ سندن اعتبارآده اون صاتیشی یاساق ایدلمشدر . آنجاق کیزلی صاتیلیور . خصوصی فورونجیلر فورونلری قاپاتدیلر .

مصر ا کمکی ویریلکده در ا کمك مسئله سی بك کوچله شدی آی چیچکی توخومنك یاغنك لیتره سی ۲۰ روبله در .

موسقوه ده بیه جك غوغالری .

فرونلرك اوکنده صیره بکلین خلقلر فرونری دوکانلری یغمایتدیلر .

تایمس غزته سینك ریغا مخابری ۶ تشرین ثانی تاریخیله آتیده کی تلغرافنامه یی

کوندوم شدر :

کچن هفته موسقووه فرونلری و ارزاق دکانلری اوکنده صیره بکلهین خلقلرله پولیس قوتلری آره سنده بر چوق مصادمه لر اولمشدر .

بو حادثه لره دائر نشر اولنان رسمی صووت تبلیغنده فباحت و مسئولیت خلقه دکل فرونری و ارزاق دکانلرینی اداره ایده نلره یوکلدیلمشدر . تبلیغده دینیلیورکه : اعاشه تشکیلاتی مأمورلرینك شایان أسف اهمال و تسیبلرندن طولایی اهالینك بوتون گون صیره بکلهمکه مجبور قالمالرینه وبعضیلرینك قوت و طاقتی کسیلهرك بایلدیقلرینه نظراً خلقك نظام و آسایشی اخلال ایتمسنه واعاشه مؤسسه لری اداره لرینك پولیسدن معاونت ایسته ملرینه حیرت ایدیلمکدیر .

اوته دنبری بر بلا اولان صیره بکلمك گچن ایلولدنبری بر قات دها فنا بر شکل آلمشدر . بو حادثه لر صیره بکلهینلرك باخصوص قادینلرك معتدل فیاتله ویرملسی وعد ایدیلن ارزاق و پیه جکی ساعتلرجه حتی گونلرجه بیهوده بکلملری نتیجه سینده تحدث ایتمشدر .

بولشویکلر بو قارغشلقلرك اون بشنجی سنهٔ دوریه لری مناسبتیله اهالیه فضله ارزاق ویرملسی یوزوندن چیقدیغنی ایلری سورویورلر . . فقط اصل مسئله ارزاقك فضله لغندن دکل آچلغك دایانیلامیه جق بر حاله گلمسندن نشأت ایتمشدر . . .

موسقووه ده اعاشه مشکلاتی واردر و بویوزدن اون بش سنه در جنت بکلهین خلقك بولشویکلرن هیچ رامیدی قالمدیغندن آرتق عصیانه گچور .

قریمده ، ادبل ـ اورالده ارزاق فیاتلری قورقنچ برشکلده یوکسلمکده در دنیانك اك زنگین حبوبات آنباری اولان اوقرایناده ایسه آچلق باشلامشدر . بوکا بناءً موسقووه ده باشلایان عصیان حرکتی بو قیش روسیه نك هر طرفنده جانلاناجق آچلیق حرکتلرینك ایلك علامتی اولارق تلقی ایدیلیدر .

ژاپونیا و بولشویکلر

اجنبی مطبوعاتنه توکیودن بیلدیریر یلدیکنه نظراً بولشویکلر مانچوریا حکومتی طاینمه و حتی اراده کی ده میر یولی مسئله سنینده بویوك تنزیلاته گیتمکه موافقت ایدیورلر فقط بوتون

MEMLEKET HABERLERI

مملکت حیفه جیلیکی واکین فیئاتلری

ایکنجی تشرینك ایلك ایکی هفته صنده باسارابیا، بوقووینا، مولدووا، ترانسیلوانیا و مونته نیانك قاریانس داغلری منطقه لرنده بول و بره کتلی یاغمورلر دوشمش اولدیغندن کوز جفتحیلیکی ایی یاپیلمشدر. دوزیروجه ده و طونه نك اووالق جوالیسنده آز یاغمور اولدیغندن صوك بهار اکینلری لایق و لزومی قادار اکیلهمشدر.

گوزلك اکینلر

۱ ایکنجی تشرینه قادار یاپیلان گوزلك اکینلرك تخمینی مقداری :

قزلجه	۱,۳۳۱,۰۰۰
چاودار	۱۷۵,۵۰۰
آرپه	٤۰٬۵۰۰
یاپیلسه	٤.۰۰۰ هکتاردر

بونلره مقابل ژاپونلرك دوستلق معاهده سی امضا ایتملریی ایستیورلر . . ژاپونلرسه گندیلرینك جمعیت اقوام اعضاسی بولندقلرینی ایلری سوره رك بویله بر معاهده یه احتیاجلری اولدیغنی بیلدیرییورلر . . .

* * *

آق مسجده نشر اولنان (یاش قوت) غزته سینك ۱۵ تشرین اول تاریخلی و ۲۳٦ نومرولو نسخه سینده (تراقتورلر خسته) سرلوحه سیله نشر ایدیلن خبرده تراقتورلرك ٪ ۵۰ سینك چالیشمدیغی و بویوزدن صاچوو ایشلرینك یوز اوسته قالدیغی بیلدیریلمکده در .

بوندان ماعدا بعض قوللوزلرك تحملرینك صوك درجه فنا اولدیغی و منطقه لرده کی طویراق شعبه لرینك ایشلری صیره سنه قویمقدن عاجز بولندقلری قید ایدیلمکده در .

کچن سنه‌لرده قزلجه فیاتنك دوشمه‌سی و مصرفی قورومامسی یوزوندن بو سنه بو محصولك آز اکیله‌جکی ظن اولنیوردی . لاکین ، صوك گونلرده قزلجه فیاتنك یوکسه‌لمه‌سی ، چیفتجیلری تکرار امیدلندیرمش و بونی اکمه‌گه سوق ایلهمشدر . بوندن اوترو صانیلیورکه بوسنه کوزلك اکینلرك اکیلمه وقتی صوکنه قادار اکیلن قزلجه‌نك مقداری ایکی بوچوق میلیون هکتار اولاجقدر .

مملکتمزك بر چوق سانجاقلرنده هوالرك ایلیق و طوپراغك‌ده یاش کیتمه‌سندن کوزلك اکینلرك وضعیق چوق ایدر . بونلرك قیشه کوکلری قوتلی اولاراق کیره‌جکلری امید اولنمقدادر . یالکز دوبروجه‌ده و مونته نیانك بر پارچه‌سنده طوپراغك قورو قالماسندن اکینلر پك ایی دکلدر .

* * *

رومن محصوللری طیش مملکتلرك پیاسه‌لرنده ایی فیاتات بولامامقدادرلر . بونك سببی باشلیجه ایکیدر : محصولی للریمزی آلان مملکتلرك فقیر اله گومروك قویمالری و دیکری چیفتجی ملتلرك بزه چوق قوتلی صورنده رقابت ایتمه‌لریدر .

پاشاپورط ناقصه‌لری بویودی

بول قانونك ده گیشه‌ن بعضی ماده‌لری موجبنجه :

۳ آیاق پاشاپورط ۲۶۴ یرینه ۵۰۰ له‌ی
۶ » » » ۳۹۶ » ۷۵۰ »
۱۲ » » » ۶۶۰ » ۱۰۰۰
اولاجقدر .

یالکز داخلیه نظارتندن چیقاریلان مهاجرت پاشاپورطی ۶۶۰ یرینه ۱۵۰ له‌ی اولاجقدر .

ویرگولرك اوده‌نمه‌سنده قولایلق

ناظرلر مجلسنك قراریله مالیه نظارتنه ویریلان رخصت موجبنجه ویرگولرك اوده‌نمه‌سنده شو قولایلقلر کوسته‌ریله‌جکدر .

دوغرودان اوده‌نن ویرکولره میراث ناقصه‌لرینی ۲۰ کانون اول ۱۹۳۲ تاریخنه قادار أوده‌ینلردن فائض

آلنیه‌جق‌کبی آشاغیده‌کی ایندیرمه‌لرده یاپیلاجقدر .

۱۹۲۷ سنه‌سنه قادار ، بوده انجرده اولدیغی حالده ، اوده‌نمه‌دن‌قالان بورجلردن یوزده ۲۵ ؛

۱۹۲۸ سنه‌سنك اوده‌نمه‌مش بوجلرندن یوزده ۲۰ ؛

۱۹۲۹ سنه‌سنك بورجلرندن یوزده ۱۵ و ۱۹۳۰ — ۱۹۳۱ و ۱۹۳۲ سنه‌سنك بورجلرندن‌ده یوزده ۱۰ ایندیریله‌جکدر .

شهرلی بورجلیلرده اجرا اولنامیه‌جق — ناظرلر مجلسنك قرارلاشدیردیغی لایحه

صوك کونلرده باش وکیل یولیو مانیو جنابلری طرفندن برقاچ کره یاپیلان بیاناتده اعلان ایدیلان قانون لایحه‌سی ، ٦ ماده‌دن مرکب اولارق ناظرلر مجلسنجه قرارلاشدیرلمشدر . بو لایحه‌نك ۱ نجی ماده‌سنه کوره ، ۱ تموز ۱۹۳۱ تاریخندن اولکی هر تورلو شهر بورجلری حقنده دعوی ، تعقیب و اجرا معامله‌لری ۱ نیسان ۱۹۳۳ تاریخنه قادار دوردرولمشدر .

بالکز شو بورجلر مستثنادر :

آ — حکومته ، ژوده‌تسه و قومونلره اولان بورجلر و فاضلری

ب — نفقه‌کی بالی وقفلرده أوده‌نه‌جك تخصیصات ؛

ج — کیرا بورجلری ؛

د — خصوصی آیاق بورجلری ؛

ی — جزا دعوالرنده ویریلن تضمینات ، جزالر ، عفو اولنمش بیله اولسه‌لر ؛

ف — یاپاجی تبعه‌لره اولان بورجلر .

۳ ماده — آلاجقلیلر ، بورجلرینی تامین ایتمك خصوصنده هر تورلو تأمینانی ایسته‌یه و آلابیلیرلر .

آلتنجی ماده‌یه کوره ، بوقانوندن تجارلر و چفتجی کویلیلر فایدالانامیه‌جقلردر . چونکه بونلره مخصوص (قونقوردات و قونه‌رسیونه) قانونلری یاپیلمشدر .